

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

**ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ, ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ**

ΠΜΣ ΣΤΙΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΘΕΜΑ: «ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ
ΣΤΟ ΑΙΓΑΙΟ ΚΑΙ ΤΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ, 20 ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑ ΑΠΟ
ΤΗ ΘΕΣΗ ΣΕ ΙΣΧΥ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΔΙΚΑΙΟΥ ΘΑΛΑΣΣΗΣ»**

ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ: ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΤΣΑΛΤΑΣ

ΠΕΤΡΟΣ ΣΙΟΥΣΙΟΥΡΑΣ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΠΑΝΤΟΛΕΩΝ ΖΕΛΙΟΣ - ΑΜ:1214Μ203

ΑΘΗΝΑ - ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2016

ΣΕΛΙΔΑ ΣΚΟΠΙΜΑ ΚΕΝΗ

Copyright © Παντολέων Ζέλιος, 2016.

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας διπλωματικής εργασίας, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό.

Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα.

Ερωτήματα που αφορούν στη χρήση της διπλωματικής για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς το συγγραφέα.

Η έγκριση της διπλωματικής από το Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών δεν δηλώνει αποδοχή των γνώμων του συγγραφέα.

Στα παιδιά μου
Αντώνη και Ανδρέα

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΧΑΡΤΕΣ	IV
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	VI
ABSTRACT	VII
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	8
ΣΚΟΠΟΣ	9
ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ.....	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄: Η ΣΔΘ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΣΤΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ	11
1. Δεσμευτικότητα εφαρμογής του διεθνούς δικαίου της θάλασσας	11
2. Θέσπιση ζώνης θαλάσσιας δικαιοδοσίας και θαλάσσια οριοθέτηση	12
3. Ζώνες θαλάσσιας δικαιοδοσίας	13
4. Υιοθέτηση νέων ζωνών θαλάσσιας δικαιοδοσίας	16
6. Νομικά συμπεράσματα από τις συμφωνίες θαλάσσιας οριοθέτησης στη Μεσόγειο.....	25
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄: ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΑΡΧΩΝ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ	34
2. Ειδικές-Σχετικές περιστάσεις	35
3. Η ευθυδικία (equity)	35
4. Η έννοια της μη καταπάτησης (non-encroachment)	36

5. Η αρχή της αναλογικότητας	37
7. Νομικά συμπεράσματα από τις εφαρμογές αρχών θαλάσσιας οριοθέτησης της διεθνούς νομολογίας στη Μεσόγειο	37
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄: ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΔΔΔΘ ΣΤΗΝ ΥΠΟΘΕΣΗ ΜΠΑΓΚΛΑΝΤΕΣ - ΜΥΑΝΜΑΡ ΣΤΟ ΑΙΓΑΙΟ.....	
1. Υφαλοκρηπίδα - ΑΟΖ	42
2. Αιγιαλίτιδα Ζώνη (Χωρική Θάλασσα)	44
3. Το δικαίωμα της αβλαβούς διέλευσης.....	45
4. Νομικά συμπεράσματα από την Απόφαση για τη θαλάσσια οριοθέτηση στο Αιγαίο.....	46
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄: ΓΕΝΙΚΑ ΝΟΜΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗΣ ΣΤΟ ΑΙΓΑΙΟ ΚΑΙ ΤΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ....	
1. Τρόπος θέσπισης θαλασσίων ζωνών από την Ελλάδα	51
2. Καθιέρωση συστήματος ευθειών γραμμών Βάσης	51
3. Μέθοδοι θαλάσσιας οριοθέτησης στο Αιγαίο.....	52
4. Επέκταση των χωρικών υδάτων της Ελλάδας στα 12 νμ σε σχέση με τα Στενά διεθνούς ναυσιπλοΐας	57
5. Το νησί του Καστελόριζου	58
6. Ελλάδα και θαλάσσια οριοθέτηση στη Μεσόγειο	60
7. Επανεξέταση ανατροπής του θαλάσσιου status quo	63
8. Θέσπιση συνορεύουσας - αρχαιολογικής ζώνης από την Ελλάδα	64
9. Τρόπος επίλυσης θαλασσίων διαφορών με Τουρκία	65
ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	68

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Α»: ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - ΠΗΓΕΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ	70
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Β»: ΧΑΡΤΕΣ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗΣ ΣΤΗ ΜΕΣΟ-ΓΕΙΟ	101
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Γ»: ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΤΗΣ ΜΕΣΗΣ ΓΡΑΜΜΗΣ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ.....	115
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Δ»: ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ	122
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Ε»: ΑΠΟΨΕΙΣ ΔΙΚΑΣΤΩΝ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ	271
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «ΣΤ»: ΦΑΣΕΙΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΟ ΔΔΔΘ ΣΤΗΝ ΥΠΟΘΕΣΗ ΜΠΑΓΚΛΑΝΤΕΣ-ΜΥΑΝΜΑΡ	291
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Ζ»: ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΗ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΣΤΟ ΑΙΓΑΙΟ ΚΑΙ ΤΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ.....	300

ΧΑΡΤΕΣ

Χάρτης 1: Τα όρια της Μεσογείου και των επιμέρους θαλασσών της.....	101
Χάρτης 2: Συμφωνία οριοθέτησης υφαλοκρηπίδας Ιταλίας-Γιουγκοσλαβίας (1968).	102
Χάρτης 3: Συμφωνία οριοθέτησης υφαλοκρηπίδας Ιταλίας-Τυνησίας (1971).....	103
Χάρτης 4: Συμφωνία οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας Ελλάδας-Ιταλίας (1977).....	104
Χάρτης 5: Συμφωνία οριοθέτησης θαλασσίων ζωνών Γαλλίας-Μονακό (1984).....	105
Χάρτης 6: Συμφωνία οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας Λιβύης-Μάλτας (1986)	106
Χάρτης 7: Συμφωνία οριοθέτησης Τυνησίας-Λιβύης (1988).....	107
Χάρτης 8: Συμφωνία οριοθέτησης υφαλοκρηπίδας Αλβανίας-Ιταλίας (1992).....	108
Χάρτης 9: Συμφωνία οριοθέτησης ΑΟΖ Κύπρου-Αιγύπτου (2003).	109
Χάρτης 10: Συμφωνία οριοθέτησης ΑΟΖ Κύπρου-Λιβάνου (2007)	110
Χάρτης 11: Συμφωνία οριοθέτησης θαλασσίων ζωνών Ελλάδας-Αλβανίας (2009).	111
Χάρτης 12: Συμφωνία οριοθέτησης θαλασσίων συνόρων Τυνησίας-Αλγερίας (2009).	112
Χάρτης 13: Συμφωνία οριοθέτησης ΑΟΖ Κύπρου-Ισραήλ (2010)	113
Χάρτης 14: Διαφορά οριοθέτησης Κροατίας-Σλοβενίας	114
Χάρτης 15: Η κατασκευή της μέσης γραμμής	115
Χάρτης 16: Τρεις περιπτώσεις μπορεί να παρατηρηθούν κατά την κατασκευή μιας μέσης γραμμής	117
Χάρτης 17: Απλοποιημένη γραμμή ίσης απόστασης	118
Χάρτης 18: Πλήρης και μερικός εγκλωβισμός του κράτους.....	119
Χάρτης 19: Γραμμή μισού αποτελέσματος.....	120
Χάρτης 20: Εξήγηση της μεθοδολογίας διαχωρισμού των ΑΟΖ ανάμεσα σε δύο χώρες με χρήση διχοτόμων.....	121
Χάρτης 21: Περιφερειακή γεωγραφία περιοχής.....	291
Χάρτης 22: Γραμμές οριοθέτησης χωρικής θάλασσας υποβληθείσες στο Δικαστήριο από τα μέρη.	292
Χάρτης 23: Οριστική γραμμή οριοθέτησης χωρικής θάλασσας.	293
Χάρτης 24: Χάραξη γραμμών βάσεως για οριοθέτηση υφαλοκρηπίδας-ΑΟΖ	294
Χάρτης 25: Γραμμές οριοθέτησης υφαλοκρηπίδας-ΑΟΖ που προτάθηκαν από τα μέρη.	295
Χάρτης 26: Χάραξη προσωρινής γραμμής οριοθέτησης υφαλοκρηπίδας-ΑΟΖ.....	296
Χάρτης 27: Χάραξη της «υπό εξέταση» οριστικής γραμμής θαλάσσιας οριοθέτησης υφαλοκρηπίδας-ΑΟΖ.....	297
Χάρτης 28: Εξέταση της δυσαναλογίας.	298
Χάρτης 29: Οριστική γραμμή θαλάσσιας οριοθέτησης υφαλοκρηπίδας-ΑΟΖ μετά την εξέταση της δυσαναλογίας	299
Χάρτης 30: Η ελληνική άποψη για την ΑΟΖ	300

Χάρτης 31: Η τουρκική άποψη για τη χάραξη της οριστικής γραμμής θαλάσσιας οριοθέτησης υφαλοκρηπίδας-ΑΟΖ στο Αιγαίο.....	301
Χάρτης 32: Πιθανή δικαστική οριοθέτηση θαλασσίων ζωνών στο Αιγαίο	302
Χάρτης 33: Πιθανά αποτελέσματα των θαλάσσιων προβολών «σχετικών ακτών» της Τουρκίας στο βόρειο Αιγαίο.....	303
Χάρτης 34: Κατά προσέγγιση δικαστική εφαρμογή της μεθόδου της διχοτόμου γωνίας στο νότιο Αιγαίο.....	304
Χάρτης 35: Εκτιμώμενη θαλάσσια οριοθέτηση Ελλάδας-Λιβύης	305

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα ατομική διατριβή πραγματεύεται τις Εφαρμογές του Δικαίου της Θάλασσας στο Αιγαίο και τη Μεσόγειο, 20 χρόνια μετά από τη θέση σε ισχύ της Σύμβασης Δικαίου Θαλάσσης (ΣΔΘ), με γνώμονα τις ήδη υφιστάμενες διακρατικές συμφωνίες θαλάσσιας οριοθέτησης, σε συνδυασμό με τη διευκρίνιση των κανόνων της ΣΔΘ από τη διεθνή νομολογία και την ερμηνεία τους από δικαστές διεθνών δικαιοδοτικών οργάνων, ώστε να αναλυθούν οι επιπτώσεις τους στις διαφορές των θαλασσιών συνόρων και να καταστεί δυνατή η εξαγωγή συμπερασμάτων αναφορικά με τις επιλογές επίλυσης των θαλάσσιων διαφορών στις παραπάνω γεωγραφικές περιοχές.

Το γεγονός ότι, αντίστοιχες διαφορές και μάλιστα επί του συνόλου των θαλασσιών ζωνών μεταξύ Μπαγκλαντές και Μυανμάρ στον κόλπο της Βεγγάλης, αντιμετώπισε το Διεθνές Δικαστήριο για το Δίκαιο της Θάλασσας με την υπ' αριθ. 16/14 Μαρτίου 2012 απόφασή του, κρίνεται εξαιρετικής σημασίας για την αξιολόγηση της πορείας των θαλασσιών διαφορών μεταξύ Ελλάδας - Τουρκίας, από πλευράς νομολογίας του Διεθνούς Δικαίου και αναλύεται επισταμένως σε ιδιαίτερο κεφάλαιο.

Συνακόλουθα παρατίθενται νομικά συμπεράσματα από:

α. Τις συμφωνίες θαλάσσιας οριοθέτησης στη Μεσόγειο.
β. Τις εφαρμογές θαλάσσιας οριοθέτησης της διεθνούς νομολογίας στη Μεσόγειο.

γ. Την υπ' αριθ. 16/14 Μαρτίου 2012 απόφαση του Διεθνούς Δικαστηρίου για το Δίκαιο της Θάλασσας για τη θαλάσσια οριοθέτηση στο Αιγαίο

ώστε,

να εξαχθούν γενικά νομικά συμπεράσματα και διατυπωθούν προτάσεις για την οριοθέτηση θαλάσσιων διαφορών στο Αιγαίο και τη Μεσόγειο.

ABSTRACT

This individual thesis deals with applications of the Law of the Sea to the Aegean and the Mediterranean, 20 years after the entry into force of the Convention on Sea Law (Unclos), based on existing transnational maritime delimitation agreements in conjunction with the clarification of the rules the Convention on the international law and their interpretation by judges of international courts in order to study their impact on the differences of sea borders and to allow conclusions regarding the options for resolving maritime disputes in these geographical areas.

The fact that the respective differences and indeed on all the maritime zones between Bangladesh and Myanmar in the Bay of Bengal, addressed the International Tribunal for the Law of the Sea with No. 16/14 March 2012 decision, it is of extreme importance to evaluating the progress of maritime disputes between Greece - Turkey, in terms of jurisprudence of international law and thoroughly analyzed in a separate chapter.

Accordingly listed conclusions of law by:

- a. The maritime delimitation agreements in the Mediterranean.
- b. The maritime delimitation applications of international jurisprudence in the Mediterranean.
- c. No. 16/14 March 2012 decision of the International Tribunal for the Law of the Sea for maritime delimitation of the Aegean

that,

to draw general legal conclusions and make proposals for the delimitation of maritime disputes in the Aegean and the Mediterranean sea.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Μεσόγειος αποτελεί τη σημαντικότερη θαλάσσια περιοχή του πλανήτη, (Χάρτης 1). Επίσης, αποτελεί γεωγραφικό σημείο ανάπτυξης της παγκόσμιας ναυτιλίας, ανάμεσα σε Ευρώπη, Αφρική και Ασία. Οι θαλάσσιοι φυσικοί της πόροι υπήρξαν αντικείμενο ιδιαίτερου ενδιαφέροντος για τον άνθρωπο και η προοδευτική δυνατότητα των τεχνολογικών μέσων για εκμετάλλευση σε όλο και μεγαλύτερες περιοχές της, δημιούργησε διεκδικήσεις και διαφωνίες στα παράκτια κράτη, που αναζήτησαν τρόπους διευθέτησής τους με τη θαλάσσια οριοθέτηση.

Οι τρόποι διευθέτησης των θαλασσίων διαφορών, έλαβαν τη μορφή διεθνών υποχρεωτικών συμβατικών και εθιμικών κανόνων που κωδικοποιήθηκαν με τη Σύμβαση του ΟΗΕ για το Δίκαιο της Θαλάσσης (εφεξής ΣΔΘ ή Σύμβαση), η οποία υπογράφηκε στο Μοντέγκο Μπέϊ της Τζαμάϊκα, το 1982 και αποτελούν το Δίκαιο της Θάλασσας, ως υποσύνολο του Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου.

Έκτοτε οι εφαρμογές της ΣΔΘ στη Μεσόγειο αποκρυσταλλώθηκαν στην πρακτική οριοθέτησης των κρατών που στο σύνολό της δείχνει ότι πραγματοποιήθηκε με συμφωνία μεταξύ τους, έπειτα από διαδικασία διαπραγμάτευσης και οι οποίες είναι σημαντικές για την εξέλιξη του Θαλασσίου Δικαίου, καθόσον γίνονται «προηγούμενα» για μελλοντικές οριοθετήσεις θαλασσίων ζωνών μεταξύ γειτονικών κρατών.

Όμως στις περιπτώσεις που δεν στάθηκε δυνατό να διευθετηθεί η διαφορά συμβατικά, τότε τα κράτη προσέφυγαν σε διεθνές δικαιοδοτικό όργανο, το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης (ΔΔΧ), του οποίου οι αποφάσεις δεν παράγουν κανόνες διεθνούς δικαίου, αλλά έχουν τη δυνατότητα δεσμευτικής ερμηνείας εθιμικών και συμβατικών κανόνων, και με αυτό τον τρόπο βοηθούν στη διαμόρφωση και βελτιστοποίηση διεθνών κανόνων.

Πλέον των παραπάνω διαπιστώνεται και ότι ένας αριθμός Μεσογειακών κρατών δεν έχουν καταφέρει να επιλύσει το σύνολο των θαλασσίων διαφορών τους είτε συμβατικά είτε με προσφυγή στη δικαιοσύνη, με αποτέλεσμα να στερούνται τις δυνατότητες και τις ωφέλειες που απορρέουν από τη θαλάσσια οριοθέτηση.

Σε διεθνές επίπεδο αντίστοιχες διαφορές και μάλιστα επί του συνόλου των θαλασσίων ζωνών μεταξύ Μπαγκλαντές και Μυανμάρ στον κόλπο της Βεγγάλης

(Χάρτης 21), αντιμετώπισε και το Διεθνές Δικαστήριο για το Δίκαιο της Θάλασσας (International Tribunal for the Law Of the Sea: ITLOS, εφεξής ΔΔΔΘ ή Δικαστήριο ή ITLOS), με την υπ' αριθ. 16/14 Μαρτίου 2012 απόφασή του (εφεξής «Απόφαση»), που εκτιμάται ως γεγονός εξαιρετικής σημασίας για την αξιολόγηση της πορείας των θαλασσίων διαφορών μεταξύ Ελλάδας - Τουρκίας, από πλευράς νομολογίας του Διεθνούς Δικαίου.

ΣΚΟΠΟΣ

Σκοπός της παρούσας ατομικής διατριβής είναι να διερευνηθούν οι εφαρμογές του Δικαίου της Θάλασσας στη Μεσόγειο και το Αιγαίο σύμφωνα με τη ΣΔΘ, με γνώμονα τις ήδη υφιστάμενες διακρατικές συμφωνίες θαλάσσιας οριοθέτησης, σε συνδυασμό με τη διευκρίνιση των κανόνων της ΣΔΘ από τη διεθνή νομολογία και την ερμηνεία τους από δικαστές διεθνών δικαιοδοτικών οργάνων, ώστε να αναλυθούν οι επιπτώσεις τους στις διαφορές των θαλασσίων συνόρων και να καταστεί δυνατή η εξαγωγή συμπερασμάτων αναφορικά με τις επιλογές επίλυσης των θαλασσίων διαφορών στις παραπάνω γεωγραφικές περιοχές.

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ

Για τη σύνταξη της παρούσας διατριβής τέθηκαν οι παρακάτω προϋποθέσεις:

α. Οι προθέσεις θαλάσσιας οριοθέτησης μεταξύ Ελλάδας-Κύπρου και Αιγύπτου θα παραμείνουν βελτιούμενες και υπό το πνεύμα αμοιβαίας αντίληψης της ΣΔΘ.

β. Σε κάθε περίπτωση, τόσο η Ελλάδα όσο και η Αλβανία θα απέχουν από ενέργειες που αντίκεινται στο σκοπό και το αντικείμενο της υπογραφείσας μεταξύ τους συμφωνίας θαλάσσιας οριοθέτησης, όπως οφείλουν σύμφωνα με το άρθρο 18 της Σύμβασης της Βιέννης για το Δίκαιο των Συνθηκών.

γ. Η νομική αμφισβήτηση από την Τουρκία, της Ελληνικής αντίληψης περί οριοθέτησης των θαλασσίων ζωνών της, θα εξακολουθήσει να υφίσταται. δ. Η ασταθής πολιτική κατάσταση στη Λιβύη θα δημιουργεί επιπρόθετα προβλήματα στην προοπτική θαλάσσιας οριοθέτησης με την Ελλάδα.

ε. Η ΣΔΘ θα εξακολουθήσει να ισχύει όπως έχει εφαρμοστεί από διεθνή δικαιοδοτικά όργανα ή διαιτητικές αποφάσεις και έχει ερμηνευτεί με δηλώσεις δικαστών των παραπάνω.

στ. Η Απόφαση του ΔΔΔΘ επί του συνόλου των θαλασσιών ζωνών μεταξύ Μπαγκλαντές και Μυανμάρ στον κόλπο της Βεγγάλης, πρόκειται να ληφθεί σοβαρά υπόψη στην πορεία επίλυσης των θαλάσσιων διαφορών Ελλάδας - Τουρκίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄: Η ΣΔΘ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΣΤΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ

1. Δεσμευτικότητα εφαρμογής του διεθνούς δικαίου της θάλασσας

α. Υποκείμενα δικαίου

Το διεθνές δίκαιο της Θάλασσας κατ' αρχήν δεσμεύει όλα τα κράτη¹, αναλόγως των κανόνων του και συγκεκριμένα:

(1) Τα συμβαλλόμενα μέρη στη ΣΔΘ, δεσμεύονται από κανόνες της, το γενικό διεθνές δίκαιο και τις εναρμονισμένες με τη Σύμβαση, διεθνείς πράξεις μεταξύ τους².

(2) Σε περίπτωση που κράτη δεν έχουν υπογράψει τη ΣΔΘ, εφαρμόζονται οι γενικοί κανόνες του δικαίου της Θάλασσας που έχουν καθιερωθεί ως «έθιμο» και από συμβάσεις και πράξεις με τις οποίες δεσμεύτηκαν διεθνώς, ενώ οι σχέσεις μεταξύ ενός κράτους μέλους στη ΣΔΘ και ενός μη μέλους διέπονται από το ως άνω καθεστώς³.

(3) Ακόμα και διακυβερνητικοί οργανισμοί δεσμεύονται από τη Σύμβαση, εφόσον έχουν καταθέσει, όπως η Ευρωπαϊκή Ένωση, επίσημο έγγραφο προσχώρησης ή επιβεβαίωσης για οριστική δέσμευσή τους από τη Σύμβαση, εάν η πλειοψηφία των μελών τους έχει αναγνωρίσει ή προσχωρήσει στη Σύμβαση⁴.

β. Αντικείμενα δικαίου

Το ΔΔΘ και η ΣΔΘ εφαρμόζονται:

(1) Σε όλες τις θαλάσσιες περιοχές και ειδικότερα στα επιμέρους τμήματα περιοχών τους. Συνεπώς, προκειμένου να βρεθούν ποιοι κανόνες εφαρμόζονται σε κάθε περίπτωση διακρίνουμε μεταξύ *θαλασσίων* και *υποθαλάσσιων ζωνών*. Οι ζώνες αυτές διακρίνονται με βάση το γεωγραφικό

¹ Βλ. Κ. Χορτάτος, *Η ελληνοτουρκική διαφορά επί της υφαλοκρηπίδας του Αιγαίου και οι προβληματισμοί παραπομπής προς επίλυσή της ενώπιον του Διεθνούς Δικαστηρίου*, Αθήνα: Αντ. Ν. Σάκκουλας, 2012, σελ. 77-78.

² Βλ. Άρθρο 1 παρ. 2 της ΣΔΘ.

³ Ibid.

⁴ Βλ. Άρθρο 1 του Παραρτήματος ΙΧ της ΣΔΘ. Η διάταξη αυτή να είναι γνωστή ως «ρήτρα ΕΟΚ» αφού η χρήση του όρου «διεθνής οργανισμός» για τους σκοπούς της ΣΔΘ, αφορούσε σχεδόν αποκλειστικά στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα.

κριτήριο που συχνά είναι η απόσταση από την ακτή και το νομικό κριτήριο, δηλαδή η αρμοδιότητα που απονέμεται από το διεθνές δίκαιο κυρίως σε κράτη με ακτές σε δεδομένη θαλάσσια ή υποθαλάσσια περιοχή. Επομένως οφείλουμε να λάβουμε υπόψη ότι ο παραπάνω διαχωρισμός ισχύει και για το θαλάσσιο και υποθαλάσσιο χώρο της Μεσογείου.

(2) Για κάθε ναυπήγημα⁵, το οποίο βρίσκεται σε θαλάσσια περιοχή και υπόκειται σε κρατική εξουσία, χωρίς να απαιτείται να έχει τα χαρακτηριστικά της αυτοδύναμης πλεύσης και καθορισμένη χωρητικότητα. Αν δεν έχει συμφωνηθεί κάτι διαφορετικό σε διεθνή συνθήκη μεταξύ κρατών, δεν υπάρχει ένας γενικά αποδεκτός ορισμός της έννοιας του πλοίου από τη ΣΔΘ. Ωστόσο τα κράτη κάνουν αποδεκτές ορισμένες διακρίσεις πλοίων από τις οποίες παράγονται έννομες συνέπειες, όπως μεταξύ πολεμικών ή κρατικών πλοίων που χρησιμοποιούνται για μη εμπορικούς σκοπούς και εμπορικών πλοίων. Έννομα αποτελέσματα έχει επίσης και ο χαρακτηρισμός ενός πλοίου ως πυρηνοκίνητου⁶.

2. Θέσπιση ζώνης θαλάσσιας δικαιοδοσίας και θαλάσσια οριοθέτηση

α. Διάκριση μεταξύ «θέσπισης» και «οριοθέτησης»

Η θέσπιση μιας ζώνης δικαιοδοσίας σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο γίνεται με μονομερή πράξη από το παράκτιο κράτος και ισχύει έναντι των άλλων κρατών υπό τον όρο ότι τηρούνται οι εφαρμοστέοι κανόνες του διεθνούς δικαίου. Για την υφαλοκρηπίδα ειδικότερα, δεν απαιτείται ρητή διακήρυξη από το παράκτιο κράτος αφού τα δικαιώματά του υφίστανται *ab initio* και *ipso facto*⁷. Σε περίπτωση όμως που η γεωγραφία της περιοχής δεν επιτρέπει την πλήρη επέκταση του εύρους μιας θαλάσσιας ζώνης, τα γειτονικά κράτη προσφεύγουν στην οριοθέτηση, η οποία γίνεται κατ' αρχήν με συμφωνία μεταξύ τους⁸.

β. Κλειστές και ημίκλειστες θάλασσες

⁵ Βλ. Π. Σιούσιουρας, *Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο-Δίκαιο θάλασσας και ανθρωπιστικό δίκαιο*, Αθήνα: Ι. Σιδέρης, 2015 σελ. 360, για τα πλωτά και βοηθητικά ναυπηγήματα.

⁶ Βλ. Άρθρο 23 της ΣΔΘ.

⁷ Βλ. Π. Σιούσιουρας, ό. π., σελ. 470.

⁸ Βλ. Κ. Χορτάτος, *Σύγχρονοι αντιλήψεις του Διεθνούς Δικαίου της Θάλασσας και οι Συμβάσεις των Ηνωμένων Εθνών δια το δίκαιον της Θαλάσσης του 1982*, Αθήνα, Αντ. Ν. Σάκκουλας 1993, σελ. 109.

Σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο δεν περιορίζεται το δικαίωμα του παράκτιου κράτους να θεσπίζει ζώνες δικαιοδοσίας ή να επεκτείνει την αιγιαλίτιδά του ζώνη στο ανώτατο επιτρεπτό εύρος στις κλειστές και ημίκλειστες θάλασσες⁹. Το Αιγαίο είναι δυνατό να χαρακτηριστεί ως «ημίκλειστη θάλασσα»¹⁰, όμως από τη ΣΔΘ, δεν προκύπτει καμία διαφοροποίηση μεταξύ των «ημίκλειστων θαλασσών» και των άλλων θαλάσσιων περιοχών ως προς τους κανόνες που διέπουν τη θέσπιση και την οριοθέτηση.

γ. Τρόπος θέσπισης μια ζώνης θαλάσσιας δικαιοδοσίας

Η θέσπιση ζώνης δικαιοδοσίας είναι εσωτερική υπόθεση του παράκτιου κράτους και υπάγεται στην έννομη τάξη του. Προτιμάται να γίνεται με νόμο, δεν αποκλείεται όμως με νόμο να εξουσιοδοτείται η έκδοση σχετικού προεδρικού διατάγματος για τη θέσπιση της εν λόγω ζώνης, καθώς επίσης υφίσταται και η δυνατότητα να γίνει και με μια επίσημη δήλωση του κράτους που καλείται διακήρυξη. Πρέπει να τονιστεί όμως ότι πολλές φορές έχει παρατηρηθεί το κράτος να προβαίνει στην έκδοση του Προεδρικού Διατάγματος αρκετά χρόνια μετά το σχετικό εξουσιοδοτικό νόμο έκδοσής του, ενώ δεν αποκλείεται το Κοινοβούλιο να εξουσιοδοτήσει τον Πρωθυπουργό να αποφασίσει την επέκταση της ζώνης, εάν και όποτε το κρίνει σκόπιμο.

3. Ζώνες θαλάσσιας δικαιοδοσίας

α. Συνορεύουσα ζώνη

Συνορεύουσα ζώνη (contiguous zone)¹¹ είναι η θαλάσσια περιοχή η οποία βρίσκεται πέρα από την αιγιαλίτιδα ζώνη αλλά είναι συνεχόμενη με αυτήν. Ονομάζεται επίσης και «παρακείμενη ζώνη» ή ζώνη «ειδικών αρμοδιοτήτων». Για τη θέσπισή της απαιτείται ειδική διακήρυξη με εσωτερική πράξη του κράτους. Πάντως σύμφωνα με τη ΣΔΘ το κράτος δεν έχει υποχρέωση όπως

⁹ Βλ. Με βάση το άρθρο 122 της ΣΔΘ ημίκλειστη θάλασσα είναι κόλπος, λεκάνη ή θάλασσα που περιβάλλεται από δύο ή περισσότερα κράτη και συνδέεται με άλλη θάλασσα ή με ωκεανό, με μία στενή λωρίδα, ή που αποτελείται από τις αιγιαλίτιδες ζώνες ή και τις αποκλειστικές οικονομικές ζώνες δύο ή περισσότερων κρατών.

¹⁰ Βλ. Το ΔΔΧ έχει χαρακτηρίσει τη Μεσόγειο «ημίκλειστη θάλασσα» στην από 3 Ιουνίου 1985 απόφασή του για την Υφαλοκρηπίδα Λιβύης-Μάλτας (ICJ Rep. 1985).

¹¹ Βλ. D. Rothwell & T. Stephens "The International Law of the Sea", Hatr Publishing Ltd, Oxford, 2010. D. Rothwell & T. Stephens, p. 77.

συμβαίνει με την αιγιαλίτιδα, ΑΟΖ ή υφαλοκρηπίδα, να απεικονίσει τη ζώνη αυτή σε ναυτικούς χάρτες ή να δώσει τη δέουσα δημοσιότητα στη θέσπισή της¹².

Εντός της Συνορεύουσας ζώνης, το παράκτιο κράτος ασκεί¹³ δικαιοδοσία, αποσκοπώντας στην προστασία των χωρικών του ορίων¹⁴. Δεν δύναται να εκτείνεται πέραν των 24 νμ από τις γραμμές Βάσης από τις οποίες μετράται το εύρος της αιγιαλίτιδας ζώνης¹⁵. Έτσι, εάν ένα κράτος έχει αιγιαλίτιδα ζώνη 12 νμ, η μέγιστη συνορεύουσα ζώνη θα είναι και αυτή 12 νμ. Η μόνη αρμοδιότητα που αναγνωρίζεται στο παράκτιο κράτος εντός της συνορεύουσας ζώνης είναι η *άσκηση ελέγχου*, που σαφώς δεν αποτελεί κυριαρχικό δικαίωμα. Ο έλεγχος είναι απαραίτητος:

(1) Για προλαμβάνεται η παραβίαση τελωνειακών, μεταναστευτικών, δημοσιονομικών ή υγειονομικών κανονισμών εντός της επικράτειας (στο έδαφος) ή της αιγιαλίτιδας ζώνης του¹⁶.

(2) Για να τιμωρούνται οι παραπάνω παραβιάσεις που διαπράχθηκαν στο έδαφος ή την αιγιαλίτιδα ζώνη του παράκτιου κράτους. χωρίς να υπάρχει δικαίωμα ελέγχου για ίδιες παραβάσεις μέσα στη συνορεύουσα ζώνη.

β. Αρχαιολογική ζώνη

Στην αρχαιολογική ζώνη, τα ιστορικά αντικείμενα που προέρχονται από το βυθό θαλάσσιας ζώνης 24 νμ από τις ακτές, θεωρούνται *κατά πλάσμα δικαίου* εντός της αιγιαλίτιδας ζώνης¹⁷. Η σκοπιμότητα της εξομοίωσης οφείλεται στην πρόθεση ενίσχυσης της διαφύλαξης αρχαιοτήτων. Αν και φαινομενικά δίνεται η εντύπωση, ότι η αρμοδιότητα του παράκτιου κράτους αφορά στην ανέλκυσή τους, η υποχρέωση προστασίας αυτής της κατηγορίας αρχαιοτήτων σε όλα τα συμβαλλόμενα κράτη της ΣΔΘ¹⁸, δημιουργεί προϋποθέσεις «*επέκτασης της κρατικής κυριαρχίας*», δεδομένου ότι όλοι οι συμβαλλόμενοι, θα ενεργοποιήσουν τους εσωτερικούς μηχανισμούς τους για ανάληψη νομοθετικής πρωτοβουλίας,

¹² Βλ. Γ. Τσάλτας -Μ. Κλάδη Ευσταθοπούλου, *Το Διεθνές καθεστώς των Θαλασσών και των Ωκεανών*, τ. Α' Αθήνα: Ι. Σιδέρης, 2009, σελ. 254-255.

¹³ Βλ. D. Rothwell & T. Stephens, op. cit., p. 81.

¹⁴ Βλ. Π. Σιούσιουρας, *Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο-δίκαιο θάλασσας και ανθρωπιστικό δίκαιο*, Αθήνα: Ι. Σιδέρης, 2015 σελ. 435.

¹⁵ Βλ. Άρθρο 33 της ΣΔΘ.

¹⁶ Βλ. Π. Σιούσιουρας, ό. π., σελ. 439.

¹⁷ Βλ. Άρθρο 303(2) ΣΔΘ.

¹⁸ Βλ. Άρθρο 303(1) της ΣΔΘ.

προκειμένου να ρυθμιστούν ειδικότερα τα ανακύπτοντα ζητήματα στην περιοχή ενδιαφέροντος.

γ. Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη (ΑΟΖ)

Η έννοια της ΑΟΖ αποτελεί πρόσφατη εξέλιξη στο δίκαιο της θάλασσας και οφείλεται στην πρακτική των κρατών της Λατινικής Αμερικής, όπως η Χιλή και αμέσως μετά το Περού που με μονομερείς πράξεις τους το 1947, θεωρήθηκαν ως οι κατ' εξοχήν προπομποί της λεγόμενης «πατρογονικής θάλασσας», την οποία στη συνέχεια διαδέχτηκε η ΑΟΖ¹⁹.

Ως ΑΟΖ ορίζεται η θαλάσσια περιοχή μετά την αιγιαλίτιδα ζώνη, η έκταση της οποίας δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 200 νμ από τις γραμμές Βάσης μέτρησης της αιγιαλίτιδας ζώνης και η οποία υπάγεται στο «ειδικό νομικό καθεστώς» που καθορίζεται από τη Σύμβαση. Το υπόψη καθεστώς δεν ταυτίζεται με το καθεστώς κυριαρχίας της αιγιαλίτιδας ζώνης, αλλά ούτε και με το καθεστώς της ελευθερίας της ανοικτής θάλασσας. Εντός της ΑΟΖ το παράκτιο κράτος ασκεί διευρυμένες αρμοδιότητες κυρίως για οικονομικούς σκοπούς, εξ ου και «οικονομική». Παράλληλα όμως, αναγνωρίζονται και συγκεκριμένα δικαιώματα και ελευθερίες σε τρίτα κράτη²⁰.

δ. Αλιευτική ζώνη δύο κατηγοριών

(1) Αποκλειστική αλιευτική ζώνη 200 νμ., η οποία ως τμήμα της ανοικτής θάλασσας υπάγεται στο νομικό καθεστώς της και συνεπώς το παράκτιο κράτος οφείλει να σέβεται αλιευτικά δικαιώματα τρίτων κρατών. Δεν προβλέπεται από τις διατάξεις της ΣΔΘ, αλλά για θέματα αλιευτικών πόρων τα διεθνή δικαιοδοτικά όργανα τη θεωρούν θεσμό του εθνικού δικαίου και ισοδύναμη της έκτασης με την ΑΟΖ, από την οποία διαφέρει σημαντικά γιατί τα δικαιώματα του παράκτιου κράτους περιορίζονται αποκλειστικά στην αλιεία.

(2) Αλιευτική ζώνη 12 νμ., που θεσμοποιήθηκε με τη Σύμβαση Αλιείας του Λονδίνου το 1964 από 12 ευρωπαϊκά κράτη και το εύρος της καθορίστηκε στα 12νμ από τις γραμμές Βάσης. Αναγνωρίζει αποκλειστικά αλιευτικά

¹⁹ Βλ Γ. Τσάλας -Μ. Κλάδη Ευσταθοπούλου, ό.π., σελ. 254-255.

²⁰ Βλ Άρθρα 55 έως 59 ΣΔΘ.

δικαιώματα εντός της αιγιαλίτιδας ζώνης 6 νμ²¹ και στα υπόλοιπα 6 νμ συντρέχοντα αλιευτικά δικαιώματα με τρίτα κράτη, εφόσον αλίευαν στην ίδια περιοχή την περίοδο από 1^η Ιανουαρίου 1953 έως και 31 Δεκεμβρίου 1962²².

4. Υιοθέτηση νέων ζωνών θαλάσσιας δικαιοδοσίας

Η Μεσόγειος είναι κυρίως θάλασσα διέλευσης με ιδιαίτερη σημασία για τη διεθνή ναυσιπλοΐα. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι το 37% της παγκόσμιας διακίνησης πετρελαίου διέρχεται τη Μεσόγειο, αφού αποτελεί την ασφαλέστερη δίοδο για τη μεταφορά του. Το γεγονός αυτό αυξάνει βεβαίως και την πιθανότητα ρύπανσης²³ που προέρχεται τόσο από τα αποτελέσματα της λειτουργίας των μηχανών των πλοίων, ιδίως της αποβολής ραδιενεργών ουσιών σε περίπτωση πυρηνοκίνητων πλοίων, από την καταστροφή χημικών αποβλήτων και από ναυτικά ατυχήματα και ναυάγια. Η υποβάθμιση της ποιότητας του θαλασσίου περιβάλλοντος, κινητοποίησε τα ενδιαφερόμενα κράτη προς την κατεύθυνση της προστασίας του για θέσπιση νέων ζωνών θαλάσσιας δικαιοδοσίας²⁴.

Για τους παραπάνω λόγους «προέκυψε» η «ζώνη οικολογικής προστασίας και προστασίας της αλιείας» (Ecological and Fisheries Protection Zone), σωρευτικά ή διαζευκτικά ή και σε συνδυασμό με τη διενέργεια θαλάσσιας επιστημονικής έρευνας ή την προστασία της υποβρύχιας πολιτιστικής κληρονομιάς. Υιοθετείται είτε στα πλαίσια στρατηγικής για κήρυξη ΑΟΖ (Κροατία, Οκτώβριος του 2003), είτε γιατί η θέσπιση ΑΟΖ θα δημιουργούσε πολλά προβλήματα πολιτικής και νομικής φύσης (Γαλλία, Ιανουάριος του 2004) ή ως «αντίμετρο» σε αντίστοιχη ενέργεια άλλου κράτους (Ιταλία, 8 Φεβρουαρίου 2006 και Σλοβενία, Οκτώβριος του 2005, ως απάντηση στην Κροατία) ή διεκδικώντας «κυριαρχία και δικαιοδοσία» εντός αυτής της ζώνης (Λιβύη 24 Φεβρουαρίου 2005). Σε κάποιες περιπτώσεις αφήνεται ένα ικανό χρονικό διάστημα προκειμένου να διαπιστωθεί η ένταση και η δυνατότητα απορρόφησης αντιδράσεων στη σχετική απόφαση, [Κροατία: εφαρμογή την 3^η Οκτωβρίου 2004, ένα έτος μετά τη θέσπιση της ζώνης, υπαναχωρεί μετά την άσκηση έντονων πιέσεων της Σλοβενίας, της Ιταλίας αλλά και της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το Κροατικό Κοινοβούλιο τροποποιεί την απόφασή του ορίζοντας ότι η

²¹ Βλ. *Fisheries Convention (London, 9 March 1964)* <https://www.elaw.org/content/fisheries-convention-london-9-march-1964>, άρθρο 2.

²² Ibid, άρθρο 3.

²³ Βλ. Σ. Περράκης, Ε Δούση ό. π., σελ. 22.

²⁴ Ibid.

«οικολογική-αλιευτική ζώνη» δεν θα εφαρμοσθεί προς τα κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης αρχικά μέχρι τη σύναψη «συμφωνίας εταιρικής σχέσης σε θέματα αλιείας» (fisheries partnership agreement) και, στη συνέχεια, μέχρι την εξεύρεση μιας «κοινώς αποδεκτής λύσης», με αποτέλεσμα τη μερική εφαρμογή μιας ζώνης δικαιοδοσίας, που ισχύει μόνο για ορισμένα κράτη, ενώ για τα υπόλοιπα αυτή η ζώνη αποτελεί τμήμα της ανοικτής θάλασσας]. Πάντως, σε κάθε περίπτωση «στρατηγική επιδίωξη» της θέσπισης είναι να προσδώσει στην κρατική εσωτερική έννομη τάξη περαιτέρω εχέγγυα ισχυροποίησης.

5. Συμφωνίες θαλάσσιας οριοθέτησης

α. Ελλάδα - Τουρκία

Με το Πρωτόκολλο των Αθηνών της 3^{ης} Νοεμβρίου 1926 επεκτείνονται τα θαλάσσια σύνορα, στην περιοχή εκβολής του ποταμού Έβρου, σε απόσταση 3 νμ από τη μέση γραμμή του ρου του Έβρου ή του κυρίως βραχίονα αυτού από την ξηρά. Επίσης αποφασίστηκε²⁵ από Μικτή Επιτροπή Οριοθέτησης²⁶ ότι η συνοριακή γραμμή δεν θα ακολουθήσει τον ρου του ποταμού στις ενδεχόμενες μετατοπίσεις του, αλλά θα καθορισθεί *κατά τρόπο οριστικό* με βάση την κοίτη που υπήρχε.

β. Ιταλία (διάδοχο κράτος Ελλάδα από 10 Φεβρουαρίου 1947)- Τουρκία

Όσον αφορά στην περιοχή νοτίως της Σάμου έως τη νήσο Καστελόριζο, σύμφωνα με το άρθρο 15 της Συνθήκης της Λωζάνης του 1923 ορίζεται ότι «η Τουρκία παραιτείται υπέρ της Ιταλίας παντός δικαιώματος και τίτλου επί των νήσων Αστυπάλαιας, Ρόδου, Χάλκης, Καρπάθου, Κάσου, Τήλου, Νισύρου, Καλύμνου, Λέρου, Πάτμου, Λειψούς, Σύμης και Κω των κατεχόμενων νυν υπό της Ιταλίας και των νησίδων των εξ αυτών εξαρτώμενων, ως της νήσου Καστελλορίζου». Επίσης τα σύνορα στην ίδια θαλάσσια περιοχή οριοθετήθηκαν συμβατικά με βάση την ιταλο-τουρκική Συμφωνία της 4^{ης} Ιανουαρίου 1932, σχετικά με την οριοθέτηση των χωρικών υδάτων μεταξύ Καστελόριζου και Τουρκικής ακτής, καθώς και με το Πρακτικό της 28^{ης} Δεκεμβρίου 1932 μεταξύ των παραπάνω κρατών, που εφαρμόζουν την αρχή της ίσης απόστασης ως μέθοδο οριοθέτησης. Όμως στις 10

²⁵ Βλ. Σύμφωνα με το άρθρο 6 της Συνθήκης της Λωζάνης.

²⁶ Βλ. Συγκροτήθηκε βάσει του άρθρου 5 της Συνθήκης της Λωζάνης.

Φεβρουαρίου 1947 με τη Συνθήκη των Παρισίων, η Ιταλία εκχωρεί στην Ελλάδα τα Δωδεκάνησα. Με αυτή την εκχώρηση η Ελλάδα ως διάδοχο κράτος αντικατέστησε την Ιταλία σε ισχύουσες συμβατικές ρυθμίσεις και τα ιταλο-τουρκικά σύνορα μεταβλήθηκαν σε ελληνοτουρκικά. Η κατάσταση αυτή απέκτησε εσωτερική νομοθετική ισχύ με το ν. 518/1948 «Περί προσαρτήσεως της Δωδεκανήσου στην Ελλάδα»²⁷.

γ. Ιταλία - Γιουγκοσλαβία

Την 8 Ιανουαρίου 1968 υπογράφεται η πρώτη συμφωνία οριοθέτησης υφαλοκρηπίδας στη Μεσόγειο μεταξύ Ιταλίας και Γιουγκοσλαβίας, που τίθεται σε ισχύ από 21 Ιανουαρίου 1970. Χρησιμοποιείται ως μέθοδος οριοθέτησης η Αρχή της ίσης απόστασης/μέσης γραμμής *με διορθώσεις, χωρίς πρόβλημα στα τριεθνή σημεία* (Χάρτης 2). Λαμβάνεται υπόψη κατά την οριοθέτηση η παρουσία νησιών, *στα οποία αναγνωρίσθηκε μειωμένη επήρεια, ενώ δεν ελήφθησαν υπόψη ευθείες γραμμές βάσης*. Τέλος, προβλέπεται ειδική ρήτρα για την εκμετάλλευση κοιτασμάτων που βρίσκονται εκατέρωθεν της οριοθετικής γραμμής²⁸.

δ. Ιταλία - Τυνησία

Υπογράφεται 20 Αυγούστου 1971 και ισχύει από 6 Δεκεμβρίου 1978. Αφορά στην υφαλοκρηπίδα και επιλέγεται ως *μέθοδος οριοθέτησης η Αρχή της ίσης απόστασης/μέσης γραμμής με διορθώσεις* (Χάρτης 3)²⁹, χωρίς πρόβλημα στα τριεθνή σημεία. Αναγνωρίζεται *μειωμένη επήρεια* σε τέσσερα Ιταλικά νησιά αποδίδοντάς τους υφαλοκρηπίδα³⁰, ενώ σε όλα τα υπόλοιπα αναγνωρίζεται πλήρης επήρεια. Επίσης, τα δύο κράτη συνέστησαν μια Κοινή Τεχνική Επιτροπή για να προσδιορίσει το νομικό καθεστώς ορισμένων νησιωτικών σχηματισμών της Τυνησίας³¹. Τέλος, στη συμφωνία προβλέπεται ειδική ρήτρα για την εκμετάλλευση κοιτασμάτων που βρίσκονται εκατέρωθεν της οριοθετικής γραμμής³².

²⁷ Βλ. Ν. 518/48 (ΦΕΚ 7/9.1.1948, τ.Α') :Άρθρον 1: «Αι νήσοι της Δωδεκανήσου Ρόδος, Κάλυμνος, Κάρπαθος, Αστυπάλαια, Νίσυρος, Πάτμος, Χάλκη, Κάσος, Τήλος, Σύμη, Κως, Λέρος και Καστελλόριζον, ως και αι παρακείμεναι νησίδες είναι προσηρημέναι εις το Ελληνικόν Κράτος από της 28ης Οκτωβρίου 1947».

²⁸ Βλ. Marineregions.org, Agreement between Italy and Yugoslavia concerning the Delimitation of the Continental Shelf between the two Countries in the Adriatic Sea, <http://www.marineregions.org/documents/ITA-YUG1968CS.pdf>, άρθρο 2.

²⁹ Βλ. Marineregions.org, Agreement between the Government of the Republic of Tunisia and the Government of the Italian Republic concerning the Delimitation of the Continental Shelf between the two Countries, <http://www.marineregions.org/documents/TUN-ITA1971CS.pdf>.

³⁰ Βλ. Ibid, άρθρο 2.

³¹ Ibid, άρθρο 3.

³² Ibid, άρθρο 4.

ε. Ιταλία - Ισπανία

Υπογράφεται 19 Φεβρουαρίου 1974 και ισχύει από 16 Νοεμβρίου 1978. Αφορά στην υφαλοκρηπίδα και επιλέγεται ως μέθοδος οριοθέτησης η Αρχή της ίσης απόστασης/μέσης γραμμής και χωρίς πρόβλημα στα τριεθνή σημεία. Λαμβάνονται υπόψη για την οριοθέτηση η ύπαρξη κοιτασμάτων υδρογονανθράκων, ενώ υπάρχει πρόνοια για εκμετάλλευσή τους, με δυνατότητα καταβολής αποζημίωσης σε περίπτωση που το κοίτασμα έχει ήδη καταστεί αντικείμενο εκμετάλλευσης³³. Επίσης γίνεται μνεία, για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος από εργασίες εξερεύνησης και εκμετάλλευσης των φυσικών πόρων της υφαλοκρηπίδας³⁴. Ακόμα ως ρήτρα επίλυσης διαφορών προβλέπεται η δυνατότητα προσφυγής στο Διεθνές Δικαστήριο, εφόσον η διαφορά δεν έχει επιλυθεί με διπλωματικά μέσα εντός προθεσμίας τεσσάρων μηνών³⁵.

στ. Ιταλία - Γιουγκοσλαβία (για την αιγιαλίτιδα ζώνη)

Υπογράφεται 10 Νοεμβρίου 1975 και ισχύει από 3 Απριλίου 1977. Επιλέγεται ως μέθοδος οριοθέτησης η Αρχή της ίσης απόστασης με περιορισμένη διόρθωση. Λαμβάνεται υπόψη για την οριοθέτηση *η εξασφάλιση διαύλων ναυσιπλοΐας* κάθε κράτους εντός της αιγιαλίτιδας ζώνης του, ενώ οι ευθείες γραμμές βάσης δεν ελήφθησαν πλήρως υπόψη. Η συμφωνία προβλέπει και ρήτρα για εκμετάλλευση των φυσικών πόρων που βρίσκονται εκατέρωθεν της οριοθετικής γραμμής καθώς και ότι τυχόν διαφορές θα επιλύονται από τα μέρη της σύμβασης³⁶.

ζ. Ελλάδα - Ιταλία

Υπογράφεται 24 Μαΐου 1977 και ισχύει από 12 Νοεμβρίου 1980. Αφορά στην υφαλοκρηπίδα και επιλέγεται ως μέθοδος οριοθέτησης η Αρχή της ίσης απόστασης/ μέσης γραμμής με απλουστευμένη τεχνική χάραξης³⁷, χωρίς πρόβλημα στα *τριεθνή σημεία (Χάρτης 4)*. Λαμβάνεται υπόψη κατά την οριοθέτηση η ύπαρξη υποθαλάσσιων κοιτασμάτων και νησιών στα οποία αναγνωρίζεται πλήρης

³³ Βλ. [Marineregions.org](http://www.marineregions.org), Convention between Spain and Italy on the Delimitation of the Continental Shelf between the two States <http://www.marineregions.org/documents/ESP-ITA1974CS.pdf>, άρθρο 2 παρ. 2.

³⁴ Ibid, άρθρο 2 παρ. 1.

³⁵ Ibid, άρθρο 3 παρ. 2.

³⁶ Βλ. [Marineregions.org](http://www.marineregions.org), Agreement between Italy and Yugoslavia concerning the Delimitation of the Continental Shelf between the two Countries in the Adriatic Sea <http://www.marineregions.org/documents/ITA-YUG1968CS.pdf>, άρθρο 2.

³⁷ Βλ. [Marineregions.org](http://www.marineregions.org), Agreement between the Hellenic Republic and the Italian Republic on the Delimitation of the Respective Continental Shelf Areas of the two States <http://www.marineregions.org/documents/GRC-ITA1977CS.pdf>.

επήρεια σχεδόν σε όλα. Με ιδιαίτερο άρθρο προβλέπεται ρύθμιση για την εκμετάλλευση των ορυκτών φυσικών πόρων που βρίσκονται εκατέρωθεν της οριοθετικής γραμμής, αναγνωρίζοντας δυνατότητα καταβολής αποζημίωσης σε περίπτωση που το κοίτασμα έχει ήδη καταστεί αντικείμενο εκμετάλλευσης³⁸. Επίσης γίνεται αναφορά στην προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος, ενώ υφίσταται ρήτρα επίλυσης διαφορών με δυνατότητα προσφυγής στο Διεθνές Δικαστήριο ή σε άλλο δικαιοδοτικό όργανο, εφόσον παρέλθει άπρακτη η προθεσμία 4 μηνών για επίλυση της διαφοράς με διπλωματικά μέσα³⁹.

η. Γαλλία - Μονακό

Υπογράφεται 16 Φεβρουαρίου 1984, ισχύει από 22 Αυγούστου 1985 και εισάγει για πρώτη φορά την έννοια του «ενιαίου θαλασσίου ορίου»⁴⁰ στη Μεσόγειο. Δηλαδή συμφωνείται ως μέθοδος οριοθέτησης η χάραξη θαλάσσιου διαδρόμου, που θα αποτελεί αιγιαλίτιδα ζώνη, υφαλοκρηπίδα και ΑΟΖ (μελλοντικά) του Μονακό, μέσα στις γαλλικές θαλάσσιες ζώνες (Χάρτης 5). Λαμβάνονται υπόψη κατά την οριοθέτηση, ο εγκλωβισμός του Μονακό από τις θαλάσσιες ζώνες της Γαλλίας, η εξασφάλιση πρόσβασής του στην ανοικτή θάλασσα και παραδοσιακά αλιευτικά δικαιώματα⁴¹.

θ. Γαλλία - Ιταλία

Υπογράφεται 28 Νοεμβρίου 1986 και ισχύει από 15 Μαΐου 1989⁴². Συμφωνείται ως μέθοδος οριοθέτησης η Αρχή της ίσης απόστασης/μέσης γραμμής με απλουστευμένη τεχνική χάραξης, αφού η οριοθετική γραμμή λαμβάνει υπόψη τη Συμφωνία μεταξύ της Γαλλίας και της Ιταλίας, της 18^{ης} Ιανουαρίου από το 1908 για τον καθορισμό αποκλειστικής αλιευτικής ζώνης για Γάλλους και Ιταλούς αλιείς αντίστοιχα, στη θαλάσσια περιοχή μεταξύ Κορσικής και Σαρδηνίας⁴³. Παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη κατά την οριοθέτηση είναι οι ευθείες γραμμές

³⁸ Ibid, άρθρο 2.

³⁹ Ibid, άρθρο 4.

⁴⁰ Βλ. Α. Στρατή, ό. π., σελ.122.

⁴¹ Βλ. [Marineregions.org](http://www.marineregions.org), Convention on Maritime Delimitation between the Government of His Most Serene Highness the Prince of Monaco and the Government of the French Republic, <http://www.marineregions.org/documents/MCO-FRA1984MD.pdf>.

⁴² Βλ. [Marineregions.org](http://www.marineregions.org), Agreement between the Government of the French Republic and the Government of the Italian Republic on the Delimitation of the Maritime Boundaries in the Area of the Strait of Bonifacio, <https://www.marineregions.org/documents/FRA-ITA1986MB.pdf> άρθρο 4.

⁴³ Ibid, σελ. 1.

βάσης, η παρουσία νησιών, στρατιωτικά και ναυτιλιακά συμφέροντα, καθώς και παραδοσιακά καθιερωμένες πρακτικές αλιείας⁴⁴. Η συμφωνία *αναγνωρίζει πλήρη επήρεια σε νησιά* και επιπλέον θεσπίζει κοινή αλιευτική ζώνη, εντός της οποίας αναγνωρίζονται αμοιβαία δικαιώματα αλιείας στους αλιείς των δύο κρατών⁴⁵, ενώ καταργεί από την έναρξη της ισχύος της την από 18 Ιανουαρίου του 1908 Συμφωνία για τον καθορισμό των αποκλειστικών ζωνών αλιείας⁴⁶.

Ι. Λιβύη - Μάλτα

Υπογράφεται 10 Νοεμβρίου 1986 και ισχύει από 11 Δεκεμβρίου 1987. Η συμφωνία υιοθετήθηκε σε εφαρμογή της σχετικής απόφασης του ΔΔΧ (*Υφαλοκρηπίδα Λιβύης-Μάλτας*, απόφαση της 3^{ης} Ιουνίου 1985, (Χάρτης 6)⁴⁷. Τα μέρη συμβλήθηκαν στη χάραξη της γραμμής οριοθέτησης λαμβάνοντας υπόψη την Αρχή της ίσης απόστασης/σχετικών περιστάσεων⁴⁸. Ακόμη πέραν του προσδιορισμού της οριοθετικής γραμμής, με γεωγραφικές συντεταγμένες, η συμφωνία οριοθέτησης περιλαμβάνει ρήτρα σχετικά με την εκμετάλλευση των κοιτασμάτων που εκτείνονται εκατέρωθεν της οριοθετικής γραμμής, προβλέποντας διαβουλεύσεις για το σκοπό αυτό⁴⁹.

ια. Λιβύη - Τυνησία

Υπογράφεται 8 Αυγούστου 1988, ισχύει από 11 Απριλίου 1989 και αφορά στην υφαλοκρηπίδα. Η εν λόγω συμφωνία υιοθετήθηκε σε εφαρμογή της σχετικής απόφασης του Διεθνούς Δικαστηρίου (*Υφαλοκρηπίδα Τυνησίας - Λιβύης*, απόφαση της 24^{ης} Φεβρουαρίου 1982), στο οποίο τα μέρη συμφώνησαν να προσφύγουν με ιδιαίτερη συμφωνία στις 10 Ιουνίου 1977 (Χάρτης 7)⁵⁰. Μέθοδος οριοθέτησης: Η δικαστική αποδοχή χάραξης διχοτόμου γωνίας μεταξύ σημείων των ακτών της Τυνησίας και των ακτών των νησιών Kerkennah. Παράγοντες που ελήφθησαν υπόψη κατά την οριοθέτηση: Όσοι έγιναν δεκτοί από το ΔΔΧ όπως, η

⁴⁴ Ibid, άρθρο 2 και 3.

⁴⁵ Ibid., άρθρο 2 παρ.1.

⁴⁶ Ibid., άρθρο 4.

⁴⁷ Βλ. Α. Στρατή, ό. π., 123.

⁴⁸ Βλ. [www.marineregions.org](http://www.marineregions.org/documents/LBY-MLT1986ICJ.pdf), [www.marineregions.org](http://www.marineregions.org/documents/LBY-MLT1986ICJ.pdf), Agreement between the Great Socialist People's Libyan Arab Jamahariya and the Republic of Malta implementing Article III of the Special Agreement and the Judgment of the International Court of Justice, <http://www.marineregions.org/documents/LBY-MLT1986ICJ.pdf>.

⁴⁹ Ibid, άρθρο 3.

⁵⁰ Βλ. [un.org](http://www.un.org/dep/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/TREATIES/LBY-TUN1988CS.PDF), Agreement between the Libyan Arab Socialist People's Jamahariya and the Republic of Tunisia to Implement the Judgment of the International Court of Justice in the Tunisia/Libya Continental Shelf Case, <http://www.un.org/dep/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/TREATIES/LBY-TUN1988CS.PDF>.

μορφολογία των ακτών, τα νησιά, τα χερσαία σύνορα και οι αντλήσεις ορυκτού πλούτου. Αγνοήθηκε από το ΔΔΧ εντελώς η παρουσία του νησιού Jerba της Τυνησίας λόγω εγγύτητάς του στις ακτές της Λιβύης, ενώ αποδόθηκε χωρία καμιά εξήγηση μισή επήρεια (Half Effect) στα νησιά *Kerkennah*, τα οποία δεν βρίσκονται εγγύς της Λιβύης⁵¹.

ιβ. Αλβανία - Ιταλία

Υπογράφεται 18 Δεκεμβρίου 1992, ισχύει από 26 Φεβρουαρίου 1999 και αφορά στην υφαλοκρηπίδα. Επιλέγεται ως μέθοδος οριοθέτησης η Αρχή της ίσης απόστασης/μέσης γραμμής, χωρίς πρόβλημα στα *Τριεθνή σημεία* Αποδίδεται πλήρης επήρεια και τίθεται σημείο γραμμής Βάσης στη νήσο Sazan, ενώ δεν λαμβάνεται υπόψη συνυπολογισμός από ευθείες γραμμές βάσης που θα απέβαινε προς όφελος της Αλβανίας⁵². Προβλέπει για την προστασία του περιβάλλοντος, την εκμετάλλευση φυσικών πόρων και δυνατότητα υποβολής της διαφοράς στο Διεθνές Δικαστήριο μετά την παρέλευση 4 μηνών προς επίλυση της διαφοράς με διπλωματικά μέσα⁵³.

ιγ. Κροατία - Βοσνία Ερζεγοβίνη

Υπογράφεται 30 Ιουλίου 1999 και ισχύει (προσωρινά) από 30 Ιουλίου 1999. Συμφωνείται ως μέθοδος οριοθέτησης η Αρχή της ίσης απόστασης/μέσης γραμμής με αναφορά στις διατάξεις της ΣΔΘ. Παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη κατά την οριοθέτηση είναι το μήκος των ακτών της Βοσνίας - Ερζεγοβίνης και η «αποκοπή τους» από την ακτές της Κροατίας⁵⁴. Επίσης θεσπίζονται πρόνοιες για τις εργασίες που θα απαιτεί να διενεργηθούν στη γραμμή οριοθέτησης⁵⁵.

ιδ. Τυνησία - Αλγερία

Υπογράφεται 11 Φεβρουαρίου 2002, ίσχυσε προσωρινά από 22 Νοεμβρίου 2003, ενώ ο οριστικός καθορισμός των θαλασσίων συνόρων υπεγράφη

⁵¹ Βλ. Σταυρινός Μιχάλης, Το πρόβλημα της υφαλοκρηπίδας του Αιγαίου, Αθήνα: Αντ. Ν. Σάκκουλα, 1986, σελ. 156.

⁵² Βλ. J. Charney and Alexander Lewis "International maritime boundaries. Vol. III", Hague/Boston/London, Martinus Nijhoff Publishers, 2004, p. 2450.

⁵³ Βλ. Marineregions.org, Agreement between Albania and Italy for the determination of the continental shelf of each of the two countries, <http://www.marineregions.org/documents/ALB-ITA1992CS.pdf>, άρθρα 3,4.

⁵⁴ Βλ. Α. Στρατή, ό. π., σελ. 126.

⁵⁵ Βλ. Marineregions.org, Treaty on the State Border between the Republic of Croatia and Bosnia and Herzegovina <http://www.marineregions.org/documents/HRV-BIH1999SB.pdf>.

στις 4 Δεκεμβρίου 2009 *χωρίς τροποποιήσεις*. Με τη συμφωνία γίνεται για πρώτη φορά χρήση διατάξεων της ΣΔΘ με τις οποίες καθορίζονται προσωρινά *τα θαλάσσια σύνορα*⁵⁶. Πιο συγκεκριμένα και μέχρι να επιτευχθεί πλήρης συμφωνία, τα ενδιαφερόμενα κράτη όφειλαν να καταβάλουν κάθε ειλικρινή προσπάθεια για να επιτύχουν *προσωρινές* διευθετήσεις για πρακτικά ζητήματα, *μη δεσμευτικές* για την τελική οριοθέτηση⁵⁷. Περιεχόμενο του διακανονισμού είναι θέματα ναυσιπλοΐας, φυσικών πόρων, έρευνας και διάσωσης, πρόληψης και καταστολής διακίνησης ναρκωτικών και λαθρομετανάστευσης, καθώς επίσης και συνεργασία σε θέματα ασφάλειας της ναυσιπλοΐας, εναέριας κυκλοφορίας και προστασίας του θαλάσσιου περιβάλλοντος⁵⁸.

Επισημαίνεται ότι η γραμμή οριοθέτησης *δεν χαράσσεται με τη μέθοδο της ίσης απόστασης*, αφού οι καθοριστικοί παράγοντες που λήφθηκαν υπόψη ήταν η συμφωνία οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας Ιταλίας-Τυνησίας, καθώς και η ύπαρξη του νησιού La Galite της Τυνησίας, που απέχει 19 νμ από τις ακτές, με συνέπεια να μην του αποδοθεί πλήρης επήρεια, (Χάρτης 12)⁵⁹.

ιε. Κύπρος - Αίγυπτος

Υπογράφεται 17 Φεβρουαρίου 2003, αφορά στην ΑΟΖ και η συμφωνία επικυρώθηκε από την Κυπριακή Βουλή με το νόμο 64/2004, ο οποίος έχει αναδρομική ισχύ από τις 27 Μαρτίου 2003⁶⁰. Συμφωνείται ως μέθοδος οριοθέτησης η Αρχή της ίσης απόστασης/μέσης γραμμής, με αναφορά στις διατάξεις της ΣΔΘ. Η επιτυχία αυτή πιστώνεται στην κυπριακή διπλωματία που διαβλέποντας ότι την ίδια περίοδο η Αίγυπτος αντιμετώπιζε παρόμοιο ζήτημα με τη Σαουδική Αραβία της οποίας οι ακτές είναι τριπλάσιες της Αιγύπτου, «έπεισε» την Αιγυπτιακή αντίστοιχη διπλωματία στο ότι, εφόσον προηγηθεί οριοθέτηση Κύπρου - Αιγύπτου με βάση την παραπάνω Αρχή, αυτό θα αποτελέσει ισχυρό «προηγούμενο» της Αιγύπτου έναντι μελλοντικής συμφωνίας με άλλο κράτος⁶¹.

⁵⁶ Βλ. Άρθρα 74(3) και 83(3) ΣΔΘ.

⁵⁷ Βλ. Α. Στρατή, ό. π., σελ.126.

⁵⁸ Βλ. [un.org, Agreement on Provisional Arrangements for the Delimitation of the Maritime Boundaries between the Republic of Tunisia and the People's Democratic Republic of Algeria No 39821 https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%202238/v2238.pdf#page=217](https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%202238/v2238.pdf#page=217).

⁵⁹ Βλ. Α. Στρατή, ό. π., σελ.127.

⁶⁰ Βλ. Ν. Ελευθεριάδου, ό.π., σελ. 42.

⁶¹ Βλ. Ε. Παγώτης, ΑΟΖ & Υφαλοκρηπίδα, Ειδική έκδοση του περιοδικού Ελληνική Άμυνα & Τεχνολογία, χ.η., σελ. 65.

Παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη κατά την οριοθέτηση είναι η ύπαρξη φυσικών πόρων και προβλέπεται σχετική πρόνοια συνεργασίας για σύναψη συμφωνίας συνεκμετάλλευσης⁶², συμφωνία που τελικά επιτεύχθηκε στις 4 Μαΐου 2006⁶³ και αφορά στους υδρογονάνθρακες. Επίσης προβλέπεται και ρήτρα επίλυσης των διαφορών ορίζοντας τη διευθέτηση «μέσω διπλωματικών διαύλων» και σε περίπτωση, που δεν διευθετηθεί η διαφωνία εντός μιας λογικής περιόδου, τότε τα δύο μέρη να προσφύγουν σε διαιτησία⁶⁴.

ιστ. Κύπρος - Λίβανος

Υπογράφεται 17 Ιανουαρίου 2007⁶⁵, αφορά στην ΑΟΖ και η συμφωνία μέχρι σήμερα έχει κυρωθεί μόνο από την Κυπριακή Δημοκρατία (Νοέμβριος 2007)⁶⁶. Ακολουθείται ως μέθοδος οριοθέτησης η Αρχή της ίσης απόστασης / μέση γραμμή με αναφορά στις διατάξεις της ΣΔΘ (Χάρτης 10)⁶⁷. Λαμβάνεται υπόψη κατά την οριοθέτηση η ύπαρξη φυσικών πόρων και θεσπίζεται υποχρέωση συνεργασίας για την εκμετάλλευσή τους. Αναγνωρίζεται πλήρης επήρεια σε αλυσίδα νήσων κατά μήκος ακτής του Λιβάνου⁶⁸, ενώ υφίσταται ρήτρα επίλυσης διαφορών με προσφυγή σε διαιτησία⁶⁹.

ιζ. Ελλάδα - Αλβανία

Υπογράφεται 27 Απριλίου 2009 και αφορά στην οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας και των άλλων θαλασσιών ζωνών. Η συμφωνία, δεν έχει ακόμη τεθεί σε ισχύ, ενώ στις 15 Απριλίου 2010 κρίθηκε αντισυνταγματική από το Αλβανικό Συνταγματικό Δικαστήριο. Χαρακτηρίζεται ως συμφωνία «ορίου πολλαπλών χρήσεων» που οριοθετεί υφιστάμενες όσο και μελλοντικές ζώνες δικαιοδοσίας. Ακολουθεί την Αρχή της ίσης απόστασης-αυστηρή χάραξη μέσης γραμμής με αναφορά στις διατάξεις της ΣΔΘ (Χάρτης 11)⁷⁰. Αποδίδει πλήρη επήρεια σε όλα τα νησιά, βράχους και νησίδες. Αναφέρεται σε συνεκμετάλλευση κοιτασμάτων, δυνατότητα προηγούμενων της συμφωνίας αδειών εκμετάλλευσης να παραμείνουν

⁶² Βλ. Ε. Παγώσης, ό. π. σελ. 69.

⁶³ Βλ. Α. Στρατή, ό. π., σελ. 128.

⁶⁴ Βλ. Ε. Παγώσης, ό. π.

⁶⁵ Ibid.

⁶⁶ Βλ. Ν. Ελευθεριάδου, ό.π., σελ. 46.

⁶⁷ Ibid.

⁶⁸ Βλ. Α. Στρατή, ό. π., σελ. 128.

⁶⁹ Ibid, σελ. 128-129.

⁷⁰ Ibid, σελ. 129.

σε ισχύ, δυνατότητα καταβολής αποζημίωσης σε περίπτωση που στο κοίτασμα έχει αρχίσει εκμετάλλευση. Επιπλέον γίνεται αναφορά στο σεβασμό της ναυσιπλοΐας και στην προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος, ενώ υφίσταται ρήτρα επίλυσης διαφορών με προσφυγή σε διαιτησία⁷¹.

Αξίζει να αναφερθεί ότι η Αλβανία επικύρωσε τη ΣΔΘ στις 23 Ιουνίου 2003, αλλά δεν κατέθεσε δήλωση επιλογής δικαστηρίου επίλυσης των σχετικών διαφορών, κατά το Άρθρο 287⁷².

ιη. Κύπρος-Ισραήλ

Υπογράφεται 17 Δεκεμβρίου 2010, αφορά στην ΑΟΖ και τίθεται σε ισχύ 25 Φεβρουαρίου 2011. Ορίζεται ως μέθοδος οριοθέτησης η μέση γραμμή και δεν αναφέρεται στην αρχή της ίσης απόστασης, (Χάρτης 13)⁷³. Λαμβάνεται υπόψη για την οριοθέτηση η ύπαρξη φυσικών πόρων και θεσπίζεται υποχρέωση συνεργασίας με σκοπό την επίτευξη «*συμφωνίας-πλαίσιο*» για την ανάπτυξη και εκμετάλλευσή τους⁷⁴. Επιπλέον υφίσταται και ρήτρα επίλυσης διαφορών με προσφυγή σε διαιτησία⁷⁵.

6. Νομικά συμπεράσματα από τις συμφωνίες θαλάσσιας οριοθέτησης στη Μεσόγειο

α. Επιλεγόμενη μέθοδος οριοθέτησης

Όπου τα κράτη οριοθετούν με συμφωνία στη συντριπτική τους πλειοψηφία εφαρμόζουν ως μέθοδο οριοθέτησης την *αρχή της ίσης απόστασης-μέση γραμμή*. Μόνο σε δύο περιπτώσεις εφαρμόστηκε η μέθοδος της ευθυδικίας - σχετικών περιστάσεων, όπου η συμφωνία επήλθε κατόπιν απόφασης Διεθνούς Δικαστηρίου και τα κράτη είχαν ήδη αναγνωρίσει και αποδεχθεί ότι η μέθοδος της ίσης απόστασης/ μέση γραμμή δεν θα παρήγαγε ένα δίκαιο αποτέλεσμα (Λιβύη - Μάλτα και Λιβύη - Τυνησία). Επίσης κάποιες φορές δεν αναφέρεται στη συμφωνία η ισαπόσταση αν και η οριοθέτηση γίνεται με τη μέση γραμμή (Ισραήλ-Κύπρος).

Η ανάλυση της πρακτικής των κρατών αποδεικνύει ότι στις οριοθετήσεις θαλάσσιων ζωνών επικρατεί η διπλή φόρμουλα της Σύμβασης:

⁷¹ Ibid.

⁷² Βλ. Ε. Παγώτσης, ό. π. σελ. 46.

⁷³ Βλ. Α. Στρατή, ό. π. σελ. 129.

⁷⁴ Βλ. Ε. Παγώτσης, ό. π., σελ. 71, άρθρο 2 της Συμφωνίας.

⁷⁵ Ibid, άρθρο 4 της Συμφωνίας.

αφενός, διεθνές δίκαιο, δηλαδή βεβαιότητα δικαίου μέσω της αρχής ίσης απόστασης / μέσης γραμμής που θα ισχύει κατ' αρχήν και για τα νησιά και αφετέρου, ο στόχος του «δικαίου αποτελέσματος» της οριοθέτησης, δηλαδή η εφαρμογή της ευθυδικίας⁷⁶.

β. Αποφυγή οριοθέτησης τριεθνών σημείων

Διαπιστώνεται μια παγίωση αποφυγής από τα συμβαλλόμενα μέρη να οριοθετήσουν τμήματα υφαλοκρηπίδας και ΑΟΖ που διεκδικούνται από τρίτα κράτη *ακόμη στην περίπτωση που δεν υπάρχει διαφορά οριοθέτησης*. Αυτό προκύπτει αβίαστα από τις συμφωνίες Αλβανίας - Ιταλίας⁷⁷ και Ελλάδας - Ιταλίας⁷⁸ για την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας, καθώς και από τις συμφωνίες Κύπρου-Λιβάνου και Κύπρου-Αιγύπτου⁷⁹ και για την οριοθέτηση της ΑΟΖ. Σε ορισμένες βέβαια συμφωνίες όπως στη συμφωνία οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας Ιταλίας-Τυνησίας δεν γίνεται αναφορά σε τριεθνή σημεία. ενώ στη συμφωνία οριοθέτησης Ελλάδας-Αλβανίας, η οριοθετική γραμμή αγγίζει το τριεθνές σημείο με την Ιταλία⁸⁰.

γ. Παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη κατά την οριοθέτηση

Στη συμβατική οριοθέτηση τα μέρη έχουν την ευχέρεια, εφόσον συμφωνούν να λάβουν υπόψη οιοδήποτε παράγοντα. Γενικά όμως λαμβάνονται υπόψη⁸¹:

(1) Γεωγραφικοί, γεωλογικοί και γεωφυσικοί παράγοντες

Τα γεωγραφικά χαρακτηριστικά της υπό οριοθέτηση περιοχής και συγκεκριμένα, η γενική διαμόρφωση και έκταση των ακτών, η παρουσία ειδικών ή ασυνήθιστων χαρακτηριστικών, η γεωγραφική θέση ορισμένων νησιών, βρίσκονται ασφαλέστατα στο επίκεντρο κάθε διαδικασίας οριοθέτησης⁸². Μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του '80, οι σχετικές γεωγραφικές συνθήκες συμπεριελάμβαναν τη γεωμορφολογία και τη γεωλογία του βυθού που

⁷⁶ Βλ. Σ. Περράκης, ό. π., Οι πρόσφατες διμερείς διεθνείς συμφωνίες για την οριοθέτηση των θαλασσίων ζωνών, Β. Καρακωστανόγλου, σελ 46.

⁷⁷ Βλ. [Marineregions.org, Agreement between Albania and Italy for the determination of the continental shelf of each of the two countries](http://www.marineregions.org/Agreement%20between%20Albania%20and%20Italy%20for%20the%20determination%20of%20the%20continental%20shelf%20of%20each%20of%20the%20two%20countries.pdf), <http://www.marineregions.org/documents/ALB-ITA1992CS.pdf>.

⁷⁸ Βλ. [Marineregions.org, Agreement between the Hellenic Republic and the Italian Republic on the Delimitation of the Respective Continental Shelf Areas of the two States](http://www.marineregions.org/Agreement%20between%20the%20Hellenic%20Republic%20and%20the%20Italian%20Republic%20on%20the%20Delimitation%20of%20the%20Respective%20Continental%20Shelf%20Areas%20of%20the%20two%20States.pdf) <http://www.marineregions.org/documents/GRC-ITA1977CS.pdf>.

⁷⁹ Βλ. Παγώτης, ό. π., σελ 71.

⁸⁰ Βλ. Α. Στρατή, ό. π., σελ. 92.

⁸¹ Ibid, σελ. 93.

⁸² Βλ. Χ. Ροζάκης, Το διεθνές νομικό καθεστώς του Αιγαίου, Οι ελληνοτουρκικές σχέσεις 1923-1987, Γνώση, 1991, σελ. 327.

αποτελούσαν παραδοσιακά συστατικά στοιχεία της οριοθέτησης, δεδομένου ότι αντιστοιχούσαν στο ισχύον τότε καθεστώς τίτλου της υφαλοκρηπίδας (φυσική προέκταση, ισοβαθές 200 μέτρων). Υπενθυμίζεται εδώ ότι η Σύμβαση της Γενεύης (1958) για την Υφαλοκρηπίδα προσδιορίζει τη νομική υφαλοκρηπίδα δίνοντας έμφαση στο γεωλογικό κριτήριο ορίζοντας την «ηπειρωτική υφαλοκρηπίδα» ως: «... το βυθό της θάλασσας και το υπέδαφος των υποθαλάσσιων περιοχών ... μέχρι βάθους 200 μέτρων, ή έξω από το όριο αυτό μέχρι το σημείο που το βάθος των υπερκείμενων υδάτων επιτρέπει την εκμετάλλευση των φυσικών πόρων των περιοχών αυτών...». Όπως συνάγεται από αυτό τον ορισμό, η ισοβαθής των 200 μέτρων αποτελούσε σταθερή παράμετρο για τον υπολογισμό της υφαλοκρηπίδας (γεωλογικό κριτήριο και εγγύτητα), ενώ το κριτήριο της εκμεταλλευσιμότητας καθιστούσε αρκετά ασαφή τον προσδιορισμό της νομικής υφαλοκρηπίδας. Από την άλλη πλευρά, η ΣΔΘ με το να εισαγάγει σταθερά κριτήρια στον ορισμό της -το κριτήριο της απόστασης ειδικότερα- περιόρισε στο ελάχιστο τις όποιες αμφισβητήσεις θα μπορούσε να γεννήσει ο υπολογισμός της, ενώ ενίσχυσε τη λογική της απόστασης και στην οριοθέτηση και τούτο ρητά δεν αναφέρεται στη ΣΔΘ⁸³.

Επομένως, με την εξέλιξη, των κανόνων του διεθνούς δικαίου και την καθιέρωση της «απόστασης» ως νομικού τίτλου επί της υφαλοκρηπίδας μέχρι το όριο των 200 νμ, τα γεωλογικά και γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά έχουν παραγκωνισθεί και δεν λαμβάνονται *κατ' αρχήν* υπόψη. Αυτό ωστόσο το προβάδισμα του πρώτου κριτηρίου, του κριτηρίου της απόστασης, δεν ακυρώνει το δεύτερο κριτήριο, το γεωλογικό κριτήριο, ούτε υποδηλώνει «ότι ο θεσμός της υφαλοκρηπίδας έχει απορροφηθεί από αυτόν της ΑΟΖ. [Υποδηλώνει απλά ότι θα πρέπει] να αποδίδεται μεγαλύτερη σημασία σε στοιχεία, όπως η απόσταση από την ακτή, που είναι κοινά και στις δύο έννοιες»⁸⁴. Υπέρ αυτής της άποψης συνηγορεί εξάλλου και το γεγονός ότι το κριτήριο της απόστασης είναι το αποφασιστικό κριτήριο μέχρι τα 200 ν.μ. και για την επιμέτρηση της υφαλοκρηπίδας, ενώ το γεωλογικό κριτήριο «διατηρεί τη σημασία του μόνο για το πέραν των 200 ν.μ. υφαλοπλαίσιο»⁸⁵. Συνακόλουθα, ένας μικρός αριθμός συμφωνιών οριοθέτησης της

⁸³ Βλ. Π. Σιούσιουρας, ό. π., σελ. 503.

⁸⁴ Βλ. Απόφαση Λιβύης-Μάλτας παράγραφος 33, Α. Στρατή, «Η Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη», στο συλλογικό έργο Το Δίκαιο της Θάλασσας και η Εφαρμογή του στην Ελλάδα, επιμέλεια Χ. Δίπλα & Χ. Ροζάκης, Σιδέρης, Αθήνα, 2004, σελ. 176.

⁸⁵ Βλ. Π. Σιούσιουρας, ό. π.

υφαλοκρηπίδας αναφέρεται σε γεωφυσικούς ή γεωλογικούς παράγοντες, ενώ στις λίγες περιπτώσεις που λήφθηκαν υπόψη για τη χάραξη τις οριοθετικής γραμμής, αφορούσαν κυρίως υποθαλάσσιους γεωλογικούς σχηματισμούς ή διαύλους ναυσιπλοΐας⁸⁶.

(2) Υποθαλάσσια κοιτάσματα πετρελαίου και φυσικού αερίου

Τα κοιτάσματα υδρογονανθράκων λαμβάνονται συχνά υπόψη κατά τη συμβατική οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας. Σε αρκετές συμφωνίες οριοθέτησης τίθενται ρήτρες για εκμετάλλευση κοιτασμάτων που βρίσκονται εκατέρωθεν της οριοθετικής γραμμής, οι οποίες είναι δεσμευτικές, για την κοινώς αποδεκτή και την πιο αποτελεσματική εκμετάλλευση των κοιτασμάτων, διατηρώντας ταυτόχρονα και τα πλήρη δικαιώματα των κρατών στους φυσικούς πόρους της υφαλοκρηπίδας τους. Απτή απόδειξη των παραπάνω είναι η συμφωνία Κύπρου - Αιγύπτου⁸⁷ για την από κοινού εκμετάλλευση κοιτασμάτων που βρίσκονται εκατέρωθεν της μέσης γραμμής, η οποία υιοθετήθηκε στα πλαίσια οριοθέτησης ΑΟΖ μεταξύ των δύο κρατών. Παρόμοια ρύθμιση υφίσταται στην ελληνο-ιταλική συμφωνία⁸⁸ για οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας, με η δυνατότητα αποζημίωσης σε περίπτωση που το κοίτασμα έχει ήδη καταστεί ήδη αντικείμενο εκμετάλλευσης, ενώ στη συμφωνία οριοθέτησης Ελλάδας - Αλβανίας προβλέπεται επιπλέον ότι οι άδειες εξερεύνησης και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων ισχύουν *μόνο εντός των ορίων της ανοιχτής θαλάσσιας περιοχής* του κράτους που χορήγησε τις άδειες⁸⁹.

(3) Αλιεία

Η ύπαρξη αλιευμάτων, αλλά και η αναγνώριση παραδοσιακών αλιευτικών δραστηριοτήτων διαδραματίζουν συχνά σημαντικό ρόλο στις διαπραγματεύσεις θαλάσσιας οριοθέτησης. Αν και *δεν λαμβάνονται κατ' αρχήν υπόψη*, εντούτοις στα πλαίσια των διαπραγματεύσεων τα κράτη είναι ελεύθερα να αποδεχθούν οποιουδήποτε παράγοντες⁹⁰. Ειδικότερα για τη Μεσόγειο, στη συμφωνία Ιταλίας-Γιουγκοσλαβίας⁹¹ για οριοθέτηση της αιγιαλίτιδας ζώνης, η

⁸⁶ Βλ. K. Highet, "Use of geophysical factors in maritime delimitation" σε Charney & L. Alexander, International Maritime Boundaries vol I (1993), υποσημείωση 141, σελ. 186.

⁸⁷ Βλ. Παγώτσης, ό. π.

⁸⁸ Βλ. Άρθρο 2.

⁸⁹ Βλ. Α. Στρατή, ό. π., σελ. 94.

⁹⁰ Ibid, σελ. 95.

⁹¹ Βλ. Marineregions.org, Agreement between Italy and Yugoslavia concerning the Delimitation of the Continental Shelf between the two Countries in the Adriatic Sea ό. π., άρθρο 2.

παραδοσιακή αλιευτική πρακτική δεν ελήφθη υπόψη, ενώ στη συμφωνία οριοθέτησης Γαλλίας-Μονακό⁹², η παραδοσιακή αλιευτική πρακτική έπαιξε σημαντικό ρόλο και αναγνωρίστηκαν αμοιβαία δικαιώματα αλιείας. Αλιευτική ζώνη θεσπίσθηκε και στη συμφωνία οριοθέτησης Γαλλίας-Ιταλίας για την αιγιαλίτιδα ζώνη⁹³.

Η κρατική πρακτική βέβαια εμπλουτίζει με ευρηματικό τρόπο τις ρυθμίσεις του Δικαίου της θάλασσας κυρίως σε ειδικές περιπτώσεις διασυννοριακών αλιευμάτων, οπότε η «*συνδιαχείριση*» αποτελεί την καλύτερη μορφή αξιοποίησης⁹⁴.

(4) Νησιά

Σε πολύ λίγες περιπτώσεις δεν λήφθηκαν υπόψη τα νησιά ή τους αποδόθηκε μειωμένη επήρεια. Στη συμφωνία οριοθέτησης Ιταλίας-Τυνησίας⁹⁵, αποδίδεται υφαλοκρηπίδα 13 νμ στα ιταλικά νησιά Pantelleria, Lampedusa, Linosa και 12 νμ στο νησί Lampedusa και αναφέρεται ρητά ότι για τη χάραξη της μέσης γραμμής ελήφθησαν υπόψη όλα τα νησιά, νησίδες και βράχοι στην υπό οριοθέτηση περιοχή, με εξαίρεση τα προαναφερθέντα νησιά, ενώ από την άλλη πλευρά στη συμφωνία Ελλάδας-Αλβανίας αναγνωρίζονται *πλήρη δικαιώματα* σε όλα τα νησιά, νησίδες και βράχους⁹⁶.

(5) Θέματα ασφάλειας

Στα κείμενα των συμφωνιών δεν αναφέρονται θέματα ασφάλειας, όμως στην πραγματικότητα αποδίδεται από τα συμβαλλόμενα μέρη μεγάλη σημασία. *Κύρια επιδίωξη καθίσταται ο μη εγκλωβισμός των θαλασσίων ζωνών τους και η ελεύθερη πρόσβαση στην ανοικτή θάλασσα* όπως στη συμφωνία οριοθέτησης Γαλλίας-Μονακό, με τη χάραξη «διαδρόμου» εντός των γαλλικών θαλασσίων ζωνών που του διασφάλισε έξοδο στην ανοικτή θάλασσα⁹⁷.

(6) Σημεία Γραμμών Βάσης

⁹² Βλ. Marineregions.org, Convention on Maritime Delimitation between the Government of His Most Serene Highness the Prince of Monaco and the Government of the French Republic, ό.π., άρθρο 4.

⁹³ Βλ. Α. Στρατή, ό. π., σελ. 96.

⁹⁴ Βλ. Σ. Περράκης, ό. π., Οι πρόσφατες διμερείς διεθνείς συμφωνίες για την οριοθέτηση των θαλασσίων ζωνών, Β. Καρακωστανόγλου, σελ 46.

⁹⁵ Βλ. Marineregions.org, Agreement between the Government of the Republic of Tunisia and the Government of the Italian Republic concerning the Delimitation of the Continental Shelf between the two Countries, ό. π. άρθρο 2.

⁹⁶ Βλ. Α. Στρατή, ό. π σελ. 97.

⁹⁷ Ibid, σελ. 98.

Όλες οι θαλάσσιες ζώνες μετρώνται είτε από τις γραμμές Βάσης είτε από τη φυσική ακτογραμμή. Η γραμμή βάσης αποτελεί, περαιτέρω, το διαχωριστικό, θα λέγαμε, όριο μεταξύ των χωρικών και των εσωτερικών υδάτων. Τα εσωτερικά ύδατα (internal waters) αποτελούν συνακόλουθο θεσμό των γραμμών βάσεως υπό την εξής έννοια: ως εσωτερικά ύδατα ορίζονται τα ύδατα που βρίσκονται εσωτερικά των γραμμών βάσεως, δηλαδή μεταξύ της φυσικής ακτογραμμής και των γραμμών βάσεως. Η έννοια των εσωτερικών υδάτων περιλαμβάνει, επίσης, τις λίμνες, τα ποτάμια και τις εκβολές τους, τους λιμένες και τους κόλπους⁹⁸.

Συχνά υπάρχει ασάφεια εάν έχουν συνυπολογισθεί οι ευθείες γραμμές Βάσης των συμβαλλομένων μερών για τη χάραξη της οριοθετικής γραμμής, όπως συμβαίνει στις συμφωνίες οριοθέτησης της ΑΟΖ της Κύπρου. Κάποιες φορές, επιλέγονται ως σημεία Βάσης από τα οποία χαράσσονται οι ευθείες γραμμές Βάσης και όχι οι ίδιες οι γραμμές Βάσης για τον υπολογισμό της οριοθέτησης,⁹⁹. Στις περισσότερες περιπτώσεις, οι ευθείες γραμμές Βάσης των συμβαλλομένων μερών δεν λαμβάνονται υπόψη, όπως στη συμφωνία Αλβανίας-Ιταλίας για την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας, όπου ενδεχόμενη εφαρμογή των ευθειών γραμμών Βάσης θα ήταν προς όφελος της Αλβανίας. Η ΣΔΘ περιλαμβάνει διάταξη με την οποία επιτρέπεται στα κράτη να επιλέγουν τη μέθοδο που θα χρησιμοποιήσουν για τη χάραξη της γραμμής βάσης. ή να προβαίνουν σε συνδυασμό μεθόδων, χρησιμοποιώντας εναλλακτικά οποιαδήποτε από τις μεθόδους προκειμένου να εξυπηρετηθούν διαφορετικές συνθήκες¹⁰⁰. Η παραπάνω ελευθερία επεκτείνεται και στις συμφωνίες θαλάσσιας οριοθέτησης όπου τα μέρη συχνά είτε να δεν λαμβάνουν υπόψη τις γραμμές αυτές είτε αντισταθμίζουν με διαφορετικό τρόπο τα πλεονεκτήματα που προέρχονται από αυτές¹⁰¹.

Επίσης προκύπτει το συμπέρασμα ότι η διαφορά ανάμεσα στην ευθεία γραμμή Βάσης που είναι θαλάσσια και τη φυσική γραμμή Βάσης που είναι χερσαία έχει επιπτώσεις και στη διαδικασία της συμβατικής οριοθέτησης, διότι η χρησιμοποίηση ευθειών γραμμών για χάραξη της γραμμής

⁹⁸ Βλ. Π. Σιούσιουρας, ό. π., σελ. 412.

⁹⁹ Βλ. Α. Στρατή, ό. π.

¹⁰⁰ Βλ. Γ. Τσάλτας -Μ. Κλάδη Ευσταθοπούλου, ό π. σελ. 179.

¹⁰¹ Βλ. Α. Στρατή, ό. π., 99.

Βάσης έχει ως αποτέλεσμα η τελευταία να μετατοπίζεται προς την ανοικτή θάλασσα και το παράκτιο κράτος να «κερδίζει εσωτερικά νερά»¹⁰². Προς αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος η Ιταλία και Γιουγκοσλαβία στη διάρκεια των διαπραγματεύσεων για οριοθέτηση της αιγιαλίτιδας ζώνης χάραξαν μια γραμμή ίσης απόστασης με βάση τη φυσική ακτογραμμή και μια δεύτερη με βάση την ευθείες γραμμές Βάσης της Ιταλίας. Ακολουθώντας, χάραχθηκε μια «*δίκαιη*» γραμμή μεταξύ των δύο αυτών γραμμών σε ίση απόσταση από αυτές. Για τον ίδιο λόγο και στη συμφωνία οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας Ιταλίας-Τυνησίας προβλέπεται ρητά ότι ενδεχόμενες μεταγενέστερες της συμφωνίας τροποποιήσεις στις γραμμές Βάσης δεν επηρεάζουν τη χάραξη της οριοθετικής γραμμής.¹⁰³

(7) Ρήτρες επίλυσης διαφορών

Προβλέπεται δυνατότητα προσφυγής σε Διεθνές Δικαστήριο κυρίως σε συμφωνίες που αφορούν στην οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας, όπως στις συμφωνίες μεταξύ Ελλάδας-Ιταλίας, Ιταλίας-Ισπανίας και Αλβανίας-Ιταλίας λόγω του ότι άπτονται θαλάσσιας περιοχής που αφορά σε εθνική κυριαρχία και τυχόν ανακύπτουσα διαφορά ενέχει σοβαρό κίνδυνο εμπλοκής σε ένοπλη σύρραξη.

(8) Κόλποι και Ιστορικοί κόλποι

Όπως ρητά διατυπώνεται στη ΣΔΘ., το άρθρο 10, που αναφέρεται στον ορισμό και στα κριτήρια χαρακτηρισμού του κόλπου, δεν εφαρμόζεται στους λεγόμενους «ιστορικούς κόλπους». Το συμβατικό δίκαιο εξαιρεί από τις ρυθμίσεις του τους «ιστορικούς κόλπους», το καθεστώς των οποίων προσδιορίζεται από γενικά αποδεκτούς κανόνες του εθιμικού δικαίου. Η ΣΔΘ, περιλαμβάνει μόνο τη διατύπωση: «...οι παραπάνω διατάξεις δεν εφαρμόζονται στους λεγόμενους ιστορικούς κόλπους». Δεν περιλαμβάνει, όμως, καμία διάταξη ούτε για την έννοια των ιστορικών κόλπων ούτε για τους κανόνες που διέπουν το καθεστώς τους¹⁰⁴. Συνεπώς εφαρμόζεται το εθιμικό δίκαιο, σύμφωνα με το οποίο, «ιστορικός κόλπος» χαρακτηρίζεται εκείνος στον οποίου το παράκτιο κράτος ασκεί με σαφήνεια, αποτελεσματικότητα και συνέχεια επί μακρό χρονικό διάστημα

¹⁰² Βλ. Γ. Τσάλτας -Μ. Κλάδη Ευσταθοπούλου, ό. π., σελ. 178.

¹⁰³ Βλ. Α. Στρατή, ό. π.

¹⁰⁴ Βλ. Γ. Τσάλτας -Μ. Κλάδη Ευσταθοπούλου, ό. π., σελ 212.

κυριαρχία¹⁰⁵, με την ανοχή της διεθνούς κοινότητας. Σε περίπτωση που ένας κόλπος αναγνωρίζεται ως «ιστορικός»¹⁰⁶, ολόκληρη η επιφάνεια του θεωρείται ότι ανήκει στα εσωτερικά ύδατα του παράκτιου κράτους και η γραμμή Βάσης είναι δυνατόν να χαραχθεί κατά πλάτος του στομίου του και δεν υφίσταται ο περιορισμός των 24 νμ¹⁰⁷. Σήμερα στη Μεσόγειο η Λιβύη διεκδικεί ιστορικό τίτλο στον κόλπο της Σύρτης με πολύ μεγαλύτερο άνοιγμα από εκείνο των 24 νμ, και για τον οποίο υπάρχει μεγάλη αμφισβήτηση, ενώ η Ελλάδα δεν έχει ποτέ διεκδικήσει κανένα κόλπο ως ιστορικό¹⁰⁸.

δ. Κλειστές και ημίκλειστες θάλασσες

Είναι γεγονός ότι τα προβλήματα των θαλασσών αυτών είναι σημαντικά και άπτονται ζητημάτων διαχείρισης πόρων, οριοθέτησης, διεθνούς ναυσιπλοΐας και ρύπανσης. Ο σχετικά μικρός χώρος της θαλάσσιας επιφάνειας αυτών των θαλασσών επικαλύπτεται ουσιαστικά από την ανάπτυξη ζωνών εθνικής δικαιοδοσίας όμορων ή απέναντι κρατών. Πολλά από τα παράκτια στις περιοχές αυτές κράτη είναι συγχρόνως και γεωγραφικώς μειονεκτούντα κράτη υπό την έννοια της αδυναμίας ανάπτυξης των δικαιωμάτων τους. Επίσης ο χαρακτηρισμός των θαλασσών αυτών ως «διαμετακομιστικών» ή «θαλασσών συγκεκριμένης κατεύθυνσης» τείνει να θεωρήσει απαραίτητη τη διατήρηση της ελευθερίας της ναυσιπλοΐας για όλα τα τρίτα κράτη. Όμως το ίδιο απαραίτητη είναι και η κατοχύρωση του δικαιώματος της αβλαβούς διέλευσης από τα στενά που ενώνουν ανοικτή θάλασσα ή ΑΟΖ με αιγιαλίτιδα ζώνη για την ίδια κατηγορία τρίτων κρατών, όταν αυτά πλέουν σε νερά κλειστών ή ημίκλειστων θαλασσών, καθώς και του δικαιώματος της διέλευσης σε διαμετακόμιση από τα στενά που εξυπηρετούν τη διεθνή ναυσιπλοΐα και βρίσκονται να ενώνουν ανοικτή θάλασσα ή ΑΟΖ με μια άλλη ανοικτή θάλασσα ή ΑΟΖ, για τα κράτη που βρίσκονται σε αυτές τις θάλασσες και διεκδικούν την έξοδό τους προς τους ωκεανούς. Ιδιαίτερα όμως η διαχείριση πόρων στις παραπάνω θάλασσες, στις οποίες υπάρχει αδυναμία ανανέωσης των υδάτων τους, ευνοεί τη ρύπανση που έχει επιπτώσεις σε ζώντες πόρους της θαλάσσιας

¹⁰⁵ Βλ. Κ. Χορτάτος., Οι σύγχρονες αντιλήψεις του Διεθνούς Δικαίου της Θάλασσας και οι Συμβάσεις των Ηνωμένων Εθνών δια το δίκαιον της Θαλάσσης του 1982, Αθήνα: Αντ. Ν. Σάκκουλας 1993, σελ.63.

¹⁰⁶ Βλ. D. Rothwell & T. Stephens, op. cit., p. 47.

¹⁰⁷ Βλ. Κ. Ιωάννου - Α. Στρατή, ό.π.,σελ. 52.

¹⁰⁸ Βλ. Γ. Τσάλτας -Μ. Κλάδη Ευσταθοπούλου, ό. π., σελ 214.

κολώνας νερού, με αποτέλεσμα να προβάλλεται το επιχείρημα της *συνεργασίας* κατά την οριοθέτηση των θαλασσίων ζωνών¹⁰⁹.

Όμως αυτή «υποχρέωση» συνεργασίας που προβάλλεται ως επιχείρημα από την Τουρκία, τη Σλοβενία και την Κροατία, ότι στις θάλασσες αυτές πρέπει να εφαρμόζονται ειδικοί κανόνες οριοθέτησης δεν ευσταθεί, λαμβανομένης υπόψη και της σχετικής Έκθεσης του Γενικού Γραμματέα των ΗΕ για το Δίκαιο της θάλασσας του 2004, που αποσαφηνίζει ότι τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις στο πλαίσιο της ΣΔΘ δεν εξαρτώνται από τις γεωγραφικές συνθήκες της κάθε περιοχής και ότι δεν απαιτούνται επιπλέον επιβαρύνσεις για τα δικαιώματα που αναγνωρίζει η Σύμβαση¹¹⁰.

ε. Νέες ζώνες θαλάσσιας δικαιοδοσίας

Η εμφάνιση «νέων» ζωνών δικαιοδοσίας¹¹¹ στη Μεσόγειο παρά το γεγονός ότι μπορεί δικαιολογημένα να θεωρηθεί ως φυσικό επακόλουθο κάλυψης των αναγκών που προέκυψαν κατά την πάροδο του χρόνου, με θετική επίπτωση στην πρόοδο της διαδικασίας θέσπισης θαλασσίων ζωνών και ενίσχυσης της κρατικής δικαιοδοσίας στη θάλασσα, *εντούτοις εκτιμάται πως θα μετεξελιχθεί σε γενεσιουργό αιτία πολλών εντάσεων και προβλημάτων*. Η εκτίμηση αυτή στηρίζεται στο γεγονός ότι υπάρχουν κράτη στη Μεσόγειο που δεν είναι μέρη της ΣΔΘ και στα πλαίσια των σχέσεών τους με συμβαλλόμενα κράτη στη Σύμβαση, προβάλλουν επιλεκτικά μεμονωμένες διατάξεις της προκειμένου να εξυπηρετηθούν τα συμφέροντά τους. Συγκεκριμένα επικαλούνται το άρθρο 123 της ΣΔΘ το οποίο αναφέρεται στη «συνεργασία μεταξύ των παράκτιων κρατών σε κλειστές και ημίκλειστες θάλασσες». Πρέπει όμως να σημειωθεί ότι το παραπάνω άρθρο είναι το δεύτερο και τελευταίο της Σύμβασης που αφορά σε κλειστές και περικλειστές θάλασσες και εμμέσως καταδεικνύει την πρόθεση του νομοθέτη να μην επιφέρει ουσιαστικές αλλαγές στα δικαιώματα των συμβαλλόμενων κρατών και για το λόγο αυτό έχει περιοριστικό χαρακτήρα¹¹².

¹⁰⁹ Ibid, σελ. 416-418.

¹¹⁰ Βλ. Α. Στρατή, ό. π, σελ. 3-4.

¹¹¹ Βλ. D. Rothwell & T. Stephens, op. cit., p.285, 292.

¹¹² Βλ Γ. Τσάλτας -Μ. Κλάδη Ευσταθοπούλου, ό. π., σελ 418.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄: ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΑΡΧΩΝ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΟΡΙΟ- ΘΕΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ

1. Η αρχή της ίσης απόστασης

Η μεταγενέστερη νομολογία του ΔΔΧ σχετικά με την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας ακολούθησε την απόφαση για την Υφαλοκρηπίδα της Βόρειας θάλασσας¹¹³. Έτσι, δεν δέχθηκε την υποχρεωτικότητα οιασδήποτε συγκεκριμένα τυπικής μεθόδου οριοθέτησης στο εθιμικό δίκαιο και θεώρησε την αρχή της ίσης απόστασης/μέση γραμμή ως μία από τις πολλές δυνατές μεθόδους οριοθέτησης. Σε ορισμένες, μάλιστα, περιπτώσεις, θεωρήθηκε ότι η αρχή της ίσης απόστασης δεν ενσωματώνει ένα ειδικό καθεστώς, ακόμα και ως αφετηρία της οριοθέτησης (Υφαλοκρηπίδα Λιβύης/Μάλτας, θαλάσσια Οριοθέτηση μεταξύ Γουινέας-Μπισσάου και Σενεγάλης). Τούτο βέβαια δεν σημαίνει ότι η αρχή της ίσης απόστασης δεν είναι δυνατόν να υιοθετηθεί εφόσον, έπειτα από συνεκτίμηση όλων των σχετικών περιστάσεων, επιφέρει μία δίκαιη λύση (Υφαλοκρηπίδα Τυνησίας/Λιβύης, Παρ. 110)¹¹⁴. Σύμφωνα με τον Χ. Ροζάκη «Η μέση γραμμή δεν είναι μία νομική μέθοδος, δεν είναι φυσικά ένας κανόνας δικαίου, είναι απλά μια τεχνική γραμμή υποκείμενη σε μία νομική μέθοδο, τη μέθοδο των αρχών της ευθυδικίας»¹¹⁵.

Είναι χαρακτηριστικό ότι ήδη από το 1985 στην Οριοθέτηση της Υφαλοκρηπίδας Λιβύης/Μάλτας¹¹⁶ υποβλήθηκαν στο Διεθνές Δικαστήριο περισσότερες από 70 διακρατικές συμφωνίες οριοθετήσεων με βάση τη μέση γραμμή. Στην απόφασή του, ωστόσο, το Δικαστήριο θεώρησε ότι η πυκνή αυτή πρακτική «δεν αποδεικνύει την ύπαρξη ενός κανόνα που υπαγορεύει τη χρήση της ίσης απόστασης ή πράγματι οιασδήποτε μεθόδου ως υποχρεωτικής». [Παρ. 44]. Τελικώς, υιοθέτησε τη μέση γραμμή ως «αρχή εκκίνησης» του τρόπου οριοθέτησης¹¹⁷, ελέγχοντας το αποτέλεσμα με βάση την επιδίωξη ενός δίκαιου αποτελέσματος σε σχέση με τις σχετικές περιστάσεις¹¹⁸.

¹¹³ Βλ. Κ. Χορτάτος, Η ελληνοτουρκική διαφορά επί της υφαλοκρηπίδας του Αιγαίου και οι προβληματισμοί παραπομπής προς επίλυσή της ενώπιον του Διεθνούς Δικαστηρίου, Αθήνα: Αντ. Ν. Σάκκουλας, 2012, σελ. 66.

¹¹⁴ Βλ. Ε. Παγώτης, ό. π., σελ. 20-21.

¹¹⁵ Βλ. Κ. Ιωάννου - Α. Στρατή, ό.π., σελ. 291.

¹¹⁶ Βλ. Ε. Παγώτης, ό. π., σελ. 20.

¹¹⁷ Βλ. D. Rothwell & T. Stephens, op. cit., p. 401.

¹¹⁸ Βλ. ICJ Reports 1985 <http://www.icj-cij.org/docket/index.php?sum=353&p1=3&p2=3&case=68&p3=5>, παρ.65.

2. Ειδικές-Σχετικές περιστάσεις

Οι ειδικές περιστάσεις είναι ειδικά γεωμορφολογικά, χαρακτηριστικά της υπό οριοθέτηση περιοχής που λαμβάνονται υπόψη όταν η εφαρμογή της αρχής της ίσης απόστασης είναι δυνατόν να προκαλέσει ανισότητες. Ωστόσο η έννοια «σχετικές περιστάσεις»¹¹⁹ υιοθετήθηκε στη διεθνή νομολογία με την απόφαση του ΔΔΧ στην υπόθεση της Υφαλοκρηπίδας της Βόρειας θάλασσας, χωρίς να έχει εφαρμοστεί στο παρελθόν από κανένα κράτος. Το Δικαστήριο προκειμένου να εφαρμόσει¹²⁰ τις «αρχές της ευθυδικίας» (equitable principles) ως εθιμικό δίκαιο, χωρίς να δεσμεύεται από διατάξεις του Διεθνούς Δικαίου και συγκεκριμένα από το άρθρο 6 της Σύμβασης της Γενεύης για την Υφαλοκρηπίδα, προέβη σε συνεκτίμηση του γεωγραφικού περιβάλλοντος και υιοθέτησε τον όρο «σχετικές περιστάσεις»¹²¹. Από το γεγονός αυτό θεωρήθηκε ότι προοδευτικά οι ως άνω έννοιες θα «εξομοιώνονταν» αφού στοχεύουν στη δίκαιη λύση, πράγμα που δεν επαληθεύτηκε από την Απόφαση του ΔΔΘ στη διαφορά Μπαγκλαντές-Μιανμάρ, που επανέφερε την αυστηρή τους διάκριση.

3. Η ευθυδικία (equity)

Κατ' αρχήν η ευθυδικία (equity) που προβλέπει η ΣΔΘ για την οριοθέτηση επικαλυπτομένων υφαλοκρηπίδων¹²², κινείται στο πλαίσιο του διεθνούς δικαίου υπό την έννοια ότι έχει βασική οριοθετική γραμμή τη *μέση γραμμή* (ως γενικό εθιμικό οριοθετικό κανόνα). Ενδιαφέρον για τη διακρίβωση της νομικής έννοιας της ευθυδικίας παρουσιάζει η Απόφαση του ΔΔΧ για την Υφαλοκρηπίδα της Βόρειας Θάλασσας, σύμφωνα με την οποία η ευθυδικία *είναι νομική έννοια* που απορρέει άμεσα από την αρχή της δικαιοσύνης και για το λόγο αυτό πρέπει να διακρίνεται από μία απόφαση ex aequo et bono¹²³ γιατί στην πρώτη περίπτωση εφαρμόζεται ένας κανόνας δικαίου που ο ίδιος απαιτεί εφαρμογή των αρχών της ευθυδικίας, ενώ στη δεύτερη περίπτωση ο δικαστής μπορεί να αποφασίσει κατά συνείδηση. Η Απόφαση καταλήγει ως εξής: «Έτσι η δικαιοσύνη, από την οποία αντλείται η ευθυδικία, δεν είναι αφηρημένη δικαιοσύνη, αλλά δικαιοσύνη σύμφωνα με το δίκαιο

¹¹⁹ Βλ. D. Rothwell & T. Stephens, op. cit., p. 404.

¹²⁰ Βλ. Ε. Παγώτσας, ό. π., σελ. 20.

¹²¹ Βλ. Κ. Χορτάτος, ό. π., σελ. 73.

¹²² Βλ. άρθρο 83 ΣΔΘ.

¹²³ Βλ. Κ. Χορτάτος, ό. π., σελ. 27.

που σημαίνει ότι η εφαρμογή της πρέπει να φανερώνει συνέπεια και ένα βαθμό προβλεψιμότητας [predictability], παρά το γεγονός ότι ερευνά με ιδιαιτερότητα τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά μιας δεδομένης περίπτωσης, ενδιαφέρεται επίσης και για αρχές γενικότερης εφαρμογής. Για αυτόν το λόγο, τα δικαστήρια έχουν, από την αρχή, επεξεργαστεί τις αρχές της ευθυδικίας, έτσι ώστε να είναι «το μέσον»¹²⁴ για ένα δίκαιο αποτέλεσμα σε μια ειδική υπόθεση και να έχουν, ταυτόχρονα, μια πιο γενική εγκυρότητα ... γιατί, όπως το Δικαστήριο έχει επίσης αποφανθεί "η νομική έννοια της ευθυδικίας είναι μια γενική αρχή που εφαρμόζεται ευθέως ως δίκαιο"¹²⁵.

Ως προς τη νομική φύση της ευθυδικίας που εφαρμόζεται στις οριοθετήσεις των θαλασσίων ζωνών, το Διεθνές Δικαστήριο στην απόφαση του για την *Υφαλοκρηπίδα Τυνησίας/Λιβύης*¹²⁶ διαπίστωσε ότι, κατά τη διάρκεια της εξέλιξης των νομικών συστημάτων, ο όρος «equity» χρησιμοποιήθηκε για να προσδιορίσει διάφορες νομικές αντιλήψεις. Συχνά, η έννοια της ευθυδικίας/επιείκειας αντιπαράσσεται στους άκαμπτους κανόνες του θετικού δικαίου, η αυστηρότητα των οποίων πρέπει να αμβλυνθεί προκειμένου να αποδοθεί δικαιοσύνη. Χαρακτηριστική σχετικά είναι η φράση του Δικαστή J. de Arechaga, στην Ατομική Γνώμη του στην υπόθεση της *Υφαλοκρηπίδας Τυνησίας/Λιβύης*: «Η έννοια της δικαιοσύνης δεν είναι χωριστή ή αντιτιθέμενη στην έννοια της ευθυδικίας. Έχοντας την εξουσία να εφαρμόσει αρχές ευθυδικίας ένα δικαστήριο δεν δικαιούται να υιοθετήσει μία αυθαίρετη απόφαση σε δεδομένη υπόθεση, αλλά να καταλήξει σε μία απόφαση, η οποία υπό το φως των συγκεκριμένων περιστάσεων θα είναι δίκαιη και ορθή για την υπόθεση. Η ευθυδικία δεν επιτυγχάνεται μόνο με μία συγκεκριμένη δίκαιη απόφαση, αλλά με τη δικαιοσύνη της συγκεκριμένης απόφασης»¹²⁷.

4. Η έννοια της μη καταπάτησης (non-encroachment)

Η έννοια εισήχθη στο δίκαιο των οριοθετήσεων με την απόφαση του ΔΔΧ στην *Υφαλοκρηπίδα της Βόρειας θάλασσας*. Σύμφωνα με το Δικαστήριο, η έννοια της «μη καταπάτησης» εφαρμόζεται στις περιπτώσεις εκείνες όπου υπάρχει κοινή υφαλοκρηπίδα (common shelf) και στις οποίες η έννοια της φυσικής

¹²⁴ Βλ. D. Rothwell & T. Stephens, op. cit., p. 401.

¹²⁵ Βλ. Π. Σιούσιουρας ό.π., σελ. 374.

¹²⁶ Βλ. Ε. Παγώτσης, ό. π., σελ. 20-21.

¹²⁷ Βλ. Κ Χορτάτος, ό. π., σελ. 114.

προέκτασης δεν παίζει σημαντικό ρόλο. Στις περιπτώσεις αυτές, η κοινή υφαλοκρηπίδα αποτελεί τη φυσική προέκταση καθενός από τα ενδιαφερόμενα μέρη. (*Υφαλοκρηπίδα της Βόρειας θάλασσας*, Παρ. 57 και *Υφαλοκρηπίδα Λιβύης/Μάλτας*, Παρ. 79)¹²⁸.

Οι τελευταίες εξελίξεις αναφέρονται στην υπόθεση της *Εδαφικής Διαφοράς θαλάσσιας Οριοθέτησης Νικαράγουα-Κολομβία*, όπου το ΔΔΧ αποφάνθηκε ότι η έννοια της «μη καταπάτησης» ή της «μη αποκοπής» αφορά και στα νησιά. Συγκεκριμένα τα Δικαστήρια έκρινε ότι «η προσαρμογή ή τη μετατόπιση της προσωρινής μέσης γραμμής δεν πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα την αποκοπή των δικαιωμάτων των νησιών, διαφορετικά υπόκειται σε διορθώσεις»¹²⁹

5. Η αρχή της αναλογικότητας

Στην υπόθεση της *Υφαλοκρηπίδας Λιβύης/Μάλτας* το ΔΔΧ εφαρμόζοντας την αρχή της αναλογικότητας που αναφέρεται στη «συνεκτίμηση της έκτασης των ακτών» των υπό οριοθέτηση κρατών και εφαρμόζεται ως επαλήθευση του ότι από τη χάραξη της προσωρινής γραμμής δεν παράγεται άδικο αποτέλεσμα, *απέρριψε τη μαθηματική λειτουργία της αναλογικότητας*, δεχόμενο ωστόσο έναν εύλογο βαθμό ελέγχου *αναλογικότητας*, στον οποίο πρέπει να υποβάλλεται η οριοθέτηση¹³⁰. Το ΔΔΧ στην υπόθεση της *Εδαφικής Διαφοράς και Θαλάσσιας Οριοθέτησης Νικαράγουα-Κολομβίας*, θεώρησε ότι θα πρέπει να αποφεύγεται η δυσαναλογία, δηλαδή ο στόχος δεν είναι η κατά προσέγγιση αντιστοιχία μεταξύ του λόγου του μήκους των σχετικών ακτών των κρατών και του λόγου της περιοχής που τους αναλογεί από την οριοθέτηση, αλλά να εξασφαλιστεί ότι η δυσαναλογία δεν είναι τόσο μεγάλη ώστε να στρεβλώσει το δίκαιο¹³¹

7. Νομικά συμπεράσματα από τις εφαρμογές αρχών θαλάσσιας οριοθέτησης της διεθνούς νομολογίας στη Μεσόγειο

α. Αρχή της ίσης απόστασης

Από την εφαρμογή των κανόνων δικαιοδοτικά προέκυψε ότι αν και η μέθοδος της Αρχής της ίσης απόστασης θεωρείται ότι εμπεριέχει μεγάλο

¹²⁸ Βλ. Ε. Παγώτης, ό. π. σελ. 20-21.

¹²⁹ Βλ. ICJ Reports 2012 <http://www.icj-cij.org/docket/files/124/17164.pdf>, παρ. 216.

¹³⁰ Βλ. ICJ Reports 1985 <http://www.icj-cij.org/docket/index.php?sum=353&p1=3&p2=3&-case=68&p3=5>, παρ. 58 και 66.

¹³¹ Βλ. ICJ Reports 2012, όπ. π. παρ. 242.

ποσοστό αντικειμενικότητας, εντούτοις ο τρόπος οριστικοποίησης της μέσης γραμμής διαφέρει κατά περίπτωση με αποτέλεσμα να υπεισέρχεται ένα στοιχείο αμφιβολίας και αυτό διότι η χάραξη της οριοθέτησης είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τη γεωμετρική τεχνική της κατασκευής της παραπάνω γραμμής *με αποτέλεσμα να υπάρχει αναντιστοιχία* ορισμού της από τη νομική και γεωμετρική επιστήμη¹³².

β. Σχετικές-ειδικές περιστάσεις

Η έννοια των «σχετικών περιστάσεων» περιλαμβάνει πολλούς παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη κατά την οριοθέτηση προκειμένου διευκολυνθεί η εφαρμογή των αρχών της ευθυδικίας και να υπάρξει από την αρχή η πεποίθηση ότι θα παραχθεί ένα δίκαιο αποτέλεσμα. Η νομολογία διαπιστώνοντας τη διαφορετικότητα των σχετικών περιστάσεων σε κάθε υπόθεση ουσιαστικά τις κατέστησε αντικείμενο νομικών εκτιμήσεων των Διεθνών Δικαστηρίων. Αντιθέτως οι «ειδικές περιστάσεις» εντασσόμενες στη συμβατική διαδικασία της θαλάσσιας οριοθέτησης, αφορούν αποκλειστικά σε γεωγραφικούς παράγοντες οι οποίοι αποκλείουν την εφαρμογή της Αρχής της ισαπόστασης¹³³.

γ. Ευθυδικία

Πρέπει να επισημανθεί ότι η αρχή της ευθυδικίας έχει τεχνικό χαρακτήρα ως οριοθετική μέθοδος σε σχέση με τη μέση γραμμή ή την ίση απόσταση. Και τούτο διότι η συγκεκριμένη αρχή εξακολουθεί να έχει ως βάση για χάραξη της οριοθετικής γραμμής, τη μέση γραμμή ή ίση απόσταση¹³⁴. Σταδιακά, τα διεθνή δικαιοδοτικά όργανα αναγνώρισαν την αξία της αρχής της ίσης απόστασης ως μιας ασφαλούς και αντικειμενικής μεθόδου οριοθέτησης, η οποία υιοθετείται ήδη ανεπιφύλακτα ως αφετηρία οριοθέτησης. Η αρχή της ευθυδικίας απλώς προσθέτει ορισμένες διορθωτικές συνιστώσες ή κατευθυντήριες γραμμές στην κεντρική λογική της μέσης γραμμής που αποτελεί την «οριοθετική αφετηρία»¹³⁵.

Επομένως μονιμοποιείται η μέθοδος οριοθέτησης της «ίσης απόστασης/σχετικές περιστάσεις», όταν οι σχετικές περιστάσεις αποτελούν τον προσδιοριστικό παράγοντα προσαρμογής της στις ειδικές συνθήκες της κάθε

¹³² Βλ. Κ. Ιωάννου - Α. Στρατή, ό.π., σελ. 293.

¹³³ Ibid, ό.π., σελ. 300.

¹³⁴ Βλ. Σιούσιουρας Πέτρος, ό.π. σελ. 502.

¹³⁵ Βλ. Ροζάκη, Χ. Οι Ελληνοτουρκικές Σχέσεις 1923-1987, «Το Διεθνές Νομικό Καθεστώς του Αιγαίου και η Ελληνοτουρκική Κρίση. Τα Διμερή και τα Διεθνή Θεσμικά Ζητήματα», Γνώση, Αθήνα, 1988, σελ. 326 επ.

θαλάσσιας περιοχής, προκειμένου να παραχθεί ένα δίκαιο αποτέλεσμα¹³⁶, όπως ορθά επεσήμανε το ΔΔΧ στην τελευταία του απόφαση στην υπόθεση της *Εδαφικής Διαφοράς και Θαλάσσιας Οριοθέτησης Νικαράγουα-Κολομβίας*¹³⁷.

Ωστόσο, δεν είναι δυνατόν να προβλεφθεί με βεβαιότητα το αποτέλεσμα δικαστικής επίλυσης μιας διαφοράς οριοθέτησης, σε περιπτώσεις όπου υπάρχουν και νησιά, κυρίως διότι η διατύπωση των άρθρων 74 και 83 της ΣΔΘ δεν είναι συγκεκριμένη και τα δικαιοδοτικά όργανα θεωρούν ότι κάθε περίπτωση είναι μοναδική με αποτέλεσμα τη διαφορετικότητα των δικαστικών αποφάσεων.

δ. Γραμμές Βάσης

Τα διεθνή δικαιοδοτικά όργανα κατά την οριοθέτηση των θαλασσιών ζωνών δεν λαμβάνουν υποχρεωτικά υπόψη τις ευθείες γραμμές Βάσης που έχουν ήδη χαραχθεί και προτείνονται από τα κράτη¹³⁸. Σύμφωνα με το Διεθνές Δικαστήριο στην υπόθεση της Υφαλοκρηπίδας Λιβύης-Μάλτας¹³⁹, οι γραμμές Βάσης που καθορίζονται από τα παράκτια κράτη δεν συμπίπτουν με τα σημεία που επιλέγονται από το Δικαστήριο για την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας. Μάλιστα το ΔΔΘ επέλεξε ως σημεία Βάσης τα σημεία από τα οποία χαράσσονται ευθείες γραμμές Βάσης και όχι οι ίδιες οι γραμμές, λαμβάνοντας υπόψη την ύπαρξη νησιού του ενός κράτους κοντά στις ακτές του άλλου κράτους (υπόθεση Μυανμάρ-Μπαγκλαντές).

ε. Νησιά

Παρατηρώντας τη διεθνή νομολογία ως προς την αντιμετώπιση των νησιών κατά τις οριοθετήσεις θαλάσσιων συνόρων, *διαπιστώνουμε ότι δεν έχει εφαρμοστεί κάποιος γενικός κανόνας*. Ενώ στην οριοθέτηση της χωρικής θάλασσας σχεδόν έχει αναγνωριστεί στα νησιά πλήρες δικαίωμα σε αυτή, δε συμβαίνει το ίδιο κατά την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας και της ΑΟΖ, όπου σε κάποιες περιπτώσεις τους έχει δοθεί πλήρες αποτέλεσμα, σε άλλες περιπτώσεις μερικό αποτέλεσμα και κάποιες φορές καθόλου αποτέλεσμα. Μέσα από τη μελέτη τις διεθνούς νομολογίας θα μπορούσαμε να συμπεράνουμε ότι¹⁴⁰:

¹³⁶ Βλ. Κ. Χορτάτος, ό. π., σελ. 75.

¹³⁷ Βλ. Κ. Ιωάννου - Α. Στρατή, ό.π., σελ. 309.

¹³⁸ Βλ. ITLOS: List of cases No. 16: ό.π.

¹³⁹ Βλ. Ε. Παγώσης, ό. π. σελ. 27.

¹⁴⁰ Βλ. Ν. Ελευθεριάδου, ό.π, σελ. 40.

(1) Στις περιπτώσεις νησιών που βρίσκονται πλησιέστερα στο κράτος όπου ανήκουν, δηλαδή βρίσκονται στη «σωστή» πλευρά σε σχέση με τη προσωρινή μέση γραμμή, η οποία έχει χαραχτεί χωρίς το συνυπολογισμό τους, συνήθως τους αναγνωρίζεται επήρεια κατά το ήμισυ με αποτέλεσμα τη μετατόπιση του προσωρινού συνόρου προς όφελος του παράκτιου κράτους στο οποίο ανήκει το νησί¹⁴¹.

(2) Στις περιπτώσεις νησιών που βρίσκονται πλησιέστερα στο γειτονικό κράτος, δηλαδή βρίσκονται στη «λάθος» πλευρά σε σχέση με τη προσωρινή μέση γραμμή, έχουν εφαρμοστεί διάφοροι τρόποι απόδοσης θαλάσσιων ζωνών κατά περίπτωση. Κατά κανόνα, στα νησιά αυτά αποδίδεται αυτοτελές τμήμα υφαλοκρηπίδας ή ΑΟΖ, συνυπολογιζομένων παραγόντων, όπως το μέγεθος του νησιού¹⁴², ο πληθυσμός και η οικονομική δραστηριότητα¹⁴³. Επίσης παίζει ρόλο αν πρόκειται για ένα μεμονωμένο νησί ή περισσότερα, όπου τα αυτοτελή τμήματα των θαλάσσιων ζωνών τους ενώνονται μεταξύ τους και με τις θαλάσσιες ζώνες του ηπειρωτικού εδάφους, αποτελώντας μια ενιαία περιοχή, υπό την προϋπόθεση το τελικό αποτέλεσμα να είναι δίκαιο. Σε αντίθετη περίπτωση, έχουν εκδοθεί δικαστικές αποφάσεις όπου τα νησιά έχουν αγνοηθεί εντελώς και τους έχει αποδοθεί δικαίωμα μόνο σε χωρική θάλασσα. Σε κάθε περίπτωση, υπάρχουν τόσες διαφορετικές προσεγγίσεις στη διεθνή νομολογία κατά τις οριοθετήσεις θαλάσσιων περιοχών, όπου υπάρχουν νησιά, που καθίσταται αδύνατος ο καθορισμός συγκεκριμένων κανόνων¹⁴⁴.

στ. Μεθοδολογία των αποφάσεων οριοθέτησης

Καταλήγοντας, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι η νομολογία του Διεθνούς Δικαστηρίου έχει εξελιχθεί, έχοντας υιοθετήσει μια συγκεκριμένη μεθοδολογία κατά την οριοθέτηση θαλάσσιων ζωνών. Τα στάδια που το Δικαστήριο ακολουθεί συνήθως είναι ¹⁴⁵:

(1) Ως πρώτο βήμα, το Δικαστήριο εξετάζει την ύπαρξη παλαιότερων συμφωνιών μεταξύ των αντιμαχόμενων κρατών σχετικά με την υπό

¹⁴¹ Ibid.

¹⁴² Βλ. Κ. Χορτάτος, ό. π., σελ. 74.

¹⁴³ Βλ. D. Rothwell & T. Stephens, op. cit., p.406-408.

¹⁴⁴ Βλ. Ν. Ελευθεριάδου, ό.π., σελ. 40-41.

¹⁴⁵ Βλ. ITLOS: List of cases No. 16, ό.π.

οριοθέτηση περιοχή και ελέγχει την ισχύ τους, προκειμένου να τις λάβει υπόψη κατά την οριοθέτηση.

(2) Στη συνέχεια καθορίζει τις σχετικές ακτές με βάση τις οποίες θα πραγματοποιηθεί η οριοθέτηση και επιλέγει τα σημεία για τη χάραξη μιας προσωρινής μέσης γραμμής/γραμμής ίσης απόστασης (Χάρτης 24).

(3) Προχωρά στη χάραξη της προσωρινής γραμμής ίσης απόστασης, εκτός και αν σχετικές ή ειδικές περιστάσεις δικαιολογούν τη χρήση διαφορετικής μεθόδου (Χάρτης 26).

(4) Μετά τη χάραξη της προσωρινής γραμμής ίσης απόστασης ή κάποιας άλλης γραμμής, το Δικαστήριο εξετάζει αν η γραμμή αυτή δίνει δίκαιο αποτέλεσμα, λαμβάνοντας υπόψη την ύπαρξη σχετικών ή ειδικών περιστάσεων που δικαιολογούν τροποποίηση της γραμμής αυτής προκειμένου η οριοθέτηση να είναι δίκαιη (Χάρτης 27).

(5) Στις περισσότερες περιπτώσεις το Δικαστήριο πραγματοποιεί εκ των υστέρων έλεγχο αναλογικότητας για να επαληθεύσει ότι η οριοθέτηση είναι ισοδύναμη και δίκαιη (Χάρτης 28).

(6) Τέλος, το Δικαστήριο καθορίζει τα ακραία σημεία έναρξης και λήξης της οριοθέτησης προκειμένου να μην καταπατηθούν δικαιώματα τρίτων κρατών (Χάρτης 29).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄: ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΔΔΔΘ ΣΤΗΝ ΥΠΟΘΕΣΗ ΜΠΑΓΚΛΑΝΤΕΣ - ΜΥΑΝΜΑΡ ΣΤΟ ΑΙ- ΓΑΙΟ

1. Υφαλοκρηπίδα - ΑΟΖ

Η Ελλάδα δέχεται για την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας του Αιγαίου την αρχή της μέσης γραμμής (median line) για ακτές που βρίσκονται η μια απέναντι στην άλλη, όπως μεταξύ Μικρασιατικών παραλίων και ελληνικών νησιών του Αιγαίου, (Χάρτης 32)¹⁴⁶. Η Τουρκία παρ' ότι αρνείται την εφαρμογή της μέσης γραμμής με βάση μετρήσεως τα νησιά του Αιγαίου, δέχεται να εφαρμοσθεί αυτή η αρχή στο Αιγαίο, εφ' όσον ληφθούν σαν βάση μετρήσεως οι ηπειρωτικές ακτές Ελλάδος και Τουρκίας, (Χάρτης 31 και Χάρτης 32)¹⁴⁷.

Το ΔΔΔΘ σημείωσε ότι η νομολογία έχει αναπτυχθεί υπέρ της μεθόδου ίσης απόστασης/σχετικών περιστάσεων για την οριοθέτηση υφαλοκρηπίδας και της ΑΟΖ, διότι αυτή είναι η μέθοδος που διεθνών δικαστηρίων, στην πλειονότητα των περιπτώσεων οριοθέτησης που έχουν έρθει σε αυτά, την οποία και εφάρμοσε¹⁴⁸.

Κατά την έναρξη της οριοθέτησης εξέτασε εάν οι ακτές των αντίδικων μερών ήταν *συναφείς*. *Αν παρήγαγαν δηλαδή προβολές οι οποίες επικαλύπτονται με εκείνες των ακτών ενός άλλου κράτους (παρ. 198 της Απόφασης). Κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το σύνολο της ηπειρωτικής και όχι της νησιωτικής ακτής του παράκτιου κράτους έχει σημασία για τους σκοπούς της οριοθέτησης, δημιουργώντας θαλάσσιες προβολές που επικαλύπτονται με τις προβολές από την επίσης ηπειρωτική ακτή του άλλου κράτους (παρ. 201 της Απόφασης).* Ακολούθως μέτρησε το μήκος των συναφών ακτών των κρατών με δυο ευθείες γραμμές αντίστοιχα για κάθε κράτος, τοποθετώντας δύο σημεία εκκίνησης της γραμμής μέτρησης των ακτών του Μπαγκλαντές, σε δύο νησιά ακριβώς μπροστά στην ακτή του Μπαγκλαντές και όχι στο νησί του Αγίου Μαρτίνου που βρίσκεται μπροστά από τις ακτές της Μυανμάρ. Αντίστοιχα σημεία εκκίνησης έθεσε στην ηπειρωτική ακτή της Μυανμάρ.

¹⁴⁶ Βλ. Χ. Σαζανίδης, Οι Ελληνοτουρκικές σχέσεις στην πενταετία 1973-1978, Θεσσαλονίκη, 1979, σελ. 124.

¹⁴⁷ Βλ. Ibid, ό.π. σελ. 123.

¹⁴⁸ Βλ. ITLOS: List of cases No. 16: ό.π. παρ. 238.

Κατά την κατασκευή της δικής του προσωρινής γραμμής ίσων αποστάσεων θεώρησε ότι το πρώτο βήμα που πρέπει να ληφθεί στον τομέα αυτό είναι να επιλέξει τις μονάδες βάσης για την κατασκευή αυτής της γραμμής (παρ. 241 της Απόφασης), (Χάρτης 24). **Απέκλεισε το νησί του Αγίου Μαρτίνου ως πηγή για κάθε σημείο βάσης**, επειδή βρίσκεται αμέσως μπροστά από την ηπειρωτική χώρα από την πλευρά της Μυανμάρ γεγονός που θα οδηγούσε σε μια γραμμή που εμποδίζει τη θαλάσσια προβολή από την ακτή της Μυανμάρ, με αποτέλεσμα την αδικαιολόγητη στρέβλωση της οριοθετικής γραμμής και την ενίσχυση για «**δικαστική ανάπλαση της γεωγραφίας**» (παρ. 265 της Απόφασης).

Η Ελλάδα δέχεται και εμμένει στην αρχή του αδιαιρέτου της εδαφικής κυριαρχίας μεταξύ ηπειρωτικών και νησιωτικών περιοχών και, κατά συνέπεια, στο γεγονός, ότι τα νησιά έχουν και αυτά τη δική τους υφαλοκρηπίδα, όπως και οι ηπειρωτικές ακτές¹⁴⁹ και αρνείται να δεχθεί τη θεωρία των «ειδικών περιστάσεων» (άρθρο 6, παρ. 1 της Σύμβασης) για τα νησιά του Αιγαίου, γιατί η θεωρία αυτή εφαρμόζεται μόνο για βραχονησίδες, ακατοίκητες νησίδες και υφάλους¹⁵⁰. Η Τουρκία ισχυρίζεται ότι για τα ελληνικά νησιά του Αιγαίου θα πρέπει να εφαρμοσθεί η θεωρία των «ειδικών περιστάσεων» (άρθρο 6, παρ. 1 Συμβ. Γενεύης 1958), ακόμη και αν γίνει δεκτό, ότι τα νησιά, γενικώς, έχουν δική τους υφαλοκρηπίδα¹⁵¹.

Όμως το Δικαστήριο, αφού συντάχθηκε η προσωρινή γραμμή ίσων αποστάσεων (Χάρτης 26), προκειμένου να προβεί στη χάραξη της οριστικής γραμμής οριοθέτησης, εξέτασε αν υπάρχουν παράγοντες στην προκειμένη περίπτωση, που μπορεί να θεωρηθούν ως σχετικές (ειδικές) περιστάσεις, για την προσαρμογή της γραμμής με σκοπό την επίτευξη μιας δίκαιης λύσης (παρ. 275 της Απόφασης). Θεώρησε ότι η επίδραση που δίδεται από αυτή στο νησί του Αγίου Μαρτίνου κατά την οριοθέτηση της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης και της υφαλοκρηπίδας **λόγω της θέσης του**, θα είχε ως αποτέλεσμα μια γραμμή που εμποδίζει τη θαλάσσια προβολή από την ηπειρωτική ακτή της Μυανμάρ, με τρόπο που θα μπορούσε να προκαλέσει αδικαιολόγητη στρέβλωση της γραμμής οριοθέτησης. **Η επίδραση στρέβλωσης ενός νησιού σε μια γραμμή ίσων αποστάσεων είναι δυνατό να αυξηθεί σημαντικά, σε περίπτωση που η**

¹⁴⁹ Βλ. Χ. Σαζανίδης, ό.π., σελ. 124.

¹⁵⁰ Ibid, σελ. 125.

¹⁵¹ Ibid, σελ. 123.

γραμμή κινείται πέραν των 12 νμ από την ακτή (παρ. 318 της Απόφασης). Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το νησί **δεν αποτελεί σχετική περίπτωση και, ως εκ τούτου, **αποφάσισε να μην δώσει καμία επίδραση σε αυτήν τη σχεδίαση της γραμμής οριοθέτησης της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης και της υφαλοκρηπίδας** (παρ. 319 της Απόφασης), (Χάρτης 27).**

Οι ανωτέρω σκέψεις καθώς και ο τρόπος αντιμετώπισης του νησιού του Αγίου Μαρτίνου, οδηγούν σε αρνητικά συμπεράσματα για δικαστική απόδοση υφαλοκρηπίδας και ΑΟΖ στο νησί του Καστελόριζου και τα σενάρια περί ενώσεως των ΑΟΖ Ελλάδας - Κύπρου, είτε σε περίπτωση που συμπεριληφθεί το Καστελόριζο σε συνολική δικαστική επίλυση με το υπόλοιπο Αιγαίο, πράγμα για το οποίο απαιτείται ρητή συγκατάθεση της Τουρκίας στην οποία όμως η τελευταία είναι απολύτως αρνητική, είτε εκδικαστεί χωριστά.

2. Αιγιαλίτιδα Ζώνη (Χωρική Θάλασσα)

Η Ελλάδα αρνείται ότι υπάρχει θέμα Αιγιαλίτιδος ζώνης στο Αιγαίο και, κατά συνέπεια, αρνείται οποιασδήποτε φύσεως διαπραγμάτευση επ' αυτού. Αρνείται να δεχθεί περιορισμό του δικαιώματος που της δίνει το Διεθνές Δίκαιο, να επεκτείνει, δηλαδή, με μονομερή πράξη, τη χωρική της θάλασσα (ΧΘ) μέχρι 12 νμ. Αντίθετα η Τουρκία θεωρεί ότι το θέμα της αιγιαλίτιδος ζώνης είναι ανοικτό και μόνο με διμερή συμφωνία μπορεί να ρυθμιστεί, ενώ αρνείται στην Ελλάδα το δικαίωμα να επεκτείνει μονομερώς τα χωρικά της ύδατα σε 12 νμ¹⁵².

Το Δικαστήριο κατά την οριοθέτηση των χωρικών υδάτων παρατήρησε, ότι το αποτέλεσμα που πρέπει να δοθεί στη νησιωτική οριοθέτηση *μπορεί να διαφέρει, ανάλογα με το αν αφορά στην οριοθέτηση των χωρικών υδάτων ή άλλες θαλάσσιες περιοχές πέρα από αυτά* (παρ. 148 της Απόφασης). Με αυτόν τον τρόπο διαχώρισε πλήρως τα αποτελέσματα που παράγει ένα νησί που βρίσκεται πλησίον της ηπειρωτικής ακτής ενός άλλου κράτους στην οριοθέτηση των χωρικών του υδάτων από την οριοθέτηση υφαλοκρηπίδας - ΑΟΖ. Το Δικαστήριο έφτασε στην παραπάνω σκέψη με βάση τους εξής λογικούς συλλογισμούς. Δέχτηκε ότι για την οριοθέτηση των χωρικών υδάτων εφαρμόζεται το άρθρο 15 της Σύμβασης, σύμφωνα με το οποίο σε περίπτωση που οι ακτές των δύο κρατών βρίσκονται

¹⁵²Βλ. Χ. Σαζανίδης, ό.π.,σελ. 183-184.

απέναντι ή δίπλα στην άλλη, κανένα από τα δύο κράτη δεν δικαιούται, ελλείψει συμφωνίας μεταξύ τους για το αντίθετο, να επεκτείνει τα χωρικά του ύδατα πέραν της μέσης γραμμής, εκτός και αν συντρέχουν «ειδικές περιστάσεις». Επιπρόσθετα σύμφωνα με το ίδιο άρθρο τα χωρικά ύδατα των μερών οριοθετούνται από μια γραμμή ίσων αποστάσεων (παρ. 153 της Απόφασης). Άρα καταρχήν δέχθηκε την εφαρμογή της μέσης γραμμής στην οριοθέτηση των χωρικών υδάτων. Παράλληλα όμως δέχθηκε και ότι **η επίδραση στρέβλωσης ενός νησιού σε μια γραμμή οριοθέτησης ίσων αποστάσεων είναι δυνατό να αυξηθεί σημαντικά, σε περίπτωση που η γραμμή κινείται πέραν των 12 νμ από την ακτή** (παρ. 318 της Απόφασης). Συνακόλουθα έκρινε ότι δεν υπάρχουν επιτακτικοί λόγοι που να δικαιολογούν τη μεταχείριση του νησιού του Αγίου Μαρτίνου ως ειδική περίπτωση για τους σκοπούς του άρθρου 15 της Σύμβασης ή που να εμποδίζουν το Δικαστήριο να δώσει *πλήρη ισχύ* στο νησί κατά την κατάρτιση της γραμμής οριοθέτησης των χωρικών υδάτων μεταξύ των μερών (παρ. 146 έως 152 της Απόφασης).

Από τις ανωτέρω σκέψεις του Δικαστηρίου και από την τελική ενέργειά του να αποδώσει στον Άγιο Μαρτίνο Αιγιαλίτιδα ζώνη 12 νμ, *συνάγεται ότι τα νησιά του Αιγαίου ιδιαιτέρως αυτά που βρίσκονται εγγύς των Τουρκικών παραλίων, δεν αποτελούν «ειδική περίπτωση» και λαμβάνονται υπόψη στην οριοθέτηση των χωρικών υδάτων.*

3. Το δικαίωμα της αβλαβούς διέλευσης

Το ΔΔΔΘ όμως, όταν προέβη στην οριστική οριοθέτηση της Χωρικής Θάλασσας (ΧΘ) και πριν προβεί στην έναρξη της διαδικασίας οριοθέτησης υφαλοκρηπίδας - ΑΟΖ, έκανε κάτι ασυνήθιστο. Ζήτησε από τα μέρη να αποσαφηνίσουν τη θέση τους ως προς το «δικαίωμα διέλευσης» των πλοίων της Μυανμάρ εντός της αιγιαλίτιδας ζώνης του νησιού του Αγίου Μαρτίνου, διευκρινίζοντας ότι το εν λόγω ζήτημα δεν σχετίζεται με την οριοθέτηση, αλλά ότι είχε «*ιδιαίτερη σημασία*» για την Μυανμάρ. Το Δικαστήριο μη διευκρινίζοντας για ποιο λόγο δεν χρησιμοποίησε το δόκιμο όρο «δικαίωμα αβλαβούς διέλευσης», αλλά μια γενική αναφορά σε «δικαίωμα διέλευσης», ενώ το 2008 τα διάδικα κράτη είχαν συμφωνήσει στο πλαίσιο των διμερών διαπραγματεύσεων ότι θα έπρεπε να αντικατασταθεί ο όρος «*απρόσκοπτη*» στην παράγραφο 3 των συμφωνηθέντων πρακτικών της 23 του Νοεμβρίου 1974, με τη φράση «*η αβλαβής διέλευση από τα χωρικά ύδατα θα πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τη Σύμβαση 1982 και θα πρέπει να*

βασίζεται στην αρχή της αμοιβαιότητας στα ύδατα του άλλου» (παρ. 58 εδ. 2 της Απόφασης), **θεώρησε σαφώς το «δικαίωμα διέλευσης», ευρύτερο του «δικαιώματος της αβλαβούς διέλευσης»¹⁵³**. Για το θέμα αυτό, το Μπαγκλαντές είχε δηλώσει γραπτώς στο Μνημόνιό του ότι «ως μέρος, και σε αντάλλαγμα, της συμφωνίας τους το Νοέμβριο του 1974, το Μπαγκλαντές συμφώνησε επίσης να χορηγήσει στα σκάφη Μυανμάρ το δικαίωμα της *«ελεύθερης και απρόσκοπτης»* διέλευσης μέσα από τα ύδατα του Μπαγκλαντές γύρω από Νησί Αγίου Μαρτίνου προς και από τον ποταμό Naaf». Με την κίνησή του αυτή το Δικαστήριο προκάλεσε τη δημόσια δέσμευση του Υπουργού Εξωτερικών του Μπαγκλαντές για το δικαίωμα της διέλευσης των πλοίων της Μυανμάρ από τα χωρικά ύδατα του νησιού του Αγίου Μαρτίνου και την επιβεβαίωση από το Σύμβουλο του Μπαγκλαντές, ότι αυτή η δέσμευση ήταν *«η επίσημη θέση του Κράτους του Μπαγκλαντές»*. Κατέδειξε επίσης πως το Δικαστήριο θεωρεί ως σημαντικό στόχο της θαλάσσιας οριοθέτησης την *«προώθηση της σταθερότητας»* στις σχέσεις μεταξύ γειτονικών κρατών, όσον αφορά στις δραστηριότητες στα χωρικά τους ύδατα. Ο στόχος αυτός προωθείται από την αποδοχή συγκεκριμένων ανησυχιών όσον αφορά στην ελευθερία της ναυσιπλοΐας και στα δικαιώματα της «απρόσκοπτης» πρόσβασης των πλοίων σε λιμένες¹⁵⁴.

4. Νομικά συμπεράσματα από την Απόφαση για τη θαλάσσια οριοθέτηση στο Αιγαίο

α. Η μέθοδος της θαλάσσιας οριοθέτησης

Το ΔΔΔΘ διαχώρισε με σαφήνεια την οριοθέτηση της Αιγιαλίδας ζώνης από την οριοθέτηση υφαλοκρηπίδας-AOZ. Κατά τις δύο διαδικασίες αντιμετώπισε με εντελώς διαφορετικό τρόπο την έννοια του νησιού. Αν και ακολούθησε κοινή μέθοδο αυτήν της ίσης απόστασης/σχετικών περιστάσεων εντούτοις αποφάνθηκε εντελώς διαφορετικά για τη νησιωτική επήρεια στην αντίστοιχη οριοθέτηση.

Αποφασιστικά σημεία για την τελική κρίση του υπήρξαν για μεν την οριοθέτηση των χωρικών υδάτων, η αρνητική επίδραση ενός νησιού στην

¹⁵³ Βλ. Α. Στρατή, ό. π, σελ. 32.

¹⁵⁴ Βλ. International Tribunal for the Law of the Sea. JOINT DECLARATION OF JUDGES AD HOC MENSAH AND OXMAN 2012.

οριοθετική γραμμή ίσων αποστάσεων που είναι δυνατό να αυξηθεί σημαντικά, σε περίπτωση που η γραμμή κινείται πέραν του ανωτάτου ορίου της Αιγιαλίτιδας ζώνης των 12 νμ από την ακτή και για την οριοθέτηση υφαλοκρηπίδας - ΑΟΖ, η αποκοπή των θαλάσσιων προβολών του παράκτιου κράτους που προκαλείται από νησιά έμπροσθεν και πλησίον των ακτών του.

Όταν η περιοχή προς οριοθέτηση βρίσκεται μεταξύ αντικρινών ακτών δύο ξένων κρατών, η χάραξη της προσωρινής μέσης γραμμής αποτελεί την αφετηρία της οριοθετικής διαδικασίας ΑΟΖ-υφαλοκρηπίδας τριών σταδίων και κατά κανόνα η οριστικοποίηση της προσωρινής μέσης γραμμής δεν υπόκειται σε διορθώσεις. Όταν όμως η περιοχή προς οριοθέτηση βρίσκεται εμπρός από παρακείμενες ακτές δύο διαφορετικών κρατών, τότε η χάραξη της προσωρινής γραμμής ισαπόστασης στην αφετηρία της οριοθετικής διαδικασίας υπόκειται σε διορθώσεις που εξαρτώνται από τα γεωγραφικά δεδομένα της εκάστοτε υπόθεσης¹⁵⁵. Θα μπορούσε να συμπεράνει κανείς από τα προηγούμενα πως εφόσον οι ελληνικές και οι τουρκικές ακτές είναι *αντικρινές*, η χάραξη μιας *μέσης γραμμής είναι η κατάλληλη*, έστω και μη υποχρεωτική¹⁵⁶, ως αφετηρία της διαδικασίας οριοθέτησης. Δυστυχώς το συμπέρασμα αυτό θα ήταν *εσφαλμένο*. Στην πραγματικότητα και με ελάχιστες εξαιρέσεις, στις περιοχές όπου οι ελληνικές και οι τουρκικές ακτές είναι *αντικρινές*, οι αποστάσεις μεταξύ τους είναι τόσο περιορισμένες ώστε δεν ανακύπτει ζήτημα οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας αλλά της χωρικής θάλασσας των δύο κρατών, στην οποία βεβαίως εφαρμόζεται η μέθοδος μέσης γραμμής - γραμμής ισαπόστασης, εκτός εάν ισχύουν ειδικές περιστάσεις κατά το Άρθρο 15 της Σύμβασης. Με εύρος χωρικής Θάλασσας 6 νμ, οι εξαιρέσεις στο θαλάσσιο χώρο του Αιγαίου, εντοπίζονται μεταξύ:

(1) Βορειοανατολικής - ανατολικής ακτής της Σαμοθράκης και του κυρτού τμήματος της τουρκικής ακτής αμέσως ανατολικά των εκβολών του Έβρου.

(2) Ανατολικής ακτής της Λήμνου και των ακτών της Τενέδου και της Μικράς Ασίας, από το νότιο άκρο της εισόδου των Δαρδανελίων μέχρι του ακρωτηρίου Μπαμπά, όπου η διεύθυνση της ακτής στρέφει ανατολικά.

¹⁵⁵ Βλ. Ε. Παγώσης, ό.π., σελ.23-24.

¹⁵⁶ Βλ. ITLOS: List of cases No. 16: ό.π.

(3) Νότιας ακτής της Λέσβου και της εισόδου του κόλπου της Σμύρνης.

(4) Βόρειας ακτής της Σάμου και των τουρκικών ακτών ανατολικά του ακρωτηρίου Τεκέ, μέχρι του σημείου όπου η γενική διεύθυνση της ακτής στρέφει νότια»¹⁵⁷.

Στις υπόλοιπες περιοχές οριοθέτησης, «...οι ακτές των δύο Κρατών δεν είναι πλέον αντικρινές μεταξύ τους αλλά μάλλον συγκρίσιμες με παρακείμενες ακτές...», κατά την ορολογία της απόφασης του ICJ στην υπόθεση Κατάρ-Μπαχρέιν (I.C.J. Reports 2001, σ. 92, παρ. 170). Αυτό ισχύει για τις περιοχές οριοθέτησης μεταξύ Δυτικής Θράκης και Σαμοθράκης, Σαμοθράκης και Λήμνου, Λήμνου και Λέσβου, Λέσβου και Χίου, Χίου και Σάμου, ανατολικά της Ρόδου, καθώς και περί το Καστελόριζο¹⁵⁸. Στις περιοχές αυτές, η εκκίνηση της διαδικασίας οριοθέτησης με χάραξη προσωρινής γραμμής ισαπόστασης ευνοεί απόλυτα τις Τουρκικές θέσεις και φέρνει τη γραμμή δυτικά των νησιών και προς το κέντρο του Αιγαίου.

Το ΔΔΔΘ παρόλο που επέλεξε τη μέθοδο ίσης απόστασης / σχετικών περιστάσεων, σημείωσε πως όπου η προσφυγή σε αυτήν ήταν ανέφικτη ή ανάρμοστη, τα διεθνή και διαιτητικά δικαστήρια έχουν εφαρμόσει **τη μέθοδο της διχοτόμου γωνίας** (Χάρτες 19 και 20), η οποία είναι στην ουσία μια «προσέγγιση» της μεθόδου ισαπόστασης. Η μέθοδος της διχοτόμου γωνίας εφαρμόσθηκε στις υποθέσεις οριοθέτησης μεταξύ Τυνησίας και Λιβύης, ΗΠΑ και Καναδά στον Κόλπο του Μείν, Γουινέας και Γουινέας-Μπισσάου, καθώς και μεταξύ Νικαράγουας και Ονδούρας¹⁵⁹.

Όμως η αστάθεια της ακτογραμμής στο θαλάσσιο χώρο του Αιγαίου επιβάλλει να εξεταστεί ο συνδυασμός της μεθόδου ίσων αποστάσεων / σχετικών περιστάσεων με τη μέθοδο της διχοτόμου γωνίας, διότι σε διαφορετική περίπτωση δεν πρόκειται να παραχθεί «δίκαιο αποτέλεσμα», καθόσον η εφαρμογή αποκλειστικά της μεθόδου ίσης απόστασης / σχετικών περιστάσεων σε όλο το Αιγαίο, ευνοεί απόλυτα και μόνο την Τουρκία, με «άδικο αποτέλεσμα» η οριστική γραμμή οριοθέτησης υφαλοκρηπίδας - ΑΟΖ, ειδικότερα στο νότιο Αιγαίο, να

¹⁵⁷ Βλ. Ε. Παγώσης, ό.π., σελ.23-24.

¹⁵⁸ Ibid.

¹⁵⁹ Βλ. ITLOS: List of cases No. 16: ό.π., παρ. 234 της Απόφασης.

τοποθετείται στη μέση περίπου του Αιγαίου, αποδίδοντας στην Τουρκία υπέρμετρα δικαιώματα υφαλοκρηπίδας και ΑΟΖ.

β. Σημεία γραμμών Βάσης

Όταν συμφωνείται ή επιλέγεται από Διεθνές Δικαστήριο η μέθοδος της ίσης απόστασης/σχετικών περιστάσεων, δεν είναι καθόλου βέβαιο πως για την κατασκευή της θα χρησιμοποιηθούν τα σημεία βάσης που επιθυμεί κάθε κράτος. Όμως αν και η επιλογή από το Δικαστήριο, των γραμμών Βάσης που προτείνονται από τα αντίδικα μέρη δεν ήταν δεσμευτική, εντούτοις και στη συγκεκριμένη υπόθεση το ΔΔΔΘ για τη χάραξη της προσωρινής μέσης γραμμής οριοθέτησης υφαλοκρηπίδας-ΑΟΖ, δέχθηκε πέντε σημεία βάσης που προτάθηκαν από τη Μυανμάρ, *καταδεικνύοντας ότι η έγκαιρη και σωστή προετοιμασία επιλογής σημείων γραμμών από πλευράς κρατών, κρίνεται καθοριστική για την επιτυχή παρουσία τους κατά την εκδίκαση διεθνών διαφορών*, (Χάρτης 25)¹⁶⁰.

γ. Στενά διεθνούς ναυσιπλοΐας στο Αιγαίο

Σε κάθε περίπτωση, η Απόφαση αναφορικά με το δικαίωμα του πλου διέλευσης είναι αρνητική για την Ελλάδα. Και τούτο διότι από το Δικαστήριο διευρύνεται η έννοια της διέλευσης επιτρέποντας, μεταξύ άλλων, τη διέλευση υποβρυχίων εν καταδύσει. Επιπρόσθετα, το δικαίωμα του πλου διέλευσης δεν μπορεί να ανασταλεί ούτε για λόγους ασφάλειας. άλλωστε η διαμόρφωση του θαλάσσιου χώρου στο Αιγαίο έχει ως αποτέλεσμα την ύπαρξη μεγάλου αριθμού στενών ακόμα και στην περίπτωση επέκτασης της ΧΘ της Ελλάδας στα 12 νμ. Όμως ορισμένα μόνον στενά συνδέουν περιοχές ανοικτής θάλασσας με άλλες περιοχές ανοικτής θάλασσας¹⁶¹ και χρησιμοποιούνται από τη διεθνή ναυσιπλοΐα υπάγονται στο καθεστώς του πλου διέλευσης. Σε περίπτωση παραπομπής της Ελληνο-Τουρκικής διαφοράς σε Διεθνές Δικαστήριο, δεδομένου του ενδιαφέροντος της νομολογίας για την ασφάλεια της ναυσιπλοΐας, είναι πιθανό να ενταχθούν στο καθεστώς του «πλου διέλευσης», το στενό των Αντικυθήρων νοτιοδυτικά και το στενό της Κάσου νοτιο-ανατολικά, ενώ με πλάτος ΧΘ 6 νμ. εντάσσονται ήδη τα

¹⁶⁰ Βλ. ITLOS, ό.π., παρ. 266 της Απόφασης

¹⁶¹ Βλ. Κ. Χορτάτος., Οι σύγχρονες αντιλήψεις του Διεθνούς Δικαίου της Θάλασσας και οι Συμβάσεις των Ηνωμένων Εθνών δια το δίκαιον της Θαλάσσης του 1982, Αθήνα: Αντ. Ν. Σάκκουλας 1993, σελ 75.

στενά της Ελαφονήσου, των Κυθήρων και της Ρόδου, εντάσσονται ήδη στο ίδιο καθεστώς¹⁶².

Συνακόλουθα, με το σκεπτικό της Απόφασης τίθενται «εν αμφιβόλω» για τα Ελληνικά συμφέροντα, και τα στενά της Καρπάθου ή των στενά μεταξύ των νήσων Κω και Αστυπάλαιας, Αμοργού και Καλύμνου, Νάξου και Πάτμου, Μυκόνου και Ικαρίας, Ευβοίας και Άνδρου και Ακρωτηρίου Σουνίου και Κέας που συνδέουν μια περιοχή ανοικτής θάλασσας με μία απομονωμένη ζώνη ανοικτής Θάλασσας, με αποτέλεσμα το σοβαρό ενδεχόμενο, να υπαχθούν από Διεθνές Δικαστήριο, στο καθεστώς του «πλου διέλευσης».

Προκειμένου να γίνει κατανοητό το πνεύμα της Απόφασης θα ήταν σκόπιμο να αναφερθούν οι απόψεις του του Αμερικανού καθηγητή Bernard Oxman που έχει μελετήσει την περίπτωση του Αιγαίου, και ορίστηκε από την πλευρά της Μυανμάρ ως *ad hoc* Δικαστής¹⁶³ στο Δικαστήριο προβαίνοντας μετά το πέρας της διαδικασίας σε ταυτόσημη δήλωση με τον *ad hoc* Δικαστή του Μπαγλαντές. Σύμφωνα με τον Oxman, στο Αιγαίο επιβάλλεται η «γενικευμένη εφαρμογή» του καθεστώτος του πλου διέλευσης σύμφωνα με το άρθρο 38 (2) της Σύμβασης, το οποίο αναγνωρίζει, «κατ' εξαίρεση του κανόνα» του «ταχέως και συνεχούς διάπλου», δικαίωμα «πλου διέλευσης» σε πλοία που εισέρχονται, εξέρχονται ή επιστρέφουν σε ένα κράτος παράκτιο στο στενό¹⁶⁴.

¹⁶² Βλ. Α. Στρατή, ό. π.,σελ. 159, 160.

¹⁶³ Βλ. Σύμφωνα με το άρθρο 17 του καταστατικού του ΔΔΔΘ κάθε ένα από τα διάδικα μέρη έχει το δικαίωμα να επιλέξει από έναν *ad hoc* Δικαστή, ITLOS: List of cases No. 16: ό.π.

¹⁶⁴ Βλ. Α. Στρατή, ό. π., σελ. 164-165.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄: ΓΕΝΙΚΑ ΝΟΜΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗΣ ΣΤΟ ΑΙΓΑΙΟ ΚΑΙ ΤΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ

1. Τρόπος θέσπισης θαλασσίων ζωνών από την Ελλάδα

Ο πλέον ενδεδειγμένος τρόπος θέσπισης θαλασσίων ζωνών από την Ελλάδα είναι στα πλαίσια των κατευθύνσεων του ν. 4001/2011, επίσης με νόμο, ώστε να έχει αυξημένη νομική ισχύ, ορίζοντας ταυτόχρονα ότι ο προσδιορισμός ορίων επιτελείται στη βάση της μέσης γραμμής/γραμμής ίσης απόστασης της οποίας κάθε σημείο, απέχει ίση απόσταση από σημεία γραμμών βάσης σε ηπειρωτικές και νησιωτικές περιοχές, αναφέροντας τόσο στο προοίμιό του όσο και ειδικότερα στις διατάξεις του το Πρωτόκολλο των Αθηνών του 1926, στις ιταλο-τουρκικές συμφωνίες του 1932, στην ελληνο-ιταλική συμφωνία οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας του 1977. Με τον τρόπο αυτό η Ελλάδα θέτει τις βάσεις διαπραγματεύσεων οριοθέτησης μέσα στη λογική ενός κοινού οριοθετικού ορίου «πολλαπλών χρήσεων» (αιγιαλίτιδα ζώνη, υφαλοκρηπίδα - ΑΟΖ), το οποίο είναι πιο κοντά στο πνεύμα συνεννόησης που πρέπει να διακρίνει τις διερευνητικές επαφές και τις επιταγές της ΣΔΘ¹⁶⁵.

Η επιλογή του ενιαίου θαλασσίου συνόρου αποτελεί συμπέρασμα της απόφασης του ΔΔΧ στην Υπόθεση Λιβύης - Μάλτας όταν δέχθηκε το νομικό σύνδεσμο της υφαλοκρηπίδας και της ΑΟΖ, δεδομένου ότι τα δικαιώματα που διαθέτει ένα κράτος επί της υφαλοκρηπίδας του θα μπορούσε επίσης να τα κατέχει επί του βυθού και του υπεδάφους της κάθε ΑΟΖ την οποία θα μπορούσε να διακηρύξει¹⁶⁶.

Επιπρόσθετα, τυχόν κήρυξη νέων ζωνών δικαιοδοσίας ή η επέκταση των χωρικών υδάτων στα 12 νμ σε άλλες θαλάσσιες περιοχές πλην του Αιγαίου καθίσταται επιζήμια, αφού είναι δυνατό να εκληφθεί ως αναγνώριση «ιδιαιτεροτήτων» που επιβάλλουν την εξαίρεση του Αιγαίου από τους θεμελιώδεις κανόνες της ΣΔΘ.

2. Καθιέρωση συστήματος ευθειών γραμμών Βάσης

Επιβάλλεται η καθιέρωση συστήματος ευθειών γραμμών Βάσης¹⁶⁷ από την Ελλάδα πριν την οριοθέτηση υφαλοκρηπίδας ή άλλης θαλάσσιας ζώνης σε

¹⁶⁵ Βλ. Χ. Ροζάκης, Η Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη και το Διεθνές Δίκαιο, Αθήνα: Παπαζήση, 2013, σελ. 54.

¹⁶⁶ Βλ. Γ. Χρυσόχου, Προοπτικές οριοθέτησης της Ελληνικής ΑΟΖ στο φως των πρόσφατων αποφάσεων Διεθνών Δικαιοδοτικών Οργάνων, Ναυτική Επιθεώρηση, τ. Μάρτιος-Απρίλιος-Μάιος, 2014, σελ. 93.

¹⁶⁷ Βλ. D. Rothwell & T. Stephens, op. cit., p.50-51.

περίπτωση σύναψης σχετικής συμφωνίας ή προσφυγής σε Διεθνές Δικαιοδοτικό όργανο, διότι μετά τη συμφωνία ή τη διασπικτική απόφαση οριοθέτησης με βάση τη φυσική ακτογραμμή, δεν επιτρέπεται χάραξη ευθειών γραμμών Βάσης σε περιοχές που οριοθετήθηκαν καθώς μια τέτοια ενέργεια θα αποτελούσε αντισυμβατική υποχρέωση και μη συμμόρφωση σε απόφαση Διεθνούς Δικαστηρίου που είναι δεσμευτική. Όμως θα πρέπει να σημειωθεί ότι ακόμα και στην παραπάνω περίπτωση είναι δυνατό να χαραχθούν ευθείες γραμμές Βάσης εφόσον δεν επηρεάζουν τη συμφωνημένη συμβατικά οριοθετική γραμμή, όπως, για τον προσδιορισμό του εξωτερικού ορίου της ΧΘ¹⁶⁸.

3. Μέθοδοι θαλάσσιας οριοθέτησης στο Αιγαίο

Για την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας ή και της δυνητικής ΑΟΖ στο Αιγαίο διακινούνται δύο ακραία αντίθετες θέσεις. Η ελληνική διαπραγματευτική αφετηρία είναι η χάραξη προσωρινών γραμμών ισαπόστασης, με σημεία βάσης σε όλα τα ελληνικά νησιά. Η τουρκική αντίστοιχη είναι η χάραξη μιας προσωρινής μέσης γραμμής με σημεία βάσης αποκλειστικά στις ηπειρωτικές ακτές των δύο κρατών¹⁶⁹. Για τους προαναφερόμενους λόγους, οι ελληνικές θέσεις είναι απορριπτέες από το Δικαστήριο. Αλλά και οι τουρκικές θέσεις, αν και δικαιώνονται με την Απόφαση που αφορά σε ένα μεμονωμένο νησί μπροστά στις ακτές ξένου κράτους, εντούτοις έρχονται σε αντίθεση με το ICJ, το οποίο στις 19 Νοεμβρίου 2012, μόλις 8 μήνες και 5 ημέρες μετά την απόφαση του ΔΔΔΘ, στην υπόθεση οριοθέτησης υφαλοκρηπίδας - ΑΟΖ μεταξύ Νικαράγουας - Κολομβίας, επέλεξε σημεία βάσης προσωρινής γραμμής οριοθέτησης, σε κάποια νησιά της Κολομβίας, τα οποία όμως δεν βρίσκονται αμέσως μπροστά στις ακτές της Νικαράγουας¹⁷⁰.

Εάν επιλέγονταν από την Ελλάδα σημεία βάσης στις ακτές της Σαμοθράκης, της Λήμνου, του Ευστρατίου, της Λέσβου, της Χίου, των Ψαρών, της Σάμου και της Ικαρίας για την κατασκευή γραμμών ισαπόστασης και οι τελευταίες προτείνονταν για την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας ή και της δυνητικής ΑΟΖ σε διμερή διαπραγμάτευση, η Τουρκία θα υποστήριζε πως έτσι *«καταπατούνται οι φυσικές προεκτάσεις των ακτών της»* ή *«φράσσονται οι προβολές τους προς τη*

¹⁶⁸ Βλ. Α. Στρατή, ό. π., σελ. 168.

¹⁶⁹ Βλ. Ε. Παγώτης, ό.π., σελ. 59.

¹⁷⁰ Βλ. ICJ: Οριοθέτηση υφαλοκρηπίδας-ΑΟΖ μεταξύ Νικαράγουας-Κολομβίας 2012, ICJ Reports 2012, <http://www.icj-cij.org/docket/files/124/17164.pdf>

θάλασσα», κατά την ορολογία του ΔΔΔΘ. Εφόσον η υπόθεση παραπεμπόταν σε Διεθνές ή Διαιτητικό Δικαστήριο, η Τουρκία θα δικαιωνόταν στο ζήτημα αυτό αυστηρά¹⁷¹.

Ταυτόχρονα, εάν η Τουρκία υποστήριζε πως στα ελληνικά νησιά του Αιγαίου θα πρέπει να αποδοθεί αποκλειστικά και μόνο ΧΘ, χωρίς υφαλοκρηπίδα - ΑΟΖ και χωρίς οποιαδήποτε επήρεια στην οριοθετική γραμμή υφαλοκρηπίδας - ΑΟΖ, η θέση αυτή, θα γίνονταν δεκτή από Διεθνές ή Διαιτητικό Δικαστήριο, *μόνο στην περίπτωση που επιλέγονταν από αυτό ως μέθοδος οριοθέτησης για όλο το Αιγαίο, αποκλειστικά η μέθοδος της ίσης απόστασης / σχετικών συνθηκών για χάραξη της προσωρινής γραμμής οριοθέτησης με σημεία γραμμών Βάσης, αποκλειστικά στις ηπειρωτικές ακτές των δύο χωρών.*

Σε αυτό το σημείο επισημαίνεται ότι οι δύο ad hoc Δικαστές της Απόφασης, υποστήριξαν σε κοινή διακήρυξή τους, ότι το εφαρμοστέο δίκαιο στην οριοθέτηση της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης και της υφαλοκρηπίδας, όπως διατυπώθηκε και εφαρμόζεται από διεθνή δικαστήρια και τα διαιτητικά δικαστήρια, ούτε συνεπάγεται μια ανυποχώρητη επιμονή σχετικά με τη μαθηματική βεβαιότητα ούτε μια απέραντη αναζήτηση για μια δίκαιη λύση. Η μέθοδος οριοθέτησης ίσων αποστάσεων / σχετικών περιστάσεων, όπου παρεμβάλλονται νησιά, προσπαθεί να εξισορροπήσει την ανάγκη για αντικειμενικότητα και την προβλεψιμότητα με την ανάγκη για «επαρκή ευελιξία» για να ανταποκριθεί στις σχετικές (ειδικές) περιστάσεις *που σχετίζονται με μια συγκεκριμένη οριοθέτηση*. Η διατήρηση αυτής της ισορροπίας απαιτεί η μέθοδος της ίσης απόστασης να χαρακτηριστεί από τις σχετικές περιστάσεις και να οριοθετηθεί στο πεδίο εφαρμογής των σχετικών περιστάσεων, κάτι που παγίως υποστηρίζεται από την Τουρκία, ότι δηλαδή σε όλο το χώρο του Αιγαίου, υφίστανται «σχετικές περιστάσεις» που προσαρμόζουν υπέρ της την προσωρινή γραμμή οριοθέτησης. Κατά τους ad hoc Δικαστές σχετική περίσταση, είναι η καλούμενη επίδραση αποκοπής, καθώς και η ανάγκη να αποδοθούν στις ακτές και των δύο μερών τα αποτελέσματά τους με ένα λογικό και ισορροπημένο τρόπο, που υπαγορεύουν τόσο τη θέση όσο και την κατεύθυνση της προσαρμογής της προσωρινής γραμμής ίσων αποστάσεων¹⁷².

¹⁷¹ Βλ. Ε. Παγώτης, ό.π.

¹⁷² Βλ. International Tribunal for the Law of the Sea. JOINT DECLARATION OF JUDGES AD HOC MENSAH AND OXMAN 2012.

Όμως στο Αιγαίο και παρά τους ισχυρισμούς της Τουρκίας, υφίστανται συστήματα νησιών «παρυφής»¹⁷³, στα οποία είναι δυνατό να επιτεθούν σημεία γραμμών Βάσης για θαλάσσια οριοθέτηση, όπως η Θάσος, οι Σποράδες και οι Κυκλάδες¹⁷⁴. Επίσης νησιά «παρυφής» της τουρκικής ακτής μπορούν επίσης να θεωρηθούν η Ίμβρος και η Τένεδος¹⁷⁵.

Κατά συνέπεια στο βόρειο Αιγαίο, λόγω της *μερικής αποκοπής* των προβολών της τουρκικής ακτής από τα ελληνικά νησιά, η ενδεδειγμένη δικαστική μέθοδος οριοθέτησης υφαλοκρηπίδας-ΑΟΖ, θα ήταν πιθανότατα η εφαρμογή της μεθόδου ίσης απόστασης / σχετικών περιστάσεων, με χάραξη μιας «προσωρινής» μέσης γραμμής όχι μόνο από τις ηπειρωτικές ακτές των δύο κρατών (όπως επιδιώκει η Τουρκία) αλλά και από πιθανά σημεία γραμμών Βάσης σε Θάσο και νησί/ά των Σποράδων, μέχρι το όριο χωρικής θάλασσας της Σαμοθράκης. Η συνεπαγόμενη «οριστικοποίηση» της μέσης γραμμής θα αποτελούσε το όριο των προβολών προς Δυσμάς της τουρκικής ακτής, μεταξύ αυτών των ελληνικών νησιών του Ανατολικού Αιγαίου και πέραν φυσικά της χωρικής τους θάλασσας. Οι προβολές αυτές θα εκτείνονταν ακριβώς δυτικά μεταξύ Σάμου και Χίου, Χίου και Λέσβου, Λέσβου και Λήμνου, Λήμνου και Σαμοθράκης. Με διαφορετική διατύπωση, τα νησιά του Αιγαίου θα ενώνονται με την υπόλοιπη ελληνική υφαλοκρηπίδα δυτικά της μέσης γραμμής, με προβολές της υφαλοκρηπίδας τους (no cutting-off) και όχι της χωρικής τους θάλασσας, ακριβώς προς Δυσμάς, (Χάρτης 33)¹⁷⁶.

Στο τμήμα νότια του άξονα Σάμου - Ικαρίας, η πυκνότητα των ελληνικών νησιών του Ανατολικού Αιγαίου δεν επιτρέπει προβολές προς Δυσμάς της τουρκικής ακτής¹⁷⁷ με αποτέλεσμα σε περίπτωση επιλογής από Διεθνές ή Διαιτητικό Δικαστήριο της μεθόδου ίσης απόστασης / μέσης γραμμής ή ίσης απόστασης / σχετικών περιστάσεων αποκλειστικά με τη νομική τους έννοια, να παράγονται παράλογα και μη δίκαια αποτελέσματα.

¹⁷³ Σε σχέση με την επιλογή σημείων βάσης, το ΔΔΧ παρατηρεί πως έχουν υπάρξει περιστάσεις όπου παράκτια νησιά έχουν θεωρηθεί τμήμα της ακτής ενός Κράτους, ιδιαίτερα όταν μια ακτή αποτελείται από μια συστάδα νησιών *παρυφής* (*fringe islands*), ICJ: <http://www.icj-cij.org/docket/index.php?p1=3&p2=3&code=ru&case=132&k=95>.

¹⁷⁴ Βλ. Ε. Παγώτης, *ό.π.*, σελ. 61.

¹⁷⁵ Βλ. Α. Syrigos, *The Legal Status of the Aegean under International Law*, Bruylant: Sakkoulas, 1998, σελ. 15, 55-58:

Εκφράζεται αρνητική άποψη για την Ίμβρο και Τένεδο δεδομένου ότι δεν αποτελούν συστάδα νησιών εγγύς της ακτής.

¹⁷⁶ Βλ. Ε. Παγώτης, *ό.π.*, σελ. 61.

¹⁷⁷ *Ibid.*

Συνακόλουθα το Διεθνές ή Διαιτητικό Δικαστήριο, πιθανότατα θα αποφανθεί να τύχει εφαρμογής η μέθοδος της διχοτόμου γωνίας, με σημεία γραμμών Βάσης στις ηπειρωτικές ακτές των δύο κρατών και πιθανότατα και σε κάποιο/α νησί/ά των Κυκλάδων, για γεωμετρική χάραξη της «γραμμής του μισού αποτελέσματος» ως εναλλακτικής της μεθόδου ίσης απόστασης / σχετικών περιστάσεων, πόσο μάλλον της μεθόδου της ίσης απόστασης / μέσης γραμμής, δεδομένου ότι για την εν λόγω θαλάσσια περιοχή, η χρήση της μεθόδου ίσων αποστάσεων «παράγει αποτελέσματα που εμφανίζονται να είναι εξαιρετικά, αφύσικα ή παράλογα»¹⁷⁸, που «μπορεί να δώσουν ένα δυσανάλογο αποτέλεσμα σε μια ακτή όπου είναι εμφανώς ακανόνιστη ή σημαντικά κοίλη ή κυρτή» (Απόφαση, ICJ Εκθέσεις 1985, σ. 13, σ. 44, παρ. 56). Άλλωστε το ICJ τόνισε ότι η μέθοδος των ίσων αποστάσεων «δεν είναι η μόνη μέθοδος που εφαρμόζεται [...]» και ότι «δεν έχει καν το πλεονέκτημα του τεκμηρίου υπέρ της»¹⁷⁹.

Σύμφωνα με τη μέθοδο της διχοτόμου γωνίας (Χάρτης 20), κατασκευάζονται δυο προσωρινές γραμμές ισάποστασης, μία με πλήρη και μία με μηδενική επήρεια νησιού/ών, για να ακολουθήσει η διχοτόμηση της γωνίας ή των γωνιών που σχηματίζονται ώστε να προκύψει μια «γραμμή του μισού αποτελέσματος». Η σχετική κρίση του ICJ περιέχεται στην παράγραφο 129 της απόφασης για την υπόθεση οριοθέτησης μεταξύ Τυνησίας και Λιβύης (ICJ Reports 1982, σελ. 89).

Με την εφαρμογή της μεθόδου της διχοτόμου γωνίας τα «θραύσματα» υφαλοκρηπίδας ή και δυνητικής ΑΟΖ νότια της Σάμου, ανατολικά της Λέρου και νοτιοδυτικά της Σύμης (Χάρτες 32 και 34), μπορούν να κατανεμηθούν όσο το δυνατόν δικαιότερα κατάλληλα μεταξύ των δύο όμορων κρατών¹⁸⁰, ώστε η εκατέρωθεν κοινή γνώμη να μείνει ικανοποιημένη και κυρίως αποσοβείται ο κίνδυνος να θεωρηθεί η οριοθέτηση ως «ήττα» ή «νίκη» για ένα από τα δύο μέρη.

Αν πάλι δεν επιλεγούν σημεία βάσης στα νησιά του Αιγαίου, οι προβολές της τουρκικής υφαλοκρηπίδας επεκτείνονται ελαφρώς προς Δυσμάς. Η δοκιμή δυσαναλογικότητας δεν αναμένεται να είναι δυσμενής για την Ελλάδα¹⁸¹.

¹⁷⁸ Βλ. ITLOS: List of cases No. 16, ό.π., παρ. 210 της Απόφασης.

¹⁷⁹ Ibid.

¹⁸⁰ Βλ. Ε. Παγώτης, ό.π., σελ. 61.

¹⁸¹ Ibid.

Η απόφαση κατέδειξε ότι η προσφυγή αποκλειστικά σε μια από τις μεθόδους της ίσης απόστασης (μέσης γραμμής ή σχετικών περιστάσεων) θα ήταν ανέφικτη ή ανάρμοστη για αντικειμενικά γεωγραφικούς ή γεωφυσικούς λόγους, που υφίστανται στο Αιγαίο, λόγω πληθώρας νησιών. Η Ελλάδα υποστήριξε για χρόνια και εξακολουθεί και υποστηρίζει και σήμερα την εφαρμογή της μεθόδου της ίσης απόστασης / μέσης γραμμής για την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας της σε όλο το Αιγαίο. Δυστυχώς τα νομικά δεδομένα έχουν αλλάξει και η άποψη της Ελλάδας για χάραξη μέσης γραμμής οριοθέτησης υφαλοκρηπίδας και ΑΟΖ από όλα τα νησιά της έμπροσθεν των τουρκικών ακτών, αντίκειται στην πρόσφατη νομολογία των Διεθνών Δικαστηρίων, η οποία δεν είναι υπέρ της και αυτό απεδείχθη από τις αποφάσεις τόσο του ΔΔΔΘ όσο και του ICJ. Όπου τα δικαστήρια αυτά εφάρμοσαν αποκλειστικά τη μέθοδο της μέσης γραμμής, η προσωρινή μέση γραμμή αναπροσαρμόστηκε συνεπεία σχετικών περιστάσεων σε βάρος του παράκτιου κράτους που είχε νησιά μπροστά στις ακτές του αντίδικου κράτους.

Η διαφορετική προσέγγιση από την Ελλάδα της μεθόδου οριοθέτησης καθίσταται επιβεβλημένη από τη δυσμενή εξέλιξη της διεθνούς νομολογίας. Η Ελλάς πρέπει έγκαιρα να αντιληφθεί ότι η επίτευξη δίκαιης λύσης στο Αιγαίο δεν σημαίνει «ολοκληρωτική» δικαίωση των θέσεων της σε βάρος της Τουρκίας αλλά «όσο το δυνατόν λιγότερη απώλεια εθνικής κυριαρχίας» και για τα δύο μέρη. Άρα η λύση θα είναι περίπλοκη υπόθεση και θα απαιτήσει καινοτόμες προσεγγίσεις αλλά και συνδυασμό μεθόδων οριοθέτησης¹⁸². Συνακόλουθα, αφετηρία οριοθέτησης θα μπορούσε να είναι, η σύμφωνα με τη διεθνή νομολογία, προδικαστική συμφωνία Ελλάδας - Τουρκίας στη μεθοδολογία δικαστικής χάραξης της προσωρινής γραμμής οριοθέτησης, για την κατασκευή της οποίας δεν θα επιλεγούν σημεία βάσης στις ακτές των ελληνικών νησιών σε άμεση γειτνίαση με τις τουρκικές ακτές. *Αυτό όμως δεν σημαίνει πως δεν θα επιλεγούν καθόλου σημεία βάσης στις ακτές νησιών του Αιγαίου, δεδομένης της ύπαρξης νησιών «παρυφής»*¹⁸³.

Η Ελλάδα πρέπει να επικεντρώσει την κύρια προσπάθειά της, ώστε να επιλεγούν σημεία βάσης σε κάποια νησιά της, προκειμένου να διατηρήσει τις προοπτικές δικαστικής απόδοσης υφαλοκρηπίδας - ΑΟΖ σε κάποια από αυτά στο Αιγαίο, σίγουρα όχι κοντά στην Τουρκία, τα οποία εκ προοιμίου θα αποκλείσει το

¹⁸² Βλ. ITLOS: List of cases No. 16, παρ. 234.

¹⁸³ Βλ. Ε. Παγώσης, ό.π., σελ. 60.

Διεθνές Δικαστήριο, με τρόπο που να γίνει αποδεκτός από την Τουρκία, χωρίς να ζημιώνονται τα εθνικά συμφέροντα και των δύο κρατών. Άλλωστε η Ελλάδα ευνοείται από το γεγονός ότι διαθέτει συνολικά 3.100 νησιά, εκ των οποίων τα 2.463 είναι μέσα στο Αιγαίο σε σύγκριση με την Τουρκία που έχει μόνο τρία¹⁸⁴.

4. Επέκταση των χωρικών υδάτων της Ελλάδας στα 12 νμ σε σχέση με τα Στενά διεθνούς ναυσιπλοΐας

Η απόδοση χωρικής θάλασσας 12 νμ στο νησί του Αγίου Μαρτίνου από το ΔΔΘ έρχεται να ενισχύσει τις ελληνικές θέσεις για επέκταση του εύρους της χωρικής θάλασσας στα 12 νμ, οι οποίες ισχυροποιούνται επιπλέον από την εξέλιξη της διεθνούς νομολογίας μετά την Απόφαση. Το ICJ, στις 19 Νοεμβρίου 2012, αποφάνθηκε ρητά πως το εύρος αυτό «αποτελεί πλέον εθιμικό δίκαιο» και επομένως «δεσμεύει» και κράτη όπως η Τουρκία που δεν έχουν προσχωρήσει στη Σύμβαση (παρ. 177)¹⁸⁵.

Η Ελλάς κατέχει μια ισχυρή νομική θέση, στο θέμα της επέκτασης της ΧΘ από 6 σε 12νμ, επειδή είναι αναφαίρετο από το εθιμικό και συμβατικό δίκαιο, δικαίωμα της Ελλάδας και πρέπει οι Ελληνικές Κυβερνήσεις να το συμπεριλάβουν σε ενδεχόμενη «ενιαία οριοθέτηση» ενώπιον Διεθνούς Δικαστηρίου, γιατί ακόμα και στην περίπτωση που σε ορισμένα ελληνικά νησιά του Ανατολικού Αιγαίου ή το Καστελόριζο αποδοθεί μειωμένη επήρεια σε υφαλοκρηπίδα-ΑΟΖ, το σίγουρο είναι ότι θα διατηρήσουν το μέγιστο εύρος των χωρικών τους υδάτων¹⁸⁶.

Δεδομένου ότι το ΔΔΧ, μέσω των τελευταίων σχετικών αποφάσεων του, αποδίδει ιδιαίτερη έμφαση στις αρχές της ισότητας (equity) προς επίτευξη ενός δίκαιου αποτελέσματος (equitable result), η μέγιστη έκταση που πιθανόν να λάβει η Τουρκία, θα είναι το 15% της συνολικής έκτασης της Υφαλοκρηπίδας του Αιγαίου, και αυτό στην περίπτωση που αποδοθεί στα ελληνικά νησιά τουλάχιστον μια ζώνη ΑΟΖ ή Υφαλοκρηπίδας 12νμ, στο μέγιστο δηλαδή του εύρους ΧΘ που σύμφωνα με το Διεθνές Δίκαιο πρέπει να έχουν¹⁸⁷.

¹⁸⁴ Βλ. Γ Χρυσοχού, ό π., σελ. 90.

¹⁸⁵ Βλ. ICJ: Οριοθέτηση υφαλοκρηπίδας-ΑΟΖ μεταξύ Νιακαράγουας-Κολομβίας 2012, ICJ Reports 2012, <http://www.icj-cij.org/docket/files/124/17164.pdf>.

¹⁸⁶ Βλ. Γ Χρυσοχού, ό π.

¹⁸⁷ Ibid, σελ. 92.

Συνακόλουθα, η Ελλάδα, μόνο αφού εξασφαλίσει, δικαστικά ή συμβατικά με την Τουρκία, εύρος ΧΘ 12 νμ, πρέπει να διατηρήσει σε ορισμένα στενά το εύρος των 6 νμ, έτσι ώστε να παραμείνουν διάδρομοι ανοικτής θάλασσας¹⁸⁸. Με τον τρόπο αυτό, θα ικανοποιηθούν τα συμφέροντα και τρίτων κρατών, δημιουργώντας προοπτικές αμοιβαίας συνεννόησης από την Τουρκία σε ζητήματα θαλάσσιας οριοθέτησης.

5. Το νησί του Καστελόριζου

Το Καστελόριζο γεωγραφικά ανήκει στη Μεσόγειο, όχι στο Αιγαίο (Χάρτης 1)¹⁸⁹ και βρίσκεται πλησίον του ηπειρωτικού εδαφικού κορμού της Τουρκίας. Έτσι, η αναλογία μήκους συναφών ακτών είναι πολύ δυσμενέστερη για το Καστελόριζο. Γενικά, τα διεθνή και διαιτητικά δικαστήρια αγνοούν τέτοια νησιά κατά την προσαρμογή ή μετατόπιση προσωρινών μέσων γραμμών - γραμμών ισαπόστασης, οι οποίες χαράσσονται χωρίς εκείνα να λαμβάνονται υπόψη¹⁹⁰.

Το Καστελόριζο βρίσκεται εκτός υφαλοκρηπίδας ή και δυνητικής ΑΟΖ της πλησιέστερης ελληνικής ακτής, εκείνης της Ρόδου. Μάλιστα σε περίπτωση δικαστικής οριοθέτησης, η υιοθέτηση από το Δικαστήριο για το νότιο Αιγαίο της μεθόδου της διχοτόμου γωνίας, θα αποκόψει το Καστελόριζο από τη Ρόδο δεδομένου ότι η διχοτόμος θα χαραχτεί σε σχέση με τις άμεσες τουρκικές αντικρινές ακτές της Ρόδου (Χάρτης 34). Άλλωστε και ο Δικαστής ΓΑΟ του ΔΔΔΘ υποστήριξε ότι «Το αποτέλεσμα που αποδίδεται στα νησιά κυμαίνεται χαρακτηριστικά από πλήρες, κατά το ήμισυ ή μερικό αποτέλεσμα σε ένα βαθμό επίδρασης που προσδιορίζεται από το εύρος της θαλάσσιας περιοχής γύρω τους που υπόκειται στην κυριαρχία ή τη δικαιοδοσία του ιδιόκτητου κράτους»¹⁹¹. Με βάση την Απόφαση, η ξηρά κυριαρχεί στη θάλασσα και το εύρος των τουρκικών ακτών στην προκειμένη περίπτωση κυριαρχεί στα δικαιώματα του Καστελόριζου για υφαλοκρηπίδα-ΑΟΖ¹⁹². Ωστόσο τόσο το ΔΔΧ (νήσος Φίδι)¹⁹³ όσο και το ΔΔΔΘ (νήσος Αγίου Μαρτίνου) θα του αναγνωρίσουν δικαιώματα στη ΧΘ.

¹⁸⁸ Βλ. Α. Syrigos, op. cit.

¹⁸⁹ Βλ. DEFENCEpoint.GR: ΑΟΖ: Δυο εξαιρετικές συνεντεύξεις, <http://www.defence-point.gr/news/?p=9864>.

¹⁹⁰ Βλ. Ε. Παγώσης, ό. π., σελ. 42.

¹⁹¹ Βλ. International Tribunal for the Law of the Sea. SEPARATE OPINION OF JUDGE GAO.

¹⁹² Βλ. ITLOS: List of cases No. 16, ό.π., παρ. 185 της Απόφασης.

¹⁹³ Βλ. Γ Χρυσόχου, ό. π., σελ. 86.

Πρέπει να επισημανθεί πως κανένα απολύτως πρόβλημα δεν προκύπτει από την απουσία επαφής της ελληνικής και της κυπριακής ΑΟΖ-υφαλοκρηπίδας. Περαιτέρω, το Άρθρο 79 της Σύμβασης προβλέπει πως όλα τα κράτη έχουν δικαίωμα να τοποθετούν υποβρύχια καλώδια και αγωγούς στην υφαλοκρηπίδα ξένου κράτους. Επιφυλασσόμενων των δικαιωμάτων του για την εξερεύνηση της υφαλοκρηπίδας, την εκμετάλλευση των φυσικών πόρων της και την καταπολέμηση της μόλυνσης από τις σχετικές δραστηριότητες, το παράκτιο κράτος δεν μπορεί να εμποδίζει την τοποθέτηση ή συντήρηση αυτών των καλωδίων ή αγωγών. Μόνον η χάραξη της πορείας των σωληναγωγών επάνω στην υφαλοκρηπίδα του υπόκειται στη συναίνεση του παράκτιου κράτους¹⁹⁴.

Οι σχετικές ελευθερίες βεβαίως ισχύουν και για την Τουρκία. Για παράδειγμα, οι ένοπλες δυνάμεις ενός κράτους ασφαλώς και μπορούν να εκτελέσουν ασκήσεις σε ξένη υφαλοκρηπίδα ή ΑΟΖ, αρκεί να σέβονται την ασφάλεια τυχόν εγκαταστάσεων άντλησης ή αγωγών υδρογονανθράκων, καθώς και τους περιβαλλοντικούς και λοιπούς περιορισμούς του δικαίου της θάλασσας¹⁹⁵.

Η Ελλάδα επιβάλλεται να εμμένει στη θέση της για «ενιαία» θαλάσσια οριοθέτηση από τον Έβρο ως το Καστελόριζο και να καταστήσει σαφές πως οποιαδήποτε διαπραγμάτευση ανάμεσα σε Ελλάδα και Τουρκία περιλαμβάνει και το Καστελόριζο, που αν και δεν εντάσσεται γεωγραφικά στο Αιγαίο, εντάσσεται όμως στις ελληνοτουρκικές σχέσεις και στη δυνατότητα οριοθέτησης των συνόρων ανάμεσα στις δύο χώρες¹⁹⁶. Το Καστελόριζο αποτελεί εθνικό ζωτικό συμφέρον για την Ελλάδα, καθόσον της προσδίδει *ένα ακαταμάχητο νομικό πλεονέκτημα κυριαρχικών δικαιωμάτων σε ΧΘ*, το οποίο και θα εξασφαλίσει αντίστοιχο δικαίωμα στα νησιά του Αιγαίου. Τυχόν αποδοχή εξαίρεσης του νησιού από τη θαλάσσια οριοθέτηση στο Αιγαίο, ουσιαστικά αποτελεί τα πρώτα βήματα απομόνωσης των νησιών του Αιγαίου από τον εθνικό κορμό. Επιβάλλεται η πατρίδα μας να είναι πολύ προσεκτική και θα πρέπει σε βάθος χρόνου να είναι σε θέση να εξασφαλίζει την εδαφική ακεραιότητα του Καστελόριζου, «*ανεξαρτήτως κόστους*», με όλα τα μέσα, ιδίως στρατιωτικά.

¹⁹⁴ Βλ. Ε. Παγώτσας, ό. π., σελ.42.

¹⁹⁵ Ibid.

¹⁹⁶ Βλ. DEFENCEpoint.GR: ΑΟΖ, ό.π.

6. Ελλάδα και θαλάσσια οριοθέτηση στη Μεσόγειο

α. Ελλάδα-Ιταλία

Η συμφωνία Ελλάδας-Ιταλίας για την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας απέφυγε να επεκτείνει την οριοθετική γραμμή στο τριεθνές σημείο Ιταλίας-Ελλάδας-Αλβανίας, αν και προβλέπει σαφώς την επέκτασή του μελλοντικά. Σημειώνεται ότι δεν προβλέπεται από τη ΣΔΘ υποχρέωση των μερών να προσέλθουν σε διαπραγματεύσεις ή να συνάψουν συμφωνία για την παραπάνω επέκταση. Τα κράτη μπορούν να ρυθμίσουν μεταξύ τους το όλο θέμα¹⁹⁷.

Ακόμη ένα πρόβλημα που υφίσταται είναι η άρνηση της Ιταλίας να δεχθεί την ταύτιση των ορίων υφαλοκρηπίδας με την ΑΟΖ, λαμβάνοντας υπόψη της ότι η συμφωνία οριοθέτησης που έκανε με την Τυνησία αναγνώρισε μειωμένη επήρεια σε τέσσερα ιταλικά νησιά και δημιούργησε μια δυσμενή κατάσταση σε βάρος της. Επομένως εάν η Ελλάδα προτείνει τη χρήση του ορίου της υφαλοκρηπίδας ως όριο της ΑΟΖ, η Ιταλία θα εκφράσει ρητά επιφυλάξεις προκειμένου να αποφύγει τη δημιουργία «ισχυρού προηγούμενου» ενάντια στα θαλάσσια συμφέροντά της¹⁹⁸.

β. Ελλάδα-Αλβανία

Το Αλβανικό Συνταγματικό Δικαστήριο υποστήριξε στην απόφασή του ότι δεν χαράχτηκαν από την Ελλάδα ευθείες γραμμές Βάσης και ότι υπήρξε σύγχυση για τη νομική φύση των θαλασσίων ζωνών που τέθηκαν για οριοθέτηση. Όμως η άποψη αυτή είναι ολοκληρωτικά αβάσιμη αφού όπως προβλέπεται στο άρθρο 1 της Συμφωνίας, τέθηκαν στα ελληνικά νησιά σημεία γραμμών Βάσης για χάραξη της οριοθετικής γραμμής και λήφθηκε υπόψη η διαφορετικότητα του εύρους της ΧΘ¹⁹⁹ καθώς και το γεγονός ότι κανένα από τα δύο κράτη δεν έχει προβεί σε θέσπιση θαλάσσιας ζώνης δικαιοδοσίας εκτεινόμενη εκτός ΧΘ ή της υφαλοκρηπίδας²⁰⁰. Επομένως στην παρούσα κατάσταση σύμφωνα με τη

¹⁹⁷ Βλ. U.S. DEPARTMENT OF STATE BUREAU OF INTELLIGENCE AND RESEARCH ISSUED BY THE GEOGRAPHER, Limits in the seas No. 96, GREECE - ITALY <http://www.state.gov/documents/organization/58576.pdf>.

¹⁹⁸ Βλ. T. Scovazzi, "Maritime Delimitations in the Mediterranean Sea", Cardona Llorens, Cursos Euromediterraneos Bancaja de Derecho Internacional, vol. VIII/IX 2004/5, Centro de Estudios de Derecho y Relaciones Internacionales, 2009, 349-504.

¹⁹⁹ Βλ. Κ. Χορτάτος, ό. π., σελ. 61.

²⁰⁰ Βλ. Κ. Noussis, "Current Legal Developments: The Decision of the Albanian Supreme Court Annulling the 2009 Maritime Delimitation Agreement between Albania and Greece", 25 The International Journal of Marine and Coastal Law (2010) p. 601-608.

Σύμβαση της Βιέννης για το Δίκαιο των Συνθηκών, η Ελλάδα και η Αλβανία οφείλουν να απέχουν από ενέργειες που αντιβαίνουν στο σκοπό και το περιεχόμενο της υπογραφείσας συμφωνίας²⁰¹.

γ. Ελλάδα-Λιβύη

Σε διμερείς διαπραγματεύσεις η Λιβύη, ανεξαρτήτως της πολιτικής της κατάστασης, *ενδεχομένως* να ζητήσει να αγνοηθούν τα σημεία βάσης στα νησιά Στροφάδες, Σαπιέντζα, Σχίζα και Γαύδο. Η Σαπιέντζα και η Σχίζα μπορούν να θεωρηθούν «*νησιά παρυφής*» και επομένως αναπόσπαστο στοιχείο διαμόρφωσης της μεσσηνιακής ακτής, κατά την έννοια της απόφασης του διαιτητικού δικαστηρίου για την οριοθέτηση μεταξύ Ερυθραίας και Υεμένης, στην οποία παρέπεμπε το ICJ στην απόφαση για την υπόθεση Λιβύης-Μάλτας. Έτσι, μπορούν να επιλεγούν σημεία βάσης στις ακτές τους για την κατασκευή της μέσης γραμμής μεταξύ Ελλάδας και Λιβύης. Οι Στροφάδες βρίσκονται σε απόσταση 27 νμ από την πλησιέστερη ελληνική ακτή, *οπότε δεν μπορούν να θεωρηθούν «νησιά παρυφής»*. Ακόμη όμως και αν αγνοηθούν εντελώς η Σαπιέντζα, η Σχίζα και οι Στροφάδες, με αποτέλεσμα να μετατεθούν ελαφρώς βορειοανατολικά τα σημεία Α, Β και Γ, *η μετατόπιση της οριοθετικής γραμμής συνολικά δεν θα είναι σημαντική*, (Χάρτης 35)²⁰².

Διαφορετική είναι η περίπτωση της Γαύδου, η οποία βρίσκεται περί τα 26 νμ νότια της Κρήτης, έχει έκταση 29 km² και 98 κατοίκους στην απογραφή του 2001. Σε αντίθεση με την περίπτωση των προαναφερόμενων νησιών, η επιλογή ή όχι σημείου ή σημείων βάσης στις ακτές της Γαύδου επιδρά έντονα στην κατασκευή της μέσης γραμμής. Σε ανάλογες περιστάσεις, τα διεθνή και διαιτητικά δικαστήρια *χρησιμοποιούν συχνά τη μέθοδο της διχοτόμου γωνίας*, αποδίδοντας το ήμισυ της επήρειας στα επίμαχα νησιά. Εξαιτίας όμως της σημαντικής απόστασης από την Κρήτη, πολύ μεγαλύτερης εκείνης των νησιών Καρκάνα από την ηπειρωτική ακτή της Τυνησίας, ακόμη και το ήμισυ της επήρειας θα μπορούσε να θεωρηθεί υπερβολικό στην περίπτωση της Γαύδου, οδηγώντας σε δυσμενέστερη μεταχείριση του ελληνικού νησιού. Σε κάθε περίπτωση, τα σημεία Ε και Ζ θα μετατεθούν βόρεια, (Χάρτης 35)²⁰³.

²⁰¹ Βλ. άρθρο 18 της Σύμβασης της Βιέννης.

²⁰² Βλ. Ε. Παγώσης, ό. π., σελ. 49.

²⁰³ Ibid, σελ. 50.

Πάντως πρέπει να θεωρείται δεδομένη η μειωμένη επήρεια της Γαύδου στην οριοθετική γραμμή μεταξύ Ελλάδας και Λιβύης. Είναι πολύ χαρακτηριστική η υπόθεση του ICJ στην υπόθεση οριοθέτησης Λιβύης-Μάλτας²⁰⁴.

Πέραν της επιλογής ή όχι σημείων βάσης στα προαναφερόμενα ελληνικά νησιά, δεν φαίνεται να υπάρχουν σχετικές περιστάσεις οι οποίες θα μπορούσαν να λειτουργήσουν σε βάρος της Ελλάδας στην οριοθέτηση. Ειδικότερα, το μήκος των συναφών ακτών της Κρήτης, των Κυθήρων και της Πελοποννήσου φαίνεται επαρκές σε σύγκριση με εκείνο της Λιβύης για να μην απαιτηθεί προσαρμογή ή μετατόπιση της προσωρινής μέσης γραμμής²⁰⁵.

δ. Ελλάδα-Αίγυπτος-Κύπρος

Προς θετική κατεύθυνση είναι και η επίσπευση των διαπραγματεύσεων μεταξύ Ελλάδας-Κύπρου και Αιγύπτου για τη μεταξύ τους θαλάσσια οριοθέτηση, που αποφάσισαν οι ηγέτες των τριών χωρών σε τριμερή Σύνοδο Κορυφής στο Κάιρο την 8 Νοεμβρίου 2014. Συγκεκριμένα το κοινό ανακοινωθέν αναφέρει: «οι τρεις χώρες υπογραμμίζουμε την καθολική ισχύ της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας και αποφασίζουμε να προχωρήσουμε το ταχύτερο τις διαπραγματεύσεις μας για την οριοθέτηση των θαλασσίων ζωνών μας, όπου αυτό δεν έχει ακόμη γίνει». Το ανακοινωθέν περιλαμβάνει ακόμη αναφορά στην ανάγκη σεβασμού των κυριαρχικών δικαιωμάτων και καλεί την Τουρκία να σταματήσει όλες τις εν εξελίξει σεισμογραφικές έρευνες εντός της θαλάσσιας ζώνης της Κύπρου και να αποφύγει παρόμοιες δραστηριότητες στο μέλλον. Κάνει επίσης αναφορά σε μία δίκαιη συνολική και διαρκή λύση του κυπριακού σύμφωνα με το Διεθνές Δίκαιο²⁰⁶.

Ωστόσο τα σημεία βάσης για την κατασκευή της προσωρινής μέσης γραμμής μεταξύ Ελλάδας και Αιγύπτου είναι το Κουφονήσι, νότια του ανατολικού άκρου της Κρήτης και κατά προσέγγιση το Σίντι Μπαράνι αντίστοιχα. Σε διμερείς διαπραγματεύσεις η Αίγυπτος ενδεχομένως θα ζητήσει να αγνοηθεί το Κουφονήσι, το οποίο όμως *μπορεί να θεωρηθεί «νησί παρυφής»* της κρητικής ακτής, επιτρέποντας να επιλεγεί σημείο βάσης στην ακτή του. Ακόμη και αν αγνοηθεί όμως, η μετατόπιση της προσωρινής μέσης γραμμής προς Βορρά δεν θα είναι σημαντική²⁰⁷.

²⁰⁴ Ibid.

²⁰⁵ Ibid.

²⁰⁶ Βλ. news 247: Οριοθέτηση της ΑΟΖ αποφάσισαν Ελλάδα, Αίγυπτος και Κύπρος, <http://news247.gr/eidiseis/politiki/oriothethsh-ths-aosz-apofasisan-ellada-aigyptos-kai-kyprios.3130524.html>.

²⁰⁷ Βλ. Ε. Παγώτης, ό. π., σελ. 55.

Επιπλέον η προσωρινή οριοθετική γραμμή διακόπτεται σε σημείο, ανατολικά του οποίου οι ακτές της Ελλάδας και της Αιγύπτου παύουν να είναι αντικρινές. Ανατολικότερα, «...οι ακτές των δύο Κρατών δεν είναι πλέον αντικρινές μεταξύ τους αλλά μάλλον συγκρίσιμες με παρακείμενες ακτές...», όπως προαναφέρθηκε από την απόφαση του ICJ στην υπόθεση Κατάρ-Μπαχρέιν. Στο τμήμα εκείνο η μέθοδος της διχοτόμου γωνίας θα μπορούσε να αποφέρει δίκαιο αποτέλεσμα, ενδεχομένως ανθεκτικό στη δοκιμή της δυσαναλογίας²⁰⁸. Δεν αποκλείεται όμως η τελευταία να οδηγήσει επίσης σε μετατόπιση προς Βορρά της μέσης γραμμής μεταξύ Κρήτης και Αιγύπτου²⁰⁹.

Όσο για την οριοθέτηση της ελληνικής υφαλοκρηπίδας-ΑΟΖ με την Κύπρο αυτή εξαρτάται από την αναγνώριση πλήρους επήρειας στο νησιωτικό σύμπλεγμα του Καστελόριζου και ειδικότερα στη νήσο Στρογγύλη κάτι που αν δεν αναγνωρισθεί συμβατικά από τρίτο κράτος, θα βρίσκεται σε διαρκή εκκρεμότητα με αμφίβολο δικαστικό αποτέλεσμα.

7. Επανεξέταση ανατροπής του θαλάσσιου status quo

Η Ελλάδα πρέπει στρατηγικά να λάβει υπόψη της πού βαίνει ο περίγυρός της και σε κάθε περίπτωση, το ζήτημα της θέσπισης θαλασσίων ζωνών στον ελληνικό θαλάσσιο χώρο θα πρέπει να εξετασθεί εντός του υπό διαμόρφωση διεθνούς νομικού καθεστώτος της Μεσογείου, το οποίο χαρακτηρίζεται από πολυνομία και πλουραλισμό, συνεκτιμώντας τα νέα δεδομένα στη ΝΑ Μεσόγειο αναφορικά με τη θέσπιση ΑΟΖ, αλλά και την εκμετάλλευση των ενεργειακών πόρων²¹⁰. Κατόπιν τούτου επιβάλλεται να καταβληθεί προσπάθεια ώστε η υπογραφή συμφωνίας μεταξύ Ελλάδας και Αιγύπτου για την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας και ΑΟΖ στη Μεσόγειο να γίνει με τέτοιο τρόπο που να αναγνωρίζεται η υφαλοκρηπίδα του Καστελόριζου και η επήρεια της νήσου στη διαμόρ-

²⁰⁸ Η δοκιμή της δυσαναλογίας δεν είναι καθαυτή μια μέθοδος οριοθέτησης. Είναι μάλλον ένα μέσο ελέγχου κατά πόσο η γραμμή οριοθέτησης, η οποία προέκυψε από λοιπά μέσα, χρειάζεται προσαρμογή εξαιτίας μιας σημαντικής δυσαναλογικότητας στους λόγους μεταξύ των θαλάσσιων περιοχών οι οποίες θα περιέρχονταν σε ένα μέρος ή άλλο λόγω της γραμμής οριοθέτησης η οποία προέκυψε από λοιπά μέσα και των μηκών των συναφών ακτών τους (Βλ. Παγώτσης, ό.π. σελ. 55).

²⁰⁹ Βλ. Ε. Παγώτσης, ό. π., σελ. 56.

²¹⁰ Ibid, ό. π., σελ. 60.

φωση της ελληνικής ΑΟΖ στη Μεσόγειο. Πρόκειται για εξέλιξη που, αν συμβεί, θα δημιουργήσει ισχυρό τετελεσμένο²¹¹.

8. Θέσπιση συνορεύουσας - αρχαιολογικής ζώνης από την Ελλάδα

Το αντιφατικό γεγονός του ότι η Ελλάδα δεν έχει ακόμη καθιερώσει συνορεύουσα ζώνη αν και πρωτοστάτησε στην ενίσχυση του θεσμού της συνορεύουσας ζώνης στην Τρίτη Συνδιάσκεψη για το Δίκαιο της Θάλασσας, επιτυγχάνοντας εν τέλει την πρόσθεση της δυνατότητας στο παράκτιο κράτος να ασκεί αποκλειστική δικαιοδοσία για την προστασία των αρχαιοτήτων που βρίσκονται στο βυθό της ζώνης αυτής²¹², εξηγείται από την αρνητική στάση της Τουρκίας που προτείνει αντί για τη θέσπιση συνορεύουσας και αρχαιολογικής ζώνης από την Ελλάδα την επέκταση της δικαιοδοσίας του παράκτιου κράτους στην υφαλοκρηπίδα ή τον περιορισμό της εντός των ορίων των χωρικών υδάτων.

Ωστόσο, η Ελλάδα μπορεί να ξεπεράσει το εμπόδιο αυτό και να θεσπίσει αρχαιολογική ζώνη χωρίς συνορεύουσα, στηριζόμενη στο εσωτερικό της δίκαιο για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής της κληρονομιάς²¹³, που της παρέχει δυνατότητα επέκτασης της δικαιοδοσίας πέρα από τη ΧΘ για λόγους πολιτιστική κληρονομιάς. Το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο προβλέπει ότι η πολιτιστική κληρονομιά της χώρας αποτελείται από τα πολιτιστικά αγαθά που βρίσκονται εντός των ορίων της ελληνικής επικράτειας, συμπεριλαμβανομένων των χωρικών υδάτων, καθώς και εντός άλλων θαλασσίων ζωνών στις οποίες ασκεί σχετική δικαιοδοσία σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο. Με τον τρόπο αυτό η Ελλάδα αποκτά τη δυνατότητα να «επεκτείνει» τη θαλάσσια δικαιοδοσία της σε απόστασή 24νμ, ισχυροποιώντας περαιτέρω το δικαίωμά της για επέκταση της ΧΘ στα 12νμ.

²¹¹ Βλ. Παπαγιαννόπουλος Γιώργος: Ας μιλήσουμε επιτέλους: Τι γίνεται με την Ελληνική ΑΟΖ; 2013, http://kostasxan.blogspot.gr/2013/12/blog-post_9340.html.

²¹² Βλ. Π. Σιούσιουρας, οπ. π., σελ. 430.

²¹³ Βλ. άρθρο 1(2) ν 3028/2002 (ΦΕΚ 153 τ. Α').

9. Τρόπος επίλυσης θαλασσίων διαφορών με Τουρκία

Οι μέχρι σήμερα εφαρμογές της ΣΔΘ τόσο σε διεθνές επίπεδο όσο και στη θαλάσσια περιοχή της Μεσογείου παρέχουν χρήσιμα συμπεράσματα, αναφορικά με τις δυνατότητες επίλυσης των θαλασσίων διαφορών της Ελλάδας με την Τουρκία.

Οι δύο κύριες δυνατότητες είναι είτε συμβατικά με τη σύναψη διεθνούς συμφωνίας, είτε με από κοινού ή ξεχωριστά κατάθεση προσφυγής σε Διεθνές Δικαιοδοτικό Όργανο, έχοντας ήδη προβεί σε ειδική συμφωνία για τα αντικείμενα της διαφοράς (συνυποσχετικό). Και στις δυο περιπτώσεις θα απαιτηθεί μια περίοδος διαπραγματεύσεων.

Για την περίπτωση προσφυγής σε Διεθνές Δικαστήριο η διαδικασία είναι εξαιρετικά χρονοβόρα, όπως αποδείχθηκε από τη διευθέτηση της διαφοράς μεταξύ Μπαγκλαντές-Μυανμάρ. Πριν λοιπόν την επίσημη έναρξη της διαδικασίας προσφυγής, η συνολική διάρκεια που μεσολάβησε από την έναρξη της διαπραγμάτευσης ήταν 36 χρόνια, από το 1974 έως το 2010 (παρ. 36 της Απόφασης). Όταν τα μέρη προσέφυγαν τελικά μέσω διπλωματών τους στο Δικαστήριο, το ένα από αυτά (Μυανμάρ), υπαναχώρησε 2 περίπου μήνες μετά, πλην όμως επανήλθε στη δίκη, διότι κατά τον κανονισμό του Δικαστηρίου που είναι υποχρεωτικός για τους διαδίκους, η έναρξη της διαδικασίας είχε ήδη αρχίσει αμετάκλητα με την πρωτοκόλληση της προσφυγής στη γραμματεία του και συνεπεία τούτου η Μυανμάρ θα δικαζόταν ερήμην²¹⁴ (παρ. 7-10 της Απόφασης). Επομένως γίνεται αντιληπτό ότι απαιτείται επίπονη προσπάθεια που απαιτεί κοινή συνισταμένη βούλησης η οποία μπορεί να ανατραπεί και την τελευταία στιγμή.

Ειδικότερα όμως η σύνταξη του συνυποσχετικού, *δεν είναι εύκολη διαδικασία*. Η προοπτική της περιβολής της ιδιότητας του «αντιδίκου» και το άγχος της κρισιμότητας των συμφερόντων που θα κριθούν, ασκούν ψυχολογική πίεση στα μέρη που κάνει δύσκολη την απουσία εντάσεων. Ακόμη η *σύγκλιση απόψεων* τίθεται ακριβώς στο εύρος της συναίνεσης, το εφαρμοστέο δίκαιο και σε άλλα διαδικαστικά ζητήματα. Επίσης απαιτείται το συνυποσχετικό ως διεθνής πράξη πριν την υποβολή

²¹⁴ Βλ. Κ. Χορτάτος, ό. π., σελ. 187: Το ίδιο ισχύει και στη Διαιτησία εάν το ένα μέρος απόσχει και το άλλο αιτηθεί τη συνέχιση της διαδικασίας.

του, να εγκριθεί από αρμόδια εθνικά όργανα. Βέβαιο επίσης είναι ότι σύμφωνα με το άρθρο 27 του Ελληνικού Συντάγματος, η κύρωσή του πρέπει να γίνει με πλειοψηφία 151 βουλευτών²¹⁵. Με τις εντελώς αντίθετες απόψεις εδώ και δεκαετίες της Ελλάδας και της Τουρκίας για το αντικείμενο της θαλάσσιας διαφοράς είναι σχεδόν αδύνατη η σύνταξη ενός συνυποσχετικού και οι διαπραγματεύσεις θα είναι ατέρμονες και θα καταλήγουν στο αρχικό στάδιο.

Η συμβατική δυνατότητα της «*προσωρινής συμφωνίας*» θα πρέπει αν να αντιμετωπιστεί με σκεπτικισμό, δεδομένου ότι μπορεί να οδηγήσει σε αποκλίσεις από την εφαρμογή των κανόνων της ΣΔΘ²¹⁶ και *προϋποθέτει προσωρινό καθορισμό θαλασσίων συνόρων*²¹⁷, *προοπτική στην οποία δεν διαφαίνεται να υπάρχει σύγκληση*²¹⁸.

Θα μπορούσε όμως να συμβούν μονομερείς και εντός της διεθνούς νομιμότητας ενέργειες των κρατών στο χώρο της υφαλοκρηπίδας τους, όσο και παράλληλα κοινές σε υποθαλάσσιες περιοχές οι οποίες προσφέρονται για από κοινού εκμετάλλευση, κυρίως λόγω γειτνίασης. Συνεπεία τούτου, σε πρώτη φάση προτείνεται η υιοθέτηση, ενός ολοκληρωμένου συμφώνου ενεργειακής και περιβαλλοντικής σταθερότητας και ασφάλειας στη Νοτιοανατολική Μεσόγειο²¹⁹.

*Άλλωστε, σύμφωνα πάντα με το Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας, παρόμοιες ενέργειες μπορεί να προηγούνται της τελικής οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας, ως προσωρινή διευθέτηση πρακτικού χαρακτήρα ανάμεσα στα ενδιαφερόμενα κράτη και μάλιστα χωρίς να επηρεάζουν την τελική οριοθέτησή της (άρθρο 83 παράγραφος 3 ΣΔΘ)*²²⁰.

*Θα μπορούσε επομένως, σε αυτή τη συγκεκριμένη περιοχή, το εν λόγω σύμφωνο*²²¹ *να στηριχθεί στην εκ προοιμίου αποδοχή και διατήρηση από την Ελλάδα του καθεστώτος της ελευθερίας της αλιείας, που απορρέει από το καθεστώς της ανοικτής θάλασσας. Καθεστώς το οποίο ισχύει σήμερα και εξασφαλίζει στην*

²¹⁵ Σ. Περράκης ΑΙΓΑΙΑΟ: Εξελίξεις και προοπτικές επίλυσης των ελληνοτουρκικών διενέξεων Πρακτικά Ημερίδας Ελληνικής Εταιρείας Διεθνούς Δικαίου & Διεθνών Σχέσεων, Αντ. Ν. Σάκκουλας, 2012, σελ. 132-133.

²¹⁶ Βλ. Γ. Χρυσόχου, Προοπτικές οριοθέτησης της Ελληνικής ΑΟΖ στο φως των πρόσφατων αποφάσεων Διεθνών Δικαιοδοτικών Οργάνων, Ναυτική Επιθεώρηση, τ. Μάρτιος-Απρίλιος-Μάιος, 2014, σελ. 93.

²¹⁷ Βλ. un.org, Agreement on Provisional Arrangements for the Delimitation of the Maritime Boundaries between the Republic of Tunisia and the People's Democratic Republic of Algeria No 39821 <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%202238/v2238.pdf#page=217>.

²¹⁸ Άρθρα 74(3) και 83(3) ΣΔΘ.

²¹⁹ Βλ. Γ. Τσάλτας: Οικονομική διάσταση Α. Λεκάνης Μεσογείου. Διαφαινόμενες Προοπτικές για την Ελλάδα 2012, σελ. 5.

²²⁰ Ibid.

²²¹ Βλ. D. Rothwell & T. Stephens, op. cit., p. 290.

Τουρκία, αμβλύνοντας παράλληλα τις αρνητικές ιδιαιτερότητες που απορρέουν από το καθεστώς του γεωγραφικώς *μειονεκτούντος κράτους*, τη δυνατότητα άμεσης αλιευτικής πρόσβασης από κοινού με την Ελλάδα στο Κεντρικό Αιγαίο, με την προϋπόθεση όμως, εκτός της ολοκληρωμένης ελληνικής αιγιαλίτιδας ζώνης των 12 νμ. Στόχος μιας τέτοιας πολιτικής, είναι η διατήρηση της βασικής αρχής της ελευθερίας της αλιείας, όπως αυτή απορρέει από το λειτουργικό καθεστώς της «ζώνης ειδικής περιβαλλοντικής προστασίας»²²² ή, *οικολογικής ζώνης και ζώνης προστασίας των αλιευμάτων*²²³.

²²² Βλ. Κ. Χορτάτος, ό. π., σελ. 152.

²²³ Βλ. Γ. Τσάλτας, ό. π., σελ. 6.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Είναι αναμφισβήτητο γεγονός ότι η θαλάσσια ασφάλεια στη Μεσόγειο εξαρτάται από τη διευθέτηση των θαλάσσιων διάφορων μεταξύ των παράκτιων ή και περικόλειστων κρατών αλλά και από το σεβασμό στο περιβάλλον και τους φυσικούς του πόρους, ως παρακαταθήκη ειρηνικής συμβίωσης και προόδου των μελλοντικών γενεών.

Η εξασφάλιση του αγαθού της θαλάσσιας ασφάλειας από την οποία και εξαρτάται η ειρηνική συμβίωση στην περιοχή, στηρίζεται σήμερα όσο ποτέ άλλοτε στο σεβασμό των διατάξεων της ΣΔΘ, οι ρυθμίσεις τις οποίες και αποτελούν, θεμέλιο λίθο κάθε διαδικασίας θαλάσσιας οριοθέτησης και δημιουργούν το νομικό πλαίσιο για συνεννόηση και συναίνεση.

Η πορεία εφαρμογής των κανόνων της ΣΔΘ στη Μεσόγειο, είκοσι χρόνια μετά τη θέση της σε ισχύ, κατέδειξε ότι λόγω του ουσιαστικού χαρακτήρα του περιεχομένου τους, δείχνουν μεγάλη αντοχή στο χρόνο, συγκεκριμενοποιούν και αποσαφηνίζουν δυσεπίλυτα προβλήματα, αφήνοντας στο περιελθόν τις όποιες αφηρημένες επιταγές τους και παγιτοποιούν το αίσθημα δικαίου ακριβώς λόγω της ικανότητας προσαρμογής τους στο ταχέως εξελισσόμενο Διεθνές περιβάλλον για επίτευξη δίκαιων αποτελεσμάτων.

Υπό το φως των ανωτέρω δεν πρέπει να διαφύγει της προσοχής μας ότι η ΣΔΘ καλείται να ισοσταθμίσει και να εναρμονίσει αντιτιθέμενα πολιτικά και ισχυρά οικονομικά συμφέροντα σκοπιμοτήτων, κρατών με άνιση στρατιωτική ισχύ.

Στο συμβατικό πλαίσιο των συμφωνιών θαλάσσιας οριοθέτησης στη Μεσόγειο, διαπιστώνεται ότι η επιτυχία εφαρμογής των σχετικών ρυθμίσεων είναι συνισταμένη της πολιτικής βούλησης των μερών. Επιτεύχθηκαν, δίκαιες και έντιμες συμφωνίες που έλαβαν υπόψη την προστασία του περιβάλλοντος, την εκμετάλλευση και συνεκμετάλλευση των φυσικών πόρων με οικολογική ευθύνη και δόθηκε δυνατότητα και προσωρινής διευθέτησης της διαφοράς.

Συνακόλουθα οι διατάξεις της εν λόγω Σύμβασης αποδείχθηκαν για τα Διεθνή Δικαιοδοτικά Όργανα πολύτιμο εργαλείο προσανατολισμού σε δίκαιη κρίση και οι αποφάσεις που εκδόθηκαν άφησαν ικανοποιημένα τα μέρη της διαφοράς, εμπλουτίζοντας τη Διεθνή Νομολογία με απόψεις που συμβάλλουν στη βελτιστοποίηση του Διεθνούς Δικαίου.

Ωστόσο και η θέσπιση «νέων» ζωνών θαλάσσιας δικαιοδοσίας, που εξυπηρετούν σύγχρονες ανάγκες, αντιμετωπίζουν νέα προβλήματα και ασύμμετρες απειλές, ενισχύουν την κρατική δικαιοδοσία.

Σήμερα η συντριπτική πλειοψηφία των Μεσογειακών κρατών περιβάλλει με εμπιστοσύνη τη ΣΔΘ, γιατί πείστηκε από τα επιτυχή αποτελέσματά της. Όμως εκείνο που πραγματικά υπονομεύει τη ΣΔΘ και προβάλλεται από ελάχιστα κράτη, είναι η κατά το δοκούν ερμηνεία των αρχών του διεθνούς δικαίου με σαφή τάση παραπλάνησης της διεθνούς κοινής γνώμης υπέρ νέων θεωρημάτων που απορρέουν από συμφέροντα καταστρατήγησης της διεθνούς έννομης τάξης. Δυστυχώς κάτι παρόμοιο συμβαίνει και με την Τουρκία αναφορικά με την άκαμπτη και καταχρηστικά αρνητική θέση της για τη δυνατότητα επέκτασης της ελληνικής χωρικής θάλασσας στα 12 νμ. Η Ελλάδα, ως κράτος ναυτοσύνης, οφείλει να καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια σε διεθνές επίπεδο για θωράκιση των κανόνων της ΣΔΘ από κακόβουλες παρερμηνείες.

Ανεξάρτητα, πάντως, από το μέλλον της ΣΔΘ συνολικά, η ίδια αφήνει ένα σημαντικό δίδαγμα για την πορεία της διεθνούς δικαιοσύνης. Ότι δηλαδή, ακόμη και στο πλαίσιο μιας πολύπλοκης οικουμενικής συνθήκης, η θέσπιση ενός υποχρεωτικού δικαιοδοτικού διακανονισμού είναι εφικτή, επωφελεία της ειρήνης, της σταθερότητας και της ευημερίας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Α»: ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - ΠΗΓΕΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αλεξανδρή Α. κ.ά., «Οι Ελληνοτουρκικές Σχέσεις», Εκδόσεις Γνώση, 1988.

Αμπατζή Α., «Τα κοιτάσματα στην Ανατολική Μεσόγειο αξίζουν το ρίσκο πολέμου», Ελευθεροτυπία, 20 Σεπ 2010 (Αναδημοσίευση άρθρου με τον ίδιο τίτλο στην τουρκική εφημερίδα Sabah στις 19 Σεπ 2010).

Αρβανιτόπουλος Κ., «Ανάλεκτα Διεθνούς Πολιτικής», Ι. Σίδερη, Αθήνα, 2007.

Ασωνίτης Γ., (εισαγωγή και μετάφραση), «Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας», 1995.

Βαλλήνδας Π., «Δημόσιον Διεθνές Δίκαιον», Εκδ. Π. Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη-Αθήνα, 1959.

Γαβουνέλης Μ., «Επάλληλες και Αντικρουόμενες Υποχρεώσεις στο Διεθνές Δίκαιο Περιβάλλοντος», Βιβλιοθήκη Περιβαλλοντικού Δικαίου, τόμος 5, Α. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1999.

Γιόκαρης Α., «Εισαγωγή στο Διεθνές Δίκαιο του αέρος και του διαστήματος». Εκδόσεις Σάκκουλα, 1984.

Γιόκαρης Α., «Ο Ελληνικός Εναέριος χώρος και το FIR Αθηνών. Οι Επιπτώσεις από τη Νέα Σύμβαση των ΗΕ (1982) για το Δίκαιο της Θάλασσας», από τα Πρακτικά Συμποσίου στη Ρόδο (4-6 Νοεμβρίου 1994) με θέμα Το Αιγαίο Πέλαγος και το Νέο Δίκαιο της Θάλασσας, 1996.

Γούναρης Μ., «Η Ιδιαιτερότητα του Αιγαίου Πελάγους και οι Νέες Ρυθμίσεις του Διεθνούς Δικαίου της Θάλασσας», Επιστημονική Ημερίδα Πρώτη με θέμα Μεσόγειος και Δίκαιο της Θάλασσας, επιμ. Μ. Χρηστάκης, ΙΣΤΑΜΕ, 1999.

Γούναρης Ε., «Το Διεθνές Δίκαιο Αλιείας», Τετράδια Διεθνούς Δικαίου 15, Αθήνα, Σάκκουλας, 1989.

Δημητρακόπουλος Η., «Τα χερσαία σύνορα της Ελλάδας», Ίδρυμα Μελετών Χερσονήσου του Αίμου, Θεσσαλονίκη, 1996.

Δίπλα Χ., «Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο. Το Δίκαιο της Θάλασσας», 3η εκδ., Εκδ. Παπαζήση, Αθήνα, 1991.

Δίπλα Χ., «Η Ελληνική Αιγιαλίτιδα Ζώνη και τα Στενά Διεθνούς Ναυσιπλοΐας, στο συλλογικό έργο των Χ. Δίπλα και Χρ. Ροζάκη, Το Δίκαιο της Θάλασσας και η Εφαρμογή του στην Ελλάδα, Αθήνα, Σίδερης, 2004.

Δίπλα Χ., «Η συμβολή των Ηνωμένων Εθνών στη διαμόρφωση των κανόνων του Διεθνούς Δικαίου Θάλασσας», στο συλλογικό έργο των Θ. Χριστοδουλίδη και Δ. Μπουραντώνη (επιμέλεια), Ο Ο.Η.Ε. στο κατώφλι της μεταψυχροπολεμικής εποχής, (1998).

Δίπλα Χ., «Το Δίκαιο της Θάλασσας και η Ελληνοτουρκική Περιπλοκή», Άμυνα και Διπλωματία, Νοέμβριος 1994.

Ζάϊκος, Ν., «Διεθνές Δίκαιο και συνεργασία με τον εχθρό». Εκδόσεις Σταμούλης, 2006.

Ιωάννου Κ., Περράκης Σ., «Εισαγωγή στη Διεθνή Δικαιοσύνη (Διεθνής Νομολογία και Πρακτική Πίνακες)», Εκδ. Α. Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή, 1984.

Ιωάννου Κ.- Στρατή Α., «Δίκαιο της Θάλασσας», 4^η Έκδοση, Αθήνα, Νομική Βιβλιοθήκη ΑΕΒΕ, 2013.

Καρακωστανόγλου Β., «Τα Δικαιώματα του Παρακτίου Κράτους στην Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη: Προκλήσεις και Προοπτικές για το Αιγαίο», από τα Πρακτικά Συμποσίου στη Ρόδο (4-6 Νοεμβρίου 1994), με θέμα Το Αιγαίο Πέλαγος και το Νέο Δίκαιο της Θάλασσας, 1996.

Κασίνης Σ., «Η Α.Ο.Ζ. της Κυπριακής Δημοκρατίας: Από τη Θεωρία στην Πράξη», Β. Κικίλιας, Α.Ο.Ζ: Από τη στρατηγική κίνηση στην οικονομική λύση, Καστανιώτης, Αθήνα, 2012.

Κατσούφρος Θ., «Αλιευτικές ζώνες στη Μεσόγειο. Διεθνής και Κοινοτική Διάσταση» στο Σ. Περράκη (επιμ.), Το Αιγαίο Πέλαγος και το Νέο Δίκαιο της Θάλασσας, Αθήνα, Σάκκουλας, 1996.

Κατσούφρος Θ., «Η εφαρμογή των αφορώσεων τις γραμμές βάσης διατάξεων της Σύμβασης στην ελληνική έννομη τάξη», στο συλλογικό έργο της Χ. Δίπλα και Χ. Ροζάκη, Το Δίκαιο της Θάλασσας και η Εφαρμογή του στην Ελλάδα, Σιδέρης, 2004.

Κεντρωτής Κ., «Αεροναυτικές ασκήσεις στο Αιγαίο: Ελλάδα, Τουρκία, Διεθνές Δίκαιο και Γεωπολιτική». Εκδόσεις Προσκήνιο, 1999.

Κούφας Κ., «Η Δικαιϊκή Οργάνωση της Διεθνούς Κοινωνίας», τ. II, από το συλλογικό έργο Θ. Κουλουμπή, και αλ., Εισαγωγή στην Οργάνωση της Διεθνούς Κοινωνίας, 1988, Εκδ. Σάκκουλα, Σβολόπουλος Κ., Εισαγωγή στη Οργάνωση της Διεθνούς Κοινωνίας, τ. I, 1985.

Κωνσταντόπουλος, Δ., «Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο», Εκδόσεις Σάκκουλας, 1986.

Λιάκουρας Π., «Η Συνορεύουσα Ζώνη», στο συλλογικό έργο της Χ. Δίπλα και Χ. Ροζάκη, Το Δίκαιο της Θάλασσας και η Εφαρμογή του στην Ελλάδα, Σίδερης, Αθήνα, 2004.

Μιχαήλ, Μ., «Η υφαλοκρηπίδα των Ελληνικών νησιωτικών συμπλεγμάτων του Αιγαίου και το Διεθνές Δίκαιο». Εκδόσεις Σάκκουλα, 1983.

Νικολάου Ν., «Ο Διάτλους των Στενών κατά τις Διεθνείς Συμβάσεις & την Πρακτική», Παπαζήσης, Αθήνα, 1995.

Οικονομίδης, Κ., «Βασικές Ρυθμίσεις του Νέου Δικαίου της Θάλασσας. Διεθνές Δίκαιο και Διεθνής Πολιτική», 9, 1985.

Οικονομίδης Κ., «Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο», τ. Α, Εκδ. Α. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1990.

Οικονομίδης Κ., «Η Νέα Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας και η Ελλάδα: Τα Υπέρ και τα Κατά», Ελληνικό Ινστιτούτο Αμυντικής και Εξωτερικής Πολιτικής, 1995-6.

Οικονομίδης Κ., «Θέματα Διεθνούς Δικαίου και Ελληνικής Εξωτερικής Πολιτικής, Αθήνα-Κομοτηνή», Εκδ. Α. Σάκκουλα, 1993.

Παγώτσης, Ε., «ΑΟΖ & Υφαλοκρηπίδα. Μύθος και πραγματικότητα», Ειδική έκδοση του περιοδικού Ελληνική Άμυνα & Τεχνολογία, σελίδες 4-82.

Παγώτσης, Ε., «Διεθνές Δικαστήριο για το δίκαιο της θάλασσας. Οριοθέτηση μεταξύ Μπαγκλαντές και Μυανμάρ», Περιοδικό Ελληνική Άμυνα & Τεχνολογία, τ. Ιουλίου 2012, σελίδες 98-115.

Παγώτσης, Ε., «Χωρική και θαλάσσια διαφορά Νικαράγουας-Κολομβίας», Περιοδικό Ελληνική Άμυνα & Τεχνολογία, τ. Ιανουαρίου 2013, σελίδες 92-105.

Παπακώστα Α - Β., Δημόσιον Διεθνές Δίκαιον (Ειρηνικά και Βίαια Μέσα Επίλυσεως Διεθνών Διαφορών), 1971.

Περράκης Σ., «ΑΙΓΑΙΟ: Εξελίξεις και προοπτικές επίλυσης των ελληνο-τουρκικών διενέξεων». Αθήνα: Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Πρακτικά Ημερίδας 3 Ιουνίου 2012 της Ελληνικής Εταιρείας Διεθνούς Δικαίου & Διεθνών Σχέσεων.

Περράκης Σ., «Διεθνές Δίκαιο Θαλάσσης και ζητήματα Α. Λεκάνης Μεσογείου Εθνικού Ενδιαφέροντος», Προβληματισμοί», τ. Οκτωβρίου-Νοεμβρίου-Δεκεμβρίου 2012, σελίδες 8-12.

Περράκης Σ. και αλ. «Η Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας. Εφαρμογές και εξελίξεις 20 χρόνια από την υπογραφή της», Αθήνα, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2005.

Περράκης Σ., «Το Νέο Ανθρωπιστικό Δίκαιο των Ενόπλων Συρράξεων», Αθήνα-Κομοτηνή, Εκδ. Α. Σάκκουλα, 1989.

Πλιάκος, Α., «Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην εφαρμογή του», Εκδόσεις Σιδέρης, 2009.

Πολίτης Σ., Διδακτορική Διατριβή, «Το Νομικό Καθεστώς των Άνευ Ακτών Κρατών μέσα από τη Νέα Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας», 1999.

Ροζάκης Χ., «Η Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη και το Διεθνές Δίκαιο», Αθήνα, Παπαζήση, 2013.

Ροζάκης, Χ., «Η Ελληνική Εξωτερική Πολιτική 1974-81», Ελλάδα, Ιστορία και Πολιτισμός, τόμος 7, 1982.

Ροζάκης Χ., «Σε Αναζήτηση του Χαμένου Χρόνου: Το Δίκαιο της Υφαλοκρηπίδας στην Απόφαση του Διεθνούς Δικαστηρίου για τη Λιβύη - Μάλτα», Ίδρυμα Μεσογειακών Μελετών, Αθήνα, 1989.

Ροζάκης Χρ., «Το Αιγαίο και η Ελληνοτουρκική κρίση», Αθήνα, 1979.

Ροζάκης Χ., «Το Δίκαιο της Θάλασσας και η Διαμόρφωση του από τις Διεκδικήσεις των Παράκτιων Κρατών», 1976.

Ροζάκης Χρ., «Το καθεστώς των Διεθνών Στενών στη Σύμβαση του 82 και η εφαρμογή του στις ελληνικές θάλασσες», στο Στ. Περράκη (επιμ), Το Αιγαίο Πέλαγος και το Νέο Δίκαιο της Θάλασσας, Σάκκουλας, 1996.

Ρούκουνας Ε., «Διεθνές Δίκαιο», τ.ΙΙ, Σάκκουλας, Αθήνα, 1982.

Ρούκουνας Ε., «Διεθνές Δίκαιο, Σχέσεις Διεθνούς και Εσωτερικού Δικαίου. Τρόποι Παραγωγής του Διεθνούς Δικαίου», τ. Ι, Εκδόσεις Α. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1997.

Σαζανίδης, Χ., «Οι Ελληνοτουρκικές σχέσεις στην πενταετία 1973-1978» Θεσσαλονίκη, εκδότης Χ. Ζ. ΣΑΖΑΝΙΔΗΣ, 1979.

Σειμένης Ι., Σιούσιουρας Π., 2003, «Ευρωμεσογειακές Σχέσεις», Εκδόσεις Ζήτη, Θεσσαλονίκη, 2003.

Σεφεριάδου Σ. Π., Μαθήματα Διεθνούς Δημοσίου Δικαίου, τ. Α, Αθήναι, 1925,

Σιούσιουρας Π., Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο. Το Δίκαιο Θάλασσας και το Ανθρωπιστικό Δίκαιο, Εκδόσεις Σιδέρης, Αθήνα, 2014.

Σιούσιουρας, Π., Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας, Σημειώσεις Διδασκαλίας για το ΤΝΕΥ, Πανεπιστήμιο Χίου, Χίος 2011.

Σιούσιουρας Π., Ελεύθερες ζώνες λιμένας υπό το πρίσμα του Κοινοτικού Δικαίου: Η περίπτωση του λιμένα Θεσσαλονίκης, στον συλλογικό τόμο Δίκαιο Λιμένων & Λιμενική Πολιτική, Σάκκουλας Α.Ε., Αθήνα, 2011.

Σιούσιουρας Π., Ελλάδα και Περίκλειστα Κράτη. Η περίπτωση της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο- Τμήμα Δικαίου, 2000.

Σιούσιουρας Π., Μακεδονικό ζήτημα και Ελληνική Εξωτερική Πολιτική. Γεωπολιτικές επιδιώξεις, διεθνές δίκαιο και το ζήτημα της εξόδου στη θάλασσα, Εκδόσεις Ποιότητα, Αθήνα, 2010.

Σιούσιουρας Π., «ΝΑ Μεσόγειος: Γεωπολιτική και Διεθνές Δίκαιο», Ελληνική Εταιρία Διεθνούς Δικαίου και Διεθνών Σχέσεων, Διεθνολογικές Επικαιρότητες και Ελλάδα: Δίκαιο Θάλασσας και Δικαστικές ασυλίες σε Κίνηση, 20-22 Δεκεμβρίου 2012.

Σιούσιουρας Π., «Οι Οριοθετήσεις Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης στη Μαύρη Θάλασσα: Γεωπολιτικές και Νομικές Διαστάσεις», Ημερίδα του Συνδέσμου Επιτελών Εθνικής Αμύνης Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας και Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη (ΑΟΖ), 16 Μαΐου 2011, Πολεμικό Μουσείο, Αθήνα.

Σιούσιουρας Π., «Οριοθέτηση ΑΟΖ στον Εύξεινο Πόντο», στο Συνέδριο Αιγαίο και ΝΑ Μεσόγειος. Σύγχρονες Προκλήσεις και Προοπτικές Εκμετάλλευσης Υποθαλάσσιων Ενεργειακών Φυσικών Πόρων, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Ευρωπαϊκό Κέντρο Περιβαλλοντικής Έρευνας και Κατάρτισης, Ελληνικό Κέντρο Θαλασσίων Ερευνών, Αθήνα, 19-20 Νοέμβριος 2010.

Σιούσιουρας Π. και Χρυσοχού Γ., «Γεωπολιτική και Δίκαιο της Θάλασσας στην Ανατολική Μεσόγειο: Οριοθετήσεις Θαλασσίων Ζωνών και Ενεργειακοί Ανταγωνισμοί», Foreign Affairs Hellenic Edition, Τεύχος Δεκ 14 - Ιαν 15.

Σπυρόπουλος Ι. Γ., Δημόσιον Διεθνές Δίκαιο, 2η Έκδ., Αθήναι, 1940.

Σταμπολής Ν. Κ., «Ενέργεια, ο Κρίσιμος Παράγων και η Ενεργειακή Διάσταση της Μεσογείου», Δημερίδα Α.ΔΙ.Σ.ΠΟ με θέμα Μεσογειακή Ασφάλεια, Ρόλος Ελλάδος και ΝΑΤΟ, (Α.ΔΙ.Σ.ΠΟ., Θεσσαλονίκη, 29-30 Νοε, 2006).

Σταυρινός, Μ., Το πρόβλημα της υφαλοκρηπίδας του Αιγαίου, Α. Σάκκουλας Αθήνα-Κομοτηνή, 1986. -

Στεφάνου Κ., Η Θεσμική Μεταρρύθμιση της Ευρωπαϊκής Ένωσης (μελέτη βραβευθείσα από την Ακαδημία Αθηνών με το βραβείο της Ευρωπαϊκής Ένωσης), Εκδ. Παπαζήση, Αθήνα, 1996.

Στρατή Α., «Η Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη», στο συλλογικό έργο των Δίπλα Χ. και Ροζάκη Χ., Το Δίκαιο της Θάλασσας και η Εφαρμογή του στην Ελλάδα, Ι. Σιδέρης, Αθήνα, 2004.

Στρατή, Α., «Κοινή Αλιευτική Πολιτική και Μεσόγειος», ΕΚΕΜ, Κείμενα Εργασίας, αριθ. 14, 1992.

Στρατή Α., «Ελληνικές θαλάσσιες ζώνες & οριοθέτηση με γειτονικά κράτη, Αθήνα, Νομική Βιβλιοθήκη, 2012.

Στρατή Α., «Το Δικαίωμα των Περίκλειστων Κρατών στη θάλασσα και η Ελευθερία Διέλευσης», από τα Πρακτικά Συμποσίου στη Ρόδο (4-6 Νοεμβρίου 1994) με θέμα Το Αιγαίο Πέλαγος και το Νέο Δίκαιο της Θάλασσας, 1996.

Τζαβέλας Ν., «Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο: Οριοθετήστε την ΑΟΖ», Επίκαιρα, τ. 178, 14-20 Μαρ 2013.

Τζανέτος Γ., «Η ευρωπαϊκή διάσταση των ελληνοτουρκικών σχέσεων στο Αιγαίο και η γεωπολιτική στρατηγική της Δύσης», Εκδόσεις Σιδέρης, Αθήνα, 2007.

Τσάλτας Γρ., «Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας», τ. Β΄, 1984.

Τσάλτας Γρ., «Διεθνής Συνεργασία και Σύστημα Διαχείρισης και Προστασίας του Θαλάσσιου Περιβάλλοντος των Περιφερειακών Θαλασσών», στο Γρ. Ι. Τσάλτα, (επιμ.) Περιβάλλον και Θαλάσσιος Χώρος, Ι. Σιδέρης, Αθήνα 2006.

Τσάλτας Γρ., «Η παγίδα των ΑΟΖ, Στην περίπτωση της Ελλάδας, το κλειδί είναι η υφαλοκρηπίδα», Foreign Affairs, the Hellenic Edition, Μάρτιος 2012.

Τσάλτας Γρ., «Η Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας και η Προστασία και Διατήρηση του Θαλάσσιου Περιβάλλοντος», στο συλλογικό έργο, Χ. Δίπλα, Χ. Ροζάκης, «Το Δίκαιο της Θάλασσας και η Εφαρμογή του στην Ελλάδα», Ι. Σιδέρης, Αθήνα, 2004.

Τσάλτας Γρ. και Κλάδη Μ. Ευσταθοπούλου, «Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας», Πανεπιστημιακές Παραδόσεις, 1986.

Τσάλτας Γρ. και Κλάδη Μ., «Το διεθνές καθεστώς των θαλασσών και των ωκεανών», Εκδόσεις Σιδέρης, 2003.

Τσάλτας Γρ., «Οι Ελληνικές Θέσεις στην Τρίτη Συνδιάσκεψη του ΟΗΕ για το Δίκαιο της Θάλασσας», από τα Πρακτικά Συμποσίου στη Ρόδο (4-6 Νοεμβρίου 1994) με θέμα Το Αιγαίο Πέλαγος και το Νέο Δίκαιο της Θάλασσας, 1996.

Τσάλτας Γρ., «Οι Θαλάσσιες Ζώνες Εθνικής Δικαιοδοσίας Βαλκανικών Χωρών στη Μεσόγειο και τη Μαύρη Θάλασσα», στο: Π. Σιούσιουρα (επιμ.), Τα Νέα Βαλκάνια, Ηρόδοτος, Αθήνα, 2005.

Τσάλτας Γρ., «Το Καθεστώς της Ηπειρωτικής Υφαλοκρηπίδας σύμφωνα με τη Νέα Σύμβαση (1982) για το Διεθνές δίκαιο της Θάλασσας και τα Ελληνικά Συμφέροντα», Διεθνές Δίκαιο και Διεθνής Πολιτική, τ. 9, Θεσσαλονίκη, 1985.

Τσάλτας Γρ. Ι., «Υποθαλάσσιοι Φυσικοί Πόροι και Νοτιοανατολική Μεσόγειος. Προβλήματα Οριοθέτησης των Όμορων και Απέναντι Κρατών», στο Ι. Σεϊμένης (επιμέλεια), Η Μεσόγειος στον 21ο αιώνα, εκδ. Πανεπιστημίου Αιγαίου, Εργαστήριο Μεσογειακής Πολιτικής, Ρόδος, 2002.

Τσάτσος Δ.Θ., Συνταγματικό Δίκαιο, τ. Α', Αθήνα, Εκδ. Α. Σάκουλα, 1985. ΥΠΕΘΑ, ΓΕΝ, Εγχειρίδιο Διεθνούς Δικαίου, Αθήνα, 1996.

Τσάλτας Γρ., «Εκσυγχρονισμός του Διεθνούς Δικαίου Άμεση Διεθνής Αναγκαιότητα». Περιοδικό Γεωπολιτική, Αθήνα, Απρίλιος 2000, τεύχος 6.

Τσάλτας Γρ., «Οικονομική διάσταση Α. Λεκάνης Μεσογείου. Διαφαινόμενες προοπτικές για την Ελλάδα», Περιοδικό Προβληματισμοί, τεύχος Οκτωβρίου-Νοεμβρίου-Δεκεμβρίου 2012, σελίδες 3-7.

Φωτίου Π., «Περί Διεθνούς Δικαίου – Δίκαιο Θαλάσσης – Ορισμοί και Έννοιες Εθνικά Θέματα», Περιοδικό Προβληματισμοί, Ελληνικό Ινστιτούτο Στρατηγικών Μελετών, τεύχος Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου-Μαρτίου 2013, σελίδες 11-17.

Χορτάτος Κ., «Οι σύγχρονες αντιλήψεις του Διεθνούς Δικαίου της Θάλασσας και οι Συμβάσεις των Ηνωμένων Εθνών δια το δίκαιον της Θαλάσσης του 1982», Αθήνα, Αντ. Ν. Σάκκουλας 1993.

Χορτάτος Κ., «Η ελληνοτουρκική διαφορά επί της υφαλοκρηπίδας του Αιγαίου και οι προβληματισμοί παραπομπής προς επίλυσή της ενώπιον του Διεθνούς Δικαστηρίου», Αθήνα, Αντ. Ν. Σάκκουλας, 2012.

Χρυσοχού Γ., «Προοπτικές οριοθέτησης της Ελληνικής ΑΟΖ στο φως των πρόσφατων αποφάσεων Διεθνών Δικαιοδοτικών Οργάνων. Περιοδικό Ναυτική Επιθεώρηση, τεύχος Μαρτίου-Απριλίου-Μαΐου 2014, σελίδες 76-95.

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Adede A. O., "The System for Settlement of Disputes under the United Nations Convention on the Law of the Sea", Martinus Nijhoff, Dordrecht, 1987.

Adede A.O., "Toward the formulation of the rule of delimitation of sea boundaries between states with adjacent or opposite coasts", Virginia journal of international law 19, 1979.

Ahnish Fa., "The International Law of Maritime Boundaries and the Practice of States in the Mediterranean Sea", Clarendon Press, 1993.

Alexander L., "Baseline Delimitations and Maritime Boundaries", Virginia Journal of International Law, 1983.

Alexander L. M., "The delimitation of maritime boundaries", Political geography quarterly 5, 1986.

Alexander L. M. and Hodgson R., "The Impact of the 200 mile Economic Zone on the Law of the Sea", 12 (3) S.D.L.R..

Allott Ph., "Power sharing in the Law of the Sea", January, 77 AJIL 1, 1983.

Anand Rm., "Origin and Development of the Law of the Sea". Martinus Nijhoff, The Hague, 1983.

Attard D.J., "The Exclusive Economic Zone in International Law", Clarendon Press, Oxford, 1987.

Aust A., "Modern Treaty Law and Practice", Cambridge University Press, 2000.

Bernhardt J.P., Smith R.W., "Developing Standard Guidelines for Evaluating Straight Baselines", *Limits in the Seas*, Issue 107, 31 Aug 1987.

Birnie P.W. and Boyle A.E., "International Law and the Environment", Clarendon Press, Oxford, 1992.

Bishop W., "International Law: Cases and Materials, Boston, 1962.

Blecher M.D., "Equitable Delimitation of Continental Shelf", 73 1 AJIL 60, 1979.

Brierly J., "The Outlook for International Law", Oxford University Press, 1994.

Brown E.D., "Dispute Settlement and the Law of the Sea: The UN Convention Regim", *Marine Policy*, 1997.

Brown E.D., "The Areas within National Jurisdiction", Gratham-Trotman, London, 1984.

Brown E.D., "The International Law of the Sea", Vol, I, Dartmouth Publishing Company, 1994.

Brownlie I., "Principles of Public International Law", Third Edition, Oxford, 1979.

Bowen R., "The Land - locked and Geographically Disadvantaged States and the Law of the Sea", 5 P.G.Q., 1986.

Bowett D.W., "The Legal Regime of Islands in International Law", N.Y., 1979.

Boyle A.E., "Marine Pollution under the Law of the Sea Convention" ,79 AJIL 347 (1985).

Bull H., " The Anarchical Society: A Study of Order in World Politics", Macmillan, London, 1977.

Burke W.T., "The New International Law of Fisheries (UNCLOS 1982 and Beyond) Oxford, 1994.

Buzan B., "United We Stand Informal Negotiating Groups at UNCLOS III", 4 M.P. στο R. Bowen, The Geographically Disadvantaged States and the Law of the Sea: A Study in Coalition Formation, 1975.

Byers, M., "The Role of Law in International Politics. Essays in International Relations and International Law", Oxford University Press, 2000.

Caflich L., "Land - locked States and their Access to and from the Sea", 49 B.Y.B.I.L., 1978.

Charney J. L., "International Maritime boundaries for the continental shelf: The relevance of natural prolongation", in Nisuke Ando, Edward Mcwhinney, Rudiger Wolfrum, Liber Amicorum Jidge Shigeru Oda, Kluwer Law International, The Hague; Netherlands, 2002.

Charney J. L., "Ocean Boundaries between Nations: a Theory for Progress", 78 AJIL 582, 1984.

Charney J. L., "Progress in International Maritime Boundary Delimitation Law", 88 AJIL 227, 1994.

Charney J. L., "Rocks that cannot sustain Human Habitation" 96 AJIL 863, 2000.

Charney J. L., "The Implications of Expanding International Dispute Settlement Systems: The 1982 Convention on the Law of the Sea", 90 A.J.I.L., 1996.

Charney J. I. and Smith Robert W., "International Maritime Boundaries, 2002", Vol. IV.

Charney J. I. and Lewis M. Alexander, "International maritime boundaries. Vol. III", Hague, Boston, London, Martinus Nijhoff Publishers, 2004.

Chaumont C., "Recherche du Contenu Irreductible du Concept de Souverainete Internationale de l'Etat", Hommage d'une Generation de Juristes au President Basdeuant 114(131), 1960.

Chayes, A., "The New Sovereignty. Compliance with International Regulatory Agreements", Harvard University Press, 1995.

Chrysochou G., "Energy Geopolitics in Southeastern Mediterranean Sea and Maritime Delimitation Issues", Athena M Journal, Security and Crisis Management International Conference, Hellenic EU Presidency 2014, Ministry of Defence, Athens, 17-19 June 2014, pp.60-74.

Chrysochou G. & Siouziouras P., "Maritime Delimitations in the Context of Recent Jurisprudence and the Greek-Turkish Issues", A38 Journal of International Law, July-September 2013, 2(2) A38JIL, pp. 112-140.

Churchill R., "The Greenland - Jan Mayen case and its significance for the international law of maritime boundary delimitation", 9 The International Journal of Marine and Coastal Law, 1994

Churchill R. & Lowe A.V., "The Law of the Sea", 2nd ed. Manchester Un. Press, 1988.

Collins Edward Jr. and Rogoff Martin A., "The international law of maritime boundary delimitation", Maine law review, 34, 1982.

Colombos J., "International Law of the Sea", 1967.

Colson David A., "The Delimitation of the Outer Continental Shelf between neighboring States", 97IAJIL 91,2003.

Colson David A. & Smith Robert W., "International Maritime Boundaries", 100 AJIL 978, 2006.

Cook Pj. and Carlton, C., "Continental Shelf Limit",. Oxford University Press, 2000.

Dahmani, M., "Access of Landlocked and Geographically Disadvantaged States to the Fisheries Resources of the Economic Exclusion Zone (EEZ) under the New Convention on the Law of the Sea", 10 (4) Maritime Policy and Management, 1983.

D'Amato A., "The Concept of Custom in International Law", Cornell University Press: Ithaca, New York, 1971.

Daudet Y., "L' article 13, par. I(a) ", in J. P. Cot et A. Pellet (eds), *La Charte des Nations Unies*, 1985.

De Guttry A., "The Delimitation of Territorial Waters in the Mediterranean Sea", *Syracuse Journal of International Law and Commerce*, 1984.

Dempsey P.S., "Compliance and Enforcement in International Oil Pollution of the Marine Environment by Ocean Vessels", 6 *Northwestern Journal of International Law and Business*, 459 (1984).

Dundua N., "Delimitation of maritime boundaries between adjacent states", *United Nations -The Nippon Foundation Fellow*, 2006-2007.

Dupuy R.J. & Vignes D., "A Handbook, on the New Law of the Sea", 1991.

Economides C., "L'Arrangement Greco-Yougoslave du 3 Fevrier 1975 Relatif au Transit des Marchandises Yougoslaves par la Zone Franche du Port de Thessaloniki", *R.H.D.I.* 1975.

Eisermann K.S., "The Development and Rights and Duties of States in the Exclusive Economic Zone after the Third United Nations Conference on the Law of the Sea", *Thesaurus Acroasium*, XVII, 1991.

Elferink Alex G.O., "The law of maritime delimitation: A case study of the Russian Federation", 1994.

Evans Malcolm D., "International Law", Oxford University Press, Oxford, 2003.

Evans Malcolm D., "Maritime delimitation and expanding categories of relevant circumstances", *International and comparative law quarterly*, (London) 40(1) January 1991.

Feldman Mark B., "The Tunisia-Libya Continental Shelf Case: Geographic Justice or Judicial Compromise?", 77 *AJIL* 219, 1983.

Fitzmaurice Sir G., "Treaty Interpretation and Certain Other Treaty Points, 1947-1951", 22 *BYIL* 1, 1951.

Foucher M., "Fronts et Frontieres, Fagard", Paris, 1991.

Franckx Erik, "Baltic Sea; new maritime boundaries concluded in the Eastern Baltic Sea since 1998", International journal of marine and coastal law, (London) 16(4) December 2001.

Galdorisi George, "Current Development: The United Nations Convention on the Law Of the Sea: A National Security Perspective", 89 AJIL.208, 1995.

Gerard J. Tanja, "The legal determination of international maritime boundaries", Kluwer Law and Taxation Publishers, 1990.

Glassner M., "Political Geography", Wiley, London, 1996.

Gounari E., "The Extension and Delimitation of Sea Areas under the Sovereignty", Sovereign Rights and Jurisdiction of Coastal States, 1985.

Gray S. Colin and Sloan Geoffrey (ed), "Geopolitics: Geography and Strategy", Frank Cass Publishers, London, 1999.

Grewe W., The Epochs of International Law. Byers, M (trans), Berlin De Gruyter, 2001.

Grotius H., "Mare Liberum", 1609.

Hyde, "International Law", 2nd Revised Edition, 1945, Vol. I.

INTERNATIONAL COURT OF JUSTICE (ICJ), "Greek Application Instituting Proceedings, Aegean Sea Continental Shelf Case" [Greek Application], (μετάφραση από το βιβλίο του Χρ, Σαζανίδη).

Ioannou K., "Some Preliminary Remarks on Equity in the 1982 Convention on the Law of the Sea", in Ch. Rozakis & C. Stephanou (editors), The New Law of the Sea, Amsterdam, 1983.

Jaenicke G., "The Role of Proportionality in the Delimitation of Maritime Zones", Essays in Honour of Willem Riphagen, Nijhoff.

Jagota S.P., "Maritime boundary", Martinus Nijhoff Publishers, Dordrecht Boston, 1985.

Jayakumar S., "The Issue of the Rights of Landlocked and Geographically Disadvantaged States in the Living Resources of the Economic Zone", 18 V.J.I.L.

Jayawardene H., "The Regime of Islands in International Law", Martinus Nijhoff. Dordrecht, 1990.

Jia Bb., "The Regime of Straits in International Law", Oxford University Press, 1998.

Jones Teri Michelle, «Selected Essay: Contemporary International Law Issues: Law of the Sea», 2 Fl. Coastal L. J. 203, 2002.

Ibler V., "The Land - and Shelf- Locked and the Development of the Sea", 4 A.I.S., 1973.

Kariotis Th., "The Case for a Greek Exclusive Economic Zone in the Aegean Sea", Marine Policy, 1990.

Karicazis J., Siousiouras P. & Dalaklis D., "Security Complex Areas in the Mediterranean: The Greek - Turkish Case", Middle East Forum, Issue 7, January 2008.

Katsoufros Th., "Les differends grecoturc en Mer Egee", στο συλλογικό έργο Le differends greco-turc, (επιμέλεια S.Vaner), Paris, L'Harmattan, 1986.

Kelsen H., Principles of Public International Law, Εκδ. R. Tucker, 1966.

Kelsen H., Theone Generate Du Droit International Public, Recueil Des Cours de Γ Academie de Droit International, IV, 1932.

Kluwer Law International, The Hague; Netherlands, 2002.

Kolb Robert, "Case law of equitable maritime delimitation: digest and commentaries", Martinus Nijhoff Publishers, The Hague, 2003.

Koziris Ph., "Equity, Equidistance, Proportionality at Sea; The Status of Island Coastal Fronts and a Coda for the Aegean", in Th. Kariotis (ed.), Greece and the law of the Sea, Kluwer, 1996.

Kwiatkowska B., "Equitable maritime boundary delimitation: a legal perspective", *International journal of estuarine and coastal law*, (London) 3(4) November 1988.

Kwiatkowska B., "The 200 Mile Exclusive Economic Zone in the New Law of the Sea, Martinus Nijhoff", Boston, 1989.

Kwiatkowska B. and Soons A.H.A., "Entitlement to maritime areas of rocks which cannot sustain human habitation or economic life of their own", 21 *NYIL*, 1990.

Lagoni R., "Interim Measures Pending Maritime Delimitation Agreements", 78 *AJIL* 345, 1984.

Lagoni R., (ed.), "The International Tribunal for the Law of the Sea: Establishment and "Prompt Release" Procedures", *I.J.M.C.L.* (Special Issue), 1996.

Lagoni R. and Vignes D. (eds), "Maritime Delimitation", 2006.

Lauterpacht H., "The Function of Law in the International Community", Oxford University Press, 1993.

Leanza Umberto, "The delimitation of the continental shelf of the Mediterranean Sea", *International journal of marine and coastal law*, (London) 8(3) August 1993.

Legault L. H. and Hankey B., "From Sea to Seabed: The Single Maritime Boundary in the Gulf of Maine Case", 79 *AJIL* 961, 1985.

Legault L. and Hankey B., "Method, Oppositeness and Adjacency, and proportionality in Maritime Boundary Delimitation", in Jonathan I. Charney and Lewis M. Alexander, *International maritime boundaries*, Vol. I, Martinus Nijhoff Publishers, 1993.

Leigh M., "Delimitation of Continental Shelf between Opposite Coasts-Law of the Sea Convention- Customary International Law- Application of Equitable Principles", 80 *AJIL* 645, 1986.

Lewis M. Alexander, "Baseline delimitations and maritime boundaries", *Virginia journal of international law*, 23, 1983.

Lewis M. Alexander, "The delimitation of maritime boundaries", *Political geography quarterly* 5, 1986.

Lowe A.V., "ITLOS: The M/V Saiga: The First Case in the International Tribunal for the Law of the Sea", 48 *I.C.L.Q.*, 1999.

Lowe A.V., "The right of entry into maritime parts in international Law", 14 *San Diego Law Review* 597, 1977.

Leanza Umberto, "The delimitation of the continental shelf of the Mediterranean Sea", *International journal of marine and coastal law*, 8 (3), August, 1993.

Malanczuk P., Akehurst's "Modern Introduction to International Law", 7th Ed., London and New York, 1997.

Masahiro Miyoshi, "Consideration of equity in maritime boundary cases before the ICJ", *Liber Amicorum Judge Shigeru Oda*, 2002.

Mateesco-Mattee N., "De la mer territoriale a l'air territorial", Paris 1965.

McHugh, Paul D., "International law: delimitation of maritime boundaries", *Natural resources journal*, 25, 1985.

Mendelson M., "On the quasi-normative effect of maritime boundary agreements», in Nisuke Ando. Edward McWhinney, Rudiger Wolfrum, *Liber Amicorum Judge Shigeru Oda*, Kluwer Law International, The Hague; Netherlands, 2002.

Mendelson M., "The Subjective Element in Customary International Law", *LXVI BYIL* 177, 1995.

Mirvahabi F., "The Rights of the Landlocked and Geographically Disadvantaged States in Exploitation of Marine Fisheries", 26 *N.I.L.R.*, 1979.

Miyoshi M., "Considerations of equity in maritime boundary cases before the International Court of justice", in Nisuke Ando, Edward McWhinney, Rudiger Wolfrum, *Liber Amicorum Judge Shigeru Oda*. Kluwer Law International, The Hague; Netherlands, 2002.

Moreau Defarges Ph., "Introduction a la geopolitique", 1994.

Nahlik Se., "The Grounds of Invalidity and Termination of Treaties", 65 AJIL 747, 1991.

Nandan S.X. and Anderson D.H., "Straits Used For International Navigation: A Commentary on Part III of the UNCLOS", British Year Book of International Law, 1989, -: Vol.60.

Nardin T., "Law, Morality and the Relations between States". Princeton University Press, 1983.

Nelson L.D.M., "The roles of Equity in the Delimitation of Maritime Boundaries", 84 II AJIL 837, 1990.

K. Noussis, "Current Legal Developments: The Decision of the Albanian Supreme Court Annuling the 2009 Maritime Delimitation Agreement between Albania and Greece", 25 The International Journal of Marine and Coastal Law (2010) 601-608.

Nuno Marques Antunes, Towards the delimitation of maritime delimitation. Legal and .technical aspects of a political process, Martinus Nijhoff publishers, Leiden; Boston, 2003.

O'Connell D.P. The International Law of the Sea, Vol. I, 1982.

O'Neill O., Bounds of Justice. Cambridge University Press, 2003

Oil and Gas Eurasia, "Transneft Freezes Negotiations on Samsun-Ceyhan Project", διαθέσιμο στο <http://www.oilandgaseurasia.com/news/p/0/news/12781>, 6/9/2011, (πρόσβαση 10-9-2011).

Oppenheim L. and H. Lauterpacht, International Law, Ninth Edition, 1996.

Oude E. and Alex G., The law of maritime boundary delimitation: a case study of the Russian Federation, Martinus Nijhoff Publishers, Dordrecht; Boston, 1994.

Ozturk B. and Baseren S.H., "The Exclusive Economic Zone Debates in the Eastern Mediterranean Sea and Fisheries», Journal Black Sea/ Mediterranean Environment", vol.14, pp. 77-83, 2008.

Oxman B.H., "The Regime of warships under the UN law of the Sea convention ", 24:4 VaJIL, 809 (1984).

Pinto M. C. W., "Maritime boundary issues and their resolution: An overview", in Nisuke Ando, Edward Mcwhinney, Rudiger Wolfrum, Liber Amicorum Jidge Shigeru Oda, Kluwer Law International, The Hague; Netherlands, 2002.

Politakis G., "The Aegean Agenda: Greek National Interests and the New Law of the Sea Convention", The International Journal of Manne and Coastal Law, 1995.

Politakis G. & Roukounas E., "Greece and the Law of the Sea", στο T. Treves και L. Pineschi (Eds), The Law of the Sea, The European Union and Its Member States, Nijhoff, Hague, Boston, London.

Prescott J.R.V., The Maritime Political Boundaries of the World, Martinus Nijhhof Publishers, 2005.

Prescott V. and Schofield C., "The maritime political boundaries of the world", Martinus Nijhoff Publishers, Leiden, 2005.

Reisman W.M., "Eritrea-Yemen Arbitration, (Award, Phase II: Maritime Delimitation)", 94 AJIL 72L 2000.

Reisman W.M. and Westerman G., "Straight Baselines in Inetrnational Maritime Boundary Delimitation. Macmillan", London.

Roach A.J., Smith R.W., "Excessive Maritime Claims", International Law Studies 1994, Vol 66, Naval War College, Newport, Rhode Island, 1994.

Roberts A. and Guelff R., Documents on the Laws of War, Oxford University Press, 2000.

Rodgers James H., "The Continental Shelf of Ireland: the Law and Politics of Delimitation", UCLA Journal of Inernational Law and Foreign Affairs 129, 1998.

Rothwell D. & Stephens T., "The International Law of the Sea", Hart Publishing Ltd, Oxford, 2010.

Rozakis, Ch., "The Greek Continental Shelf", in Th. Kariotis (ed.), Greece and the Law of the Sea, Kluwer Law International, 1997.

Rozakis Ch. & Stephanou C. (eds), "The New Law of the Sea", Amsterdam, 1983.

Rosenne S., (ed.), League of Nations Conference for the Codification of International Law, 1930, Dobbs Ferry, New York, 1975.

Rosenne S., "The Position of the International Court of Justice on the Foundations of the Principle of Equity in International Law", International Law Miscellany, Dordrecht, 1995.

Rousseau Ch., Droit International Public, Paris, 1971-9.

Ryuichi Ida. "The role of proportionality in maritime delimitation revisited: The origin and the meaning of the principle from the early decisions of the Court", in Nisuke Ando, Edward McWhinney, Rudiger Wolfrum, Liber Amicorum Jidge Shigeru Oda, Kluwer Law International, The Hague: Netherlands, 2002.

Scovazzi & Prescott J.R.V., "Straight Baselines: Theory and Practice", στο συλλογικό έργο E.D. Brown and R.R. Churchill, eds, The UN Convention on the Law of the Sea: Impact and Implementation, University of Hawaii, The Law of the Sea Institute, Proceedings, 1987.

Scovazzi T., "Maritime Delimitations in the Mediterranean Sea", Bancaja Euromediterranean Courses of International Law, Castellon, 14-16 September 2004.

Sharma P. Surra, "The single maritime boundary regime and the relationship between the continental shelf and the exclusive economic zone", International journal of estuarine and coastal law 2, 1987,

Sinclair Sir I., "The Vienna Convention on the Law of Treaties", 2nd edn. Oxford University Press, 1984.

Sioussiouras P., "Geopolitical and Diplomatic Implications and the Right of Free Passage in the Port of Thessaloniki. The Case of Conflicting Interests between

Greece and Serbia", *Mesogeios est une Revue d' etudes Meditteraneennes*, Vol. (22-23), Paris, 2004.

Siousiouras P., "The Process of Recognition of the Newly Independent States of Former Yugoslavia by the European Community: The case of the Former Socialist Republic of Macedonia", *Journal of Political and Military Sociology*, Vol. 32 (1), Northern Illinois University, USA (DeKalb), 2004.

Siousiouras P. and Arvanitopoulos C., "Geopolitical Designs and Realities in Yugoslavia's Foreign Policy: The Issue of Access to the Sea", *Journal of Political and Military Sociology*, Vol. 33 (2), Northern Illinois University, USA (DeKalb), 2005.

Siousiouras P. and Chrysochou G., "Delimiting Maritime Economic Zones in Greece", *Middle East Forum*, Issue 12, December, 2013.

Siousiouras P. and Chrysochou G., "Southeastern Mediterranean: The case-study of Geopolitics and Maritime Delimitation Issues", *Global Journal of Human Social Sciences: B. Geography Geosciences and Environmental*, Volume 14, Issue 7, Version 0.1, ISSN 2249-460X, Massachusetts, USA.

Siousiouras P. and Chrysochou G., "The Aegean Dispute in the Context of Contemporary Judicial Decisions on Maritime Delimitation", *Laws Journal*, Vol 3, no.I, Basel, Switzerland, ISSN 2075-47IX, 2014.

Siousiouras P., Seimenis I. & Tsaltas Gr., "Free Zones and the Acquis Communautaire: The Case of the Port of Thessaloniki", *Aegean Working Papers*, Issue (2), 2005.

Smith H.A., *Law and Custom of the Sea*, Stevens and Sons Ltd, London, 1959.

Smith R.W., *Exclusive Economic Zone Claims: An Analysis and Primary Documents*, Nijhoff, 1986.

Spiropoulos I.G, *Theorie Generale du Droit International*, 1930.

Sremic S. Slat, "The Common Heritage of Mankind Concept in the Law of the Sea", *Thesaurus Acroasium*, Vol. XVII, 1991.

Starke J. G., An Introduction to International Law, London, 1950.

Syrgios A., The Legal Status of the Aegean under International Law, Bruylant: Sakkoulas, 1998.

Tanja J. Gerard, The legal determination of international maritime boundaries, Kluwer Law and Taxation Publishers, ., Deventer; Boston, 1990.

Thirlway H., "The Law and Procedure of the International Court of Justice, 1960-1989, Part Three», 63 BYIL 1, 1992.

Trend Thomas J., "Maritime Delimitation and the Gulf of Maine Case:a Guide for the Future or merely Slicing the pie? ", 12 Southern Rlinois University Law Journal 599, 1988.

Wani I., "An Evaluation on the Convention on the Law of the Sea from the Perspective of the Land-Locked States", 22 Virginia Journal of International Law, 1982.

Weil Prosper. The law of maritime delimitations - reflections, translated from the French by Maureen MacGlashan. Cambridge: Grotius, 1989.

Yearbook of the International Law Commission, New-York, United Nations. 1952, 1953, I-II, 1962.

Yoshifumi Tanaka, "Reflections on Maritime Delimitation in the Cameroon/Nigeria Case", 53 ICLQ 369, 2004.

Yoshifumi Tanaka, "Reflections on the concept of proportionality in the law of maritime delimitation", International journal of marine and coastal law, (London) 16(3) September 2001.

ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ-ΕΠΙΣΗΜΑ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ-ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ
ΔΙΚΑΙΟΔΟΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ

Aegean Sea Continental Shelf Case (Greece v. Turkey), Interim Protection, Order of 11 September 1976, I.C.J. Reports Aegean Sea Continental Shelf, Judgment I.C.J. Reports 1978.

Agreement between the Republic of Cyprus and the Arab Republic of Egypt on the Delimitation of the Exclusive Economic Zone, 17 February 2003.

Arbitration Tribunal for the delimitation of the maritime boundary between Guinea and Guinea-Bissau, International legal Materials, Award of 14 February 1985, 1986.

Case concerning delimitation of the maritime boundary in the Gulf of Maine area, (Canada/United States of America), ICJ, Judgment of 12 October 1984, Merits.

Case concerning maritime delimitation and territorial questions between Qatar and Bahrain, (Qatar v. Bahrain), ICJ, Judgment of 16 March 2001, Merits.

Case concerning maritime delimitation in the area between Greenland and Jan Mayen (Denmark v. Norway), ICJ, Judgment of 14 June 1993.

Case Concerning Military and Paramilitary Activities in and against Nicaragua (Nicaragua v United States of America) (Merits), ICJ Reports 14, 1986.

Case concerning Territorial and Maritime Dispute between Nicaragua and Honduras in the Caribbean. Sea (Nicaragua v. Honduras), ICJ, 2007.

Case concerning the Continental Shelf (Libyan Arab Jamahinya/Malta), ICJ, Judgment of 3 June 1985.

Case concerning the Continental Shelf (Tunisia/Libyan Arab Jamahinya), ICJ, Judgment of 24 February 1982, Merits.

Case concerning the Delimitation of Maritime Areas between Canada and the French Republic- St. Pierre et Miquelon Arbitration (France-Canada), 1992, 31 ILM 1145.

Case Concerning the Frontier Dispute (Burkina Faso v Republic of Mali) (Judgment), ICJ Reports 554, 1986.

Case concerning the land and maritime boundary between Cameroon and Nigeria, (Cameroon v. Nigeria: Equatorial Guinea intervening), ICJ, Judgment of 10 October 2002, Merits.

Convention and Statute on the International Regime of Maritime Ports, Geneva , December 9, 1923. 58 L.N.T.S. 287.

Convention for the Protection of the Mediterranean Sea against Pollution (Barcelona Convention, 1976], (Document UNEP (OCA)/MED. IG.6/7).

Convention on the Continental shelf, Done at Geneva 29 April 1958, Entered into force on 10 June 1964.

Convention on the Territorial Sea and the Contiguous Zone, Done at Geneva 29 April 1958, Entered into force on 10 September 1964.

Corfu Channel Case, I. C. J., Recueil 1949, 4.

Decision of 30 June 1977 Judicial and Similar Proceedings: Prance-United Kingdom: Arbitration on the delimitation of the Continental shelf, Par. 70, Repr.18, International Legal Materials, 1979.

Fisheries Case (United Kingdom v Norway) (Judgment), ICJ Reports 116, 1951.

Fisheries Jurisdiction (United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland v. Iceland), ICJ, 25-7-1974.

International Convention for the Prevention of Pollution of the Sea by Oil, London 12 May 1954, in force 26 July 1958, 327 UNTS 3. Η εν λόγω σύμβαση (κυρώθηκε από την Ελλάδα με το ΝΔ 4529/ 1966 (ΦΕΚ Α' 156/ 27-7-1966).

Judicial and Similar Proceedings: France-United Kingdom: Arbitration on the Delimitation of the Continental Shelf, International legal Materials, Decision of June 30, 1977, PCA, 1979.

Land and Maritime Boundary between Cameroon and Nigeria (Cameroon v Nigeria: Equatorial Guinea Intervening), Merits, Judgment, ICJ Reports, 2002.

Land, Island and Maritime Frontier Dispute (El Salvador/Honduras: Nicaragua Intervening), ICJ, 11-9-1992.

United Nations Convention on the Law of the Sea, (UNCLOS), Done on 10 December 1982 in Montego Bay, Jamaica, Entered into force on 16 November 1994.

Maritime Delimitation between Guinea-Bissau and Senegal (Guinea-Bissau v. Senegal), 1991, 83 ILR 18.

Maritime Delimitation in the Black Sea (Romania v Ukraine), Merits, Judgment, ICJ decision No. 2009/9, 3 February 2009.

North Sea Continental Shelf Cases (Federal Republic of Germany v Denmark; Federal Republic of Germany v Netherlands), ICJ Reports 4, 1969.

Office of the Special Representative of the Secretary General for the Law of the Sea, The Law of the Sea. Status of the United Nations Convention on the Law of the Sea, 1985.

PCA (Permanent Court of Arbitration), Award of the Arbitral Tribunal in the Second Stage of the Proceedings (Maritime Delimitation), between the Government of the State of Eritrea and the Government of the Republic of Yemen, 17 Dec 1999.

President Truman proclamation No.2667, 28th September, 1945. Policy of the United States with respect to the natural resources of the subsoil and the seabed of the continental shelf, διαθέσιμο στο <http://www.oceanlaw.net> (Πρόσβαση: Σεπτέμβριος 19, 2015).

Revised Single Negotiating Text (R.S.N.T.), UNCLOS III, Official Records, Vol. IV, U.N. Doc. A/Conf. 62/WP. 8/Rev. I/Part II, 1976.

River Meuse Case (Netherlands v Belgium), PCIJ Reports Series A/B No 70, 76. Territorial and Maritime Dispute (Nicaragua v Colombia), Judgment, ICJ Reports (2012).

United Nations, Divisions for Ocean Affairs and the Law of the Sea, Office of Legal Affairs, The Law of The Sea: National Legislation on the Exclusive Economic Zone, 1993.

United Nations Division for Ocean Affairs, Table of claims to maritime jurisdiction 17 July 2011, διαθέσιμο στο www.un.org/Depts/los/table__summary_of__claims.pdf. (Πρόσβαση: Σεπτέμβριος 12, 2015)

United Nations, The Law of the Sea. Regime of Islands: Legislative History of Part 8 (Article 121) of the United Nations Convention on the Law of the Sea, 1987.

UN, Law of Sea Bulletin, 2 March 2004, No 54, p. 127, διαθέσιμο στο www.un.org/Depts/los/doalos_publications/Los_Bulletins/bulletin_pdf/bulletin_54e.pdf. (Πρόσβαση: Οκτώβριος 4, 2015)

US Department of State, Office of the Geographer, Limits in the Seas, no 106.

Yemen-Eritrea Arbitration (Phase II, Maritime Delimitation), PCA, 1999.

AN. 230/36 περί καθορισμού εύρους Αιγιαλίδας Ζώνης (ΦΕΚ Α' 450/36).

Ν/Δ 420/24-1-1970, «Αλιευτικός Κώδικας», (ΦΕΚ Α' 27/31-1-1970), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 59 του Ν.2538/97.

Σύμβαση του Λονδίνου για το Διεθνή Κανονισμό Προς Αποφυγήν Συγκρούσεων στη Θάλασσα, 1972, που κυρώθηκε από την Ελλάδα με το ΝΔ 93/ 1974 (ΦΕΚ Α' 293) και τέθηκε σε ισχύ με το ΠΔ 94/1977 (ΦΕΚ Α' 30).

ΝΔ 1182/ 1972 (Επικύρωση Σύμβασης Γενεύης για την Υφαλοκρηπίδα από την Ελλάδα).

ΝΔ 187/1973 «Περί Κώδικα Δημοσίου Ναυτικού Δικαίου», (ΦΕΚ 261, τ. Α').

Ν. 2321/1995 (ΦΕΚ Α', 130/23 Ιουνίου 1995), Κυρωτικός ελληνικός νόμος ΣΔΘ 1982 Law of the Sea Convention. U.N. Doc. A/Conf./62/122, 7 Οκτωβρίου 1982 και της Συμφωνίας για το Μέρος XI, που αφορά στο Διεθνές Βυθό.

ΠΗΓΕΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

DEFENCEpoint.GR: AOZ: Δυο εξαιρετικές συνεντεύξεις. 9 Μάιος 2011, <http://www.defence-point.gr/news/?p=9864>, (πρόσβαση Απρίλιος 18, 2015).

Fisheries Convention (London, 9 March 1964)

<https://www.elaw.org/content/fisheries-convention-london-9-march-1964>,
(πρόσβαση Μάιος 23, 2015).

ICJ: Οριοθέτηση υφαλοκρηπίδας-AOZ μεταξύ Νιακαράγουας-Κολομβίας. 19 Νοέμβριος 2012. <http://www.icj-cij.org/docket/files/124/17180.pdf>, (πρόσβαση Απρίλιος 2, 2015).

International Crisis Group: Τουρκία και Ελλάδα καιρός να επιλυθεί η διένεξη στο Αιγαίο. 19 Ιούλιος 2011. http://www.crisisgroup.org/en/regions/europe/turkey-cyprus/turkey/B64-turkey-and-greece-time-to-settle-the-aegean-dispute.aspx?alt_lang=el (πρόσβαση Ιανουάριος 7, 2015).

International Tribunal for the Law of the Sea: JOINT DECLARATION OF JUDGES AD HOC MENSAH AND OXMAN,
https://www.itlos.org/fileadmin/itlos/documents/cases/case_no_16/C16.decl.Mensah-Oxman.rev.E.pdf (πρόσβαση Ιανουάριος 4, 2015).

International Tribunal for the Law of the sea: JOINT DECLARATION OF JUDGES NELSON, CHANDRASEKHARA RAO AND COT,
https://www.itlos.org/fileadmin/itlos/documents/cases/case_no_16/3-C16.decl.Nelson.Ch-Rao.Cot.orig.E.pdf (πρόσβαση Φεβρουάριος 3, 2015).

International Tribunal for the Law of the Sea: SEPARATE OPINION OF JUDGE GAO. https://www.itlos.org/fileadmin/itlos/documents/cases/case_no_16/9-C16.sep_op.Gao.withmaps.orig.E.pdf, (πρόσβαση Φεβρουάριος 3, 2015).

ITLOS: List of cases No. 16: DISPUTE CONCERNING DELIMITATION OF THE MARITIME BOUNDARY BETWEEN BANGLADESH AND MYANMAR IN THE BAY OF BENGAL. www.itlos.org. 14 Μάρτιος 2012.
https://www.itlos.org/fileadmin/itlos/documents/cases/case_no_16/C16_Judgment_14_03_2012_rev.pdf, (πρόσβαση Ιανουάριος 2, 2015).

Marineregions.org, Agreement between Italy and Yugoslavia concerning the Delimitation of the Continental Shelf between the two Countries in the Adriatic Sea <http://www.marineregions.org/documents/ITA-YUG1968CS.pdf>, (πρόσβαση Σεπτέμβριος 10, 2015).

Marineregions.org, Agreement between the Government of the Republic of Tunisia and the Government of the Italian Republic concerning the Delimitation of the Continental Shelf between the two Countries,

<http://www.marineregions.org/documents/TUN-ITA1971CS.pdf>. (πρόσβαση Σεπτέμβριος 10, 2015).

Marineregions.org, Agreement between the Government of the French Republic and the Government of the Italian Republic on the Delimitation of the Maritime Boundaries in the Area of the Strait of Bonifacio,

<http://www.marineregions.org/documents/FRA-ITA1986MB.pdf>,
(πρόσβαση Σεπτέμβριος 10, 2015).

Marineregions.org, Agreement between the Hellenic Republic and the Italian Republic on the Delimitation of the Respective Continental Shelf Areas of the two States, <http://www.marineregions.org/documents/GRC-ITA1977CS.pdf> (πρόσβαση Σεπτέμβριος 10, 2015).

Marineregions.org, Convention between Spain and Italy on the Delimitation of the Continental Shelf between the two State <http://www.marineregions.org/documents/ESP-ITA1974CS.pdf>, (πρόσβαση Σεπτέμβριος 10, 2015).

Marineregions.org, Convention on Maritime Delimitation between the Government of His Most Serene Highness the Prince of Monaco and the Government of the French Republic, <http://www.marineregions.org/documents/MCO-FRA1984MD.pdf>,
(πρόσβαση Σεπτέμβριος 10, 2015).

Marineregions.org, Agreement between the Great Socialist People's Libyan Arab Jamahariya and the Republic of Malta implementing Article III of the Special Agreement and the Judgment of the International Court of Justice, <http://www.marineregions.org/documents/LBY-MLT1986ICJ.pdf>,
(πρόσβαση Σεπτέμβριος 10, 2015).

un.org, Agreement between the Libyan Arab Socialist People's Jamahariya and the Republic of Tunisia to Implement the Judgment of the International Court of Justice in the Tunisia/Libya Continental Shelf Case,

<http://www.un.org/depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/TREATIES/LBY-TUN1988CS.PDF>, (πρόσβαση Σεπτέμβριος 10, 2015).

Marineregions.org, Agreement between Albania and Italy for the determination of the continental shelf of each of the two countries,
<http://www.marineregions.org/documents/ALB-ITA1992CS.pdf>
(πρόσβαση Σεπτέμβριος 10, 2015).

Marineregions.org, Treaty on the State Border between the Republic of Croatia and Bosnia and Herzegovina <http://www.marineregions.org/documents/HRV-BIH1999SB.pdf>, (πρόσβαση Σεπτέμβριος 10, 2015).

un.org, Agreement on Provisional Arrangements for the Delimitation of the Maritime Boundaries between the Republic of Tunisia and the People's Democratic Republic of Algeria No 39821,

<https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%202238/v2238.pdf#page=217> (πρόσβαση Σεπτέμβριος 10, 2015).

news 247: Οριοθέτηση της ΑΟΖ αποφάσισαν Ελλάδα, Αίγυπτος και Κύπρος. 8 Νοέμβριος 2015. <http://news247.gr/eidiseis/politiki/oriothethsh-ths-aoz-apofasisan-ellada-aigyptos-kai-kyprios.3130524.html> (πρόσβαση Μάρτιος 7, 2015).

PALMOgrafos.com, «Υψηλή» και «χαμηλή» πολιτική... - Της Ρένας Δούρου. Μάιος 6, 2015. <http://www.palmografos.com/permalink/20109.html>, (πρόσβαση Ιανουάριος 10, 2015).

T3, Ελληνική ΑΟΖ: Η Λιβύη βάζει στις συζητήσεις και την Τουρκία. 24 Δεκέμβριος 2012. <http://www.economist.gr/index.php/politics-6/2012-02-09-11-14-22/13303-aoz-libii>, (πρόσβαση Απρίλιος 15, 2015).

U.S. DEPARTMENT OF STATE BUREAU OF INTELLIGENCE AND RESEARCH ISSUED BY THE GEOGRAPHER, Limits in the seas No. 89 CONTINENTAL SHELF BOUNDARY Italy-Tunisia,

<http://www.state.gov/documents/organization/58822.pdf> (πρόσβαση Οκτώβριος 22, 2015).

U.S. DEPARTMENT OF STATE BUREAU OF INTELLIGENCE AND RESEARCH
ISSUED BY THE GEOGRAPHER, Limits in the seas No 9, Italy- Yugoslavia
<http://www.state.gov/documents/organization/61999.pdf>, (πρόσβαση Οκτώβριος
22, 2015)

U.S. DEPARTMENT OF STATE BUREAU OF INTELLIGENCE AND RESEARCH
ISSUED BY THE GEOGRAPHER, Limits in the seas No. 96 GREECE - ITALY,
<http://www.state.gov/documents/organization/58576.pdf> (πρόσβαση Οκτώβριος 22,
2015)

Ας μιλήσουμε επιτέλους, Παπαγιανόπουλος Γ, Τι γίνεται με την ελληνική ΑΟΖ,
http://kostasxan.blogspot.gr/2013/12/blog-post_9340.html, (πρόσβαση Οκτώβριος
12, 2015).

Δάμπαλη Σοφία, Διπλωματική Εργασία: Η οριοθέτηση των θαλασσίων ζωνών στο
Δίκαιο της Θάλασσας μέσα από την κρίση Διεθνών Δικαιοδοτικών Οργάνων.
ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ/ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ/ΤΟ-
ΜΕΑΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ Ιανουάριος 2008.
<http://law.duth.gr/research/theses/SophiaDampali.pdf> (πρόσβαση Φεβρουάριος
27, 2015).

Δήλωση από την Ελλάδα σύμφωνα με το άρθρο 36, παράγραφος 2, του
καταστατικού του ΔΔΧ. United Nations Treaty Collection. 7 Μάρτιος 2015.
https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=IND&mtdsg_no=I-4&chapter=1&lang=en#EndDec και
<http://www.marefa.org/images/d/d7/CN.32.2015-Eng.pdf> (πρόσβαση Μάρτιος 7,
2015).

Διεθνές Δίκαιο: ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟ! Η Ελλάδα αίρει την υποχρεωτική δικαιοδοσία του
Διεθνούς Δικαστηρίου για γκρίζες ζώνες! 17 Ιανουάριος 2015, [http://diethnes-
dikaio.blogspot.gr/2015/01/yproxrewtiki-dikaiodosia-xagh.html](http://diethnes-dikaio.blogspot.gr/2015/01/yproxrewtiki-dikaiodosia-xagh.html) (πρόσβαση Μάρτιος
7, 2015).

Ελευθεριάδου Νικολέτα: Η Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη της Ελλάδας. Τα όρια
και η οικονομική σημασία των θαλασσίων συνόρων της. Πανεπιστήμιο Πειραιώς.
Σεπτέμβριος 2012.

<http://dione.lib.unipi.gr/xmlui/bitstream/handle/unipi/5252/Eleftheriadou.pdf?sequence=2&isAllowed=y> (πρόσβαση Ιανουάριος 1, 2015).

Περράκης Στέλιος: FOREIGN AFFAIRS THE HELLENIC EDITION: Η Ελλάδα και η Χάγη. 14 Δεκέμβριος 2012. <http://www.foreignaffairs.gr/articles/69086/stelios-perrakis/i-ellada-kai-i-xagi?page=show> (πρόσβαση Μάρτιος 30, 2015).

Τσάλτας Γρηγόριος: «ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΥΠΟΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ.» Αθήνα, Αμφιθέατρο Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών, 20 Απριλίου 2012. <http://www.academyofathens.gr/Documents/Tsaltas.pdf> (πρόσβαση Μάρτιος 24, 2015).

Φίλης, Γιώργος: NEWSBOMB.GR: Επικύρωση Δικαίου της Θάλασσας και ΑΟΖ Αιγαίου 18 Μαΐου 2012. <http://www.newsbomb.gr/opinions/story/135644/ipa-epikyrosi-dikaioy-tis-thalassas-kai-aoz-aigaiou> (πρόσβαση Μάρτιος 20, 2015).

Φωτίου Παύλος: Διπλωματικό Περισκόπιο: ΑΟΖ ή Υφαλοκρηπίδα: οριοθέτηση, προβλήματα, προοπτικές. 8 Απρίλιος 2013. http://www.diplomatikoperiskopio.com/2013/04/blog-post_4748.html, (πρόσβαση Απρίλιος 15, 2015).

Χάρτης 3: Συμφωνία οριοθέτησης υφαλοκρηπίδας Ιταλίας-Τυνησίας (1971).

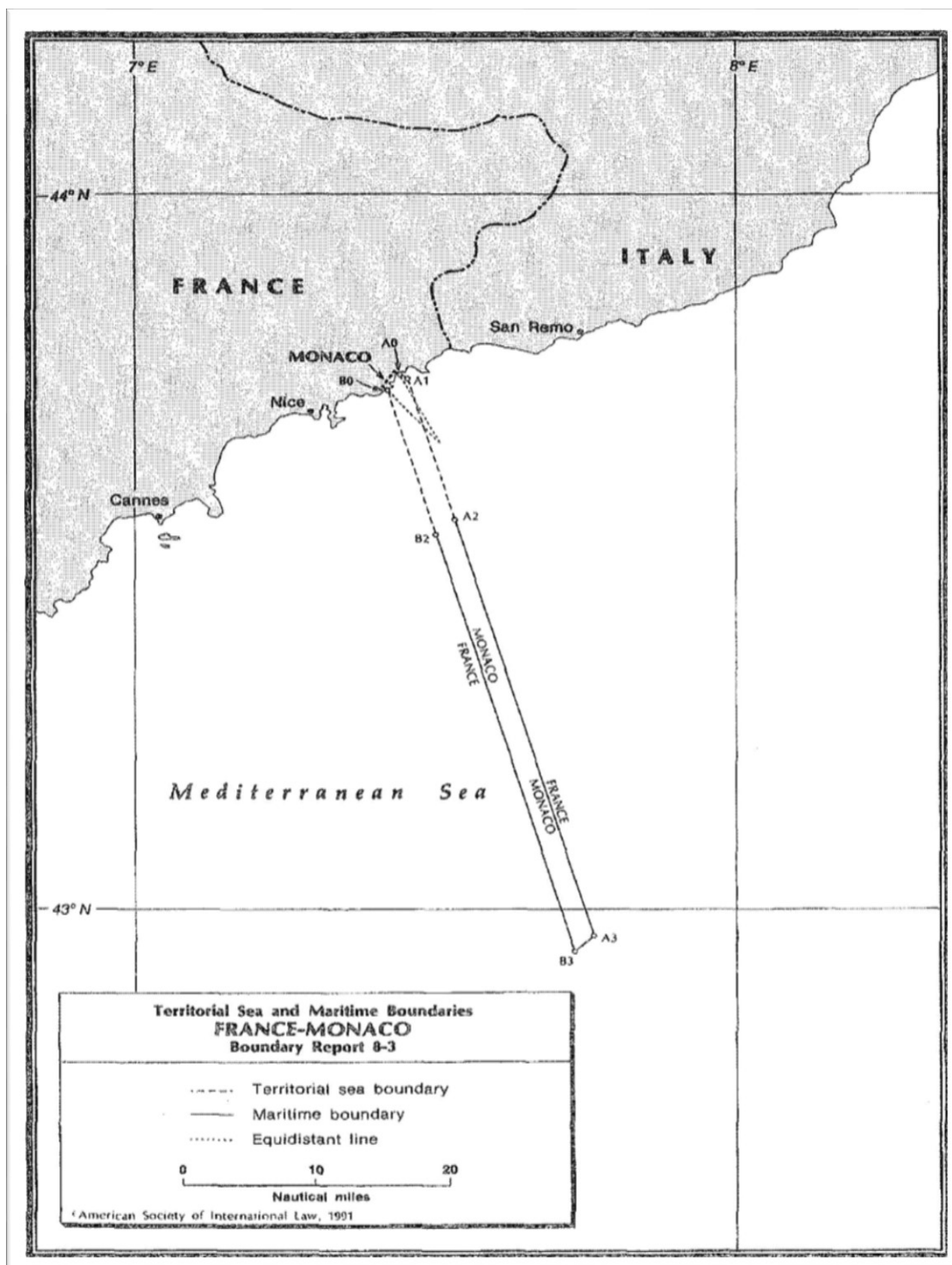
Πηγή: U.S. DEPARTMENT OF STATE BUREAU OF INTELLIGENCE AND RESEARCH ISSUED BY THE GEOGRAPHER, Limits in the seas No. 89 CONTINENTAL SHELF BOUNDARY, Italy-Tunisia,

<http://www.state.gov/documents/organization/58822.pdf>.

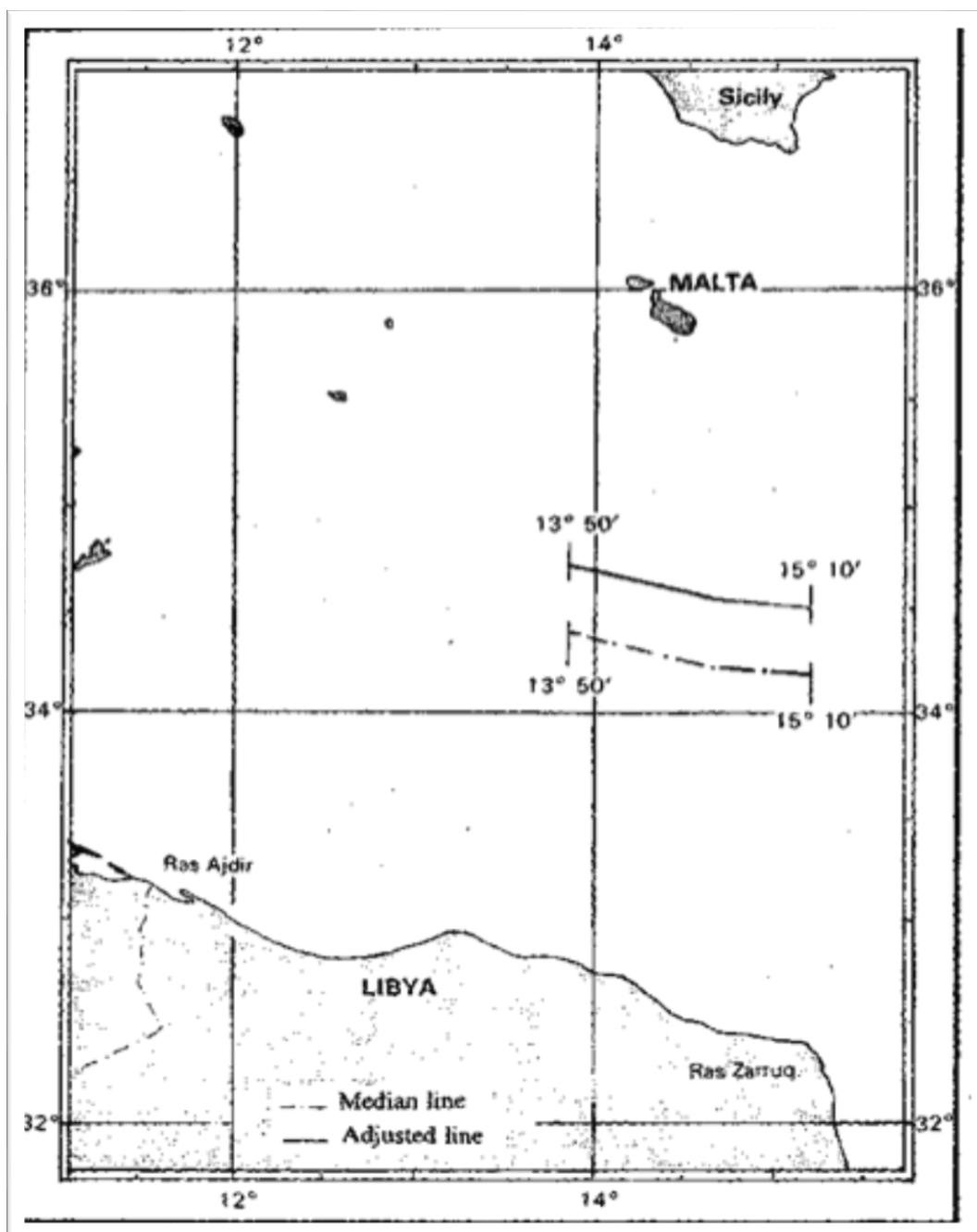
Χάρτης 4: Συμφωνία οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας Ελλάδας-Ιταλίας (1977).

Πηγή: U.S. DEPARTMENT OF STATE BUREAU OF INTELLIGENCE AND RESEARCH ISSUED BY THE GEOGRAPHER, Limits in the seas No. 96, GREECE - ITALY, <http://www.state.gov/documents/organization/58576.pdf>.

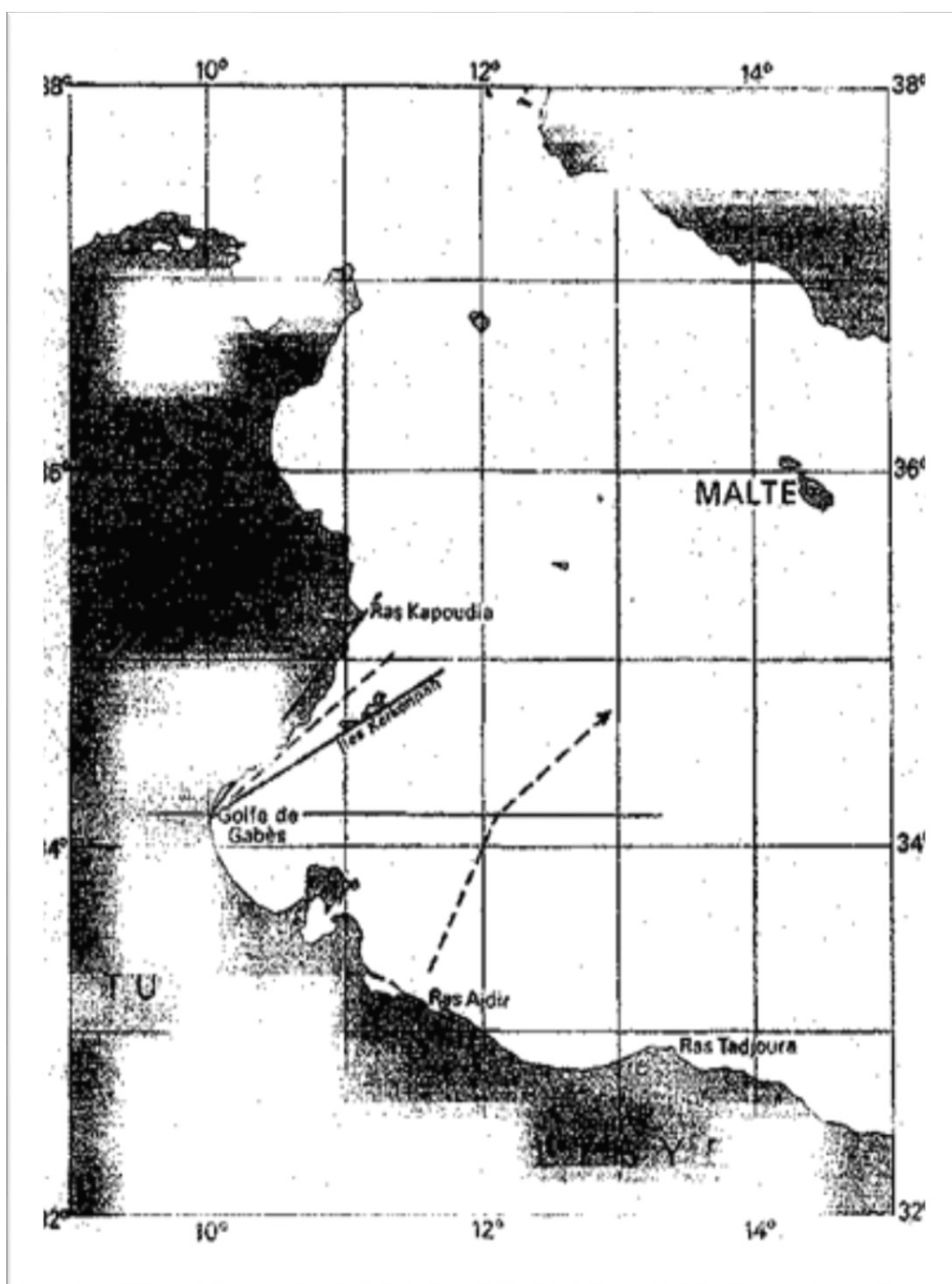
Χάρτης 5: Συμφωνία οριοθέτησης θαλασσίων ζωνών Γαλλίας-Μονακό (1984).

Πηγή: Στρατή Γ. Αναστασία: Ελληνικές θαλάσσιες ζώνες & οριοθέτηση με γειτονικά κράτη. Αθήνα, Νομική Βιβλιοθήκη, 2012, σελ. 245.

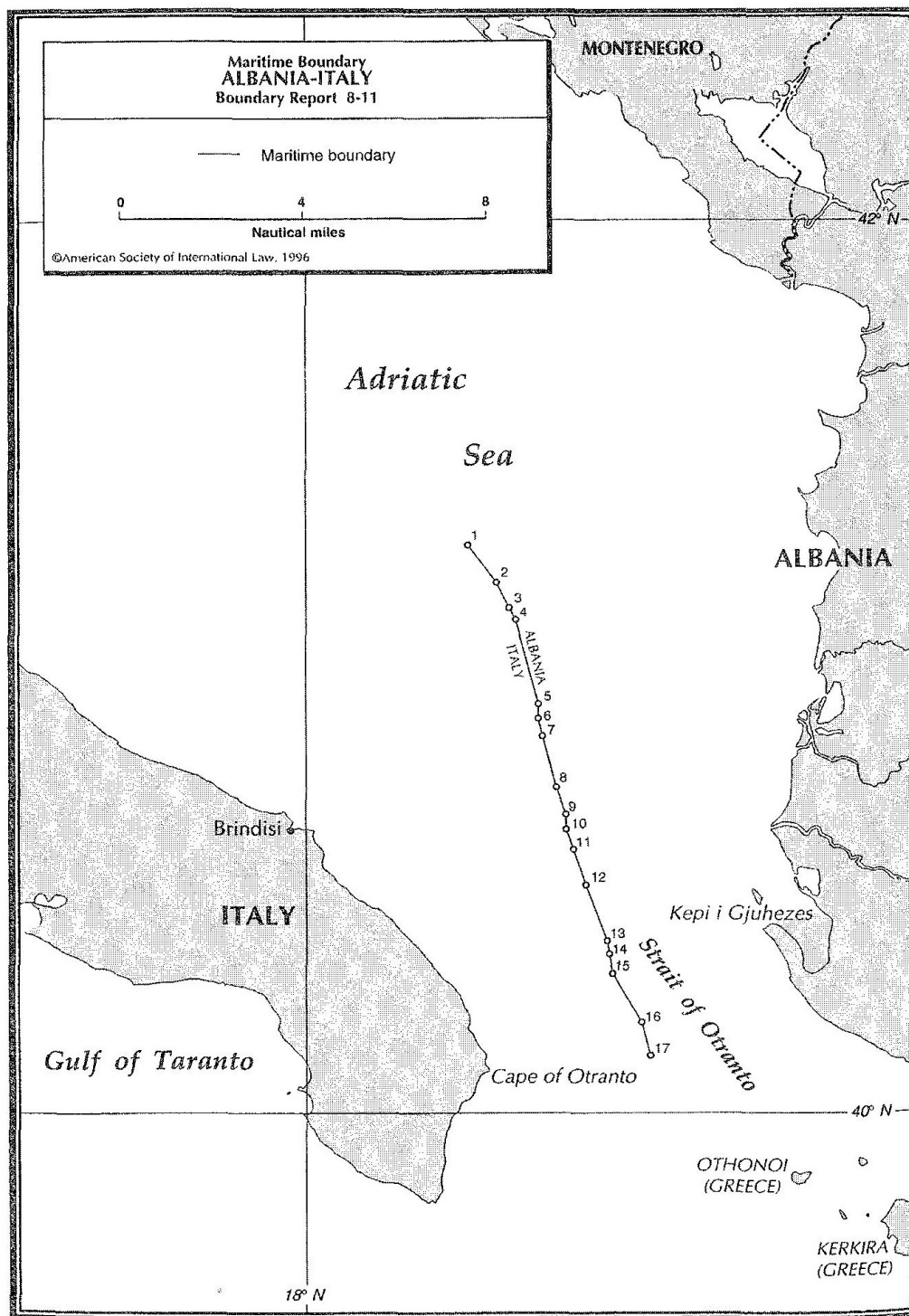
Χάρτης 6: Συμφωνία οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας Λιβύης-Μάλτας (1986) κατ' εφαρμογή της σχετικής απόφασης του Διεθνούς Δικαστηρίου.

Πηγή: Παγώσης Ευάγγελος: ΑΟΖ & Υφαλοκρηπίδα. Μύθος και πραγματικότητα. Ειδική έκδοση του περιοδικού Ελληνική Άμυνα & Τεχνολογία, σελ. 52.

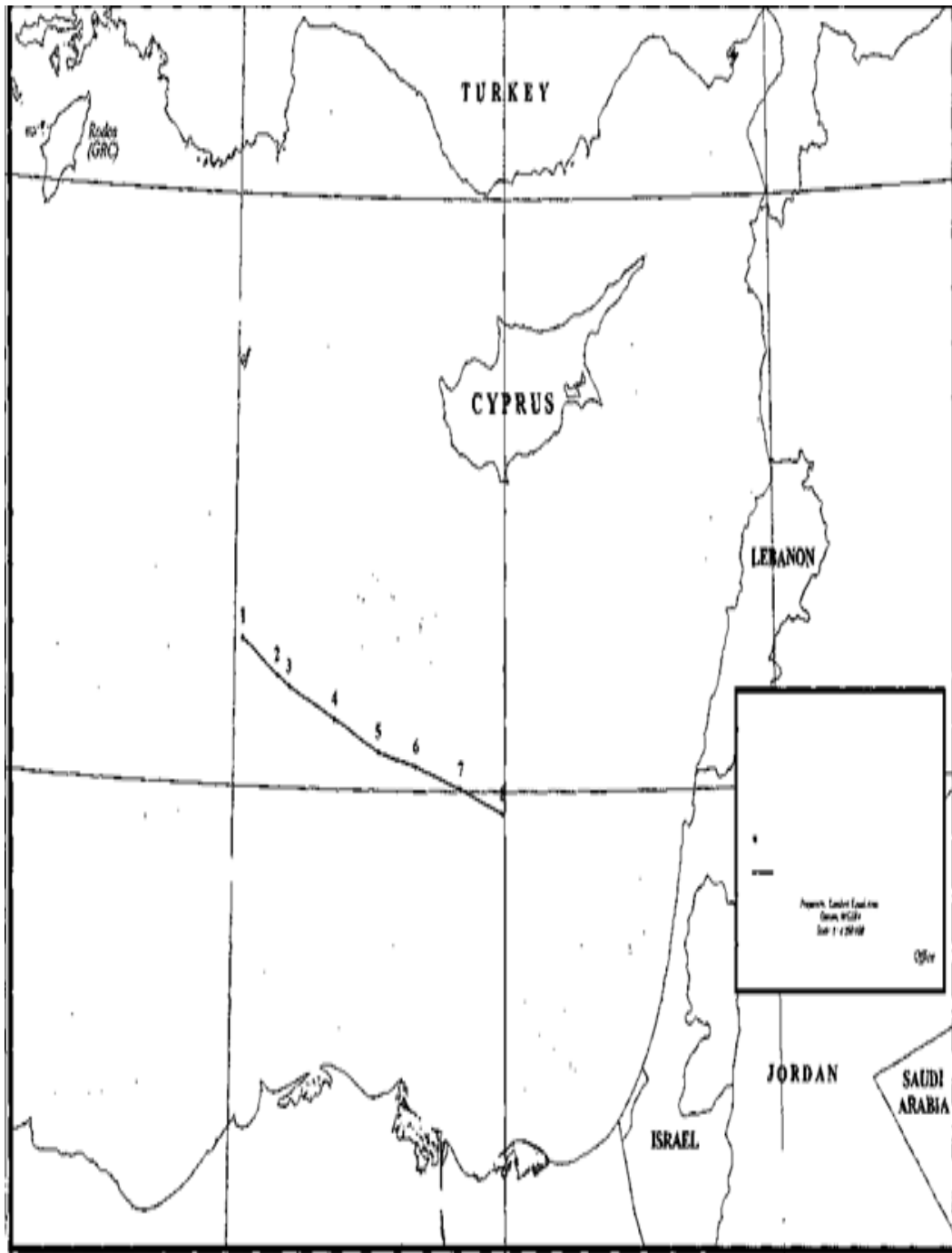
Χάρτης 7: Συμφωνία οριοθέτησης Τυνησίας-Λιβύης (1988), κατ' εφαρμογή της σχετικής απόφασης του Διεθνούς Δικαστηρίου.

Πηγή: Παγώτης Ευάγγελος: ΑΟΖ & Υφαλοκρηπίδα. Μύθος και πραγματικότητα. Ειδική έκδοση του περιοδικού Ελληνική Άμυνα & Τεχνολογία, σελ. 57.

Χάρτης 8: Συμφωνία οριοθέτησης υφαλοκρηπίδας Αλβανίας-Ιταλίας (1992).

Πηγή: Στρατή Γ. Αναστασία: Ελληνικές θαλάσσιες ζώνες & οριοθέτηση με γειτονικά κράτη. Αθήνα, Νομική Βιβλιοθήκη, 2012, σελ. 252.

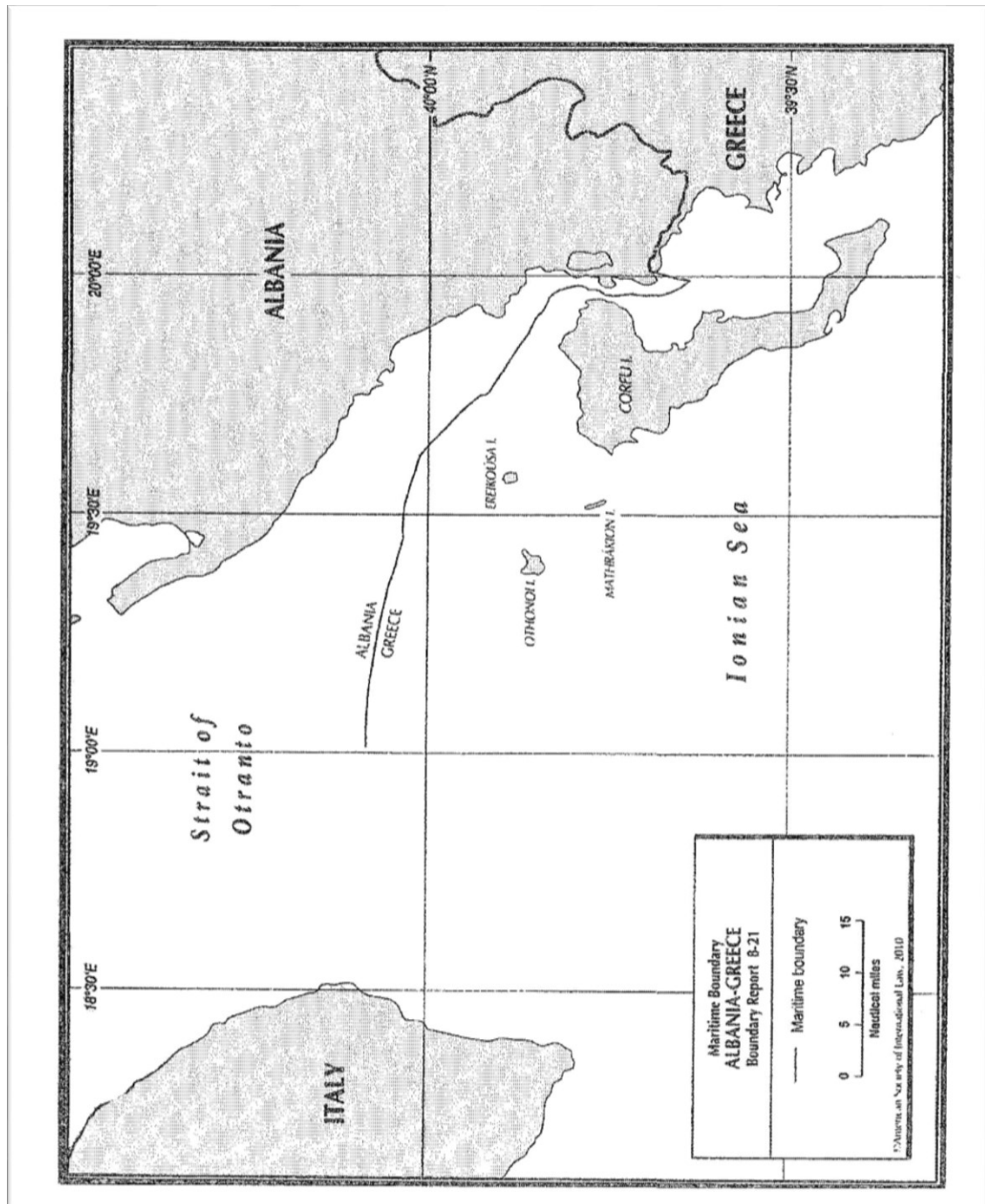
Χάρτης 9: Συμφωνία οριοθέτησης ΑΟΖ Κύπρου-Αιγύπτου (2003).

Πηγή: Παγώσης Ευάγγελος: ΑΟΖ & Υφαλοκρηπίδα. Μύθος και πραγματικότητα. Ειδική έκδοση του περιοδικού Ελληνική Άμυνα & Τεχνολογία, σελ. 65.

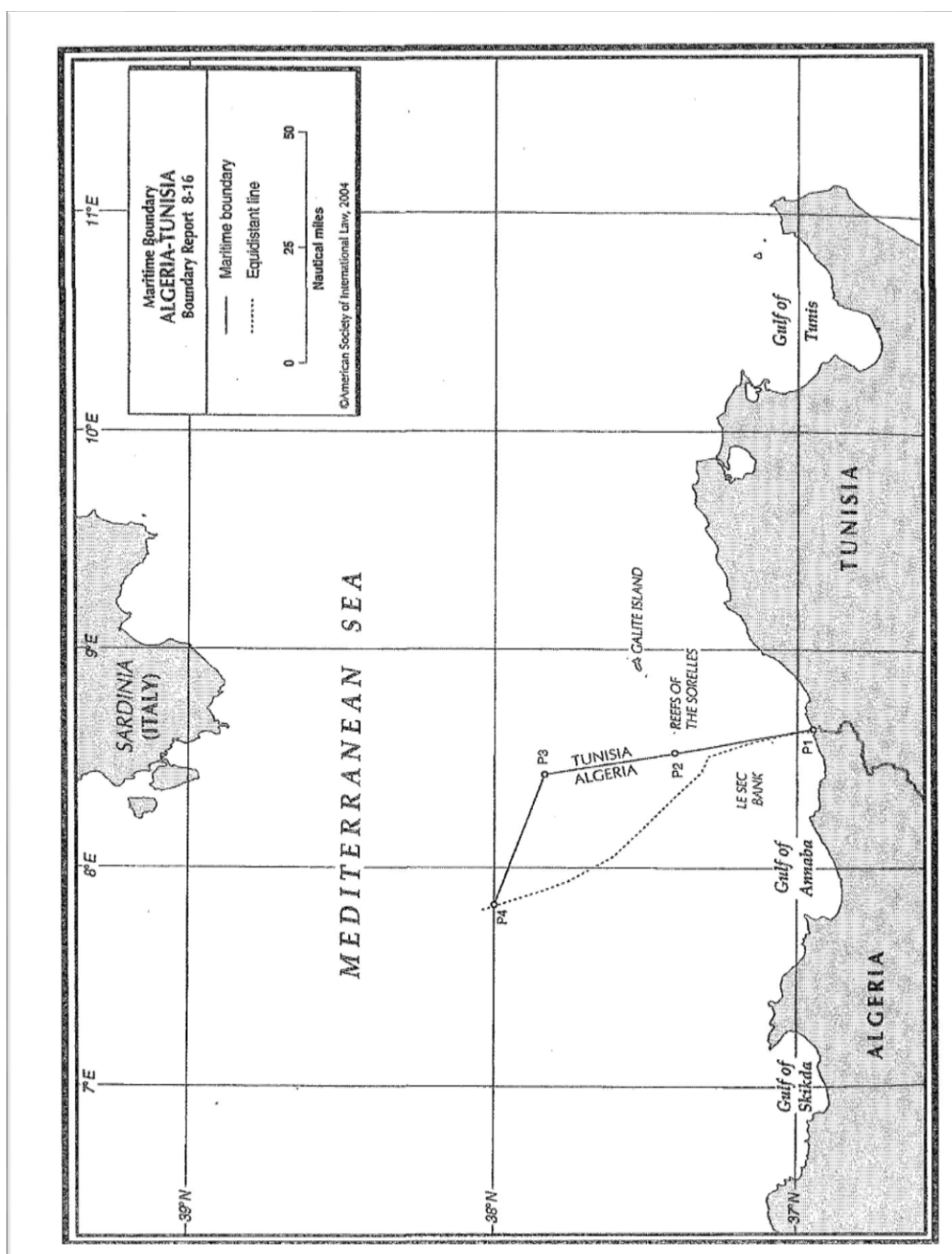
Χάρτης 10: Συμφωνία οριοθέτησης ΑΟΖ Κύπρου-Λιβάνου (2007).

Πηγή: Στρατή Γ. Αναστασία: Ελληνικές θαλάσσιες ζώνες & οριοθέτηση με γειτονικά κράτη. Αθήνα, Νομική Βιβλιοθήκη, 2012, σελ. 254.

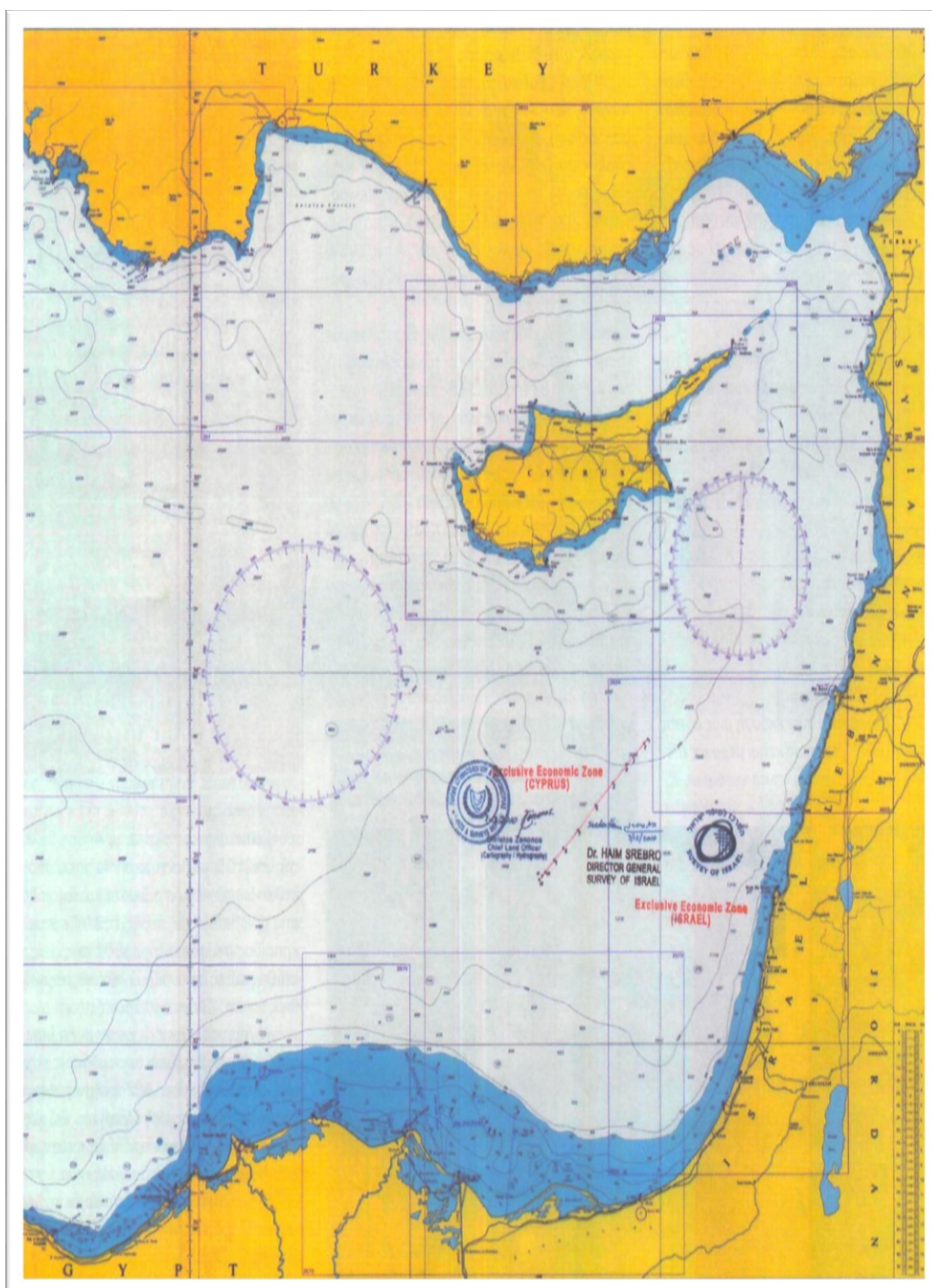
Χάρτης 11: Συμφωνία οριοθέτησης θαλασσίων ζωνών Ελλάδας-Αλβανίας (2009).

Πηγή: Στρατή Γ. Αναστασία: Ελληνικές θαλάσσιες ζώνες & οριοθέτηση με γειτονικά κράτη. Αθήνα, Νομική Βιβλιοθήκη, 2012, σελ. 255.

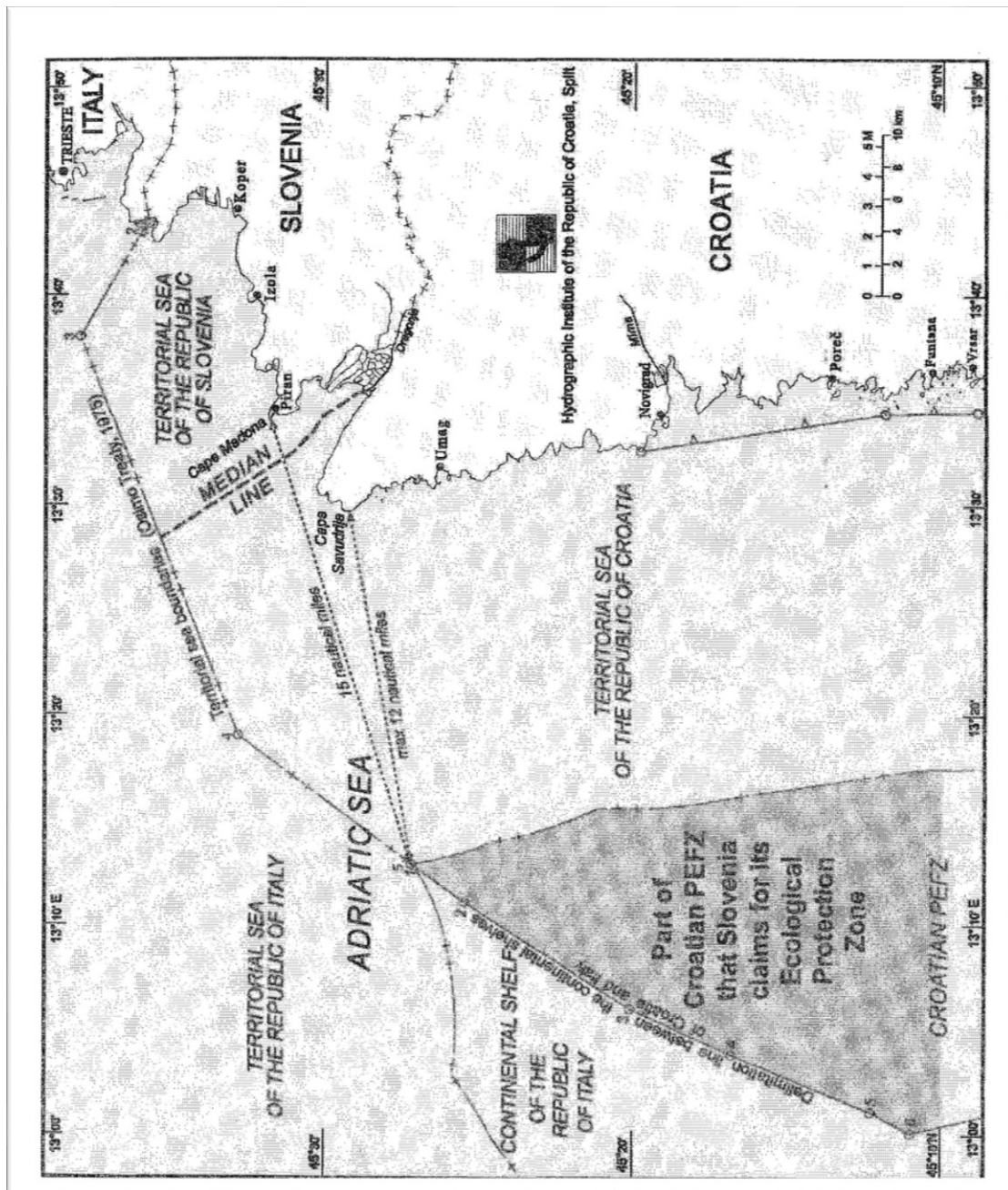
Χάρτης 12: Συμφωνία οριοθέτησης θαλασσίων συνόρων Τυνησίας-Αλγερίας (2009).

Πηγή: Στρατή Γ. Αναστασία: Ελληνικές θαλάσσιες ζώνες & οριοθέτηση με γειτονικά κράτη. Αθήνα, Νομική Βιβλιοθήκη, 2012, σελ. 256.

Χάρτης 13: Συμφωνία οριοθέτησης ΑΟΖ Κύπρου-Ισραήλ (2010).

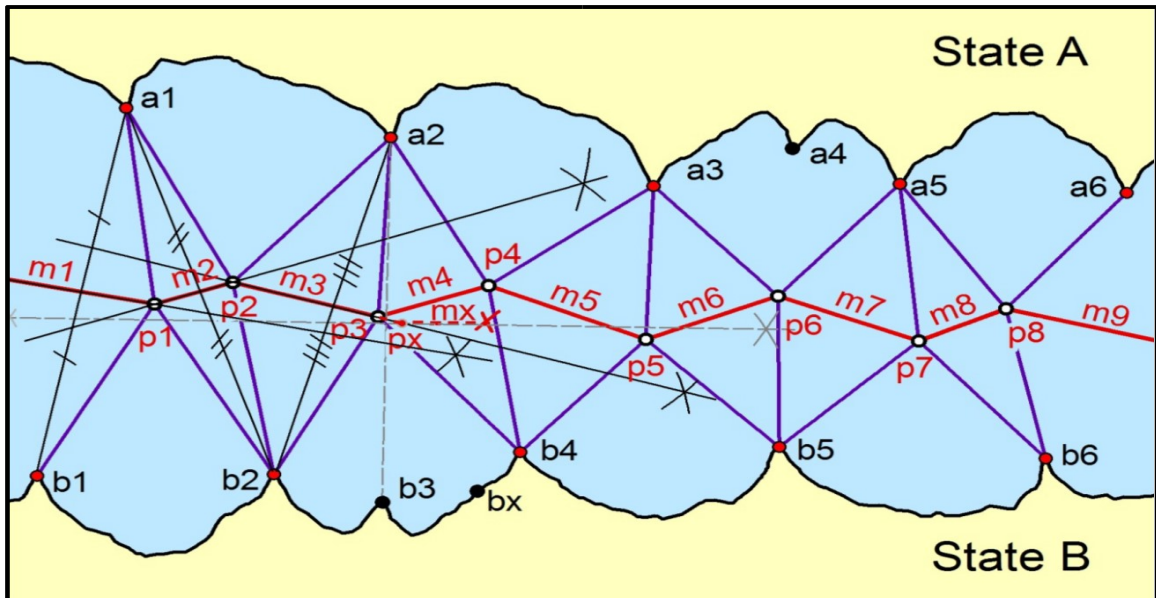
Πηγή: Παγώσης Ευάγγελος: ΑΟΖ & Υφαλοκρηπίδα. Μύθος και πραγματικότητα, Ειδική έκδοση του περιοδικού Ελληνική Άμυνα & Τεχνολογία, σελ. 74.

Χάρτης 14: Διαφορά οριοθέτησης Κροατίας-Σλοβενίας.

Πηγή: Στρατή Γ. Αναστασία: Ελληνικές θαλάσσιες ζώνες & οριοθέτηση με γειτονικά κράτη. Αθήνα, Νομική Βιβλιοθήκη, 2012, σελ. 258.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Γ»: ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΤΗΣ ΜΕΣΗΣ ΓΡΑΜΜΗΣ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ

Χάρτης 15: Η κατασκευή της μέσης γραμμής

Για τη γραφική κατασκευή της μέσης γραμμής, πρέπει να χαραχθούν τα σημεία όπου η μέση γραμμή αλλάζει κατεύθυνση (εφεξής σημεία καμπής). Μπορούμε να κάνουμε διακρίσεις ανάμεσα σε δύο γεωγραφικές καταστάσεις, δηλαδή αν η απόσταση μεταξύ των γραμμών βάσης των δύο κρατών υπερβαίνει ή όχι το διπλάσιο του εύρους των χωρικών υδάτων σε κάποια περιοχή. Όταν γίνεται αυτό, έχει καθιερωθεί το σημείο εκκίνησης στροφής ως το σημείο τομής μεταξύ της εδαφικής θάλασσας των κρατών Α και Β.

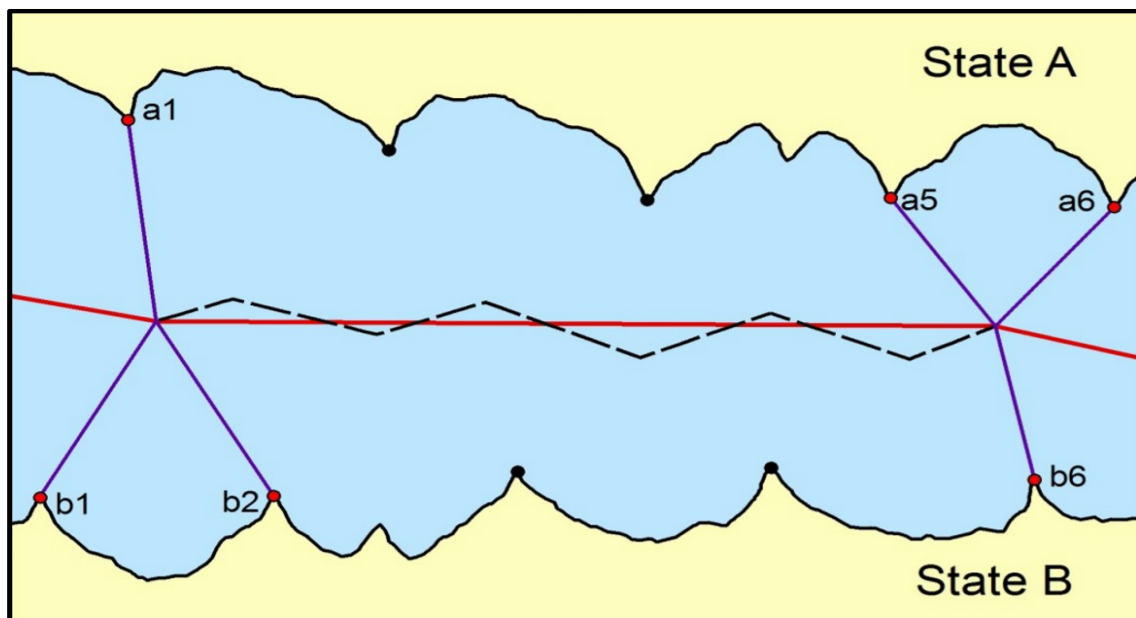
Διαφορετικά, προτείνεται η ακόλουθη άμεση διαδικασία για τη γραφική λύση του προβλήματος με τρία σημεία (Χάρτης 15). Εντοπίστε ένα περίοπτο ακρωτήριο στη γραμμή βάσης του κράτους Α (a1 στο Χάρτη 15) και την επόμενη εντοπίστε το δυναμικό πλησιέστερο σημείο της γραμμής βάσης κράτους Β (b1). Τοποθετείστε το διαβήτη στο σημείο b1, σχεδιάστε έναν κύκλο με ακτίνα ίση με την απόσταση a1b1 και βεβαιωθείτε ότι το αρχικό σημείο για το κράτος Α είναι το πλησιέστερο προς αυτό. Αν αυτό συμβαίνει, τότε επαναλάβετε τη διαδικασία από το σημείο a1, προκειμένου να επαληθεύσει ότι το b1 είναι το πλησιέστερο σημείο στο a1. Εάν όχι, η διαδικασία πρέπει να επαναληφθεί έως ότου βρεθούν δύο άλλα σημεία.

Μόλις εγκατασταθούν τα κρίσιμα σημεία a_1 και b_1 , σχεδιάστε την κάθετο που διέρχεται από το μέσο της γραμμής a_1b_1 (που είναι η m_1 στο Χάρτη 15). Η γραμμή m_1 ορίζει την κατεύθυνση της μέσης γραμμής και παραμένει σταθερή μέχρι ένα σημείο (p_1) σε ίση απόσταση προς a_1 , b_1 και σε ένα τρίτο σημείο στη κάθε γραμμή Βάσης που έχει επιτευχθεί. Αφήστε αυτό το σημείο να είναι το b_2 στη γραμμή Βάσης για το κράτος Β, το οποίο βρίσκεται με τη μέθοδο της δοκιμής και του λάθους. Μια κάθετη (m_2) στη συνέχεια συντάσσεται στο μεσαίο σημείο της γραμμής a_1b_2 , η οποία πρέπει να περάσει μέσα από p_1 . Ομοίως, το επόμενο σημείο p_2 στη μέση γραμμή, σε ίση απόσταση από τα σημεία a_1 , b_2 και του πλησιέστερου σημείου και στις δύο ακτές, αφήστε αυτό το σημείο είναι το a_2 για τη γραμμή βάσης του κράτους Α. Εάν έχουμε ως ισοπαλία και πάλι την κάθετη διαχωριστική γραμμή m_3 συνεχίζουμε αυτή τη διαδικασία έως ότου η μέση γραμμή να είναι πλήρως οριοθετημένη και το σημείο λήξης της μέσης γραμμής, η οποία θα πρέπει να είναι το σημείο τομής των δύο μονομερών θαλάσσιων ζωνών. Η μέση γραμμή δημιουργείται ως συνορεύουσα μιας σειράς τμημάτων γραμμής m_1 , m_2 , m_3 και ούτω καθεξής. Παρόμοια με την κατασκευή της μέσης γραμμής είναι η γραμμή ίσης απόστασης μεταξύ δύο γειτονικών μελών. Σε μια τέτοια γεωγραφική θέση, το τερματικό σημείο είναι τα χερσαία σύνορα των δύο κρατών.

Σε περιοχές όπου μπορούν εύκολα να διακριθούν τα κρίσιμα σημεία γραμμής βάσης, η μέση γραμμή μπορεί να κατασκευαστεί χρησιμοποιώντας μια εναλλακτική, με τη μέθοδο που συζητήθηκε προηγουμένως, προσέγγιση. Ιδιαίτερα, σχεδιάστε τις μεσοκάθετους με τις γραμμές που συνδέουν τα κυριότερα ακρωτήρια a_1 , b_1 και b_2 , που αποτελούν εν δυνάμει κρίσιμα σημεία για τη γραμμή Βάσης. Αυτά είναι για m_1 και m_2 a_1b_1 για τις γραμμές a_1b_2 . Πριν προχωρήσετε στην επόμενη κατασκευή τμήματος γραμμής, ελέγξτε αν το σημείο τομής μεταξύ m_1 και m_2 (δηλαδή p_1) είναι ένα πραγματικό σημείο καμπής της μέσης γραμμής, δηλαδή αν είναι σε ίση απόσταση από τα σημεία a_1 , b_1 και b_2 στις ακτές και ότι η ακτίνα κύκλου που είναι ίση με την απόσταση σε οποιοδήποτε από τα τρία αυτά σημεία, δεν τέμνει την ακτή αλλού. Αν και οι δύο έλεγχοι ικανοποιηθούν, το p_1 είναι πράγματι ένα σημείο καμπής και μπορεί να προχωρήσει στην κατασκευή του επόμενου τμήματος της γραμμής.

Επόμενο εξέχον ακρωτήριο είναι το a_2 , στις ακτές κράτους Α. Σχεδιάστε το κεντρικό σημείο κάθετα προς τη γραμμή a_2b_2 (m_3) και, επίσης, μπορεί εύκολα να διαπιστωθεί ότι το p_2 είναι ένα σημείο καμπής. Το επόμενο εξέχον ακρωτήριο και

μετρώνται με τη διαίρεση της ευθείας σε μικρότερα τμήματα της γραμμής. Σε αντίθετη περίπτωση, αν ληφθούν υπόψη μόνο η αρχή και το τέλος, αντί της παραβολής, θα είναι απόδοση μιας ευθείας γραμμής.

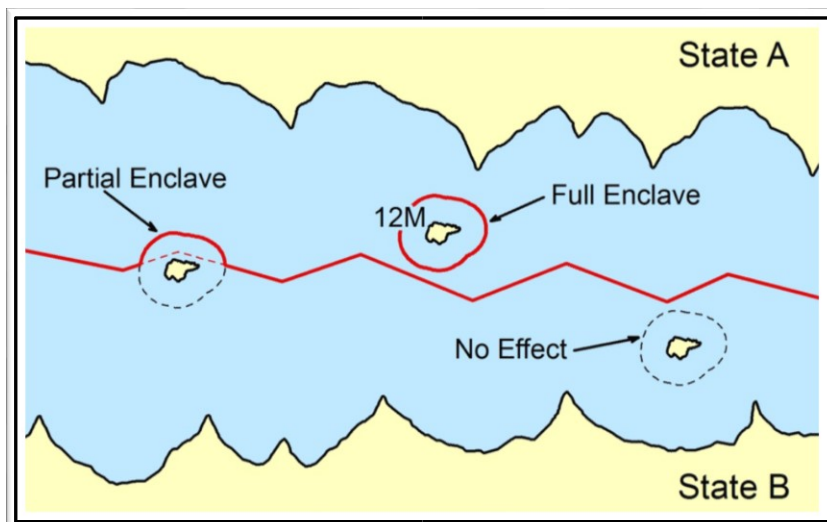

Χάρτης 17: Απλοποιημένη γραμμή ίσης απόστασης

Η προηγούμενη μέθοδος συνιστά τη μεθοδολογία για την κατασκευή μιας «αυστηρής γραμμής ίσων αποστάσεων», όπου κάθε σημείο της ακτής λαμβάνεται υπόψη. Μια τέτοια γραμμή είναι ξεκάθαρη και μοναδική, αλλά συνήθως είναι επίσης περίπλοκη και ανέφικτη, δεδομένου ότι αποτελείται από πολλά σημεία καμπής και τμήματα μικρο-γραμμών. Αντ' αυτής, κατασκευάζεται μία φορά η γραμμή ίσης απόστασης, ο αριθμός των κρίσιμων σημείων και τα ευθεία τμήματά της μπορεί να μειωθούν για την κατασκευή μιας απλουστευμένης γραμμής ίσων αποστάσεων. Η απλοποιημένη γραμμή ίσων αποστάσεων έχει το πλεονέκτημα ότι είναι απλούστερη, ενώ διατηρεί περίπου την ίδια καθαρή κατανομή της θαλάσσιας περιοχής μεταξύ των δύο κρατών (Χάρτης 17).

Μια άλλη εφαρμογή της μεθόδου ίσης απόστασης είναι η τροποποιημένη ή προσαρμοσμένη σε ίσες αποστάσεις γραμμή. Συνήθως χρησιμοποιείται για την επίτευξη μιας δίκαιης λύσης σύμφωνα με τις διατάξεις της UNCLOS για την ΑΟΖ και την υφαλοκρηπίδα. Το πώς μια δίκαιη λύση επιτυγχάνεται διαφέρει ανάλογα με τον τύπο των χαρακτηριστικών, αλλά συχνά οδηγούν σε αυξημένο θαλάσσιο χώρο για ένα κράτος εις βάρος του άλλου. Συνήθως, αναφέρεται σε νησιά μακριά από

οποιοδήποτε άλλο γεωγραφικό χαρακτηριστικό του παράκτιου κράτους και τα οποία θεωρείται ότι δημιουργούν μια δυσανάλογη επίδραση στη διαδικασία οριοθέτησης. Προηγούμενες περιπτώσεις οριοθέτησης και δικαστικές πρακτικές έχουν διευκρινίσει σχετικά με το θέμα αυτό, οι οποίες έχουν δείξει μια τάση μετατόπισης από μια παλαιότερη πρακτική σε μια νεότερη.

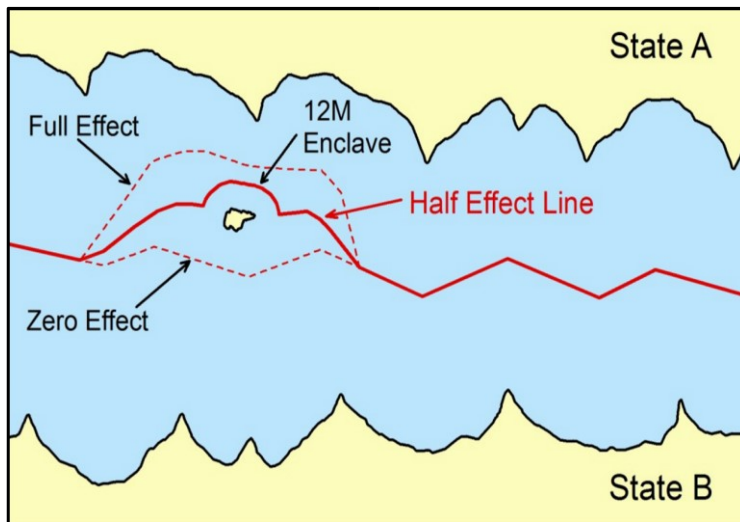
Χάρτης 18: Πλήρης και μερικός εγκλωβισμός του κράτους Β

Πιο αναλυτικά, μια παλαιότερη πρακτική, ως επί το πλείστον που ανέκυψε κατά την οριοθέτηση περιπτώσεων πριν από το 1979, ήταν να δοθεί μόνο περιορισμένος αντίκτυπος στα νησιά ή ακόμη και πλήρης εγκλωβισμός τους στην υφαλοκρηπίδα του άλλου κράτος. Ο εγκλωβισμός συμβαίνει όταν αποδίδεται καμία επίδραση στο νησί σε σχέση με την υφαλοκρηπίδα του. Σε τέτοιες περιπτώσεις, η ναυτιλιακή δικαιοδοσία του νησιού δεν αμφισβητείται και του δίνεται μια θαλάσσια ζώνη, συνήθως ίση με το εύρος της χωρικής θάλασσας.

Όπως φαίνεται στο Χάρτη 18 τρεις είναι οι γεωγραφικές καταστάσεις που παρατηρούνται. Κατ' αρχάς, το νησί του κράτους Β με δυναμική ζώνη θαλάσσιας δικαιοδοσίας καθορίζει πλήρως τα πλαίσια της υφαλοκρηπίδας του ίδιου κράτους, δεύτερον το νησί με τη θαλάσσια ζώνη του εν μέρει συνδέεται με την υφαλοκρηπίδα του κράτους Β (μερικός εγκλωβισμός) και το τρίτο, το νησί είναι εντελώς απομονωμένο από την υφαλοκρηπίδα του κράτους Β (πλήρως εγκλωβισμένο).

Σε περιπτώσεις μετά το 1992, πρακτική των δικαστηρίων και των μελών ΣΔΘ είναι η ανάθεση στα νησιά διευρυμένων δικαιωμάτων, ανεξάρτητα της απόστασής τους από την ηπειρωτική ακτή του κράτους τους και ακόμη και αν τελούν σε άμεση

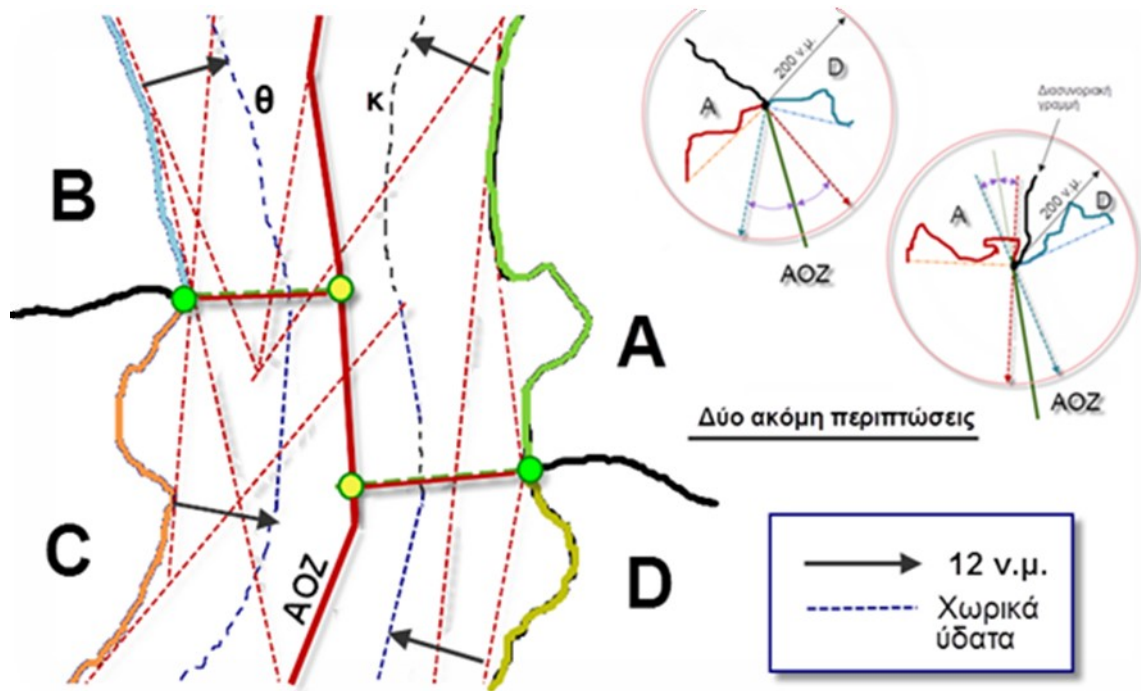
γεινίαση με ηπειρωτική χώρα άλλου μεγάλου κράτους. Η πιο κοινή μέθοδος για τη δημιουργία μιας τροποποιημένης γραμμής ίσης απόστασης είναι ότι αποδίδει μερική επίδραση στα νησιά. Για το λόγο αυτό καλείται «γραμμή του μισού αποτελέσματος» και καθορίζεται ακριβώς στη μέση μεταξύ της πλήρους και μηδενικής επίδρασης (Χάρτης 19).

Χάρτης 19: Γραμμή μισού αποτελέσματος

Πηγή: Christos Kastrisios: Methods of Maritime Outer Limits Delimitation, NAUSIVIOS CHORA, A Journal in Naval Sciences and Technology PART E: Marine Sciences and Naval Operations Volume 5/2014, p. E15-E20 <http://nausivios.snd.edu.gr/docs/2014E.pdf> (πρόσβαση Μάρτιος 14, 2015).

Σημείωση: Νοείται ότι η «γραμμή του μισού αποτελέσματος» προκύπτει με τη χάραξη διχοτόμων γωνιών, μεταξύ των γραμμών πλήρους και μηδενικής επίδρασης.

Χάρτης 20: Εξήγηση της μεθοδολογίας διαχωρισμού των AOZ ανάμεσα σε δύο χώρες με χρήση διχοτόμων

Η μεθοδολογία απαιτεί πρώτον τη χάραξη των χωρικών υδάτων κάθε χώρας (12 ν.μ. γύρω από κάθε ακτή νησιού ή ηπειρωτικής χώρας) με αρχικές μαθηματικές συνθήκες αυτές που καθορίζονται από διακρατικές συνθήκες ή διεθνείς συνθήκες.

Στον υπόψη χάρτη φαίνονται τέσσερις χώρες (A, B, C, D) και εξηγείται ο διαχωρισμός των AOZ τους. Οι καμπύλες θ και κ είναι οι γραμμές των χωρικών υδάτων τους στα 12 ν.μ. Στα άνω δεξιά του ίδιου χάρτη φαίνονται δύο ακόμη περιπτώσεις αντιμετώπισης διαχωρισμού AOZ για δύο διαφορετικές χώρες A και D συνορεύουσες «εν σειρά».

Πηγή: <http://kostasxan.blogspot.gr/2013/02/1977-1992.html>

Σε ανάλογες περιστάσεις, τα διεθνή και διαιτητικά δικαστήρια χρησιμοποιούν συχνά τη μέθοδο της διχοτόμου γωνίας, αποδίδοντας το ήμισυ της επήρειας στα επίμαχα νησιά. Στις περιπτώσεις αυτές κατασκευάζονται δυο προσωρινές γραμμές ισαπόστασης, μία με πλήρη και μία με μηδενική επήρεια του νησιού, για να ακολουθήσει η διχοτόμηση της γωνίας ή των γωνιών που σχηματίζονται. Η σχετική κρίση του ICJ περιέχεται στην παράγραφο 129 της απόφασης για την υπόθεση οριοθέτησης μεταξύ Τунησίας και Λιβύης (ICJ Reports 1982, σελ. 89).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Δ»: ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ

ΕΤΟΣ 2012

14 Μαρ, 2012

Αριθμός Απόφασης: Αρ. 16

**Η ΔΙΑΦΟΡΑ ΑΦΟΡΑ ΣΤΗΝ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΩΝ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΣΥΝΟΡΩΝ
ΜΕΤΑΞΥ ΜΠΑΓΚΛΑΝΤΕΣ ΚΑΙ ΜΥΑΝΜΑΡ ΣΤΟΝ ΚΟΛΠΟ ΤΗΣ ΒΕΓΓΑΛΗΣ**

(ΜΠΑΓΚΛΑΝΤΕΣ / ΜΥΑΝΜΑΡ)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

I. Ιστορικό Διαδικασίας	1-30
II. Οι ισχυρισμοί των διαδίκων	31-32
III. Τα πραγματικά περιστατικά	33-39
Περιφερειακή γεωγραφία	33-35
Σύντομη ιστορία των διαπραγματεύσεων μεταξύ των μερών	36-39
IV. Αντικείμενο της διαφοράς	40
V. Δικαιοδοσία	41-50
VI. Εφαρμοστέο δίκαιο	51-55
VII. Εδαφική θάλασσα	56-176
Τα συμφωνηθέντα πρακτικά του 1974 και του 2008	57-99
<i>Η χρήση του όρου «συμφωνία» στο άρθρο 15 της Σύμβασης</i>	70-71
<i>Όροι των «συμφωνηθέντων πρακτικών» και οι συνθήκες από την έγκρισή τους</i>	72-79
<i>Πλήρης εξουσιών</i>	80-85
<i>Εγγραφή</i>	86-87
Η σιωπηρή ή <i>de facto</i> συμφωνία	100-118
Estoppel	119-125
Οριοθέτηση της χωρικής θάλασσας	126-176
<i>Ιστορικός τίτλος και άλλες ειδικές περιστάσεις</i>	130-152
<i>Γραμμή οριοθέτησης</i>	153-169
<i>Δικαίωμα διέλευσης των πλοίων της Μυανμάρ μέσω των χωρικών υδάτων του Μπαγκλαντές γύρω από το νησί του Αγίου</i>	
<i>Μαρτίνου</i>	170-176
VIII. Αποκλειστική οικονομική ζώνη και υφαλοκρηπίδα σε απόσταση 200 ναυτικών μιλίων	177-340
Ενιαία γραμμή οριοθέτησης	178-181
Εφαρμοστέο δίκαιο	182-184

Σχετικές ακτές	185-205
<i>Σχετική ακτή του Μπαγκλαντές</i>	200-202
<i>Σχετική ακτή της Μυανμάρ</i>	203-205
Μέθοδος της οριοθέτησης	206-240
Ίδρυση της προσωρινής γραμμή ίσων αποστάσεων	241-274
<i>Επιλογή μονάδων βάσης</i>	241-266
<i>Η κατασκευή της προσωρινής γραμμής ίσων αποστάσεων</i>	267-274
Οι σχετικές συνθήκες	275-322
<i>Κοιλότητα και αποτέλεσμα αποκοπής</i>	279-297
<i>Το νησί του Αγίου Μαρτίνου</i>	298-319
<i>Σύστημα απόθεσης Βεγγάλης</i>	320-322
Ρύθμιση της προσωρινής γραμμή ίσων αποστάσεων	323-336
Γραμμή οριοθέτησης	337-340
ΙΧ. Υφαλοκρηπίδα πέραν των 200 ναυτικών μιλίων	341-476
Δικαιοδοσία να οριοθετήσει την υφαλοκρηπίδα στο σύνολό της	341-394
<i>Άσκηση της δικαιοδοσίας</i>	364-394
Δικαίωμα	395-449
<i>Το δικαίωμα και η οριοθέτηση</i>	397-423
<i>Σημασία της φυσικής προέκτασης</i>	424-438
<i>Καθορισμός των δικαιωμάτων</i>	439-449
Οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 ναυτικών μιλίων	450-462
<i>Γραμμή οριοθέτησης</i>	461-462
«Γκρίζα Περιοχή»	463-476
X. Κριτήριο δυσαναλογικότητας	477-499
XI. Περιγραφή της γραμμής οριοθέτησης	500-505
XII. Λειτουργικής ρήτρες	506

Παρόντες: Πρόεδρος JESUS. Αντιπρόεδρος TÜRK. Δικαστές MAROTTA RANGEL, YANKOV, NELSON, CHANDRASEKHARA RAO, AKL, WOLFRUM, TREVES, NDIAYE, COT, LUCKY, PAWLAK, YANAI, KATEKA, HOFFMANN, GAO, BOUGUE-TAIA, GOLITSYN, PAIK. Δικαστές ad hoc MENSAH, OXMAN. Γραμματέας GAUTIER.

Σχετικά με την οριοθέτηση της θαλάσσιας διαφοράς υφαλοκρηπίδας μεταξύ Μπαγκλαντές και Μιανμάρ στον κόλπο της Βεγγάλης,

η Λαϊκή Δημοκρατία του Μπαγκλαντές, εκπροσωπείται από την Αυτού Εξοχότητα (ΑΕ) κα Dipu Moni, Υπουργό Εξωτερικών, ως Αντιπρόσωπο. Τον Αντιναύαρχο εα κ. Khurshed Alam Πρόσθετο Γραμματέα του Υπουργείου Εξωτερικών, ως αναπληρωτή εκπρόσωπο.

και

την ΑΕ κ. Mohamed Mijraul Quayes, Γενικό Γραμματέα Εξωτερικών Υποθέσεων Υπουργείου Εξωτερικών, την ΑΕ κ. Mosud Mannan, Πρέσβη της Λαϊκής Δημοκρατίας του Μπαγκλαντές στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, κ. Payam Akhavan, Καθηγητή Διεθνούς Δικαίου, Πανεπιστημίου McGill, Καναδά, μέλος του Δικηγορικού Συλλόγου της Νέας Υόρκης, Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, κ. Alan Boyle, καθηγητή του Διεθνούς Δικαίου, Πανεπιστημίου του Εδιμβούργου, Μέλος του Δικηγορικού Συλλόγου της Αγγλίας και της Ουαλίας, Ηνωμένου Βασιλείου, κ. James Crawford, SC, FBA, Whewell Καθηγητή Διεθνούς Δικαίου, Πανεπιστημίου του Cambridge, Ηνωμένου Βασιλείου, μέλος του Δικηγορικού Συλλόγου της Αγγλίας και Ουαλίας, Ηνωμένου Βασιλείου, μέλος του Διεθνούς Ινστιτούτου του Νόμου, κ. Lawrence H. Martin, Foley Hoag LLP, μέλος των Δικηγορικών Συλλόγων του Ανώτατου Δικαστηρίου των ΗΠΑ, της Κοινοπολιτείας της Μασαχουσέτης και της Επαρχίας της Κολούμπια, Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, κ. Lindsay εφημέριο, Διευθυντή, Θαλάσσιας Ζώνης Solutions ΕΠΕ, Ηνωμένου Βασιλείου, κ. Paul S. Reichler, Foley Hoag LLP, μέλος των Δικηγορικών Συλλόγων του Ανώτατου Δικαστηρίου των ΗΠΑ και της Περιφέρειας της Κολούμπια, Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, κ. Philippe Sands, QC, Καθηγητή Διεθνούς Δικαίου, Πανεπιστημίου College του Λονδίνου, μέλος του Δικηγορικού Συλλόγου της Αγγλίας και της Ουαλίας, Ηνωμένου Βασιλείου,

ως Συμβούλους και Δικηγόρους.

Κύριο Gomal Sarwar, Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Εξωτερικών, κ. Jamal Uddin Ahmed, Βοηθό Γραμματέα, Υπουργείου Εξωτερικών Υποθέσεων, κα Monica Shahanara, Βοηθό Γραμματέα, Υπουργείου Εξωτερικών, κ. M.R.I .Abedin, Υπολοχαγό Cdr., Αναλυτή Συστημάτων Υπουργείου Εξωτερικών, κ. Robin Cleverly, Σύμβουλο Δίκαιου της Θάλασσας, Υδρογραφικής Υπηρεσίας Ηνωμένου Βασιλείου, κ. Scott Edmonds, Σύμβουλο Χαρτογραφίας, Διεθνούς χαρτογράφησης, Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, κ. Thomas Frogh, Διευθυντή Χαρτογράφου, Διεθνούς χαρτογράφησης, Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, κ. Robert W. Smith, Σύμβουλο Γεωγραφίας, Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής,

ως Συμβούλους.

Κ. Joseph R. Curray, Ομότιμο Καθηγητή Γεωλογίας, Πιστοποιημένου Ινστιτούτου Ωκεανογραφίας, του Πανεπιστημίου της Καλιφόρνια, Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής, κ. Hermann Kudrass, Πρώην Διευθυντή και Καθηγητή (Συνταξιούχο), του Γερμανικού Ομοσπονδιακού Ινστιτούτου Γεωεπιστημών και Φυσικών Πόρων (BGR), Γερμανίας,

ως Ανεξάρτητους Εμπειρογνώμονες.

Κα Solène Guggisberg, Υποψήφια Ph.D, Διεθνούς Σχολής Υποθέσεων Θαλάσσιων Ερευνών Max Planck, Γερμανίας, κ. Vivek Krishnamurthy, Foley Hoag LLP, μέλη των δικηγορικών συλλόγων της Νέας Υόρκης και της Περιφέρειας της Κολούμπια, Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, κ. Bjarni Már Magnússon, Υποψήφιο Ph.D., του Πανεπιστημίου του Εδιμβούργου, Ηνωμένου Βασιλείου. Ο κ. Yuri Parkhomenko, Foley Hoag LLP, Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, κ. Remi Reichhold, Βοηθό Έρευνας, Matrix Chambers, Λονδίνου, Ηνωμένου Βασιλείου,

ως Βοηθούς Συμβούλους,

και

Η Δημοκρατία της Ένωσης της Μιανμάρ,

εκπροσωπείται από:

Τον Πρέσβη κ. Tun Shin, Γενικό Εισαγγελέα,

ως Εκπρόσωπο,

κα Hla Myo Nwe, Αναπληρωτή Γενική Διευθυντή, Διεύθυνσης Προξενίων και Νομικών Θεμάτων, Υπουργείου Εξωτερικών,

κ. Kyaw San, Αναπληρωτή Γενικό Διευθυντή, Γραφείου Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας της Ένωσης της Μιανμάρ,

ως Αναπληρωτές Εκπροσώπους

και

κ. Mathias Forteau, Καθηγητή, Πανεπιστημίου Paris Ouest, Nanterre La Défense, Γαλλίας, κ. Coalter Lathrop, Δικηγόρο-σύμβουλο, Sovereign Geographic, μέλος του Δικηγορικού Συλλόγου Βόρειας Καρολίνας, Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, κ. Daniel Müller, Σύμβουλο στο Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο, Ερευνητή, Centre de droit international de Nanterre (CEDIN), Πανεπιστήμιο Paris Ouest, Nanterre La Défense, Γαλλίας, κ. Alain Pellet, Καθηγητή, Πανεπιστημίου Paris Ouest, Nanterre La Défense, Γαλλίας, μέλος και πρώην Πρόεδρο της Διεθνούς Επιτροπής Δικαίου, αντεπιστέλλον μέλος του Διεθνούς Ινστιτούτου Δικαίου, κ. Benjamin Samson, Ερευνητή Κέντρου de droit de Nanterre (CEDIN), Πανεπιστημίου Paris Ouest, Nanterre La Défense, Γαλλίας, κ. Eran Sthoeger, LL.M., Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Νέα Υόρκης, Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής. Sir Michael Wood, KCMG, μέλος του Δικηγορικού Συλλόγου της Αγγλίας, Ηνωμένου Βασιλείου, Μέλος της Επιτροπής Διεθνούς Δικαίου,

ως Συμβούλους και Δικηγόρους.

ΑΕ. κ. U Win Tin, έκτακτο και πληρεξούσιο Πρέσβη της Δημοκρατίας της Ένωσης της Μιανμάρ στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, κ. Min Thein Tint, Κυβερνήτη Διοικητή Υδρογραφικού Κέντρου Ναυτικού της Μιανμάρ, κ. Thura Oo, Αντιπρύτανη του Πανεπιστημίου Meiktila της Μιανμάρ, κ. Maung Maung Myint, Σύμβουλο Πρεσβείας της Δημοκρατίας της Ένωσης της Μιανμάρ στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, κ. Kyaw Htin Lin, Πρώτο Γραμματέα της Πρεσβείας της Δημοκρατίας της Ένωσης της Μιανμάρ στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, κ. Khin Hlaing Oo, Πρώτο Γραμματέα της Πρεσβείας της Δημοκρατίας της Ένωσης της Μιανμάρ στο Βασίλειο του Βελγίου, κ. Hau Mang Thang, Βοηθό Διευθυντή του Τομέα Διεθνούς Δικαίου και Συνθηκών της Διεύθυνσης Προξενίων και Νομικών Υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών, κ. Tin Myo Nwe, Ακόλουθο Προξενικών και Νομικών Υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερι-

κών/Τμήμα Διεθνούς Δικαίου και Συνθηκών, κα Heloise Bajer-Pellet, Δικηγόρο, Μέλος του Δικηγορικού Συλλόγου Παρισίων Γαλλίας, κ. Octavian Buzatu, Υδρογράφο της Ρουμανίας, κα Tessa Barsac, Καθηγήτρια, Πανεπιστημίου Παρισίων Ouest, Nanterre La Défense Γαλλίας, κ. David Swanson, Σύμβουλο Χαρτογραφίας, Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής. Ο κ. Bjørn Kunoy, Υποψήφιο Διδάκτορα, Πανεπιστημίου Paris Ouest, Nanterre- La Défense, Γαλλίας, κ. David P. Rosenberg, LL.M., Duke University School of Law, Ηνωμένων Πελατειών της Αμερικής,

ως Συμβούλους.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

που αποτελείται ως ανωτέρω,

μετά από συζήτηση,

Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση:

I. Ιστορικό Διαδικασίας

1. Η Υπουργός Εξωτερικών της Λαϊκής Δημοκρατίας του Μπαγκλαντές, με επιστολή της 13^{ης} Δεκεμβρίου 2009, που κοινοποιήθηκε στον Πρόεδρο του Δικαστηρίου γνωρίζει ότι, στις 8 Οκτωβρίου 2009, η κυβέρνηση του Μπαγκλαντές είχε συντάξει διαιτητική προσφυγή κατά της Ένωσης της Μιανμάρ (νυν Δημοκρατία της Ένωσης της Μιανμάρ, βλέπε παράγραφο 18), σύμφωνα με το παράρτημα VII του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών της Σύμβασης για το Δίκαιο της Θάλασσας (εφεξής «η Σύμβαση») «για την εξασφάλιση της πλήρους και ικανοποιητικής οριοθέτησης των θαλάσσιων συνόρων με το Μπαγκλαντές [...] Μιανμάρ στη χωρική θάλασσα, της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης και της υφαλοκρηπίδας, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο». Η επιστολή κατατέθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 14 Δεκεμβρίου 2009.

2. Με την ίδια επιστολή, η Υπουργός Εξωτερικών του Μπαγκλαντές κοινοποίησε στον Πρόεδρο του Δικαστηρίου τις δηλώσεις που έγιναν σύμφωνα με

το άρθρο 287 της σύμβασης με την Μυανμάρ και το Μπαγκλαντές στις 4 Νοεμβρίου 2009 και 12 Δεκεμβρίου 2009, αντίστοιχα, σχετικά με την επίλυση της διαφοράς μεταξύ των δύο μερών σχετικά με την οριοθέτηση των θαλάσσιων συνόρων τους στον κόλπο της Βεγγάλης. Η επιστολή αναφέρει: «[Λ]όγω της αμοιβαίας συναίνεσης του Μπαγκλαντές και της Μυανμάρ με την δικαιοδοσία του ΔΔΔΘ, και σύμφωνα με τις διατάξεις της Σύμβασης, άρθρο 287 (4), το Μπαγκλαντές θεωρεί ότι το διακεκριμένο σας Δικαστήριο, είναι πλέον το μοναδικό φόρουμ για την επίλυση της διαφωνίας των μερών.

Σε αυτή τη βάση, η Υπουργός Εξωτερικών του Μπαγκλαντές κάλεσε το Δικαστήριο «να ασκήσει τη δικαιοδοσία επί των θαλασσίων συνόρων μεταξύ των διαφορών Μπαγκλαντές και της Μυανμάρ».

3. Η δήλωση της Μυανμάρ ανέφερε: «Σύμφωνα με το άρθρο 287, παράγραφος 1, του 1982 των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας (UNCLOS), η Κυβέρνηση της Ένωσης της Μυανμάρ δηλώνει ότι αποδέχεται την αρμοδιότητα του Διεθνούς Δικαστηρίου για το Δίκαιο της θάλασσας προς επίλυση της διαφοράς μεταξύ της Ένωσης Μυανμάρ και της Λαϊκής Δημοκρατίας του Μπαγκλαντές σχετικά με την οριοθέτηση των θαλάσσιων συνόρων μεταξύ των δύο χωρών στον Κόλπο της Βεγγάλης».

4. Η δήλωση του Μπαγκλαντές, ανέφερε: «Σύμφωνα με το άρθρο 287, παράγραφος 1, του 1982 των Ηνωμένων Εθνών της Σύμβασης για το Δίκαιο της Θάλασσας, η κυβέρνηση του της Λαϊκής Δημοκρατίας του Μπαγκλαντές δηλώνει ότι αποδέχεται το δικαιοδοσία του Διεθνούς Δικαστηρίου για το Δίκαιο της Θάλασσας για τη διευθέτηση της διαφοράς μεταξύ της Λαϊκής Δημοκρατίας του Μπαγκλαντές και της Ένωσης της Μυανμάρ σχετικά με την οριοθέτηση των θαλάσσιων συνόρων τους στον Κόλπο της Βεγγάλης».

5. Εν όψει των ανωτέρω δηλώσεων, καθώς και της επιστολής της Υπουργού Εξωτερικών του Μπαγκλαντές με ημερομηνία 13 Δεκεμβρίου 2009 που αναφέρεται στις παραγράφους 1 και 2, η υπόθεση εγγράφεται στον κατάλογο των περιπτώσεων, ως υπόθεση Αρ. 16 στις 14 Δεκεμβρίου 2009. Από την ίδια ημερομηνία, ο Γραμματέας, σύμφωνα με το άρθρο 24, παράγραφος 2, του καταστατικού του Δικαστηρίου (στο εξής «το Καταστατικό»), κοινοποίησε ένα επικυρωμένο αντίγραφο της επιστολής - αναγγελίας που έγινε από το Μπαγκλαντές στην κυβέρνηση της Μυανμάρ.

6. Με επιστολή της 17^{ης} Δεκεμβρίου 2009, ο Γραμματέας ενημέρωσε το Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών, σύμφωνα με τη θεσμική διαδικασία. Με ανακοίνωση στις 22 Δεκεμβρίου 2009, ο Γραμματέας γνωστοποίησε επίσης στα κράτη μέρη της Σύμβασης, σύμφωνα με το άρθρο 24, παράγραφος 3, του Καταστατικού.

7. Με επιστολή της 22^{ας} Δεκεμβρίου 2009, η Υπουργός Εξωτερικών του Μπαγκλαντές, ενεργώντας ως Εκπρόσωπος στην υπόθεση, ενημέρωσε τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου αναφορικά με τον ορισμό του κ. Khurshed Alam, Πρόσθετου Γραμματέα του Υπουργείου Εξωτερικών, ως αναπληρωτή Εκπροσώπου του Μπαγκλαντές. Με σημείωμα της 23^{ης} Δεκεμβρίου 2009, το Υπουργείο Εξωτερικών της Μιανμάρ ενημέρωσε το Δικαστήριο για το διορισμό του κ. Tun Shin, Γενικού Εισαγγελέα, όπως Αντιπροσώπου, και της κας Hla Myo Nwe, Αναπληρωτή Γενική Διευθυντή του Υπουργείου Εξωτερικών Υποθέσεων, και του κ. Nyan Win Naing, Αναπληρωτή Διευθυντή του Γραφείου Γενικού Εισαγγελέα, ως Αναπληρωτών Αντιπροσώπων. Στη συνέχεια, με επιστολή της 24^{ης} Μαΐου 2011, η Εκπρόσωπος της Μιανμάρ ενημέρωσε το Δικαστήριο ότι η Μιανμάρ όρισε τον κ. Kyaw San, Αναπληρωτή Γενικό Διευθυντή του Γραφείου Γενικού Εισαγγελέα, ως αναπληρωτή Αντιπρόσωπο στη θέση του κ. Nyan Win Naing.

8. Με επιστολή της 14^{ης} Ιανουαρίου 2010, ο Πρέσβης της Μιανμάρ στη Γερμανία, διαβίβασε επιστολή από τον Υπουργό Εξωτερικών της Μιανμάρ με την ίδια ημερομηνία, στην οποία η Μιανμάρ ενημέρωσε τον Έφορο ότι «αποσύρει προηγούμενη δήλωση αποδοχής της δικαιοδοσίας του ΔΔΔΘ που έγινε στις 4 Νοεμβρίου 2009 από τον Υπουργό Εξωτερικών Υποθέσεων της Μιανμάρ, στο Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών». Την ίδια ημερομηνία, ο γραμματέας διαβίβασε αντίγραφο της προαναφερθείσας επιστολής στο Μπαγκλαντές.

9. Σε μια επιστολή με ημερομηνία 18 Ιανουαρίου 2010 προς το Γραμματέα, ο Αναπληρωτής εκπρόσωπος του Μπαγκλαντές δήλωσε ότι η απόσυρση από τη Μιανμάρ της δήλωσης που έκανε περί αποδοχής της δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου «σε καμία περίπτωση δεν επηρεάζει τη διαδικασία σχετικά με τη διαφορά που έχει ήδη αρχίσει στο ΔΔΔΘ, ή τη δικαιοδοσία του ΔΔΔΘ σε σχέση με μια τέτοια διαδικασία». Με την άποψη αυτή, το Μπαγκλαντές αναφέρεται στο άρθρο 287, παράγραφοι 6 και 7, της Σύμβασης.

10. Οι διαβουλεύσεις διεξήχθησαν από τον Πρόεδρο με τους Αντιπροσώπους των συμβαλλομένων μερών στις 25 και 26 Ιανουαρίου 2010 για να εξακριβώσει τις απόψεις τους σχετικά με διαδικαστικά ζητήματα, σε σχέση με την υπόθεση. Στο πλαίσιο αυτό, διαπιστώθηκε ότι, για τους λόγους που αναφέρονται στην παράγραφο 5, η υπόθεση είχε καταχωρηθεί στον κατάλογο των περιπτώσεων (του Δικαστηρίου) ως υπόθεση αριθ. 16. Οι εκπρόσωποι των συμβαλλομένων μερών συμφώνησαν ότι η 14^η Δεκεμβρίου 2009 ήταν να θεωρηθεί ως η ημερομηνία έναρξης της διαδικασίας ενώπιον του Δικαστηρίου.

11. Σύμφωνα με τα άρθρα 59 και 61 του Κανονισμού του Δικαστηρίου (Στο εξής «οι κανόνες»), ο Πρόεδρος, έχοντας διαπιστώσει τις απόψεις των συμβαλλομένων μερών, με Παραγγελία της 28^{ης} Ιανουαρίου 2010, καθόρισε τις ακόλουθες προθεσμίες για την κατάθεση των υπομνημάτων στην υπόθεση: 1^η Ιουλίου 2010 για το Υπόμνημα του Μπαγκλαντές και της 1^{ης} Δεκεμβρίου 2010 για το Αντί-Υπόμνημα της Μιανμάρ. Ο Γραμματέας αμέσως διαβίβασε αντίγραφο του Εντολής στα μέρη. Το Υπόμνημα και το Αντί-Υπόμνημα οφείλεται να κατατεθούν δεόντως εντός των χρονικών ορίων που καθορίστηκαν.

12. Σύμφωνα με τα άρθρα 59 και 61 του Κανονισμού, οι απόψεις των μερών αφού διαπιστώθηκαν από τον Πρόεδρο, το Δικαστήριο, με ημερομηνία Παραγγελίας 17 Μαρτίου 2010, ενέκρινε την υποβολή Απάντησης από το Μπαγκλαντές και ανταπάντησής από την Μιανμάρ στις 15 Μαρτίου του 2011 και 1^η Ιουλίου 2011, αντίστοιχα, ως προθεσμίες για την κατάθεσή τους. Ο Γραμματέας αμέσως διαβίβασε αντίγραφο του εντάλματος στα μέρη. Η απάντηση και η ανταπάντηση θα πρέπει δεόντως να κατατεθούν εντός των προθεσμιών που καθορίζονται.

13. Δεδομένου ότι το Δικαστήριο δεν περιλαμβάνει στη σύνθεση της Δικαστικής έδρας ένα μέλος της εθνικότητας των μερών, καθένα από τα μέρη κάνει χρήση του δικαιώματός του από το άρθρο 17 του καταστατικού, για να επιλέξει έναν δικαστή *ad hoc*. Το Μπαγκλαντές, με επιστολή του της 13^{ης} Δεκεμβρίου 2009 που αναφέρεται στην παράγραφο 1, επέλεξε τον κ. Vaughan Lowe. και η Μιανμάρ, με επιστολή της στις 12^{ης} Αυγούστου 2010, επέλεξε τον κ. Bernard H. Oxman για να παραστούν ως δικαστές *ad hoc* για την υπόθεση. Δεν υπάρχει αντίρρηση από τη Μιανμάρ για την επιλογή του κ. Lowe, ως δικαστή *ad hoc* και καμία αντίρρηση από το Μπαγκλαντές για την επιλογή του κ. Oxman ως *ad hoc* δικαστή. Ως εκ τούτου, τα μέρη ενημερώθηκαν από το Γραμματέα στις 12 Μαΐου 2010 και 20 Σεπτεμβρίου

2010, αντίστοιχα, ότι ο κ. Lowe και ο κ. Oxman θα γίνουν δεκτοί να συμμετάσχουν στη διαδικασία ως δικαστές *ad hoc*, αφού έκαναν την υπεύθυνη δήλωση που απαιτείται σύμφωνα με το άρθρο 9 του Κανονισμού.

14. Με επιστολή της 1^{ης} Σεπτεμβρίου 2010, ο κ. Lowe ενημέρωσε τον Πρόεδρο ότι δεν ήταν σε θέση να ενεργεί ως *ad hoc* δικαστής στην υπόθεση.

15. Με επιστολή της 13^{ης} Σεπτεμβρίου 2010, σύμφωνα με το άρθρο 19, παράγραφος 4, του Κανονισμού, ο αναπληρωτής εκπρόσωπος του Μπαγκλαντές ενημέρωσε το Γραμματέα για την επιλογή στην περίπτωση αυτή από το Μπαγκλαντές του κ. Thomas Mensah ως *ad hoc* δικαστή, σε αντικατάσταση του κ. Lowe. Δεδομένου ότι δεν υπάρχει αντίρρηση για την επιλογή του κ. Mensah ως *ad hoc* δικαστή από τη Μιανμάρ, και καμία αντίρρηση από το ίδιο το Δικαστήριο, ο Γραμματέας ενημέρωσε τα μέρη με επιστολή της 26^{ης} Οκτωβρίου 2010 ότι ο κ. Mensah θα γίνει δεκτός να συμμετάσχει στη διαδικασία ως δικαστής *ad hoc*, αφού έκανε την υπεύθυνη δήλωση που απαιτείται σύμφωνα με το άρθρο 9 του Κανονισμού.

16. Στις 16 Φεβρουαρίου 2011, ο Πρόεδρος προέβη σε διαβουλεύσεις με τους Αντιπροσώπους των συμβαλλομένων μερών σχετικά με την οργάνωση της ακρόασης, σύμφωνα με το άρθρο 45 του Κανονισμού.

17. Με επιστολή της 22 Ιουλίου 2011 που απεύθυνε προς το Γραμματέα, ο Γενικός Πρόξενος της Ιαπωνίας στο Αμβούργο, ζήτησε αντίγραφα των γραπτών υπομνημάτων να διατεθούν στην Ιαπωνία. Τα αιτούμενα αντίγραφα με τις απόψεις των μερών όπως διαπιστώθηκαν από τον Πρόεδρο, διατέθηκαν, σύμφωνα με το άρθρο 67, παράγραφος 1, του Κανονισμού, με επιστολή της 22 Αυγούστου 2011 από τον Γραμματέα στο Γενικό Πρόξενο της Ιαπωνίας.

18. Με ανακοίνωση της 15^{ης} Αυγούστου 2011, η Πρεσβεία της Μιανμάρ στο Βερολίνο ενημέρωσε τη Γραμματεία του (Δικαστηρίου) ότι το όνομα της χώρας είχε αλλάξει από «Ένωση της Μιανμάρ» σε «Δημοκρατία της Ένωσης της Μιανμάρ», από το Μάρτιο 2011.

19. Ο Πρόεδρος, αφού διαπίστωσε τις απόψεις των μερών, με Παραγγελία με ημερομηνία 19 Αυγούστου 2011, καθορίζει την 8^η Σεπτεμβρίου, 2011 ως ημερομηνία για την το άνοιγμα της προφορικής διαδικασίας.

20. Σε δημόσια συνεδρίαση που πραγματοποιήθηκε στις 5 Σεπτεμβρίου 2011, ο κ. Thomas Mensah, *ad hoc* δικαστής επιλεγείς από το Μπαγκλαντές, και ο κ. Bernard H. Oxman, δικαστής *ad hoc* που επιλέχθηκε από τη Μιανμάρ, έκαναν την υπεύθυνη δήλωση που απαιτείται σύμφωνα με το άρθρο 9 του Κανονισμού.

21. Σύμφωνα με το άρθρο 68 του Κανονισμού, το Δικαστήριο αποφάσισε τη διεξαγωγή αρχικών συζητήσεων στις 5, 6 και 7 Σεπτεμβρίου 2011 προκειμένου να δοθεί η δυνατότητα στους δικαστές για ανταλλαγή απόψεων σχετικά με τα υπομνήματα και τη διεξαγωγή της υπόθεσης. Στις 7 Σεπτεμβρίου 2011, αποφάσισε, σύμφωνα με το άρθρο 76, παράγραφος 1, του Κανόνα, να υποβάλει στα μέρη δύο ερωτήματα στα οποία είχε ειδικά επικεντρωθεί. Αυτά τα ερωτήματα έχουν ως εξής:

α. Με την επιφύλαξη του κατά πόσον το Δικαστήριο έχει δικαιοδοσία να οριοθετήσει την υφαλοκρηπίδα πέραν των 200 ναυτικών μιλίων, τα συμβαλλόμενα μέρη θα παρέθεταν τις απόψεις τους σε σχέση με την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 ναυτικών μιλίων;

β. Με δεδομένη την ιστορία των μεταξύ τους συζητήσεων για το θέμα, τα συμβαλλόμενα μέρη θα διευκρίνιζαν τη θέση τους σχετικά με το δικαίωμα της διέλευσης των πλοίων της Μιανμάρ από την αιγιαλίτιδα ζώνη της Μπαγκλαντές γύρω από το Νησί του Αγίου Μαρτίνου;

22. Στις 7 Σεπτεμβρίου 2011, ο Πρόεδρος προέβη σε διαβουλεύσεις με τους εκπροσώπους των μερών για να εξακριβώσει τις απόψεις τους σχετικά με την εξέταση και τους διαβιβάζει τα ερωτήματα που αναφέρονται στην παράγραφο 21.

23. Πριν από την έναρξη της προφορικής διαδικασίας, στις 7 Σεπτεμβρίου 2011, η Εκπρόσωπος του Μπαγκλαντές κοινοποίησε στοιχεία που απαιτούνται σύμφωνα με την παράγραφο 14 των κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με την προετοιμασία και την παρουσίαση των υποθέσεων ενώπιον του Δικαστηρίου.

24. Ο εκπρόσωπος της Μιανμάρ κοινοποίησε στοιχεία που απαιτούνται δυνάμει της παραγράφου 14 των κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με την κατάρτιση και παρουσίαση των υποθέσεων ενώπιον του Δικαστηρίου στις 9 Σεπτεμβρίου 2011 και πρόσθετες πληροφορίες στις 14 Σεπτεμβρίου 2011.

25. Από 8 έως 24 Σεπ 2011, το Δικαστήριο διεξήγαγε 15 δημόσιες συνεδριάσεις όπως παρακάτω:

Για Μπαγκλαντές:

ΑΕ κα Dipu Moni,

Ο κ. Khurshed Alam,

ως Εκπρόσωπος και αναπληρωτής Εκπρόσωπος.

A.E. κ. Mohamed Mijraul Quayes,

Ο κ. Payam Akhavan,

Ο κ. Alan Boyle,

Ο κ. James Crawford,

Ο κ. Lawrence H. Martin,

Ο κ. Lindsay εφημέριος,

Ο κ. Paul S. Reichler,

Ο κ. Philippe Sands,

ως Νομικοί Σύμβουλοι και Δικηγόροι.

Για Μυανμάρ:

Πρέσβης κ. Tun Shin,

ως Αντιπρόσωπος

Ο κ. Mathias Forteau,

Ο κ. Coalter Lathrop,

Ο κ. Daniel Müller,

Ο κ. Alain Pellet,

Ο κ. Benjamin Samson,

Ο κ. Eran Sthoeger,

Ο Sir Michael Wood,

ως Νομικοί Σύμβουλοι και Δικηγόροι.

26. Κατά τη διάρκεια της προφορικής διαδικασίας, τα μέρη εμφανίζουν μια σειρά διαφανειών, όπως χάρτες, διαγράμματα και αποσπάσματα από έγγραφα, και

κινούμενες εικόνες στις οθόνες βίντεο. Ηλεκτρονικά αντίγραφα των εγγράφων αυτών κατατίθενται στη Γραμματεία από τα συμβαλλόμενα μέρη.

27. Η ακροαματική διαδικασία μεταδόθηκε μέσω του διαδικτύου ως μια εκπομπή.

28. Σύμφωνα με το άρθρο 67, παράγραφος 2, του Κανονισμού, αντίγραφα των υπομνημάτων και των εγγράφων που προσαρτώνται σε αυτά έγιναν προσιτά στο κοινό σχετικά με την έναρξη της προφορικής διαδικασίας.

29. Σύμφωνα με το άρθρο 86 του Κανονισμού, τα πρακτικά της επ' ακροατηρίω διαδικασίας ετοιμάστηκαν από τον Έφορο σε όλες τις επίσημες γλώσσες που χρησιμοποιούνται στο Δικαστήριο κατά τη διάρκεια της ακρόασης. Αντίγραφα των αντιγράφων αυτών των αρχείων κυκλοφόρησαν στους δικαστές της έδρας και στα δύο μέρη. Οι μεταγραφές έγιναν διαθέσιμες στο κοινό σε ηλεκτρονική μορφή.

30. Ο Πρόεδρος Jesus, του οποίου η θητεία ως Προέδρου έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2011, συνέχισε να προεδρεύει του δικαστηρίου στην παρούσα περίπτωση μέχρι την ολοκλήρωση, σύμφωνα με το άρθρο 16, παράγραφος 2, του Κανονισμού. Σύμφωνα με το άρθρο 17 του Κανονισμού, οι δικαστές Yankon και Treves, των οποίων η θητεία του έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2011, έχοντας συμμετάσχει στην συνάντηση που αναφέρονται στο άρθρο 68 του Κανονισμού, συνέχισαν να εκδικάζουν στην υπόθεση μέχρι την ολοκλήρωσή της. Ο Δικαστής Caminos, του οποίου η θητεία έληξε επίσης στις 30 Σεπτεμβρίου 2011, λόγω ασθενείας αποτράπηκε από τη συμμετοχή στη διαδικασία.

II. Οι ισχυρισμοί των διαδίκων

31. Με τα υπομνήματά τους, τα μέρη που παρουσιάζουν τους ακόλουθους ισχυρισμούς:

Στο Υπόμνημα και στην Απάντησή του, το Μπαγκλαντές ζήτησε από το Δικαστήριο να επιδικάσει και διακηρύξει ότι:

1. Τα θαλάσσια σύνορα μεταξύ Μπαγκλαντές και Μιανμάρ στα χωρικά ύδατα θα είναι ότι η γραμμή συμφωνήθηκε για πρώτη φορά μεταξύ τους το 1974 και επιβεβαιώθηκε το 2008. Οι συντεταγμένες για το κάθε ένα από τα επτά σημεία που περιλαμβάνει την οριοθέτηση είναι οι εξής:

A/A	Γεωγραφικό πλάτος	Γεωγραφικό μήκος
1.	20° 42' 15.8" N	92° 22' 07.2" E
2.	20° 40' 00.5" N	92° 21' 5.2" E
3.	20° 38' 53.5" N	92° 22' 39.2" E
4.	20° 37' 23.5" N	92° 23' 57.2" E
5.	20° 35' 53.5" N	92° 25' 04.2" E
6.	20° 33' 40.5" N	92° 25' 49.2" E
7.	20° 22' 56.6" N	92° 24' 24.2" E

2. Από το σημείο 7, τα θαλάσσια σύνορα μεταξύ Μπαγκλαντές Μυανμάρ ακολουθούν μια γραμμή με ένα γεωδαιτικό αζιμούθιο 215° για το σημείο που βρίσκεται 17° 25' 50.7" B - 90° 15' 49.0" E, και

3. Από εκείνο το σημείο, τα θαλάσσια σύνορα μεταξύ Μπαγκλαντές και της Μυανμάρ ακολουθούν τις καμπύλες του ορίου 200 εκατ. που προέρχονται από τις κανονικές γραμμές βάσης της Μυανμάρ προς το σημείο που βρίσκεται 15° 42' 54,1" B - 90° 13' 50,1" E.

(Όλα τα στοιχεία αναφέρονται αναφέρεται WGS 84).

Στο Υπόμνημα Αντίκρουσης και στην ανταπάντησή της, η Μυανμάρ ζήτησε από το Δικαστήριο να επιδικάσει και διακηρύξει ότι:

1. Το μόνο όριο στα θαλάσσια σύνορα μεταξύ Μυανμάρ και Μπαγκλαντές τρέχει από το σημείο A στο σημείο G ως εξής:

Σημείο	Γεωγραφικό πλάτος	Γεωγραφικό μήκος
A	20° 42' 15.8" N	92° 22' 07,2" E
B	20° 41' 03,4" N	92° 20' 12.9" E
B1	20° 38' 53.5" N	92° 22' 39.2" E
B2	20° 37' 23.5" N	92° 23' 57.2" E
B3	20° 35' 53.5" N	92° 25' 04.2" E
B4	20° 33' 40.5" N	92° 25' 49.2" E

B5	20° 22' 56.6" N	92° 24' 24.2" E
C	20° 30' 42.8" N	92° 25' 23.9" E
D	20° 28' 20.0" N	92° 19' 31.6" E
E	20° 26' 42.4" N	92° 09' 53.6" E
F	20° 13' 06.3" N	92° 00' 07.6" E
G	19° 45' 36.7" N	91° 32' 38.1" E

(Οι συντεταγμένες αναφέρονται στο δεδομένο WGS 84)

2. Από το σημείο G, η οριακή γραμμή συνεχίζει κατά μήκος της γραμμή ίσων αποστάσεων σε μια νοτιοδυτική κατεύθυνση που ακολουθεί ένα γεωδαιτικό αζιμούθιο 231° 37' 50.9" «μέχρι να φτάσει στην περιοχή όπου τα δικαιώματα του τρίτου κράτους μπορούν να επηρεαστούν».

Η Δημοκρατία της Ένωσης της Μιανμάρ διατηρεί το δικαίωμα να συμπληρώσει ή να τροποποιήσει τις παρατηρήσεις αυτές κατά τη διάρκεια της παρούσας διαδικασίας.

32. Σύμφωνα με το άρθρο 75, παράγραφος 2, του Κανονισμού, οι ακόλουθες τελικές εισηγήσεις παρουσιάζονται από τα συμβαλλόμενα μέρη κατά τη διάρκεια της προφορικής διαδικασίας:

Εκ μέρους του Μπαγκλαντές, κατά τη συνεδρίαση στις 22 Σεπτεμβρίου 2011:

Στη βάση των γεγονότων και τα επιχειρήματα που αναφέρονται στην απάντησή μας και κατά τη διάρκεια της προφορικής διαδικασίας αυτών, το Μπαγκλαντές ζητά από το Δικαστήριο να επιδικάσει και να δηλώσει ότι:

(1) Τα θαλάσσια σύνορα μεταξύ Μπαγκλαντές και Μιανμάρ στα **χωρικά ύδατα** είναι ότι η γραμμή συμφωνήθηκε για πρώτη φορά μεταξύ τους το 1974 και επιβεβαιώθηκε το 2008. Οι συντεταγμένες για το καθένα από τα επτά σημεία που περιλαμβάνει την οριοθέτηση είναι εκείνα όπως εκτίθενται με τα υπομνήματά μας, στο Υπόμνημα και την Απάντηση.

(2) Από το σημείο 7, τα θαλάσσια σύνορα μεταξύ Μπαγκλαντές και Μιανμάρ ακολουθούν μια γραμμή με ένα γεωδαιτικό αζιμούθιο 215° για το σημείο

που βρίσκεται στις συντεταγμένες που ορίζονται στην παράγραφο 2 των υποβληθέντων όπως ορίζεται στην Απάντηση, και

(3) Από εκείνο το σημείο, τα θαλάσσια σύνορα μεταξύ του Μπαγκλαντές και της Μιανμάρ ακολουθούν τις καμπύλες του 200-Μ ορίου που προέρχονται από τις κανονικές γραμμές βάσης της Μιανμάρ προς το σημείο που βρίσκονται οι συντεταγμένες που ορίζονται στην παράγραφο 3 των υποβληθέντων ως σύνολο στην Απάντηση.

Εκ μέρους της Μιανμάρ, κατά τη συνεδρίαση της 24^{ης} Σεπτεμβρίου 2011:

Έχοντας υπόψη τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που καθορίζονται στο Αντι-Υπόμνημα και το Υπόμνημα Ανταπάντησεως, και κατά την προφορική διαδικασία, η Δημοκρατία της Ένωσης της Μιανμάρ ζητά από το Δικαστήριο να επιδικάσει και να δηλώσει ότι:

1. Το μόνο όριο στα θαλάσσια σύνορα μεταξύ Μιανμάρ και Μπαγκλαντές τρέχει από το σημείο Α στο σημείο G, όπως ορίζεται στην Ανταπάντηση. [...]
2. Από το σημείο G, η οριακή γραμμή συνεχίζει κατά μήκος της γραμμής ίσων αποστάσεων σε μια νοτιοδυτική κατεύθυνση που ακολουθεί ένα γεωδαιτικό αζιμούθιο 231° 37' 50.9" «μέχρι να φτάσει στην περιοχή όπου τα δικαιώματα του τρίτου κράτους μπορούν να επηρεαστούν».

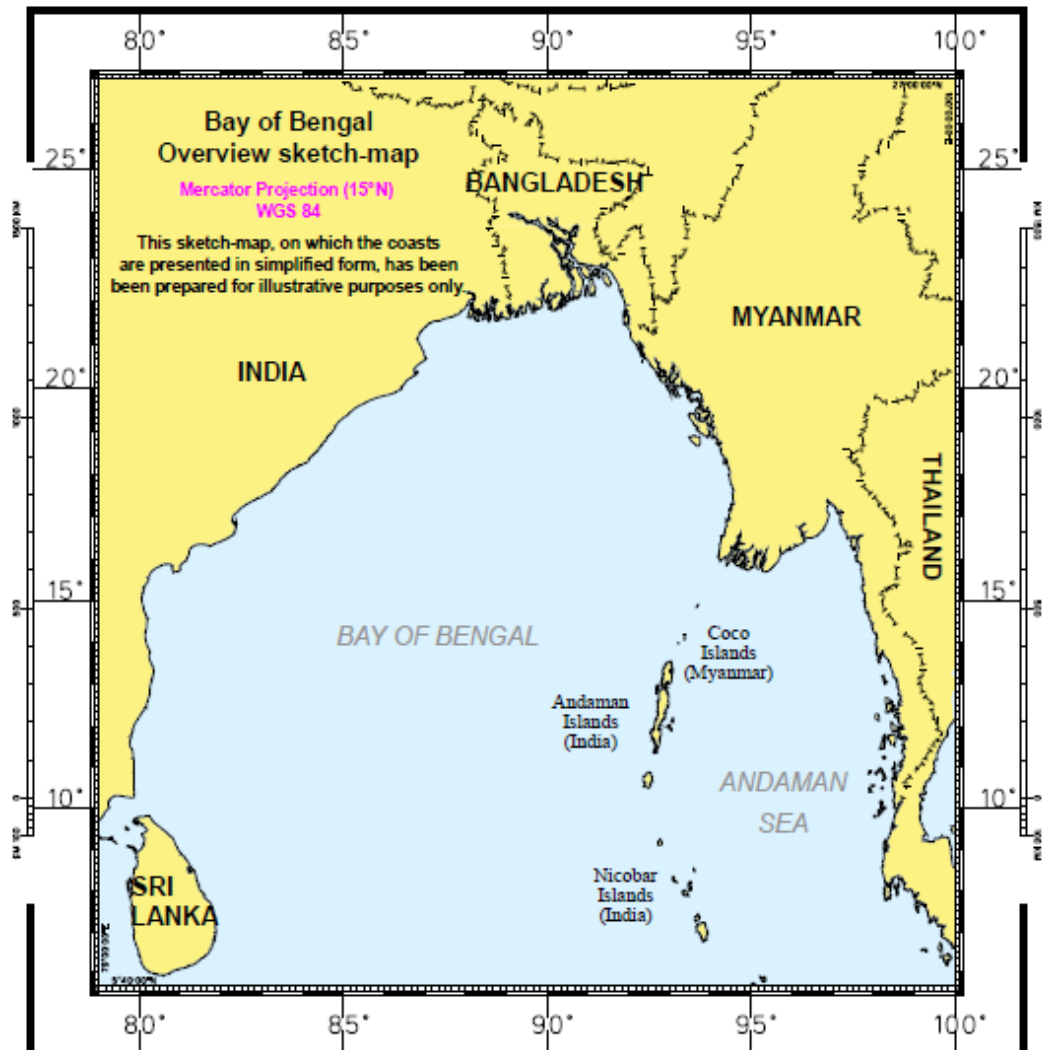
III. Ιστορικό Γεγονότων

Περιφερειακή γεωγραφία (βλ. επισκόπηση σκίσο-χάρτη στη σελίδα 20)

33. Η υπό οριοθέτηση θαλάσσια περιοχή στην προκειμένη περίπτωση έγκειται στο βορειοανατολικό τμήμα του κόλπου της Βεγγάλης. Ο εν λόγω κόλπος βρίσκεται στο βορειοανατολικό του Ινδικού Ωκεανού, που καλύπτει μια έκταση 2,2 εκατ. περίπου τετραγωνικών χιλιομέτρων, και συνορεύει με τη Σρι Λάνκα, την Ινδία, το Μπαγκλαντές και τη Μιανμάρ.

34. Το Μπαγκλαντές βρίσκεται στα βόρεια και βορειοανατολικά του κόλπου της Βεγγάλης. Συνορεύει με τη Μιανμάρ και την Ινδία και η έκτασή του καλύπτει μια περιοχή περίπου 147.000 τετραγωνικών χιλιομέτρων.

35. Η Μιανμάρ βρίσκεται στα ανατολικά του κόλπου της Βεγγάλης. Συνορεύει με το Μπαγκλαντές, την Ινδία, την Κίνα, το Λάος και την Ταϊλάνδη και η έκτασή της καλύπτει μια περιοχή περίπου 678.000 τετραγωνικών χιλιομέτρων.

Σύντομη ιστορία των διαπραγματεύσεων μεταξύ των μερών

36. Πριν από τη θέσπιση αυτών των διαδικασιών, οι διαπραγματεύσεις για το οριοθέτηση των θαλάσσιων συνόρων διεξήχθησαν μεταξύ Μπαγκλαντές και Μυανμάρ από το 1974 έως το 2010. Οκτώ γύροι συνομιλιών έλαβαν χώρα μεταξύ του 1974 και του 1986 και έξι γύροι μεταξύ 2008 και 2010.

37. Κατά τη διάρκεια του δεύτερου γύρου των συνομιλιών, που πραγματοποιήθηκε στη Ντάκα μεταξύ 20 και 25 του Νοεμβρίου 1974, οι επικεφαλής των δύο αντιπροσωπειών, στις 23 Νοεμβρίου 1974, υπέγραψαν τα «συμφωνηθέντα πρακτικά» μεταξύ της αντιπροσωπείας του Μπαγκλαντές και της Αντιπροσωπείας της Βιρμανίας σχετικά με την οριοθέτηση των θαλάσσιων συνόρων μεταξύ των δύο χωρών (στο εξής «τα συμφωνηθέντα πρακτικά του 1974», δείτε σκέψη παραγράφου 57).

38. Με την επανέναρξη των συνομιλιών για το 2008, κατά τον πρώτο γύρο που πραγματοποιήθηκε στη Ντάκα από 31 Μαρτίου έως 1 Απριλίου 2008, οι επικεφαλής των αντιπροσωπειών την 1^η Απριλίου 2008, υπέγραψαν τα «συμφωνηθέντα πρακτικά» της συνάντησης που πραγματοποιήθηκε μεταξύ της αντιπροσωπείας Μπαγκλαντές και της αντιπροσωπείας της Μυανμάρ σχετικά με την οριοθέτηση των θαλάσσιων συνόρων μεταξύ των δύο χωρών (στο εξής «τα συμφωνηθέντα πρακτικά του 2008», δείτε σκέψη παραγράφου 58).

39. Στην περίληψη των συζητήσεων που υπογράφεται από τους επικεφαλής των αντιπροσωπειών στο πέμπτο γύρο, που πραγματοποιήθηκε στη Chittagong, στις 8 και 9 Ιανουαρίου 2010, διαπιστώθηκε ότι το Μπαγκλαντές είχε ήδη ξεκινήσει διαδικασίες διαιτησίας βάσει του Παραρτήματος VII, της Σύμβασης.

IV. Αντικείμενο της διαφοράς

40. Η διαφορά αφορά στην οριοθέτηση των θαλάσσιων συνόρων μεταξύ Μπαγκλαντές και της Μυανμάρ στον κόλπο της Βεγγάλης σε σχέση με τα χωρικά ύδατα, την αποκλειστική οικονομική ζώνη και την υφαλοκρηπίδα.

V. Δικαιοδοσία

41. Το Μπαγκλαντές παρατηρεί ότι τα συμβαλλόμενα μέρη έχουν ρητά αναγνωρίσει τη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου επί της διαφοράς, όπως αντικατοπτρίζεται στις δηλώσεις τους που έγιναν βάσει του άρθρου 287. Αναφέρει ότι «το

αντικείμενο της διαφοράς ασχολείται αποκλειστικά με τις διατάξεις της Σύμβασης και, συνεπώς, εμπίπτει εξ ολοκλήρου εντός της δικαιοδοσίας ΔΔΔΘ όπως έχει συμφωνηθεί από τα συμβαλλόμενα μέρη».

42. Το Μπαγκλαντές ισχυρίζεται ότι «η αίτηση αυτή είναι με βάση τις διατάξεις της Σύμβασης, όπως εφαρμόζεται για τα κρίσιμα πραγματικά περιστατικά, που περιλαμβάνουν αλλά δεν περιορίζονται από τα άρθρα 15, 74, 76 και 83 της Σύμβασης και ότι αυτές διατάξεις αφορούν στην οριοθέτηση των χωρικών υδάτων, στην αποκλειστική οικονομική ζώνη και στην υφαλοκρηπίδα, συμπεριλαμβανομένου του απώτατου ορίου της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 ναυτικών μιλίων (στο εξής «νμ»)).

43. Το Μπαγκλαντές αναφέρει ότι η δικαιοδοσία του Δικαστηρίου για την οριοθέτηση των θαλάσσιων συνόρων μεταξύ Μπαγκλαντές και της Μιανμάρ για το σύνολο των θαλάσσιων περιοχών της διαφοράς, συμπεριλαμβανομένου του τμήματος της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ από τις γραμμές βάσης από τις οποίες μετράται το πλάτος της χωρικής θάλασσας (στο εξής «υφαλοκρηπίδα πέραν των 200 νμ») αναγνωρίζεται σύμφωνα με το Σύμβαση και καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η δικαιοδοσία του Δικαστηρίου σε σχέση με τη διαφορά μεταξύ του Μπαγκλαντές και της Μιανμάρ αποδεικνύεται πλήρως.

44. Η Μιανμάρ σημειώνει ότι τα δύο μέρη στις δηλώσεις τους που απορρέουν από άρθρο 287, παράγραφος 1, της Σύμβασης αποδέχθηκαν την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου για την επίλυση της διαφοράς σχετικά με την οριοθέτηση των θαλάσσιων ορίων στον Κόλπο της Βεγγάλης. Αναφέρει ότι η διαφορά ενώπιον αυτού του δικαστηρίου αφορά στην οριοθέτηση των χωρικών υδάτων, της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης και της υφαλοκρηπίδας της Μιανμάρ και του Μπαγκλαντές στον κόλπο της Βεγγάλης.

45. Η Μιανμάρ δεν αμφισβητεί ότι, «ως θέμα αρχής, η οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας, όπως πέρα από τα 200 νμ, θα μπορούσε να εμπίπτει στη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου, ωστόσο, υποστηρίζει ότι εν προκειμένω, το Δικαστήριο δεν έχει δικαιοδοσία όσον αφορά στην υφαλοκρηπίδα πέραν των 200 νμ». Σε αυτό το πλαίσιο η Μιανμάρ υποστηρίζει ότι, ακόμη και αν το Δικαστήριο αποφασίσει ότι έχει αρμοδιότητα να οριοθετήσει την υφαλοκρηπίδα πέραν των 200 νμ, αυτό θα αποτελούσε για το Δικαστήριο σφετερισμό άσκησης αυτής της αρμοδιότητας στην παρούσα υπόθεση.

46. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι το Μπαγκλαντές και η Μιανμάρ είναι κράτη μέλη της Σύμβασης (για το Δίκαιο της Θάλασσας). Το Μπαγκλαντές επικύρωσε τη Σύμβαση στις 27 Ιουλίου 2001 και η Σύμβαση τέθηκε σε ισχύ για το Μπαγκλαντές στις 26 Αυγούστου 2001. Η Μιανμάρ επικύρωσε τη Σύμβαση στις 21 Μαΐου 1996 και η Σύμβαση τέθηκε σε ισχύ για την Μιανμάρ, στις 20 Ιουνίου 1996.

47. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι η Μιανμάρ και το Μπαγκλαντές, από τις δηλώσεις σύμφωνα με το άρθρο 287, παράγραφος 1, της Σύμβασης, που αναφέρεται στις παραγράφους 3 και 4, αποδέχθηκαν την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου για τη διευθέτηση της διαφοράς μεταξύ τους σχετικά με την οριοθέτηση των θαλάσσιων συνόρων τους στον κόλπο της Βεγγάλης και ότι οι δηλώσεις αυτές ήσαν δεσμευτικές πριν από την έναρξη της διαδικασίας του Δικαστηρίου στις 14 Δεκεμβρίου 2009.

48. Σύμφωνα με το άρθρο 288, παράγραφος 1, της Σύμβασης και το άρθρο 21 του καταστατικού, η διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου καλύπτει όλες τις διαφορές και όλες τις αιτήσεις που υποβάλλονται σ' αυτό σύμφωνα με τη Σύμβαση. Κατά την άποψη του Δικαστηρίου, η παρούσα διαφορά σχετίζεται με την ερμηνεία και την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων της σύμβασης, ιδίως τα άρθρα 15, 74, 76 και 83.

49. Το Δικαστήριο παρατηρεί, εξάλλου, ότι τα μέρη συμφωνούν ότι το Δικαστήριο έχει δικαιοδοσία να αποφανθεί επί της διαφοράς σχετικά με την οριοθέτηση στα χωρικά ύδατα, στην αποκλειστική οικονομική ζώνη και την υφαλοκρηπίδα στο πλαίσιο 200 νμ από τις γραμμές βάσης από τις οποίες μετράται το πλάτος των χωρικών υδάτων (στο εξής «η υφαλοκρηπίδα στα 200 νμ»)

50. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι έχει δικαιοδοσία να οριοθετήσει τα θαλάσσια σύνορα μεταξύ των μερών στη χωρική θάλασσα, την αποκλειστική οικονομική ζώνη και την υφαλοκρηπίδα στα 200 νμ. Το Δικαστήριο θα ασχοληθεί με το ζήτημα της δικαιοδοσίας του σε σχέση με την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ στις παραγράφους 341-394.

VI. Εφαρμοστέο δίκαιο

51. Το άρθρο 23 του καταστατικού ορίζει: «Το Δικαστήριο αποφασίζει για όλες τις διαφορές και εφαρμογές, σύμφωνα με το άρθρο 293 της Σύμβασης».

52. Το άρθρο 293, παράγραφος 1, της Συμβάσεως ορίζει: «Ένα δικαστήριο που έχει δικαιοδοσία δυνάμει του παρόντος τμήματος, να εφαρμόζει την παρούσα Σύμβαση και άλλους κανόνες του διεθνούς δικαίου που δεν συγκρούονται με την παρούσα Σύμβαση».

53. Τα συμβαλλόμενα μέρη συμφωνούν ότι η ισχύουσα νομοθεσία είναι η Σύμβαση και άλλοι κανόνες του διεθνούς δικαίου που δεν συγκρούονται με αυτήν.

54. Τα άρθρα 15, 74 και 83 της Σύμβασης καθορίζουν το εφαρμοστέο δίκαιο στην οριοθέτηση των χωρικών υδάτων, της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης και της υφαλοκρηπίδας, αντίστοιχα. Δεδομένου ότι η παρούσα υπόθεση αφορά, μεταξύ άλλων, στην οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας, το άρθρο 76 της Σύμβασης έχει επίσης ιδιαίτερη σημασία.

55. Οι διατάξεις των άρθρων 15, 74, 76 και 83 της Σύμβασης θα εξεταστούν από το Δικαστήριο στις σχετικές ενότητες της παρούσας αποφάσεως σχετικά με την οριοθέτηση των χωρικών υδάτων, της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης και της υφαλοκρηπίδας.

VII. Χωρικά ύδατα

56. Όσον αφορά στην οριοθέτηση των χωρικών υδάτων, το Δικαστήριο καταρχάς θα εξετάσει το κατά πόσον τα μέρη έχουν οριοθετήσει τα χωρικά ύδατα, είτε υπογράφοντας τα συμφωνηθέντα πρακτικά του 1974 και του 2008 ή από σιωπηρή συμφωνία. Το Δικαστήριο θα εξετάσει επίσης αν από τη συμπεριφορά των συμβαλλόμενων μερών μπορεί να ειπωθεί ότι έχουν δημιουργήσει μια κατάσταση.

Τα συμφωνηθέντα πρακτικά του 1974 και του 2008

57. Όπως σημειώνεται στην παράγραφο 36, τα μέρη προέβησαν σε συζητήσεις από το 1974 έως το 2010 σχετικά με την οριοθέτηση των θαλάσσιων περιοχών μεταξύ τους, συμπεριλαμβανομένων των χωρικών υδάτων. Κατά τη διάρκεια του δεύτερου γύρου των συζητήσεων αυτών, ο επικεφαλής της αντιπροσωπείας της Βιρμανίας (τώρα Δημοκρατία της Ένωσης της Μιανμάρ), Commodore Chit Hlaing, και ο επικεφαλής της αντιπροσωπείας του Μπαγκλαντές, Πρέσβης KM Kaiser, υπέγραψαν τα συμφωνηθέντα πρακτικά του 1974 που έχουν ως ακολούθως:

Συμφωνηθέντα πρακτικά μεταξύ της αντιπροσωπείας του Μπαγκλαντές και της αντιπροσωπείας της Βιρμανίας σχετικά με την οριοθέτηση των θαλάσσιων ορίων μεταξύ των δύο χωρών

1. Οι αντιπροσωπείες του Μπαγκλαντές και της Βιρμανίας πραγματοποίησαν συζητήσεις σχετικά με το ζήτημα της οριοθέτησης των θαλάσσιων συνόρων μεταξύ των δύο χωρών στη Ρανγκούν (4-6 Σεπτεμβρίου 1974) και στη Ντάκα (20 έως 25 Νοεμβρίου 1974). Οι συζητήσεις πραγματοποιήθηκαν σε μια ατμόσφαιρα μεγάλης εγκαρδιότητας, φιλίας και αμοιβαίας κατανόησης.

2. Όσον αφορά στην οριοθέτηση του πρώτου τομέα των θαλάσσιων συνόρων μεταξύ Μπαγκλαντές και της Βιρμανίας, δηλαδή, του ορίου των χωρικών υδάτων, οι δύο αντιπροσωπείες συμφώνησαν ως εξής:

I. Το όριο θα σχηματίζεται από μία γραμμή η οποία εκτείνεται προς τα ανοικτά από το σημείο Οριακά Νο. 1 στον ποταμό Naaf μέχρι το σημείο τομής των τόξων των 12 [νμ] από το νοτιότερο άκρο του νησιού του Αγίου Μαρτίνου και του πλησιέστερου σημείου της ακτής της ηπειρωτικής χώρας της Βιρμανίας, που συνδέει τα ενδιάμεσα σημεία, τα οποία είναι τα μέσα σημεία μεταξύ των πλησιέστερων σημείων στην ακτή του νησιού του Αγίου Μαρτίνου και της ακτής της ηπειρωτικής χώρας της Βιρμανίας. Η γενική ευθυγράμμιση του ορίου που αναφέρθηκε ανωτέρω απεικονίζεται στο ειδικό διάγραμμα αριθ. 114 το οποίο επισυνάπτεται στα παρόντα πρακτικά.

II. Οι τελικές συντεταγμένες των σημείων καμπής για την οριοθέτηση του ορίου των χωρικών υδάτων, όπως συμφωνήθηκε παραπάνω θα πρέπει να καθορίζεται βάση των δεδομένων που συλλέγονται από μια κοινή έρευνα.

3. Η αντιπροσωπεία της Βιρμανίας κατά τη διάρκεια των συζητήσεων στη Ντάκα δήλωσε ότι η συμφωνία της κυβέρνησης τους να οριοθετήσει το χωρικά ύδατα στο όριο με τρόπο που ορίζεται στην παράγραφο 2 ανωτέρω υπόκειται στην εγγύηση ότι τα πλοία της Βιρμανίας θα έχουν το δικαίωμα της ελεύθερης και απρόσκοπτης πλοήγησης μέσω των υδάτων του Μπαγκλαντές γύρω από το νησί του Αγίου Μαρτίνου και από τον ποταμό Naaf του τομέα της Βιρμανίας.

4. Η αντιπροσωπεία εξέφρασε την έγκριση της Κυβέρνηση του Μπαγκλαντές σχετικά με το εδαφικό όριο υδάτων που αναφέρεται στην παράγραφο 2. Η αντιπροσωπεία του Μπαγκλαντές είχε λάβει γνώση της θέσεως της Βιρμανικής

κυβέρνησης σχετικά με την εγγύηση της ελεύθερης και ανεμπόδιστης ναυσιπλοΐας από τα πλοία της Βιρμανίας όπως αναφέρεται στην παράγραφο 3 ανωτέρω.

5. Αντίγραφα του σχεδίου Συνθήκης για την οριοθέτηση του ορίου των χωρικών υδάτων δόθηκαν στην αντιπροσωπεία της Βιρμανίας από την αντιπροσωπεία του Μπαγκλαντές στις 20 Νοεμβρίου 1974 για εκμαίευση απόψεων από την κυβέρνηση της Βιρμανίας.

6. Όσον αφορά στην οριοθέτηση του δεύτερου κλάδου των θαλάσσιων συνόρων Μπαγκλαντές - Βιρμανίας, δηλαδή, του ορίου της Οικονομικής Ζώνης και της υφαλοκρηπίδας, οι δύο αντιπροσωπείες συζήτησαν και εξέτασαν διάφορες αρχές και τους κανόνες που ισχύουν σε ότι θεωρούν. Συμφώνησαν να συνεχίσουν τις συζητήσεις επί του θέματος προκειμένου να καταλήξουν σε ένα κοινό αποδεκτό όριο.

Υπογραφή)

(Υπογραφή)

(Commodore Hlaing Chit)

(Πρέσβης KM Kaiser)

Ηγέτης της Βιρμανίας

Ηγέτης του Μπαγκλαντές

Αντιπροσωπεία

Αντιπροσωπεία

Χρονολογείται, 23 Νοεμβρίου,
1974.

Χρονολογείται, 23 Νοεμβρίου,
1974.

58. Κατά τη διάρκεια του πρώτου γύρου των συζητήσεων που επαναλήφθηκαν, ο επικεφαλής της αντιπροσωπείας της Μιανμάρ, Commodore Maung Oo Lwin, και ο επικεφαλής της αντιπροσωπείας του Μπαγκλαντές, κ. M.A.K. Mahmood, πρόσθετος Υπουργός Εξωτερικών, υπέγραψαν το 2008 τα συμφωνηθέντα πρακτικά, τα οποία έχουν ως εξής:

Εγκεκριμένα πρακτικά της συνεδρίασης που πραγματοποιήθηκε μεταξύ της αντιπροσωπείας του Μπαγκλαντές και της αντιπροσωπείας της Μιανμάρ, σχετικά με την οριοθέτηση των θαλασσίων συνόρων μεταξύ των δύο χωρών

1. Οι αντιπροσωπείες του Μπαγκλαντές και της Μιανμάρ πραγματοποίησαν συζητήσεις σχετικά με την οριοθέτηση των θαλάσσιων συνόρων μεταξύ των δύο χωρών στη Ντάκα από τις 31 Μαρτίου έως 1 Απριλίου 2008. Ο συζητήσεις διεξήχθησαν σε κλίμα εγκαρδιότητας, φιλίας και κατανόησης.

2. Και οι δύο πλευρές συζήτησαν την ad hoc κατανόηση του διαγράμματος 114 του 1974 και οι δύο πλευρές συμφώνησαν ότι η λέξη «απρόσκοπτη» στην παράγραφο 3 των συμφωνηθέντων πρακτικών της 23 του Νοεμβρίου 1974, να αντικατασταθεί με «η αβλαβής διέλευση από τα χωρικά ύδατα θα πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τη Σύμβαση, 1982 και θα πρέπει να βασίζεται στην αρχή της αμοιβαιότητας στα ύδατα του άλλου».

3. Αντί του διαγράμματος 114, όπως αναφέρεται στην ad hoc κατανόηση οι δύο πλευρές συμφώνησαν να σχεδιάσουν τις ακόλουθες συντεταγμένες όπως συμφωνήθηκε το 1974 από την ad hoc συμφωνία τους, σε ένα πιο πρόσφατο διάγραμμα διεθνώς αναγνωρισμένο, καλούμενο, Διάγραμμα Ναυαρχείου με αριθμό 817, που θα περιλαμβάνει τη διενέργεια κοινών επιθεωρήσεων, αντί της προηγουμένως συμφωνηθείσας κοινής έρευνας:

A/A	Γεωγραφικό πλάτος	Γεωγραφικό μήκος
1.	20° 42' 12,3" N	092° 18' 22" E
2.	20° -39' 57" N	092° 21' 16" E
3.	20° -38' 50" N	092° 50' 22" E
4.	20° -37' 20" N	092° 24' 08" E
5.	20° -35' 50" N	092° 25' 15" E
6.	20° -33' 37" N	092° 26' 00" E
7.	20° -22' 53" B	092° 24' 35" E

Οι άλλοι όροι των συμφωνημένων πρακτικών του 1974 θα παραμείνουν οι ίδιοι.

4. Ως αφετηρία για την οριοθέτηση της ΑΟΖ και της Υφαλοκρηπίδας, η πλευρά του Μπαγκλαντές πρότεινε ως σημεία τα τεμνόμενα από δύο τόξα των 12 [νμ] (εδafικά όρια θάλασσας από τις αντίστοιχες ακτές) που προέρχονται από το νοτιότερο σημείο του νησιού του Αγίου Μαρτίνου και της στεριάς της Μυανμάρ, όπως συμφωνήθηκε το 1974, ή σε οποιοδήποτε σημείο που η γραμμή συνδέει τη νήσο του Αγίου Μαρτίνου και τη νήσο του Στρειδιού (Oyster) δίνοντας μετά τη δέουσα δράση, δηλαδή αναλογία 3:1 υπέρ του νησιού του Αγίου Μαρτίνου ως προς

τη νήσο του Στρειδιού. Η πλευρά του Μπαγκλαντές αναφέρεται στο άρθρο 121 της Σύμβασης, 1982 και στη νομολογία σχετικά με το καθεστώς στα νησιά και τις βραχονησίδες με βάση τα οποία και το νησί του Στρειδιού δεν έχει δικαίωμα σε ΑΟΖ και Υφαλοκρηπίδα. Η πλευρά του Μπαγκλαντές επανέλαβε επίσης για τις πλήρεις επιπτώσεις του νησιού του Αγίου Μαρτίνου σύμφωνα με το καθεστώς των νησιών, όπως ορίζεται στο άρθρο 121 της Σύμβασης, 1982.

5. Η πλευρά της Μιανμάρ πρότεινε ότι το σημείο εκκίνησης για την ΑΟΖ και την υφαλοκρηπίδα θα μπορούσε να είναι το σημείο μέσα στη γραμμή που συνδέει τη νήσο του Αγίου Μαρτίνου και τη νήσο του Στρειδιού. Η πλευρά της Μιανμάρ αναφέρεται στα άρθρα 7 (4), 15, 74, 83 που αναφέρονται στις σχετικές υποθέσεις και το γεγονός ότι θα πρέπει εξεταστεί η αναλογικότητα των δύο ακτών. Η Μιανμάρ δήλωσε επίσης ότι έχει αποδώσει πλήρη ισχύ στο νησί του Αγίου Μαρτίνου, που είναι απέναντι στην ηπειρωτική χώρα της Μιανμάρ και ότι το νησί του Στρειδιού θα πρέπει να απολαμβάνει πλήρη ισχύ, δεδομένου ότι έχει κατοίκους και ένα φάρο, αλλιώς, η πλευρά της Μιανμάρ θα πρέπει να επανεξετάσει την πλήρη επίδραση που είχε αναγνωρίσει στο νησί του Αγίου Μαρτίνου.

6. Οι δύο πλευρές συζήτησαν επίσης και διάφορα θέματα που θεωρούνται δίκαιες αρχές, τους κανόνες που ισχύουν στον τομέα της θαλάσσιας οριοθέτησης καθώς και τις πρακτικές του κράτους.

7. Συμφώνησαν να συνεχίσουν τις συζητήσεις επί του θέματος προκειμένου να καταλήξουν σε κοινά αποδεκτά θαλάσσια σύνορα Μιανμάρ, σε αμοιβαία βολικές ημερομηνίες.

(Υπογραφή)

(Υπογραφή)

Commodore Maung Oo Lwin

M.A.K. Mahmood

Ηγέτης της Μιανμάρ

Πρόσθετος Υπουργός Εξωτερικών

Αντιπροσωπεία

Ηγέτης του Μπαγκλαντές

Ημερομηνία: 1 Απριλίου του 2008

Αντιπροσωπεία

Ντάκα

59. Το δικαστήριο θα εξετάσει τώρα τη θέση των μερών για τα Συμφωνηθέντα Πρακτικά.

60. Στην τελική επιχειρηματολογία του το Μπαγκλαντές ζητά από το Δικαστήριο να επιδικάσει και να δηλώσει, μεταξύ άλλων, ότι τα θαλάσσια σύνορα μεταξύ Μπαγκλαντές και Μιανμάρ στα χωρικά ύδατα θα πρέπει να είναι η γραμμή που συμφωνήθηκε για πρώτη φορά μεταξύ τους το 1974 και επιβεβαιώθηκε το 2008.

61. Σύμφωνα με το Μπαγκλαντές, τα συμβαλλόμενα μέρη συμφώνησαν το Νοέμβριο 1974, στο δεύτερο γύρο των διαπραγματεύσεων. Υποστηρίζει ότι οι δύο αντιπροσωπείες επιβεβαίωσαν τους όρους της μεταξύ τους συμφωνίας και με την από κοινού χάραξη της γραμμής που συμφωνήθηκε για το Ειδικό Διάγραμμα Νο 114, το οποίο υπεγράφη από τους επικεφαλής των δύο αντιπροσωπειών. Παρατηρεί, επίσης, ότι, στη συνέχεια, «η συμφωνία των μερών μειώθηκε στο γράψιμο» με τη μορφή των συμφωνηθέντων πρακτικών του 1974.

62. Το Μπαγκλαντές υπενθυμίζει ότι, κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων το 1974, παρουσίασε ένα σχέδιο συνθήκης για τη Μιανμάρ. Το Μπαγκλαντές αναφέρει ότι η Μιανμάρ δεν υπέγραψε αυτό έγγραφο, όχι επειδή διαφώνησε με τη γραμμή, αλλά γιατί προτίμησε να ενσωματώσει τη συμφωνία των μερών σε μια ολοκληρωμένη συνθήκη θαλάσσιας οριοθέτησης, συμπεριλαμβανομένης της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης και της υφαλοκρηπίδας.

63. Σύμφωνα με το Μπαγκλαντές, «[κ]ατά τα χρόνια που ακολούθησαν, η εδαφική θάλασσα θεωρήθηκε ως ένα ζήτημα διευθέτησης από τα δύο μέρη «και κανένα από τα μέρη δεν έθεσε οποιεσδήποτε ανησυχίες ή πρότεινε μια διαφορετική προσέγγιση». Αναφέρει ότι «μόνο το Σεπτέμβριο του 2008, 34 χρόνια μετά την υιοθέτηση της συμφωνίας του 1974, η Μιανμάρ υπαινίχθηκε για πρώτη φορά ότι η συμφωνία δεν ήταν πλέον σε ισχύ».

64. Κατά την άποψη του Μπαγκλαντές, τα συμφωνηθέντα πρακτικά του 1974 είχαν ως στόχο «να έχουν και [έχουν] δεσμευτική και αποτελεσματική ισχύ». Το Μπαγκλαντές δηλώνει ότι αυτά πρακτικά δημιουργούν δικαιώματα και υποχρεώσεις τόσο για τα κράτη και ως εκ τούτου αποτελούν μια «συμφωνία» κατά την έννοια του άρθρου 15 της Σύμβασης. Το Μπαγκλαντές προσθέτει ότι «[κ]ατά τα άλλα, τα ειδικής χρήσης εγκεκριμένα πρακτικά του 1974 αναφέρονται σε «συμφωνία» της Μιανμάρ με την οριοθέτηση των χωρικών υδάτων». Για παρόμοιους λόγους, το Μπαγκλαντές θεωρεί ότι τα συμφωνηθέντα πρακτικά του 2008 ενσωματώνουν επίσης μια συμφωνία δεσμευτικού χαρακτήρα.

65. Από την πλευρά της, η Μυανμάρ αρνείται την ύπαρξη συμφωνίας μεταξύ των συμβαλλομένων μερών κατά την έννοια του άρθρου 15 της Σύμβασης, υποστηρίζοντας ότι είναι τόσο από «τη μορφή και τη γλώσσα» των συμφωνηθέντων πρακτικών του 1974, «η λεγόμενη συμφωνία του 1974» μεταξύ των δύο αντιπροσωπειών ήταν απλώς μια συμφωνία που επιτεύχθηκε σε κάποιο στάδιο των συνομιλιών τεχνικού επιπέδου στο πλαίσιο συνεχιζόμενων διαπραγματεύσεων. Κατά την άποψή της, ήταν χωρίς αμφιβολία ότι προορίζεται στα σημεία 1 έως 7 που σε εύθετο χρόνο θα περιλαμβάνονταν σε μια συνολική συμφωνία για την οριοθέτηση του συνόλου της γραμμής μεταξύ των θαλάσσιων περιοχών που ανήκουν στη Μυανμάρ και εκείνων που ανήκουν στο Μπαγκλαντές. Η Μυανμάρ υποστηρίζει ότι δεν είχε επιτευχθεί συμφωνία.

66. Σύμφωνα με την Μυανμάρ, τα συμφωνηθέντα πρακτικά του 1974 δεν ήταν τίποτα περισσότερο από μια υπό όρους συμφωνία που επιτεύχθη στο επίπεδο των διαπραγματευτών. Η Μυανμάρ τονίζει ότι η αντιπροσωπεία του κατέστησε σαφές σε πολλές περιπτώσεις ότι η κυβέρνησή του δεν θα υπογράψει και επικυρώσει μια συνθήκη που δεν θα έλυνε τη διαφορά οριοθέτησης σε όλες τις εντελώς προσβαλλόμενες διαφορετικές περιοχές και ότι θέση της ήταν ότι καμία συμφωνία δεν θα κατέληγε σε χωρικά ύδατα πριν υπάρξει συμφωνία σχετικά με την αποκλειστική οικονομική ζώνη / υφαλοκρηπίδα. Προσθέτει ότι το Μπαγκλαντές είχε πλήρη επίγνωση της θέσης της Μυανμάρ σε αυτό το σημείο.

67. Η Μυανμάρ υποστηρίζει ότι η υπό όρους κατανόηση που περιέχεται στα εγκεκριμένα πρακτικά 1974 δεν συνάδει με τον ισχυρισμό του Μπαγκλαντές ότι τα αυτά έχουν δεσμευτική ισχύ. Σύμφωνα με την Μυανμάρ, η κατανόηση υπόκειται σε δύο όρους:

Κατ' αρχάς, η παράγραφος 2 έγινε με κατανόηση μεταξύ των αντιπροσωπειών να υπόκεινται σε «μια εγγύηση ότι τα πλοία της Βιρμανίας έχουν το δικαίωμα της ελεύθερης και απρόσκοπτης πλοήγησης μέσω Μπαγκλαντές στα ύδατα γύρω από το νησί του Αγίου Μαρτίνου από και προς τον ποταμό Naaf του τομέα της Βιρμανίας «η Παράγραφος 4 τότε απλώς δήλωσε ότι «η αντιπροσωπεία [τ]ου Μπαγκλαντές είχε λάβει γνώση της θέσης της κυβέρνησης της Βιρμανίας σχετικά με την εγγύηση της ελεύθερης και απρόσκοπτης πλοήγησης της Βιρμανίας από τα πλοία που αναφέρονται στην παράγραφο 3 ανωτέρω». [...] Το θέμα είχε απομείνει για μελλοντική διαπραγμάτευση.[...]

Η δεύτερη και η κρίσιμη κατάσταση στο κείμενο βρίσκεται στις παραγράφους 4 και 5 των πρακτικών. Σύμφωνα με την παράγραφο 4, «Η αντιπροσωπεία [τ]ου Μπαγκλαντές εξέφρασε την έγκριση της Κυβέρνησής του σχετικά με το όριο των χωρικών υδάτων που αναφέρονται στην παράγραφο 2». Η σκέψη, ωστόσο, ήταν σιωπηλή όσον αφορά έγκριση της κυβέρνησης της Μυανμάρ σε οποιοδήποτε τέτοιο όριο. Παράγραφος 5, στη συνέχεια δήλωσε ότι «Αντίγραφα του σχεδίου συνθήκης για την οριοθέτηση των χωρικών υδάτων δόθηκαν για την αντιπροσωπεία της Βιρμανίας από την αντιπροσωπεία του Μπαγκλαντές την 20 Νοεμβρίου του 1974 για την εκμείωση απόψεων από το καθεστώς της Κυβέρνησης της Βιρμανίας».

68. Επιπλέον, η Μυανμάρ παρατηρεί ότι τα συμφωνηθέντα πρακτικά του 1974 δεν είχαν εγκριθεί σύμφωνα με τις ισχύουσες συνταγματικές διατάξεις σε καμία από τις δύο χώρες.

69. Κατά την άποψη της Μυανμάρ, η νομολογία δείχνει ότι δεν μπορεί να συναφθεί μια συμφωνία οριοθέτησης ελαφρά τη καρδιά. Προς υποστήριξη αυτής της θέσης, η Μυανμάρ αναφέρεται στην περίπτωση σχετικά με την εδαφική και θαλάσσια διαφορά μεταξύ της Νικαράγουας και της Ονδούρας στην Καραϊβική Θάλασσα (Νικαράγουα κατά Ονδούρα) (Απόφαση, ICJ Reports 2007, σ. 659, σ. 735, παρ. 253).

Η χρήση του όρου «συμφωνία» στο άρθρο 15 της Σύμβασης

70. Το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι μια «συμφωνία», σύμφωνα με το άρθρο 15 της Σύμβασης δεν πρέπει κατ' ανάγκη να είναι «από κάθε άποψη μια επίσημη διαπραγμάτευση και δεσμευτική συνθήκη».

71. Η Μυανμάρ τονίζει ότι «αυτό που σχεδιάζεται είναι μια συμφωνία που είναι δεσμευτική βάσει του διεθνούς δικαίου». Υποστηρίζει ότι το ερώτημα είναι κατά πόσον τα συμφωνηθέντα πρακτικά του 1974, αποτελούν δεσμευτική συμφωνία σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, με άλλα λόγια μια συνθήκη, αν και με τους όρους που καθορίζονται στη θαλάσσια οριοθέτηση.

Οι όροι των «συμφωνηθέντων πρακτικών» και οι συνθήκες της έκδοσής τους

72. Προς στήριξη της θέσεώς του ότι τα συμφωνηθέντα πρακτικά του 1974 αντανakλούν μια δεσμευτική συμφωνία, το Μπαγκλαντές ισχυρίζεται ότι οι όροι τους είναι «σαφείς και ξεκάθαροι» και «κατά τη συνήθη έννοια έχει συμφωνηθεί ένα όριο». Σύμφωνα με στο Μπαγκλαντές, «[τ]ο κείμενο προσδιορίζει σαφώς ένα όριο

που βρίσκεται στα μισά του δρόμου μεταξύ του νησιού του Αγίου Μαρτίνου και των ακτών της Μυανμάρ, από σημεία 1-7 και παρουσιάζεται στο Ειδικό Διάγραμμα 114». Το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι οι όροι των συμφωνηθέντων πρακτικών του 1974 επιβεβαιώθηκαν από τις αντιπροσωπείες των συμβαλλομένων μερών, όταν σχεδίαζαν από κοινού τη συμφωνία για το εν λόγω διάγραμμα. Επιπλέον, παρατηρεί ότι το αντικείμενο και ο σκοπός της συμφωνίας και το πλαίσιο στο οποίο ήταν η διαπραγμάτευση είναι επίσης σαφή, δηλαδή, «να διαπραγματευτεί τα θαλάσσια σύνορα». Προσθέτει ότι η ύπαρξη μιας συμφωνίας αποδεικνύεται επίσης από την ορολογία που χρησιμοποιείται, δηλαδή «συμφωνηθέντα πρακτικά».

73. Το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι οι όροι στα συμφωνηθέντα πρακτικά του 1974 επιβεβαιώνονται από τα συμφωνηθέντα πρακτικά 2008 και παρέμειναν οι ίδιοι, με την επιφύλαξη μόνο σε δύο μικρές αλλαγές. Η πρώτη τροποποίηση στα συμφωνηθέντα πρακτικά του 2008 συνίστατο στη χάραξη των «συντεταγμένων όπως συμφωνήθηκαν το 1974 από την ad hoc κατανόηση σε ένα πιο πρόσφατο και διεθνώς αναγνωρισμένο διάγραμμα, δηλαδή το Διάγραμμα Ναυαρχείου αρ. 817». Η δεύτερη τροποποίηση ήταν η αντικατάσταση της φράσης «Απρόσκοπτη πρόσβαση» στην παράγραφο 3 των συμφωνηθέντων πρακτικών του 1974 με τη φράση: «Αβλαβής διέλευση από τη χωρική θάλασσα πραγματοποιείται σύμφωνα με τη Σύμβαση 1982, και θα πρέπει να βασίζεται στην αρχή της αμοιβαιότητας στα ύδατα αλλήλων».

74. Το Μπαγκλαντές προσθέτει ότι τα συμφωνηθέντα πρακτικά του 1974 είναι «πολύ όμοια ή ταυτόσημα με τα πρακτικά στην περίπτωση της Μαύρης Θάλασσας», δεδομένου ότι «και οι δύο υπέγραψαν μια συμφωνία που διαπραγματεύθηκε με αξιωματούχους που είχαν εξουσία να συνάπτουν συμφωνίες με απλουστευμένη μορφή, σύμφωνα με το άρθρο 7 (1) (β) της Σύμβασης της Βιέννης [για το Δίκαιο των Συνθηκών]».

75. Η Μυανμάρ απαντά ότι η έκφραση «συμφωνηθέντα πρακτικά» απαντάται συχνά στις διεθνείς σχέσεις «για την καταγραφή της συνάντησης» και «δεν είναι μια κοινή ονομασία για ένα έγγραφο που οι συμμετέχοντες προτίθενται να συνομολογήσουν μια συνθήκη». Η Μυανμάρ σημειώνει ότι ο πλήρης τίτλος των συμφωνηθέντων πρακτικών του 1974 είναι «Συμφωνηθέντων πρακτικών μεταξύ της αντιπροσωπείας του Μπαγκλαντές και της αντιπροσωπείας της Βιρμανίας σχετικά με την οριοθέτηση των θαλάσσιων ορίων μεταξύ των δύο χωρών», τονίζοντας ότι

τα συμφωνηθέντα πρακτικά 1974 ολοκληρώθηκαν «Μεταξύ της αντιπροσωπείας του Μπαγκλαντές και της αντιπροσωπείας της Βιρμανίας». Σύμφωνα με την Μυανμάρ, «νομικά δεσμευτική συνθήκη μεταξύ δύο κυρίαρχων κρατών δύσκολα θα μπορούσε να εκφραστεί στον τίτλο της, ότι είναι μεταξύ των αντιπροσωπειών». Η Μυανμάρ κάνει παρόμοιες παρατηρήσεις σε σχέση με τα συμφωνηθέντα πρακτικά 2008.

76. Η Μυανμάρ υποστηρίζει ότι η «απλή γλώσσα» δείχνει ότι τα συμφωνηθέντα πρακτικά του 1974 «δεν είχαν ποτέ ως στόχο να αποτελέσουν μια νομικά δεσμευτική συμφωνία». Ειδικότερα, η Μυανμάρ παρατηρεί ότι οι πρώτες λέξεις της παραγράφου 1 των εν λόγω πρακτικών «είναι σαφώς η γλώσσα καταγραφής μιας συνάντησης και όχι μιας νομικά δεσμευτικής συμφωνίας». Αναφέρει ότι η παράγραφος 2 των συμφωνηθέντων πρακτικών του 1974 αφορά μόνο «στον πρώτο τομέα του θαλάσσιου ορίου, πράγμα που σημαίνει ότι περισσότεροι τομείς θα πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο διαπραγμάτευσης πριν από την τελική συμφωνία που θα επιτευχθεί «και καταγράφει ότι οι δύο αντιπροσωπείες συμφώνησαν ότι το όριο θα σχηματιζόταν από μία γραμμή. Η παράγραφος 4 ορίζει ότι η «αντιπροσωπεία του Μπαγκλαντές «έχει» λάβει υπόψη τη θέση της κυβέρνησης της Μυανμάρ σχετικά με την εγγύηση της ελεύθερης και ανεμπόδιστης ναυσιπλοΐας». Η παράγραφος 6 δείχνει ότι οι συζητήσεις σχετικά με τα θαλάσσια σύνορα στην αποκλειστική οικονομική ζώνη και την υφαλοκρηπίδα παρέμεινε σε εξέλιξη.

77. Αναφορικά με τους όρους στα συμφωνηθέντα πρακτικά του 2008, παρατηρεί η Μυανμάρ ότι «για μια ακόμη φορά η γλώσσα αποτελεί καταγραφή των συζητήσεων, όχι δέσμευση συνθήκης». Επιπλέον, παρατηρεί ότι το κείμενο στα συμφωνηθέντα πρακτικά του 2008 αντικρούει επίσης τον ισχυρισμό του Μπαγκλαντές, καθόσον αναφέρεται στα συμφωνηθέντα Πρακτικά του 1974 ως «ad hoc κατανόηση». Επιπλέον, η διατύπωση της παραγράφου 2 από τα συμφωνηθέντα πρακτικά 2008 ότι «οι δύο πλευρές συμφώνησαν ad referendum» υποδηλώνει ότι «οι δύο αντιπροσωπείες πρόκειται να τα αναπέμψουν στις αντίστοιχες κυβερνήσεις».

78. Η Μυανμάρ υποστηρίζει ότι οι συνθήκες υπό τις οποίες τα συμφωνηθέντα πρακτικά του 1974 και του 2008 που είχαν συναφθεί «επιβεβαιώνουν ότι τα πρακτικά δεν ήταν τίποτα περισσότερο από ad hoc όροι κατανόησης, σε ένα αρχικό

στάδιο των διαπραγματεύσεων, οι οποίοι ουδέποτε ωρίμασαν σε μια δεσμευτική συμφωνία μεταξύ των δύο πλευρών διαπραγματεύσεων».

79. Η Μιανμάρ προσθέτει ότι τα συμφωνηθέντα πρακτικά του 1974 με κανένα τρόπο δεν είναι συγκρίσιμα με το Γενικό Πρακτικό του 1949 που ήταν στην επίμαχη υπόθεση σχετικά με τη θαλάσσια οριοθέτηση της Μαύρης Θάλασσας (Ρουμανία εναντίον Ουκρανίας) (Απόφαση, ICJ Reports 2009, σ. 61). Υπογραμμίζοντας στο ό,τι λέει αφορά απαραίτητα διαφορές μεταξύ των δύο μέσων, η Μιανμάρ υποστηρίζει ότι οι πραγματικοί όροι και το πλαίσιο του Γενικού Πρακτικού του 1949 είναι εντελώς διαφορετικοί από εκείνους των συμφωνηθέντων πρακτικών του 1974 και επισημαίνει ότι τα μέρη του Γενικού Πρακτικού του 1949 ήταν σε συμφωνία ότι επρόκειτο για μια νομικά δεσμευτική διεθνή συμφωνία.

Πλήρης εξουσιών

80. Όσον αφορά στο ζήτημα της αρχής της αντιπροσωπείας της Μιανμάρ, το Μπαγκλαντές θεωρεί ότι ο επικεφαλής της αντιπροσωπείας της Βιρμανίας που υπέγραψε του 1974 τα συμφωνηθέντα πρακτικά ήταν ο κατάλληλος υπάλληλος να διαπραγματευτεί με το Μπαγκλαντές το 1974 και «δεν απαιτείτο πλήρη εξουσία να συνάψει μια συμφωνία απλοποιημένης μορφής». Το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι, ακόμη και αν ο επικεφαλής της αντιπροσωπείας της Βιρμανίας δεν είχε την εξουσία να το πράξει, η συμφωνία παραμένει έγκυρη «αν επιβεβαιώθηκε στη συνέχεια από το ενδιαφερόμενο κράτος», σύμφωνα με το άρθρο 8 της Σύμβασης της Βιέννης περί του Δικαίου των Συνθηκών (στο εξής «Σύμβαση της Βιέννης»). Από αυτή την άποψη το Μπαγκλαντές έχει την άποψη ότι τα συμφωνηθέντα πρακτικά του 1974 «επιβεβαιώθηκαν και εγκρίθηκαν εκ νέου το 2008».

81. Σύμφωνα με το Μπαγκλαντές:

Αυτό που έχει σημασία είναι το αν τα μέρη έχουν συμφωνήσει σε ένα όριο, ακόμη και σε απλουστευμένη μορφή και όχι κατά πόσον η συμφωνία τους είναι επίσημη διαπραγμάτευση ή συνθήκη που έχει υπογραφεί από τους εκπροσώπους οι οποίοι έχουν εξουσιοδοτηθεί να διαπραγματευθούν ή να επικυρώσουν τη συνθήκη.

82. Το Μπαγκλαντές επισημαίνει ότι, στην περίπτωση που αφορούσε χερσαία και θαλάσσια όρια μεταξύ του Καμερούν και της Νιγηρίας (Καμερούν κατά Νιγηρίας: παρέμβαση Ισημερινής Γουινέας) (Απόφαση, ICJ Reports 2002, σ. 303, σ. 429,

παρ. 263), το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης (στο εξής «το ΔΔ») «έκρινε ότι η Διακήρυξη Μαρούα αποτελούσε μια διεθνή συμφωνία σε γραπτή μορφή για τον εντοπισμό ενός ορίου και ότι για τον λόγο αυτό διέπεται από το διεθνές δίκαιο και αποτελούσε μια συνθήκη κατά την έννοια της Βιέννης του 1969 για το Δίκαιο της Συνθήκης».

83. Η Μυανμάρ υποστηρίζει ότι τα μέλη της αντιπροσωπείας της στις διαπραγματεύσεις το Νοέμβριο του 1974 δεν είχαν εξουσιοδότηση «να δεσμεύσουν την κυβέρνησή τους σε νομικά δεσμευτική συνθήκη». Αναφέρει, εν προκειμένω, ότι ο επικεφαλής της αντιπροσωπείας Βιρμανίας, Commodore Hlaing, ένας αξιωματικός του ναυτικού, δεν θα μπορούσε να θεωρηθεί ως εκπροσωπών τη Μυανμάρ με σκοπό από την έκφραση της συγκατάθεσής του να δεσμεύεται από μια συνθήκη καθόσον δεν ήταν ένας από εκείνους τους κατόχους των υψηλόβαθμων γραφείων του Κράτους που αναφέρεται στο άρθρο 7, παράγραφος 2, της Σύμβασης της Βιέννης. Επιπλέον, οι συνθήκες που περιγράφονται στο άρθρο 7, παράγραφος 1, της Σύμβασης της Βιέννης δεν ισχύουν στην προκειμένη περίπτωση που ο Commodore Hlaing δεν έχει πλήρεις εξουσίες που εκδίδονται από την κυβέρνηση της Μυανμάρ και δεν υπήρχαν οι προϋποθέσεις που να υποδεικνύουν ότι ήταν η πρόθεση της Μυανμάρ και του Μπαγκλαντές να τον απαλλάξουν από πλήρεις εξουσίες.

84. Κατά την άποψη της Μυανμάρ, σύμφωνα με το άρθρο 8 της Σύμβασης της Βιέννης η πράξη ενός προσώπου που δεν μπορεί να θεωρηθεί ως εκπρόσωπος ενός κράτους για τους σκοπούς της σύναψης μιας συνθήκης, αυτή είναι χωρίς νομική ισχύ, εκτός αν στη συνέχεια επιβεβαιώνεται από το εν λόγω κράτος. Η Μυανμάρ προσθέτει ότι αυτό που πρέπει να επιβεβαιωθεί είναι η πράξη από μη εξουσιοδοτημένα άτομα και υποστηρίζει ότι η ίδια η πράξη από μόνη της δεν έχει κανένα νομικό αποτέλεσμα και αναφέρει ότι «δεν συνιστά συμφωνία, που είναι ακυρώσιμη». Το αναφέρει, επίσης, ότι αυτό είναι «σαφές από το γεγονός ότι το άρθρο 8 τοποθετείται στο Μέρος II της Σύμβασης της Βιέννης για τη σύναψη και την έναρξη ισχύος του Μέρους V «σχετικά με την ακυρότητα, τη λήξη και αναστολή της λειτουργίας των Συνθηκών».

85. Σύμφωνα με την Μυανμάρ, η παρούσα υπόθεση δεν είναι συγκρίσιμη με την περίπτωση σχετικά με τα χερσαία και θαλάσσια όρια μεταξύ Καμερούν και Νιγηρίας (Καμερούν κατά Νιγηρία: Ισημερινή Γουινέα παρέμβαση). Αναφερόμενη στην

περίπτωση αυτή, η Μιανμάρ αναφέρει: «το Διεθνές Δικαστήριο διαπίστωσε ότι η Διακήρυξη Μαρούα αποτέλεσε μια διεθνής συμφωνία, διότι τα αναγνωρισμένα στοιχεία για το τι συνιστά μια συνθήκη πληρούνται, ιδίως, η συναίνεση και των δύο Νιγηρίας και του Καμερούν να δεσμεύονται από τη Διακήρυξη Μαρούα. Οι υπογραφές των αρχηγών κρατών τους και από τις δύο χώρες ήταν σαφώς ανεπαρκείς για να εκφράσουν τη συγκατάθεσή τους να δεσμευθούν. Αυτό δεν ισχύει στη δική μας περίπτωση».

Εγγραφή

86. Η Μιανμάρ υποστηρίζει ότι το γεγονός ότι τα συμφωνηθέντα πρακτικά του 1974 και του 2008 δεν είχαν καταγραφεί με τον Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών, όπως απαιτείται από το άρθρο 102, παράγραφος 1, του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, είναι άλλη μια ένδειξη ότι τα μέρη «δεν θεωρούν ότι είτε τα πρακτικά του 1974 ή του 2008 είναι μια δεσμευτική συμφωνία». Προσθέτει ότι από κανένα μέρος δεν δημοσιοποιούνται ούτε υποβάλλονται διαγράμματα ή κατάλογοι των συντεταγμένων των σημείων που απεικονίζονται στα εγκεκριμένα Πρακτικά με το Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών, όπως απαιτείται από άρθρο 16, παράγραφος 2, της Σύμβασης. Η Μιανμάρ αναφέρει ότι, ενώ η υποβολή, ή η απουσία της, δεν είναι πειστική, παρέχει όμως μια περαιτέρω ένδειξη της πρόθεσης του Μπαγκλαντές και της Μιανμάρ σε σχέση με το κατάσταση των πρακτικών.

87. Το Μπαγκλαντές, σε απάντηση, επικαλείται την απόφαση στην υπόθεση σχετικά με τη θαλάσσια οριοθέτηση και τις εδαφικές ερωτήσεις μεταξύ Κατάρ και Μπαχρέιν, στις οποίες το ICJ αναφέρει: «Μη καταχώρηση ή καθυστερημένη εγγραφή, από την άλλη πλευρά, δεν έχει καμία συνέπεια για την πραγματική ισχύ της συμφωνίας, η οποία εξακολουθεί να είναι όχι λιγότερο δεσμευτική για τα μέρη» (Δικαιοδοσία και Επί του παραδεκτού, Απόφαση, ICJ Reports 1994, σ.112, σ. 122, παρ. 29).

* * *

88 Το Δικαστήριο θα εξετάσει τώρα το ζήτημα αν τα συμφωνηθέντα πρακτικά του 1974 αποτελούν συμφωνία κατά την έννοια του άρθρου 15 της Σύμβασης.

89. Οι Δικαστήριο διαπιστώνει ότι, υπό το φως του αντικειμένου και του σκοπού του άρθρου 15 της Σύμβασης, ο όρος «συμφωνία» αναφέρεται σε μια νομικά δεσμευτική συμφωνία. Κατά την άποψη του Δικαστηρίου, αυτό που είναι σημαντικό

δεν είναι η μορφή ή ονομασία ενός οργάνου, αλλά η νομική φύση και το περιεχόμενό της.

90. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι στην περίπτωση «Hoshinmaru» αναγνώρισε τη δυνατότητα ότι τα συμφωνηθέντα πρακτικά μπορούν να αποτελέσουν μια συμφωνία, όταν δήλωσε ότι «το πρωτόκολλο ή τα πρακτικά μιας κοινής επιτροπής, όπως της Ρωσο - Ιαπωνικής Επιτροπής Αλιείας μπορεί να είναι πηγή δικαιωμάτων και υποχρεώσεων μεταξύ των μερών» («Hoshinmaru», Ιαπωνία κατά Ρωσικής Ομοσπονδίας, Απόφαση, ΔΔΔΘ εκθέσεις για το 2007, σ. 18, σ. 46, παρ. 86). Το Δικαστήριο υπενθυμίζει, επίσης, ότι στην περίπτωση που αφορά θαλάσσια οριοθέτηση και εδαφικές Ερωτήσεις μεταξύ Κατάρ και Μπαχρέιν, το Διεθνές Δικαστήριο παρατήρησε ότι «Διεθνείς συμφωνίες μπορεί να λάβουν διάφορες μορφές και να τους δοθεί μια ποικιλομορφία ονομάτων «και ότι εγκεκριμένα πρακτικά μπορεί να αποτελέσουν δεσμευτική συμφωνία. (Διεθνής δικαιοδοσία και το παραδεκτό, Απόφαση, ICJ Reports 1994, σ. 112, σ. 120, παρ. 23).

91. Το Δικαστήριο πρέπει να αποφασίσει αν, υπό τις περιστάσεις της υπό κρίση περίπτωσης του 1974 τα συμφωνηθέντα πρακτικά αποτελούν μια τέτοια συμφωνία.

92. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι οι όροι στα συμφωνηθέντα πρακτικά του 1974 επιβεβαιώνουν ότι αυτά τα πρακτικά είναι μια καταγραφή υπό όρους κατανόησης που επιτεύχθηκε κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων, και όχι μια συμφωνία εντός της κατά την έννοια του άρθρου 15 της Σύμβασης. Αυτό υποστηρίζεται από τη γλώσσα σε αυτά στα πρακτικά, ιδίως, υπό το φως της κατάστασης που περιέχεται ρητά αυτό ότι η οριοθέτηση των χωρικών ορίων της θάλασσας ήταν να είναι ένα μέρος της ολοκληρωμένης συνθήκης θαλάσσιων ορίων.

93. Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι από τις συνθήκες υπό τις οποίες εγκρίθηκαν τα συμφωνηθέντα πρακτικά το 1974, δεν προκύπτει ότι σκοπός τους ήταν να δημιουργήσουν νομικές υποχρεώσεις ή οι δεσμεύσεις που ενσωματώνονται έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα. Από την αρχή των συζητήσεων η Μιανμάρ κατέστησε σαφές ότι δεν προτίθεται να εισέλθει σε μια ξεχωριστή συμφωνία για την οριοθέτηση των χωρικών υδάτων και ότι θα ήθελε μια συνολική συμφωνία που να καλύπτει τη χωρική θάλασσα, την αποκλειστική οικονομική ζώνη και την υφαλοκρηπίδα.

94. Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο επισημαίνει επίσης ότι στην προπαρασκευή από το Μπαγκλαντές του δεύτερου γύρου των διαπραγματεύσεων που

πραγματοποιήθηκε στις 25, Νοεμβρίου, 1974 στην Ντάκα, αναφέρεται ότι: 7. Αντίγραφο του Σχεδίου Συνθήκης για την οριοθέτηση των χωρικών υδάτων δόθηκαν στην αντιπροσωπεία της Βιρμανίας από την αντιπροσωπεία του Μπαγκλαντές στις 20 Νοεμβρίου, 1974 για την εκμείωση απόψεων από την κυβέρνηση της Βιρμανίας. Η αρχική αντίδραση της πλευράς της Βιρμανίας ήταν ότι δεν ήταν διατεθειμένη να συνάψει χωριστή συνθήκη / συμφωνία για την οριοθέτηση των χωρικών υδάτων, θα ήθελε να ολοκληρώσει μια ενιαία συνολική συνθήκη όπου τα όρια των χωρικών υδάτων και της υφαλοκρηπίδας ήταν ενσωματωμένα.

95. Κατά την άποψη του Δικαστηρίου, η οριοθέτηση των θαλάσσιων περιοχών είναι ευαίσθητο θέμα. Το Δικαστήριο συμφωνεί με την ανακοίνωση του Διεθνούς Δικαστηρίου ότι «[η] δημιουργία ενός μόνιμου θαλάσσιου συνόρου είναι ένα σοβαρής σημασίας θέμα και η συμφωνία δεν είναι εύκολο να τεκμαίρεται (εδαφικών και θαλάσσιων διαφορών μεταξύ της Νικαράγουας και της Ονδούρας στην Καραϊβική Θάλασσα (Νικαράγουα κατά Ονδούρα), Απόφαση, ICJ Reports 2007, σ. 659, σ. 735, παρ. 253).

96. Όσον αφορά το ζήτημα της αρχής για τη σύναψη μιας νομικά δεσμευτικής συμφωνίας, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι, όταν τα συμφωνηθέντα πρακτικά του 1974 υπογράφηκαν, ο επικεφαλής της αντιπροσωπείας της Βιρμανίας δεν ήταν ο υπάλληλος ο οποίος, σε σύμφωνο με το άρθρο 7, παράγραφος 2, της Σύμβασης της Βιέννης, θα μπορούσε να δεσμεύσει τη χώρα του χωρίς να χρειάζεται να διαθέτει πληρεξουσιότητα. Επιπλέον, δεν προσκομίστηκαν αποδεικτικά στοιχεία στο δικαστήριο ώστε οι αντιπρόσωποι της Βιρμανίας να θεωρείται ότι έχουν την απαραίτητη εξουσία για να αντιπροσωπεύσουν τη χώρα τους, σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 1, της Σύμβασης της Βιέννης. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι η κατάσταση διαφέρει από εκείνη της Διακήρυξης Maroua η οποία υπεγράφη από τους δύο ενδιαφερόμενους αρχηγών κρατών.

97. Το γεγονός ότι τα συμβαλλόμενα μέρη δεν υπέβαλαν το 1974 τα συμφωνηθέντα πρακτικά με τη διαδικασία που απαιτείται από τα αντίστοιχα Συντάγματά τους προκειμένου να αποκτήσουν δεσμευτική ισχύ διεθνών συμφωνιών είναι μια πρόσθετη ένδειξη ότι τα συμφωνηθέντα πρακτικά δεν ήταν προορισμένα να είναι νομικά δεσμευτικά.

98. Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι δεν υπάρχουν λόγοι που να θεωρούν ότι τα μέρη έχουν εισέλθει σε μια νομικά

δεσμευτική συμφωνία με την υπογραφή των συμφωνηθέντων πρακτικών του 1974. Το Δικαστήριο καταλήγει στο ίδιο συμπέρασμα σχετικά με τα συμφωνηθέντα πρακτικά του 2008, δεδομένου ότι αυτά τα πρακτικά δεν αποτελούν μια ανεξάρτητη δέσμευση, αλλά απλώς επιβεβαιώνουν αυτό που καταγράφηκε στα συμφωνηθέντα πρακτικά του 1974.

99. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, το Δικαστήριο κρίνει ότι δεν είναι απαραίτητη η αντιμετώπιση της συνάφειας, εάν υπάρχει, από την έλλειψη καταγραφής των συμφωνηθέντων πρακτικών του 1974, όπως απαιτείται από το άρθρο 102, παράγραφος 1, του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών ή της αποτυχίας να καταθέσουν τους χάρτες ή πίνακες γεωγραφικών συντεταγμένων στο Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών, όπως προβλέπεται στο άρθρο 16, παράγραφος 2, της Σύμβασης.

Η σιωπηρή ή de facto συμφωνία

100. Το δικαστήριο θα εξετάσει τώρα αν η συμπεριφορά των μερών αποδεικνύει μια σιωπηρή ή de facto συμφωνία σχετικά με το όριο στα χωρικά ύδατα.

101. Το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι το γεγονός ότι τα συμβαλλόμενα μέρη έχουν συμπεριλάβει εαυτούς με τη συμφωνημένη οριοθέτηση για πάνω από τρεις δεκαετίες αποδεικνύει την ύπαρξη μιας σιωπηρής ή de facto συμφωνίας ως προς τη συνοριακή γραμμή στα χωρικά ύδατα. Προς στήριξη της θέσεώς του, το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι κάθε συμβαλλόμενο μέρος «άσκησε ειρηνική και αδιαμφισβήτητη διοίκηση και τον συμφωνηθέντα έλεγχο στα χωρικά ύδατά του» και ότι, σε εξάρτηση από την υπάρχουσα συμφωνία, το Μπαγκλαντές επιτρέπει στα σκάφη της Μυανμάρ να «διαπλεύσουν ελεύθερα» μέσα από τα ύδατά του στην περιοχή του νησιού του Αγίου Μαρτίνου προκειμένου να φτάσουν στον ποταμό Naaf.

102. Για να τονίσει τη δέσμευση των δύο μερών για τη γραμμή 1974, το Μπαγκλαντές δηλώνει ότι οι παράκτιοι αλιείς του έχουν στηριχθεί σε αυτή τη γραμμή κατά τη διεξαγωγή των αλιευτικών δραστηριοτήτων τους στις περιοχές μεταξύ του νησιού του Αγίου Μαρτίνου και της ακτή της Μυανμάρ. Έχουν υποβληθεί υπεύθυνες δηλώσεις από τους αλιείς που πιστοποιούν το γεγονός ότι πιστεύουν ότι υπάρχει ένα όριο που συμφωνήθηκε μεταξύ των μερών στα χωρικά ύδατα, και ότι αυτό βρίσκεται περίπου στη μέση μεταξύ Αγίου Μαρτίνου και της ηπειρωτικής ακτής της

Μυανμάρ. Αναφέρει ότι, ως αποτέλεσμα των παραπάνω, αυτοί έχουν περιορίσει τις αλιευτικές τους δραστηριότητες στη πλευρά των συνόρων του Μπαγκλαντές και φέροντας την εθνική σημαία του Μπαγκλαντές επί των σκαφών τους, προσθέτοντας ότι μερικοί από αυτούς έχουν καταθέσει επίσης το γεγονός ότι είχαν υποκλαπεί τα σκάφη τους από το Πολεμικό Ναυτικό της Μυανμάρ, όταν τα σκάφη τους απομακρύνθηκαν κατά λάθος από τη συμφωνημένη γραμμή.

103. Επιπλέον, το Μπαγκλαντές τονίζει ότι έχει καταθέσει ένορκες καταθέσεις εξιστόρησης των δραστηριοτήτων των πολεμικών πλοίων και εναέριων περιπολιών και άλλων δραστηριοτήτων που διεξήχθησαν από το Πολεμικό Ναυτικό και το Λιμενικό Σώμα στα δυτικά της συμφωνηθείσας γραμμής.

104. Στο ίδιο πνεύμα, το Μπαγκλαντές αναφέρεται στις ενέργειες των μερών για επανασχεδίαση της γραμμής του 1974 σε ένα επικαιροποιημένο διάγραμμα, δηλαδή, το Βρετανικό Ναυαρχικό Διάγραμμα Νο 817 (INT 7430) (στο εξής «Ναυαρχικό Διάγραμμα 817»).

105. Όσον αφορά στη δήλωση που έκανε ο Υπουργός Εξωτερικών της Μυανμάρ και επικεφαλής της αντιπροσωπείας του κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων μεταξύ των μερών, το Νοέμβριο του 1985, το Μπαγκλαντές παρατηρεί ότι σε δήλωση του Υπουργού, «τηρεί απόσταση από μια δήθεν μη εξουσιοδοτημένη συμφωνία διαπραγμάτευσης το 1974 που αναφέρεται στα πρακτικά, αυτά υπογράφηκαν με έγκριση στη Ντάκα».

106. Αναφορικά με τη ρηματική διακοίνωση της Μυανμάρ με ημερομηνία 16 Ιανουαρίου 2008, με την οποία η Μυανμάρ κοινοποίησε στο Μπαγκλαντές την πρόθεσή της να πραγματοποιήσει το έργο της έρευνας και στις δύο πλευρές των συνόρων, το Μπαγκλαντές αναφέρει: «Για ποιο λόγο η Μυανμάρ θα αιτούνταν τη συγκατάθεση του Μπαγκλαντές, αν θεωρηθεί ότι το σύνολο της περιοχής εμπίπτει στα χωρικά ύδατα της Μυανμάρ; Η συμπεριφορά της, το 2008 ισοδυναμεί με αναγνώριση της κυριαρχίας του Μπαγκλαντές πάνω από τη χωρική θάλασσα μέχρι τη μέση γραμμή, και στη δική της ρηματική διακοίνωση, ακόμη σε αυτό το πλαίσιο έκανε ρητή αναφορά στα συμφωνηθέντα πρακτικά του 1974».

107. Η Μυανμάρ υποστηρίζει ότι η συμπεριφορά των μερών, συμπεριλαμβανομένης της υπογραφής των συμφωνηθέντων πρακτικών του 1974 από τους επικεφαλής των αντιπροσωπειών τους, δεν έχει δημιουργήσει μια σιωπηρή ή de

facto συμφωνία μεταξύ τους σχετικά με την οριοθέτηση των χωρικών υδάτων. Η Μυανμάρ ισχυρίζεται, επιπλέον, ότι ποτέ δεν συναίνεσε σε οποιαδήποτε οριοθέτηση των χωρικών υδάτων. Κατά την άποψή της, «το Μπαγκλαντές δεν προβάλλει κανένα στοιχείο για να αποδείξει τον ισχυρισμό του ότι τα μέρη έχουν διαχειριστεί τα ύδατά τους, σύμφωνα με τα συμφωνηθέντα πρακτικά, ή ότι τα σκάφη της Μυανμάρ έχουν απολαύσει το δικαίωμα της ελεύθερης και ανεμπόδιστης ναυσιπλοΐας στα ύδατα γύρω από το νησί του Αγίου Μαρτίνου, σύμφωνα με τα συμφωνηθέντα πρακτικά. Αν υπήρχε οποιαδήποτε τέτοια πρακτική, η Μυανμάρ υποστηρίζει ότι, «υπήρχε ανεξάρτητα από τις συμφωνίες που συνάφθηκαν το 1974».

108. Στο πλαίσιο αυτό, σημειώνει η Μυανμάρ ότι, κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων μεταξύ των μερών, ο Commodore Hlaing, ο οποίος ήταν ο επικεφαλής της αντιπροσωπείας της Βιρμανίας, υπενθύμισε στον ομόλογό του ότι η διέλευση σκαφών της Μυανμάρ από τα νερά γύρω από το νησί του Αγίου Μαρτίνου «ήταν μια ρουτίνα που ακολουθήθηκε για πολλά χρόνια από τα πολεμικά πλοία Βιρμανίας να χρησιμοποιούν το κανάλι [...]. Πρόσθεσε ότι, το αίτημα για απρόσκοπτη πλοήγηση από την πλευρά της Βιρμανίας ήταν μόνο για υφιστάμενα δικαιώματα που είχε ασκήσει από το 1948».

109. Η Μυανμάρ αναφέρει ότι οι ένορκες καταθέσεις των αξιωματικών και των ναυτικών αλιέων που παράγονται από το Μπαγκλαντές δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι περιέχουν τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία στην παρούσα υπόθεση. Αναφέρει επίσης ότι οι αξιωματικοί του πολεμικού ναυτικού, αξιωματούχοι του Μπαγκλαντές, έχουν ένα σαφές ενδιαφέρον για την υποστήριξη της θέσης του Μπαγκλαντές για τη θέση των θαλάσσιων συνόρων. Σε αυτό το πλαίσιο, η Μυανμάρ βασίζεται σε νομολογία, δηλαδή σε αποφάσεις όπως στην υπόθεση που αφορά στρατιωτικές και παραστρατιωτικές δραστηριότητες στη Νικαράγουα (Νικαράγουα κατά Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής) (Επί της ουσίας, Απόφαση, ICJ Reports 1986, σ. 14., Σ. 42, παρ. 68) και η υπόθεση που αφορά τις Ένοπλες δραστηριότητες στο έδαφος του Κονγκό (Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό κατά Ουγκάντα) (Απόφαση, ICJ Reports 2005, σ. 168, σελ. 218-219, παρ. 129), και κάνει αναφορά, μεταξύ άλλων, για την υπόθεση που αφορά στην εδαφική και θαλάσσια διαφορά μεταξύ της Νικαράγουας και της Ονδούρας στην Καραϊβική Θάλασσα (Νικαράγουα κατά Ονδούρα) (Απόφαση, ICJ Reports 2007, σ. 659, σ. 731, παρ. 243).

110. Η Μυανμάρ τονίζει, επιπλέον, ότι ο υπουργός του των Εξωτερικών, σε δήλωσή του που έκανε στη Ρανγκούν στις 19 Νοεμβρίου 1985, επανέλαβε τη θέση της Μυανμάρ ότι αυτό που σαφώς υπονοείται στο κείμενο των συμφωνηθέντων πρακτικών ήταν ότι η οριοθέτηση των χωρικών υδάτων από τη μία πλευρά και της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης και της υφαλοκρηπίδας από την άλλη πλευρά, θα πρέπει να διευθετηθούν μαζί σε ένα ενιαίο μέσο.

111. Όσον αφορά στη ρηματική διακοίνωση της 16^{ης} Ιανουαρίου 2008, που αναφέρεται από το Μπαγκλαντές, η Μυανμάρ υποστηρίζει ότι το Μπαγκλαντές αγνοεί τους όρους στο εν λόγω σημείωμα. Επισημαίνει ότι στη ρηματική διακοίνωση δήλωσε ότι, δεδομένου ότι τα κράτη μέρη της Σύμβασης, το Μπαγκλαντές και η Μυανμάρ «κατ' αρχήν» και τα δύο δικαιούνται 12 νμ χωρικά ύδατα και επίσης ότι το νησί του Αγίου Μαρτίνου βρίσκεται σε τέτοια χωρικά ύδατα, «κατ' αρχήν, σύμφωνα με τη Σύμβαση 1982» η Μυανμάρ υποστηρίζει ότι η ρηματική διακοίνωση ήταν «σαφώς ένα αίτημα για συνεργασία, όχι για συναίνεση» και ότι παρέλειψε να επικαλεστεί το συμφωνημένο όριο. Η Μυανμάρ είναι επομένως της άποψης ότι, σε αντίθεση με τον ισχυρισμό του Μπαγκλαντές, η ρηματική διακοίνωσή της είναι απολύτως σύμφωνη με τη θέση της Μυανμάρ για τα θέματα αυτά.

112. Το Δικαστήριο θα εξετάσει για πρώτη φορά το ζήτημα των ένορκων βεβαιώσεων που υποβάλλονται από το Μπαγκλαντές. Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο υπενθυμίζει την απόφαση στην υπόθεση που αφορά στην εδαφική και θαλάσσια διαφορά μεταξύ της Νικαράγουας και της Ονδούρας στην Καραϊβική Θάλασσα (Νικαράγουα κατά Ονδούρα), όπου αναφέρεται ότι: μαρτυρικές καταθέσεις που παράγονται με τη μορφή ένορκων βεβαιώσεων θα πρέπει να αντιμετωπίζονται με προσοχή. Κατά την αξιολόγηση των εν λόγω ένορκων καταθέσεων, το Δικαστήριο πρέπει να λαμβάνει υπόψη μια σειρά από παράγοντες. Αυτοί θα περιλαμβάνουν το αν έγιναν από κρατικούς υπαλλήλους ή από ιδιώτες που δεν ενδιαφέρονται για την έκβαση της δίκης και αν μια συγκεκριμένη ένορκη βεβαίωση πιστοποιεί την ύπαρξη των πραγματικών περιστατικών ή αντιπροσωπεύει μόνο μια γνώμη όσον αφορά ορισμένα γεγονότα (Απόφαση, ICJ Reports 2007, σ. 659, σ. 731, εδ. 244).

113. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι οι ένορκες καταθέσεις από τους αλιείς που υποβάλλονται από το Μπαγκλαντές δεν αποτελούν αποδεικτικά στοιχεία ως προς

την ύπαρξη ενός συμφωνημένου ορίου της αιγιαλίτιδας ζώνης. Οι ένορκες καταθέσεις αντιπροσωπεύουν απλώς τις απόψεις των ιδιωτών όσον αφορά ορισμένα γεγονότα.

114. Όσον αφορά στις ένορκες καταθέσεις από τους αξιωματικούς του ναυτικού, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι είναι από υπαλλήλους οι οποίοι μπορεί να έχουν συμφέρον από την έκβαση της δίκης.

115. Το Δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι βεβαιώσεις που υποβάλλονται από το Μπαγκλαντές δεν παρέχουν πειστικά στοιχεία που να στηρίζουν τον ισχυρισμό ότι υπάρχει μια συμφωνία μεταξύ των συμβαλλομένων μερών σχετικά με την οριοθέτηση των χωρικών τους υδάτων.

116. Στο πλαίσιο της εξέτασης της συμπεριφοράς των συμβαλλομένων μερών, το Δικαστήριο εξέτασε τη δήλωση του Υπουργού Εξωτερικών της Μιανμάρ από 19 Νοεμβρίου του 1985 κατά τη διάρκεια του έκτου γύρου των διαπραγματεύσεων μεταξύ των μερών και τη ρηματική διακοίνωση της 16^{ης} Ιανουαρίου του 2008, απευθύνεται από το Υπουργείο Εξωτερικών της Μιανμάρ προς το Υπουργείο Εξωτερικών του Μπαγκλαντές. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι η δήλωση και η ρηματική διακοίνωση δεν δείχνουν μια σιωπηρή ή *de facto* συμφωνία από την Μιανμάρ στη γραμμή που περιγράφεται στα συμφωνηθέντα πρακτικά του 1974. Στην πρώτη περίπτωση, ο Υπουργός Εξωτερικών της Μιανμάρ δήλωσε ότι η κατάσταση που ορίζεται από τη χώρα του για την αποδοχή της γραμμής που προτείνεται από το Μπαγκλαντές ήταν ότι όλα τα ζητήματα που σχετίζονται με την οριοθέτηση πρέπει να διευθετηθούν μαζί σε ένα ενιαίο μέσο. Στη δεύτερη περίπτωση η Μιανμάρ τόνισε στη ρηματική διακοίνωση ότι οι δύο χώρες «δεν έχουν ακόμη οριοθετήσει τα θαλάσσια σύνορα» και ότι «είναι σε πνεύμα καλής γειτονίας», δεδομένου ότι η Μιανμάρ έχει ζητήσει τη συνεργασία του Μπαγκλαντές.

117. Σε αυτό το πλαίσιο, το Δικαστήριο ασπάζεται την άποψη του Διεθνούς Δικαστηρίου (ICJ) ότι «η [α]πόδειξη της σιωπηρής νομικά δεσμευτικής συμφωνίας θα πρέπει να είναι αναγκαστική» (εδafική και θαλάσσια διαφορά μεταξύ της Νικαράγουας και της Ονδούρας στην Καραϊβική Θάλασσα (Νικαράγουα κατά Ονδούρα), Απόφαση, ICJ Αναφορές 2007, σ. 659, σ. 735, εδ. 253).

118. Το Δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι τα στοιχεία που παρουσιάστηκαν από το Μπαγκλαντές υπολείπονται της απόδειξης ύπαρξης μιας σιωπηρής ή de facto συμφωνίας για το όριο σχετικά με την αιγιαλίτιδα ζώνη.

Estoppel

119. Το δικαστήριο θα στραφεί τώρα στο ερώτημα ως προς το αν το δόγμα του estoppel έχει εφαρμογή στην προκειμένη περίπτωση.

120. Το Μπαγκλαντές ισχυρίζεται ότι τα θεμελιώδη ζητήματα της δικαιοσύνης απαιτούν ότι η Μυανμάρ έχει στερηθεί της δυνατότητας να υποστηρίξει ότι η συμφωνία του 1974 είναι οτιδήποτε άλλο εκτός από έγκυρη και δεσμευτική. Στο πλαίσιο αυτό, υπενθυμίζει την υπόθεση σχετικά με το Ναό του Preah Vihear (Καμπότζη εναντίον Ταϊλάνδης), στην οποία αναφέρεται ότι: Η Ταϊλάνδη τώρα αποκλείεται από τη συμπεριφορά της ισχυριζόμενη ότι δεν είχε αποδεχθεί τον [γαλλικό χάρτη]. Έχει, εδώ και πενήντα χρόνια, που απολαμβάνει τις παροχές αυτές, όπως η Συνθήκη του 1904 της παραχώρησε, ως προς το όφελος σταθερών συνόρων. Η Γαλλία, καθώς και μέσω αυτής η Καμπότζη, επικαλούνται την αποδοχή του χάρτη από την Ταϊλάνδη.... Δεν είναι πλέον επιτρεπτό για την Ταϊλάνδη, ενώ συνεχίζει να υποστηρίζει και να απολαμβάνει τα οφέλη του διακανονισμού, να αρνείται ότι ήταν ποτέ μέρος της συναίνεσης στο διακανονισμό (Επί της ουσίας, Απόφαση, ICJ Εκθέσεις 1962, σ. 6., σ. 32).

121. Το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι «ο συλλογισμός και η άποψη του ICJ ισχύουν εξίσου στην υπό κρίση υπόθεση. Για πάνω από τριάντα χρόνια, η Μυανμάρ απολαμβάνει τα οφέλη της συμφωνίας του 1974, συμπεριλαμβανομένων όχι μόνο το όφελος ενός σταθερού θαλάσσιου ορίου αλλά και το δικαίωμα της ελεύθερης διέλευσης από τα χωρικά ύδατα του Μπαγκλαντές».

122. Η Μυανμάρ ισχυρίζεται ότι το Μπαγκλαντές δεν έχει αποδείξει ότι στηρίχθηκε σε οποιαδήποτε συμπεριφορά της Μυανμάρ εις βάρος του. Σύμφωνα με την Μυανμάρ, «πρώτον, το Μπαγκλαντές δεν στήριξε τον ισχυρισμό του - ότι επέτρεψε την απρόσκοπτη διέλευση πλοίων της Μυανμάρ - με κανένα αποδεικτικό στοιχείο. Δεύτερον, δεν προσκόμισε κανένα στοιχείο που να αποδεικνύει ότι τηρούνται τα συμφωνηθέντα πρακτικά του 1974 σε σχέση με την αλιεία. Τρίτον, δεν είχε δείξει πως κάποια από αυτά τα καταγγελλόμενα γεγονότα ήταν εις βάρος της. Δεν είναι

σαφές πως οποιαδήποτε συμπεριφορά ή δηλώσεις της Μυανμάρ που επικαλέστηκε το Μπαγκλαντές ήταν εις βάρος του».

123. Η Μυανμάρ καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι ενέργειές της «απέχουν πολύ από την σαφή και συνεπή συμπεριφορά που απαιτείται για να αποδειχθεί η ύπαρξη ενός estoppel».

124. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι, στο διεθνές δίκαιο, μια κατάσταση estoppel υπάρχει όταν ένα κράτος, με τη συμπεριφορά του, έχει δημιουργήσει την εντύπωση μιας συγκεκριμένης κατάστασης και ενός άλλου κράτους, που βασίζεται σε τέτοιου είδους συμπεριφορά με καλή πίστη ώστε να ενεργήσει ή να απέχει από τη δράση σε βάρος του. Η επίδραση της έννοιας του estoppel είναι ότι το κράτος αποκλείεται, με τη συμπεριφορά του, να διεκδικήσει ό,τι δεν συμφωνεί, ή να αναγνωρίσει, μια συγκεκριμένη κατάσταση. Το Δικαστήριο επισημαίνει εν προκειμένω τις παρατηρήσεις, όπως στην περίπτωση της υφαλοκρηπίδας της Βόρειας Θάλασσας (Απόφαση, ICJ Εκθέσεις 1969, σ. 3., σ. 26., Παρ. 30). Και στην υπόθεση που αφορά στην οριοθέτηση των θαλάσσιων ορίων στον Κόλπο του Maine (Απόφαση, ICJ Εκθέσεις 1984, σ. 246, σ. 309, εδ. 145).

125. Κατά την άποψη του Δικαστηρίου, τα αποδεικτικά στοιχεία που υποβλήθηκαν από το Μπαγκλαντές για να αποδείξει ότι τα συμβαλλόμενα μέρη έχουν διαχειριστεί τα ύδατά τους, σύμφωνα με τα όρια που καθορίζονται στα συμφωνηθέντα πρακτικά του 1974 δεν είναι πειστικές. Δεν υπάρχει καμία ένδειξη ότι η συμπεριφορά της Μυανμάρ προκάλεσε το Μπαγκλαντές να αλλάξει τη θέση του εις βάρος της ή να υποστεί κάποια βλάβη σε εξάρτηση από την εν λόγω συμπεριφορά. Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αξίωση estoppel του Μπαγκλαντές δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

Οριοθέτηση της χωρικής θάλασσας

126. Αφού διαπίστωσε ότι τα συμφωνηθέντα πρακτικά του 1974 και του 2008 δεν συνιστούν συμφωνία κατά την έννοια του άρθρου 15 της Σύμβασης, το οποίο Μπαγκλαντές απέτυχε να αποδείξει την ύπαρξη μιας σιωπηρής ή de facto συμφωνίας για τα θαλάσσια όρια και ότι οι απαιτήσεις του estoppel δεν πληρούνται, το δικαστήριο θα προσδιορίσει τώρα τα χωρικά ύδατα μεταξύ Μπαγκλαντές και της Μυανμάρ.

127. Το άρθρο 15 της Σύμβασης, το οποίο είναι το εφαρμοστέο δίκαιο, έχει ως εξής: Σε περίπτωση που οι ακτές των δύο κρατών βρίσκονται απέναντι ή δίπλα στην άλλη, κανένα από τα δύο κράτη δεν δικαιούται, ελλείψει συμφωνίας μεταξύ τους για το αντίθετο, να επεκτείνει τα χωρικά του ύδατα πέραν της μέσης γραμμής, κάθε σημείο της οποίας βρίσκεται σε ίση απόσταση από τα εγγύτερα σημεία των γραμμών βάσης από τις οποίες μετράται το πλάτος των χωρικών υδάτων του καθενός από τα δύο κράτη. Η ανωτέρω διάταξη δεν εφαρμόζεται, ωστόσο, όπου αυτό είναι απαραίτητο λόγω ιστορικού τίτλου ή άλλων ειδικών συνθηκών για την οριοθέτηση των χωρικών υδάτων των δύο κρατών με τρόπο που έρχεται σε αντίθεση με αυτήν.

128. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι η Μυανμάρ και το Μπαγκλαντές συμφωνούν ότι το εφαρμοστέο δίκαιο για την οριοθέτηση των χωρικών υδάτων στην προκειμένη περίπτωση παρέχεται από το άρθρο 15 της Σύμβασης.

129. Όπως προκύπτει από το άρθρο 15 της Σύμβασης ότι πριν εφαρμοστεί η αρχή της ίσης απόστασης, θα πρέπει να εξεταστεί το ενδεχόμενο ύπαρξης ιστορικού τίτλου ή άλλων ειδικών περιστάσεων σχετικά με την περιοχή που είναι υπό οριοθέτηση.

Ιστορικός τίτλος και άλλες ειδικές περιστάσεις

130. Το δικαστήριο δεν βρίσκει οποιοδήποτε στοιχείο ενός ιστορικού τίτλου στην περιοχή που είναι υπό οριοθέτηση και σημειώνει ότι κανένα μέρος δεν επικαλέστηκε την ύπαρξη ενός τέτοιου τίτλου.

131. Η Μυανμάρ έθεσε το ζήτημα του νησιού του Αγίου Μαρτίνου ως ειδική περίπτωση στο πλαίσιο της οριοθέτησης των χωρικών υδάτων μεταξύ των μερών και υποστηρίζει ότι νησί του Αγίου Μαρτίνου είναι μια σημαντική ειδική περίπτωση που απαιτεί μια απόκλιση από τη μέση γραμμή. Επισημαίνει ότι νησί του Αγίου Μαρτίνου βρίσκεται αμέσως στα ανοικτά των ακτών της Μυανμάρ, στα νότια από το σημείο στον ποταμό Naaf που σηματοδοτεί το τελικό σημείο στα χερσαία σύνορα μεταξύ Μυανμάρ και του Μπαγκλαντές και είναι το σημείο εκκίνησης των θαλάσσιων συνόρων τους.

132. Η Μυανμάρ υποστηρίζει ότι νησί του Αγίου Μαρτίνου είναι ένα χαρακτηριστικό που στέκεται μόνο του στη γεωγραφία του Μπαγκλαντές και βρίσκεται απέναντι από την ηπειρωτική χώρα της Μυανμάρ, όχι του Μπαγκλαντές. Κατά την άποψη της

Μυανμάρ, η χορήγηση στο Νησί του Αγίου Μαρτίνου πλήρους ισχύς σε όλη την εδαφική οριοθέτηση της θάλασσας, θα οδηγήσει σε σημαντικές στρεβλώσεις σε σχέση με τη γενική διαμόρφωση της ακτογραμμής, που δημιουργήθηκε από ένα σχετικά μικρό χαρακτηριστικό.

133. Η Μυανμάρ υποστηρίζει ότι, σε γενικές γραμμές, τα νησιά παράγουν περισσότερο υπερβολικές στρεβλώσεις όταν η κυρίαρχη παράκτια σχέση είναι η γειτνίαση, ενώ οι στρεβλώσεις είναι πολύ λιγότερο ακραίες σε ακτές όπου βρίσκονται η μία απέναντι στην άλλη. Ισχυρίζεται ότι ο υπολογισμός πρέπει να λαμβάνεται από αυτή τη διαφορά στην προκειμένη περίπτωση, ως παραλιακή σχέση μεταξύ της ηπειρωτικής ακτής της Μυανμάρ και του νησιού του Αγίου Μαρτίνου από το ένα κριτήριο καθαρής αντίθεσης σε ένα καθαρής γειτνίασης.

134. Σε αυτό το πλαίσιο, η Μυανμάρ αναφέρει ότι, λόγω της χωρικής σχέσης μεταξύ της ηπειρωτικής ακτής του Μπαγκλαντές, της ηπειρωτικής ακτής της Μυανμάρ και του νησιού του Αγίου Μαρτίνου, το νησί βρίσκεται στο πλευρό της Μυανμάρ από οποιαδήποτε γραμμή οριοθέτησης κατασκευαστεί μεταξύ της ηπειρωτικής ακτής. Κατά την άποψη της Μυανμάρ, το νησί του Αγίου Μαρτίνου είναι ως εκ τούτου «στη λάθος πλευρά» της εν λόγω οροθετικής γραμμής.

135. Η Μυανμάρ υποστηρίζει ότι το νησί του Αγίου Μαρτίνου δεν μπορεί να οριστεί ως «παράκτιο νησί» μόνο και μόνο επειδή βρίσκεται μπροστά από τις ακτές της Μυανμάρ, όχι του Μπαγκλαντές στο οποία ανήκει. Αν και αναγνωρίζει ότι πρόκειται για ένα νησί, κατά την έννοια του άρθρου 121, παράγραφοι 1 και 2, της Σύμβασης, και ότι, ως εκ τούτου, μπορούν να δημιουργηθούν θαλάσσιες περιοχές, η Μυανμάρ αναφέρει ότι η οριοθέτηση των περιοχών αυτών πρέπει, ωστόσο, να γίνει «σύμφωνα με τις διατάξεις της Σύμβασης που εφαρμόζεται στις άλλες ηπειρωτικές περιοχές». Υποστηρίζει την άποψη συναφώς ότι νησί του Αγίου Μαρτίνου πρέπει να θεωρηθεί ότι αποτελεί από μόνο του μια ειδική περίπτωση που απαιτείται για τη μετατόπιση ή τη ρύθμιση της μέσης γραμμής η οποία διαφορετικά θα είχε γίνει μεταξύ των ακτών των μερών.

136. Η Μυανμάρ αναφέρει ότι η προσέγγιση αυτή είναι σύμφωνη με τη νομολογία, τόσο όσον αφορά στην οριοθέτηση των χωρικών υδάτων και των άλλων θαλασσιών ζωνών. Σε αυτό το πλαίσιο, αναφέρεται σε ορισμένες περιπτώσεις συμπεριλαμβανομένης και της οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας μεταξύ του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας, καθώς και της

Γαλλικής Δημοκρατίας (απόφαση της 30^{ης} Ιουνίου 1977, RIAA, Vol. XVIII, σ. 3), Υφαλοκρηπίδα (Τυνησία / Λιβυκή Αραβική Τζαμαχίρια) (Απόφαση, ICJ Reports 1982, σ. 18), Οριοθέτηση των θαλάσσιων συνόρων στον Κόλπο του Maine (Απόφαση, ICJ Reports 1984, σ. 246) και Διαιτησίας των συνόρων Ντουμπάι / Sharjah (Dubai / Sharjah, Επιδίκαση της 19^{ης} Οκτωβρίου 1981, ILR, Vol. 91, σ. 543).

137. Η Μυανμάρ, επίσης βασίζεται στην πρακτική των κρατών, παρατηρεί ότι «τα μικρά ή μεσαίου μεγέθους νησιά συνήθως αγνοούνται εντελώς» και ότι η «κυρίαρχη τάση» είναι να δώσει καμία ή μικρή επίδραση σε τέτοιου είδους θαλάσσιο διαμελισμό.

138. Απαντώντας στον ισχυρισμό της Μυανμάρ ότι το νησί του Αγίου Μαρτίνου αποτελεί μια «ειδική περίπτωση», το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι ο ισχυρισμός αυτός είναι ανακριβής λόγω της παράκτιας γεωγραφίας στη σχετική περιοχή της χωρικής θάλασσας. Το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι η Μυανμάρ «επιχείρησε να κατασκευάσει μια ειδική περίπτωση όπου δεν υπάρχει». Εξακολουθεί να υποστηρίζει ότι, «[π]ροκειμένου να το κάνει αυτό, η Μυανμάρ έχει καταφύγει εξ ολοκλήρου στην τεχνητή κατασκευή μιας ηπειρωτικής - προς - ηπειρωτική γραμμή ίσων αποστάσεων [...], η οποία υποθέτει ότι το νησί του Αγίου Μαρτίνου δεν υπάρχει καθόλου». Το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι η Μυανμάρ έχει αγνοήσει την πραγματικότητα, ώστε να αποκτήσει το επιθυμητό αποτέλεσμα. Δηλαδή ότι μπορεί να διεκδικήσει, μια γραμμή ίσων αποστάσεων που τρέχει προς τα βόρεια του νησιού του Αγίου Μαρτίνου. Προσθέτει ότι, «[α]πό αυτό το ψευδογεωγραφικό τέχνασμα, η Μυανμάρ καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το νησί του Αγίου Μαρτίνου βρίσκεται στη θαλάσσια περιοχή της Μυανμάρ».

139. Απαντώντας στην άποψη της Μυανμάρ ότι το νησί του Αγίου Μαρτίνου είναι στη «λάθος» πλευρά της γραμμής ίσης απόστασης μεταξύ των ακτών της Μυανμάρ και του Μπαγκλαντές και ότι αυτό είναι μια σημαντική ειδική περίπτωση που απαιτεί μια απόκλιση από τη μέση γραμμή, το Μπαγκλαντές αναφέρει ότι ο ισχυρισμός αυτός σηματοδοτεί μια απότομη υπαναχώρηση από τη μακροχρόνια αποδοχή της Μυανμάρ ότι το νησί του Αγίου Μαρτίνου δικαιούται 12 νμ χωρικά ύδατα.

140. Το Μπαγκλαντές λαμβάνει υπόψη ότι τα συμπεράσματα της Μυανμάρ προέρχονται από τη νομολογία και την πρακτική των κρατών στα οποία στηρίζεται για να δώσει λιγότερη από την πλήρη επίδραση στο νησί του Αγίου Μαρτίνου. Σε αυτό το πλαίσιο το Μπαγκλαντές αναφέρει ότι ένας αριθμός περιπτώσεων που

εντοπίστηκαν από τη Μιανμάρ για την υποστήριξη ότι δίνουν λιγότερη από την πλήρη επίδραση στο νησί του Αγίου Μαρτίνου δεν είναι κατάλληλες για τους ακόλουθους λόγους: πρώτον, δεν ασχολούνται με την οριοθέτηση των χωρικών υδάτων, αλλά αφορούν στην οριοθέτηση της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης και της υφαλοκρηπίδας, δεύτερο, το μεγαλύτερο μέρος της οριοθέτησης των συνθηκών που αναφέρει η Μιανμάρ ιδρύουν θαλάσσια σύνορα στις περιοχές που είναι γεωγραφικά διακριτές από την παρούσα υπόθεση και τρίτον, πολλές συνθήκες που επικαλείται η Μιανμάρ αντικατοπτρίζουν τις πολιτικές λύσεις που επιτεύχθηκαν στα πλαίσια της επίλυσης κυριαρχίας και άλλα θέματα.

141. Το Μπαγκλαντές, προς στήριξη του επιχειρήματός του ότι στο νησί του Αγίου Μαρτίνου θα πρέπει να δοθεί πλήρης ισχύ, αναφέρεται στη μεταχείριση ορισμένων νησιών στην υπόθεση σχετικά με τη θαλάσσια οριοθέτηση και τις εδαφικές ερωτήσεις μεταξύ Κατάρ και του Μπαχρέιν, στην υπόθεση που αφορά στις εδαφικές και θαλάσσιες διαφορών μεταξύ της Νικαράγουας και της Ονδούρας στην Καραϊβική Θάλασσα (Νικαράγουα κατά Ονδούρα) και της περίπτωσης της Μαύρης Θάλασσας.

142. Το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι η πρακτική των κρατών που σχετίζονται με τη θαλάσσια οριοθέτηση δείχνει σαφώς ότι ένα νησί κοντά στην ακτή μπορεί να έχει σημαντικές επιπτώσεις στην οριοθέτηση του θαλάσσιου ορίου. Αναφέρει ότι τα νησιά, από τη στιγμή που καθορίζονται ως τέτοια σύμφωνα με το άρθρο 121, παράγραφος 1, της Σύμβασης, έχουν δικαίωμα χωρικών υδάτων σε 12 νμ και, κατ' αρχήν, τη δική τους αποκλειστική οικονομική ζώνη και υφαλοκρηπίδα. Το Μπαγκλαντές επισημαίνει επιπλέον ότι το δικαίωμα των κρατών να διεκδικήσουν χωρικά ύδατα γύρω από τα νησιά είναι επίσης μια καθιερωμένη αρχή του διεθνούς εθιμικού δικαίου και είναι αναγνωρισμένο από τη Μιανμάρ. Κατά την άποψη του Μπαγκλαντές, το βάρος της απόδειξης φέρει η Μιανμάρ για να πείσει το Δικαστήριο γιατί στο νησί του Αγίου Μαρτίνου θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ως μια ειδική περίπτωση και έχει αποτύχει να ανταποκριθεί σε αυτό.

143. Το Μπαγκλαντές αναφέρει ότι νησί του Αγίου Μαρτίνου «βρίσκεται 6,5 νμ νοτιοδυτικά των έσχατων χερσαίων συνόρων και σε ισοδύναμη απόσταση από την ακτή Μπαγκλαντές». Παρατηρεί επίσης ότι το νησί έχει «μια επιφάνεια 8 περίπου τετραγωνικών χιλιομέτρων και συντηρεί ένα μόνιμο πληθυσμό περίπου 7.000 ατόμων» και ότι χρησιμεύει ως «μια σημαντική βάση για το Ναυτικό και Λιμενικό Σώμα του Μπαγκλαντές». Το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι το ψάρεμα «είναι μια

σημαντική οικονομική δραστηριότητα στο νησί», που επίσης «δέχεται πάνω από 360.000 τουρίστες κάθε χρόνο». Το Μπαγκλαντές σημειώνει ότι «[τ]ο νησί εκτενώς καλλιεργείται και παράγει αρκετά τρόφιμα για να καλύψει ένα σημαντικό μέρος των αναγκών των κατοίκων του».

144. Το Μπαγκλαντές αμφισβητεί τον ισχυρισμό της Μιανμάρ ότι το νησί του Αγίου Μαρτίνου βρίσκεται «μπροστά από την ηπειρωτική ακτή της Μιανμάρ» και «νότια της κάθε γραμμής οριοθέτησης που σωστά προέρχεται από τις ακτές των μερών». Το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι ο ισχυρισμός αυτός είναι λάθος και ότι η απόφαση αυτή στηρίζεται σε «περίεργη αντίληψη της Μιανμάρ για την πρόσοψη και σε ιδιόμορφη χρήση του όρου «ορθή κατάρτιση». Το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι δύο σημεία είναι άμεσα εμφανή από το Διάγραμμα Ναυαρχείου 817: Πρώτον, το νησί του Αγίου Μαρτίνου είναι εξίσου κοντά στο Μπαγκλαντές, όπως είναι και στη Μιανμάρ - 4,547 νμ από το Μπαγκλαντές και 4,492 νμ από τη Μιανμάρ. Και δεύτερον, το νησί του Αγίου Μαρτίνου βρίσκεται ορθά στο όριο των 12 νμ από την ακτή που Μπαγκλαντές.

145. Το Μπαγκλαντές καταλήγει στο συμπέρασμα ότι «[η] εγγύτητα του νησιού του Αγίου Μαρτίνου στο Μπαγκλαντές, ο μεγάλος μόνιμος πληθυσμός του και ο σημαντικός οικονομικός ρόλος του είναι σύμφωνα με το συμπέρασμα ότι αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της ακτογραμμής του Μπαγκλαντές», και επιβεβαιώνει ότι το νησί Αγίου Μαρτίνου «έχει το δικαίωμα σε πλήρη χωρικά ύδατα 12 νμ».

146. Το Δικαστήριο θα εξετάσει τώρα αν το νησί του Αγίου Μαρτίνου αποτελεί μια ειδική περίπτωση για τους σκοπούς της οριοθέτησης των χωρικών υδάτων μεταξύ Μπαγκλαντές και τη Μιανμάρ.

147. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι ούτε η νομολογία ούτε η κρατική πρακτική δείχνει ότι υπάρχει ένας γενικός κανόνας σχετικά με την επίδραση που πρέπει να δοθεί στα νησιά στη θαλάσσια οριοθέτηση. Εξαρτάται από τις ιδιαίτερες περιστάσεις της κάθε υπόθεσης.

148. Το Δικαστήριο παρατηρεί, επίσης, ότι το αποτέλεσμα που πρέπει να δοθεί στη νησιωτική οριοθέτηση μπορεί να διαφέρει, ανάλογα με το αν αφορά στην οριοθέτηση των χωρικών υδάτων ή άλλες θαλάσσιες περιοχές πέρα από αυτά.

Τόσο η φύση των δικαιωμάτων του παράκτιου κράτους και ο βαθμός τους προς τα ανοικτά τους μπορεί να είναι σημαντικά σε αυτό το θέμα.

149. Οι Δικαστήριο διαπιστώνει ότι, ενώ το νησί του Αγίου Μαρτίνου βρίσκεται στο μπροστινό μέρος της ηπειρωτικής ακτής της Μυανμάρ, βρίσκεται σχεδόν τόσο κοντά στην ηπειρωτική ακτή του Μπαγκλαντές ως προς την ακτή της Μυανμάρ και βρίσκεται εντός του εδαφικού περιορισμού των 12 νμ της θάλασσας από την ηπειρωτική ακτή του Μπαγκλαντές.

150. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι η πλειονότητα των περιπτώσεων και η πρακτική των κρατών που αναφέρονται από την Μυανμάρ αφορούν στην οριοθέτηση της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης ή της υφαλοκρηπίδας και όχι στα χωρικά ύδατα, και ως εκ τούτου δεν σχετίζονται άμεσα με την οριοθέτηση των χωρικών υδάτων.

151. Αν και δεν είναι πρωτοφανές στη νομολογία να δοθεί λιγότερη από την πλήρη επίδραση στην οριοθέτηση των χωρικών υδάτων για τα νησιά, στο θέμα για τέτοια μεταχείριση των νησιών είναι συνήθως «τα ασήμαντα θαλάσσια χαρακτηριστικά», όπως το νησί της Qit'at Jaradah, ένα πολύ μικρό νησάκι, ακατοίκητο και χωρίς βλάστηση, στην περίπτωση που αφορούν στη θαλάσσια οριοθέτηση και τις εδαφικές ερωτήσεις μεταξύ Κατάρ και του Μπαχρέιν (Επί της ουσίας, Απόφαση, ICJ Εκθέσεις 2001, σ. 40., σ. 104, εδ. 219). Κατά την άποψη του Δικαστηρίου, το νησί του Αγίου Μαρτίνου είναι ένα σημαντικό θαλάσσιο χαρακτηριστικό λόγω του μεγέθους και του πληθυσμού και της έκτασης των οικονομικών και άλλων δραστηριοτήτων.

152. Το Δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, υπό τις περιστάσεις της παρούσας υπόθεσης, δεν υπάρχουν επιτακτικοί λόγοι που να δικαιολογούν τη μεταχείριση του νησιού του Αγίου Μαρτίνου ως ειδική περίπτωση για τους σκοπούς του άρθρου 15 της Σύμβασης ή που να εμποδίζουν το Δικαστήριο να δώσει πλήρη ισχύ στο νησί κατά την κατάρτιση της γραμμής οριοθέτησης των χωρικών υδάτων μεταξύ των μερών.

Γραμμή οριοθέτησης

153. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι, σύμφωνα με το άρθρο 15 της Σύμβασης, τα χωρικά ύδατα των μερών οριοθετούνται από μια γραμμή ίσων αποστάσεων.

154. Το πρώτο βήμα που πρέπει να εξεταστεί για την κατασκευή της γραμμής οριοθέτησης είναι η επιλογή των μονάδων βάσης από τις οποίες θα πρέπει να εξαχθεί η γραμμή οριοθέτησης.

155. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι, κατά την κατάρτιση των γραμμών οριοθέτησης τους, τα μέρη χρησιμοποιούν μονάδες βάσης στη γραμμή ρηχών υδάτων των ακτών τους και ότι ο γεωγραφικές συντεταγμένες που χρησιμοποιούνται για το σκοπό αυτό δίνονται με αναφορά στο WGS 84 ως γεωδαιτικά δεδομένα.

156. Το Δικαστήριο δεν βλέπει κανένα λόγο να παρεκκλίνει από την κοινή προσέγγιση των μερών σχετικά με το θέμα των μονάδων βάσης. Ως εκ τούτου, θα συντάξει μια γραμμή ίσης απόστασης από τη γραμμή ρηχών υδάτων όπως αναγράφεται στο Διάγραμμα Ναυαρχείου 817, που χρησιμοποιείται από τα συμβαλλόμενα μέρη.

157. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι τα μέρη είναι σε συμφωνία ως προς την αφετηρία της γραμμής οριοθέτησης. Αυτό το σημείο, το οποίο αντιστοιχεί στα έσχατα χερσαία σύνορα, όπως έχει συμφωνηθεί μεταξύ της Μιανμάρ και του Πακιστάν το 1966, σημειώνεται στους σκίτσο-χάρτες που παράγονται από τα συμβαλλόμενα μέρη ως σημείο Α και οι συντεταγμένες του είναι 20° 42 '15,8" N, 92° 22 '07,2" E.

158. Τα μέρη διαφωνούν με τη θέση του πρώτου σημείου καμπής της γραμμής ίσης απόστασης, όπου το νησί του Αγίου Μαρτίνου αρχίζει να έχει αποτελέσματα. Το σημείο αυτό καταγράφεται ως σημείο Β της Μιανμάρ σε σκίτσο-χάρτη με συντεταγμένες 20° 41 '03,4" N, 92 ° 20' 12,9" E και ως 2Α σημείο επί της γραμμής ίσης απόστασης του Μπαγκλαντές, όπως απεικονίζεται στο σημείο του 2.102 της Απάντησής του, με συντεταγμένες 20° 40 '45,0" N, 92° 20' 29,0" E.

159. Σύμφωνα με το Μπαγκλαντές, η Μιανμάρ σχεδίασε μη σωστά το σημείο Β και «[τ]ο έχει πράξει, διότι αγνόησε τα πλησιέστερα σημεία της ακτής του Μπαγκλαντές στις εκβολές του ποταμού Naaf [...]. Αντ' αυτού, έχει υιοθετήσει ένα πιο μακρινό σημείο βάσης στην ακτή του Μπαγκλαντές - SS1 σημείο [...]. Αν η Μιανμάρ είχε χρησιμοποιήσει τις σωστές μονάδες βάσης, [...], το σημείο Β της, θα είχε βρεθεί σε μια πιο νότια θέση, [...] στο σημείο 2Α».

160. Κατά τη διάρκεια της ακρόασης, η Μιανμάρ δεν προέβαλε αντιρρήσεις ως προς το επιχείρημα που προέβαλε το Μπαγκλαντές όσον αφορά στη σωστή θέση

του σημείου Β. Η Μυανμάρ αναγνώρισε ότι, «[α]πό τεχνικής άποψης, δεν [ήταν] τίποτα απαράδεκτο σχετικά με την προτεινόμενη γραμμή της χωρικής θάλασσας του Μπαγκλαντές», προσθέτοντας ότι «[αυ]τό είναι μια απλή άσκηση, τη στιγμή που τα σχετικά παράκτια χαρακτηριστικά έχουν καθοριστεί, για να υπολογίσουν μια γραμμή ίσης απόστασης από τα εγγύτερα σημεία των γραμμών βάσης των δύο κρατών».

161. Αφού εξέτασε τις ακτές των δύο μερών, όπως φαίνεται στο Διάγραμμα Ναυαρχείου 817, το Δικαστήριο αποδέχεται το σημείο 2Α, όπως σχεδιάστηκε από το Μπαγκλαντές.

162. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι πέρα από το σημείο 2Α, τα ακόλουθα τμήματα της γραμμής, που ορίζεται από τα σημεία καμπής που υποδεικνύονται από τη Μυανμάρ και το Μπαγκλαντές, όπως αναφέρονται παρακάτω, είναι παρόμοια.

Τα σημεία καμπής της Μυανμάρ είναι:

B1: 20° 39'53,6" N, 92° 21' 07,1" E,

B2: 20° 38'09,5" N, 92° 22' 40,6" E,

B3: 20° 36'43,0" N, 92° 23' 58.0" E,

B4: 20° 35'28,4" N, 92° 24' 54,5" E,

B5: 20° 33'07,7" N, 92° 25' 44,8" E,

Γ: 20° 30'42,8" N, 92° 25' 23,9" E.

Τα σημεία καμπής του Μπαγκλαντές είναι τα εξής:

3Α: 20° 39 '51,0" N, 92° 21' 11.5" E,

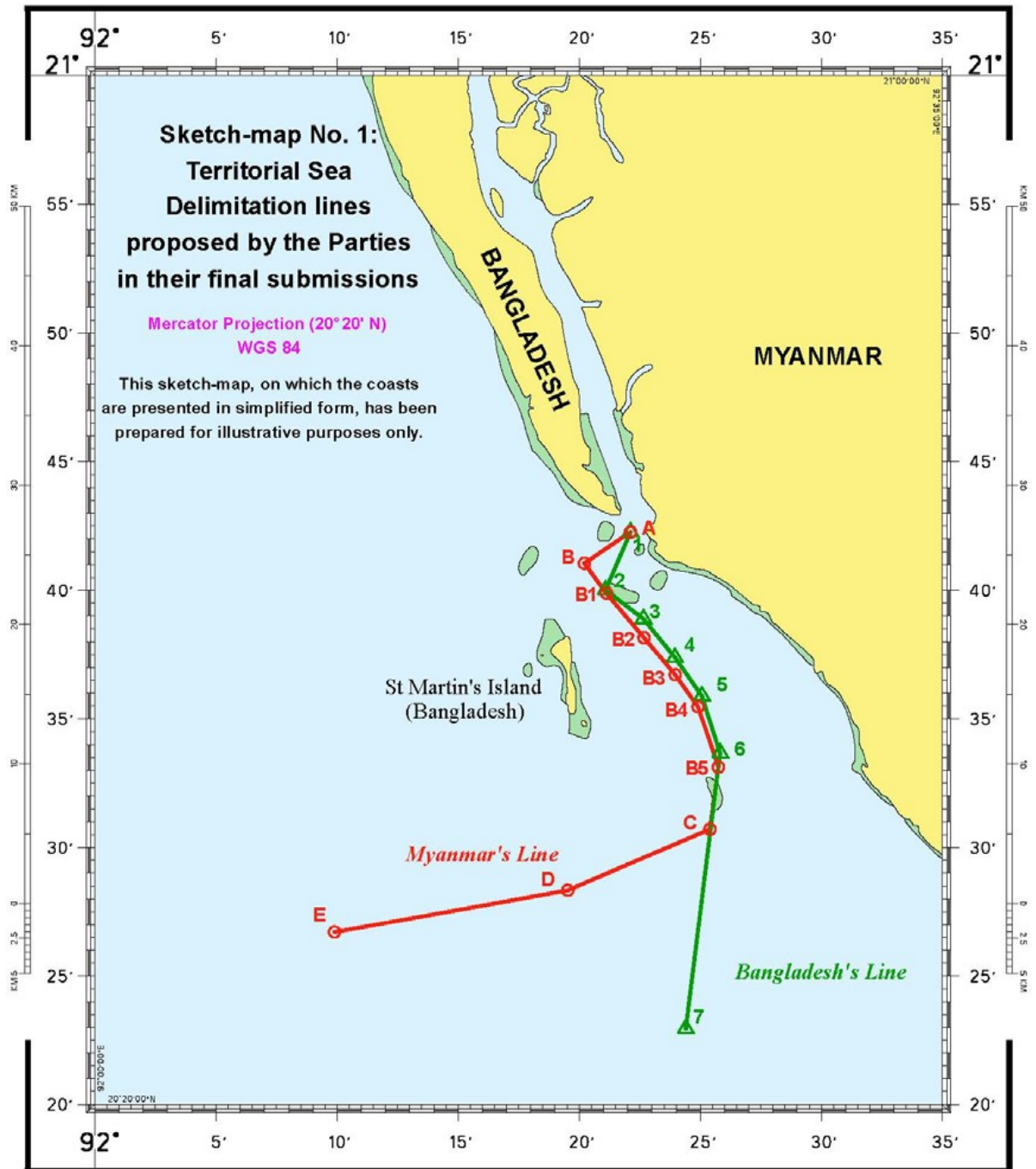
4Α: 20° 37 '13.5" N, 92° 23' 42,3" E,

5Α: 20° 35 '26,7" N, 92° 24' 58,5" E,

6Α: 20° 33 '17.8" N, 92° 25' 46,0" E.

163. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι, πέρα από το σημείο C, τα περαιτέρω τμήματα των γραμμών οριοθέτησης που προτείνονται από τα μέρη διαφέρουν σημαντικά ως αποτέλεσμα των θέσεων τους σχετικά με την επίδραση που πρέπει να δοθεί στο νησί του Αγίου Μαρτίνου.

164. Έχοντας καταλήξει στο συμπέρασμα ότι πλήρης επίδραση θα πρέπει να δοθεί στο νησί του Αγίου Μαρτίνου, το Δικαστήριο κρίνει ότι η γραμμή οριοθέτησης θα πρέπει να ακολουθήσει μια γραμμή ίσης απόστασης μέχρι το σημείο πέρα από το οποίο τα χωρικά ύδατα των μερών δεν επικαλύπτονται πλέον.

165. Αφού εξέτασε τις ακτές των μερών που σχετίζονται με την κατασκευή της γραμμής ίσης απόστασης για την οριοθέτηση των χωρικών υδάτων, το Δικαστήριο είναι της γνώμης ότι οι συντεταγμένες που προσδιορίζονται από το Μπαγκλαντές στην προτεινόμενη γραμμή ίσων αποστάσεων μέχρι του σημείου 8Α, όπως απεικονίζεται στην παράγραφο 2.102 της απάντησής του, προσδιορίζει επαρκώς ότι μια γραμμή ίσης απόστασης μετράται από τη γραμμή των ρηχών υδάτων των αντίστοιχων ακτών των μερών, συμπεριλαμβάνοντας το νησί του Αγίου Μαρτίνου, όπως αναπαράγεται στο Διάγραμμα Ναυαρχείου 817.

166. Για τους παραπάνω λόγους, το Δικαστήριο αποφασίζει ότι η γραμμή ίσων αποστάσεων οριοθέτησης των χωρικών υδάτων μεταξύ των δύο μερών ορίζεται από τα σημεία 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 και 8, με τις ακόλουθες συντεταγμένες και συνδέονται με τις γεωδαιτικές γραμμές:

1: 20° 42'15.8" N, 92° 22' 07,2" E,

2: 20° 40'45,0" N, 92° 20' 29,0" E,

3: 20° 39'51,0" N, 92° 21' 11.5"E,

4: 20° 37'13.5" N, 92° 23' 42,3" E,

5: 20° 35'26,7" N, 92° 24' 58,5" E,

6: 20° 33'17.8" N, 92° 25' 46,0" E,

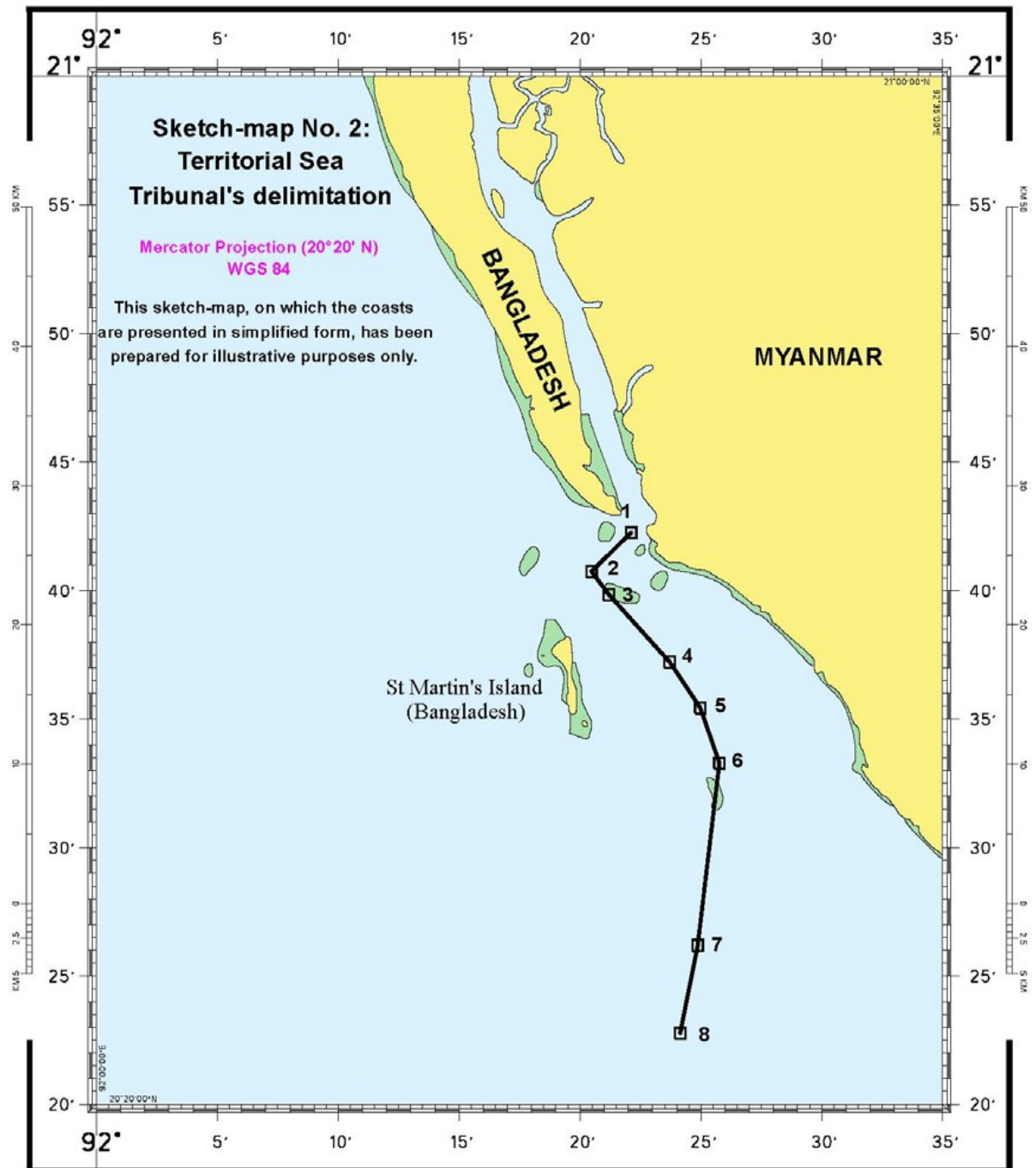
7: 20° 26'11.3" N, 92° 24' 52,4" E,

8: 20° 22'46,1" N, 92° 24' 09,1" E.

167. Η γραμμή οριοθέτησης φαίνεται στο συνημμένο σκαρίφημα-χάρτη με αριθμό 2.

168. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι, δίνοντας στο νησί του Αγίου Μαρτίνου πλήρη ισχύ στην οριοθέτηση των χωρικών υδάτων, η γραμμή οριοθέτησης θα φτάσει σε ένα σημείο όπου χωρικά ύδατα του νησιού δεν συμπίπτουν με τα χωρικά ύδατα της Μυανμάρ. Σε αυτό το σημείο, τα χωρικά ύδατα γύρω από το νησί του Αγίου Μαρτίνου αρχίζουν να ανταποκρίνονται στην αποκλειστική οικονομική ζώνη και την υφαλοκρηπίδα της Μυανμάρ. Αυτό θα συμβεί στην περιοχή που ορίζεται από τα 12 νμ του φακέλου των τόξων των χωρικών υδάτων του νησιού του Αγίου Μαρτίνου πέρα από το σημείο 8.

169. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο δεν είναι πλέον αντιμέτωπο με το καθήκον του με την οριοθέτηση των χωρικών υδάτων πέρα από το σημείο 8. Το Δικαστήριο αναγνωρίζει ότι το Μπαγκλαντές έχει το δικαίωμα χωρικών υδάτων 12 νμ γύρω από το νησί του Αγίου Μαρτίνου, στην περιοχή όπου τα χωρικά ύδατα δεν συμπίπτουν με την αιγιαλίτιδα ζώνη της Μυανμάρ. Ένα από τα συμπεράσματα για το αντίθετο θα είχε ως αποτέλεσμα να δοθεί περισσότερο βάρος στα κυριαρχικά δικαιώματα και τη δικαιοδοσία της Μυανμάρ στην αποκλειστική οικονομική ζώνη της υφαλοκρηπίδας σε σχέση με την κυριαρχία των χωρικών του υδάτων του Μπαγκλαντές.

Δικαίωμα διέλευσης των πλοίων της Μυανμάρ από τη χωρική θάλασσα γύρω από νησί του Αγίου Μαρτίνου του Μπαγκλαντές

170. Το ζήτημα της ελεύθερης και απρόσκοπτης πλοήγησης της Μυανμάρ στα χωρικά ύδατα του Μπαγκλαντές γύρω από Νησί του Αγίου Μαρτίνου από και προς τον ποταμό Naaf δεν είναι ένα θέμα που πρέπει να εξεταστεί σε σχέση με οριοθέτηση. Είναι, όμως, ένα σχετικό θέμα ιδιαίτερου ενδιαφέροντος για την Μυανμάρ.

171. Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο ζήτησε από τα μέρη να αντιμετωπίσουν το εξής ερώτημα: «Δεδομένης της ιστορίας των μεταξύ τους συζητήσεων για το θέμα, τα συμβαλλόμενα μέρη θα διευκρινίσουν τη θέση τους σχετικά με το δικαίωμα της διέλευσης των πλοίων της Μυανμάρ από τη χωρική θάλασσα του Μπαγκλαντές γύρω από το νησί του Αγίου Μαρτίνου».

172. Η Μυανμάρ εξήγησε ότι θεώρησε την εγγύηση του δικαιώματος αυτού, ως «εξαιρετικά σημαντική», αλλά ότι, κατά την άποψή της Μυανμάρ, το Μπαγκλαντές «ποτέ δεν έδωσε την εγγύηση που ζήτησε η Μυανμάρ». Η Μυανμάρ επισημαίνει ότι δεν υπήρξαν προβλήματα με την πρόσβαση στην εδαφική θάλασσα του Μπαγκλαντές, αλλά κυρίως, «στην απουσία οποιασδήποτε εγγύησης», η Μυανμάρ ουδέποτε ζήτησε να δοκιμάσει το δικαίωμά της. Συνολικά, η Μυανμάρ αναφέρει ότι η «θέση για το δικαίωμα διέλευσης των πλοίων της Μυανμάρ από τη χωρική θάλασσα του Μπαγκλαντές γύρω από Νησί του Αγίου Μαρτίνου εξακολουθεί να είναι λιγότερο από ικανοποιητική».

173. Για το θέμα αυτό, το Μπαγκλαντές δήλωσε στο Μνημόνιό του ότι «[ω]ς μέρος, και σε αντάλλαγμα, της συμφωνίας τους το Νοέμβριο του 1974, το Μπαγκλαντές συμφώνησε επίσης να χορηγήσει στα σκάφη Μυανμάρ το δικαίωμα της ελεύθερης και απρόσκοπτης διέλευσης μέσα από τα ύδατα του Μπαγκλαντές γύρω από Νησί Αγίου Μαρτίνου προς και από τον ποταμό Naaf».

174. Σε απάντηση του αιτήματος από το Δικαστήριο, ο Υπουργός Εξωτερικών του Μπαγκλαντές, εκπρόσωπός του στην προκειμένη περίπτωση, κατά την ακρόαση δήλωσε τα εξής:

Από το 1974 τουλάχιστον το Μπαγκλαντές και η Μυανμάρ έχουν εμπλακεί σε εκτεταμένες διαπραγματεύσεις σχετικά με θαλάσσια σύνορά τους στον Κόλπο της Βεγγάλης. Κατά τη διάρκεια των 34 ετών, από τις χώρες μας έχουν διεξαχθεί

περίπου 13 γύροι συνομιλιών. Πετύχαμε ενωρίς κάποιες αξιοσημείωτες επιτυχίες. Ειδικότερα, το 1974, μόλις στο δεύτερο γύρο των συναντήσεων μας, φτάσαμε στην συμφωνία σχετικά με τα θαλάσσια σύνορα στα χωρικά ύδατα, για την οποία θα ακούσετε περισσότερο αύριο. Η συμφωνία αυτή εφαρμόζεται πλήρως σεβαστά και από τα δύο κράτη για περισσότερο από τρεις δεκαετίες. Ως αποτέλεσμα της εν λόγω συμφωνίας, δεν έχουν υπάρξει ποτέ οποιαδήποτε προβλήματα σχετικά με το δικαίωμα της διέλευσης των πλοίων της Μυανμάρ στη χωρική μας θάλασσα γύρω από νησί του Αγίου Μαρτίνου. Στους δύο γύρους των υπομνημάτων της η Μυανμάρ είχε κάθε ευκαιρία να εισαγάγει στοιχεία από τις όποιες δυσκολίες, αν πράγματι υπήρχαν. Αυτό δεν το έχει πράξει. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι δεν υπάρχουν δυσκολίες. Είμαι στην ευχάριστη θέση να επαναλάβω ότι το Μπαγκλαντές θα συνεχίσει να σέβεται την πρόσβαση με πλήρη σεβασμό των νομικών υποχρεώσεων του.

175. Ο Σύμβουλος για το Μπαγκλαντές στη συνέχεια δήλωσε: «Αυτό που λέει ο Υπουργός Εξωτερικών και εκπρόσωπος σε απάντηση σε άμεση ερώτηση από ένα Διεθνές Δικαστήριο είναι η επίσημη θέση του Κράτους».

176. Το Δικαστήριο σημειώνει αυτή τη δέσμευση από το Μπαγκλαντές.

VIII. Αποκλειστική οικονομική ζώνη και υφαλοκρηπίδα στα 200 ναυτικά μίλια

177. Το δικαστήριο θα στραφεί τώρα στην οριοθέτηση της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης και της υφαλοκρηπίδας στα 200 νμ.

Ενιαία γραμμή οριοθέτησης

178. Πριν προχωρήσει με την οριοθέτηση της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης και της υφαλοκρηπίδας, το Δικαστήριο πρέπει να διευκρινίσει τη φύση της οριοθετικής γραμμής.

179. Το Μπαγκλαντές αναφέρει ότι το Δικαστήριο θα πρέπει να προσδιορίσει μια ενιαία γραμμή για την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας, του υπεδάφους και των υπερκείμενων υδάτων. Το Μπαγκλαντές σημειώνει ότι η θέση του είναι «σύμφωνα με τη διεθνή δικαστική πρακτική». Σύμφωνα με το Μπαγκλαντές, αν και η σύμβαση περιλαμβάνει ξεχωριστές διατάξεις για την οριοθέτηση της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης και της υφαλοκρηπίδας, «η διεθνής πρακτική έχει σε μεγάλο

βαθμό συγκλίνει γύρω από το σχέδιο ενός «ενιαίου θαλάσσιου ορίου» για να οριοθετήσει τις δύο ζώνες».

180. Η Μυανμάρ, με τη σειρά της, αναφέρει ότι τα συμβαλλόμενα μέρη συμφωνούν, ζητώντας από το Δικαστήριο να σχεδιάσει ενιαία θαλάσσια σύνορα των υπερκειμένων υδάτων, του βυθού και του υπεδάφους, δηλαδή, για την αποκλειστική οικονομική ζώνη και την υφαλοκρηπίδα.

181. Το Δικαστήριο επομένως θα σχεδιάσει μια ενιαία γραμμή οριοθέτησης τόσο για την αποκλειστική οικονομική ζώνη και για την υφαλοκρηπίδα.

Εφαρμοστέο δίκαιο

182. Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι οι διατάξεις της Σύμβασης που ισχύουν για την οριοθέτηση της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης και της υφαλοκρηπίδας είναι στα άρθρα 74 και 83. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι σε αυτά τα δύο άρθρα είναι πανομοιότυπο το περιεχόμενο τους, και διαφέρουν μόνο ως προς τον χαρακτηρισμό της θαλάσσιας περιοχής στην οποία εφαρμόζονται. Τα άρθρα αυτά αναφέρουν τα εξής:

1. Η οριοθέτηση της [αποκλειστικής οικονομικής ζώνης / υφαλοκρηπίδας] μεταξύ των κρατών με αντικείμενες ή προσκείμενες ακτές πραγματοποιείται κατόπιν συμφωνίας με βάση το Διεθνές δίκαιο, όπως αναφέρεται στο άρθρο 38 του καταστατικού του Διεθνούς Δικαστηρίου Δικαιοσύνης, προκειμένου να επιτευχθεί μια δίκαιη λύση.

2. Εάν δεν μπορεί να επιτευχθεί συμφωνία μέσα σε ένα εύλογο χρονικό διάστημα, τα ενδιαφερόμενα κράτη προσφεύγουν στις διαδικασίες που προβλέπονται στο μέρος XV.

3. Εν αναμονή της συμφωνίας, όπως προβλέπεται στην παράγραφο 1, τα ενδιαφερόμενα κράτη, με πνεύμα κατανόησης και συνεργασίας, καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για να συνάψουν προσωρινές διευθετήσεις πρακτικής φύσης και, κατά τη διάρκεια αυτής της μεταβατικής περιόδου, να μην θέτουν σε κίνδυνο ή να παρεμποδίζουν την επίτευξη της τελικής συμφωνίας. Οι ρυθμίσεις αυτές δεν θίγουν την τελική οριοθέτηση.

4. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει συμφωνία σε ισχύ μεταξύ των ενδιαφερόμενων κρατών, τα θέματα που αφορούν στην οριοθέτηση της [αποκλει-

στικής οικονομικής ζώνης / υφαλοκρηπίδας θα πρέπει να καθορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις της εν λόγω Σύμβασης].

183. Παρά το γεγονός ότι το άρθρο 74, παράγραφος 1, και το άρθρο 83, παράγραφος 1, της Σύμβασης αντιμετωπίζουν ρητά συμφωνίες οριοθέτησης, που ισχύουν και για δικαστικές και διαιτητικές αποφάσεις οριοθέτησης, αυτές οι σκέψεις αναφέρουν ότι η οριοθέτηση πρέπει να γίνει «με βάση το διεθνές δίκαιο, όπως αναφέρεται στο άρθρο 38 του καταστατικού του Διεθνούς Δικαστηρίου Δικαιοσύνης, προκειμένου να επιτευχθεί μια δίκαιη λύση». Το εθιμικό διεθνές δίκαιο, είναι μια από τις πηγές που αναφέρονται στο άρθρο 38. Κατά συνέπεια, το εφαρμοστέο δίκαιο στο πλαίσιο της Σύμβασης όσον αφορά στην οριοθέτηση της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης και της υφαλοκρηπίδας περιλαμβάνει τους κανόνες του εθιμικού διεθνούς δικαίου. Επομένως, η εφαρμογή των εν λόγω κανόνων στο πλαίσιο των άρθρων 74 και 83 της Σύμβασης απαιτεί την επίτευξη μιας δίκαιης λύσης, καθώς αυτός είναι ο στόχος της οριοθέτησης που προβλέπονται από τα άρθρα αυτά.

184. Οι αποφάσεις των διεθνών δικαστηρίων, που αναφέρονται στο άρθρο 38 του Καταστατικού του Διεθνούς Δικαστηρίου, έχουν επίσης ιδιαίτερη σημασία στον καθορισμό του περιεχομένου του εφαρμοστέου δικαίου για τη θαλάσσια οριοθέτηση σύμφωνα με τα άρθρα 74 και 83 της Σύμβασης. Σε αυτό το πλαίσιο, οι Δικαστήριο συμφωνεί με τη δήλωση της διαιτητικής απόφασης της 11ης Απριλίου 2006 ότι: «Σε ένα θέμα που έχει εξελιχθεί τόσο πολύ τα τελευταία 60 χρόνια, το εθιμικό δίκαιο έχει επίσης ιδιαίτερο ρόλο που, σε συνδυασμό με τις δικαστικές και διαιτητικές αποφάσεις, βοηθά στη διαμόρφωση των εκτιμήσεων που εφαρμόζονται σε κάθε διαδικασία οριοθέτησης» (Διαιτησία μεταξύ Μπαρμπάντος και της Δημοκρατίας του Τρινιδάδ και Τομπάγκο, σχετικά με την οριοθέτηση της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης και της υφαλοκρηπίδας μεταξύ τους, απόφαση της 11ης Απριλίου 2006, RIAA, Vol. XXVII, σελ. 147, σελ. 210-211, παρ. 223).

Σχετικές ακτές

185. Το Δικαστήριο θα στραφεί τώρα στη διαδικασία οριοθέτησης. Κατά την εξέταση αυτού του θέματος. Το Δικαστήριο σημειώνει «την αρχή ότι η γη κυριαρχεί στη θάλασσα μέσα από την προβολή των ακτών ή των παράκτιων μετώπων» (θαλάσσια οριοθέτηση στην περιοχή της Μαύρης Θάλασσας (Ρουμανία κατά Ουκρανίας), Απόφαση, ICJ Εκθέσεις 2009, σ. 61, σ. 89, παρ. 77). Όπως αναφέρεται από το Διεθνές Δικαστήριο στις υποθέσεις της Βόρειας Θάλασσας, «η γη είναι η

νομική πηγή της δύναμης που ένα κράτος μπορεί να ασκήσει πάνω εδαφικές επεκτάσεις προς τη θάλασσα» (υφαλοκρηπίδα Βόρειας Θάλασσας, Απόφαση, ICJ Εκθέσεις 1969, σ. 3., σ. 51, σκέψη 96).

186. Το Μπαγκλαντές είναι της άποψης ότι ολόκληρη η ακτή του είναι σχετική «από το έσχατα χερσαία σύνορα με τη Μιανμάρ στον ποταμό Naaf ως τα έσχατα χερσαία σύνορα με την Ινδία στις εκβολές Raimangal».

187. Το Μπαγκλαντές μετρά την ακτή με τη βοήθεια των δύο ευθειών, προκειμένου να αποφευχθούν οι σημαντικές δυσκολίες που προκαλούνται από τις ελικοειδείς αποκλίσεις της ακτής. Σύμφωνα με το Μπαγκλαντές, το συνδυασμένο μήκος των γραμμών αυτών είναι 421 χιλιόμετρα.

188. Η Μιανμάρ περιγράφει τις ακτές του Μπαγκλαντές ότι αποτελούνται από τέσσερα τμήματα. Το πρώτο τμήμα με ανατολική κατεύθυνση από τα χερσαία σύνορα με την Ινδία έως τις εκβολές του ποταμού Meghna. Το τέταρτο τμήμα προχωρά σε νότια-νοτιοανατολική κατεύθυνση από το φάρο στο νησί Kutubdia στα χερσαία σύνορα με τη Μιανμάρ. Μεταξύ αυτών των δύο τμημάτων βρίσκονται το δεύτερο και τρίτο τμήμα στο στόμιο του ποταμού Meghna.

189. Σύμφωνα με την Μιανμάρ, η σχετική ακτή του Μπαγκλαντές οριοθετείται στο πρώτο και το τέταρτο τμήμα. Η Μιανμάρ απορρίπτει το δεύτερο και το τρίτο τμήμα ως μέρη της σχετικής ακτής, διότι οι τομείς «αντίκεινται ο ένας στον άλλο και ως εκ τούτου δεν είναι δυνατόν συμπίπτουν με τις θαλάσσιες προβολές της Μιανμάρ». Η Μιανμάρ συγκρίνει αυτά τα τμήματα της ακτής του Μπαγκλαντές με τις ακτές της Ουκρανίας στον Κόλπο του Karkinit's'ka στην περίπτωση της Μαύρης Θάλασσας, στην οποία το Διεθνές Δικαστήριο εξαίρεσε τα παράλια της Ουκρανίας, επειδή «αντίκεινται το ένα στο άλλο και η υποβρύχια επέκταση τους δεν μπορεί να συμπίπτει με τις επεκτάσεις των ακτών της Ρουμανίας» (θαλάσσια οριοθέτηση στην περιοχή της Μαύρης Θάλασσας (Ρουμανία κατά Ουκρανίας), Απόφαση, ICJ Εκθέσεις, 2009, σ. 61., στη σ. 97, παρ. 100).

190. Η μέτρηση του μήκους των παράκτιων ακτών λαμβάνοντας υπόψη την ακτογραμμή και τις ελικοειδείς αποκλίσεις της Μιανμάρ διαπιστώνει ότι το πρώτο και τέταρτο τμήμα των ακτών του Μπαγκλαντές είναι 203 χιλιόμετρα και 161 χιλιόμετρα αντίστοιχα. Κατά την άποψη της Μιανμάρ, το συνολικό μήκος σχετικών των ακτών του Μπαγκλαντές είναι 364 χιλιόμετρα.

191. Το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι η αναλογία μεταξύ των εκβολών του ποταμού του Meghna και του Κόλπου του Karkinits'ka δεν είναι ακριβής. Κατά την άποψή του, ενώ, στο κλειστό περιβάλλον της Μαύρης Θάλασσας, «το άνοιγμα στο στόμιο του κόλπου της Karkinits'ka αντίκειται πίσω από άλλα τμήματα της ακτής της Ουκρανίας, και όχι προς την υπό οριοθέτηση [περιοχή] [...], [εδώ], σε αντίθεση, το άνοιγμα στο στόμιο του Meghna αντίκειται άμεσα στην ανοικτή θάλασσα και την υπό οριοθέτηση [περιοχή]». Σύμφωνα με το Μπαγκλαντές, το άνοιγμα στις εκβολές του ποταμού Meghna είναι πολύ περισσότερο σαν το άνοιγμα στο στόμιο του κόλπου της Fundy στην υπόθεση που αφορά στην οριοθέτηση του θαλάσσιου ορίου στον κόλπο του Maine, στην οποία το τμήμα του ICJ έκρινε σχετικά «τμήματα των παράλληλων ακτών του Καναδά μέσα στον κόλπο, καθώς και τη γραμμή που χαράσσεται μέσα στο στόμιο του κόλπου».

192. Σύμφωνα με το Μπαγκλαντές, η σχετική ακτή της Μυανμάρ εκτείνεται από το τέρμα των χερσαίων συνόρων στον ποταμό Naaf στην περιοχή του Ακρωτηρίου Bhiff. Το Μπαγκλαντές παρατηρεί ότι η ακτή της Μυανμάρ νότια του Ακρωτηρίου Bhiff είναι άνευ σημασίας, διότι, κατά την άποψή του, η προβολή της εν λόγω ακτής, η οποία είναι περισσότερο από 200 νμ από το Μπαγκλαντές, δεν θα μπορούσε να συμπίπτει με αυτή της ακτής του Μπαγκλαντές.

193. Ως εκ τούτου το Μπαγκλαντές επισημαίνει ότι το μήκος των σχετικών ακτών της Μυανμάρ, που μετράται με τη βοήθεια μιας ευθείας γραμμής, είναι 370 χιλιόμετρα.

194. Η Μυανμάρ υποστηρίζει ότι η δική της σχετική ακτή εκτείνεται από το τέρμα των χερσαίων συνόρων μεταξύ Μυανμάρ και του Μπαγκλαντές μέχρι το Cape Negrais. Ειδικότερα, η Μυανμάρ τονίζει ότι «η σχετική ακτή δεν σταματά κοντά στο Bhiff Cape», αλλά περιλαμβάνει το σύνολο της ακτής Rakhine (Arakan), «από τον ποταμό Naaf στο Cape Negrais, το τελευταίο σημείο της ακτής της Μυανμάρ που δημιουργεί προβολές θαλάσσιων επικαλύψεων με τις παράκτιες προβολές του Μπαγκλαντές».

195. Σύμφωνα με την Μυανμάρ, τα επιχειρήματα του Μπαγκλαντές για να αποκλείσει την ακτή κάτω από το Bhiff Cape «είναι απλά λάθος. Δεν είναι η σχετική περιοχή που καθορίζει τη σχετική ακτή, είναι η σχετική ακτή που περιβάλλει την περιοχή που είναι υπό οριοθέτηση». Η Μυανμάρ ισχυρίζεται περαιτέρω ότι: οι σχετικές ακτές δεν μπορεί να εξαρτώνται, ή να καθορίζονται σε συνάρτηση με την

γραμμή οριοθέτησης. Θα προηγηθεί το λογικό, που είναι ότι η γραμμή οριοθέτησης πρέπει να εκτιμάται σε συνάρτηση με τις σχετικές ακτές και τις προβολές που αυτές δημιουργούν. **«Το Μπαγκλαντές έχει θέσει την ιππήλατη άμαξα έμπροσθεν του ίππου».**

196. Η Μυανμάρ επισημαίνει επίσης ότι το Μπαγκλαντές, σύμφωνα με τα δικά της πρακτικά, αναγνώρισε κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων μεταξύ των μερών, το Νοέμβριο του 2008 ότι «η σχετική ακτογραμμή για τη Μυανμάρ στον Κόλπο της Βεγγάλης είναι μέχρι το Cape Negrais».

197. Κατά την άποψη της Μυανμάρ, λαμβάνοντας υπόψη την ακτογραμμή και το ελικοειδές της, το συνολικό μήκος της δικής της σχετικής ακτής από τις εκβολές του ποταμού Naaf στο Cape Negrais είναι 740 χιλιόμετρα.

198. Το Δικαστήριο κατ' αρχάς επισημαίνει ότι για να θεωρηθεί μια ακτή ως σχετική στη θαλάσσια οριοθέτηση, πρέπει να δημιουργήσει προβολές που επικαλύπτονται με εκείνες της ακτής του άλλου κράτους.

199. Τα συμβαλλόμενα μέρη δεν είναι σε συμφωνία όσον αφορά στα τμήματα της ακτογραμμής του Μπαγκλαντές που σχηματίζονται από τις ανατολικές και δυτικές ακτές του στις εκβολές του ποταμού Meghna. Μπορούν επίσης να διαφωνούν όσον αφορά στο τμήμα της ακτής της Μυανμάρ που τρέχει από Bhiff Cape προς Cape Negrais.

Σχετική ακτή του Μπαγκλαντές

200. Το Δικαστήριο δεν συμφωνεί με τη θέση της Μυανμάρ ότι οι ανατολικές και δυτικές ακτές της εκβολής του ποταμού Meghna δεν θα πρέπει να αντιμετωπίζονται ως μέρος της σχετικής ακτής. Στην προκειμένη περίπτωση, η κατάσταση είναι διαφορετική από εκείνη του Κόλπου του Karkinits'ka, όπου τα παράκτια τμήματα αντιμετωπίζουν το ένα το άλλο. Οι εκβολές του ποταμού Meghna είναι ανοιχτές προς τη θάλασσα και δημιουργούν προβολές που επικαλύπτονται με εκείνες των ακτών της Μυανμάρ. Κατά συνέπεια, οι ακτές στις εκβολές πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό του μήκους της σχετικής ακτής του Μπαγκλαντές.

201. Το Δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το σύνολο της ακτής του Μπαγκλαντές έχει σημασία για τους σκοπούς της οριοθέτησης, δημιουργώντας

θαλάσσιες προβολές που επικαλύπτονται με τις προβολές από την ακτή της Μυανμάρ. Για να αποφευχθούν οι δυσκολίες που προκαλούνται από την πολυπλοκότητα του ελικοειδούς της ακτής, θα πρέπει να μετρώνται σε δύο ευθείες γραμμές.

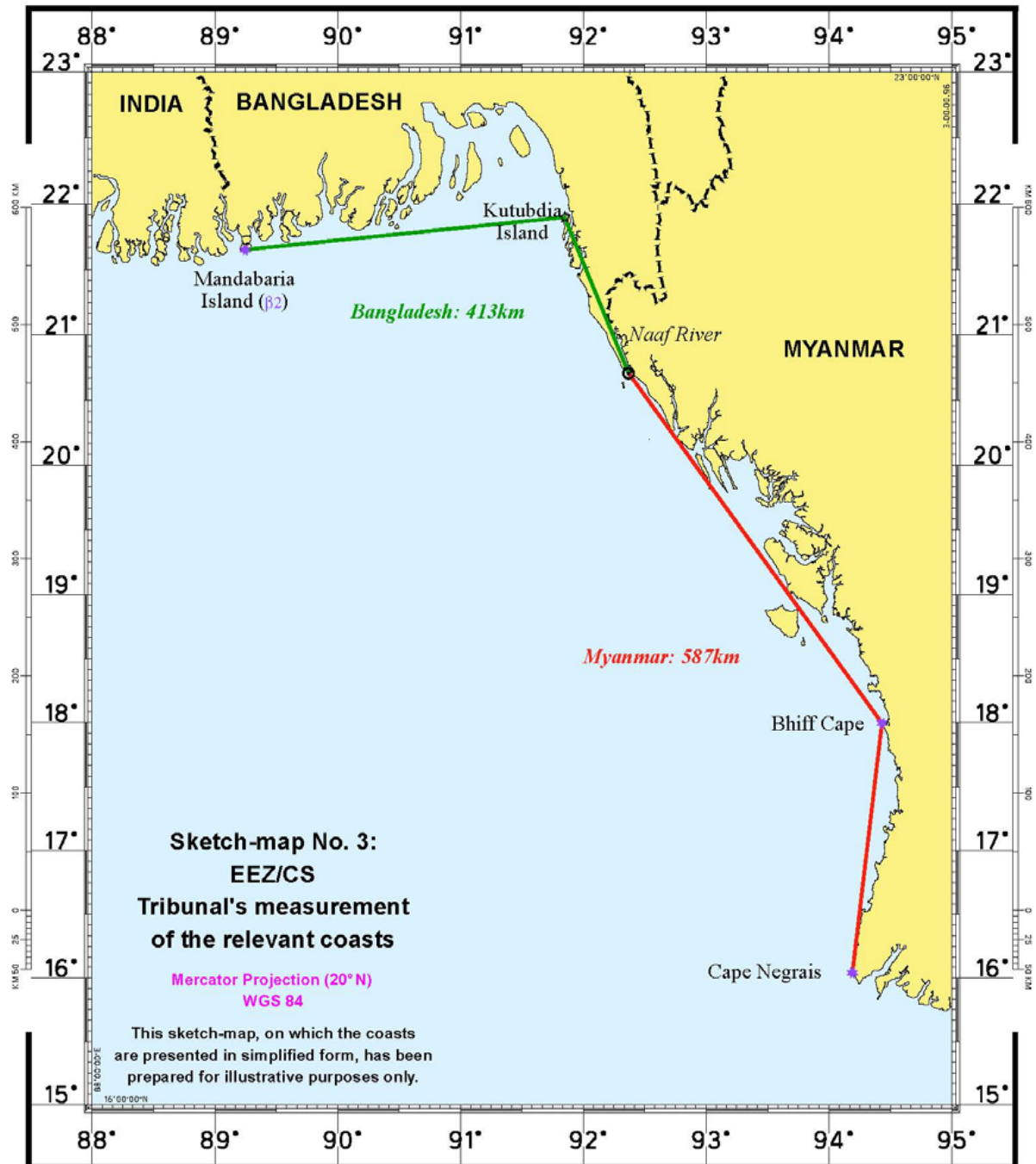
202. Το Δικαστήριο εφιστά την πρώτη γραμμή από ένα σημείο της ακτής του Μπαγκλαντές στο νησί Mandabaria κοντά στο τέρμα των χερσαίων συνόρων με την Ινδία, η οποία χρησιμοποιήθηκε από τη Μυανμάρ ως ένα σημείο βάσης (β2) για την κατασκευή της προτεινόμενης γραμμής ίσης απόστασης (βλέπε παράγραφο 243), για να ένα σημείο στο νησί Kutubdia (βλέπε παράγραφο 188). Η δεύτερη γραμμή εκτείνεται από το εν λόγω σημείο στο νησί Kutubdia προς το τέρμα των χερσαίων συνόρων με τη Μυανμάρ στον ποταμό Naaf. Ως αποτέλεσμα, το μήκος των σχετικών ακτών του Μπαγκλαντές είναι περίπου 413 χιλιόμετρα.

Σχετική ακτή της Μυανμάρ

203. Το Δικαστήριο δεν συμφωνεί με τη θέση του Μπαγκλαντές ότι οι ακτές της Μυανμάρ νότια του Bhiff Cape δεν θα πρέπει να περιλαμβάνονται στον υπολογισμό των σχετικών ακτών της Μυανμάρ. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η ακτή της Μυανμάρ από το τέρμα των χερσαίων συνόρων της με το Μπαγκλαντές στο Cape Negrais έχει, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς του Μπαγκλαντές, πράγματι προβολές που επικαλύπτουν προβολές της ακτής του Μπαγκλαντές. Το Δικαστήριο, ως εκ τούτου, κρίνει ότι η ακτή της Μυανμάρ από το τέρμα των χερσαίων συνόρων με το Μπαγκλαντές στο Cape Negrais πρέπει να θεωρηθεί ως σχετική ακτή της Μυανμάρ.

204. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η σχετική ακτή της Μυανμάρ πρέπει επίσης να μετρηθεί με δύο γραμμές, έτσι ώστε να αποφεύγονται τα προβλήματα που προκαλούνται από το ελικοειδές των ακτών και να διασφαλιστεί η συνέπεια στη μέτρηση των αντίστοιχων ακτών των μερών. Η πρώτη γραμμή μετράται από το τέρμα των χερσαίων συνόρων από τον ποταμό Naaf στο Bhiff Cape και η δεύτερη γραμμή από το σημείο αυτό έως το Cape Negrais. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το μήκος της σχετικής ακτής της Μυανμάρ, μετράται σε δύο γραμμές, είναι περίπου 587 χιλιόμετρα.

205. Αφού διαπίστωσε τις σχετικές ακτές των μερών και κατά προσέγγιση το μήκος τους, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αναλογία μεταξύ αυτών των παράκτιων ακτών το μήκος είναι περίπου 1:1,42 υπέρ της Μυανμάρ.

Μέθοδος της οριοθέτησης

206. Το Δικαστήριο θα εξετάσει τώρα τη μέθοδο που θα εφαρμοστεί για την οριοθέτηση της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης και της υφαλοκρηπίδας στην υπόθεση της κύριας δίκης.

207. Ενώ τα μέρη συμφωνούν ότι οι διατάξεις της Σύμβασης που αφορούν στην οριοθέτηση της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης και της υφαλοκρηπίδας αποτελούν το εφαρμοστέο δίκαιο στη διαφορά μεταξύ τους, διαφωνούν ως προς την κατάλληλη μέθοδο της οριοθέτησης.

208. Το Μπαγκλαντές αναγνωρίζει ότι η μέθοδος ίσων αποστάσεων χρησιμοποιείται υπό τις κατάλληλες συνθήκες, ως μέσο για την επίτευξη δίκαιης λύσης, αλλά ισχυρίζεται ότι η μέθοδος των ίσων αποστάσεων δεν παράγει ένα δίκαιο αποτέλεσμα στην προκειμένη περίπτωση.

209. Το Μπαγκλαντές αμφισβητεί την εγκυρότητα της μεθόδου ίσων αποστάσεων όπως υποστηρίζεται από τη Μιανμάρ για την οριοθέτηση της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης και της υφαλοκρηπίδας στα 200 νμ. Υποστηρίζει ότι η γραμμή ίσων αποστάσεων είναι άδικη στην παρούσα υπόθεση, προσθέτοντας ότι η Μιανμάρ έχει υιοθετήσει εντελώς τη μέθοδο της ίσης απόστασης ώστε να φθάνει μέχρι του σημείου να ισχυρίζεται ότι «τα δικαιώματα στις θαλάσσιες περιοχές διέπονται από ίσες αποστάσεις» και να αναβαθμίσει τις ίσες αποστάσεις, από μια απλή μέθοδο οριοθέτησης, σε ένα κράτος δικαίου καθολικής εφαρμογής.

210. Το Μπαγκλαντές παρατηρεί ότι η χρήση της μεθόδου ίσων αποστάσεων «μπορεί υπό ορισμένες συνθήκες να παράγει αποτελέσματα που εμφανίζονται να είναι εξαιρετικά, αφύσικα ή παράλογα», όπως αναφέρεται στις περιπτώσεις της Βόρειας Θάλασσας υφαλοκρηπίδας (Απόφαση, ICJ Εκθέσεις 1969, σ. 3, σελ. 23., παρ. 24).

211. Το Μπαγκλαντές επισημαίνει ότι κοίλες ακτές, όπως αυτές στο βόρειο Κόλπο της Βεγγάλης είναι από τις πρώτες καταστάσεις στις οποίες αναγνωρίζονται ότι όπου η μέθοδος των ίσων αποστάσεων παράγει «παράλογα αποτελέσματα» και αναφέρεται στο θέμα αυτό με την υπόθεση που αφορά στην υφαλοκρηπίδα (Λιβυκή Αραβική Τζαμαχίρια / Μάλτα), στο οποίο το ICJ δήλωσε ότι η γραμμή ίσων αποστάσεων «μπορεί να δώσει ένα δυσανάλογο αποτέλεσμα σε μια ακτή όπου είναι εμφανώς ακανόνιστη ή σημαντικά κοίλη ή κυρτή» (Απόφαση, ICJ Εκθέσεις 1985, σ.

13, σ. 44, παρ. 56). Στην ίδια υπόθεση το ICJ τόνισε ότι η μέθοδος των ίσων αποστάσεων «δεν είναι η μόνη μέθοδος που εφαρμόζεται [...]» και ότι «δεν έχει καν το πλεονέκτημα του τεκμηρίου υπέρ της» (όπως, σ. 13, στη σ. 47, παρ. 63).

212. Το Μπαγκλαντές επισημαίνει επίσης την υπόθεση που αφορά στην εδαφική και θαλάσσια διαφορά μεταξύ της Νικαράγουας και της Ονδούρας στην Καραϊβική Θάλασσα (Νικαράγουα κατά Ονδούρα), στην οποία το ICJ αναφέρει ότι η μέθοδος ίσων αποστάσεων «δεν έχει αυτομάτως προτεραιότητα σε σχέση με άλλες μεθόδους οριοθέτησης και, ιδίως σε περιπτώσεις, όπου μπορεί να υπάρχουν παράγοντες που καθιστούν την εφαρμογή της μεθόδου ίσων αποστάσεων ακατάλληλη» (Απόφαση, ICJ Εκθέσεις 2007, σ. 659, σ. 741, εδ. 272).

213. Το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι, λόγω της ειδικής διαμόρφωσης των ακτών του στο βόρειο τμήμα του Κόλπου της Βεγγάλης και της διπλής κοιλότητας που χαρακτηρίζουν αυτές, το Δικαστήριο θα πρέπει να εφαρμόσει τη μέθοδο της διχοτόμου γωνίας για την οριοθέτηση των θαλάσσιων συνόρων μεταξύ της Μιανμάρ και του Μπαγκλαντές στην αποκλειστική οικονομική ζώνη και στην υφαλοκρηπίδα. Κατά την άποψή του, η μέθοδος αυτή θα εξαλείψει την ανισότητα που συνδέεται με την τήρηση ίσων αποστάσεων και θα οδηγήσει σε ένα δίκαιο αποτέλεσμα.

214. Το Μπαγκλαντές αναφέρει επίσης ότι το ICJ έκανε την πρώτη χρήση της μεθόδου της διχοτόμου γωνίας στην περίπτωση που αφορά στην υφαλοκρηπίδα (Τυνησία / Λιβυκή Αραβική Τζαμαχίρια) το 1982) και ότι το 1984 η απόφαση του τμήματος του Διεθνούς Δικαστηρίου στην υπόθεση που αφορά στην οριοθέτηση της θαλάσσιας υφαλοκρηπίδας στον Κόλπο του Maine είναι ένα άλλο παράδειγμα της καταφυγής σε αυτή τη μέθοδο. Ομοίως, το Διαιτητικό Δικαστήριο στην υπόθεση που αφορά στην οριοθέτηση των θαλάσσιων συνόρων μεταξύ Γουινέας και της Γουινέα-Μπισάου (απόφαση της 14^{ης} Φεβρουαρίου 1985, ILR, Vol. 77, σελ. 635) εφάρμοσε τη μέθοδο της διχοτόμου γωνίας για την οριοθέτηση των θαλάσσιων συνόρων στο θέμα.

215. Το Μπαγκλαντές αναφέρει, επίσης, την υπόθεση που αφορά στην εδαφική και θαλάσσια διαφορά μεταξύ της Νικαράγουας και της Ονδούρας στην Καραϊβική Θάλασσα (Νικαράγουα κατά Ονδούρα) προς στήριξη της επιχειρηματολογίας του, ότι η χρήση μιας διχοτόμου «έχει αποδειχθεί ότι είναι μια βιώσιμη μέθοδος υποκατάστατο σε ορισμένες περιπτώσεις όπου η μέθοδος των ίσων αποστάσεων

δεν είναι δυνατή ούτε πρέπουσα» (Απόφαση, ICJ Εκθέσεις 2007, σ. 659, σ. 746, εδ. 287).

216. Το Μπαγκλαντές δηλώνει ότι η γραμμή ίσων αποστάσεων που η Μυανμάρ υποστήριξε είναι άδικη, λόγω του αποτελέσματος της αποκοπής που παράγει. Το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι, «[μ]ην εμμένοντας στην ουσιαστική ακτογραμμή του Μπαγκλαντές των 421 χιλιομέτρων, οι γραμμές ίσων αποστάσεων που έχουν ζητηθεί από τους γείτονές του θα το εμποδίσουν να φτάσει ακόμη και στο όριο των 200 [νμ], πολύ λιγότερο της φυσικής του προέκτασης στην εξωτερική υφαλοκρηπίδα πέραν των 200 [νμ]».

217. Το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι *η μέθοδος της διχοτόμου γωνίας*, ειδικά η γραμμή με αζιμούθιο 215° που υποστηρίζει για την οριοθέτηση των θαλάσσιων συνόρων μεταξύ της Μυανμάρ και του ίδιου για την υφαλοκρηπίδα απόστασης 200 ναυτικών μιλίων και στην αποκλειστική οικονομική ζώνη, «αποφεύγει τα εγγενή προβλήματα ίσων αποστάσεων χωρίς η ίδια να παράγει καμία ανισότητα».

218. Κατά την άποψη της Μυανμάρ, το δίκαιο της οριοθέτησης «έχει σημαντικά ολοκληρωθεί, αναπτυχθεί και έχει γίνει πιο συγκεκριμένο» μετά την έγκριση της Σύμβασης το 1982. Η Μυανμάρ υποστηρίζει ότι, το Μπαγκλαντές προσπαθεί να θέσει υπό αμφισβήτηση τις πλέον καθιερωμένες αρχές της οριοθέτησης της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης και της υφαλοκρηπίδας. Η Μυανμάρ ισχυρίζεται, επιπλέον, ότι το Μπαγκλαντές κάνει επίπονες προσπάθειες για να αποδείξει ότι το εφαρμοστέο δίκαιο πάγωσε το 1982 ή, ακόμα καλύτερα, το 1969, αγνοώντας ηθελημένα τις εξελίξεις που έλαβαν χώρα τα τελευταία 40 χρόνια.

219. Η Μυανμάρ αναφέρει ότι «η μέθοδος των ίσων αποστάσεων / σχετικών περιστάσεων» δεν είναι όπως σωστά ελέχθη ένας κανόνας οριοθέτησης, αλλά μια μέθοδος, που συνήθως παράγει ένα δίκαιο αποτέλεσμα». Η Μυανμάρ εφιστά την προσοχή στην υπόψη απόφαση του Διεθνούς Δικαστηρίου στην υπόθεση που αφορά στην εδαφική και θαλάσσια διαφορά μεταξύ της Νικαράγουας και της Ονδούρας στην Καραϊβική Θάλασσα (Νικαράγουα κατά Ονδούρα) (Απόφαση, ICJ Εκθέσεις 2007, σ. 659, σ. 741, εδ. 271).

220. Η Μυανμάρ επισημαίνει ότι, ενώ το Μπαγκλαντές επικαλείται την απόφαση στην υπόθεση που αφορά στην εδαφική και θαλάσσια διαφορά μεταξύ της Νικαράγουας και της Ονδούρας στην Καραϊβική Θάλασσα (Νικαράγουα κατά

Ονδούρα), όπου το Διεθνές Δικαστήριο έκρινε ότι «η μέθοδος ίσων αποστάσεων δεν έχει αυτομάτως προτεραιότητα σε σχέση με άλλες μεθόδους οριοθέτησης», που παρέλειψε να αναφέρει ότι το ICJ, δήλωσε στην ίδια υπόθεση: «[η] νομολογία του Δικαστηρίου, εκθέτει τους λόγους για τους οποίους η μέθοδος ίσων αποστάσεων χρησιμοποιείται ευρέως στην πρακτική της θαλάσσιας οριοθέτησης: έχει ορισμένη εγγενή αξία λόγω του επιστημονικού της χαρακτήρα και της σχετικής ευκολίας με την οποία μπορεί να εφαρμοστεί». (Απόφαση, ICJ Εκθέσεις 2007, σ. 659, σ. 741, εδ. 272). Η Μυανμάρ προσθέτει ότι το ICJ στην ίδια υπόθεση εφαρμόζει τη διχοτομική μέθοδο μόνο αφού διαπίστωσε ότι «είναι αδύνατο για το Δικαστήριο να προσδιορίσει μονάδες βάσης και να κατασκευάσει μια προσωρινή γραμμή ίσων αποστάσεων [...] στην οριοθέτηση των θαλάσσιων περιοχών από τις ηπειρωτικές ακτές των μερών» (αυτόθι, παρ. 659, σ. 743, εδ. 280).

221. Η Μυανμάρ παρατηρεί περαιτέρω ότι στην περίπτωση που αφορά στην υφαλοκρηπίδα (Λιβυκή Αραβική Τζαμαχίρια / Μάλτα), το Διεθνές Δικαστήριο εφάρμοσε την τήρηση ίσων αποστάσεων / σχετική μέθοδο ακόμα και μετά τη διαπίστωση ότι η μέθοδος των ίσων αποστάσεων «μπορεί να δώσει ένα δυσανάλογο αποτέλεσμα σε μια ακτή όπου είναι εμφανώς ακανόνιστη ή έντονα κοίλη ή κυρτή» (Απόφαση, ICJ Εκθέσεις 1985, σ. 13, στη σ. 44., παρ. 56).

222. Η Μυανμάρ, ζητά από το Δικαστήριο να «εφαρμόσει την πλέον καθιερωμένη μέθοδο για την κατάρτιση μιας γραμμής για όλες τις χρήσεις προς οριοθέτηση των θαλάσσιων συνόρων μεταξύ των συμβαλλομένων μερών». Η Μυανμάρ ισχυρίζεται ότι «[κ]ατά την παρούσα υπόθεση, η χρήση της μεθόδου ίσων αποστάσεων δεν καθίσταται ανέφικτη περίπτωση». Προς στήριξη του αιτήματος αυτού, αναφέρεται στην περίπτωση της Μαύρης Θάλασσας (θαλάσσια οριοθέτηση στην περιοχή της Μαύρης Θάλασσας (Ρουμανία κατά Ουκρανίας), Απόφαση, ICJ Εκθέσεις 2009, σ. 61., σ. 101, παρ. 116).

223. Η Μυανμάρ απορρίπτει τα επιχειρήματα που προβλήθηκαν από το Μπαγκλαντές ότι η γραμμή των ίσων αποστάσεων δεν λαμβάνει υπόψη τις σχετικές περιστάσεις της υπόθεσης, και ιδίως τα αποτελέσματα της αποκοπής που παράγει και την κοιλότητα της ακτής του Μπαγκλαντές, και ορίζει ότι «[έ]νας από τους λόγους που επικαλείται το Μπαγκλαντές προς ρύθμιση είναι η συνήθης μέθοδος για την κατάρτιση των θαλάσσιων συνόρων μεταξύ των κρατών, η οποία

έχει κάποια βάση στο σύγχρονο διεθνές δίκαιο της θάλασσας, το πρώτο βήμα της οποίας είναι ο προσδιορισμός της προσωρινής γραμμής των ίσων αποστάσεων».

224. Κατά την άποψη της Μυανμάρ, *η μέθοδος της διχοτόμου γωνίας* που προβάλλει, το Μπαγκλαντές παράγει ένα άδικο αποτέλεσμα και η Μυανμάρ «σταθερά ... επαναλάβει ότι δεν υπάρχει λόγος που να δικαιολογεί απολύτως την προσφυγή στη *μέθοδο της διχοτόμου γωνίας* στην προκειμένη περίπτωση».

225. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι στο άρθρο 74, παράγραφος 1, και το άρθρο 83, παράγραφος 1, της Σύμβασης ορίζεται ότι η οριοθέτηση της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης και της υφαλοκρηπίδας αντιστοίχως, πρέπει να πραγματοποιείται με βάση το διεθνές δίκαιο, προκειμένου να επιτευχθεί μια δίκαιη λύση, *χωρίς να διευκρινίζεται η μέθοδος που πρέπει να εφαρμοστεί*.

226. Τα Διεθνή δικαστήρια έχουν αναπτύξει ένα σώμα νομολογίας σχετικά με τη θαλάσσια οριοθέτηση που έχει μειώσει τα στοιχεία της υποκειμενικότητας και της αβεβαιότητας για τον καθορισμό των θαλάσσιων συνόρων και την επιλογή των μεθόδων που χρησιμοποιούνται για το σκοπό αυτό.

227. Αρχίζοντας με τις υποθέσεις της υφαλοκρηπίδας στη Βόρεια Θάλασσα, υπογραμμίστηκαν περιπτώσεις στις αρχές της δεκαετίας όπου δεν είναι υποχρεωτική καμία μέθοδος οριοθέτησης και ότι η διαμόρφωση των ακτών των μερών σε σχέση με κάθε άλλο στοιχείο μπορεί να καταστήσει μια γραμμή ίσων αποστάσεων άδικη σε ορισμένες περιπτώσεις. Η θέση αυτή διατυπώθηκε για πρώτη φορά σε σχέση με την υφαλοκρηπίδα, και στη συνέχεια διατηρείται επίσης και σε σχέση με την αποκλειστική οικονομική ζώνη.

228. Με την πάροδο του χρόνου, η απουσία μιας μεθόδου εγκατάστασης της οριοθέτησης αύξησε το ενδιαφέρον για την ενίσχυση της αντικειμενικότητας και της προβλεψιμότητας της διαδικασίας. Οι ποικίλες γεωγραφικές καταστάσεις εξετάζονται στις πρώιμες περιπτώσεις εντούτοις επιβεβαιώθηκε ότι, ακόμη και αν είχαν ταλαντευθεί ως εκκρεμές πολύ μακριά από το στόχο της ακρίβειας ίσων αποστάσεων, η χρήση μόνο ίσων αποστάσεων δεν εξασφαλίζει μια δίκαιη λύση σε κάθε περίπτωση. Μια μέθοδος οριοθέτησης κατάλληλη για γενική χρήση θα πρέπει να συνδυάζει τους περιορισμούς της στην υποκειμενικότητα με την απαραίτητη

ευελιξία για να φιλοξενήσει τις συνθήκες σε μια συγκεκριμένη περίπτωση που είναι σχετική με τη θαλάσσια οριοθέτηση.

229. Στην υπόθεση που αφορά στη θαλάσσια οριοθέτηση στην περιοχή μεταξύ της Γροιλανδίας και Jan Mayen, το ICJ αρθροποίησε ρητά την προσέγγιση της διαίρεσης της διαδικασίας οριοθέτησης σε δύο στάδια, δηλαδή «να ξεκινήσει με τη μέση γραμμή ως προσωρινή γραμμή και στη συνέχεια να διερευνήσει αν υφίστανται ειδικές περιστάσεις» «που απαιτούν οποιαδήποτε προσαρμογή ή τη μετατόπιση της γραμμής» (Απόφαση, ICJ Reports 1993, σ. 38., σ. 61, παρ. 51). Η γενική αυτή προσέγγιση έχει αποδειχθεί ότι είναι κατάλληλη για χρήση στις περισσότερες μεταγενέστερες δικαστικές και διαιτητικές οριοθετήσεις. Όπως αναπτύχθηκε σε αυτές τις περιπτώσεις, έχει γίνει γνωστό ως μέθοδος ίσων αποστάσεων / σχετικών περιστάσεων.

230. Στην υπόθεση που αφορά στη θαλάσσια οριοθέτηση και στις εδαφικές ερωτήσεις μεταξύ Κατάρ και το Μπαχρέιν, το ICJ υιοθέτησε την ίδια προσέγγιση (επί της ουσίας, Απόφαση, ICJ Εκθέσεις 2001, σ. 40., σ. 111, εδ. 230). Το 2002, στην περίπτωση που αφορά στα χερσαία και ναυτιλιακά σύνορα μεταξύ Καμερούν και Νιγηρίας (Καμερούν κατά Νιγηρίας: παρέμβαση Ισημερινής Γουινέας), το Διεθνές Δικαστήριο επιβεβαίωσε την προηγούμενη προσέγγιση δύο σταδίων στην οριοθέτηση (Απόφαση, ICJ Εκθέσεις 2002, σ. 303, σ. 441, εδ. 288).

231. Το Διαιτητικό Δικαστήριο της Διαιτησίας μεταξύ των Μπαρμπάντος και της Δημοκρατίας του Τρινιδάδ και Τομπάγκο, διαβεβαίωσε ότι «[ο] καθορισμός της γραμμής οριοθέτησής του [...] κανονικά ακολουθεί μια προσέγγιση δύο σταδίων», διατεινόμενο της προσωρινής γραμμής ίσων αποστάσεων και ακολούθως εξετάζοντας υπό το πρίσμα των σχετικών περιστάσεων. Το Διαιτητικό Δικαστήριο τόνισε επίσης ότι «ενώ καμία μέθοδος οριοθέτησης δεν μπορεί να θεωρηθεί από μόνη της και υποχρεωτική, και κανένα δικαστήριο ή διαιτησία την αντιμετωπίζει με αυτό το τρόπο, η ανάγκη να αποφευχθεί ο υποκειμενικός προσδιορισμός απαιτεί όπως η μέθοδος που χρησιμοποιείται κατά την έναρξη εξασφαλίζεται θετικά με ένα μέτρο βεβαιότητας ίσων αποστάσεων, με την επιφύλαξη της μετέπειτα διόρθωσης εφόσον δικαιολογείται» (απόφαση της 11ης Απριλίου 2006, RIAA, Vol. XXVII, σελ. 147, σελ. 214, παρ. 242 και σ. 230, εδ. 306).

232. Ομοίως, το Διαιτητικό Δικαστήριο, στην περίπτωση μεταξύ Γουιάνα και του Σουρινάμ σημείωσε: Η νομολογία του Διεθνούς Δικαστηρίου της διαιτησίας και

νομολογίας, καθώς και η κρατική πρακτική είναι ενιαία, κρίνοντας ότι η διαδικασία οριοθέτησης πρέπει, ενδεχομένως, να αρχίσει, δεχόμενο μια προσωρινή γραμμή ίσων αποστάσεων που μπορεί να προσαρμοστεί υπό το φως των σχετικών περιστάσεων προκειμένου να επιτευχθεί μια δίκαιη λύση (Διαιτησία μεταξύ Γουιάνα και του Σουρινάμ, Βραβείο του Συμβουλίου της 17ης Σεπτεμβρίου 2007, ILM, Vol. 47 (2008), σ. 116, σ. 213, εδ. 342).

233. Στην περίπτωση της Μαύρης Θάλασσας, το ICJ θεμελίωσε την εξέλιξη της νομολογίας σχετικά με τη θαλάσσια οριοθέτηση. Στην περίπτωση αυτή, το ICJ έδωσε μια περιγραφή της τριφασικής μεθοδολογίας που εφαρμόστηκε. Κατά το πρώτο στάδιο, βασίστηκε στη θέσπιση μια προσωρινής γραμμής ίσων αποστάσεων, με τη χρήση μεθόδων που είναι γεωμετρικά αντικειμενικές και επίσης κατάλληλες για τη γεωγραφία της περιοχής να είναι οριοθετημένες. «Μέχρι στιγμής όταν η οριοθέτηση μεταξύ των παρακείμενων ακτών είναι υπό εξέταση, θα συνταχθεί μια γραμμή ίσων αποστάσεων, εκτός εάν υπάρχουν σοβαροί λόγοι που καθιστούν ανέφικτη αυτή στη συγκεκριμένη περίπτωση» (θαλάσσια οριοθέτηση στην περιοχή της Μαύρης Θάλασσας (Ρουμανία κατά Ουκρανίας), Απόφαση, ICJ Εκθέσεις 2009, σ. 61., σ. 101, εδ. 116). Στο δεύτερο στάδιο, το ICJ εξακριβώνει αν «υπάρχουν παράγοντες που ζητούν την προσαρμογή ή τη μετατόπιση της προσωρινής γραμμής ίσης απόστασης, προκειμένου να επιτευχθεί ένα δίκαιο αποτέλεσμα» (αυτόθι, στη σελ. 101, παρ. 120). Στο τρίτο στάδιο, επαληθεύεται ότι η γραμμή οριοθέτησης δεν οδήγησε σε «άδικο αποτέλεσμα λόγω οποιασδήποτε σημαντικής δυσαναλογίας μεταξύ της αναλογίας των μηκών αντίστοιχων παράκτιων και της αναλογίας μεταξύ της σχετικής θαλάσσιας περιοχής του κάθε κράτους σε σχέση με τη γραμμή οριοθέτησης» (αυτόθι, σ. 103, εδ. 122).

234. Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι, ως εναλλακτική λύση στη μέθοδο ίσων αποστάσεων / σχετικών περιστάσεων, όπου η προσφυγή σε αυτή δεν κατέστη δυνατή ή σκόπιμη, τα διεθνή δικαστήρια έχουν εφαρμόσει τη *μέθοδο της διχοτόμου γωνίας*, η οποία είναι στην πραγματικότητα είναι μια προσέγγιση της μεθόδου ίσων αποστάσεων. Αυτή η *μέθοδος της διχοτόμου γωνίας* εφαρμόστηκε σε προηγούμενες περιπτώσεις όπως στην Απόφαση Λιβυκή Αραβική Τζαμαχίρια / Μάλτα, στην Υφαλοκρηπίδα (Τυνησία / Λιβυκή Αραβική Τζαμαχίρια) (Απόφαση, ICJ Εκθέσεις 1982, σ. 18., Σ. 94, παρ. 133 (C) (3), στην οριοθέτηση των θαλάσσιων συνόρων στον Κόλπο του Maine (Απόφαση, ICJ Εκθέσεις 1984, σ. 246, σ. 333, εδ.

213), και στην οριοθέτηση των θαλάσσιων συνόρων μεταξύ Γουινέας και της Γουινέας - Μπισάου (απόφαση της 14ης Φεβρουαρίου 1985 , ILR, Vol. 77, σελ.. 635, σελ. 683-685, παρ. 108-111). Πιο πρόσφατα εφαρμόστηκε στην υπόθεση που αφορά στην εδαφική και θαλάσσια διαφορά μεταξύ της Νικαράγουας και της Ονδούρας στην Καραϊβική Θάλασσα (Νικαράγουα κατά Ονδούρα) (Απόφαση, ICJ Εκθέσεις 2007, σ. 659, σ. 741, παρ. 272 και στη σ. 746, παρ. 287).

235. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι στο ζήτημα του ποια μέθοδος θα πρέπει να ακολουθηθεί κατά τη σύνταξη της θαλάσσιας γραμμής οριοθέτησης θα πρέπει να εξεταστεί υπό το φως των περιστάσεων της κάθε περίπτωσης. Ο στόχος για την επίτευξη ενός δίκαιου αποτελέσματος πρέπει να είναι η πρωταρχική μέριμνα που καθοδηγεί τη δράση του Δικαστηρίου στο πλαίσιο αυτό. *Συνεπώς, η μέθοδος που πρέπει να ακολουθηθεί δέον όπως είναι η εξής, υπό τις επικρατούσες γεωγραφικές πραγματικότητες και τις ιδιαίτερες περιστάσεις της κάθε υπόθεσης, να δύναται να οδηγήσει σε δίκαιο αποτέλεσμα.*

236. Όταν εφαρμόζεται η μέθοδος της διχοτόμου γωνίας, το άκρο των χερσαίων συνόρων και η γενίκευση της κατεύθυνσης των αντίστοιχων ακτών των μερών από το εν λόγω άκρο, καθορίζουν τη γωνία και επομένως την κατεύθυνση της διχοτόμου. Διαφορετικές υποθέσεις ως προς τη γενική κατεύθυνση των αντίστοιχων ακτών των μερών από το οποίο τελειώνουν τα χερσαία σύνορα θα παράγει συχνά διαφορετικές γωνίες και διχοτόμους.

237. Η προσέγγιση του Μπαγκλαντές για την κατασκευή της γωνίας στην οποία τελειώνουν τα χερσαία σύνορα μεταξύ των μερών σε σχέση με τα άκρα των αντίστοιχων σχετικών ακτών τους παράγει μια πολύ διαφορετική διχοτόμο τη στιγμή που αναγνωρίζεται ότι η σχετική ακτή της Μυανμάρ εκτείνεται στο Cape Negrais, όπως αποφασίστηκε από το Δικαστήριο στη σκέψη 203. Η προκύπτουσα διχοτόμος αποτυγχάνει να δώσει ικανοποιητικό αποτέλεσμα για την προβολή νότια της ακτής του Μπαγκλαντές.

238. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι η νομολογία έχει αναπτυχθεί υπέρ της μεθόδου ίσης απόστασης / σχετικών περιστάσεων. Αυτή είναι η μέθοδος που διεθνών δικαστηρίων, στην πλειονότητα των περιπτώσεων οριοθέτησης που έχουν έρθει σε αυτά.

239. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι, εν προκειμένω, η κατάλληλη μέθοδος που θα εφαρμοστεί για την οριοθέτηση της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης και της υφαλοκρηπίδας μεταξύ Μπαγκλαντές και της Μυανμάρ είναι η μέθοδος ίσων αποστάσεων / σχετικών περιστάσεων.

240. Κατά την εφαρμογή αυτής της μεθόδου για την κατάρτιση της οροθετικής γραμμής στην υπό κρίση υπόθεση, το Δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη τη νομολογία των διεθνών δικαστηρίων για το θέμα αυτό, θα ακολουθήσει τα τρία στάδια προσέγγισης, όπως αναπτύχθηκε στην πιο πρόσφατη νομολογία για το θέμα. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο θα προχωρήσει στα ακόλουθα στάδια: κατά το πρώτο στάδιο θα κατασκευάσει μια προσωρινή γραμμή ίσων αποστάσεων, με βάση τη γεωγραφία των ακτών των μερών και μαθηματικούς υπολογισμούς. Μετά την κατάρτιση της προσωρινής γραμμής ίσων αποστάσεων, θα προχωρήσει στο δεύτερο στάδιο της διαδικασίας, η οποία συνίσταται στον καθορισμό εάν υπάρχουν σχετικές περιστάσεις που απαιτούν προσαρμογή της προσωρινής γραμμής ίσης απόστασης. Αν ναι, θα κάνει μια ρύθμιση που θα παράγει ένα δίκαιο αποτέλεσμα. Στο τρίτο και τελευταίο στάδιο αυτής της διαδικασίας το Δικαστήριο θα ελέγξει τότε η γραμμή, όπως προσαρμόστηκε, παράγει αποτελέσματα σε κάθε σημαντική δυσαναλογία μεταξύ του λόγου των αντίστοιχων παράκτιων μηκών και της αναλογίας των σχετικών θαλάσσιων περιοχών που διατίθενται σε κάθε συμβαλλόμενο μέρος.

Ίδρυση της προσωρινής γραμμής ίσων αποστάσεων

Επιλογή μονάδων βάσης

241. Το Δικαστήριο θα πρέπει τώρα να προχωρήσει στην κατασκευή της δικής του προσωρινής γραμμής ίσων αποστάσεων. Το πρώτο βήμα που πρέπει να ληφθεί στον τομέα αυτό είναι να επιλέξει τις μονάδες βάσης για την κατασκευή αυτής της γραμμής.

242. Το Μπαγκλαντές δεν αναγνώρισε καμία μονάδα βάσης, επειδή δεν είχε κατασκευάσει μια προσωρινή γραμμή ίσων αποστάσεων και ως εκ τούτου δεν θεώρησε αναγκαία την επιλογή μονάδων βάσης στις ακτές του Μπαγκλαντές ή της Μυανμάρ.

243. Η Μυανμάρ αναγνώρισε δύο σχετικές μονάδες βάσης στις ακτές του Μπαγκλαντές «που αντιπροσωπεύουν το πιο προωθημένο μέρος της γης (χαμηλή

στάθμη του νερού) στη θάλασσα». Αυτά τα δύο σημεία βάσης είναι: (B1), το πιο κοντινό σημείο στην αφετηρία των θαλάσσιων συνόρων (σημείο A), που βρίσκεται στη χαμηλή στάθμη του νερού από τις ακτές του Μπαγκλαντές, σημείο βάσης β1 (συντεταγμένες $20^{\circ} 43'28.1''N$, $92^{\circ} 19'40.1''E$) [...] και (B2) το πιο σταθερό σημείο που βρίσκεται στην ακτή Μπαγκλαντές πλησιέστερα στα χερσαία σύνορα με την Ινδία, σημείο βάσης β2 (συντεταγμένες $2^{\circ} 38'57.4''N$, $89^{\circ} 14'47.6''E$).

244. Η Μυανμάρ επισημαίνει ότι το σημείο βάσης β2, σύμφωνα με το Μπαγκλαντές, που βρίσκεται σε μια ακτή που χαρακτηρίζεται από ένα πολύ δραστήριο μορφο-δυναμισμό. Η Μυανμάρ σημειώνει ότι το Μπαγκλαντές «εκφράζει την ανησυχία ότι» η θέση του σημείου βάσης β2 φέτος θα μπορούσε να είναι πολύ διαφορετική από τη θέση του επόμενου έτους». Η Μυανμάρ προσθέτει ότι «είναι δύσκολο να ανιχνεύσει οποιαδήποτε αλλαγή στη θέση του β2 στα δεκαέξι χρόνια 1973-1989». Η Μυανμάρ παρατηρεί ότι οι δορυφορικές εικόνες δείχνουν ότι η περιοχή β2 είναι αρκετά σταθερή.

245. Η Μυανμάρ αναγνωρίζει τρεις μονάδες βάσης για τα παράλια της και τις περιγράφει ως εξής: (M1) στις εκβολές του ποταμού Naaf, το πιο κοντινό σημείο της αφετηρίας των θαλάσσιων συνόρων (σημείο A), που βρίσκεται στη χαμηλή στάθμη του νερού από τις ακτές της Μυανμάρ, το σημείο βάσης μ1 (συντεταγμένες $20^{\circ} 41'28.2''N$, $92^{\circ} 22'47.8''E$) [...] (M2) Kyaukrandu (Satoparokia). Το σημείο, που βρίσκεται στην ξηρά / χαμηλή στάθμη του νερού προς τη θάλασσα πιο κοντά Kyaukrandu Village, σημείο βάσης μ2 (συντεταγμένες $20^{\circ} 33'02.5''N$, $92^{\circ} 31'17.6''E$) [...] (M3) στις εκβολές του ποταμού May Yu (κοντά στο σημείο May Yu), βάση σημείο μ3 (συντεταγμένες $20^{\circ} 14'31.0''N$, $92^{\circ} 43'27.8''E$) [...].

246. Η Μυανμάρ ισχυρίζεται ότι οι μονάδες βάσης στην ηπειρωτική ακτή του Μπαγκλαντές και τα παράκτια νησιά θα μπορούσαν να θεωρηθούν νομικά κατάλληλες μονάδες βάσης, αλλά επειδή η β1 είναι πιο κοντά στην γραμμή ίσων αποστάσεων προσωρινά, οι άλλες δυναμικές μονάδες βάσης δεν είναι σχετικές. Η Μυανμάρ σημειώνει ότι στη δική της πλευρά, το ίδιο ισχύει και για τις μονάδες βάσης στα παράκτια χαρακτηριστικά νότια του σημείου βάσης μ3. Αυτά τα πιθανά σημεία βάσης στις ακτές απορρίφθηκαν με βάση το αντικειμενικό κριτήριο της απόστασης.

247. Η Μυανμάρ αναφέρει ότι διάφορες άλλες μονάδες βάσης είχαν εξαλειφθεί για νομικούς λόγους. Με αναφορά στη Νότια Talpatty, η Μυανμάρ εξηγεί ότι θα μπορούσε να ήταν: μια πιθανή πηγή των σχετικών μονάδων βάσης, λόγω της

σχετικής θαλάσσιας θέσης του. Ωστόσο, ως νομικό θέμα, η Νότια Talpatty δεν μπορεί να είναι μια πηγή μονάδων βάσης για δύο λόγους. Πρώτον, η κυριαρχία αυτής της δυνατότητας αμφισβητείται μεταξύ Μπαγκλαντές και της Ινδίας. Δεύτερον, [...] δεν είναι σαφές αν το παράκτιο χαρακτηριστικό - το οποίο μπορεί να υπήρχε το 1973 - εξακολουθεί να υφίσταται.

248. Σύμφωνα με την Μυανμάρ, υπάρχει ένα δεύτερο παράδειγμα ενός συνόλου παράκτιων χαρακτηριστικών που αποτελούν πιθανές πηγές των σχετικών σημείων βάσεως αλλά παρόλα αυτά αποκλείονται από τον υπολογισμό της γραμμής ίσων αποστάσεων. Αυτά είναι «οι χαμηλές αυξήσεις παλίρροιας γύρω από το στόμιο του ποταμού Naaf, το Cypress Sands, και Patches Sitaparokia, ανοικτά των ακτών της Μυανμάρ».

249. Η Μυανμάρ επισημαίνει ότι «[κ]ανένα από τα μέρη δεν χρησιμοποίησε μονάδες βάσης σε αυτές τις αυξήσεις χαμηλής παλίρροιας», παρά το γεγονός ότι είναι νόμιμες πηγές μονάδων βάσης για την μέτρηση του εύρους της χωρικής θάλασσας και είναι πιο κοντά στην εδαφική γραμμή ίσων αποστάσεων από τη θάλασσα οι μονάδες βάσης στις ηπειρωτικές ακτές. Η Μυανμάρ εξηγεί ότι αυτές οι αυξήσεις χαμηλής παλίρροιας είναι επίσης πιο κοντά στην προσωρινή γραμμή ίσης απόστασης από κάθε σημείο βάσης β1 ή μ1. Η Μυανμάρ αναφέρει ότι «δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί, ως ένα νομικό θέμα», για τις ανάγκες της κατασκευής της προσωρινής γραμμής ίσων αποστάσεων.

250. Η Μυανμάρ υποστηρίζει ότι το νησί May Yu της Μυανμάρ και το νησί του Αγίου Μαρτίνου του Μπαγκλαντές «πρέπει να εξαλειφθούν ως πηγές μονάδων βάσης». Η Μυανμάρ αναγνωρίζει ότι και οι δύο λειτουργίες είναι νόμιμες πηγές της κανονικής γραμμής βάσης για την μέτρηση του εύρους της χωρικής θάλασσας, και οι δύο θα έχουν παράσχει διαφορετικά τα πλησιέστερα σημεία βάσης, δηλαδή, τις σχετικές μονάδες βάσης, για την κατασκευή της προσωρινής γραμμής ίσων αποστάσεων. Η Μυανμάρ, ωστόσο, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι «οι τεχνικές ιδιότητες αυτών των χαρακτηριστικών δεν μπορούν να ξεπεράσουν τα νομικά ελαττώματά τους».

251. Κατά την άποψη της Μυανμάρ, «η χρήση αυτών των ανώμαλων χαρακτηριστικών για την κατασκευή της προσωρινής γραμμής ίσης απόστασης θα μπορούσε να δημιουργήσει μια γραμμή που θα είναι [...]» εξ ολοκλήρου σε αντίθεση με τις κυρίαρχες γεωγραφικές πραγματικότητες της περιοχής». Η Μυανμάρ

αναφέρει ότι το Μπαγκλαντές είναι σε σωστή θέση υποστηρίζοντας ότι, αν τα νησιά αυτά χρησιμοποιήθηκαν για την κατασκευή της προσωρινής γραμμής ίσης απόστασης, η όλη πορεία της εν λόγω γραμμής θα καθορίζεται από τα δύο αυτά χαρακτηριστικά και μόνο.

252. Το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι: η προτεινόμενη γραμμή ίσων αποστάσεων της Μυανμάρ είναι επίσης προβληματική, διότι έχει συνταχθεί με βάση τις μόλις τέσσερις παράκτιες μονάδες βάσης, τρεις στις ακτές της Μυανμάρ και μόνο ένα - σημείο βάσης β1 - στην ακτή του Μπαγκλαντές, το οποίο η Μυανμάρ τοποθετεί πολύ κοντά στο τέρμα των χερσαίων συνόρων μεταξύ Μπαγκλαντές και Μυανμάρ στον ποταμό Naaf.

253. Σύμφωνα με το Μπαγκλαντές, η Μυανμάρ «φροντίζει να το κάνει να φαίνεται σαν να χρησιμοποιεί στην πραγματικότητα δύο μονάδες βάσης στη χάραξη της γραμμής ίσων αποστάσεων με το Μπαγκλαντές». Το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι η Μυανμάρ δεν «δείχνει την επίδραση του σημείου β2 στην υποτιθέμενη βάση της προτεινόμενης γραμμής οριοθέτησής του, επειδή δεν έχει καμία». Το Μπαγκλαντές παρατηρεί ότι «το σημείο [β]άσης β2 στην πραγματικότητα ποτέ δεν μπαίνει στο παιχνίδι στην προτεινόμενη οριοθέτηση της Μυανμάρ».

254. Το Μπαγκλαντές ισχυρίζεται ότι θα ήταν περίεργο να βασιστεί μια οριοθέτηση σε ένα μόνο σημείο παράκτιας βάσης και ότι, μετά την αναθεώρηση της πρακτικής και της νομολογίας των κρατών, το Μπαγκλαντές δεν μπόρεσε να βρει έστω και ένα παράδειγμα όπου μια οριοθέτηση που εκτείνεται τόσο μακριά από την ακτή που βασίστηκε μόνο σε ένα σημείο βάσης. Το Μπαγκλαντές καταλήγει σημειώνοντας ότι, «στην περίπτωση της Νικαράγουα κατά Ονδούρας, το ICJ επέστησε την διχοτόμο ακριβώς για να αποφευχθεί μια τέτοια κατάσταση».

255. Κατά την άποψη του Μπαγκλαντές, η έλλειψη δυνητικών σημείων βάσης στην ακτή Μπαγκλαντές είναι μία συνάρτηση της κοιλότητας αυτής της ακτής και ότι μετά το σημείο βάσης β1, η ακτή υποχωρεί μέσα στο στόμιο της εκβολής Meghna. Προσθέτει ότι δεν υπάρχει τίποτα που να αντισταθμίσει έτσι την επίδραση των ακτών της Μυανμάρ νότια του τέρματος των χερσαίων συνόρων και ότι η κοιλότητα της ακτής του Μπαγκλαντές έχει ως αποτέλεσμα να μην υπάρχουν προεξέχοντες παράκτιες μονάδες βάσης.

256. Το Μπαγκλαντές επισημαίνει ότι το αποτέλεσμα μπορεί να το δει κανείς στην επίδραση της γραμμής ίσης απόστασης της Μυανμάρ καθώς κινείται όλο και περισσότερο από την ακτή, και ως εκ τούτου να γίνεται, όλο και περισσότερο επιζήμια, πιο άνιση για το Μπαγκλαντές.

257. Το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι «[δ]εν υφίσταται νομική βάση για την εκ προτέρων ανάληψη ότι το νησί του Αγίου Μαρτίνου θα πρέπει να αγνοηθεί στο σχέδιο της γραμμής ίσης απόστασης της Μυανμάρ». Το Μπαγκλαντές σημειώνει ότι το νησί του Αγίου Μαρτίνου «είναι ένα σημαντικό παράκτιο χαρακτηριστικό που δημιουργεί αναμφισβήτητα δικαίωμα στην υφαλοκρηπίδα και την ΑΟΖ». Το Μπαγκλαντές καταλήγει στο συμπέρασμα ότι «[ε]δώ ως εκ τούτου δεν υπάρχουν λόγοι, εκτός της ιδιοτέλειας της Μυανμάρ, για τον αποκλεισμό αυτό στην αποτύπωση της προσωρινής γραμμής ίσης απόστασης, όπου, σε πρώτη φάση, περιλαμβάνονται όλα τα παράκτια χαρακτηριστικά».

258. Η Μυανμάρ απαντά ότι πέντε μονάδες βάσης ήταν αρκετές στην περίπτωση της Μαύρης Θάλασσας να οριοθετήσουν ένα όριο που εκτείνεται πάνω από 100 νμ από την αρχή μέχρι το τέλος. Αναφέρει ότι σε άλλες οριοθετήσεις, ειδικά αυτές μεταξύ των γειτονικών ακτών, έχουν χρησιμοποιηθεί ακόμη λιγότερες μονάδες βάσης: τρεις μονάδες βάσης χρησιμοποιήθηκαν για δυτικό τμήμα του ορίου των 170 νμ στην οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας μεταξύ Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας, και στη Γαλλική Δημοκρατία (απόφαση της 30ής Ιουνίου 1977, RIAA, Vol. XVIII, σ. 3, παράρτημα, Τεχνική Έκθεση προς το Δικαστήριο, σ. 126, σελ. 128-129), και μόλις δύο μονάδες βάσης χρησιμοποιήθηκαν για την κατασκευή της προσωρινής γραμμής ίσης απόστασης στην υπόθεση που αφορά το ομόσπονδο κράτος και τα θαλάσσια σύνορα μεταξύ του Καμερούν και της Νιγηρίας (κατά Καμερούν Νιγηρία: Ισημερινή Γουινέα παρέμβαση) (Επί της ουσίας, Απόφαση, ICJ Εκθέσεις 2002, σ. 303, συγκεκριμένα σ. 443, παρ. 292).

259. Το Δικαστήριο θα επιλέξει πρώτα τις μονάδες βάσης που πρέπει να χρησιμοποιούνται για την κατασκευή της προσωρινής γραμμής ίσων αποστάσεων.

260. Όπως σημειώνεται στην παράγραφο 242, το Μπαγκλαντές δεν εντόπισε καμία μονάδα βάσης για την κατασκευή της προσωρινής γραμμής ίσων αποστάσεων.

261. Το Δικαστήριο σημειώνει τους ισχυρισμούς του Μπαγκλαντές ότι η Μυανμάρ δεν αποδεικνύει την επίδραση σχετικά με την προτεινόμενη γραμμή οριοθέτησης του σημείου βάσης β2, που βρίσκεται στο νότιο άκρο του νησιού Mandabaria, κοντά στα χερσαία σύνορα μεταξύ Μπαγκλαντές και της Ινδίας, επειδή εκείνο το σημείο δεν έχει καμία επίδραση και αυτό το σημείο βάσης β2 στην πραγματικότητα ποτέ δεν μπαίνει στο παιχνίδι στην προτεινόμενη οριοθέτηση της Μυανμάρ.

262. Το Δικαστήριο σημειώνει περαιτέρω ότι η παρατήρηση του Μπαγκλαντές σχετικά με το σημείο βάσης β2 της Μυανμάρ δεν ισοδυναμεί με μια διαφωνία με την επιλογή του εν λόγω σημείου. Μάλλον, είναι μια κριτική από το Μπαγκλαντές ότι η Μυανμάρ δεν χρησιμοποιεί το εν λόγω σημείο βάσης για την κατασκευή της γραμμής ίσης απόστασης.

263. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι, ενώ το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι ο αριθμός των σημείων βάσης που επιλέγεται από τη Μυανμάρ είναι ανεπαρκής για την κατασκευή μιας γραμμής ίσης απόστασης, το Μπαγκλαντές δεν αμφισβητεί τις πέντε μονάδες βάσης που επιλέγονται από τη Μυανμάρ.

264. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι, ενώ τα παράκτια κράτη έχουν το δικαίωμα να καθορίσουν μονάδες βάσης για τους σκοπούς της οριοθέτησης, το Δικαστήριο δεν υποχρεούται, όταν καλείται να οριοθετήσει τα θαλάσσια σύνορα μεταξύ των μερών μιας διαφοράς, να δεχθεί μονάδες βάσης που υποδεικνύονται από ένα ή δύο από αυτά. Το Δικαστήριο μπορεί να ιδρύει δικές του μονάδες βάσης, με βάση τα γεωγραφικά δεδομένα της υπόθεσης. Όπως ανέφερε το Διεθνές Δικαστήριο στην περίπτωση της Μαύρης Θάλασσας: [κ]ατά την οριοθέτηση των θαλάσσιων περιοχών μεταξύ δύο ή περισσότερων κρατών, το Δικαστήριο δεν θα πρέπει να βασίζεται αποκλειστικά και μόνο για την επιλογή των σημείων σε αυτή που έγινε από ένα από αυτά τα μέρη. Το Δικαστήριο θα πρέπει, κατά την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας και των αποκλειστικών οικονομικών ζωνών, να επιλέξει μονάδες βάσης σε σχέση με τη φυσική γεωγραφία των σχετικών ακτών (θαλάσσια οριοθέτηση στη Μαύρη Θάλασσα (Ρουμανία κατά Ουκρανίας), Απόφαση, I.C.J. Αναφορές 2009, σ. 61, σ. 108, παρ. 137).

265. Όσον αφορά το ζήτημα αν το νησί του Αγίου Μαρτίνου θα μπορούσε να χρησιμεύσει ως πηγή ενός σημείου βάσης, το Δικαστήριο θεωρεί ότι, επειδή βρίσκεται αμέσως μπροστά από την ηπειρωτική χώρα από την πλευρά της Μυανμάρ από το τέρμα των χερσαίων συνόρων των συμβαλλομένων μερών στο

ποταμό Naaf, η επιλογή ενός σημείου βάσης στο νησί του Αγίου Μαρτίνου θα οδηγήσει σε μια γραμμή που εμποδίζει τη θαλάσσια προβολή από την ακτή της Μυανμάρ. Κατά την άποψη του Δικαστηρίου, αυτό θα είχε ως αποτέλεσμα την αδικαιολόγητη στρέβλωση της οροθετικής γραμμής, και την ενίσχυση για «δικαστική ανάπλαση της γεωγραφίας» (αυτόθι, σ. 110, εδ. 149). ***Για το λόγο αυτό, το Δικαστήριο αποκλείει το νησί του Αγίου Μαρτίνου ως πηγή για κάθε σημείο βάσης.***

266. Το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι οι πέντε μονάδες βάσης που επιλέγονται από τη Μυανμάρ είναι οι κατάλληλες μονάδες βάσης στις ακτές των μερών για την κατασκευή της προσωρινής γραμμής ίσων αποστάσεων. Επιπλέον, το δικαστήριο επιλέγει ένα νέο σημείο μ4 βάσης, το οποίο είναι κατάλληλο για το τελευταίο τμήμα της προσωρινής γραμμής ίσων αποστάσεων. Αυτό το σημείο βάσης προσδιορίζεται βάσει του Διαγράμματος Ναυαρχείου 817 και βρίσκεται στο νότιο άκρο του νησιού της Myay Ngu Kyun, στο σημείο Boronga. Οι συντεταγμένες του είναι: 19° 48' 49,8" N, 93° 01' 33,6" E. Το Δικαστήριο θα ξεκινήσει η κατασκευή μιας προσωρινής γραμμής ίσης απόστασης, χρησιμοποιώντας τις ακόλουθες μονάδες βάσης:

Στις ακτές της Μυανμάρ:

μ1: 20° 41' 28,2" N, 92° 22' 47,8" E,

μ2: 20° 33' 02,5" N, 92° 31' 17,6" E,

μ3: 20° 14' 31,0" N, 92° 43' 27,8" E. και

μ4: 19° 48' 49,8" N, 93° 01' 33,6" E.

Στις ακτές του Μπαγκλαντές:

β1: 20 ° 43 '28.1 «N, 92 ° 19' 40.1» E? και

β2: 21 ° 38 '57,4 «N, 89 ° 14' 47,6» E.

Κατασκευή της προσωρινής γραμμής ίσης απόστασης

267. Με τα υπομνήματά της, Μυανμάρ εφιστά την προσωρινή γραμμή ίσων αποστάσεων ως εξής:

Από το σημείο E (το σημείο στο οποίο η γραμμή ίσων αποστάσεων πληροί τόξο 12 - [νμ] από την ακτογραμμή του νησιού του Αγίου Μαρτίνου) με

συντεταγμένες $20^{\circ} 26' 42,4''$ N, $92^{\circ} 09' 53,6''$ E, συνεχίζει (μετά από ένα γεωδαιτικό αζιμούθιο $214^{\circ} 08' 17,5''$) μέχρι να φτάσει το σημείο F με συντεταγμένες $20^{\circ} 13' 06,3''$ N, $92^{\circ} 00' 07,6''$ E, όπου γίνεται επηρεάζονται από τις μονάδες βάσης β1, μ1 και μ2.

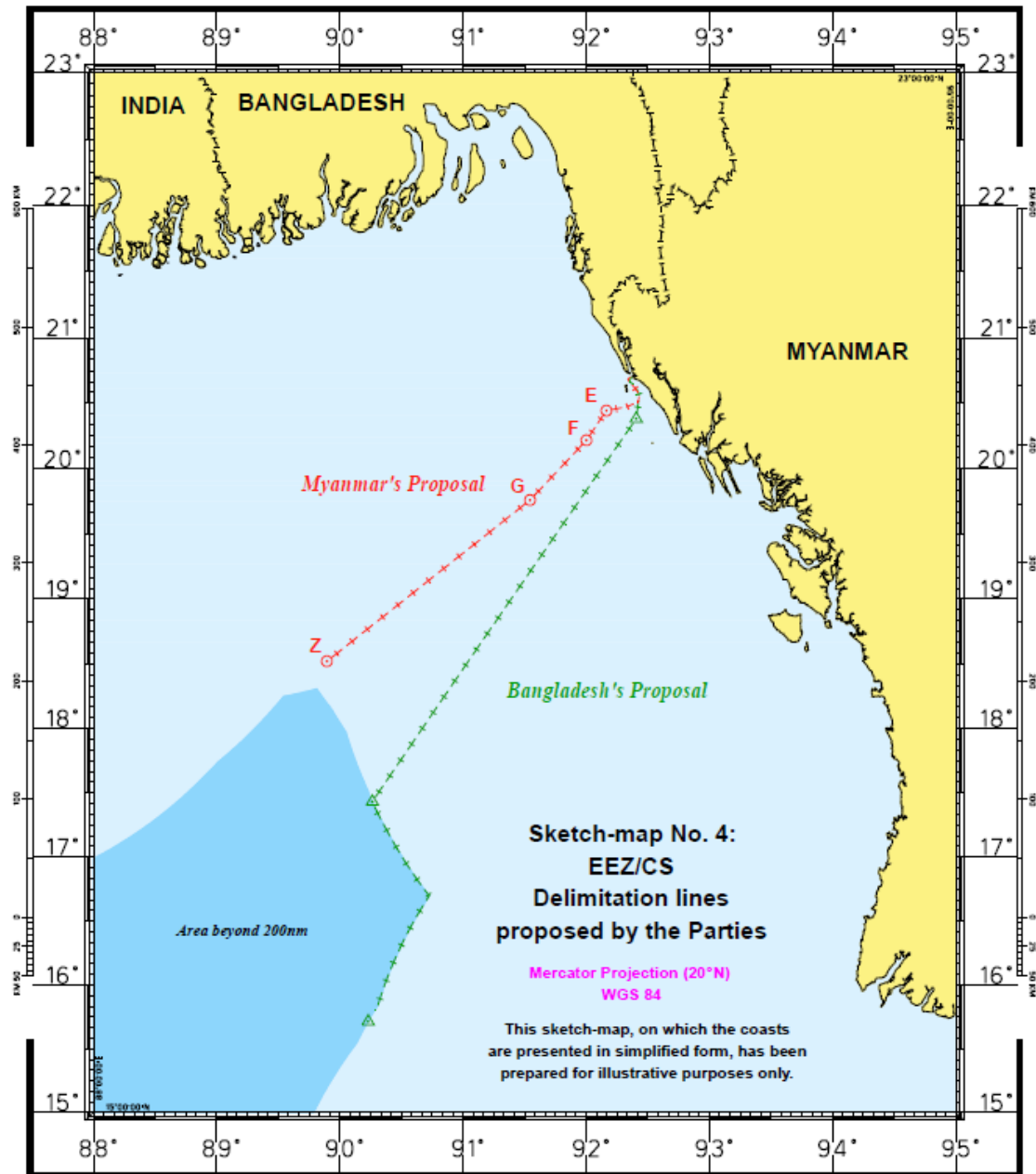
Από F σημείο η γραμμή ίσων αποστάσεων συνεχίζει σε μια νοτιοδυτική κατεύθυνση (αζιμούθιο γεωδαιτικών $223^{\circ} 28' 03,5''$) στο σημείο G, με συντεταγμένες $19^{\circ} 45' 36,7''$ N, $91^{\circ} 32' 38,1''$ A, όπου η γραμμή επηρεάζεται από το σημείο βάσης μ3.

Από το σημείο G, η γραμμή ίσης απόστασης συνεχίζει στην κατεύθυνση του σημείου Z, με συντεταγμένες $18^{\circ} 31' 12,5''$ N, $89^{\circ} 53' 44,9''$ E, η οποία ελέγχεται από τα σημεία βάσεως μ3, β2, και β1.

268. Η τελική υποβολή της Μυανμάρ περιγράφει το τελευταίο τμήμα του προτεινόμενου για οριοθέτηση ως εξής: Από το σημείο G, η συνοριακή γραμμή συνεχίζει κατά μήκος της γραμμής ίσης απόστασης σε νοτιοδυτική κατεύθυνση που ακολουθεί ένα γεωδαιτικό αζιμούθιο $231^{\circ} 37' 50,9''$ μέχρι να φτάσει στην περιοχή όπου τα δικαιώματα του τρίτου κράτους μπορεί να επηρεαστούν.

269. Το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι το γεγονός αυτό δείχνει ότι η «προτεινόμενη οριοθέτηση της Μυανμάρ συνεχίζει κατά μήκος μιας γραμμής 232° σε όλη την πορεία της, χωρίς να έχει σημασία σε ποιο σημείο τα δικαιώματα του τρίτου κράτους μπορούν να προσδιοριστούν ώστε να μπουν στο παιχνίδι (να ληφθούν υπόψη), αλλά αυτό δεν είναι μια ακριβής περιγραφή της γραμμής που η Μυανμάρ φιλοδοξεί να σχεδιάσει».

270. Το Μπαγκλαντές ισχυρίζεται ότι το σημείο Z που πρότεινε η Μυανμάρ, συμπίπτει σχεδόν ακριβώς με την τοποθεσία που προτείνεται από τη Μυανμάρ ως γραμμή ίσων αποστάσεων και διασταυρώνεται με πιο πρόσφατη γραμμή αξίωσης της Ινδίας.

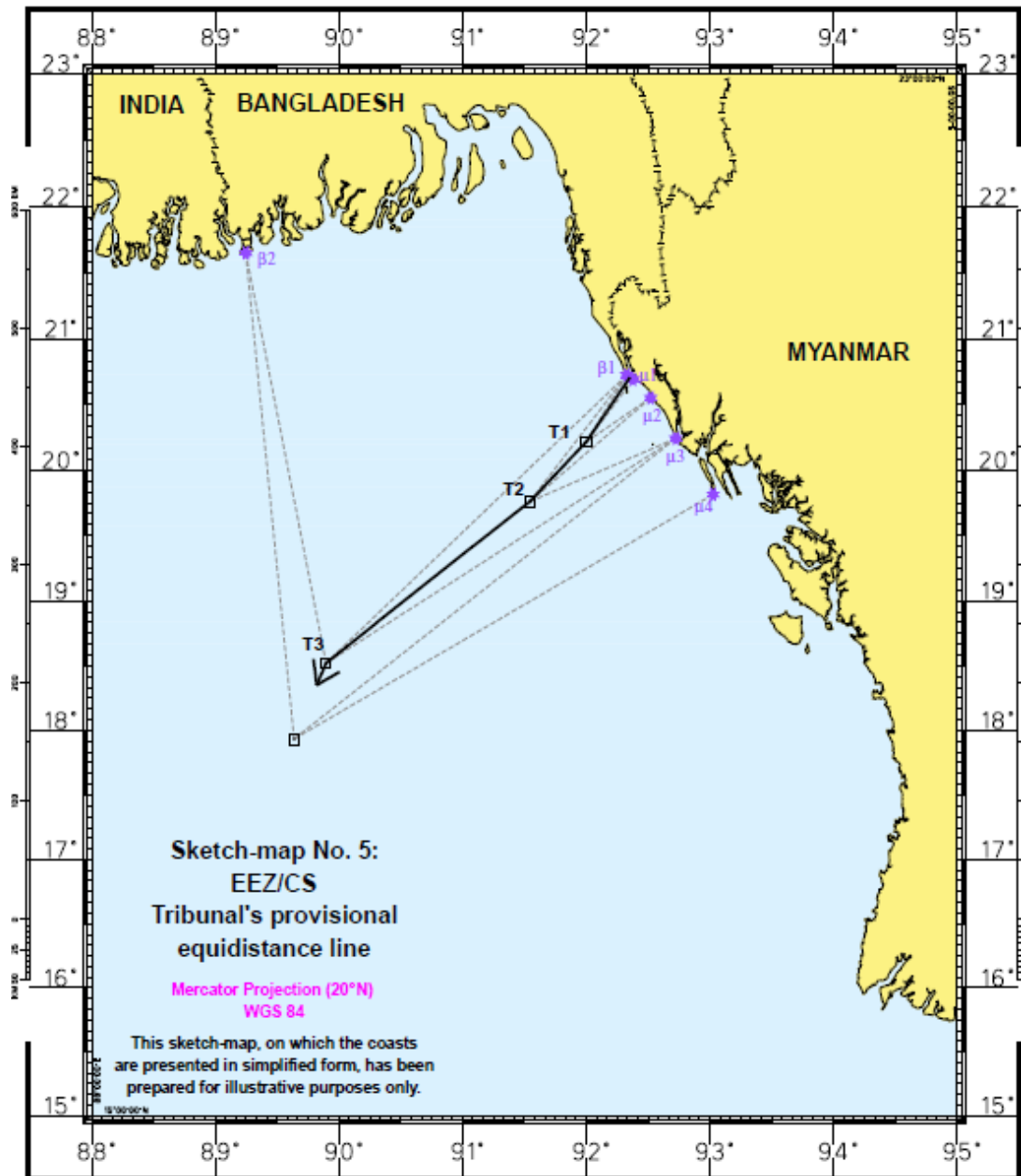

271. Το Δικαστήριο θα κατασκευάσει τώρα την προσωρινή γραμμή ίσων αποστάσεων από τα σημεία βάσης που βρίσκεται στις ακτές των μερών. Για το σκοπό αυτό, θα χρησιμοποιήσει τις μονάδες βάσης που προσδιορίζεται στην παράγραφο 266.

272. Η προσωρινή γραμμή ίσων αποστάσεων αρχίζει σε ένα σημείο που βρίσκεται στο μέσον του ποταμού Naaf μεταξύ των πλησιέστερων μονάδες βάσης στις ακτές των μερών, δηλαδή το σημείο SS1 στην ακτή του Μπαγκλαντές και το σημείο μ1 για την ακτή της Μιανμάρ. Οι συντεταγμένες του σημείου εκκινήσεως είναι 20°42' 28,2" N, 92° 21' 14,0" E.

273. Η προσωρινή γραμμή ίσης απόστασης σε απόσταση 200 ναυτικών μιλίων από τις γραμμές βάσης από τις οποίες μετρώνται τα χωρικά ύδατα των μερών ορίζεται από τα ακόλουθα σημεία καμπής στα οποία η κατεύθυνση των αλλαγών γραμμής και οι οποίες συνδέονται με γεωδαιτικές γραμμές:- Το T1 σημείο, το οποίο ελέγχεται από μονάδες βάσης β1, μ1 και μ2 και το οποίο έχει τις συντεταγμένες 20° 13' 06,3" N, 92° 00' 07,6" E - Το T2 σημείο, το οποίο ελέγχεται από μονάδες βάσης β1, μ2 και μ3 και το οποίο έχει τις συντεταγμένες 19° 45 '36,7" N, 91° 32' 38,1" E. Και- Το σημείο T3 η οποία ελέγχεται από τα σημεία βάσεως β1, β2 και μ3 και η οποία έχει τις συντεταγμένες 18 ° 31' 12.5" B, 89° 53' 44.9" E.

274. Από το σημείο καμπής T3, η διάρκεια της προσωρινής γραμμής ίσης απόστασης 200 ναυτικών μιλίων από τις γραμμές βάσης από τα μέρη από τα οποία μετρώνται τα χωρικά τους ύδατα έρχεται κάτω από την επίδραση του συμπληρωματικού νέου σημείου βάσης μ4, όπως προσδιορίζεται από το Δικαστήριο. Από το σημείο καμπής T3, η προσωρινή γραμμή ίσων αποστάσεων ακολουθεί μια γεωδαιτική γραμμή εκκίνησης σε αζιμούθιο 202° 56' 22" μέχρι να φτάσει το όριο των 200 νμ.

Οι σχετικές συνθήκες

275. Αφού συντάχθηκε η προσωρινή γραμμή ίσων αποστάσεων, το Δικαστήριο θα εξετάσει τώρα αν υπάρχουν παράγοντες στην προκειμένη περίπτωση, που μπορεί να θεωρηθούν ως σχετικές περιστάσεις, καλώντας για την προσαρμογή της γραμμής με σκοπό την επίτευξη μιας δίκαιης λύσης. Το Δικαστήριο σημειώνει εν προκειμένω ότι τα συμβαλλόμενα μέρη διαφέρουν όσον αφορά στο θέμα των σχετικών περιστάσεων.

276. Το Μπαγκλαντές επισημαίνει τρία κύρια γεωγραφικά και γεωλογικά χαρακτηριστικά που χαρακτηρίζουν την παρούσα υπόθεση και είναι σχετικές με την εν λόγω οριοθέτηση. Το πρώτο από αυτά είναι το «κοίλο σχήμα της ακτογραμμής του Μπαγκλαντές», που εκτείνεται από το τέρμα των χερσαίων συνόρων με την Ινδία στα δυτικά μέχρι το τέρμα των χερσαίων συνόρων με τη Μιανμάρ στα ανατολικά. Η ακτή του Μπαγκλαντές περαιτέρω χαρακτηρίζεται από «μια δεύτερη κοιλότητα, η οποία είναι μια κοιλότητα στο πλαίσιο της συνολικής κοιλότητας της ακτογραμμής της». Το δεύτερο μεγάλο γεωγραφικό χαρακτηριστικό είναι το νησί του Αγίου Μαρτίνου, ένα σημαντικό παράκτιο νησί που βρίσκεται σε απόσταση 5 νμ από την ηπειρωτική χώρα του Μπαγκλαντές. Το τρίτο σημαντικό χαρακτηριστικό είναι το σύστημα απόθεσης της Βεγγάλης, το οποίο περιλαμβάνει «τόσο την ξηρά του Μπαγκλαντές και την αδιάκοπη γεωλογική παράτασή του σε όλο τον κόλπο της Βεγγάλης».

277. Το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι «δεν είναι δυνατόν να καθοριστεί το όριο κατά τρόπο που να επιτυγχάνει μια δίκαιη λύση, χωρίς να λάβει κάθε ένα από αυτά τα τρία χαρακτηριστικά δεόντως υπόψη». Κατά την άποψη του Μπαγκλαντές, τα χαρακτηριστικά αυτά θα πρέπει να ληφθούν υπόψη «ως σχετική περίσταση στην διαμόρφωση μιας δίκαιης οριοθέτησης μέσα σε 200 μίλια, και θα πρέπει να ενημερώνουν την οριοθέτηση από τα απώτατα όρια της υφαλοκρηπίδας, όπως μεταξύ Μπαγκλαντές και της Μιανμάρ πέραν των 200 μιλίων».

278. Από την πλευρά της, υποστηρίζει η Μιανμάρ ότι «δεν υφίσταται καμία σχετική περίσταση που μπορεί να οδηγήσει σε αναπροσαρμογή της προσωρινής γραμμής ίσων αποστάσεων».

Αποτέλεσμα κοιλότητας και αποκοπής

279. Το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι «[τ]ο αποτέλεσμα της διπλής κοιλότητας είναι να ωθήσει τις δύο γραμμές ίσης απόστασης μεταξύ Μπαγκλαντές και των γειτονικών χωρών μαζί», και ότι «δεν είναι μόνο αριστερά με μια σφήνα του θαλάσσιου χώρου που στενεύει δραματικά προς την ανοικτή θάλασσα, αλλά είναι επίσης ότι το όριο σταμάτησε απότομα πριν τα 200 [νμ]».

280. Το Μπαγκλαντές παρατηρεί ότι «η Μυανμάρ χρησιμοποιεί δύο επιχειρήματα για να αρνηθεί [τη] συνάφεια [της κοιλότητάς του]», δηλαδή, πρώτον, ότι «δεν υπάρχει καμία αξιόλογη κοιλότητα και, δεύτερον, ότι η κοιλότητα είναι νομικά άσχετη εν πάση περιπτώσει». Το Μπαγκλαντές είναι της άποψης ότι «[οι] ισχυρισμοί είναι λάθος».

281. Όσον αφορά το πρώτο επιχείρημα, το Μπαγκλαντές επισημαίνει ότι έρχεται σε αντίθεση με ό,τι η Μυανμάρ δήλωσε στη δική της Αντίκρουση, η οποία αναγνώρισε ρητά την κοίλη διπλή φύση των ακτών του Μπαγκλαντές.

282. Όσον αφορά το δεύτερο επιχείρημα, το Μπαγκλαντές παρατηρεί ότι η μόνη φαινομενική νομολογιακή βάση για τον ισχυρισμό αυτό της Μυανμάρ είναι η απόφαση του Διεθνούς Δικαστηρίου στο Καμερούν εναντίον της Νιγηρίας. Το Μπαγκλαντές επισημαίνει ότι ενώ, στην περίπτωση αυτή, το ΔΔ διαπίστωσε ρητώς ότι το τμήμα της ακτής σχετικά με την οριοθέτηση δεν ήταν κοίλο, δήλωσε επίσης ότι «[τ]ο Δικαστήριο δεν αμφισβητεί ότι η κοιλότητα της ακτογραμμής, μπορεί να είναι μια περίπτωση που σχετίζεται με την οριοθέτηση» (χερσαία και θαλάσσια Όρια μεταξύ του Καμερούν και της Νιγηρίας (Καμερούν κατά Νιγηρία - παρέμβαση Ισημερινής Γουινέας), Απόφαση, ICJ Εκθέσεις 2002, σ. 303, συγκεκριμένα σ. 445, σκέψη 297).

283. Το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι η καταληκτική επίδραση είναι τόσο επιζήμια όπως ήταν η καταληκτική επίδραση για τη Γερμανία στην περίπτωση της Βόρειας Θάλασσας και ότι «[η] πραγματικότητα είναι ότι τόσες ίσες αποστάσεις απειλούν το Μπαγκλαντές με μια πιο σοβαρή αποκοπή από τη Γερμανία».

284. Το Μπαγκλαντές βασίζεται επίσης σχετικά με την ανάθεση στην υπόθεση που αφορά στην οριοθέτηση των θαλάσσιων συνόρων μεταξύ Γουινέας και της Γουινέας-Μπισάου, να σημειωθεί ότι, αν και σε αυτή την περίπτωση «[οι] γραμμές ίσης απόστασης μεταξύ Γουινέας και δύο γειτόνων της δεν αποκόπτουν πλήρως τη Γουινέα από την απόσταση των 200 μιλίων», [...] «Το δικαστήριο έδωσε στη Γουινέα

σημαντική ανακούφιση, σίγουρα πολύ μεγαλύτερη που από οτιδήποτε άλλο το Μπαγκλαντές επιδιώκει σε αυτή την περίπτωση».

285. Το Μπαγκλαντές εφιστά την προσοχή στην κρατική πρακτική σε περιπτώσεις όπου ένα κράτος είναι «τσιμπημένο» στη μέση του κοιλότητας και θα είχε αποκοπεί, (εάν) είχε χρησιμοποιηθεί η μέθοδος ίσων αποστάσεων, και «[τ]α θαλάσσια σύνορα που είχαν συμφωνηθεί τελικά απορρίπτονται σε ίση απόσταση για να δώσει το μέσο πρόσβασης κράτους έως το όριο των 200 [νμ] του». Αναφέρεται συναφώς στη συμφωνία οριοθέτησης του 1975 μεταξύ της Σενεγάλης και της Γκάμπια στις ακτές της Δυτικής Αφρικής, στα συμφωνηθέντα όρια του 1987 στον Ατλαντικό Ωκεανό μεταξύ της Ντομίνικα και τα γαλλικά νησιά της Γουαδελούπης και της Μαρτινίκας, στην ύπαρξη συμφωνίας το 1984 μεταξύ Γαλλίας και Μονακό, στο μνημόνιο συνεργασίας του 2009 μεταξύ Μαλαισίας και του Μπρουνέι, και στη συμφωνία του 1990 μεταξύ της Βενεζουέλας και του Τρινιντάντ και Τομπάγκο.

286. Απαντώντας στον ισχυρισμό της Μιανμάρ ότι, ως πολιτικός συμβιβασμός, «οι συμφωνίες αυτές δεν έχουν άμεση εφαρμογή στα νομικά ζητήματα τώρα ενώπιον του Δικαστηρίου», το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι «είναι αδύνατο να μην εξαχθεί το συμπέρασμα ότι αυτές οι συμφωνίες, συλλογικά ή χωριστά, αποδεικνύουν την ευρεία αναγνώριση από τα κράτη της Αφρικής, στην Ευρώπη, στην Αμερική, καθώς και στην Καραϊβική ότι η μέθοδος ίσων αποστάσεων δεν λειτουργεί στην περίπτωση των κρατών που είναι παγιδευμένα στη μέση μιας κοιλότητας».

287. Σε σχέση με την αναφορά της Μιανμάρ για «την πρακτική στην περιοχή» - οι συμφωνίες του 1978 μεταξύ Ινδίας, Ινδονησίας και Ταϊλάνδης στη θάλασσα Andaman. Η συμφωνία του 1971 μεταξύ Ινδονησίας, της Μαλαισίας και της Ταϊλάνδης στο βόρειο τμήμα των στενών της Malacca. Και το 1993 η συμφωνία μεταξύ Μιανμάρ, της Ταϊλάνδης και της Ινδίας στη θάλασσα Andaman - όπως η υποστήριξη για τον ισχυρισμό ότι η αποκοπή μέσα σε 200 μίλια είναι κοινά, το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι οι συμφωνίες αυτές δεν υποστηρίζουν την πρόταση της Μιανμάρ.

288. Αν και αναγνωρίζει ότι πρόκειται για ένα γεγονός ότι οι «ακτές του Μπαγκλαντές στο σύνολό τους είναι κοίλες», η Μιανμάρ αναφέρει ότι «το αποτέλεσμα που προκύπτει ότι εγκλωβίζει δεν είναι τόσο δραματικό όσο ισχυρίζεται Μπαγκλαντές» και ότι «δεν υφίσταται καμία σχετική περίπτωση που μπορεί να

οδηγήσει σε αναπροσαρμογή της προσωρινής γραμμής ίσων αποστάσεων». Παρατηρεί, συναφώς, ότι «[ε]άν αναδιαμορφώσουμε εντελώς τη φύση [...] αυτή η κοιλότητα δεν μπορεί να θεωρηθεί ως περίπτωση και καλεί για μια μετατόπιση της γραμμής ίσων αποστάσεων».

289. Η Μυανμάρ υποστηρίζει ότι ο έλεγχος της αναλογικότητας - ή, ακριβέστερα, η έλλειψη της υπερβολικής δυσαναλογίας - επιβεβαιώνει το δίκαιο χαρακτήρα του διαλύματος που προκύπτει από την προσωρινή γραμμή ίσων αποστάσεων. Υποστηρίζει, επίσης, ότι αυτή η γραμμή που χαράσσεται στο πρώτο στάδιο της μεθόδου ίσης απόστασης / σχετικών περιστάσεων ικανοποιεί την απαίτησή της για μια δίκαιη λύση που επιβάλλεται από τα άρθρα 74 και 83 της Σύμβασης. Συνεπώς, δεν είναι αναγκαίο να τροποποιηθεί ή να προσαρμοστεί στις δύο άλλες φάσεις.

290. Το Δικαστήριο θα εξετάσει τώρα αν η κοιλότητα της ακτής του Μπαγκλαντές αποτελεί περίπτωση που δικαιολογεί την προσαρμογή της προσωρινής γραμμής ίσων αποστάσεων.

291. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι η ακτή του Μπαγκλαντές, ως σύνολο, είναι προδήλως κοίλη. Στην πραγματικότητα, η ακτή του Μπαγκλαντές έχει απεικονιστεί ως ένα κλασικό παράδειγμα μιας κοίλης ακτής. Στην περίπτωση της Βόρειας Θάλασσας, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας επικαλείται συγκεκριμένα τη γεωγραφική θέση του Μπαγκλαντές (τότε Ανατολικό Πακιστάν) να απεικονίσει την επίδραση μιας κοίλης ακτής στη γραμμή ίσων αποστάσεων (ICJ υπομνήματα, Υφαλοκρηπίδα Βόρειας Θάλασσας, Vol. I, σ. 42).

292. Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι στην οριοθέτηση της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης και της υφαλοκρηπίδας, η κοιλότητα αυτή καθαυτή δεν είναι κατ' ανάγκην μια σχετική περίπτωση. Ωστόσο, όταν μια γραμμή ίσων αποστάσεων μεταξύ δύο κρατών παράγει μια επίδραση αποκοπής στο θαλάσσιο δικαίωμα ενός από τα κράτη αυτά, ως αποτέλεσμα της κοιλάνσεως της ακτής, τότε η ρύθμιση της εν λόγω γραμμής μπορεί να είναι αναγκαία προκειμένου να επιτευχθεί ένα δίκαιο αποτέλεσμα.

293. Το Δικαστήριο περαιτέρω σημειώνει ότι, λόγω της κοιλότητας της εν λόγω ακτής, η προσωρινή γραμμή ίσων αποστάσεων που κατασκευάζεται στην προκειμένη περίπτωση δεν παράγει μια επίδραση αποκοπής στη θαλάσσια

προβολή του Μπαγκλαντές και ότι η γραμμή, εάν δεν ρυθμιστεί δεν θα είχε ως αποτέλεσμα για την επίτευξη μιας δίκαιης λύσης, όπως προβλέπεται από τα άρθρα 74 και 83 της Σύμβασης.

294. Το πρόβλημα αυτό έχει αναγνωριστεί από την απόφαση στις περιπτώσεις της Βόρειας Θάλασσας, στην οποία το Διεθνές Δικαστήριο εξήγησε ότι «έχει παρατηρηθεί στην περίπτωση του κοίλου ή του κυρτού των ακτών ότι, εάν χρησιμοποιείται η μέθοδος ίσων αποστάσεων, τότε όσο μεγαλύτερη είναι η παρατυπία και η απόσταση από η ακτογραμμή της περιοχής που είναι υπό οριοθέτηση, τόσο πιο παράλογα είναι τα αποτελέσματα που παράγονται. Τόσο μεγάλη υπερβολή από τις συνέπειες ενός φυσικού γεωγραφικού χαρακτηριστικού πρέπει να διορθωθεί ή να αποζημιωθεί όσο το δυνατόν περισσότερο, είναι από μόνη της δημιουργός της ανισότητας» (Υφαλοκρηπίδα Βόρειας Θάλασσας Απόφαση, ICJ υπομνήματα 1969, σ. 3., Σ. 49, παρ. 89).

295. Από την άποψη αυτή, το ICJ παρατήρησε ότι «στην περίπτωση μιας ακτής κοίλης ή εσοχής [...], η επίδραση της χρήσης της μεθόδου ίσης απόστασης είναι να τραβήξει τη γραμμή των ορίων προς τα μέσα, προς την κατεύθυνση της κοιλάνσεως», προκαλώντας την περιοχή που περικλείεται από τις γραμμές ίσων αποστάσεων «να λάβει τη μορφή ενός περίπου τριγώνου με την κορυφή του προς την ανοικτή θάλασσα και, όπως τέθηκε εκ μέρους της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας» κόβοντας «το παράκτιο κράτος από τις περισσότερες περιοχές της υφαλοκρηπίδας έξω και πέρα από αυτό το τρίγωνο» (αυτόθι, σ. 17, παρ. 8).

296. Ομοίως, στην υπόθεση που αφορά την οριοθέτηση του θαλάσσιου ορίου μεταξύ Γουινέας και της Γουινέας-Μπισάου, το Διαιτητικό Δικαστήριο δήλωσε ότι «[ό]ταν στην πραγματικότητα [...] υπάρχουν τρία γειτονικά κράτη κατά μήκος μιας ακτογραμμής κοίλης, η μέθοδος της ίσης απόστασης έχει άλλο μειονέκτημα, με αποτέλεσμα στη μέση χώρα που εγκλωβίζεται από τις άλλες δύο και έτσι εμποδίζεται από την επέκταση στη θαλάσσια επικράτεια του προς τη θάλασσα όσο και η διεθνής νομοθεσία το επιτρέπει» (Απόφαση της 14ης Φεβρουαρίου 1985, ILR, Vol. 77, σελ. 635, σ. 682, παρ. 104).

297. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η κοιλότητα της ακτής του Μπαγκλαντές είναι μια σχετική περίπτωση στην προκειμένη περίπτωση, επειδή η προσωρινή γραμμή ίσων αποστάσεων που παράγει μια επίδραση αποκοπής στην εν λόγω ακτή που απαιτεί την προσαρμογή της γραμμής.

Το Νησί του Αγίου Μαρτίνου

298. Το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι στο νησί του Αγίου Μαρτίνου είναι ένα από τα σημαντικά γεωγραφικά χαρακτηριστικά στην παρούσα υπόθεση και ότι «[κ]άθε γραμμή οριοθέτησης, που θα αγνοεί [το νησί] είναι εγγενώς και απαραίτητως άδικη».

299. Το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι «αν, σε αντίθεση με την άποψή του, η ίση απόσταση δεν απορρίπτονταν» τότε στο νησί του Αγίου Μαρτίνου πρέπει να δοθεί όλο το βάρος σε κάθε λύση που θα βασίζεται σε μια γραμμή ίσων αποστάσεων και «ότι ακόμη και αυτό δεν είναι αρκετό για να επιτευχθεί η δίκαιη λύση που απαιτείται από τη Σύμβαση του 1982».

300. Το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι, «το εάν ή όχι ένα νησί μπορεί να χαρακτηριστεί ως» μπροστά από «μια ακτή ή κάτι άλλο, δεν αρκεί για να διαπιστωθεί αν είναι μια ειδική ή σχετική περίπτωση». Αναφέρεται σε αυτό όσον αφορά στην υπόθεση σχετικά με την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας μεταξύ Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας, καθώς και της Γαλλικής Δημοκρατίας, στην οποία το Διαιτητικό Δικαστήριο παρατήρησε ότι η σχετική ερώτηση είναι εάν ένα νησί θα παρήγαγε «μια άδικη παραμόρφωση της γραμμής ίσης απόστασης παράγοντας δυσανάλογες επιπτώσεις για τους τομείς της ζωής που προκύπτουν για τα δύο κράτη» (απόφαση της 30ης Ιουνίου 1977, RIAA, Vol. XVIII, σ. 3., σ. 113, εδ. 243).

301. Το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι «το νησί του Αγίου Μαρτίνου είναι τόσο μπροστά από την ακτή του Μπαγκλαντές όσο είναι μπροστά από τις ακτές της Μιανμάρ» και δηλώνει ότι η νομολογία υποστηρίζει αυτή την άποψη. Σε αυτό το πλαίσιο σημειώνει το Μπαγκλαντές ότι η Μιανμάρ περιγράφει το γαλλικό νησί της Ushant ότι πρέπει να βρίσκεται μπροστά από τη γαλλική ακτή, όταν στην πραγματικότητα το νησί της Ushant βρίσκεται 10 μίλια στα ανοικτά της Βρετανίας στη Γαλλική ακτή, περαιτέρω από ότι το νησί του Αγίου Μαρτίνου είναι από το Μπαγκλαντές, και παρατηρεί, εξάλλου, ότι τα νησιά Scilly είναι 21 μίλια από την ακτή του Ηνωμένου Βασιλείου.

302. Το Μπαγκλαντές αναφέρει ότι «η πρόταση της Μιανμάρ ότι η διαπίστωση των ειδικών ή σχετικών περιστάσεων είναι πιο πιθανή όταν ένα νησί βρίσκεται πιο κοντά στην ηπειρωτική χώρα είναι λάθος» και ότι, «στην πραγματικότητα αυτό ισχύει, όταν τα νησιά βρίσκονται πέραν των 12 νμ των χωρικών υδάτων ενός

κράτους, εκλαμβάνονται ως σχετικές περιστάσεις και τους δίνεται λιγότερη από πλήρη επίδραση στην οριοθέτηση [της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης] και της ηπειρωτικής υφαλοκρηπίδας».

303. Το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι αυτό που πραγματικά έχει σημασία είναι η **«συμφραζόμενη εκτίμηση»** της επίδρασης ενός νησιού υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις της συγκεκριμένης υπόθεσης και ότι, για το αντίθετο από ό,τι η Μυανμάρ ισχυρίζεται, η μη λήψη υπόψη του νησιού του Αγίου Μαρτίνου, επηρεάζει δυσανάλογα την άσκηση οριοθέτησης υπέρ της Μυανμάρ και την καθιστά ακόμη πιο άδικη από ότι ήδη είναι.

304. Απαντώντας στην άποψη της Μυανμάρ ότι ουδέποτε θεωρήθηκε ως σχετική περίπτωση νησί σε μια θέση ανάλογη με εκείνη του νησιού του Αγίου Μαρτίνου, το Μπαγκλαντές, επικαλούμενο τη νομολογία για να υποστηρίξει την άποψή του, αναφέρει ότι:

αυτό είναι το αποτέλεσμα, ή η έλλειψη ισχύος, που δόθηκε στα ακόλουθα νησιά:

Τα νησιά της Μάγχης, στην περίπτωση της οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας μεταξύ της Γαλλίας και του Ηνωμένου Βασιλείου το 1977,

Το νησί της Τζέρμπα στην περίπτωση της Τυνησίας κατά Λιβύης διευθετήθηκε το 1982,

Το νησί της Filfla στην περίπτωση της Λιβύης εναντίον της Μάλτας, διευθετήθηκε το 1985,

Το νησί του Αμπού Μούσα στην επιδίκαση μεταξύ του Ντουμπάι και της Sharjah το 1981,

Τα νησιά της Υεμένης στη διαιτησία μεταξύ Ερυθραίας κατά της Υεμένης το 1999,

Το νησί της Qit at Jaradah στην περίπτωση του Κατάρ κατά Μπαχρέιν το 2001,

Το Sable Island στη διαιτησία του 2002 μεταξύ της επαρχίας Νιουφάουντλαντ και Λαμπραντόρ,

Το Νησί Serpent στην περίπτωση της Ρουμανίας κατά Ουκρανίας το 2009,

Και οι κοραλλιογενείς νήσοι, στην περίπτωση της Νικαράγουας κατά Ονδούρας το 2007.

305. Το Μπαγκλαντές σημειώνει ότι το ICJ και διαιτητικά δικαστήρια έχουν αναπτύξει μια σαφή και κοινή προσέγγιση για τον προσδιορισμό του κατά πόσο ένα νησί ασκεί τέτοιες στρεβλωτικές επιπτώσεις για την προσωρινή γραμμή ίσων αποστάσεων και πρέπει να μη ληφθεί υπόψη ή να του δοθεί λιγότερο από το όλο βάρος στην οριοθέτηση.

306. Το Μπαγκλαντές εξηγεί περαιτέρω ότι «τα τρία στοιχεία που απαιτούνται» για το νησί που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη ή να δοθεί λιγότερο από το πλήρες βάρος είναι:

(1) η εκτροπή της γραμμής ίσων αποστάσεων απέναντι σε παραλιακό μέτωπο άλλου κράτους και (2) η αποκοπή της θαλάσσιας πρόσβασης του εν λόγω κράτους.

307. Το Μπαγκλαντές είναι της άποψης ότι μια προσωρινή γραμμή ίσων αποστάσεων που περιλαμβάνει το νησί του Αγίου Μαρτίνου «δεν τέμνει το παραλιακό μέτωπο κάποιου, και προκαλεί σημαντικό αποτέλεσμα αποκοπής - αλλά η επίδραση δεν είναι πάνω στη Μυανμάρ». Είναι για το Μπαγκλαντές και όχι για τη Μυανμάρ, ότι η προσωρινή γραμμή ίσων αποστάσεων πρέπει να ρυθμιστεί έτσι ώστε να επιτευχθεί η δίκαιη λύση που απαιτείται από τη Σύμβαση.

308. Το Μπαγκλαντές εξηγεί ότι το σχετικό ερώτημα δεν είναι αν ένα συγκεκριμένο χαρακτηριστικό επηρεάζει την προσωρινή γραμμή ίσων αποστάσεων, αλλά αν αυτό στρεβλώνει τη γραμμή και καταλήγει δηλώνοντας ότι «το νησί του Αγίου Μαρτίνου δεν αλλοιώνει τη γραμμή».

309. Η Μυανμάρ, με τη σειρά της, υπογραμμίζει «τη μοναδική θέση του νησιού του Αγίου Μαρτίνου, η οποία έχει τρία χαρακτηριστικά στοιχεία: είναι κοντά στο όριο γης και ως εκ τούτου με την αφετηρία της γραμμής ίσης απόστασης. Έχει το πολύ εξαιρετικό χαρακτηριστικό του να είναι σε λάθος πλευρά της γραμμής ίσης απόστασης, αλλά και στη λάθος πλευρά ζητηθείσας διχοτόμου από το Μπαγκλαντές, και, τέλος, οι ηπειρωτικές ακτές των υπό οριοθέτηση ακτών είναι δίπλα, δεν είναι αντίθετες». Η Μυανμάρ υποστηρίζει ότι «τα τρία στοιχεία μαζί δημιουργούν μια σοβαρή, πολύ υπερβολική στρεβλωτική επίδραση για την οριοθέτηση».

310. Η Μυανμάρ επισημαίνει ότι «ουδέποτε το Μπαγκλαντές έχει συμπεριλάβει το νησί του Αγίου Μαρτίνου στις παράκτιες προσόψεις ή στην περιγραφή των σχετικών ακτών της», η Μυανμάρ επισημαίνει ότι το Μπαγκλαντές είχε δηλώσει στην απάντησή του ότι «η σχετική ακτή του εκτείνεται από τα δυτικά προς τα ανατολικά έσχατα χερσαία σύνορα με την Ινδία προς τα έσχατα χερσαία σύνορα της άλλης πλευράς του ποταμού Naaf» και δεν είχε αναφέρει το νησί του Αγίου Μαρτίνου. Η Μυανμάρ επισημαίνει, συναφώς, ότι «καθιστά ακόμα πιο περίεργο τον ισχυρισμό (του Μπαγκλαντές) [...] ότι το νησί είναι» αναπόσπαστο μέρος της ακτής του Μπαγκλαντές».

311. Η Μυανμάρ παρατηρεί ότι η θέση του νησιού του Αγίου Μαρτίνου και το αποτέλεσμα που παράγει «δημιουργούν μια ειδική περίπτωση στην περίπτωση της οριοθέτησης των χωρικών υδάτων», γεγονός που εξηγεί την προσοχή που δίνεται, από τη Μυανμάρ για να του δώσει το αποτέλεσμα που είναι το πλέον κατάλληλο στη μοναδική τοποθεσία του και «οι ίδιες εκτιμήσεις οδηγούν στο να μη δοθεί μεγαλύτερη επίδραση στο πλαίσιο της οριοθέτησης των αποκλειστικών οικονομικών ζωνών».

312. Όσον αφορά το ζήτημα της επίδρασης που έχουν τα νησιά στην οριοθέτηση της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης και της υφαλοκρηπίδας, η Μυανμάρ επισημαίνει ότι, αν κοιτάξει κανείς «εκ του σύνεγγυς τον τρόπο με τον οποίο η νομολογία εφάρμοσε τη μεθοδολογία, [...] κανένα νησί στη θέση του νησιού του Αγίου Μαρτίνου έχει ποτέ θεωρηθεί, κατά το πρώτο στάδιο της διαδικασίας, ως ένα νησί που θα έπρεπε να έχει επίδραση στη χάραξη μιας γραμμής ίσης απόστασης πέρα από τη χωρική θάλασσα, ή στο δεύτερο στάδιο της διαδικασίας, ως σχετική περίπτωση».

313. Η Μυανμάρ ισχυρίζεται ότι «σε όλες σχεδόν τις υποθέσεις που έχουν κριθεί, εν λόγω τα νησιά [...] δεν έχουν ληφθεί υπόψη ως παράκτια νησιά» και «δεν δόθηκε καμία επίπτωση για την κατασκευή της γραμμής ίσης απόστασης πέρα τα χωρικά ύδατα».

314. Η Μυανμάρ επισημαίνει ότι νησί του Αγίου Μαρτίνου, το οποίο είναι 5 τετραγωνικά χιλιόμετρα, θα δημιουργήσει από μόνο του τουλάχιστον 13.000 τετραγωνικά χιλιόμετρα θαλάσσιας περιοχής για το Μπαγκλαντές, στο πλαίσιο της οριοθέτησης μεταξύ ηπειρωτικών μαζών, ένα αποτέλεσμα το οποίο, σύμφωνα με τη Μυανμάρ, είναι προδήλως δυσανάλογο.

315. Η Μυανμάρ υποστηρίζει ότι «αν [...] ήταν να δοθεί επίδραση στο νησί του Αγίου Μαρτίνου» στην οριοθέτηση της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης και της υφαλοκρηπίδας μεταξύ της Μυανμάρ και του Μπαγκλαντές, «αυτό θα παρήγαγε ένα δυσανάλογο αποτέλεσμα», επικαλούμενη τη Διαιτησία συνόρων μεταξύ Dubai / Sharjah (Επιδίκαση της 19ης Οκτωβρίου 1981, ILR, Vol. 91, σελ. 543, σ. 677), την υπόθεση σχετικά με την Υφαλοκρηπίδα (Λιβυκή Αραβική Τζαμαχίρια / Μάλτα) (Απόφαση, ICJ Reports 1985, σ. 13., Σ. 48, παρ. 64), την υπόθεση σχετικά με τη θαλάσσια οριοθέτηση και τις εδαφικές Ερωτήσεις μεταξύ Κατάρ και του Μπαχρέιν (Επί της ουσίας, Απόφαση, ICJ Reports 2001, σ. 40, σελ. 104-109, παρ. 219) και την περίπτωση της Μαύρης Θάλασσας (θαλάσσια οριοθέτηση της Μαύρης Θάλασσας (Ρουμανία κατά Ουκρανίας), Απόφαση, ICJ Reports 2009, σ. 61, σελ. 122 - 128, παρ. 185).

316. Το Δικαστήριο θα εξετάσει τώρα αν το Νησί του Αγίου Μαρτίνου, υπό τις περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως, πρέπει να θεωρηθεί ως σχετική περίπτωση που θα αιτιολογούσε την προσαρμογή της προσωρινής γραμμής ίσων αποστάσεων.

317. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι το αποτέλεσμα που πρέπει να δοθεί σε ένα νησί στην οριοθέτηση των θαλάσσιων συνόρων στην αποκλειστική οικονομική ζώνη και την υφαλοκρηπίδα εξαρτάται από τις γεωγραφικές πραγματικότητες και τις περιστάσεις της συγκεκριμένης περίπτωσης. Δεν υπάρχει γενικός κανόνας στο θέμα αυτό. Κάθε περίπτωση είναι μοναδική και απαιτεί ειδική θεραπεία, ο απώτερος στόχος είναι να επιτευχθεί μια λύση που θα είναι δίκαιη.

318. Το νησί του Αγίου Μαρτίνου είναι ένα σημαντικό χαρακτηριστικό που θα μπορούσε να θεωρηθεί ως σχετική περίπτωση στην υπό κρίση υπόθεση. Ωστόσο, λόγω της θέσης του, η επίδραση που δίδεται από αυτή στο νησί του Αγίου Μαρτίνου κατά την οριοθέτηση της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης και της υφαλοκρηπίδας θα είχε ως αποτέλεσμα σε μια γραμμή να εμποδίζει τη θαλάσσια προβολή από την ακτή της Μυανμάρ με τρόπο που θα μπορούσε να προκαλέσει αδικαιολόγητη στρέβλωση της γραμμής οριοθέτησης. Η επίδραση στρέβλωσης ενός νησιού σε μια γραμμή ίσων αποστάσεων είναι δυνατό να αυξηθεί σημαντικά, σε περίπτωση που η γραμμή κινείται πέραν των 12 νμ από την ακτή.

319. Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το νησί του Αγίου Μαρτίνου δεν αποτελεί σχετική περίπτωση και, ως εκ τούτου, αποφασίζει

να μην δώσει καμία επίδραση σε αυτήν τη σχεδίαση της γραμμής οριοθέτησης της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης και της υφαλοκρηπίδας.

Σύστημα απόθεσης Βεγγάλης

320. Όσον αφορά το σύστημα απόθεσης της Βεγγάλης, το Μπαγκλαντές δηλώνει ότι η φυσική, γεωλογική και γεωμορφολογική σχέση μεταξύ της μάζας της γης του Μπαγκλαντές και του δαπέδου του κόλπου της θάλασσας της Βεγγάλης είναι τόσο σαφές, τόσο άμεσο και τόσο σχετικό, ώστε υιοθετώντας ένα όριο στην περιοχή εντός των 200 νμ θα απέκοπτε το Μπαγκλαντές, και η άρνηση της πρόσβασης σε αυτό, και στα δικαιώματα στην πέρα περιοχή, θα αποτελούσε τραγική ανισότητα.

321. Η Μυανμάρ απορρίπτει τον ισχυρισμό του Μπαγκλαντές ότι το σύστημα απόθεσης της Βεγγάλης είναι μια σχετική περίπτωση, δηλώνοντας ότι πρόκειται για μια «πολύ περίεργη» ειδική περίπτωση. Επισημαίνει ότι το ίδιο το Μπαγκλαντές παραδέχεται ότι μέσα στο δικαίωμα των 200 νμ, σύμφωνα με τη λειτουργία του άρθρου 76, παράγραφος 1, της Σύμβασης, καθορίζεται αποκλειστικά με βάση την απόσταση από την ακτή.

322. Το Δικαστήριο δεν θεωρεί ότι το σύστημα απόθεσης της Βεγγάλης είναι σχετικό με την οριοθέτηση της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης και της υφαλοκρηπίδας στα 200 νμ. Η θέση και η κατεύθυνση του ενιαίου θαλάσσιου ορίου που ισχύει τόσο για το θαλάσσιο βυθό και το υπέδαφος και τα υπερκείμενα ύδατα εντός του ορίου των 200 νμ, πρέπει να προσδιορίζεται με βάση τη γεωγραφία των ακτών των μερών σε σχέση μεταξύ τους (νοείται των ακτών) και όχι σε σχέση με τη γεωλογία και γεωμορφολογία του βυθού της περιοχής οριοθέτησης.

Ρύθμιση της προσωρινής γραμμή ίσων αποστάσεων

323. Όπως επισημαίνεται από το Δικαστήριο στην παράγραφο 291, η ακτή του Μπαγκλαντές μεταξύ του άκρου των χερσαίων συνόρων με τη Μυανμάρ στις εκβολές του ποταμού Naaf και του ορίου του με την Ινδία είναι αναμφισβήτητα κοίλο. Αυτή η κοιλότητα έχει ως αποτέλεσμα η προσωρινή γραμμή ίσων αποστάσεων να αποκόπτει το παραλιακό μέτωπο του Μπαγκλαντές. Αυτό παράγει μια έντονη επίδραση αποκοπής στην νότια θαλάσσια προβολή της ακτής του Μπαγκλαντές που συνεχίζει σε μεγάλο μέρος της περιοχής οριοθέτησης.

324. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι έχει αποφασιστεί νωρίτερα σε αυτή την απόφαση (βλ. σκέψη 297), ότι η κοιλότητα που οδηγεί σε μια επίδραση αποκοπής στη θαλάσσια προβολή του Μπαγκλαντές είναι μια σχετική περίπτωση, που απαιτεί την προσαρμογή της προσωρινής γραμμής ίσων αποστάσεων.

325. Το Δικαστήριο, ως εκ τούτου, έχει την άποψη ότι, ενώ η προσαρμογή πρέπει να γίνει με προσωρινή γραμμή ίσων αποστάσεων για μείωση της επίδρασης αποκοπής της γραμμής στο κοίλο της ακτής του Μπαγκλαντές, απαιτεί μια δίκαιη λύση, υπό το φως της παράκτιας γεωγραφίας των μερών, ότι αυτό πρέπει να γίνει **με ισορροπημένο τρόπο**, έτσι ώστε να αποφευχθεί η εκπόνηση μιας γραμμής με αντίστροφες στρεβλωτικές επιπτώσεις στη θαλάσσια προβολή της παράκτιας πρόσοψης της Μυανμάρ.

326. Το Δικαστήριο συμφωνεί ότι *ο στόχος είναι μια γραμμή που να επιτρέπει στις σχετικές ακτές των μερών «να παράγουν τα αποτελέσματά τους, όσον αφορά τα δικαιώματα των ναυτικών, με έναν λογικό και αμοιβαία ισορροπημένο τρόπο»* (θαλάσσια οριοθέτηση στην περιοχή της Μαύρης Θάλασσας (Ρουμανία κατά Ουκρανίας), Απόφαση, ICJ Reports 2009, σ. 61, σ. 127, εδ. 201).

327. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι υπάρχουν διάφορες προσαρμογές που θα μπορούσαν να γίνουν στο πλαίσιο των σχετικών νομικών περιορισμών για την παραγωγή ενός δίκαιου αποτελέσματος. Όπως το Διαιτητικό Δικαστήριο αποφάνθηκε στη διαιτησία μεταξύ των Μπαρμπάντος και του Τρινιδάδ και Τομπάγκο, *εν προκειμένω «δεν υφίστανται μαγικές φόρμουλες»* (απόφαση της 11ης Απριλίου 2006, RIAA, Vol. XXVII, σελ. 147, σ. 243, παρ. 373).

328. Στην υπόθεση που αφορά στην υφαλοκρηπίδα (Λιβυκή Αραβική Τζαμαχίρια / Μάλτα), ρυθμίστηκε η θέση της γραμμής, αλλά όχι η κατεύθυνσή της, στην περίπτωση που αφορά στη θαλάσσια οριοθέτηση στην περιοχή μεταξύ της Γροιλανδίας και Jan Mayen ρυθμίστηκαν η θέση και η κατεύθυνση της γραμμής και στη διαιτησία μεταξύ των Μπαρμπάντος και της Δημοκρατίας του Τρινιδάδ και Τομπάγκο, η γραμμή εκτράπηκε στο σημείο που προτάθηκε από τις σχετικές περιστάσεις, και η κατεύθυνσή της ρυθμίστηκε υπό το φως των περιστάσεων αυτών. Η προσέγγιση που ακολουθείται σε αυτή την διαιτησία φαίνεται να ταιριάζει με τις γεωγραφικές συνθήκες της υπό κρίση υποθέσεως, η οποία συνεπάγεται μια πλευρική γραμμή οριοθέτησης που εκτείνεται προς τη θάλασσα από τις ακτές των μερών.

329. Το Δικαστήριο κρίνει ότι, λαμβανομένων υπόψη των γεωγραφικών συνθηκών στην προκειμένη περίπτωση, η προσωρινή γραμμή ίσων αποστάσεων είναι να εκτρέπεται στο σημείο όπου αρχίζει να διακόπτει τη θαλάσσια προβολή της ακτής του Μπαγκλαντές. Η κατεύθυνση της προσαρμογής πρέπει να καθορίζεται υπό το φως των περιστάσεων αυτών.

330. Το γεγονός ότι αυτή η προσαρμογή μπορεί να επηρεάσει το μεγαλύτερο μέρος της γραμμής στην προκειμένη περίπτωση δεν αποτελεί εμπόδιο, εφόσον η προσαρμογή είναι προσαρμοσμένη στη σχετική περίσταση που δικαιολογεί αυτό και η γραμμή παράγει μια δίκαιη λύση. Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι στη διαιτησία μεταξύ των Μπαρμπάντος και της Δημοκρατίας του Τρινιδάδ και Τομπάγκο εξήχθη το συμπέρασμα ότι απαιτούσε ρύθμιση μόνο ένα μέρος της γραμμής, ενώ το ICJ ρύθμισε τις γραμμές στο σύνολό τους στις υποθέσεις που αφορούν στην υφαλοκρηπίδα (Λιβυκή Αραβική Τζαμαχίρια / Μάλτα) και τη θαλάσσια οριοθέτηση στην περιοχή μεταξύ της Γροιλανδίας και Jan Mayen.

331. Το Δικαστήριο, ως εκ τούτου, κρίνει ότι η προσαρμογή της προσωρινής γραμμής ίσης απόστασης θα πρέπει να αρχίσει στο σημείο Χ με συντεταγμένες 20° 03' 32,0" N, 91° 50' 31,8"E, όπου η γραμμή ίσων αποστάσεων αρχίζει να διακόπτει την προβολή νότια της ακτής του Μπαγκλαντές. Το Δικαστήριο έχει επιλέξει το σημείο σχετικά με την προσωρινή γραμμή ίσων αποστάσεων που οφείλεται νότια από το σημείο για το νησί Kutubdia στο οποίο η κατεύθυνση της ακτής του Μπαγκλαντές μετατοπίζεται σημαντικά από βόρεια-δυτικά προς τα δυτικά, όπως υποδείχτηκαν από τις γραμμές προκειμένου το Δικαστήριο να προσδιορίσει τις σχετικές ακτές του Μπαγκλαντές.

332. Έχοντας καταλήξει στο συμπέρασμα ότι οι επικαλυπτόμενες προβολές από τις ακτές των μερών επεκτείνεται προς τα όρια των αντίστοιχων αποκλειστικών οικονομικών ζωνών τους και στην υφαλοκρηπίδα έξω από την περιοχή στην οποία ένας τρίτος μπορεί να έχει δικαιώματα, το δικαστήριο εξέτασε πώς να κάνει την προσαρμογή για την προσωρινή γραμμή ίσων αποστάσεων υπό αυτό το πρίσμα.

333. Η προβολή νότια από τις ακτές του Μπαγκλαντές συνεχίζεται καθόλη την περιοχή οριοθέτησης. Υπάρχει επομένως μία συνεχιζόμενη ανάγκη για αποφυγή επίδρασης αποκοπής σε αυτή την προεξοχή. Στις γεωγραφικές συνθήκες της παρούσας υπόθεσης δεν είναι απαραίτητο να αλλάξει η κατεύθυνση της προσαρμοσμένης γραμμής καθώς κινείται μακριά από τις ακτές των μερών.

334. Το Δικαστήριο εκτιμά επομένως ότι δεν υπάρχει λόγος να εξετάσει την προσαρμογή της προσωρινής γραμμής ίσης απόστασης με την κατάρτιση μιας γεωδαιτικής γραμμής που ξεκινά από ένα συγκεκριμένο αζιμούθιο. Κατά την άποψη του Δικαστηρίου η κατεύθυνση κάθε εύλογης προσαρμογής της προσωρινής γραμμής ίσης απόστασης δεν θα διαφέρει ουσιαστικώς της γεωδαιτικής γραμμής, ξεκινώντας από το αζιμούθιο 215° . Μια σημαντική αλλαγή στη γωνία του αζιμούθιου θα οδηγήσει σε συνέπειες αποκοπής για τις προβολές από την ακτή του ενός ή του άλλου μέρους. Μια μετατόπιση προς τα βόρεια-δυτικά θα παράγει μια γραμμή που δεν διορθώνει επαρκώς την επίδραση αποκοπής της προσωρινής γραμμής ίσης απόστασης για την προβολή νότια της ακτής του Μπαγκλαντές, ενώ η στροφή προς την αντίθετη κατεύθυνση, θα παράγει μια επίδραση αποκοπής στη θαλάσσια προβολή των ακτών της Μιανμάρ.

335. Το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι μια τέτοια ρύθμιση, η οποία αρχίζει κατά το αρχικό σημείο Χ προσδιορίζεται στην παράγραφο 331, τα διορθωτικά μέτρα της επίδρασης αποκοπής στη νότια προβολή της ακτής του Μπαγκλαντές με σεβασμό τόσο στην αποκλειστική οικονομική ζώνη και την υφαλοκρηπίδα, και ότι το πράττει με συνεπή τρόπο που επιτρέπει στις ακτές και των δύο μερών να παράγουν τα αποτελέσματά τους σε ένα λογικό και ισορροπημένο τρόπο.

336. Οι Δικαστήριο επισημαίνει ότι η προσαρμοσμένη γραμμή κινείται προς τη θάλασσα από την ευρεία καμπύλη που σχηματίζεται από τις σχετικές ακτές των μερών, είναι ισορροπη. Τα αποτελέσματα που παράγει σε σχέση με τις ακτές επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι τέμνει το όριο των 200 νμ της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης της Μιανμάρ σε ένα σημείο που είναι σχεδόν σε ίση απόσταση από το ακρωτήριο Negrais στις ακτές της Μιανμάρ και τα έσχατα χερσαία σύνορα του Μπαγκλαντές με την Ινδία.

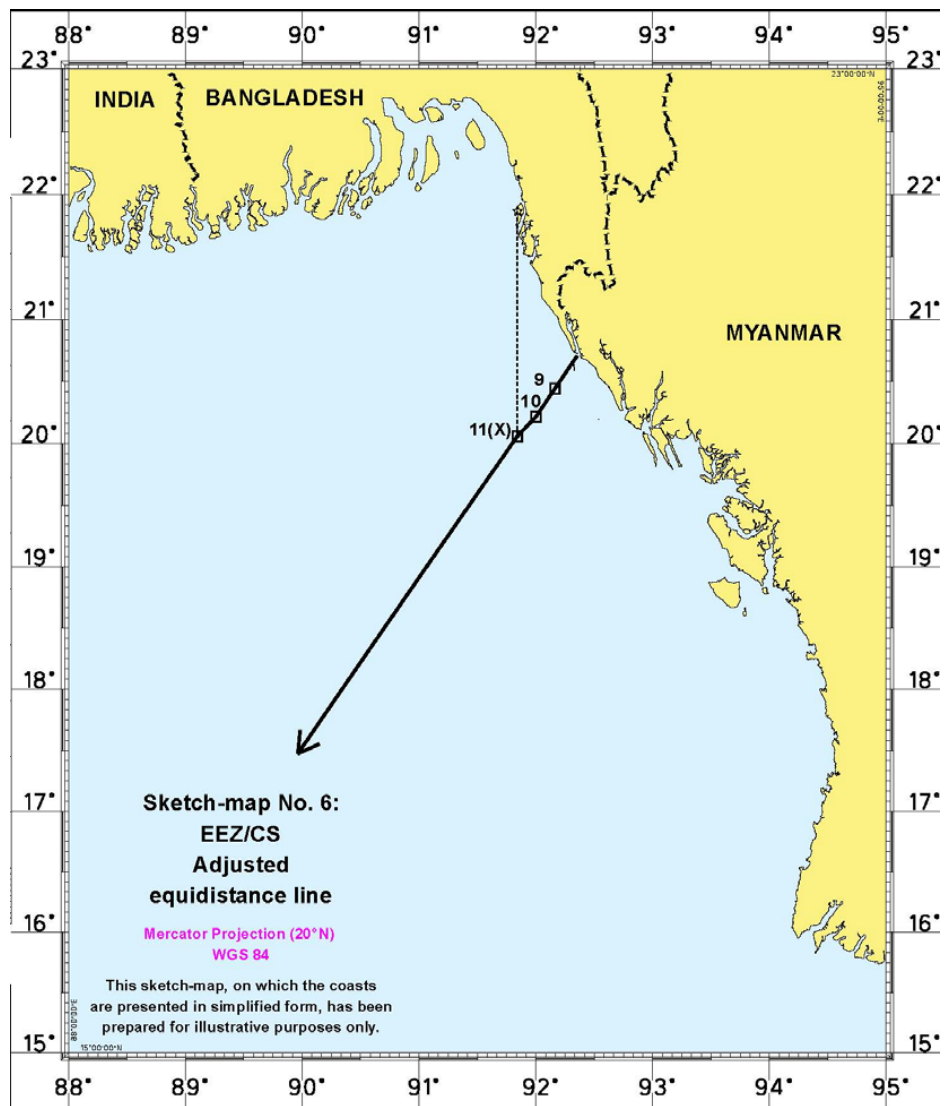
Γραμμή οριοθέτησης

337. Η γραμμή οριοθέτησης της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης και της υφαλοκρηπίδας των μερών απόστασης 200 ναυτικών μιλίων αρχίζει στο σημείο 9 με συντεταγμένες $20^{\circ} 26' 39,2''$ N, $92^{\circ} 9' 50,7''$ E, το σημείο στο οποίο ο φάκελος των τόξων του ορίου των 12 νμ των χωρικών υδάτων γύρω από το νησί του Αγίου Μαρτίνου του Μπαγκλαντές διασταυρώνεται με την γραμμή ίσων αποστάσεων που αναφέρονται στις παραγράφους 271-274.

338. Από το σημείο 9, η γραμμή οριοθέτησης ακολουθεί μια γεωδαιτική γραμμή μέχρι το σημείο 10 (T1) με συντεταγμένες $20^{\circ} 13' 06,3''$ N, $92^{\circ} 00' 07,6''$ E.

339. Από το σημείο 10 (T1), η γραμμή οριοθέτησης ακολουθεί μια γεωδαιτική γραμμή μέχρι το σημείο 11 (X) με συντεταγμένες $20^{\circ} 03' 32,0''$ N, $91^{\circ} 50' 31,8''$ E, στο οποίο η προσαρμογή της γραμμής αρχίζει να παράγει αποτελέσματα όπως καθορίζεται από το Δικαστήριο στην παράγραφο 331.

340. Από το σημείο 11 (X), η γραμμή οριοθέτησης συνεχίζει ως η γεωδαιτική γραμμή, ξεκινώντας από το αζιμούθιο 215° μέχρι να φτάσει σε ένα σημείο που βρίσκεται σε απόσταση 200 νμ από τις γραμμές βάσης από τις οποίες μετράται το πλάτος της αιγιαλίτιδας ζώνης του Μπαγκλαντές.

ΙΧ. Υφαλοκρηπίδα πέραν των 200 ναυτικών μιλίων

Δικαιοδοσία να οριοθετήσει την υφαλοκρηπίδα στο σύνολό της

341. Αν τα συμβαλλόμενα μέρη συμφωνούν ότι το Δικαστήριο καλείται να οριοθετήσει την υφαλοκρηπίδα μεταξύ τους στον Κόλπο της Βεγγάλης στα 200 νμ, διαφωνούν ως προς το αν το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να οριοθετήσει την υφαλοκρηπίδα πέραν των 200 νμ και αν το Δικαστήριο, αν κρίνει ότι έχει δικαιοδοσία να το πράξει, θα πρέπει να ασκήσει τέτοια αρμοδιότητα.

342. Όπως επισημαίνεται στην παράγραφο 45, η Μυανμάρ δεν αμφισβητεί ότι «ως θέμα αρχής, η οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας, στην περιοχή πέρα από τα 200 νμ, θα μπορούσε να εμπίπτει στη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου». Ωστόσο, θέτει το ζήτημα του κατά πόσον είναι σκόπιμο στην παρούσα περίπτωση η άσκηση από το Δικαστήριο της δικαιοδοσίας του σε σχέση με την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ.

343. Η Μυανμάρ αναφέρει στο υπόμνημά της ότι το ζήτημα της δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου σχετικά με την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ σε γενικές γραμμές δεν θα πρέπει να προκύψει στην προκειμένη περίπτωση, διότι η γραμμή οριοθέτησης, κατά την άποψή της, τερματίζει πολύ πριν φθάσει τα 200 νμ από τις γραμμές βάσης από τις οποίες τα χωρικά ύδατα μετρώνται.

344. Ταυτόχρονα η Μυανμάρ υποστηρίζει ότι «ακόμη και αν το Δικαστήριο αποφασίσει ότι θα μπορούσε να υπάρξουν ενιαία θαλάσσια σύνορα πέρα από τα 200 νμ (quod non), το Δικαστήριο δεν θα είχε ακόμα αρμοδιότητα να καθορίσει αυτή τη γραμμή, διότι οποιαδήποτε δικαστική δήλωση για τα ζητήματα αυτά ενδέχεται να επηρεάσει αρνητικά τα δικαιώματα τρίτων μερών, αλλά και εκείνων που σχετίζονται με τη διεθνή βυθό στην περιοχή».

345. Η Μυανμάρ υποστηρίζει επιπλέον ότι «στον βαθμό που το εξωτερικό όριο της υφαλοκρηπίδας δεν έχει καθοριστεί με βάση τις συστάσεις» της Επιτροπής για τα Όρια της Υφαλοκρηπίδας (στο εξής «η Επιτροπή»), «το Δικαστήριο, ως δικαστήριο, δεν μπορεί να καθορίσει τη γραμμή οριοθέτησής της σε υποθετική βάση, χωρίς να γνωρίζει ποια είναι τα εξωτερικά όρια». Υποστηρίζει, συναφώς, ότι: Μια ανασκόπηση της υποβολής ενός κράτους και διατύπωσης συστάσεων από την Επιτροπή για την υποβολή αυτή, αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για οποιοδήποτε καθορισμό των εξωτερικών ορίων της υφαλοκρηπίδας του παράκτιου

κράτους, «επί τη βάσει των συστάσεων αυτών» σύμφωνα με το άρθρο 76 (8) της Σύμβασης και την περιοχή της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ στην οποία ένα κράτος έχει το δικαίωμα δυνητικά, αυτό, με τη σειρά του, είναι απαραίτητη προϋπόθεση για οποιοδήποτε δικαστικό προσδιορισμό της κατανομής των περιοχών της επικάλυψης κυριαρχικών δικαιωμάτων των φυσικών πόρων της ηπειρωτικής περιοχής πέρα από τα 200 νμ [...] Για να αντιστραφεί η διαδικασία [...], για να αποφανθεί σχετικά με τα δικαιώματα η έκταση των οποίων είναι άγνωστη, όχι μόνο θα θέσει αυτό το Δικαστήριο σε αντίθεση με τα άλλα όργανα της Συνθήκης, αλλά με ολόκληρη τη δομή της σύμβασης και το σύστημα της διεθνούς διακυβέρνησης των θαλασσών.

346. Προς στήριξη της θέσεώς της, η Μυανμάρ αναφέρεται στη διαιτητική απόφαση στην υπόθεση σχετικά με την οριοθέτηση των θαλάσσιων περιοχών μεταξύ του Καναδά και της Γαλλίας, της 10^{ης} Ιουνίου 1992, η οποία αναφέρει: «ότι δεν είναι δυνατόν για ένα δικαστήριο να λάβει απόφαση με την παραδοχή υποθετικά το ενδεχόμενο ότι τα δικαιώματα αυτά θα υπάρχουν στην πραγματικότητα» (απόφαση της 10ης Ιουνίου 1992, ILM, Vol. 31 (1992), σ.1145, σ. 1172, παρ. 81).

347. Η Μυανμάρ ισχυρίζεται ότι στην υπόθεση που αφορά στην εδαφική και θαλάσσια διαφορά μεταξύ της Νικαράγουας και της Ονδούρας στην Καραϊβική Θάλασσα (Νικαράγουα κατά Ονδούρα), το Διεθνές Δικαστήριο αρνήθηκε να οριοθετήσει την υφαλοκρηπίδα πέραν των 200 νμ μεταξύ της Νικαράγουας και της Ονδούρας, επειδή η Επιτροπή δεν είχε κάνει ακόμη συστάσεις για τις δύο χώρες σχετικά με την υφαλοκρηπίδα πέραν των 200 νμ.

348. Κατά τη διάρκεια της προφορικής διαδικασίας η Μυανμάρ ξεκαθάρισε τη θέση της, δηλώνοντας, μεταξύ άλλων, ότι κατ' αρχήν δεν αμφισβητεί την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου. Τα συμβαλλόμενα μέρη έχουν δεχτεί τη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου με τους ίδιους όρους, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 287, παράγραφος 1, της Σύμβασης, «για την επίλυση της διαφοράς [...] σχετικά με την οριοθέτηση των θαλάσσιων συνόρων μεταξύ των δύο χωρών στον Κόλπο της Βεγγάλης». Σύμφωνα με την Μυανμάρ, το μόνο πρόβλημα που ανέκυψε αφορούσε στη δυνατότητα ότι το Δικαστήριο μπορεί, σε αυτό θέμα ασκεί δικαιοδοσία και να αποφασίσει σχετικά με την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ.

349. Η Μυανμάρ περαιτέρω παρατήρησε ότι, «ωστόσο αν το Δικαστήριο ήταν να εξετάσει την προσφυγή παραδεκτή σε αυτό το σημείο - quod non - δεν θα μπορούσε

να αναβάλει την κρίση, αλλά σε αυτή την πτυχή του θέματος έως ότου τα συμβαλλόμενα μέρη, σύμφωνα με το άρθρο 76 της Σύμβασης, έχουν λάβει μια θέση σχετικά με τις συστάσεις της Επιτροπής σχετικά με την ύπαρξη των δικαιωμάτων των δύο μερών της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ και, αν υπάρχουν τέτοιες απαιτήσεις, για την επέκταση προς τη θάλασσά τους - δηλαδή, στα εξωτερικά (όχι πλάγια, εξωτερικά) όρια της υφαλοκρηπίδας των δύο χωρών».

350. Το Μπαγκλαντές είναι της άποψης ότι το Δικαστήριο έχει ρητώς εξουσιοδοτηθεί από τη Σύμβαση για την επίλυση διαφορών που προκύπτουν μεταξύ των κρατών σύμφωνα με τα άρθρα 76 και 83, όσον αφορά στην οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας. Δεδομένου ότι η Σύμβαση δεν διακρίνει εν προκειμένω μεταξύ δικαιοδοσίας πάνω από το εσωτερικό μέρος της υφαλοκρηπίδας, δηλαδή, ότι το μέρος στα 200 νμ, και το μέρος πέρα από αυτή την απόσταση, σύμφωνα με το Μπαγκλαντές, η οριοθέτηση του συνόλου της υφαλοκρηπίδας καλύπτεται από το άρθρο 83, και το Δικαστήριο έχει σαφώς αρμοδιότητα για την εκτέλεση οριοθέτησης πέραν των 200 νμ.

351. Απαντώντας στο επιχείρημα της Μιανμάρ ότι «εν πάση περιπτώσει, το ζήτημα της οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας πέρα από τα 200 νμ δεν οφείλεται στο γεγονός ότι η γραμμή οριοθέτησης τερματίζει αρκετά πριν από το όριο των 200 νμ», το Μπαγκλαντές αναφέρει ότι «το επιχείρημα της Μιανμάρ ότι το Μπαγκλαντές δεν έχει υφαλοκρηπίδα πέραν των 200 νμ βασίζεται σε αντίθεση για την πρόταση ότι όταν η περιοχή σε απόσταση 200 νμ είναι οριοθετημένη, το τέρμα της υφαλοκρηπίδας του Μπαγκλαντές υπολείπεται του ορίου των 200 νμ». Το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι «δεν μπορεί να είναι ένα έγκυρο επιχείρημα, αν το Δικαστήριο δέχεται πρώτα τα επιχειρήματα της Μιανμάρ υπέρ μιας γραμμής ίσης απόστασης σε απόσταση 200 νμ. Μια τέτοια έκβαση θα απαιτούσε από το Δικαστήριο να αγνοήσει εντελώς τις σχετικές περιστάσεις που επικαλείται το Μπαγκλαντές».

352. Όσον αφορά το επιχείρημα της Μιανμάρ σχετικά με τα δικαιώματα των τρίτων, το Μπαγκλαντές αναφέρει ότι μια ενδεχόμενη επικάλυψη απαίτησης ενός τρίτου κράτους δεν μπορεί να στερήσει από το Δικαστήριο την αρμοδιότητα για την οριοθέτηση των θαλάσσιων συνόρων μεταξύ των δύο κρατών που υπόκεινται στη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου, επειδή τρίτα κράτη δεν δεσμεύονται από την απόφαση του Δικαστηρίου και τα δικαιώματά τους δεν επηρεάζονται από αυτό. Το

Μπαγκλαντές επισημαίνει ότι το μέτρο που αφορά τρίτα κράτη, μια απόφαση οριοθέτησης από το Δικαστήριο είναι απλώς *res inter alios acta* και ότι αυτή η διαβεβαίωση παρέχεται από το άρθρο 33, παράγραφος 2, του καταστατικού.

353. Το Μπαγκλαντές παρατηρεί, επίσης, ότι ο ισχυρισμός της Μυανμάρ «σε σχέση με το διεθνές βυθό αγνοεί δικές της δηλώσεις προς τη CLCS, γεγονός που καθιστά σαφές ότι τα εξωτερικά όρια της υφαλοκρηπίδας έναντι του διεθνούς βυθού είναι πολύ μακριά από τα θαλάσσια σύνορα με το Μπαγκλαντές».

354. Το Μπαγκλαντές παρατηρεί ότι σε σχέση με τις πιθανές περιοχές επικάλυψης με την Ινδία, η Μυανμάρ δέχεται ότι ακόμη και αν το δικαστήριο δεν μπορεί να καθορίσει τριεθνές σημείο μεταξύ τριών κρατών, μπορεί να υποδείξει την «γενική κατεύθυνση για το τελευταίο μέρος των θαλάσσιων συνόρων μεταξύ Μυανμάρ και το Μπαγκλαντές», και ότι κάτι τέτοιο θα ήταν «σύμφωνα με την καθιερωμένη πρακτική» των διεθνών δικαστηρίων.

355. Συνοψίζοντας τη θέση της σχετικά με το ζήτημα των δικαιωμάτων των τρίτων μερών και τη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου, το Μπαγκλαντές αναφέρει ότι:

1. [...]

2. Η οριοθέτηση από το Δικαστήριο των θαλάσσιων συνόρων της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ δεν θίγει τα δικαιώματα τρίτων. Με τον ίδιο τρόπο που τα διεθνή δικαστήρια και τα δικαστήρια έχουν δικαιοδοσία ασκείται με συνέπεια, όταν πρόκειται για τα δικαιώματα των τρίτων κρατών, το ΔΔΔΘ μπορεί να ασκήσει δικαιοδοσία, ακόμη και σε περίπτωση εμπλοκής δικαιωμάτων της διεθνούς κοινότητας για το διεθνή βυθό, γεγονός που σε αυτή την περίπτωση δεν υφίσταται.

3. Όσον αφορά την έκταση της υφαλοκρηπίδας, όπου οι απαιτήσεις του Μπαγκλαντές και της Μυανμάρ επικαλύπτονται με εκείνα της Ινδίας, το Δικαστήριο πρέπει μόνο να καθορίσει ποια από τα δύο συμβαλλόμενα μέρη στην παρούσα διαδικασία έχει την καλύτερη αξίωση και να πραγματοποιήσει μια οριοθέτηση που είναι δεσμευτική μόνο για το Μπαγκλαντές και τη Μυανμάρ. Μια τέτοια οριοθέτηση, όπως μεταξύ των δύο μερών στη διαδικασία αυτή δεν θα είναι δεσμευτική για την Ινδία.

356. Το Μπαγκλαντές παρατηρεί ότι δεν υπάρχει σύγκρουση μεταξύ των ρόλων του Δικαστηρίου και της Επιτροπής σε σχέση με την υφαλοκρηπίδα και ότι, αντιθέτως, οι ρόλοι είναι συμπληρωματικοί. Το Μπαγκλαντές αναφέρει επίσης ότι το

Δικαστήριο έχει δικαιοδοσία να οριοθετήσει τα όρια μέσα στην εξωτερική υφαλοκρηπίδα και ότι η Επιτροπή κάνει συστάσεις ως προς την οριοθέτηση των εξωτερικών ορίων της υφαλοκρηπίδας με την περιοχή, όπως ορίζεται στο άρθρο 1, παράγραφος 1, της Σύμβασης, υπό την προϋπόθεση ότι δεν υπάρχουν επίδικες απαιτήσεις μεταξύ των κρατών με αντικείμενες ή παρακείμενες ακτές.

357. Το Μπαγκλαντές προσθέτει ότι η Επιτροπή δεν μπορεί να προβεί σε συστάσεις σχετικά με τα εξωτερικά όρια μέχρι οποιαδήποτε τέτοια διαφορά να επιλυθεί από το Δικαστήριο ή άλλο δικαστικό ή διαιτητικό σώμα ή με συμφωνία μεταξύ των μερών, εκτός αν τα μέρη δώσουν τη συγκατάθεσή τους ώστε η Επιτροπή να αναθεωρήσει τα αιτήματά τους. Σύμφωνα με το Μπαγκλαντές, στην προκειμένη περίπτωση, «η Επιτροπή κωλύεται να ενεργήσει συνεπεία αμφισβητούμενων αξιώσεων των συμβαλλομένων μερών για το εξωτερικό της υφαλοκρηπίδας και την άρνηση από τουλάχιστον ένα από αυτά (Μπαγκλαντές) να συναινέσει σε ενέργειες της Επιτροπής».

358. Το Μπαγκλαντές επισημαίνει ότι, αν τα επιχειρήματα της Μυανμάρ γίνονταν δεκτά, το Δικαστήριο θα πρέπει να περιμένει για να δράσει η Επιτροπή και η Επιτροπή θα πρέπει να περιμένει το Δικαστήριο να δράσει. Σύμφωνα με το Μπαγκλαντές, το αποτέλεσμα θα είναι ότι, όταν τα μέρη βρίσκονται σε διαφορά σε σχέση με την υφαλοκρηπίδα πέραν των 200 νμ, οι υποχρεωτικές διαδικασίες που συνεπάγονται δεσμευτικές αποφάσεις σύμφωνα με το μέρος XV, σημείο 2, της Συμβάσεως δεν θα είχαν καμία πρακτική εφαρμογή. Το Μπαγκλαντές προσθέτει ότι «ως αποτέλεσμα, θα είναι να εκμηδενιστούν το ίδιο το αντικείμενο και ο σκοπός των διαδικασιών επίλυσης των διαφορών της Σύμβασης. «Η θέση της Μυανμάρ ανοίγει μια μαύρη τρύπα δικαιοδοσίας στην οποία όλες οι διαφορές που αφορούν στα θαλάσσια σύνορα στο εξωτερικό της υφαλοκρηπίδας θα εξαφανιστούν για πάντα».

359. Συνοψίζοντας τη θέση του, το Μπαγκλαντές δηλώνει ότι για την απεικόνιση των συστάσεων από την Επιτροπή ως προϋπόθεση για την άσκηση της δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου, η Μυανμάρ παραθέτει ένα «κυκλικό επιχείρημα» που θα κάνει την άσκηση από το Δικαστήριο της δικαιοδοσίας του σε σχέση με την υφαλοκρηπίδα πέραν των 200 νμ αδύνατη, η οποία δεν συνάδει με το XV μέρος και το άρθρο 76, παράγραφος 10, της σύμβασης.

360. Το Δικαστήριο θα εξετάσει τώρα κατά πόσον είναι αρμόδιο να οριοθετήσει την υφαλοκρηπίδα πέραν των 200 νμ.

361. Το άρθρο 76 της Σύμβασης ενσαρκώνει την έννοια της ενιαίας υφαλοκρηπίδας. Σύμφωνα με το άρθρο 77, παράγραφοι 1 και 2, της Σύμβασης, το παράκτιο κράτος ασκεί κυριαρχικά δικαιώματα αποκλειστικά επί της υφαλοκρηπίδας στο σύνολό της, χωρίς να γίνεται διάκριση ανάμεσα στην περιοχή απόστασης 200 ναυτικών μιλίων και την περιοχή πέρα από αυτό το όριο. Το άρθρο 83 της Σύμβασης, που αφορά στην οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας μεταξύ κρατών με αντικείμενες ή παρακείμενες ακτές, επίσης δεν κάνει καμία τέτοια διάκριση.

362. Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο σημειώνει ότι στη διαιτησία μεταξύ των Μπαρμπάντος και Τρινιδάδ και Τομπάγκο, το Διαιτητικό Δικαστήριο αποφάσισε ότι «η διαφορά που πρέπει να αντιμετωπιστεί από το Δικαστήριο περιλαμβάνει το εξωτερικό υφαλοκρηπίδας, αφού [...] αποτελεί μέρος είτε αυτής, ή είναι αρκετά εγγύς με (την υφαλοκρηπίδα) [...] και [...] σε κάθε περίπτωση που στο νόμο υπάρχει μόνο ως ενιαία «υφαλοκρηπίδα», παρά μια εσωτερική υφαλοκρηπίδα και μια ξεχωριστή εκτεταμένη ή εξωτερική υφαλοκρηπίδα» (απόφαση της 11ης Απριλίου 2006, RIAA, Vol. XXVII, σελ. 147, στη σελ. 208-209, παρ. 213).

363. Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο κρίνει ότι έχει δικαιοδοσία να οριοθετήσει την υφαλοκρηπίδα στο σύνολό της. Το Δικαστήριο θα εξετάσει τώρα αν, υπό τις περιστάσεις της παρούσας υπόθεσης, είναι σκόπιμο να ασκήσει την εν λόγω δικαιοδοσία.

Άσκηση της δικαιοδοσίας

364. Το Δικαστήριο θα εξετάσει το πρώτο επιχείρημα της Μυανμάρ ότι η υφαλοκρηπίδα του Μπαγκλαντές δεν μπορεί να εκτείνεται πέραν των 200 νμ, επειδή η θαλάσσια περιοχή στην οποία το Μπαγκλαντές έχει κυριαρχικά δικαιώματα σε σχέση με τους φυσικούς πόρους της υφαλοκρηπίδας δεν εκτείνονται μέχρι τα 200 νμ.

365. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι το επιχείρημα αυτό δεν μπορεί να διατηρηθεί, δεδομένης της απόφασης του, όπως ορίζεται στην παράγραφο 339, ότι η γραμμή οριοθέτησης της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης και της υφαλοκρηπίδας φτάνει το όριο των 200 νμ.

366. Το Δικαστήριο θα στραφεί τώρα στο ζήτημα του κατά πόσον η άσκηση της δικαιοδοσίας του θα μπορούσε να θίξει δικαιώματα τρίτων.

367. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι, όπως προβλέπεται στο άρθρο 33, παράγραφος 2, του καταστατικού, η απόφασή του «δεν έχει δεσμευτική ισχύ, εκτός μεταξύ των μερών σε σχέση με τη συγκεκριμένη διαφορά». Ως εκ τούτου, η οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας από το Δικαστήριο δεν μπορεί να θίγει δικαιώματα τρίτων. Επιπλέον, έχει αποδειχθεί ότι η πρακτική κατεύθυνσή του προς το θαλάσσιο τμήμα ενός θαλάσσιου ορίου μπορεί να καθοριστεί χωρίς να αναφέρει το ακριβές τέρμα του, για παράδειγμα, με την ένδειξη ότι θα συνεχίσει μέχρι να φτάσει στην περιοχή όπου τα δικαιώματα των τρίτων μερών μπορεί να επηρεαστούν.

368. Επιπλέον, όσον αφορά στην περιοχή ενδιαφέροντος, το Δικαστήριο επιθυμεί να παρατηρήσει ότι, όπως προκύπτει από τους ισχυρισμούς των μερών προς την Επιτροπή, η υφαλοκρηπίδα πέραν των 200 νμ που αποτελεί το αντικείμενο της οριοθέτησης στην προκειμένη περίπτωση βρίσκεται μακριά από την υπόψη περιοχή. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο, με τη χάραξη μιας γραμμής οριοθέτησης, δεν θα θίγει τα δικαιώματα της διεθνούς κοινότητας.

369. Το Δικαστήριο θα εξετάσει τώρα το ζήτημα του κατά πόσον θα πρέπει να αποφύγει στην προκειμένη περίπτωση την άσκηση της αρμοδιότητάς του να οριοθετήσει την υφαλοκρηπίδα πέραν των 200 νμ έως ότου τα εξωτερικά όρια της υφαλοκρηπίδας καθοριστούν από κάθε συμβαλλόμενο μέρος σύμφωνα με το άρθρο 76, παράγραφος 8, της Σύμβασης ή τουλάχιστον μέχρι τη στιγμή που η Επιτροπή κάνει συστάσεις σε κάθε συμβαλλόμενο μέρος για την υποβολή της (οριοθέτησης) και κάθε μέρος θα είχε την ευκαιρία να εξετάσει την αντίδρασή της στις συστάσεις.

370. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η απουσία των καθιερωμένων εξωτερικών ορίων της θαλάσσιας ζώνης δεν αποκλείει την οριοθέτηση της ζώνης αυτής. Η έλλειψη συμφωνίας σχετικά με τις γραμμές βάσης δεν έχει θεωρηθεί εμπόδιο για την οριοθέτηση των χωρικών υδάτων ή της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης παρά το γεγονός ότι οι διαφορές που αφορούν στις γραμμές βάσης επηρεάζει τα ακριβή όρια προς τη θάλασσα από αυτές τις θαλάσσιες περιοχές. Ωστόσο, σε τέτοιες περιπτώσεις, ζήτημα του δικαιώματος στις θαλάσσιες περιοχές των ενδιαφερομένων μερών δεν προκύπτει.

371. Το Δικαστήριο πρέπει να εξετάσει κατά πόσον είναι σκόπιμο να προχωρήσει στην οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ, δεδομένου του ρόλου της Επιτροπής, όπως προβλέπεται στο άρθρο 76, παράγραφος 8, της Συνθήκης και το άρθρο 3, παράγραφος 1, του παραρτήματος II της Σύμβασης.

372. Σύμφωνα με το άρθρο 31 της Σύμβασης της Βιέννης, η Σύμβαση πρέπει να ερμηνεύεται με καλή πίστη, σύμφωνα με τη συνήθη έννοια των όρων της στο πλαίσιο τους και υπό το φως του αντικειμένου και του σκοπού της. Όπως αναφέρεται στη συμβουλευτική γνωμοδότηση του τμήματος επίλυσης διαφορών θαλάσσιου βυθού, το άρθρο 31 της Σύμβασης της Βιέννης πρέπει να θεωρείται «ότι αντανakλά το εθνικό διεθνές δίκαιο» (Αρμοδιότητες και υποχρεώσεις κρατών χορηγών προσώπων και οντοτήτων σε σχέση με τις δραστηριότητες στην περιοχή (Αιτούνται Συμβουλευτικής Γνώμης που υποβάλλεται στο τμήμα επίλυσης διαφορών θαλάσσιου βυθού), 1 Φεβρουαρίου 2011, παρ. 57.)).

373. Η σύμβαση δημιουργεί ένα θεσμικό πλαίσιο με διάφορους φορείς για την εφαρμογή των διατάξεών της, συμπεριλαμβανομένης της Επιτροπής, της Διεθνούς Αρχής Θαλάσσιου Βυθού και αυτού του Δικαστηρίου. Δραστηριότητες των οργανισμών αυτών είναι συμπληρωματικές μεταξύ τους, έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η συνεπής και αποτελεσματική εφαρμογή της Σύμβασης. Το ίδιο ισχύει και για άλλους οργανισμούς που αναφέρονται στη σύμβαση.

374. Το δικαίωμα του παράκτιου κράτους σύμφωνα με το άρθρο 76, παράγραφος 8, της Σύμβασης για τη δημιουργία τελικών και δεσμευτικών ορίων της υφαλοκρηπίδας του είναι ένα βασικό στοιχείο για τη δομή που καθορίζεται στο εν λόγω άρθρο. Για την υλοποίηση αυτού του δικαιώματος, το παράκτιο κράτος, σύμφωνα με το άρθρο 76, παράγραφος 8, υποχρεούται να υποβάλει πληροφορίες σχετικά με τα όρια της υφαλοκρηπίδας του πέραν των 200 νμ προς την Επιτροπή, εντολή της οποίας είναι να κάνει συστάσεις στο παράκτιο κράτος σε θέματα που σχετίζονται με την καθιέρωση των εξωτερικών ορίων της υφαλοκρηπίδας του. Η Σύμβαση ορίζει στο άρθρο 76, παράγραφος 8, ότι τα «όρια της υφαλοκρηπίδας που καθορίζονται από το παράκτιο κράτος με βάση τις συστάσεις αυτές θα πρέπει να είναι οριστική και δεσμευτική».

375. Έτσι, η Επιτροπή διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στο πλαίσιο της Σύμβασης και έχει μια ιδιαίτερη εμπειρία η οποία αντικατοπτρίζεται στη σύνθεση της. Το άρθρο 2 του Παραρτήματος II της Σύμβασης προβλέπει ότι η Επιτροπή θα πρέπει να

αποτελείται από εμπειρογνώμονες στον τομέα της γεωφυσικής γεωλογίας ή υδρογραφίας. Το άρθρο 3 του Παραρτήματος II της Σύμβασης προβλέπει ότι τα καθήκοντα της Επιτροπής είναι, μεταξύ άλλων, να εξετάσει τα δεδομένα και άλλο υλικό που υποβάλλονται από τα παράκτια κράτη σχετικά με τα εξωτερικά όρια της υφαλοκρηπίδας σε περιοχές όπου τα όρια εκτείνεται πέραν των 200 νμ και να διατυπώνει συστάσεις, σύμφωνα με το άρθρο 76 της Σύμβασης.

376. Υπάρχει μια σαφής διάκριση μεταξύ της οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας σύμφωνα με το άρθρο 83 και της οριοθέτησης των εξωτερικών ορίων της σύμφωνα με το άρθρο 76. Σύμφωνα με το άρθρο αυτό, η Επιτροπή έχει την εξουσιοδότηση του να κάνει συστάσεις προς τα παράκτια κράτη σε θέματα σχετικά με την καθιέρωση των εξωτερικών ορίων της υφαλοκρηπίδας, αλλά το κάνει με την επιφύλαξη της οριοθέτησης των θαλάσσιων συνόρων. Η λειτουργία της επίλυσης των διαφορών όσον αφορά στην οριοθέτηση των θαλάσσιων συνόρων έχει ανατεθεί στις διαδικασίες επίλυσης των διαφορών σύμφωνα με το άρθρο 83 και το XV μέρος της σύμβασης, οι οποίες περιλαμβάνουν διεθνή δικαστήρια.

377. Δεν υπάρχει τίποτα στη Σύμβαση ή στον εσωτερικό κανονισμό της Επιτροπής ή στην πρακτική της που να δείχνει ότι η οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας αποτελεί εμπόδιο για την άσκηση εκ μέρους της Επιτροπής των καθηκόντων της.

378. Το άρθρο 76, παράγραφος 10, της Σύμβασης ορίζει ότι «[ο]ι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν θίγουν το θέμα της οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας μεταξύ κρατών με αντικείμενες ή παρακείμενες ακτές». Αυτό επιβεβαιώνεται περαιτέρω από το άρθρο 9 του παραρτήματος II της Σύμβασης, η οποία αναφέρει ότι οι «ενέργειες της Επιτροπής δεν θίγουν θέματα που αφορούν στην οριοθέτηση των συνόρων μεταξύ των κρατών με αντικείμενες ή παρακείμενες ακτές».

379. Ακριβώς όπως οι λειτουργίες της Επιτροπής δεν θίγουν το ζήτημα της οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας μεταξύ κρατών με αντικείμενες ή παρακείμενες ακτές, ομοίως (δεν θίγει την οριοθέτηση) και η άσκηση εκ μέρους διεθνών δικαστηρίων της δικαιοδοσίας τους όσον αφορά στην οριοθέτηση των θαλάσσιων συνόρων, μεταξύ των οποίων και της υφαλοκρηπίδας, με την επιφύλαξη της άσκησης εκ μέρους της Επιτροπής των αρμοδιοτήτων της σε θέματα που σχετίζονται με την οριοθέτηση των εξωτερικών ορίων της υφαλοκρηπίδας.

380. Αρκετές παρατηρήσεις που υπέβαλαν στην Επιτροπή, αρχίζοντας με τον πρώτο λόγο, έχουν συμπεριλάβει εκτάσεις για τις οποίες δεν υπήρξε συμφωνία μεταξύ των ενδιαφερομένων κρατών που πραγματοποιεί την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας τους πέρα από τα 200 νμ. Ωστόσο, σε αντίθεση με την παρούσα υπόθεση, σε όλες εκείνες καταστάσεις η οριοθέτηση έχει πραγματοποιηθεί με συμφωνία μεταξύ των κρατών, όχι μέσω διεθνών δικαστηρίων.

381. Από αυτή την άποψη, το Δικαστήριο σημειώνει τις θέσεις που λαμβάνονται σε αποφάσεις διεθνών δικαστηρίων.

382. Το Διαιτητικό Δικαστήριο της Διαιτησίας μεταξύ των Μπαρμπάντος και της Δημοκρατίας του Τρινιδάδ και Τομπάγκο διαπίστωσε ότι στη δικαιοδοσία του περιλαμβάνεται η οριοθέτηση των θαλάσσιων συνόρων της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ (απόφαση της 11ης Απριλίου 2006, RIAA, Vol. XXVII, σελ. 147, σ. 209, εδ. 217). Το Διαιτητικό Δικαστήριο, στην περίπτωση αυτή, δεν ασκεί τη δικαιοδοσία του σύμφωνα με την οποία:

Όπως θα γίνει φανερό, ωστόσο, το μόνο όριο στη θάλασσα η οποία το Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι είναι τέτοιο, όπως μεταξύ των Μπαρμπάντος και το Τρινιδάδ και Τομπάγκο, δεν υπάρχει ενιαίο θαλάσσιο όριο πέραν των 200 νμ. (Αυτόθι, σ. 242, παρ. 368).

383. Στην υπόθεση που αφορά την εδαφική και θαλάσσια διαφορά μεταξύ της Νικαράγουας και της Ονδούρας στην Καραϊβική Θάλασσα (Νικαράγουα κατά Ονδούρα), το Διεθνές Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι:

Το Δικαστήριο μπορεί κατά συνέπεια, χωρίς να καθορίζει μια συγκεκριμένη παράμετρο, να οριοθετεί τα θαλάσσια σύνορα και την κατάσταση που εκτείνεται πέρα από τον 82° μεσημβρινό, χωρίς να επηρεάζονται δικαιώματα τρίτων κρατών. Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί εν προκειμένω ότι σε καμία περίπτωση δεν μπορεί η γραμμή να ερμηνευθεί πως εκτείνεται σε μήκος μεγαλύτερο από 200 [νμ] από τις γραμμές βάσης από τις οποίες μετράται το πλάτος της χωρικής θάλασσας. Οποιαδήποτε αξίωση από την ηπειρωτική υφαλοκρηπίδα δικαιωμάτων πέραν των 200 μιλίων θα πρέπει να είναι σύμφωνα με το άρθρο 76 της Σύμβασης και της αξιολόγησης από την Επιτροπή για τα όρια της ιδρυθείσας Υφαλοκρηπίδας. (Απόφαση, ICJ Reports 2007, σ.659, σ. 759, εδ. 319).

384. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι ο προσδιορισμός του κατά πόσο ένα διεθνές δικαστήριο θα πρέπει να ασκήσει τη δικαιοδοσία του εξαρτάται από τις διαδικαστικές και ουσιαστικές συνθήκες κάθε περίπτωσης.

385. Σύμφωνα με το άρθρο 46 του Κανονισμού της Επιτροπής, σε περίπτωση που υπάρχει μια διαφορά στην οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας μεταξύ κρατών με αντικείμενες ή παρακείμενες ακτές, παρατηρήσεις στην Επιτροπή θα πρέπει να εξετάζονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του παραρτήματος Ι. Το παράρτημα Ι, παράγραφος 2, ορίζει τα εξής:

Σε περίπτωση που υπάρχει μια διαφορά στην οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας μεταξύ αντίθετων ή γειτονικών κρατών, ή σε άλλες περιπτώσεις ανεπίλυτων χερσαίων ή θαλάσσιων διαφορών, που σχετίζονται με την υποβολή, η Επιτροπή θα πρέπει να:

(Α) Ενημερώνεται σχετικά με τέτοιες διαφορές από τα παράκτια κράτη που κάνουν την υποβολή και

(Β) Εξασφαλίζεται από τα παράκτια κράτη που κάνουν την υποβολή στο μέτρο του δυνατού ότι ο ισχυρισμός αυτός δεν θα θίγει θέματα που αφορούν στην οριοθέτηση των συνόρων μεταξύ των κρατών.

386. Η παράγραφος 5 (α) του παραρτήματος Ι του ίδιου κανονισμού προβλέπει περαιτέρω:

Η Επιτροπή δεν εξετάζει τις προϋποθέσεις και την υποβολή της πρότασης που γίνεται με οποιοδήποτε από τα ενδιαφερόμενα κράτη στη διένεξη. Ωστόσο, η Επιτροπή μπορεί να εξετάσει ένα ή περισσότερα αιτήματα στις περιοχές υπό αμφισβήτηση με την προηγούμενη συναίνεση που δίδεται από όλα τα κράτη που είναι συμβαλλόμενα μέρη σε μια τέτοια διαφορά.

387. Στην προκειμένη περίπτωση, το Μπαγκλαντές ενημέρωσε την Επιτροπή με ρηματική διακοίνωση της 23^{ης} Ιουλίου 2009, που απευθύνεται στο Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών, ότι, για τους σκοπούς του κανόνα 46 του Κανονισμού της Επιτροπής, καθώς και του παραρτήματος Ι αυτού, υπήρχε μια διαφορά μεταξύ των μερών και, υπενθυμίζοντας την παράγραφο 5 (α) του Παραρτήματος Ι του Κανονισμού, παρατήρησε ότι: με δεδομένη την ύπαρξη της διαφοράς μεταξύ του Μπαγκλαντές και της Μιανμάρ σχετικά με το δικαίωμα των μερών της υφαλοκρηπίδας στον κόλπο της Βεγγάλης όπως ζητήθηκε από τη Μιανμάρ στην

υποβολή της, η Επιτροπή δύναται να μην «εξετάσει και εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις» στην εισήγηση της Μυανμάρ χωρίς την «προηγούμενη συγκατάθεση που δίνεται από όλα τα κράτη που είναι συμβαλλόμενα μέρη σε μια τέτοια διαφορά».

388. Λαμβάνοντας υπόψη τη θέση του Μπαγκλαντές, η Επιτροπή ανέβαλε την εξέταση των παρατηρήσεων που υπέβαλε η Μυανμάρ (Δήλωση του προέδρου της Επιτροπής σχετικά με την πρόοδο των εργασιών της Επιτροπής, CLCS/64 της 1ης Οκτωβρίου 2009, σ. 10., Σκέψη 40).

389. Η Επιτροπή αποφάσισε επίσης να αναβάλει την εξέταση της υποβολής του Μπαγκλαντές, προκειμένου να ληφθούν υπόψη τυχόν περαιτέρω εξελίξεις που μπορεί να προκύψουν κατά την ενδιάμεση περίοδο, κατά την οποία τα ενδιαφερόμενα κράτη θα θελήσουν να επωφεληθούν άλλων διόδων που έχουν στη διάθεσή τους, συμπεριλαμβανομένων των προσωρινών ρυθμίσεων πρακτικής φύσεως, όπως περιγράφεται στο παράρτημα Ι με τους κανόνες της διαδικασίας. (Δήλωση του προέδρου της Επιτροπής σχετικά με την πρόοδο των εργασιών της Επιτροπής, CLCS/72 της 16ης Σεπτεμβρίου 2011, σ. 7, Σκέψη 22).

390. Η συνέπεια αυτών των αποφάσεων της Επιτροπής είναι ότι, αν το Δικαστήριο αρνείται να οριοθετήσει την υφαλοκρηπίδα πέραν των 200 νμ σύμφωνα με το άρθρο 83 της Σύμβασης, το ζήτημα σχετικά με την καθιέρωση των εξωτερικών ορίων της υφαλοκρηπίδας του καθενός από τα συμβαλλόμενα μέρη σύμφωνα με το άρθρο 76 της Σύμβασης μπορεί να παραμείνουν άλυτα. Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η εγγραφή σε αυτή την περίπτωση δίνει λίγη βάση για να θεωρηθεί ότι τα μέρη θα μπορούσαν εύκολα να συμφωνήσουν με άλλες διόδους στη διάθεσή τους όσο οριοθέτηση των διαφορών τους δεν επιλύεται.

391. Η απόφαση από το Δικαστήριο να μην ασκήσει τη δικαιοδοσία του επί της διαφοράς σχετικά με την υφαλοκρηπίδα πέραν των 200 νμ όχι μόνο θα αποτύχει να επιλύσει μια μακροχρόνια διαμάχη, αλλά επίσης δεν θα είναι ευνοϊκή για την αποτελεσματική λειτουργία της σύμβασης.

392. Κατά την άποψη του Δικαστηρίου, θα ήταν αντίθετο προς το αντικείμενο και το σκοπό της Σύμβασης να μην επιλύσει το υπάρχον αδιέξοδο. Η αδράνεια στην προκειμένη περίπτωση, από την Επιτροπή και το Δικαστήριο, δύο όργανα που δημιουργούνται από τη Σύμβαση για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής

εφαρμογής των διατάξεων του, θα αφήσει τα συμβαλλόμενα μέρη σε μια θέση όπου μπορεί να επωφεληθούν πλήρως από τα δικαιώματά τους από την υφαλοκρηπίδα.

393. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι η άσκηση της δικαιοδοσίας του, εν προκειμένω, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως καταπάτηση σχετικά με τις λειτουργίες της Επιτροπής, μέσω διαπραγματεύσεων, των διαφορών μεταξύ των κρατών όσον αφορά στην οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ δεν φαίνεται ότι αποκλείει την εξέταση από την Επιτροπή των αιτημάτων που περιλαμβάνονται σε αυτήν ή την εμποδίζει από την έκδοση κατάλληλων συστάσεων.

394. Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, προκειμένου να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του σύμφωνα με το XV μέρος, σημείο 2, της Σύμβασης στην παρούσα υπόθεση, δεν έχει την υποχρέωση να αποφανθεί επί της διαφοράς και να οριοθετήσει την υφαλοκρηπίδα μεταξύ των μερών πέραν των 200 νμ. Η οριοθέτηση δεν θίγει την καθιέρωση των εξωτερικών ορίων της υφαλοκρηπίδας σύμφωνα με το άρθρο 76, παράγραφος 8, της Σύμβασης.

Δικαίωμα

395. Η οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ στην περίπτωση αυτή σχετίζεται με την ερμηνεία και την εφαρμογή τόσο του άρθρου 76 και του άρθρου 83 της Σύμβασης.

396. Το άρθρο 83 παρατίθεται στη σκέψη 182 και άρθρο 76 έχει ως εξής:

Ορισμός της υφαλοκρηπίδας

1. Η υφαλοκρηπίδα ενός παράκτιου κράτους αποτελείται από το θαλάσσιο βυθό και το υπέδαφος των υποθαλάσσιων περιοχών που εκτείνονται πέραν των χωρικών υδάτων της σε όλη την φυσική προέκταση του εδάφους του για την εξωτερική άκρη του ηπειρωτικού περιθωρίου, ή σε απόσταση 200 νμ από το γραμμές βάσης από τις οποίες μετράται το πλάτος της χωρικής θάλασσας όπου το εξωτερικό άκρο του ηπειρωτικού περιθωρίου δεν εκτείνεται μέχρι αυτή την απόσταση.

2. Η υφαλοκρηπίδα ενός παράκτιου κράτους δεν εκτείνεται πέρα από τα όρια που προβλέπονται στις παραγράφους 4 έως 6.

3. Το ηπειρωτικό περιθώριο περιλαμβάνει την υποθαλάσσια προέκταση της χερσαίας μάζας του παράκτιου κράτους και αποτελείται από το θαλάσσιο βυθό

και υπέδαφος της υφαλοκρηπίδας, την κλίση και την άνοδο. Δεν περιλαμβάνει το βυθό του ωκεανού με τις ωκεάνιες ράχες του και το υπέδαφός της.

4. (Α) Για τους σκοπούς της παρούσας Σύμβασης, το παράκτιο κράτος καθορίζει την εξωτερική άκρη του ηπειρωτικού περιθωρίου, όπου το περιθώριο εκτείνεται πέραν των 200 νμ από τις γραμμές βάσης από τις οποίες μετράται το πλάτος των χωρικών υδάτων, είτε με:

(i) μια γραμμή που χαράσσεται σύμφωνα με την παράγραφο 7 δι' αναφοράς στα εξόχως απόκεντρα σταθερά σημεία σε κάθε ένα από τα οποία το πάχος των ιζηματογενών πετρωμάτων είναι τουλάχιστον 1 τοις εκατό της μικρότερης απόστασης από το σημείο στους πρόποδες του υφαλοπρανούς, ή

(ii) μια γραμμή που χαράσσεται σύμφωνα με την παράγραφο 7 δι' αναφοράς σε σταθερά σημεία όχι περισσότερο από 60 νμ από το πρανές της ηπειρωτικής κλίσης.

(Β) Με την απουσία αποδείξεων περί του αντιθέτου, το πρανές της ηπειρωτικής κλίσης καθορίζεται ως το σημείο της μέγιστης αλλαγής της κλίσης στη βάση του.

5. Τα σταθερά σημεία που περιλαμβάνουν τη γραμμή των εξωτερικών ορίων της υφαλοκρηπίδας στο βυθό της θάλασσας, η οποία σύμφωνα με την παράγραφο 4 (α) (i) και (ii), είτε δεν υπερβαίνει τα 350 νμ από τις γραμμές βάσης από τις οποίες μετράται το πλάτος της χωρικής θάλασσας ή δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τα 100 νμ από την ισοβαθή 2.500 μέτρων, η οποία είναι μια γραμμή που συνδέει το βάθος των 2.500 μέτρων.

6. Με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 5, στις υποθαλάσσιες ράχες, το εξωτερικό όριο της υφαλοκρηπίδας δεν θα υπερβαίνει τα 350 νμ από τις γραμμές βάσης από τις οποίες μετράται το πλάτος της χωρικής θάλασσας. Η παρούσα παράγραφος δεν ισχύει για υποθαλάσσια υψώματα που είναι φυσικά συστατικά του ηπειρωτικού περιθωρίου, όπως οροπέδια, ανυψώσεις, επικαλύψεις, όχθες και ωθήσεις.

7. Το παράκτιο κράτος καθορίζει τα εξωτερικά όρια της υφαλοκρηπίδας του, όπου αυτή εκτείνεται πέραν των 200 νμ από τις γραμμές βάσης από τις οποίες μετράται το πλάτος της χωρικής θάλασσας, με ευθείες γραμμές που δεν

υπερβαίνουν τα 60 νμ σε μήκος, συνδέοντας καθορισμένα σημεία, που ορίζονται από τις συντεταγμένες γεωγραφικού πλάτους και μήκους.

8. Πληροφορίες σχετικά με τα όρια της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ από τις γραμμές βάσης από τις οποίες μετράται το πλάτος των χωρικών υδάτων, τα οποία θα πρέπει να υποβληθούν από το παράκτιο κράτος στην Επιτροπή για τα όρια της Υφαλοκρηπίδας που έχει συσταθεί σύμφωνα με το παράρτημα II για τη δίκαιη βάση γεωγραφικής εκπροσώπησης. Η Επιτροπή προβαίνει σε συστάσεις προς τα παράκτια κράτη σε θέματα που σχετίζονται με την καθιέρωση των εξωτερικών ορίων της υφαλοκρηπίδας τους. Τα όρια της υφαλοκρηπίδας που καθορίζονται από το παράκτιο κράτος με βάση τις συστάσεις αυτές θα πρέπει να είναι οριστική και δεσμευτική.

9. Το παράκτιο κράτος καταθέτει στο Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών χάρτες και τις σχετικές πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των γεωδαιτικών δεδομένων, που περιγράφουν τα μόνιμα εξωτερικά όρια της υφαλοκρηπίδας του. Ο Γενικός Γραμματέας θα δώσει τη δέουσα δημοσιότητα σ' αυτά.

10. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν θίγουν το θέμα της οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας μεταξύ κρατών με έναντι ή προσκείμενες ακτές.

Το δικαίωμα και η οριοθέτηση

397. Οριοθέτηση προϋποθέτει μια περιοχή σύρρευσης δικαιωμάτων. Συνεπώς, το πρώτο βήμα σε οποιαδήποτε οριοθέτηση είναι να καθοριστεί εάν υπάρχουν δικαιώματα και αν αυτά επικαλύπτονται.

398. Ενώ το δικαίωμα και η οριοθέτηση είναι δύο διαφορετικές έννοιες που απευθύνονται αντίστοιχα σε άρθρα 76 και 83 της Σύμβασης, που είναι αλληλένδετα. Τα μέρη αναγνωρίζουν επίσης τη σχέση μεταξύ δικαιώματος και οριοθέτησης. Το Μπαγκλαντές αναφέρει ότι «[τ]ο Δικαστήριο πρέπει να απαντήσει σε αυτό το ερώτημα για να μπορέσει να οριοθετήσει την υφαλοκρηπίδα: «έχει κάθε (διάδικο) μέρος δικαίωμα υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ;». Ομοίως, η Μιανμάρ παρατηρεί ότι «ο καθορισμός των δικαιωμάτων και των δύο κρατών σε υφαλοκρηπίδα πέραν των 200 νμ και των αντίστοιχων βαθμών τους αποτελεί προϋπόθεση για οποιαδήποτε οριοθέτηση».

399. Έτσι, το ερώτημα, που θα πρέπει πρώτα το Δικαστήριο να αντιμετωπίσει στην παρούσα υπόθεση είναι αν τα μέρη έχουν επικαλυπτόμενα δικαιώματα στην υφαλοκρηπίδα πέραν των 200 νμ. Αν όχι, θα πρέπει να κάνει ένα υποθετικό ερώτημα.

400. Στην προκειμένη περίπτωση, τα συμβαλλόμενα μέρη έχουν αξιώσεις της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ που επικαλύπτονται. Επίσης μέρος αυτής της περιοχής, διεκδικείται από την Ινδία. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος αρνείται το δικαίωμα του άλλου επί της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ. Επιπλέον, η Μιανμάρ υποστηρίζει ότι το Δικαστήριο δεν μπορεί να αντιμετωπίσει το ζήτημα του δικαιώματος είτε του Μπαγκλαντές ή της Μιανμάρ αναφορικά με την υφαλοκρηπίδα πέραν των 200 νμ, καθώς αυτό είναι ένα θέμα που ανήκει αποκλειστικά στην αρμοδιότητα της Επιτροπής, δεν είναι του Δικαστηρίου.

401. Λαμβάνοντας υπόψη τις πιο πάνω θέσεις των μερών, το Δικαστήριο θα εξετάσει το κύριο σημείο που αμφισβητείται από αυτούς, δηλαδή αν έχουν ή δεν έχουν κάποιο δικαίωμα επί της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ. Από την άποψη αυτή, το Δικαστήριο θα εξετάσει καταρχάς το ζήτημα του κατά πόσον μπορεί και πρέπει στην περίπτωση αυτή να καθορίσει τα δικαιώματα των συμβαλλομένων μερών της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ. Το Δικαστήριο θα εξετάσει τις επόμενες θέσεις των μερών σχετικά με τα δικαιώματα. Θα αναλύσει στη συνέχεια την έννοια της φυσικής προέκτασης και τη σχέση της με εκείνη του ηπειρωτικού περιθωρίου. Τέλος, το Δικαστήριο θα καθορίσει αν τα μέρη έχουν δικαιώματα στην υφαλοκρηπίδα πέραν των 200 νμ και αν συμπίπτουν αυτά τα δικαιώματα. Βάσει αυτών των αποφάσεων, το Δικαστήριο θα λάβει απόφαση για την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας των μερών πέραν των 200 νμ.

402. Το Δικαστήριο θα ασχοληθεί τώρα με το πρώτο ερώτημα, δηλαδή, αν μπορεί και πρέπει, εν προκειμένω, να καθορίσει τα δικαιώματα των συμβαλλομένων μερών της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ.

403. Το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι το Δικαστήριο καλείται να αποφασίσει σχετικά με το ζήτημα των δικαιωμάτων των μερών της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ. Για το Μπαγκλαντές, «η σύμβαση του 1982 προβλέπει ότι το ΔΔΔΘ οριοθετεί τις περιοχές του εξωτερικού υφαλοκρηπίδας που ζητήθηκαν τόσο από το Μπαγκλαντές όσο και από τη Μιανμάρ, να αποφασίσει ότι μόνο το Μπαγκλαντές, έχει δικαίωμα σε αυτές τις περιοχές, και όχι η Μιανμάρ, καθώς και με τον καθορισμό

των θαλάσσιων συνόρων που χωρίζει την υφαλοκρηπίδα των δύο μερών κατά μήκος της γραμμής που είναι ακριβώς 200 νμ από την ακτογραμμή της Μιανμάρ».

404. Το Μπαγκλαντές υποστηρίζει περαιτέρω ότι «συνεπεία σύμπτωσης του εκ μακρόθεν δικαιώματός του για αυτή την περιοχή της υφαλοκρηπίδας με τις απαιτήσεις της Μιανμάρ, έγκειται στο ΔΔΔΘ να προσδιορίσει την εγκυρότητα των απαιτήσεων και να οριοθετήσει ένα δίκαιο όριο, λαμβάνοντας υπόψη την ισχύουσα νομοθεσία και τις συναφείς επιστημονικές και πραγματικές συνθήκες. Αυτά περιλαμβάνουν τη «φυσική προέκταση» του Μπαγκλαντές σε όλο τον κόλπο της Βεγγάλης και την απουσία οποιασδήποτε φυσικής προέκτασης από την πλευρά της Μιανμάρ».

405. Η Μιανμάρ υποστηρίζει ότι «[τ]ο Δικαστήριο δεν έχει ανάγκη και δεν μπορεί να ασχοληθεί με το θέμα του δικαιώματος του Μπαγκλαντές ή της Μιανμάρ στην υφαλοκρηπίδα που εκτείνεται πέραν των 200 [νμ]». Κατά την άποψη της Μιανμάρ, «ο καθορισμός των δικαιωμάτων και των δύο κρατών σε υφαλοκρηπίδα πέραν των 200 [νμ] και των αντίστοιχων βαθμών τους αποτελεί προϋπόθεση για οποιαδήποτε οριοθέτηση, καθώς και η Επιτροπή για τα Όρια της Υφαλοκρηπίδας (CLCS) παίζει ένα σημαντικό ρόλο στο θέμα αυτό».

406. Όσον αφορά το ζήτημα αν μπορεί και πρέπει να αποφασίσει σχετικά με τα δικαιώματα των μερών, το Δικαστήριο υπενθυμίζει κατ' αρχάς την ανάγκη να γίνει διάκριση μεταξύ της έννοιας του δικαιώματος της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ και του δικαιώματος των εξωτερικών ορίων της υφαλοκρηπίδας.

407. Είναι σαφές από το άρθρο 76, παράγραφος 8, της Συμβάσεως προκύπτει ότι τα όρια της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ μπορούν να καθορισθούν μόνο από το παράκτιο κράτος. Αν και αυτό είναι μια μονομερής πράξη, η δυνατότητα ένστασης σε σχέση με άλλα κράτη αναφορικά με τα όρια που καθορίστηκαν εξαρτάται από την ικανοποίηση των απαιτήσεων που ορίζονται στο άρθρο 76, ιδίως τη συμμόρφωση του παράκτιου κράτους με την υποχρέωση να υποβάλει στην Επιτροπή πληροφορίες σχετικά με τα όρια της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ και η έκδοση από την Επιτροπή των σχετικών συστάσεων στον τομέα αυτό. Τότε μόνο μετά από τον καθορισμό των ορίων από το παράκτιο κράτος με βάση τις συστάσεις της Επιτροπής, τα όρια αυτά γίνονται «οριστικά και δεσμευτικά».

408. Το ανωτέρω δεν σημαίνει ότι το δικαίωμα της υφαλοκρηπίδας εξαρτάται από τις διαδικαστικές απαιτήσεις. Όπως αναφέρεται στο άρθρο 77, παράγραφος 3, της Σύμβασης, «[τ]α δικαιώματα του παράκτιου κράτους στην υφαλοκρηπίδα δεν εξαρτώνται από την κατοχή, αποτελεσματική ή πλασματική, ή από οποιαδήποτε ρητή διακήρυξη».

409. Το δικαίωμα του παράκτιου κράτους στην υφαλοκρηπίδα υφίσταται από το γεγονός και μόνον ότι η βάση του δικαιώματος, δηλαδή, η κυριαρχία επί του εδάφους της γης, είναι παρούσα. Δεν απαιτεί τον καθορισμό εξωτερικών ορίων. Το άρθρο 77, παράγραφος 3, της Σύμβασης, επιβεβαιώνει ότι η ύπαρξη του δικαιώματος δεν εξαρτάται από τη σύσταση των εξωτερικών ορίων της υφαλοκρηπίδας από το παράκτιο κράτος.

410. Ως εκ τούτου, το γεγονός ότι δεν έχουν συσταθεί τα εξωτερικά όρια της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ δεν σημαίνει ότι το Δικαστήριο πρέπει να απόσχει από τον προσδιορισμό της ύπαρξης του δικαιώματος της υφαλοκρηπίδας και την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών.

411. Η σκέψη του Δικαστηρίου από το αν είναι σκόπιμο να ερμηνεύσει το άρθρο 76 της Σύμβασης απαιτεί προσεκτική εξέταση της φύσης των ερωτήσεων σε αυτή την περίπτωση και τις λειτουργίες της Επιτροπής που θεσπίζεται από το άρθρο αυτό. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σημειώνει εν προκειμένω ότι, όπως το άρθρο αυτό περιέχει στοιχεία δικαίου και την επιστήμη, η ορθή ερμηνεία και εφαρμογή του απαιτεί τόσο νομική όσο και επιστημονική εμπειρογνωμοσύνη. Ενώ η Επιτροπή είναι ένα επιστημονικό και τεχνικό σώμα με συμβουλευτικό καθήκοντα που ανατίθενται από τη Σύμβαση να εξετάσει επιστημονικά και τεχνικά θέματα που προκύπτουν κατά την εφαρμογή του άρθρου 76, με βάση τις παρατηρήσεις των παράκτιων κρατών, το Δικαστήριο μπορεί να ερμηνεύσει και να εφαρμόσει τις διατάξεις της Σύμβασης, συμπεριλαμβανομένου του άρθρου 76. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει διακανονισμό των μη αμφισβητούμενων επιστημονικών υλικών ή να απαιτεί την προσφυγή σε εμπειρογνώμονες.

412. Στην προκειμένη περίπτωση, τα συμβαλλόμενα μέρη δεν διαφέρουν ως προς τις επιστημονικές πτυχές του θαλάσσιου βυθού και του υπεδάφους τους στον Κόλπο της Βεγγάλης. Αντίθετα, διαφέρουν ως προς την ερμηνεία του άρθρου 76 της Σύμβασης, ιδίως στην έννοια της «φυσικής προέκτασης» στην παράγραφο 1 του άρθρου αυτού και τη σχέση μεταξύ της εν λόγω παραγράφου και της παραγράφου

4 σχετικά με τη θέσπιση από το παράκτιο κράτος του περιθωρίου της ηπειρωτικής από το εξωτερικό άκρο της. Αν τα μέρη συμφωνούν για τα γεωλογικά και γεωμορφολογικά δεδομένα, διαφωνούν σχετικά με τη νομική σημασία τους στην παρούσα υπόθεση.

413. Δεδομένου ότι το ζήτημα του δικαιώματος των μερών σε μια υφαλοκρηπίδα πέραν των 200 νμ εγείρει ζητήματα τα οποία είναι κυρίως νομικής φύσης, το Δικαστήριο μπορεί και πρέπει να καθορίσει τα δικαιώματα των συμβαλλομένων μερών στη συγκεκριμένη περίπτωση.

414. Ενώ και τα δύο μέρη κάνουν ισχυρισμούς για την υφαλοκρηπίδα πέραν των 200 νμ, το καθένα αμφισβητεί τον ισχυρισμό του άλλου. Έτσι, σύμφωνα με αυτούς, δεν υπάρχουν επικαλυπτόμενες απαιτήσεις σε υφαλοκρηπίδα πέραν των 200 νμ. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος υποστηρίζει ότι έχει δικαίωμα μόνο σε ολόκληρη την περιοχή της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ.

415. Το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι σύμφωνα με το άρθρο 76 της Σύμβασης, έχει δικαίωμα υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ. Επιπλέον, υποστηρίζει ότι η Μυανμάρ δεν έχει τέτοιο δικαίωμα, διότι η χερσαία περιοχή της δεν έχει καμία προέκταση μέσα στον Κόλπο της Βεγγάλης πέραν των 200 νμ. Ως εκ τούτου, σύμφωνα με το Μπαγκλαντές, δεν υπάρχει καμία επικάλυψη υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 ναυτικών μιλίων μεταξύ των μερών, και αυτό από μόνο του δίνει το δικαίωμα για την υφαλοκρηπίδα που ζητήθηκε και από τους δύο. Το Μπαγκλαντές υποστηρίζει έτσι ότι κάθε όριο σε αυτόν τον τομέα πρέπει να βρίσκεται περαιτέρω προς τη θάλασσα από την ακτή της Μυανμάρ από τα 200 νμ «περιοχή δικαιοδοσίας» που προβλέπεται στο άρθρο 76.

416. Όσον αφορά τη δίκη του δικαιώματος της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ, το Μπαγκλαντές ισχυρίζεται ότι «η εξωτερική υφαλοκρηπίδα που έχει ζητηθεί από Το Μπαγκλαντές είναι η φυσική προέκταση του εδάφους της γης του Μπαγκλαντές, λόγω της συνεχούς γεωλογίας και γεωμορφολογίας του βυθού, συμπεριλαμβανομένου ειδικά του εκτεταμένου ιζηματογενούς πετρώματος που έχει κατατεθεί από το σύστημα του ποταμού Γάγγη-Βραχμαπούτρα «Για να αποδειχθεί αυτό, υπό την προϋπόθεση ότι το Μπαγκλαντές αποδείξει στο Δικαστήριο με επιστημονικά στοιχεία που να δείχνουν ότι υπάρχει μια γεωλογική και γεωμορφολογική συνέχεια μεταξύ της μάζας της γης του Μπαγκλαντές και του βυθού και του υπεδάφους της στον Κόλπο της Βεγγάλης. Επιπλέον, το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι η έκταση του

δικαιώματος της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ, που ιδρύθηκε από τον λεγόμενο τύπο Gardiner με βάση το πάχος των ιζημάτων, εκτείνεται πολύ πέρα από τα 200 νμ.

417. Το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι η Μιανμάρ δεν δικαιούται υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ, επειδή δεν μπορεί να ανταποκριθεί στην φυσική εξέταση των φυσικών προεκτάσεων στο άρθρο 76, παράγραφος 1, το οποίο απαιτεί την απόδειξη ενός γεωλογικού χαρακτήρα που συνδέει το βυθό και το υπέδαφος απευθείας στο έδαφος της γης. Σύμφωνα με το Μπαγκλαντές, υπάρχει συντριπτική και αδιαμφισβήτητη απόδειξη της «θεμελιώδους ασυνέχειας» μεταξύ του χερσαίου εδάφους της Μιανμάρ και του βυθού της θάλασσας πέραν των 200 νμ. Το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι το όριο της τεκτονικής πλάκας μεταξύ της Ινδίας και πλάκας της Βιρμανίας είναι προδήλως «μια σημαντική διαταραχή ή διακοπή του βυθού», που χρησιμεύει ως «μια αδιαμφισβήτητη ένδειξη των ορίων των δύο χωριστών υφαλοκρηπίδων, ή δύο ξεχωριστές φυσικές προεκτάσεις».

418. Με ρηματική διακοίνωση της 23^{ης} Ιουλίου 2009 προς το Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών, το Μπαγκλαντές παρατήρησε ότι «οι περιοχές που ισχυρίστηκε η Μιανμάρ στην υποβολή της στην Επιτροπή, ως μέρος της υποθετικής υφαλοκρηπίδας της είναι η φυσική προέκταση του Μπαγκλαντές και ως εκ τούτου η αξίωση της Μιανμάρ αμφισβητείται από το Μπαγκλαντές». Κατά την άποψή του, της 25^{ης} Φεβρουαρίου 2011 προς την Επιτροπή, το Μπαγκλαντές επανέλαβε αυτή τη θέση, δηλώνοντας ότι «αμφισβητεί τον ισχυρισμό της Μιανμάρ στους τομείς της εξωτερικής υφαλοκρηπίδας», διότι αυτές οι περιοχές που ισχυριζόταν «αποτελούν μέρος της φυσικής προέκτασης του Μπαγκλαντές».

419. Συνοψίζοντας, το Μπαγκλαντές αναφέρει:

Λόγω της σημαντικής γεωλογικής ασυνέχειας που χωρίζει την πλάκα της Βιρμανίας από την ινδική πλάκα, η Μιανμάρ δεν δικαιούται υφαλοκρηπίδας σε οποιαδήποτε από τις περιοχές πέρα από τα 200 [νμ].

Συνεπεία αυτού το Μπαγκλαντές έχει το δικαίωμα να διεκδικήσει τα κυριαρχικά του δικαιώματα επί του συνόλου της διμερούς περιοχής πέρα από τα 200 [νμ] που διεκδικείται από το Μπαγκλαντές και τη Μιανμάρ [...].

Αυτό, έναντι των αναληφθεισών (διεκδικήσεων) μόνο από τη Μιανμάρ, το Μπαγκλαντές έχει το δικαίωμα να διεκδικήσει τα κυριαρχικά του δικαιώματα πάνω

από στην τριμερή περιοχή η οποία διεκδικείται από το Μπαγκλαντές, τη Μυανμάρ και την Ινδία [...]

420. Η Μυανμάρ απορρίπτει τον ισχυρισμό του Μπαγκλαντές ότι η Μυανμάρ δεν έχει δικαίωμα υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ. Ενώ η Μυανμάρ δεν έρχεται σε αντίθεση με στοιχεία του Μπαγκλαντές από επιστημονικής άποψης, τονίζει ότι η ύπαρξη μιας γεωλογικής ασυνέχειας μπροστά από τις ακτές της Μυανμάρ είναι απλώς άσχετη με την υπόθεση. Σύμφωνα με την Μυανμάρ, το δικαίωμα του παράκτιου κράτους σε υφαλοκρηπίδα πέραν των 200 νμ δεν εξαρτάται από οποιαδήποτε «δοκιμή των φυσικών γεωλογικών προεκτάσεων». Το τι καθορίζει το δικαίωμα αυτό είναι η φυσική έκταση του ηπειρωτικού περιθωρίου, δηλαδή η εξωτερική άκρη του, πρέπει να προσδιορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 76, παράγραφος 4, της Σύμβασης.

421. Η Μυανμάρ επισημαίνει ότι εντόπισε το εξωτερικό άκρο του ηπειρωτικού περιθωρίου σε σχέση με τη φόρμουλα Gardiner, ο οποία είναι ενσωματωμένη στο άρθρο 76, παράγραφος 4 (α) (i) της Σύμβασης. Έτσι η γραμμή Gardiner εντοπίστηκε να είναι πολύ πέρα από τα 200 νμ και, κατά συνέπεια, έτσι είναι το εξωτερικό άκρο του ηπειρωτικού περιθωρίου της Μυανμάρ. Ως εκ τούτου η Μυανμάρ δικαιούται υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ στην προκειμένη περίπτωση. Έχει υποβάλει εκ τούτου τα στοιχεία από τα εξωτερικά όρια της υφαλοκρηπίδας του προς την Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 76, παράγραφος 8, της Σύμβασης.

422. Σε μια ρηματική διακοίνωση της 31^{ης} Μαρτίου 2011 προς το Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών, η Μυανμάρ, δήλωσε: «Το Μπαγκλαντές δεν έχει υφαλοκρηπίδα που εκτείνεται πέραν των 200 [νμ] μετρούμενη από τις γραμμές βάσης θεμελιωμένες σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο της θάλασσας» και «το δικαίωμα του Μπαγκλαντές πάνω η υφαλοκρηπίδα δεν καλύπτει ούτε το όριο των 200 [νμ] μετρούμενο από νόμιμα εγκατεστημένες γραμμές βάσης, ή, κατά μείζονα λόγο, πέρα από αυτό το όριο».

423. Η Μυανμάρ υποστηρίζει ότι το Μπαγκλαντές δεν έχει υφαλοκρηπίδα πέραν των 200 νμ, επειδή «Η οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας μεταξύ της Μυανμάρ και του Μπαγκλαντές σταματάει αρκετά πριν από το όριο των 200 - [νμ] μετρούμενο από τις γραμμές βάσης των δύο κρατών. Υπό αυτές τις συνθήκες, το ζήτημα της

οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας πέρα από αυτό το όριο είναι αμφισβητήσιμο και δεν χρειάζεται να εξεταστεί περαιτέρω από το Δικαστήριο».

Η σημασία της φυσικής προέκτασης

424. Όσον αφορά στο ζήτημα των δικαιωμάτων των μερών της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ, το Μπαγκλαντές έχει καταβάλει σημαντικές προσπάθειες για να περιγράψει τη γεωλογική εξέλιξη της στον Κόλπο της Βεγγάλης και τα γεωφυσικά χαρακτηριστικά της όντας γνωστά ως το σύστημα απόθεσης Βεγγάλης. Το Μπαγκλαντές επισημαίνει, ειδικότερα, ότι η ινδική πλάκα, στην οποία βρίσκεται το σύνολο του συστήματος απόθεσης της Βεγγάλης, γλιστράει κάτω από την γειτονική πλάκα της Βιρμανίας κοντά και κατά μήκος των ακτών της Μυανμάρ, με αποτέλεσμα τη ζώνη καταβύθισης Sunda. Σύμφωνα με το Μπαγκλαντές, η ζώνη καταβύθισης, η οποία σηματοδοτεί τη σύγκρουση μεταξύ των δύο χωριστών τεκτονικών πλακών, αποτελεί την πιο βασική γεωλογική ασυνέχεια στον Κόλπο της Βεγγάλης.

425. Η Μυανμάρ δεν αμφισβητεί την περιγραφή του Μπαγκλαντές από την εν λόγω περιοχή και τα επιστημονικά στοιχεία που παρουσιάστηκαν προς υποστήριξη. Το τι αμφισβητεί η Μυανμάρ, ωστόσο, είναι η σημασία αυτών των γεγονότων και των αποδεικτικών στοιχείων για την παρούσα υπόθεση. Η διαφωνία μεταξύ των μερών στον τομέα αυτό αφορά κατ' ουσίαν το ζήτημα της ερμηνείας του άρθρου 76 της Σύμβασης, ιδίως την έννοια της «φυσικής προέκτασης» στην παράγραφο 1 του εν λόγω άρθρου.

426. Το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι η «φυσική προέκταση του εδάφους του» στο άρθρο 76, παράγραφος 1, αναφέρεται στην ανάγκη για τη γεωλογική καθώς και γεωμορφολογική συνέχεια μεταξύ της μάζας της γης του παράκτιου κράτους και του βυθού της θάλασσας πέραν των 200 νμ. Όταν, όπως στην περίπτωση της Μυανμάρ, η συνέχεια είναι απύσχα, δεν μπορεί να υπάρξει δικαίωμα πέραν των 200 νμ. Κατά την άποψη του Μπαγκλαντές, «η φυσική προέκταση πέραν των 200 [νμ] είναι, στην ουσία, μια φυσική έννοια [και] πρέπει να καθορίζεται τόσο από γεωλογικά και γεωμορφολογικά στοιχεία». Δεν μπορεί να βασίζεται στην γεωμορφολογία του πυθμένα του ωκεανού, αλλά πρέπει να έχει την κατάλληλη γεωλογική βάση. Το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι η συνήθης έννοια των λέξεων «φυσική προέκταση» στο πλαίσιό τους υποστηρίζει σαφώς την ερμηνεία. Ισχυρίζεται ότι η ερμηνεία αυτή υποστηρίζεται επίσης από τη νομολογία, καθώς και

τις επιστημονικές και τεχνικές κατευθυντήριες γραμμές και την πρακτική της Επιτροπής.

427. Η Μυανμάρ αμφισβητεί την ερμηνεία του Μπαγκλαντές για τις φυσικές προεκτάσεις. Σύμφωνα με την Μυανμάρ, «φυσική προέκταση, όπως αναφέρεται στο άρθρο 76 (1) της Σύμβασης δεν είναι, και δεν μπορεί να γίνει για να είναι, ένα νέο και ανεξάρτητο κριτήριο ή δοκιμή του δικαιώματος υφαλοκρηπίδας» πέρα από τα 200 νμ. Κατά την άποψη της Μυανμάρ, η φυσική προέκταση είναι ένας νομικός όρος που χρησιμοποιείται στο συγκεκριμένο πλαίσιο του καθορισμού της υφαλοκρηπίδας και δεν έχει καμία επιστημονική χροιά. Σύμφωνα με το άρθρο 76, παράγραφος 1, της Σύμβασης, η έννοια ελέγχου δεν είναι η φυσική προέκταση, αλλά το «εξωτερικό άκρο του ηπειρωτικού περιθωρίου», το οποίο είναι ακριβώς όπως ορίζεται από τους δύο τύπους που προβλέπονται στο άρθρο 76, παράγραφος 4. Η Μυανμάρ είναι της άποψης ότι «το άρθρο 76 (4) της Σύμβασης ελέγχει σε μεγάλο βαθμό την εφαρμογή του άρθρου 76 στο σύνολό του και είναι το κλειδί για την παροχή». Η Μυανμάρ υποστηρίζει ότι η ερμηνεία αυτή επιβεβαιώνεται από την πρακτική της Επιτροπής, καθώς και το αντικείμενο και το σκοπό της διατάξεως αυτής και τη νομοθετική ιστορία. Για το λόγο αυτό, σύμφωνα με τη Μυανμάρ, επιστημονικά γεγονότα, όπως η προέλευση του ιζήματος στον πυθμένα της θάλασσας ή στο υπέδαφος, η φύση των ιζημάτων και της υπόγειας ή τεκτονικής δομής που διέπουν τις ηπείρους δεν είναι σχετική για τον προσδιορισμό της έκτασης του δικαιώματος στην υφαλοκρηπίδα σύμφωνα με το άρθρο 76.

428. Εν όψει των ανωτέρω διαφωνίας μεταξύ των μερών κατά την έννοια της «φυσικής προέκτασης», το Δικαστήριο θα πρέπει να εξετάσει με ποιο τρόπο ο όρος, όπως χρησιμοποιείται στο άρθρο 76, παράγραφος 1, της Σύμβασης, πρέπει να ερμηνευθεί.

Το άρθρο 76 ορίζει την υφαλοκρηπίδα. Ειδικότερα, η παράγραφος 1 ορίζει την έκταση αυτής της υφαλοκρηπίδας, και στις επόμενες παραγράφους επεξεργάζεται αυτό το θέμα. Η παράγραφος 1 έχει ως εξής:

1. Η υφαλοκρηπίδα ενός παράκτιου κράτους αποτελείται από το θαλάσσιο βυθό και το υπέδαφος των υποθαλάσσιων περιοχών που εκτείνονται πέραν των χωρικών υδάτων της σε όλη την φυσική προέκταση του εδάφους της για

την εξωτερική άκρη του ηπειρωτικού περιθωρίου, ή σε απόσταση 200 [νμ] από τις γραμμές βάσης από τις οποίες μετράται το πλάτος της χωρικής θάλασσας όπου το εξωτερικό άκρο του ηπειρωτικού περιθωρίου δεν εκτείνεται μέχρι αυτή την απόσταση.

429. Σύμφωνα με το άρθρο 76, παράγραφος 1, της Σύμβασης, η υφαλοκρηπίδα ενός παράκτιου κράτους μπορεί να επεκταθεί είτε στο εξωτερικό άκρο του ηπειρωτικού περιθωρίου ή σε απόσταση από 200 νμ, ανάλογα με το πού βρίσκεται το εξωτερικό άκρο. Ενώ ο όρος «φυσική προέκταση» αναφέρεται στην παρούσα παράγραφο, είναι σαφές από τη γλώσσα του ότι η έννοια του «εξωτερικού άκρου της ηπειρωτικού περιθωρίου» είναι ένα βασικό στοιχείο για τον καθορισμό της έκτασης της υφαλοκρηπίδας.

430. Οι παράγραφοι 3 και 4 του άρθρου 76 της Σύμβασης, επεξεργάζονται περαιτέρω την έννοια της εξωτερικής ακμής του ηπειρωτικού περιθωρίου. Ειδικότερα, η παράγραφος 4 του ιδίου άρθρου εισάγει συγκεκριμένους τύπους ενεργοποίησης από το παράκτιο κράτος για να καθορίσει με ακρίβεια την εξωτερική άκρη του ηπειρωτικού περιθωρίου. Το άρθρο αυτό έχει ως εξής:

4. (Α) Για τους σκοπούς της παρούσας Σύμβασης, το παράκτιο κράτος καθορίζει την εξωτερική άκρη του ηπειρωτικού περιθωρίου, όπου το περιθώριο εκτείνεται πέραν των 200 [νμ] από τις γραμμές βάσης από τις οποίες μετράται το πλάτος των χωρικών υδάτων, είτε με:

(I) μια γραμμή που χαράσσεται σύμφωνα με την παράγραφο 7 δι' αναφοράς στα εξόχως απόκεντρα σταθερά σημεία σε κάθε ένα από τα οποία το πάχος των ιζηματογενών πετρωμάτων είναι τουλάχιστον 1 τοις εκατό της μικρότερης απόστασης από το σημείο στους πρόποδες του υφαλοπρανούς ή

(II) μια γραμμή που χαράσσεται σύμφωνα με την παράγραφο 7 δι' αναφοράς σε σταθερά σημεία όχι περισσότερο από 60 [νμ] από το βάθρο της ηπειρωτικής κλίσης.

(B) Με την απουσία αποδείξεων περί του αντιθέτου, το βάθρο της ηπειρωτικής κλίσης καθορίζεται ως το σημείο της μέγιστης αλλαγής της κλίσης στη βάση του.

431. Με την εφαρμογή του άρθρου 76, παράγραφος 4, της Σύμβασης, η οποία απαιτεί επιστημονική και τεχνική εμπειρογνωμοσύνη, ένα παράκτιο κράτος θα είναι

σε θέση να εντοπίσει την ακριβή τοποθεσία της εξωτερικής ακμής του ηπειρωτικού περιθωρίου.

432. Αντίθετα, καμία επεξεργασία της έννοιας της φυσικής προέκτασης που αναφέρεται στο άρθρο 76, παράγραφος 1, είναι να ανευρεθεί στις επόμενες παραγράφους. Από αυτή την άποψη, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, ενώ η αναφορά στη φυσική προέκταση εισήχθη για πρώτη φορά ως θεμελιώδης έννοια που στηρίζει το καθεστώς της υφαλοκρηπίδας, στις περιπτώσεις της Βόρειας Θάλασσας, που ποτέ δεν είχε καθοριστεί.

433. Το Δικαστήριο παρατηρεί, εξάλλου, ότι κατά τη διάρκεια της τρίτης διάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας, η έννοια της φυσικής προέκτασης είχε προσληφθεί ως έννοια να στηρίζει την τάση προς την επέκταση της εθνικής δικαιοδοσίας πάνω από το περιθώριο της ηπειρωτικής.

434. Έτσι, η έννοια της φυσικής προέκτασης και ότι η προέκταση του υφαλοπλαισίου σύμφωνα με το άρθρο 76, παράγραφοι 1 και 4, συνδέονται στενά μεταξύ τους. Αναφέρονται στην ίδια περιοχή.

435. Επιπλέον, ένα από τα κύρια αντικείμενα και τους σκοπούς του άρθρου 76 της Σύμβασης είναι να καθορίσει τα ακριβή εξωτερικά όρια της υφαλοκρηπίδας, πέραν των οποίων βρίσκεται η περιοχή. Το αιτούν Δικαστήριο κρίνει ως εκ τούτου ότι είναι δύσκολο να δεχθούμε πως η φυσική προέκταση που αναφέρεται στο άρθρο 76, παράγραφος 1, αποτελεί ένα ξεχωριστό και ανεξάρτητο κριτήριο που πρέπει να πληροί ένα παράκτιο κράτος προκειμένου να δικαιούται υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ.

436. Σύμφωνα με το παράρτημα II της Σύμβασης, η Επιτροπή έχει ήδη συσταθεί, μεταξύ άλλων, για να εξετάσει τα δεδομένα και άλλο υλικό που υποβάλλονται από τα παράκτια κράτη σχετικά με τα εξωτερικά όρια της υφαλοκρηπίδας και να διατυπώνει συστάσεις, σύμφωνα με το άρθρο 76 της Σύμβασης. Η Επιτροπή ενέκρινε τις Επιστημονικές και Τεχνικές κατευθυντήριες γραμμές της για τα όρια της υφαλοκρηπίδας προκειμένου να βοηθήσει τα παράκτια κράτη για τον καθορισμό των εξωτερικών ορίων της υφαλοκρηπίδας τους σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο. Το Δικαστήριο λαμβάνει υπόψη του το «εξάρτημα Δοκιμής» που εφαρμόζεται από την Επιτροπή, βάσει του άρθρου 76, παράγραφος 4, για να διαπιστώσει την ύπαρξη του δικαιώματος πέραν των 200 νμ. Αυτές οι κατευθυντήριες γραμμές προβλέπουν:

2.2.6 Η Επιτροπή θα χρησιμοποιήσει ανά πάσα στιγμή: οι διατάξεις που περιέχονται στην παράγραφο 4 (α) (i) και (ii), που ορίζεται ως τους τύπους γραμμών, και της παραγράφου 4 (β), για να καθοριστεί αν ένα παράκτιο κράτος έχει το δικαίωμα να οριοθετεί τα εξωτερικά όρια της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 [νμ]. Η Επιτροπή δέχεται ότι το κράτος έχει το δικαίωμα να χρησιμοποιήσει όλες τις άλλες διατάξεις που περιέχονται στις παραγράφους 4 έως 10 με την προϋπόθεση ότι η εφαρμογή του είτε των δύο τύπων παράγει μια γραμμή πέρα από τα 200 [νμ].

[...]

2.2.8. Η τυποποίηση του εξαρτήματος της δοκιμής μπορεί να περιγραφεί ως εξής:

Εάν είτε η γραμμή που χαράσσεται σε απόσταση 60 [νμ] από το πόδι της ηπειρωτικής κλίσης, ή την γραμμή που χαράσσεται σε απόσταση όπου το πάχος των ιζηματογενών πετρωμάτων είναι τουλάχιστον 1 τοις εκατό της μικρότερης απόστασης από το σημείο στο υπόβαθρο της κλίσης, ή και τα δύο, εκτείνεται πέραν των 200 [νμ] από τις γραμμές βάσης από τις οποίες μετράται το πλάτος της χωρικής θάλασσας, στη συνέχεια, ένα παράκτιο κράτος έχει το δικαίωμα να οριοθετεί τα εξωτερικά όρια της υφαλοκρηπίδας, όπως ορίζεται από τις διατάξεις που περιέχονται στο άρθρο 76, παράγραφοι 4 έως 10.

437. Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η αναφορά στη φυσική προέκταση στο άρθρο 76, παράγραφος 1, της Σύμβασης, πρέπει να γίνει κατανοητή υπό το φως των επόμενων διατάξεων του άρθρου για καθορισμό της υφαλοκρηπίδας και του ηπειρωτικού περιθωρίου. Το δικαίωμα σε μια υφαλοκρηπίδα πέραν των 200 νμ πρέπει, επομένως, για να εξακριβωθεί, πρέπει να εκτιμάται σε συνάρτηση με την εξωτερική άκρη του περιθωρίου της υφαλοκρηπίδας, σύμφωνα με το άρθρο 76, παράγραφος 4. Διαφορετική ερμηνεία δεν δικαιολογείται ούτε από το κείμενο του άρθρου 76, ούτε από το αντικείμενο και το σκοπό του.

438. Το Δικαστήριο ως εκ τούτου δεν μπορεί να δεχθεί τον ισχυρισμό ότι το Μπαγκλαντές, λόγω της σημαντικής γεωλογικής ασυνέχειας διαίρεσης της πλάκας της Βιρμανίας από την ινδική πλάκα, η Μιανμάρ δεν δικαιούται υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ.

Καθορισμός των δικαιωμάτων

439. Δεν είναι η κάθε ακτή που δημιουργεί δικαιώματα σε υφαλοκρηπίδα η οποία εκτείνεται πέραν των 200 νμ. Η Επιτροπή, σε ορισμένες περιπτώσεις έχει βάση στις συστάσεις της για το γεγονός ότι, κατά την άποψή της, μια ολόκληρη περιοχή ή τμήμα μιας περιοχής που περιλαμβάνονται στην υποβολή ενός παράκτιου κράτους αποτελείται από μέρος του βαθύ πυθμένα του ωκεανού.

440. Στην προκειμένη περίπτωση, η Μυανμάρ δεν αμφισβητεί ότι η υφαλοκρηπίδα του Μπαγκλαντές, αν δεν επηρεάζεται από την οριοθέτηση απόστασης 200 ναυτικών μιλίων, θα εκτείνεται πέρα από αυτή την απόσταση.

441. Το Μπαγκλαντές δεν αρνείται ότι υπάρχει ένα περιθώριο υφαλοκρηπίδας ανοικτά των ακτών της Μυανμάρ, αλλά υποστηρίζει, βάσει της ερμηνείας του άρθρου 76 της Σύμβασης ότι το περιθώριο αυτό δεν έχει καμία φυσική προέκταση και μετά το 50 νμ από την ακτή.

442. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι το πρόβλημα έγκειται στη διαφωνία των μερών ως προς το τι συνιστά το περιθώριο υφαλοκρηπίδας.

443. Παρά τις επικαλυπτόμενες περιοχές που αναφέρονται στις παρατηρήσεις των μερών προς την Επιτροπή, το Δικαστήριο θα ήταν διστακτικό να προχωρήσει στην οριοθέτηση της περιοχής πέραν των 200 νμ, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν υπήρχε σημαντική αβεβαιότητα ως προς την ύπαρξη της υφαλοκρηπίδας στο περιθώριο της εν λόγω περιοχής.

444. Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο κόλπος της Βεγγάλης παρουσιάζει μια μοναδική κατάσταση, όπως αναγνώρισε κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων στην Τρίτη Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας. Όπως επιβεβαιώθηκε στις εκθέσεις των εμπειρογνομόνων που παρουσιάζονται από το Μπαγκλαντές κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, η οποία δεν αμφισβητήθηκε από την Μυανμάρ, ο πυθμένας της θάλασσας του κόλπου της Βεγγάλης καλύπτεται από ένα παχύ στρώμα ιζημάτων περίπου 14 με 22 χιλιόμετρα βάθος καταγωγής των Ιμαλαΐων και του οροπέδιου του Θιβέτ, έχοντας συσσωρεύσει στον κόλπο της Βεγγάλης κατά τη διάρκεια αρκετών χιλιάδων ετών (βλ. Joseph R. Curray, «Σύστημα Απόθεσης Βεγγάλης: Η λεκάνη της Βεγγάλης και ο κόλπος της Βεγγάλης», 23 Ιουνίου 2010, Joseph R. Curray, «Σχόλια επί του υπομνήματος της Μυανμάρ, 1 Δεκεμβρίου 2010», της 8ης Μαρτίου 2011 και Hermann Kudrass,»

Στοιχεία Γεωλογικής Συνέχειας και ασυνέχειες στον κόλπο της Βεγγάλης: Από την Ακτή του Deep Sea», της 8ης Μαρτίου 2011).

445. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι το παχύ στρώμα των ιζηματογενών πετρωμάτων καλύπτει σχεδόν ολόκληρο τον όροφο του στον κόλπο της Βεγγάλης, συμπεριλαμβανομένων των περιοχών που ανήκει στο Μπαγκλαντές και τη Μιανμάρ, με τις παρατηρήσεις τους στην Επιτροπή, τα δύο μέρη περιλαμβάνονται δεδομένα που υποδεικνύουν ότι το δικαίωμά τους με το περιθώριο επέκτασης της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ βασίζεται σε μεγάλο βαθμό από το πάχος των ιζηματογενών πετρωμάτων, σύμφωνα με τον τύπο που περιέχεται στο άρθρο 76, παράγραφος 4 (α) (i) της Σύμβασης.

446. Κατά την άποψη μη αμφισβητούμενων επιστημονικών αποδείξεων σχετικά με τη μοναδική φύση του κόλπου της Βεγγάλης και πληροφορίες που υποβλήθηκαν κατά τη διάρκεια της δίκης, το Δικαστήριο κρίνει ότι υπάρχει ένα συνεχές και ουσιαστικό στρώμα από ιζηματογενή πετρώματα που εκτείνεται από την ακτή της Μιανμάρ στην περιοχή πέραν των 200 νμ.

447. Το Δικαστήριο θα στρέψει τώρα την προσοχή του στη σημασία της προέλευσης των ιζηματογενών πετρωμάτων κατά την ερμηνεία και εφαρμογή του άρθρου 76 της Σύμβασης. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι το κείμενο του άρθρου 76 της Σύμβασης δεν υποστηρίζει την άποψη ότι η γεωγραφική προέλευση των ιζηματογενών πετρωμάτων του περιθωρίου της υφαλοκρηπίδας έχει σημασία ως προς το ζήτημα του δικαιώματος της υφαλοκρηπίδας ή αποτελεί κριτήριο ελέγχου για τον προσδιορισμό εάν ένα κράτος έχει το δικαίωμα υφαλοκρηπίδας.

448. Το Δικαστήριο δεν έχει πεισθεί από τα επιχειρήματα του Μπαγκλαντές ότι η Μιανμάρ δεν έχει δικαίωμα υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ. Τα επιστημονικά δεδομένα και αναλύσεις που παρουσιάζονται σε αυτή την περίπτωση, η οποία δεν έχει αμφισβητηθεί, δεν αποδεικνύουν ότι η υφαλοκρηπίδα της Μιανμάρ περιορίζεται στα 200 νμ σύμφωνα με το άρθρο 76 της Σύμβασης και δείχνουν το αντίθετο.

449. Το Δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι τόσο το Μπαγκλαντές όσο και η Μιανμάρ έχουν δικαιώματα σε υφαλοκρηπίδα που εκτείνεται πέραν των 200 νμ. Οι ισχυρισμοί του Μπαγκλαντές και της Μιανμάρ στην Επιτροπή δείχνουν σαφώς

ότι τα δικαιώματά τους επικαλύπτονται στην περιοχή διαφοράς σε αυτή την περίπτωση.

Οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 ναυτικών μιλίων

450. Το Δικαστήριο θα πρέπει τώρα να προχωρήσει στην οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ. Θα γυρίσει πρώτα στο ζήτημα του εφαρμοστέου δικαίου και τη μέθοδο οριοθέτησης.

451. Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο ζήτησε από τα μέρη να αντιμετωπίσουν το εξής ερώτημα: «Με την επιφύλαξη του ζητήματος αν το Δικαστήριο έχει δικαιοδοσία να οριοθετήσει την υφαλοκρηπίδα πέραν των 200 [νμ], τα συμβαλλόμενα μέρη θα επεκτείνουν τις απόψεις τους όσον αφορά στην οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 [νμ]».

452. Σε απάντηση, το Μπαγκλαντές επισημαίνει ότι το άρθρο 83 της Σύμβασης δεν κάνει διάκριση μεταξύ οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ και εντός 200 νμ. Σύμφωνα με το Μπαγκλαντές, ο στόχος της οριοθέτησης και στις δύο περιπτώσεις είναι να επιτευχθεί μια δίκαιη λύση. Τα πλεονεκτήματα της κάθε μεθόδου οριοθέτησης σε αυτό το πλαίσιο, κατά την άποψη του Μπαγκλαντές, δεν μπορεί παρά να κριθεί με βάση την περίπτωση κατά περίπτωση.

453. Η Μυανμάρ υποστηρίζει, επίσης, ότι οι κανόνες και οι μεθοδολογίες για την οριοθέτηση πέραν των 200 νμ είναι ίδια με αυτά σε απόσταση 200 νμ. Σύμφωνα με την Μυανμάρ, «δεν υφίσταται είτε στη Σύμβαση ή στο εθιμικό διεθνές δίκαιο η παραμικρή διαφορά μεταξύ του κανόνα της οριοθέτησης που εφαρμόζεται σε [...] περιοχές» πέρα και σε απόσταση 200 νμ.

454. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι το άρθρο 83 της σύμβασης αντιμετωπίζει την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας μεταξύ κρατών με αντικείμενες ή παρακείμενες ακτές χωρίς κανέναν περιορισμό ως προς το χώρο. Δεν περιέχει καμία αναφορά στα όρια που καθορίζονται στο άρθρο 76, παράγραφος 1, της Σύμβασης. Το άρθρο 83 ισχύει επίσης για την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας τόσο εντός όσο και πέρα από τα 200 νμ.

455. Κατά την άποψη του Δικαστηρίου, η μέθοδος οριοθέτησης που θα χρησιμοποιηθεί στην προκειμένη περίπτωση για την υφαλοκρηπίδα πέραν των 200 ναυτικών μιλίων δεν θα πρέπει να διαφέρει από ότι στα 200 νμ. Ως εκ τούτου, η τήρηση της μεθόδου ίσων αποστάσεων / σχετικών περιστάσεων εξακολουθεί να

ισχύει για την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ. Αυτή η μέθοδος έχει τις ρίζες της στην αναγνώριση ότι η κυριαρχία επί του εδάφους της γης είναι η βάση για τα κυριαρχικά δικαιώματα και τη δικαιοδοσία του παράκτιου κράτους όσον αφορά τόσο στην αποκλειστική οικονομική ζώνη και την υφαλοκρηπίδα. Αυτό θα πρέπει να διακρίνεται από το ζήτημα του αντικειμένου και της έκτασης των εν λόγω δικαιωμάτων, είτε πρόκειται για τη φύση των περιοχών για τις οποίες ισχύουν τα εν λόγω δικαιώματα ή τα μέγιστα θαλάσσια όρια που καθορίζονται στα άρθρα 57 και 76 της Σύμβασης. Το Δικαστήριο επισημαίνει εν προκειμένω, ότι η μέθοδος αυτή μπορεί, και δεν ισχύει σε αυτή την περίπτωση, επιτρέπει επίσης ανάλυση πέρα από τα 200 νμ του προβλήματος επίδρασης της αποκοπής που μπορεί να δημιουργηθεί από μια γραμμή ίσων αποστάσεων, όπου η ακτή από το ένα μέρος είναι έντονα κοίλο (βλ. παραγράφους 290 έως 291).

456. Το Δικαστήριο θα προχωρήσει εκ τούτου να επανεξετάσει το θέμα των σχετικών περιστάσεων σε αυτό το συγκεκριμένο πλαίσιο.

457. Το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι οι σχετικές περιστάσεις όσον αφορά στην οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ περιλαμβάνουν τη γεωλογία και γεωμορφολογία του θαλάσσιου βυθού και του υπεδάφους του, επειδή το δικαίωμα πέραν των 200 νμ εξαρτάται εξ ολοκλήρου από τη φυσική προέκταση, ενώ σε απόσταση 200 νμ είναι με βάση την απόσταση από την ακτή. Σύμφωνα με το Μπαγκλαντές, το δικαίωμά του επί της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ «στηρίζεται σταθερά» από τη γεωλογική και γεωμορφολογική συνέχεια μεταξύ του εδάφους και ολόκληρου το βυθού του κόλπου της Βεγγάλης. Το Μπαγκλαντές αναφέρει για τη Μυανμάρ ότι «στην καλύτερη περίπτωση έχει μόνο γεωμορφολογική συνέχεια μεταξύ της δικής της ξηράς και του εξωτερικού της υφαλοκρηπίδας». Κατά την άποψη του Μπαγκλαντές, ως εκ τούτου, «μια δίκαιη οριοθέτηση σύμφωνα με το άρθρο 83 πρέπει οπωσδήποτε να λάβει πλήρως υπόψη της το γεγονός ότι το Μπαγκλαντές έχει την πιο φυσική προέκταση μέσα στον Κόλπο της Βεγγάλης, και ότι η Μυανμάρ έχει μικρή ή καμία φυσική προέκταση πέραν των 200 νμ».

458. Μια άλλη σχετική περίπτωση που υποδεικνύεται από το Μπαγκλαντές είναι «η διατήρηση της ισχύος του κοίλου των ακτών του Μπαγκλαντές και της επίδρασης αποκοπής που παράγεται από τη γραμμή ίσων αποστάσεων της Μυανμάρ, ή από οποιαδήποτε άλλη έκδοση της γραμμής ίσων αποστάσεων». Σύμφωνα με το

Μπαγκλαντές, «όσο περισσότερο μια ίση απόσταση ή ακόμη και μια τροποποιημένη γραμμή ίσων αποστάσεων εκτείνεται από την κοίλη ακτή, τόσο πιο πολύ τέμνει την ακτή, μειώνοντας συνεχώς την οικονομική αξία της θάλασσας μπροστά της».

459. Δεδομένης της θέσης της ότι η υφαλοκρηπίδα του Μπαγκλαντές δεν εκτείνεται πέραν των 200 νμ, η Μυανμάρ δεν παρουσίασε επιχειρήματα σχετικά με την ύπαρξη των σχετικών περιστάσεων σχετικά με την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι η Μυανμάρ δήλωσε ότι δεν υπάρχουν κρίσιμες περιστάσεις που απαιτούν αλλαγή της προσωρινής γραμμής ίσης απόστασης, στο πλαίσιο της οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας στα 200 νμ.

460. Το Δικαστήριο έχει την άποψη ότι το επιχείρημα «φυσικής προέκτασης» από το Μπαγκλαντές δεν έχει καμία σχέση με την παρούσα υπόθεση. Το Δικαστήριο έχει ήδη καθορίσει ότι η φυσική προέκταση δεν είναι μια ανεξάρτητη βάση για τη θεμελίωση δικαιώματος και θα πρέπει να ερμηνεύεται στο πλαίσιο των επόμενων διατάξεων του άρθρου 76 της Σύμβασης, ιδίως της παραγράφου 4. Το Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι τα δύο μέρη έχουν δικαιώματα υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ σύμφωνα με το άρθρο 76 και έχει αποφασίσει ότι συμπίπτουν αυτά τα δικαιώματα. Το Δικαστήριο ως εκ τούτου δεν μπορεί να δεχθεί το επιχείρημα του Μπαγκλαντές ότι, σε περίπτωση που έπρεπε το Δικαστήριο να αποφασίσει ότι η Μυανμάρ δικαιούται υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ, το Μπαγκλαντές θα δικαιούνται μεγαλύτερο μέρος της επίμαχης περιοχής, επειδή έχει «την πιο φυσική προέκταση».

Γραμμή οριοθέτησης

461. Αφού εξέτασε την κοιλότητα ακτής του Μπαγκλαντές εάν είναι μια σχετική περίσταση για τους σκοπούς της οριοθέτησης της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης και της υφαλοκρηπίδας στα 200 νμ, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η σχετική περίσταση εξακολουθεί να έχει επίδραση πέρα από τα 200 νμ.

462. Το Δικαστήριο αποφασίζει, επομένως, ότι η προσαρμοσμένη γραμμή ίσων αποστάσεων τόσο της οριοθέτησης της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης όσο και της υφαλοκρηπίδας απόστασης 200 ναυτικών μιλίων μεταξύ των μερών, όπως αναφέρεται στις παραγράφους 337-340 συνεχίζει προς την ίδια κατεύθυνση πέρα από το όριο των 200 νμ του Μπαγκλαντές μέχρι να φτάσει στην περιοχή όπου μπορεί να επηρεαστούν τα δικαιώματα των τρίτων κρατών.

«Γκρίζα Περιοχή »

463. Η οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ οδηγεί σε μια περιοχή περιορισμένου μεγέθους που βρίσκεται πέρα από τα 200 νμ από τις ακτές του Μπαγκλαντές, αλλά σε απόσταση 200 νμ. από τις ακτές της Μυανμάρ, αλλά από την πλευρά της οροθετικής γραμμής του Μπαγκλαντές.

464. Μια τέτοια περιοχή προκύπτει όταν μια γραμμή οριοθέτησης που δεν αποτελεί γραμμή ίσων αποστάσεων φτάνει τα εξωτερικά όρια της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης ενός κράτους και συνεχίζεται πέρα από αυτά προς την ίδια κατεύθυνση, μέχρι να φτάσει τα εξωτερικά όρια της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης του άλλου κράτους μέλους. Στην προκειμένη περίπτωση, η περιοχή, που αναφέρεται από τα συμβαλλόμενα μέρη ως «γκρίζα ζώνη», όπου εμφανίζεται η προσαρμοσμένη γραμμή ίσων αποστάσεων που χρησιμοποιείται για την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ από το Μπαγκλαντές και συνεχίζει μέχρι να φτάσει 200 νμ από τη Μυανμάρ.

465. Τα μέρη διαφέρουν σχετικά με το καθεστώς και τη θεραπεία της παραπάνω «γκρίζας ζώνης». Για το Μπαγκλαντές, το πρόβλημα αυτό δεν μπορεί να είναι ένας λόγος για την εμμονή σε μια γραμμή ίσων αποστάσεων, ούτε μπορεί να επιλυθεί, δίνοντας προτεραιότητα στην αποκλειστική οικονομική ζώνη πάνω από την υφαλοκρηπίδα ή από την κατανομή των δικαιωμάτων της στήλης του νερού πάνω από την περιοχή Μυανμάρ και τα ηπειρωτικά δικαιώματα στο Μπαγκλαντές.

466. Το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι δεν υπάρχει έρεισμα στο κείμενο της Σύμβασης στο συμπέρασμα ότι το δικαίωμα ενός κράτους, εντός 200 νμ θα καταστεί αναπόφευκτα πλεονέκτημα για το δικαίωμα του άλλου κράτους στην υφαλοκρηπίδα πέραν των 200 νμ. Το Μπαγκλαντές αδυνατεί να υπερασπιστεί μια πρόταση ότι ακόμη και μια «φέτα» από την αποκλειστική οικονομική ζώνη ενός κράτους πέρα από το εξωτερικό όριο της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης άλλου κράτους βάζει εκ του νόμου τέλος στο δικαίωμα του τελευταίου κράτους να έχει υφαλοκρηπίδα πέραν των 200 νμ, σύμφωνα με το άρθρο 76 της Σύμβασης. Για το Μπαγκλαντές, δεν μπορεί να είναι η περίπτωση κατά την οποία: ένα κράτος με ένα σαφές και αδιαμφισβήτητο δικαίωμα στο δυναμικό της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 μιλίων πρέπει για πάντα να του απαγορευθεί η επίτευξη του εν λόγω δικαιώματος αποκλειστικά λόγω της τυχαίας γεωγραφίας ότι βρίσκεται σε μια κοιλότητα και

υπάρχει μια μικρή σφήνα πιθανών ΑΟΖ που χωρίζει από το εξωτερικό υφαλοκρηπίδας.

467. Όσον αφορά στη διαφοροποίηση δικαιωμάτων στήλης ύδατος και της ηπειρωτικής υφαλοκρηπίδας, κατά την άποψη του Μπαγκλαντές, δεν υπάρχει έρεισμα στο κείμενο της Σύμβασης και μια τέτοια λύση θα μπορούσε να προκαλέσει μεγάλη πρακτική αναστάτωση. Σύμφωνα με το Μπαγκλαντές, «αυτός είναι ο λόγος που τα διεθνή δικαστήρια έχουν επιδιώξει με κάθε κόστος να αποφύγουν το πρόβλημα και διότι διαφορική απόδοση της ζώνης και περιοχής σχεδόν ποτέ δεν έχει υιοθετηθεί από τα κράτη στην πράξη».

468. Η Μυανμάρ υποστηρίζει ότι «[κ]άθε κατανομή επέκτασης του χώρου στο Μπαγκλαντές πέραν των 200 ακτών [νμ] από το Μπαγκλαντές, θα ήταν πλεονέκτημα αναφορικά με τα δικαιώματα της Μυανμάρ στην ΑΟΖ και την υφαλοκρηπίδα σε απόσταση 200 [νμ]». Σύμφωνα με την Μυανμάρ, «ο εκ προτέρων σφόδρα υποθετικός ισχυρισμός της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 [νμ] έναντι των κυριαρχικών δικαιωμάτων που απολαμβάνει η Μυανμάρ αυτομάτως σύμφωνα με το άρθρο 77 της Σύμβασης σε σχέση με την υφαλοκρηπίδα της εντός αυτής της απόστασης, καθώς και κατά του δικαιώματος της Μυανμάρ να επεκτείνει την αποκλειστική οικονομική ζώνη της «μέχρι αυτό το όριο, θα ήταν αντίθετη τόσο στη Σύμβαση όσο και τη διεθνή πρακτική».

469. Η Μυανμάρ επισημαίνει επίσης ότι το Διαιτητικό Δικαστήριο της Διαιτησίας μεταξύ των Μπαρμπάντος και του Τρινιδάδ και Τομπάγκο τερμάτισε μια θαλάσσια οριοθέτηση στα 200 νμ του Τρινιδάδ και Τομπάγκο, καθιστώντας σαφές ότι το Τρινιντάντ και Τομπάγκο δεν είχε πρόσβαση σε υφαλοκρηπίδα πέραν των 200 νμ. Ως εκ τούτου, κατά την άποψη της Μυανμάρ, «η επέκταση της οριοθέτησης πέρα από τα 200 [νμ] αναπόφευκτα θα παραβίαζε τα δικαιώματα αναμφισβήτητα της Μυανμάρ». Αυτό θα απέκλειε τότε το δικαίωμα του Μπαγκλαντές σε υφαλοκρηπίδα πέραν των 200 νμ.

470. Η Μυανμάρ, ενώ καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η λύση που υποβλήθηκε από το Μπαγκλαντές είναι αβάσιμη, το πρόβλημα «γκρίζας ζώνης» δεν τίθεται στην προκειμένη περίπτωση, επειδή δίκαιη οριοθέτηση δεν εκτείνεται πέραν των 200 νμ.

471. Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι το όριο οριοθέτησης των περιοχών πέρα από τα 200 ναυτικά μίλια από το Μπαγκλαντές, αλλά σε απόσταση 200 νμ από τη Μυανμάρ είναι ένα όριο για την οριοθέτηση της ηπειρωτικής υφαλοκρηπίδας των μερών, δεδομένου ότι σε αυτόν τον τομέα επικαλύπτεται μόνο η ηπειρωτική υφαλοκρηπίδα τους. Δεν υπάρχει θέμα για την οριοθέτηση των αποκλειστικών οικονομικών ζωνών των μερών καθόσον δεν υφίσταται επικάλυψη των ζωνών αυτών.

472. Η γκρίζα περιοχή προκύπτει ως συνέπεια της οριοθέτησης. Κάθε οριοθέτηση μπορεί να οδηγήσει σε περίπλοκα νομικά και πρακτικά προβλήματα, όπως αυτά που αφορούν διασυνοριακούς πόρους. Δεν είναι ασυνήθιστο σε τέτοιες περιπτώσεις τα κράτη να συνάπτουν συμφωνίες ή ρυθμίσεις συνεργασίας για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που προκύπτουν από την οριοθέτηση.

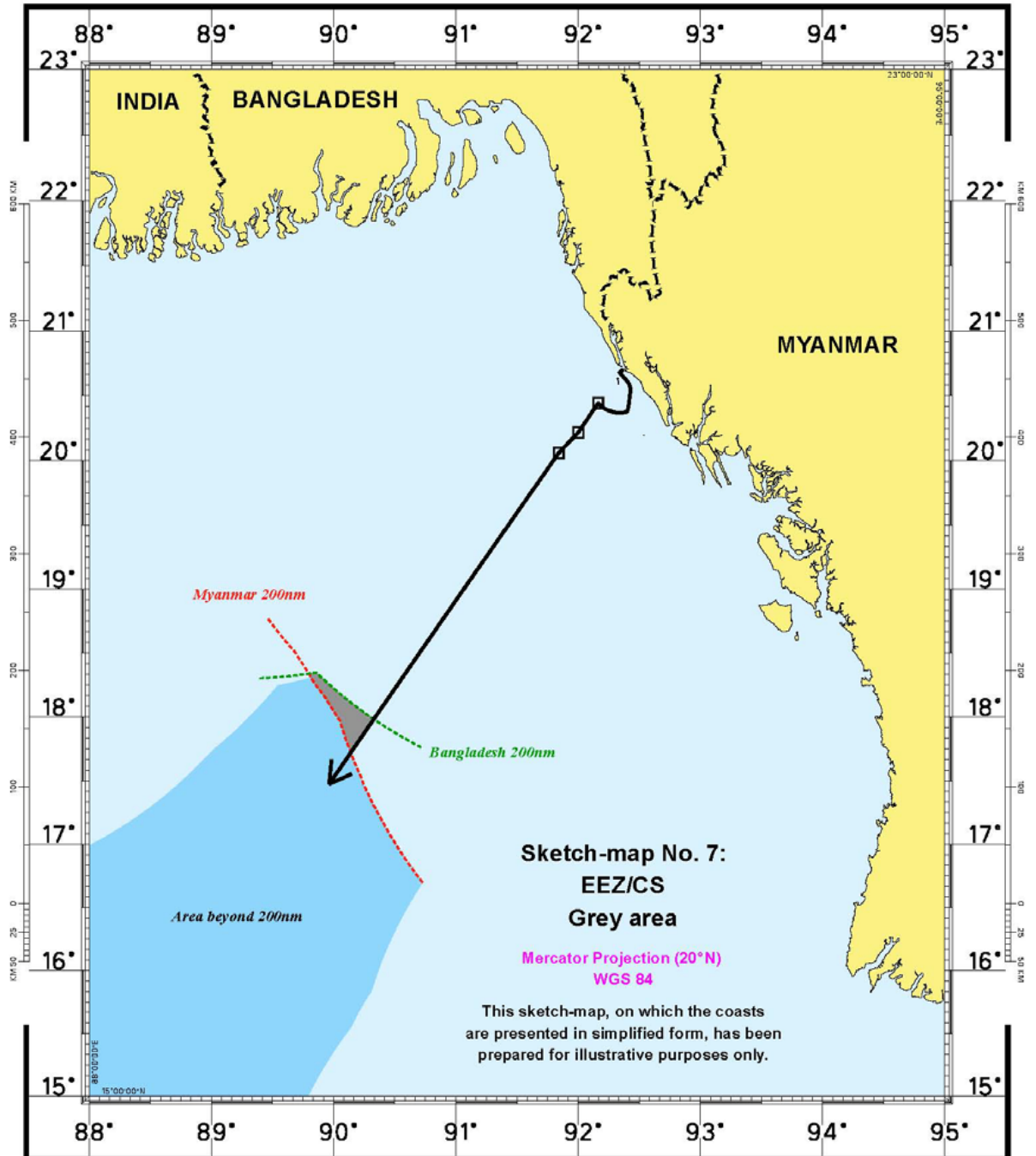
473. Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι το άρθρο 56, παράγραφος 3, της Σύμβασης, προβλέπει ότι τα δικαιώματα του παράκτιου κράτους σε σχέση με το βυθό και το υπέδαφος της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης θα πρέπει να ασκούνται σύμφωνα με το μέρος VI της Σύμβασης, η οποία περιλαμβάνει το άρθρο 83. Το Δικαστήριο σημειώνει περαιτέρω ότι το άρθρο 68 προβλέπει ότι το μέρος V για την αποκλειστική οικονομική ζώνη δεν εφαρμόζεται στα καθιστικά είδη της υφαλοκρηπίδας, όπως ορίζεται στο άρθρο 77 της Σύμβασης.

474. Ως εκ τούτου, στην περιοχή πέρα από την αποκλειστική οικονομική ζώνη του Μπαγκλαντές που είναι εντός των ορίων της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης της Μυανμάρ, τα θαλάσσια σύνορα οριοθετούν τα δικαιώματα των μερών σε σχέση με τις βυθό και υπέδαφος της υφαλοκρηπίδας, αλλά κατά τα άλλα δεν περιορίζονται τα δικαιώματα της Μυανμάρ σε σχέση με την αποκλειστική οικονομική ζώνη, ιδίως εκείνα που είναι σε σχέση με τα υπερκείμενα ύδατα.

475. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει συναφώς ότι το νομικό καθεστώς της υφαλοκρηπίδας πάντα συνυπήρχε με άλλο νομικό καθεστώς στην ίδια περιοχή. Αρχικά ότι άλλο καθεστώς ήταν ότι στην ανοικτή θάλασσα και άλλα ενδιαφερόμενα κράτη ασκούσαν υψηλή θαλάσσια ελευθερία. Σύμφωνα με τη Σύμβαση, ως αποτέλεσμα της θαλάσσιας οριοθέτησης, μπορεί επίσης να υπάρξει ταυτόχρονη αποκλειστική οικονομική ζώνη δικαιώματος του άλλου παράκτιου κράτους. Σε μια τέτοια περίπτωση, σύμφωνα με την αρχή που αντανάκλαται στις διατάξεις των άρθρων 56, 58, 78 και 79 και σε άλλες διατάξεις της σύμβασης, κάθε παράκτιο

κράτος πρέπει να ασκεί τα δικαιώματά του και να εκτελεί τα καθήκοντά του με σεβασμό στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του άλλου.

476. Υπάρχουν πολλοί τρόποι με τους οποίους τα συμβαλλόμενα μέρη μπορούν να εξασφαλίσουν την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους στον τομέα αυτό, συμπεριλαμβανομένης της σύναψης ειδικών συμφωνιών ή της δημιουργίας των κατάλληλων συμφωνιών συνεργασίας. Εναπόκειται στα συμβαλλόμενα μέρη να καθορίσουν τα μέτρα που θεωρούν κατάλληλα για το σκοπό αυτό.

Χ. Δοκιμή δυσαναλογικότητας

477. Έχοντας φτάσει στο τρίτο στάδιο στη διαδικασία οριοθέτησης, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 240, το δικαστήριο, για το σκοπό αυτό, θα καθορίσει πρώτα τη σχετική περιοχή, δηλαδή την περιοχή σώρευσης δικαιωμάτων των μερών που είναι σχετικές με αυτή την οριοθέτηση. Το Δικαστήριο σημειώνει εν προκειμένω ότι η μαθηματική ακρίβεια δεν απαιτείται για τον υπολογισμό των σχετικών είτε ακτών ή σχετικών περιοχών.

478. Το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι η σχετική περιοχή περιλαμβάνει το θαλάσσιο χώρο «που βρίσκεται στα παράκτια μέτωπα [των δύο μερών] και την επέκταση έξω από τα 200 [νμ]».

479. Το Μπαγκλαντές υπενθυμίζει ότι το μοντέλο της σχετικής περιοχής δεν περιλαμβάνει τους θαλάσσιους χώρους των χερσαίων παράκτιων προσόψεων των μερών, αλλά επισημαίνει ότι ακόμη και εάν οι εκτάσεις αυτές περιλαμβάνονταν, αυτές δεν θα κάνουν τη διαφορά για τον υπολογισμό της αναλογικότητας.

480. Κατά τον προσδιορισμό της σχετικής περιοχής, το Μπαγκλαντές αποκλείει τις ζητηθείσες περιοχές από τρίτα κράτη. Σύμφωνα με το Μπαγκλαντές, «αυτό δεν μπορεί να είναι σωστό να πιστωθεί στο Μπαγκλαντές για τους θαλάσσιους χώρους που υπόκεινται σε ενεργό αξίωση από τρίτο κράτος». Το Μπαγκλαντές προειδοποιεί ότι «το να συμπεριληφθούν αυτές οι περιοχές στους υπολογισμούς της αναλογικότητας αυτό θα έχει δραματικές επιπτώσεις για τους αριθμούς που διαστρεβλώνουν την πραγματικότητα». Το Μπαγκλαντές υποστηρίζει επομένως ότι περιοχές στην «ινδική πλευρά» της απαίτησης της Ινδίας δεν ασκούν επιρροή στην υπό κρίση υπόθεση.

481. Το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι «δεν είναι κατάλληλο για τη θεραπεία ανάλογα με την περίπτωση στις θαλάσσιες περιοχές που βρίσκονται στις ακτές της Μυανμάρ μεταξύ Bhiff Cape και Cape Negrais. [...] Θα ήταν άτοπο να θεωρηθεί ως σχετική η θαλάσσια περιοχή που γειτνιάζει με μια άσχετη ακτή».

482. Σύμφωνα με το Μπαγκλαντές, η σχετική περιοχή μετρά 175,326.8 τετραγωνικά χιλιόμετρα. Με βάση ένα διαφορετικό υπολογισμό του μήκους των ακτών, από το Μπαγκλαντές αναφέρεται επίσης ο αριθμός των 252.500 τετραγωνικών χιλιομέτρων.

483. Η Μιανμάρ ισχυρίζεται ότι η σχετική θαλάσσια περιοχή εξαρτάται από τις σχετικές ακτές και τις προβολές αυτών των ακτών, στο μέτρο που αλληλοκαλύπτονται. Περιγράφει τη σχετική ζώνη, ως εξής:

(i) στα βόρεια και ανατολικά, που περιλαμβάνει όλες τις προβολές από τις θαλάσσιες σχετικές ακτές του Μπαγκλαντές, εκτός από την περιοχή όπου οι ακτές του Μπαγκλαντές αντιμετωπίζουν η μία την άλλη (το τρίγωνο μεταξύ του δεύτερου και του τρίτου τμήματος).

(ii) στα ανατολικά και στα νότια, περιλαμβάνει όλες τις θαλάσσιες προβολές από Rakhine (Arakan) ακτή της Μιανμάρ, στο βαθμό που οι προβολές αυτές συμπίπτουν με το Μπαγκλαντές.

(iii) στα δυτικά, επεκτείνει τις θαλάσσιες προβολές μέχρι το σημείο που επικαλύπτονται.

484. Η Μιανμάρ υποστηρίζει ότι το Μπαγκλαντές έχει παρουσιάσει σωστά τη σχετική περιοχή. Ισχυρίζεται ότι στην πραγματικότητα «η σχετική περιοχή αποτελείται από τη θαλάσσια περιοχή που δημιουργείται από τις προβολές των σχετικών ακτών του Μπαγκλαντές και τις σχετικές ακτές της Μιανμάρ».

485. Η Μιανμάρ αναφέρει ότι υπάρχουν δύο ζητήματα σε σχέση με την οποία τα συμβαλλόμενα μέρη δεν είναι σε συμφωνία. Ένα από τα θέματα αυτά αφορά στην ακριβή έκταση της σχετικής περιοχής για την ινδική πλευρά της απαίτησης της Ινδίας. Το άλλο θέμα αφορά τη σημασία του νότιου τμήματος της ακτής του Rakhine.

486. Η Μιανμάρ διαφωνεί με τον ισχυρισμό του Μπαγκλαντές ότι οι τομείς στην ινδική πλευρά της απαίτησης της Ινδίας δεν ασκούν επιρροή στην υπό κρίση υπόθεση. Σύμφωνα με την Μιανμάρ, το Μπαγκλαντές, μη συμπεριλαμβανομένων σε αυτές τις περιοχές δεν εξαιρείται μόνο μια θαλάσσια έκταση μεγαλύτερη από 11.000 τετραγωνικά χιλιόμετρα, αλλά επίσης η οριοθέτηση μεταξύ Μπαγκλαντές και της Μιανμάρ εξαρτάται από τις απαιτήσεις του τρίτου κράτους, αξιώσεις που είναι - σύμφωνα με το Μπαγκλαντές - η αλλαγή και σε καμία περίπτωση δεν καθορίζονται από το νόμο ή στην πράξη. Για το λόγο αυτό, η Μιανμάρ είναι της άποψης ότι οι περιοχές αυτές θα πρέπει να συμπεριληφθούν στη σχετική περιοχή μέχρι τη γραμμή ίσης απόστασης μεταξύ των ακτών του Μπαγκλαντές και της Ινδίας.

487. Όσον αφορά το νότιο τμήμα της ακτής του Rakhine, η Μιανμάρ υποστηρίζει ότι το Μπαγκλαντές δεν λαμβάνει επίσης υπόψη τη νότια ακτή της Μιανμάρ που

εκτείνεται σε όλη τη διαδρομή προς Cape Negrais. Η Μυανμάρ υποστηρίζει ότι «αυτό το μέρος της ακτής είναι σχετικό. Επικαλύπτει προβολή της με την προβολή της ακτής του Μπαγκλαντές».

488. Η Μυανμάρ υποστηρίζει ότι η σχετική περιοχή έχει μια «συνολική επιφάνεια 236.539 τετραγωνικών χιλιομέτρων». Κατά τη διάρκεια της ακρόασης, όμως, από τη Μυανμάρ αναφέρεται ο αριθμός των περίπου 214.300 τετραγωνικών χιλιομέτρων.

489. Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η σχετική θαλάσσια περιοχή για τους σκοπούς της οριοθέτησης της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης και της υφαλοκρηπίδας μεταξύ Μπαγκλαντές και τη Μυανμάρ είναι εκείνο που προκύπτει από τις προβολές των σχετικών ακτών από τα συμβαλλόμενα μέρη.

490. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι τα μέρη διαφωνούν σε δύο σημεία στο μέτρο που ο καθορισμός της σχετικής θαλάσσιας περιοχής ανησυχεί. Πρώτον, τα μέρη διαφωνούν ως προς την ένταξη της νότιας θαλάσσιας περιοχής που σχετίζεται με το νότιο τμήμα της ακτής του Rakhine η οποία εκτείνεται στο Cape Negrais και, δεύτερον, διαφωνούν για την ακριβή έκταση της σχετικής περιοχής στα βόρειο-δυτικά της πόλης.

491. Όσον αφορά το πρώτο ζήτημα, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι έχει ήδη διαπιστώσει ότι το τμήμα της ακτής της Μυανμάρ που τρέχει από Bhiff Cape προς Cape Negrais πρέπει να συμπεριλαμβάνεται στον υπολογισμό της σχετικής ακτής. Ως εκ τούτου, η νότια θαλάσσια περιοχή που εκτείνεται προς Cape Negrais πρέπει να συμπεριλαμβάνεται στον υπολογισμό του σχετικού τομέα για το σκοπό της δοκιμής της δυσαναλογίας. Το νότιο όριο της σχετικής περιοχής, θα πρέπει να χαρακτηρίζεται από την παράλληλη προς τα δυτικά από το ακρωτήριο Negrais.

492. Όσον αφορά τα βορειο-δυτικά της θαλάσσιας περιοχής που εμπίπτουν στην επικαλυπτόμενη περιοχή, το Δικαστήριο κρίνει ότι πρέπει να συμπεριληφθεί στη σχετική περιοχή για τους σκοπούς της δοκιμής της δυσαναλογίας.

493. Από αυτή την άποψη, το Δικαστήριο θεωρεί ότι, για τους σκοπούς του προσδιορισμού της τυχόν δυσαναλογίας σε σχέση με εκτάσεις που διατίθενται για τα συμβαλλόμενα μέρη, η σχετική περιοχή θα πρέπει να περιλαμβάνει τις θαλάσσιες

περιοχές που υπόκεινται σε επικαλυπτόμενα δικαιώματα των συμβαλλομένων μερών στην παρούσα υπόθεση.

494. Το γεγονός ότι ένας τρίτος μπορεί να διεκδικήσει την ίδια θαλάσσια περιοχή δεν εμποδίζει την ένταξή της στη σχετική θαλάσσια περιοχή για τους σκοπούς της δοκιμής δυσαναλογίας. Αυτό σε καμία περίπτωση δεν επηρεάζει τα δικαιώματα των τρίτων.

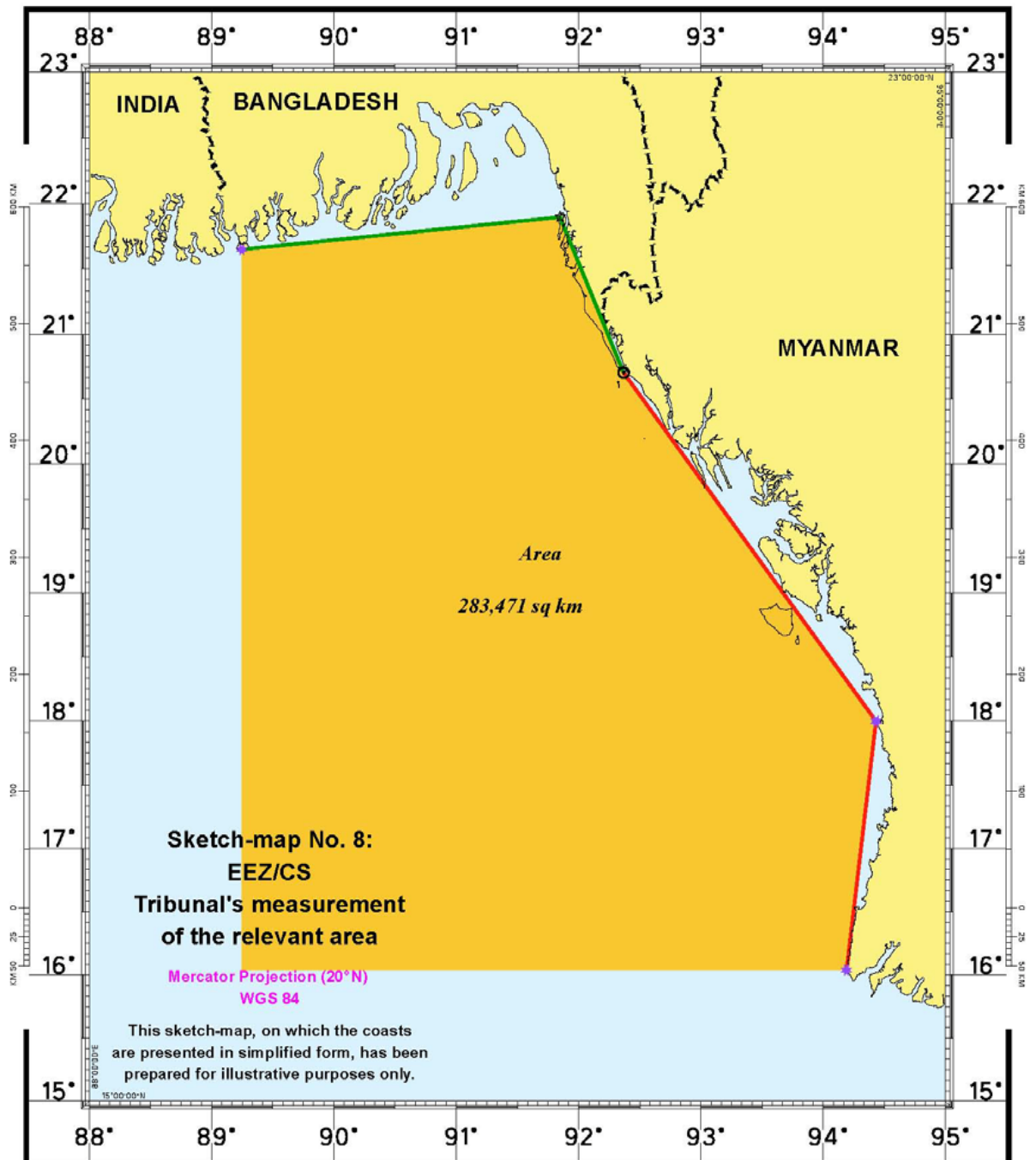
495. Για τους σκοπούς του προσδιορισμού της σχετικής περιοχής, το Δικαστήριο κρίνει ότι το δυτικό όριο της σχετικής περιοχής χαρακτηρίζεται από μια ευθεία γραμμή που διέρχεται από το σημείο β2 νότου.

496. Επομένως, το μέγεθος της σχετικής περιοχής έχει υπολογιστεί ότι είναι περίπου 283.471 τετραγωνικά χιλιόμετρα.

497. Το Δικαστήριο θα ελέγξει τώρα αν η προσαρμοσμένη γραμμή ίσων αποστάσεων έχει προκαλέσει μια σημαντική δυσαναλογία σε σχέση με την αναλογία του μήκους των ακτών των μερών και ο λόγος της σχετικής θαλάσσιας ζώνης που διατίθενται σε κάθε συμβαλλόμενο μέρος.

498. Το μήκος των σχετικών ακτών του Μπαγκλαντές, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 202, είναι 413 χιλιόμετρα, ενώ αυτή της Μιανμάρ, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 204, είναι 587 χιλιόμετρα. Η αναλογία του μήκους των σχετικών ακτών των μερών είναι 1:1,42 υπέρ της Μιανμάρ.

499. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι η προσαρμοσμένη γραμμή οριοθέτησης (βλέπε σημεία 337 έως 340), διαθέτει περίπου 111.631 τετραγωνικά χιλιόμετρα της σχετικής έκτασης στο Μπαγκλαντές και περίπου 171.832 τετραγωνικά χιλιόμετρα στη Μιανμάρ. Η αναλογία των κατανεμημένων περιοχών είναι περίπου 1:1,54 υπέρ της Μιανμάρ. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αναλογία αυτή δεν θα οδηγήσει σε σημαντική δυσαναλογία την κατανομή των θαλάσσιων περιοχών για τα μέρη σε σχέση με τα αντίστοιχα μήκη των ακτών τους, που θα απαιτούσε τη μετατόπιση της προσαρμοσμένης γραμμής ίσης απόστασης, προκειμένου να διασφαλιστεί μια δίκαιη λύση.

XI. Περιγραφή της γραμμής οριοθέτησης

500. Όλες οι συντεταγμένες και τα αζιμούθια που χρησιμοποιούνται από το δικαστήριο σε αυτή την Απόφαση με αναφορά στο WGS 84 ως γεωδαιτικά δεδομένα.

501. Η γραμμή οριοθέτησης για τα χωρικά ύδατα μεταξύ των δύο μερών ορίζεται από τα σημεία 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 και 8, με τις ακόλουθες συντεταγμένες και γεωδαιτικά που συνδέονται με τις γραμμές:

1: 20° 42 '15,8" N, 92° 22' 07,2" E

2: 20° 40 '45,0" N, 92° 20' 29,0" E

3: 20° 39 '51,0" N, 92° 21' 11.5" E

4: 20° 37 '13.5" N, 92° 23' 42,3 "E

5: 20° 35 '26,7" N, 92° 24' 58,5 "E

6: 20° 33 '17.8" N, 92° 25' 46,0" E

7: 20° 26 '11.3" N, 92° 24' 52,4" E

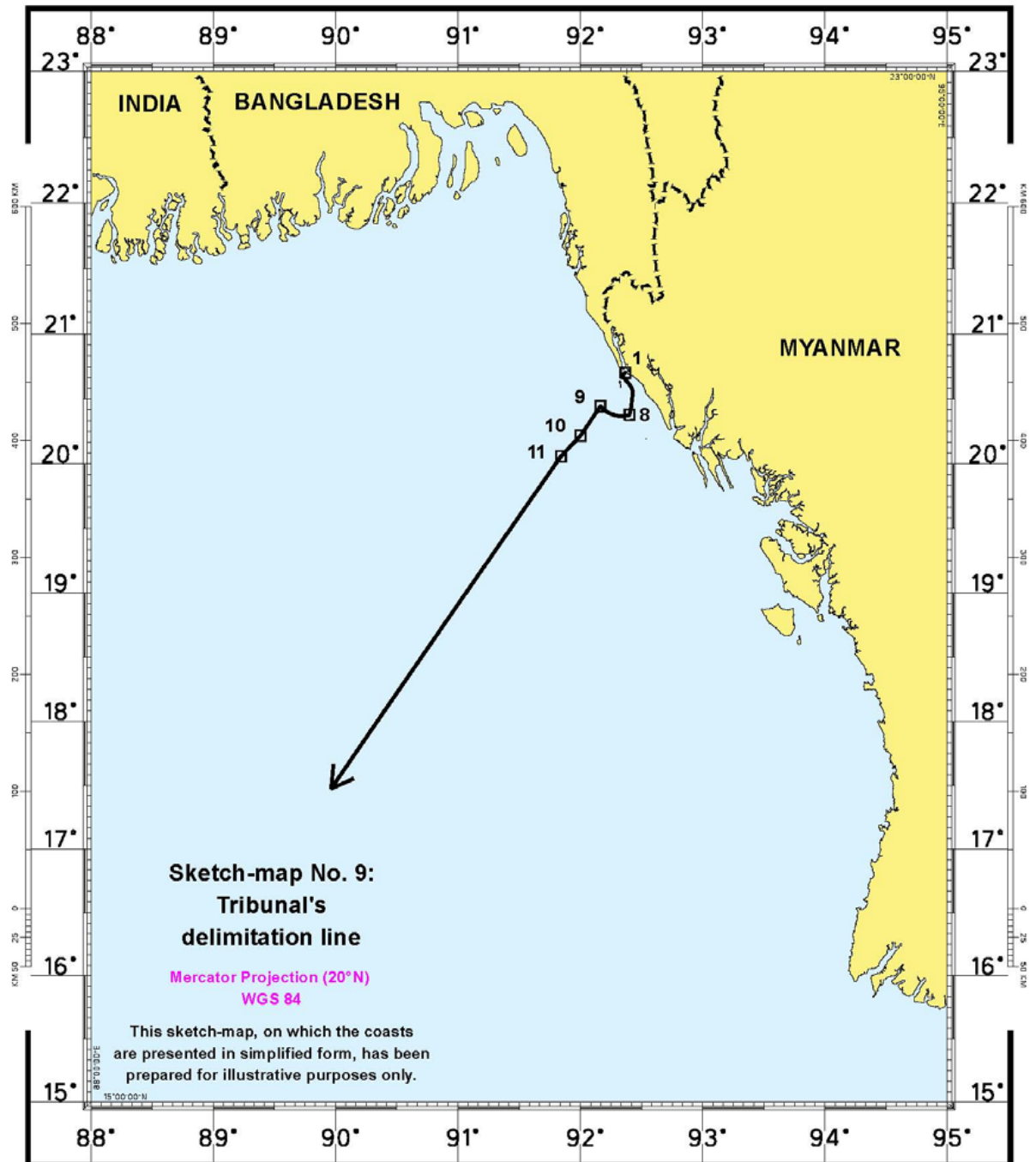
8: 20° 22 '46,1" N, 92° 24' 09,1" E

502. Από το σημείο 8 το ενιαίο θαλάσσιο όριο ακολουθεί μια βορειοδυτική κατεύθυνση τα 12 νμ από τα τόξα των χωρικών υδάτων γύρω από νησί του Αγίου Μαρτίνου, μέχρι να τέμνει στο σημείο 9 (με συντεταγμένες 20° 26'39,2" N, 92° 9' 50,7" E) με τη γραμμή οριοθέτησης της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης και της υφαλοκρηπίδας μεταξύ των μερών.

503. Από το σημείο 9, το ενιαίο θαλάσσιο όριο ακολουθεί μια γραμμή μέχρι το σημείο 10 με γεωδαιτικές συντεταγμένες 20° 13' 06,3" N, 92° 00' 07,6" E.

504. Από το σημείο 10, το ενιαίο θαλάσσιο όριο ακολουθεί μια γεωδαιτική γραμμή μέχρι το σημείο 11 με συντεταγμένες 20° 03' 32,0" N, 91° 50' 31,8" E.

505. Από το σημείο 11, το ενιαίο θαλάσσιο όριο συνεχίζει όπως η γεωδαιτική γραμμή, ξεκινώντας από το αζιμούθιο 215° μέχρι να φτάσει στην περιοχή όπου τα δικαιώματα των τρίτων κρατών μπορεί να επηρεαστούν.

XII. Λειτουργικές ρήτρες

506. Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

(1) ομόφωνα,

Βρίσκει ότι έχει δικαιοδοσία να οριοθετήσει τα θαλάσσια όρια της αιγιαλίτιδας ζώνης, της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης και της υφαλοκρηπίδας μεταξύ των μερών.

(2) Με 21 ψήφους υπέρ, 1 κατά,

Βρίσκει ότι η δικαιοδοσία της σχετικά με την υφαλοκρηπίδα περιλαμβάνει την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ

ΥΠΕΡ: Πρόεδρος JESUS, Αντιπρόεδρος TÜRCK, Δικαστές MAROTTA RANGEL, YANKOV, NELSON, CHANDRASEKHARA RAO, AKL, WOLFRUM, TREVES, COT, LUCKY, PAWLAK, YANAI, KATEKA, HOFFMANN, GAO, BOUGUETAIA, GOLI-TSYN, PAIK, Δικαστές ad hoc MENSAH, OXMAN

ΚΑΤΑ: Δικαστής Ndiaye.

(3) Με 20 ψήφους υπέρ, 2 κατά

Βρίσκει ότι δεν υπάρχει συμφωνία μεταξύ των μερών κατά την έννοια του άρθρου 15 της Σύμβασης σχετικά με την οριοθέτηση των χωρικών υδάτων

ΥΠΕΡ: Πρόεδρος JESUS, Αντιπρόεδρος TÜRCK, Δικαστές MAROTTA RANGEL, YANKOV, NELSON, CHANDRASEKHARA RAO, AKL, WOLFRUM, TREVES, NDIAYE, COT, PAWLAK, YANAI, KATEKA, HOFFMANN, GAO, GOLITSYN, PAIK, Δικαστές ad hoc MENSAH, OXMAN,

ΚΑΤΑ: Δικαστές LUCKY, BOUGUETAIA.

(4) Με 21 ψήφους υπέρ, 1 κατά,

Αποφασίζει ότι ξεκινώντας από το σημείο 1, με τις συντεταγμένες 20° 42' 15.8" N, 92° 22' 07,2" E σε WGS 84 ως γεωδαιτικά δεδομένα, όπως έχει συμφωνηθεί από τα συμβαλλόμενα μέρη το 1966, η γραμμή του ενιαίου θαλάσσιου ορίου ακολουθεί μια γεωδαιτική γραμμή μέχρι να φθάσει στο σημείο 2 με τις συντεταγμένες 20° 40' 45,0" N, 92° 20' 29,0" E, από το σημείο 2, τα ενιαία θαλάσσια

σύνορα πρέπει να ακολουθούν τη μέση γραμμή που σχηματίζεται από τα τμήματα των γεωδαιτικών γραμμών που συνδέουν τα σημεία των ίσων αποστάσεων μεταξύ νησί του Αγίου Μαρτίνου και μέσω της Μυανμάρ σημείο 8 με τις συντεταγμένες 20° 22' 46,1" N, 92° 24' 09,1" E, από το σημείο 8 το ενιαίο θαλάσσιο όριο ως εξής σε μια βορειοδυτική κατεύθυνση τα 12 νμ του φακέλου τόξων των χωρικών υδάτων γύρω από νησί του Αγίου Μαρτίνου, μέχρι να τέμνει στο σημείο 9 (με τις συντεταγμένες 20° 26' 39,2" N, 92° 9' 50,7" E) με τη γραμμή οριοθέτησης της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης και της υφαλοκρηπίδας μεταξύ των μερών.

ΥΠΕΡ: Πρόεδρος JESUS, Αντιπρόεδρος TÜRCK, Δικαστές MAROTTA RANGEL, YANKOV, NELSON, CHANDRASEKHARA RAO, AKL, WOLFRUM, TREVES, NDIAYE, COT, PAWLAK, YANAI, KATEKA, HOFFMANN, GAO, BOUGUETAIA, GOLITSYN, PAIK Δικαστές ad hoc MENSAH, OXMAN,

ΚΑΤΑ: Δικαστής LUCKY.

(5) Με 21 ψήφους υπέρ, 1 κατά,

Αποφασίζει ότι, από το σημείο 9 το ενιαίο θαλάσσιο όριο ακολουθεί μια γεωδαιτική γραμμή μέχρι το σημείο 10 με τις συντεταγμένες 20° 13' 06,3" N, 92° 00' 07,6" E και στη συνέχεια κατά μήκος γεωδαιτικής γραμμής μέχρι το σημείο 11 με τις συντεταγμένες 20° 03' 32,0" N, 91° 50' 31,8" E από το σημείο 11 το ενιαίο θαλάσσιο όριο συνεχίζει ως η γεωδαιτική γραμμή, ξεκινώντας από το αζιμούθιο 215° μέχρι να φτάσει στο όριο των 200 νμ που υπολογίζονται από τις γραμμές βάσης από τις οποίες μετράται το πλάτος της χωρικής θάλασσας του Μπαγκλαντές.

ΥΠΕΡ: Πρόεδρος JESUS, Αντιπρόεδρος TÜRCK, Δικαστές MAROTTA RANGEL, YANKOV, NELSON, CHANDRASEKHARA RAO, AKL, WOLFRUM, TREVES, NDIAYE, COT, PAWLAK, YANAI, KATEKA, HOFFMANN, GAO, BOUGUETAIA, GOLITSYN, PAIK; Δικαστές ad hoc MENSAH, OXMAN

ΚΑΤΑ: Δικαστής LUCKY.

(6) Με 19 ψήφους υπέρ, 3 κατά,

Αποφασίζει ότι, πέρα από αυτό το όριο των 200 νμ, τα θαλάσσια σύνορα θα συνεχίσουν, κατά μήκος της γεωδαιτικής γραμμής από το σημείο 11 στο αζιμούθιο 215°, όπως προσδιορίζονται στη λειτουργική παράγραφο 5, μέχρι να

φτάσουν στην περιοχή όπου τα δικαιώματα των τρίτων κρατών μπορεί να επηρεαστούν.

ΥΠΕΡ: Πρόεδρος JESUS, Αντιπρόεδρος TÜRCK, Δικαστές MAROTTA RANGEL, YANKOV, NELSON, CHANDRASEKHARA RAO, AKL, WOLFRUM, TREVES, COT, PAWLAK, YANAI, KATEKA, HOFFMANN, BOUGUETAIA, GOLITSYN, PAIK; *Judges ad hoc* MENSAH, OXMAN,

ΚΑΤΑ: Δικαστές Ndiaye, LUCKY, GAO.

Έγινε στα αγγλικά και στα γαλλικά, και τα δύο κείμενα είναι εξίσου αυθεντικά, στην Ελεύθερη και Χανσεατική πόλη του Αμβούργου, δέκατη τέταρτη ημέρα του Μαρτίου, δύο χιλιάδες δώδεκα, σε τρία αντίτυπα, το ένα εκ των οποίων θα τεθεί στο αρχείο του Δικαστηρίου και τα άλλα που διαβιβάζονται στην κυβέρνηση της Λαϊκής Δημοκρατίας του Μπαγκλαντές και της κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Ένωσης της Μυανμάρ, αντίστοιχα.

(υπογραφή)

JOSE LUIS JESUS,
πρόεδρος

(υπογραφή)

PHILIPPE GAUTIER,
Γραμματέας

Οι Δικαστές NELSON, CHANDRASEKHARA RAO και COT, που κάνουν χρήση του δικαιώματος που τους παρέχει το άρθρο 125, παράγραφος 2, του Κανονισμού του Δικαστηρίου, επισυνάπτουν κοινή δήλωσή τους για την απόφαση του Δικαστηρίου.

(μονογραφήθηκε) L.D.M.N.

(μονογραφήθηκε) P.C.R.

(μονογραφήθηκε) J.-P.C.

Ο Δικαστής Wolfrum, επωφελούμενος από το δικαίωμα που του παρέχει το άρθρο 125, παράγραφος 2, του Κανονισμού του Δικαστηρίου, επισυνάπτει δήλωσή του για την απόφαση του Δικαστηρίου.

(μονογραφήθηκε) R.W.

Ο Δικαστής TREVES, επωφελούμενος από το δικαίωμα που του παρέχει το άρθρο 125, παράγραφος 2, του Κανονισμού του Δικαστηρίου, επισυνάπτει δήλωσή του για την απόφαση του Δικαστηρίου.

(μονογραφήθηκε) T.T.

Οι δικαστές ad hoc Mensah και Othman, κάνουν χρήση του δικαιώματος που τους παρέχει το άρθρο 125, παράγραφος 2, του Κανονισμού του Δικαστηρίου, επισυνάπτοντας κοινή δήλωσή τους για την απόφαση του Δικαστηρίου.

(μονογραφήθηκε) T.A.M.

(μονογραφήθηκε) B.H.O.

Ο Δικαστής Ndiaye, επωφελούμενος από το δικαίωμα που του παρέχει το άρθρο 30, παράγραφος 3, του καταστατικού του Δικαστηρίου, προσθέτει χωριστή γνώμη του για την απόφαση του Δικαστηρίου.

(μονογραφήθηκε) T.M.N.

Ο Δικαστής COT, επωφελούμενος από το δικαίωμα που του παρέχει το άρθρο 30, παράγραφος 3, του καταστατικού του Δικαστηρίου, προσθέτει χωριστή γνώμη του για την απόφαση του Δικαστηρίου.

(μονογραφήθηκε) J.-P.C.

Ο Δικαστής GAO, επωφελούμενος από το δικαίωμα που του παρέχει το άρθρο 30, παράγραφος 3, του καταστατικού του Δικαστηρίου, προσθέτει χωριστή γνώμη του για την απόφαση του Δικαστηρίου.

(μονογραφήθηκε) Z.G.

Ο Δικαστής LUCKY, επωφελούμενος από το δικαίωμα που του παρέχει το άρθρο 30, παράγραφος 3, του καταστατικού του Δικαστηρίου, προσθέτει μειοψηφούσα γνώμη του για την απόφαση του Δικαστηρίου.

(μονογραφήθηκε) A.A.L.

Πηγή: ITLOS: List of cases No. 16: DISPUTE CONCERNING DELIMITATION OF THE MARITIME BOUNDARY BETWEEN BANGLADESH AND MYANMAR IN THE BAY OF BENGAL, <https://www.itlos.org/cases/list-of-cases/case-no-16/>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Ε»: ΑΠΟΨΕΙΣ ΔΙΚΑΣΤΩΝ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

ΚΟΙΝΕΣ ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΣΤΩΝ

ΚΟΙΝΗ ΔΗΛΩΣΗ ΤΩΝ AD HOC ΔΙΚΑΣΤΩΝ MENSAH ΚΑΙ OXMAN

1. Υποστηρίζουμε την απόφαση του Δικαστηρίου. Θα θέλαμε να προσθέσουμε ορισμένες σύντομες παρατηρήσεις σε μια σειρά από θέματα που εξετάζονται σε αυτό.

Ναυσιπλοΐα και το δικαίωμα πρόσβασης

2. Ένας σημαντικός στόχος της θαλάσσιας οριοθέτησης είναι η προώθηση της σταθερότητας στις σχέσεις μεταξύ γειτονικών κρατών όσον αφορά στις δραστηριότητες στα χωρικά τους ύδατα. Ο στόχος αυτός προωθείται επίσης από την αποδοχή συγκεκριμένων ανησυχιών όσον αφορά στη ναυσιπλοΐα και τα δικαιώματα πρόσβασης. Θεωρούμε ότι η δήλωση του Μπαγκλαντές, απαντώντας σε ερώτηση του Δικαστηρίου είναι πολύ χρήσιμη από αυτή την άποψη, και υποστηρίζουμε την απόφαση του δικαστηρίου να λάβει υπόψη της τη δέσμευση από το Μπαγκλαντές. Όσον αφορά στις αναφορές για τη συμφωνία που επιτεύχθηκε το 1974 στις δηλώσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 173 και 174 της Αποφάσεως, παρατηρούμε ότι αν και η οριοθέτηση του ΔΔΔΘ της χωρικής θάλασσας δεν βασίζεται στην ύπαρξη συμφωνίας μεταξύ των μερών, όπως υποστηρίχθηκε από το Μπαγκλαντές, τα θαλάσσια σύνορα που καθορίζονται από το Δικαστήριο στα χωρικά ύδατα βασίζονται στην γραμμή ίσων αποστάσεων που προτείνεται από το Μπαγκλαντές στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας, και είναι ουσιαστικά τα ίδια με εκείνα που προβλέπεται από τα συμφωνηθέντα πρακτικά της 23ης Νοεμβρίου 1974.

Το δικαίωμα σε μια υφαλοκρηπίδα πέραν των 200 ναυτικών μιλίων

3. Συμφωνούμε με το συμπέρασμα του Δικαστηρίου ότι δεν υπάρχει ανάγκη σε αυτή την περίπτωση για το Δικαστήριο να αρνηθεί να οριοθετήσει την υφαλοκρηπίδα πέραν των 200 μιλίων μέχρι τη στιγμή που η Επιτροπή για τα Όρια της Υφαλοκρηπίδας έχει προβεί σε συστάσεις της και κάθε μέρος έχει το ευκαιρία να εξετάσει την αντίδρασή του. Σε αυτό το πλαίσιο, σημειώνουμε την αποφασιστικότητα του Δικαστηρίου σύμφωνα με την οποία κάθε μέρος έχει το δικαίωμα σε μια υφαλοκρηπίδα πέραν των 200 μιλίων, και ότι τα δικαιώματά τους αλληλεπικα-

λύπτονται, δεν συνεπάγεται την ερμηνεία ή την εφαρμογή του άρθρου 76 της Σύμβασης, που είναι ασυμβίβαστη με τον ισχυρισμό ότι οποιοδήποτε συμβαλλόμενο μέρος έχει κάνει προς την Επιτροπή σχετικά με τα εξωτερικά όρια της υφαλοκρηπίδας του, όπως περιγράφεται στις αντίστοιχες εκτελεστικές περιλήψεις. Ως εκ τούτου, η απόφαση δεν θίγει το δικαίωμα του κάθε μέρους δυνάμει της παραγράφου 8 του άρθρου 76 να καθορίσει τα τελικά και δεσμευτικά εξωτερικά όρια της υφαλοκρηπίδας του, με βάση τις συστάσεις της Επιτροπής, μέσω της διαδικασίας που προβλέπεται από τη σύμβαση. Αυτή η διαδικασία δεν είναι ούτε επιδικαστική ούτε κατ' αντιμωλία.

Οριοθέτηση της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης και της υφαλοκρηπίδας

4. Το εφαρμοστέο δίκαιο στην οριοθέτηση της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης και της υφαλοκρηπίδας, όπως διατυπώθηκε και εφαρμόζεται από διεθνή δικαστήρια και τα διαιτητικά δικαστήρια, ούτε συνεπάγεται μια ανυποχώρητη επιμονή σχετικά με τη μαθηματική βεβαιότητα ούτε μια απέραντη αναζήτηση για μια δίκαιη λύση. Η μέθοδος οριοθέτησης ίσων αποστάσεων / σχετικών περιστάσεων προσπαθεί να εξισορροπήσει την ανάγκη για αντικειμενικότητα και την προβλεψιμότητα με την ανάγκη για επαρκή ευελιξία για να ανταποκριθεί στις περιστάσεις που σχετίζονται με μια συγκεκριμένη οριοθέτηση. Η διατήρηση αυτής της ισορροπίας απαιτεί η μέθοδος της ίσης απόστασης να χαρακτηριστεί από τις σχετικές περιστάσεις και να οριοθετηθεί το πεδίο εφαρμογής των σχετικών περιστάσεων.

5. Αμφότερα τα μέρη υποστήριξαν ότι η γραμμή που ισαπέχει από τα πλησιέστερα σημεία σχετικά με τις αντίστοιχες ακτές τους δεν θα είναι κατάλληλη για τις γεωγραφικές συνθήκες της παρούσας υπόθεσης. Ενώ η Μυανμάρ επέστησε το προτεινόμενο όριό της επί τη βάση των ίσων αποστάσεων, απέδειξε ότι, δεδομένου του μεγέθους και της θέσης του νησιού του Αγίου Μαρτίνου, ακριβώς μπροστά στην ακτή της Μυανμάρ, κοντά στο τέρμα των χερσαίων συνόρων, μετρώντας μια γραμμή ίσης απόστασης από τα σημεία βάσης στο νησί θα έχει ως αποτέλεσμα στρέβλωση που θα μπορούσε να μπλοκάρει τη θαλάσσια προβολή από τις ακτές της Μυανμάρ. Το Μπαγκλαντές, με τη σειρά του, απέδειξε ότι, λόγω της μεγάλης κοιλότητας της ακτής του, η γραμμή ίσων αποστάσεων που υποστηρίζεται από τη Μυανμάρ, και ακόμη και να μετράται από μια γραμμή ίσης απόστασης από νησί του Αγίου Μαρτίνου, θα έχει την αδικαιολόγητη επίδραση της αποκοπής της προβολής προς τη θάλασσα των νοτίων ακτών του Μπαγκλαντές.

6. Αυτό δεν σημαίνει ότι η λύση της μεθόδου οριοθέτησης της διχοτόμου γωνίας είναι απαραίτητη. Δεν υπάρχει καμία δυσκολία για την κατάρτιση προσωρινής γραμμής ίσων αποστάσεων σε αυτήν την περίπτωση. Ενώ η μέθοδος της διχοτόμου γωνίας μπορεί να θεωρηθεί ως μία παραλλαγή της ίσης απόστασης, στερείται την ακρίβεια της ίσων αποστάσεων. Όπως επισημαίνεται στην απόφαση, η γωνία μπορεί να αλλάξει σημαντικά ανάλογα με το πώς είναι κατασκευασμένη. Από την άποψη αυτή το Δικαστήριο παρατήρησε ότι το Μπαγκλαντές κατασκεύασε διχοτόμο 215° με αναφορά στο Bhiff Cape, η οποία υποστήριξε το Μπαγκλαντές ότι ήταν το όριο της σχετικής ακτή της Μυανμάρ. Το Δικαστήριο δεν δέχθηκε τον ισχυρισμό αυτό, και καθόρισε ότι οι σχετικές ακτές της Μυανμάρ εκτείνονται στο Cape Negrais, το οποίο θα παράγει μια σημαντικά διαφορετική διχοτόμο.
7. Στην περίπτωση αυτή, αζιμούθιο 215° , χρησιμοποιούμενο κατάλληλα, μπορεί πράγματι να προσφέρει μια δίκαιη λύση στο πρόβλημα της επίδρασης αποκοπής που παράγεται από μία γραμμή ίσων αποστάσεων. Αλλά ο λόγος δεν έγκειται στη μεθοδολογία που χρησιμοποιείται από το Μπαγκλαντές για να δημιουργήσει το αζιμούθιο, αλλά μάλλον σε ισχύ της ως προσαρμογή στην προσωρινή γραμμή ίσων αποστάσεων.
8. Είναι η σχετική περίπτωση, καλούμενη επίδραση αποκοπής, καθώς και η ανάγκη να αποδοθούν στις ακτές και των δύο μερών τα αποτελέσματά τους με ένα λογικό και ισορροπημένο τρόπο, που υπαγορεύουν τόσο τη θέση και την κατεύθυνση της προσαρμογής της προσωρινής γραμμής ίσων αποστάσεων. Αν και δεν απαιτείται προσαρμογή για τις σχετικές περιστάσεις είναι απρόσβλητες από τους κινδύνους της υποκειμενικότητας, η εστίαση στην αντιμετώπιση του συγκεκριμένου προβλήματος που θέτει η προσωρινή γραμμή ίσων αποστάσεων, καθώς και για τη σχέση ρύθμισης των αντίστοιχων ακτών και των δύο μερών, όπως είναι, βοηθά να πειθαρχήσουν στη διαδικασία και για την άμεση προσοχή στις σωστές ερωτήσεις.
9. Κανένα συμβαλλόμενο μέρος δεν απευθύνεται ρητώς στο ζήτημα του πώς μια ρύθμιση στη γραμμή ίσων αποστάσεων θα έπρεπε να γίνει ώστε να δίνει τη δέουσα σημασία στη θαλάσσια προβολή της στο νότιο προσανατολισμό των ακτών του Μπαγκλαντές. Ωστόσο, ανεξάρτητα από την πρόταση του ορίου του ενός να μεταφερθεί η διχοτόμος γωνίας, το Μπαγκλαντές, επίσης, υπενθύμισε το αζιμούθιο 215° για να τονίσει ανισότητες σε διάφορες υποθετικές γραμμές. Τα μέρη είχαν την

ευκαιρία, αν και σε διαφορετικό πλαίσιο, για να σχολιάσουν σχετικά με τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της χρήσης του αζιμούθιου, και καθένας από αυτούς έκανε χρήση της δυνατότητας αυτής στο μήκος, σε γραπτές και προφορικές παρατηρήσεις της. Αν και δεν νομίζουμε ότι το γεγονός αυτό από μόνο του υποχρεώνει το δικαστήριο να εξετάσει ή να χρησιμοποιήσει αυτό το αζιμούθιο σε προσαρμογή της προσωρινής γραμμής ίσων αποστάσεων, η συζήτηση των μερών του αζιμούθιου αναμφίβολα διευκόλυνε την αξιολόγηση της καταλληλότητας του για το σκοπό αυτό.

10. Στην περίπτωση αυτή, οι συνθήκες που θεωρούνται σχετικές με την προσαρμογή της προσωρινής γραμμής ίσης απόστασης είναι εκείνες που προκύπτουν από τη διαμόρφωση των ακτών των μερών σε σχέση με κάθε άλλη. Με σπάνιες εξαιρέσεις, τα άλλα είδη των περιστάσεων είτε έχουν απορριφθεί ή αντιμετωπίζονται με μεγάλη επιφυλακτικότητα από διεθνή δικαστήρια. Έτσι, όπως προκύπτει από την απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση αυτή, ακόμα και αν είναι σκόπιμο, οι συνθήκες που αφορούν μόνο στο βυθό και το υπέδαφος θα μπορούσε σπάνια, αν όχι ποτέ να θεωρηθούν ως σχετικές με ένα ενιαίο θαλάσσιο όριο που οριοθετεί τόσο την υφαλοκρηπίδα και τα υπερκείμενα ύδατα της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης.

11. Δεν προκύπτει ζήτημα οριοθέτησης των υπερκειμένων υδάτων σε σχέση με την υφαλοκρηπίδα πέραν των 200 μιλίων. Όσον αφορά στην εν λόγω περιοχή, το Μπαγκλαντές κάλεσε το Δικαστήριο να προβεί σε αξιολόγηση των σχετικών πλεονεκτημάτων των φυσικών προεκτάσεων των μερών, με βάση γεωλογικούς και συναφείς παράγοντες. Η αποδοχή αυτής της ιδέας θα μπορούσε, κατά την άποψή μας, να εισαγάγει ένα νέο στοιχείο δυσκολίας και αβεβαιότητας στη διαδικασία της θαλάσσιας οριοθέτησης σε αυτή την περίπτωση. Έχουμε υπόψη μας ότι αυτό θα μπορούσε να έχει ανησυχητική επίδραση στις προσπάθειες των κρατών να συμφωνήσουν για την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 μιλίων. Περαιτέρω θεωρούμε ότι μια τέτοια άσκηση συγχέει τον προσδιορισμό της έκτασης του δικαιώματος σύμφωνα με το άρθρο 76 της Σύμβασης με την οριοθέτηση της σώρευσης δικαιωμάτων σύμφωνα με το άρθρο 83. Το δικαστήριο ορθώς αρνήθηκε να το πράξει.

12. Η απόφαση του δικαστηρίου για να επιστήκει την προσωρινή γραμμή ίσων αποστάσεων, χωρίς αναφορά σε μονάδες βάσης στο νησί του Αγίου Μαρτίνου και

να χρησιμοποιήσει αζιμούθιο 215° για να προσαρμοστεί η γραμμή στην νότια περιοχή της βόρειας ακτής του Μπαγκλαντές, επιτρέπει στις ακτές και των δύο μερών να παράγουν τα αποτελέσματά τους σε ένα λογικό και αμοιβαίο ισορροπημένο τρόπο όσον αφορά τα δικαιώματα για την αποκλειστική οικονομική ζώνη και στην υφαλοκρηπίδα. Το Δικαστήριο επιτυγχάνει έτσι μια λύση που θα είναι δίκαιη υπό τις περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως.

(υπογραφή)

Thomas A. Mensah

(υπογραφή)

Bernard H. Oxman

ΚΟΙΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

ΤΩΝ ΔΙΚΑΣΤΩΝ NELSON, CHANDRASEKHARA RAO ΚΑΙ COT

Ο νόμος της θαλάσσιας οριοθέτησης της ηπειρωτικής υφαλοκρηπίδας και της ΑΟΖ έχει αναπτυχθεί σημαντικά κατά τα τελευταία 25 χρόνια, χάρη στη συμβολή των διεθνών δικαστηρίων μέσω της νομολογίας τους. Οι διατάξεις της Σύμβασης, άρθρα 74 και 83, είναι ασαφείς για να πούμε το λιγότερο. Τα δικαστήρια και τα διαιτητικά δικαστήρια έχουν μειώσει σταδιακά τα στοιχεία της υποκειμενικότητας κατά τη διαδικασία της οριοθέτησης, προκειμένου να προαχθεί η αξιοπιστία και η προβλεψιμότητα των αποφάσεων για το θέμα αυτό.

Θεωρούμε ότι το Διεθνές Δικαστήριο για το Δίκαιο της Θάλασσας πρέπει να χαιρετίσει τις εξελίξεις αυτές και ξεκάθαρα να αγκαλιάσει τη μεθοδολογία της θαλάσσιας οριοθέτησης ως έχει σήμερα, προσθέτοντας έτσι τη συμβολή του στην ενοποίηση της νομολογίας στον τομέα αυτό.

Δεν είναι αρκετό να αναπληρώσει κανείς με λόγια αυτές τις εξελίξεις. Το Δικαστήριο πρέπει να διατηρήσει σταθερά την προσέγγιση σε τρία στάδια, όπως αυτό έχει διαμορφωθεί τα τελευταία χρόνια.

Η επιλογή της μεθόδου οριοθέτησης σε μια συγκεκριμένη περίπτωση θα πρέπει να εξετάζεται σε μια αυστηρά αντικειμενική άποψη και με βάση τις γεωγραφικές εκτιμήσεις, ιδίως τη γενική διαμόρφωση της ακτογραμμής.

Προτεραιότητα δίνεται σήμερα στη μέθοδο ίσων αποστάσεων / σχετικών περιστάσεων. Η προσφυγή σε ίση απόσταση ως ένα πρώτο βήμα οδηγεί σε μια οριοθέτηση που είναι απλή και ακριβής. Ωστόσο σε εμπλεκόμενη περίπλοκη ακτογραμμή, υπάρχει πάντα μία και μόνο μία γραμμή ίσης απόστασης, η κατασκευή της οποίας είναι αποτέλεσμα από τη γεωμετρία και μπορεί να παραχθεί μέσω γραφικών και αναλυτικών μεθόδων. Μια προσωρινή γραμμή ίσων αποστάσεων θα πρέπει να εκπονηθεί, η οποία υπολογίζεται με αναφορά σε κατάλληλες μονάδες βάσης που επιλέγονται κατά μήκος των ηπειρωτικών ακτών και των δύο μερών. Όπως το Διεθνές Δικαστήριο έκρινε επιτακτική στη θαλάσσια οριοθέτηση στην περιοχή της Μαύρης Θάλασσας (Απόφαση Ρουμανία κατά Ουκρανίας), δεν είναι μόνο αν υπάρχουν επιτακτικοί λόγοι που κάνουν αυτό ανέφικτο σε αντικειμενικά γεωγραφικούς ή γεωφυσικούς λόγους, όπως η αστάθεια της ακτογραμμής, που θα

πρέπει να εξετάσουμε μια άλλη μέθοδο οριοθέτησης, για παράδειγμα, τη μέθοδο της διχοτόμου γωνίας.

Εκτιμήσεις υπεισέρχονται μόνο στη δεύτερη φάση της οριοθέτησης, κατά την άσκηση κατ' ανάγκη ενός σημαντικού στοιχείου υποκειμενικότητας. Οι σχετικές περιστάσεις μπορεί να απαιτήσουν προσαρμογή της προσωρινής γραμμής ίσης απόστασης, έτσι ώστε να διασφαλιστεί μια δίκαιη λύση. Μεταξύ των σχετικών περιστάσεων που θεωρούνται από τη νομολογία είναι η κοιλότητα της ακτογραμμής με ενδεχόμενο αποτέλεσμα αποκοπής, ιδιαίτερης σημασίας στην προκειμένη περίπτωση. Άλλες σχετικές περιστάσεις περιλαμβάνουν το σχετικό μήκος των ακτών, την παρουσία των νησιών, θέματα που σχετίζονται με οικονομικούς πόρους, την αλιεία, ανησυχίες για την ασφάλεια και την πλοήγηση.

Η δοκιμή της δυσαναλογίας στην τρίτη φάση εξασφαλίζει ότι μια δίκαιη λύση είναι το αποτέλεσμα της διαδικασίας οριοθέτησης.

Η εφαρμογή αυτών των αρχών απαιτεί συνέπεια. Κάποιος δεν πρέπει να προσπαθήσει να επαναφέρει άλλες μεθόδους οριοθέτησης κατά την εφαρμογή της μεθόδου ίσης απόστασης / σχετικών περιστάσεων. Θα ισοδυναμούσε με επανεισγωγή πολλών στοιχείων υποκειμενικότητας που μειώνονται σταδιακά κατά τη διάρκεια των ετών.

Με επιβεβαίωση και σεβασμό σε αυτές τις βασικές αρχές, το δικαστήριο θα φέρει ενδεχομένως μια σημαντική και θετική συμβολή στην ανάπτυξη του δικαίου της θαλάσσιας οριοθέτησης στα χρόνια που έρχονται.

(υπογραφή) L. Dolliver M. Nelson

(υπογραφή) P. Chandrasekhara Rao

(υπογραφή) Jean-Pierre Cot

Πηγή: ITLOS. JOINT DECLARATION OF JUDGES NELSON, CHANDRA SEKHARA RAO AND COT,

<https://www.itlos.org/cases/list-of-cases/case-no-16/>.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΞΕΧΩΡΙΣΤΗΣ ΑΠΟΨΗΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗ ΓΑΟ

1. Αν και ψήφισα, με απροθυμία, υπέρ της απόφασης για το αποτέλεσμα ότι η πλειοψηφία της γραμμής οριοθέτησης που πραγματοποιείται με την Απόφαση αντιπροσωπεύει κατ' αρχήν μια δίκαιη λύση στην προκειμένη περίπτωση, εγώ παρ' όλα αυτά θεωρώ ότι ορισμένες σημαντικές πτυχές της πρόσκλησης για την κρίσιμη απόφαση χρίζουν σχολιασμού και περαιτέρω επεξεργασίας. Αυτά περιλαμβάνουν: τη μέθοδο της οριοθέτησης, τη θεραπεία του νησιού του Αγίου Μαρτίνου και με την έννοια της φυσικής προέκτασης. Ωστόσο, η κύρια διαφωνία μου με τη κεντρική Απόφαση είναι για τη μέθοδο οριοθέτησης που εφαρμόζεται στην προκειμένη περίπτωση και τον τρόπο με τον οποίο η προσωρινή γραμμή ίσων αποστάσεων έχει προσαρμοστεί.

Ι. Η μέθοδος οριοθέτησης

Α. Κύρια χαρακτηριστικά Γεωγραφίας της υπόθεσης

2. Είναι γνωστό ότι υπάρχουν τρία κύρια γεωγραφικά και γεωλογικά χαρακτηριστικά στη θαλάσσια περιοχή προς οριοθέτηση στην προκειμένη περίπτωση. Αυτά είναι: η κοιλότητα της ακτής του Μπαγκλαντές, το νησί του Αγίου Μαρτίνου και το σύστημα απόθεσης της Βεγγάλης.

3. Από αυτούς, το πιο σημαντικό χαρακτηριστικό της γεωγραφίας του κόλπου της Βεγγάλης είναι η παράκτια κοιλότητα. Το κοίλο σχήμα της ακτογραμμής του Μπαγκλαντές εκτείνεται από το τέρμα των χερσαίων συνόρων με την Ινδία στα δυτικά με το τερματικό όριο γης με τη Μιανμάρ στα ανατολικά. Στο βόρειο-ανατολικό άκρο του κόλπου, υπάρχει μια δευτερεύουσα κοιλότητα - μία κοιλότητα εντός της συνολικής κοιλότητας από τις ακτές του Μπαγκλαντές. Μεταξύ των χωρών που συνορεύουν με το κόλπο της Βεγγάλης, το Μπαγκλαντές είναι η μόνη ακτή του οποίου βρίσκεται εξ ολοκλήρου μέσα σε αυτές τις κοιλότητες. Αυτή η "διπλή κοιλότητα" καλύπτει ολόκληρη την ακτή του Μπαγκλαντές, η οποία υποχωρεί σε βόρειο-ανατολικά από το τέρμα των χερσαίων συνόρων με την Ινδία και ακμών σε όλη τη διαδρομή στο τέρμα των χερσαίων συνόρων με τη Μιανμάρ.

4. Το δεύτερο μεγάλο γεωγραφικό χαρακτηριστικό είναι το παράκτιο νησί του Αγίου Μαρτίνου. Ευρισκόμενο απέναντι από το τέρμα των χερσαίων συνόρων μεταξύ Μπαγκλαντές και Μιανμάρ, και μέσα σε πέντε ναυτικά μίλια (νμ) από τις ηπειρωτικές ακτές και των δύο, το νησί του Αγίου Μαρτίνου του Μπαγκλαντές

κατοικείται από περισσότερους από 7.000 μόνιμους κατοίκους και αποτελεί προορισμό εκατοντάδων χιλιάδων τουριστών κάθε χρόνο. Είναι επίσης ένα σημαντικό αλιευτικό και γεωργικό κέντρο και στρατηγική βάση Ναυτικού και Λιμενικού Σώματος.

5. Το τρίτο σημαντικό χαρακτηριστικό σε αυτή την περίπτωση είναι το σύστημα απόθεσης της Βεγγάλης. Περιλαμβάνει τόσο τη ξηρά του Μπαγκλαντές και την αδιάκοπη γεωλογική προέκταση και σε όλο τον κόλπο της Βεγγάλης. Το Μπαγκλαντές αναφέρει ότι το σύστημα απόθεσης της Βεγγάλης δεν είναι συνδεδεμένο γεωλογικά στη Μυανμάρ, που βρίσκεται σε μια διαφορετική τεκτονική πλάκα περισσότερο από ότι το Μπαγκλαντές και ο κόλπος της Βεγγάλης και της οποίας η ξηρά εκτείνεται γεωλογικά σε απόσταση όχι μεγαλύτερη των 50 νμ στον κόλπο. Αυτά είναι τα τρία ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της παράκτιας γεωγραφίας και γεωλογίας που χαρακτηρίζουν και διακρίνουν αυτή την περίπτωση. Και είναι ιδιαίτερα σχετικά με την οριοθέτηση των θαλάσσιων συνόρων μεταξύ Μπαγκλαντές και Μυανμάρ στον Κόλπο της Βεγγάλης.

6. Αυτά είναι τα τρία ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της παράκτιας γεωγραφίας και γεωλογίας που χαρακτηρίζουν και διακρίνουν αυτή την περίπτωση. Και είναι ιδιαίτερα σχετικά με την οριοθέτηση των θαλάσσιων συνόρων μεταξύ Μπαγκλαντές και Μυανμάρ στον Κόλπο της Βεγγάλης.

B. Επιλογή της μεθόδου οριοθέτησης

7. Το Μπαγκλαντές και η Μυανμάρ διαφωνούν ριζικά ως προς την κατάλληλη μέθοδο που πρέπει να εφαρμοστεί στην οριοθέτηση μεταξύ τους της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης και της υφαλοκρηπίδας, σε απόσταση 200 νμ και πέρα, στο Κόλπο της Βεγγάλης.

8. Αν και αναγνωρίζει ότι η μέθοδος ίσης απόστασης μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε κατάλληλες συνθήκες, ως μέσο για την επίτευξη δίκαιης λύσης, το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι η γραμμή ίσων αποστάσεων που ισχυρίζεται η Μυανμάρ είναι άδικη λόγω της επίδρασης αποκοπής που παράγει, και ότι θα αποτρέψει την Υφαλοκρηπίδα του Μπαγκλαντές να φτάσει ακόμη και στο όριο των 200 νμ, για να μην μιλήσουμε για τη φυσική προέκτασή της στο εξωτερικό της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 νμ. Αντ' αυτού, το Μπαγκλαντές υποστηρίζει ότι η μέθοδος της διχοτόμου γωνίας, ειδικά η γραμμή με αζιμούθιο 215° που υποστηρίζει για την

οριοθέτηση της θαλάσσιας ζώνης μεταξύ Μιανμάρ και του ίδιου, «αποφεύγει τα εγγενή προβλήματα ίσων αποστάσεων χωρίς η ίδια παράγει καμία ανισότητα».

9. Η Μιανμάρ απορρίπτει όλα τα επιχειρήματα που προέβαλε κατά Μπαγκλαντές για τη μέθοδο ίσων αποστάσεων, και επαναλαμβάνει σταθερά ότι «κανένας απολύτως λόγος δεν δικαιολογεί την προσφυγή στη «μέθοδο της διχοτόμου γωνίας» στην προκειμένη περίπτωση. Η Μιανμάρ ζητά από το Δικαστήριο να «εφαρμόσει τις πλέον καθιερωμένες μεθόδους για την κατάρτιση μιας για όλες τις χρήσεις γραμμής για την οριοθέτηση των θαλάσσιων συνόρων μεταξύ των συμβαλλομένων μερών».

10. Εν προκειμένω, το ΔΔΔΘ παρατηρεί ότι η μέθοδος που πρέπει να ακολουθηθεί ώστε να εφιστά τη θαλάσσια γραμμή οριοθέτησης θα πρέπει να εξεταστεί υπό το φως των περιστάσεων της κάθε υπόθεσης και θα πρέπει να είναι αυτή που, σύμφωνα με τις επικρατούσες γεωγραφικές πραγματικότητες και τις ιδιαίτερες περιστάσεις της κάθε υπόθεσης, μπορεί να οδηγήσει σε ένα δίκαιο αποτέλεσμα. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο αποφασίζει, με τη σκέψη της παρ. 239 της παρούσης Απόφασης:

«ότι στην προκειμένη περίπτωση η κατάλληλη μέθοδος που θα εφαρμοστεί για την οριοθέτηση της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης και της υφαλοκρηπίδας μεταξύ Μπαγκλαντές και της Μιανμάρ είναι η μέθοδος τήρησης ίσων αποστάσεων / σχετικών περιστάσεων.

11. Το Δικαστήριο δικαιολογεί την απόφαση αυτή με το σκεπτικό ότι «η χρήση διαφορετικών υποθέσεων ως προς τη γενική κατεύθυνση των αντίστοιχων ακτών των μερών από τις οποίες τελειώνουν τα σύνορα της γης θα υποχρεώνει συχνά να προσαρμόζονται σε διαφορετικές γωνίες και διχοτόμους». Η εγκατάλειψη της μεθόδου της διχοτόμου γωνίας αναπτύχθηκε στο ακόλουθους όρους: «Η προσέγγιση του Μπαγκλαντές για την κατασκευή της γωνίας από εκεί όπου τελειώνουν τα σύνορα της γης μεταξύ των μερών σε σχέση με τα άκρα των αντίστοιχων σχετικών ακτών τους παράγει μια σημαντικά διαφορετική διχοτόμο τη στιγμή που αναγνωρίζεται ότι η σχετική ακτή της Μιανμάρ που εκτείνεται στο Cape Negrais, όπως αποφασίζεται από το Δικαστήριο στη σκέψη 203. Η προκύπτουσα διχοτόμος αποτυγχάνει να δώσει επαρκή ισχύ για την προβολή νότια της ακτής του Μπαγκλαντές.

12. Για τους λόγους που αναφέρονται παρακάτω, δεν είμαι σε θέση να υπογράψω σε αυτή την απόφαση από την πλειοψηφία του Δικαστηρίου σε σχέση με την επιλογή του ίσων αποστάσεων ως μεθόδου κατάλληλης για να εφαρμοστεί για την οριοθέτηση των αποκλειστικής οικονομικής ζώνης και της υφαλοκρηπίδας μεταξύ Μπαγκλαντές και Μυανμάρ.

Γ. Η εγκυρότητα της μεθόδου ίσων αποστάσεων

13. Δεν μπορώ να συμφωνήσω με τον ισχυρισμό της Μυανμάρ τόσο του Υπομνήματος και της προφορικής διαδικασίας ότι «τα δικαιώματα στις θαλάσσιες περιοχές διέπονται από ίσες αποστάσεις» και η μέθοδος ίσων αποστάσεων έχει γίνει ένα κράτος δικαίου της καθολικής εφαρμογής, δεδομένου ότι μια τέτοια άθροιση που έρχεται σε αντίθεση με τη διεθνή νομολογία για το θέμα αυτό. Κατά την έναρξη της δικαστικής απόφασης για τα θαλάσσια σύνορα, το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης (το «ICJ» ή «Δικαστήριο»), στις περιπτώσεις του 1969 στην υφαλοκρηπίδα της Βόρειας Θάλασσας, θεώρησε τις ίσες αποστάσεις ως ένα μόνο τρόπο, μεταξύ άλλων, και επεσήμανε «ότι το διεθνές δίκαιο στην οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας δεν περιλαμβάνει κανένα επιτακτικό κανόνα και άδειες περιοχής οριοθέτησης με διάφορες αρχές και μεθόδους, καθώς μπορεί να ενδείκνυται, ή ένας συνδυασμός αυτών, υπό τον όρο ότι, κατά την εφαρμογή του ηθών, έφτασε σε ένα λογικό αποτέλεσμα». Η θέση του Δικαστηρίου έχει παραμείνει αμετάβλητη από τότε. Ένα τμήμα του ICJ έδωσε έμφαση, στην περίπτωση στον Κόλπο του Maine, ότι «η έννοια [των ίσων αποστάσεων], όπως εκδηλώνεται σε περιπτώσεις αποφάσεων, δεν έχει γίνει έτσι ένας κανόνας του γενικού διεθνούς δικαίου, ένας λογικά κανόνας που απορρέει από μια νομικά δεσμευτική αρχή του εθνικού του διεθνούς δικαίου, ούτε έχει εκδοθεί στο εθνικό δίκαιο απλά ως μια μέθοδος στην οποία πρέπει να δοθεί προτεραιότητα ή προτίμηση». Το Δικαστήριο επεξεργάστηκε το ίδιο θέμα στην υπόθεση που αφορά στην υφαλοκρηπίδα (Λιβυκή Αραβική Τζαμαχίρια / Μάλτα), εξηγώντας ότι η ίση απόσταση **«δεν είναι η μόνη εφαρμόσιμη μέθοδος» και «δεν έχει καν το πλεονέκτημα του τεκμηρίου υπέρ της»**. Το Δικαστήριο προσέθεσε περαιτέρω διευκρινίσεις για την άποψή του, το 2007, στην περίπτωση που αφορά εδαφική και θαλάσσια διαφορά μεταξύ της Νικαράγουας και της Ονδούρας στη Καραϊβική Θάλασσα (Νικαράγουα κατά Ονδούρα), όταν δήλωσε ότι η μέθοδος ίσων αποστάσεων «δεν έχει αυτόματα προτεραιότητα έναντι άλλων μεθόδων οριοθέτησης...».

14. Η απόφαση του ICJ για την κατάσταση της μεθόδου ίσων αποστάσεων ακολουθεί επίσης τις διαδικασίες διαιτησίας. Στη διαιτησία Γουινέας - Μπισάου Γουινέα, το Διαιτητικό Δικαστήριο ακολούθησε αυτή τη νομολογία στενά, και έκρινε ότι «η μέθοδος ίσων αποστάσεων είναι μόνο μια από τις πολλές και ότι δεν υπάρχει καμία υποχρέωση να τη χρησιμοποιήσει ή να της δώσει προτεραιότητα, παρόλο που αναγνωρίζεται ότι έχει ορισμένη εγγενή αξία λόγω του επιστημονικού της χαρακτήρα και της σχετικής ευκολίας με την οποία μπορεί να εφαρμοστεί».

15. Από την άλλη πλευρά, η αξία και ευκολία της μεθόδου των ίσων αποστάσεων είναι εξίσου καλά αναγνωρισμένη σε νομικές υποθέσεις και στη πρακτική κρατών σχετικά με τα θαλάσσια όρια οριοθέτησης. Με την απόφασή του επιβεβαιώνοντας ότι η μέθοδος ίσων αποστάσεων δεν έχει αυτομάτως προτεραιότητα σε σχέση με άλλες μεθόδους της οριοθέτησης, το ICJ στην υπόθεση Νικαράγουα κατά Ονδούρας επεσήμανε ότι ο λόγος για τον οποίο η μέθοδος ίσων αποστάσεων χρησιμοποιείται ευρέως στην πρακτική της θαλάσσια οριοθέτηση είναι ότι «έχει μια ορισμένη εγγενή αξία λόγω του επιστημονικού της χαρακτήρα και της σχετικής ευκολίας με την οποία μπορεί να εφαρμοστεί». Το Διαιτητικό Δικαστήριο στα Μπαρμπάντος και το Τρινιδάδ και Τομπάγκο, επίσης, αναφέρεται σε «ένα μέτρο της βεβαιότητας ότι η μέθοδος ίσων αποστάσεων εξασφαλίζει θετικά, με την επιφύλαξη της μετέπειτα διόρθωσης, εφόσον αιτιολογείται».

16. Ας έρθουμε τώρα στην κρατική πρακτική σχετικά με τη θαλάσσια οριοθέτηση και τη μέθοδο ίσων αποστάσεων, όπως χρησιμοποιείται σε αυτή. Μια ολοκληρωμένη μελέτη 134 περιπτώσεων της κρατικής πρακτικής στον τομέα της θαλάσσιας οριοθέτησης έχει διαπιστώσει ότι σε 103 από αυτές τα όρια αυτά έχουν οριοθετηθεί με τη μέθοδο των ίσων αποστάσεων, σε αυστηρή ή τροποποιημένη μορφή, αντιπροσωπεύοντας το 77 τοις εκατό του συνόλου. Και όμως, η μέθοδος ίσων αποστάσεων δεν είναι ακόμα μια συνήθη υποχρέωση, ακόμη και περίπου τέσσερες δεκαετίες μετά την πρώτη απόφαση του ICJ για αυτό που έγινε στην υφαλοκρηπίδα της Βόρειας Θάλασσας και μετά τρεις δεκαετίες από τη σύναψη της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας (Σύμβαση). Ο αριθμός και μόνο των περιπτώσεων της κρατικής πρακτικής, επικυρώνοντας μια μέθοδο, επομένως, δεν επαρκεί από μόνος του για να δημιουργηθεί ένας νομικός κανόνας. Αυτό ισχύει εξίσου για τη μέθοδο της ευκολίας που διαθέτει συχνά σε δικαστικές και διαιτητικές αποφάσεις. Η χρήση της έχει απλά αποτέλεσμα ως από

την ιδιαίτερη γεωγραφική κατάσταση που αντιμετωπίζουν τα δικαστήρια και τα διαιτητικά δικαστήρια, όχι από οποιαδήποτε δύναμη κατά κανόνα του εθιμικού δικαίου. Η απλή επαναλαμβανόμενη χρήση μιας ορισμένης μεθόδου στη νομολογία και την πρακτική των κρατών σχετικά με τη θαλάσσια οριοθέτηση δεν είναι αρκετή να αποδείξει την ύπαρξη ενός εθίμου. Η συλλογιστική αυτή υποστηρίχθηκε από το συμπέρασμα ενός από τους γενικούς συντάκτες της μελέτης που αναφέρεται παραπάνω και επιτεύχθηκε μετά από εξέταση των παγκόσμιων και περιφερειακών εγγράφων και των εκθέσεων για κάθε όριο που δημοσιεύθηκε στη μελέτη.

17. Καμία κανονιστική αρχή του διεθνούς δικαίου δεν έχει αναπτύξει σε διάταξη τη συγκεκριμένη θέση κάθε θαλάσσιας συνοριακής γραμμής. Η πρακτική κατάσταση ποικίλλει σημαντικά. Λόγω των απεριορίστων γεωγραφικών και άλλων περιστάσεων που επηρεάζουν τους διακανονισμούς, δεν υφίσταται δεσμευτικός κανόνας ο οποίος είναι πιθανό να εξελιχθεί στο εγγύς μέλλον που θα είναι αρκετά καθοριστικός για να ενεργοποιηθεί προκειμένου να προβλέψει την τοποθεσία ενός θαλάσσιου ορίου με οποιοδήποτε βαθμό ακρίβειας.

18. Είναι προφανές από τα παραπάνω η εκδρομή τόσο από τη νομολογία όσο και τη νομική βιβλιογραφία, δεδομένου ότι το νομικό καθεστώς της μεθόδου ίσης απόστασης από το διεθνές δίκαιο και τη νομολογία είναι ένα καλά διακανονιζόμενο θέμα. Δεν μπορεί να θεωρηθεί, από μόνη της, είτε υποχρεωτική ή ανώτερη από οποιαδήποτε άλλη μέθοδο. Ποτέ κανένα Δικαστήριο ή Διαιτητικό Δικαστήριο δεν έχει έτσι αποφασίσει. Η επιστημονική γνωμοδότηση από την άποψη αυτή είναι σαφής, σύμφωνα με τη νομολογία.

19. Κατά συνέπεια, η μείζονα αιτιολογία - στην πραγματικότητα, η μόνη νομική διαπίστωση – στην Απόφαση «που έχει αναπτύξει νομολογία υπέρ της μεθόδου ίσων αποστάσεων / σχετικών περιστάσεων» δεν είναι καθόλου πειστική σχετικά με τη νομική της βάση. Η νομολογία που επικαλείται η πλειοψηφία της (Απόφασης) για να δικαιολογήσει την έγκριση της μεθόδου ίσης απόστασης / σχετικών περιστάσεων στην παρούσα υπόθεση δεν είναι καθοριστική, είτε, απλώς και μόνο επειδή η γεωγραφία και οι σχετικές περιστάσεις στην παρούσα υπόθεση, όπως περιγράφεται παραπάνω είναι τόσο διαφορετικά από εκείνα των αποκαλούμενων ως επικρατούσα τάση στις υποθέσεις.

20 Όταν αποφασίζεται τι είδους προσωρινή γραμμή πρέπει να συντάσσεται σε μια δεδομένη περίπτωση, το Δικαστήριο και τα δικαστήρια να κρατούν πάντα

ανοιχτό μυαλό, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στην πρακτικότητα και την καταλληλότητα της επιλεγμένης γραμμής στην υπόθεση. Παρ' όλα αυτά, έχω την ισχυρή εντύπωση, από την ανάγνωση της απόφασης, ότι υπήρξε μια προκαθορισμένη νοοτροπία και τα κίνητρα υπέρ της μεθόδου ίσων αποστάσεων. Μου φαίνεται ότι οι λόγοι πίσω από αυτό ήταν ότι υπήρχε ανάγκη να ακολουθήσει τη νομολογία ή να παραμείνει στην επικρατούσα τάση της νομολογίας. Θεωρώ ότι αυτή η λογική είναι περίεργο και δύσκολο να γίνει αποδεκτή. Δεδομένου ότι καλώς αναγνώρισε (το Δικαστήριο) ότι «κάθε περίπτωση είναι μοναδική και απαιτεί ειδική μεταχείριση ...», και η μέθοδος ίσων αποστάσεων» δεν έχει αυτομάτως προτεραιότητα σε σχέση με άλλες μεθόδους οριοθέτησης ... », θα πρέπει να υπάρχει κάποιος λόγος για οποιαδήποτε δικαστήριο σε μία περίπτωση να ακολουθεί τη μέθοδο ίσων αποστάσεων, όπως εφαρμόζεται σε προηγούμενες περιπτώσεις, και να το πράξει χωρίς να λαμβάνει υπόψη του το γεγονός ότι η φύση έχει κάνει τις γεωγραφικές συνθήκες των ακτών στον κόσμο σε συγκεκριμένες περιπτώσεις. Σαν τον ισχυρισμό της Μυανμάρ, η επιχειρηματολογία αυτή ίσως ισοδυναμεί με υποστήριξη μιας καθολικής μεθόδου για όλες τις περιπτώσεις θαλάσσιας οριοθέτησης. Έτσι, η επιθυμία να παραμείνει στην επικρατούσα τάση της νομολογίας, αγνοώντας έτσι τη γεωγραφία και τα ειδικά χαρακτηριστικά της παρούσας υπόθεσης, είναι νομικά αβάσιμη.

Δ. Κριτήρια και καταλληλότητα της μεθόδου

21. Μετά την εξέταση του νομικού καθεστώτος της μεθόδου ίσων αποστάσεων, στρέφομαι τώρα για το θέμα των κριτηρίων και την καταλληλότητα της μεθόδου οριοθέτησης στην αγγλο-γαλλική διαιτησία υφαλοκρηπίδας του 1977, το Διαιτητικό Δικαστήριο παρατήρησε με σαφείς όρους ότι:

είναι οι γεωγραφικές συνθήκες που καθορίζουν κατά κύριο λόγο την καταλληλότητα των ίσων αποστάσεων ή οποιαδήποτε άλλη μέθοδο οριοθέτησης σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση (η υπογράμμιση δική μου).

Το διαιτητικό Δικαστήριο πήγε για να τονίσει ότι:

η καταλληλότητα της μεθόδου ίσων αποστάσεων ή οποιαδήποτε άλλη Μέθοδος με σκοπό να πραγματοποιεί μια δίκαιη οριοθέτηση είναι μια λειτουργία ή αντανάκλαση των γεωγραφικών και άλλων συναφών περιστάσεων της κάθε συγκεκριμένης περιπτώσεως (η υπογράμμιση δική μου).

Στην ίδια υπόθεση, το Ηνωμένο Βασίλειο κατέχει επίσης μια παρόμοια θέση, δηλώνοντας ότι «Ειδικές περιστάσεις μπορεί να σημαίνει μόνο μια εξαιρετική γεωγραφική διαμόρφωση υπό την έννοια μιας γεωγραφικής διαμόρφωσης η οποία είναι εξαιρετικά ασυνήθιστη».

22. Στην περίπτωση του Κόλπου του Maine, το τμήμα του ICJ επιβεβαίωσε ότι τα γεωγραφικά χαρακτηριστικά της θαλάσσιας περιοχής που οριοθετείται ήταν στο επίκεντρο της διαδικασίας οριοθέτησης και ότι τα κριτήρια που πρέπει να εφαρμόζονται «κατ' ουσίαν να καθορίζονται σε σχέση με ό,τι μπορεί να ονομάζεται σωστά τα γεωγραφικά χαρακτηριστικά της περιοχής».

23. Στην περίπτωση της Μαύρης Θάλασσας, το ICJ έκρινε ότι η επιλογή του για την προσωρινή γραμμή ίσων αποστάσεων στην περίπτωση που δεν ήταν υποχρεωτική από τις υφιστάμενες συμφωνίες. Η επιλογή του αντ' αυτής υπαγορεύεται από την γεωγραφία της περιοχής που υπόκεινται σε οριοθέτηση, έτσι ώστε το Δικαστήριο θα χρησιμοποιήσει «τις μεθόδους που είναι γεωμετρικά αντικειμενικές και επίσης κατάλληλες για τη γεωγραφία της περιοχής που είναι να γίνει η οριοθέτηση.

24. Η σημασία των γεωγραφικών χαρακτηριστικών σε σχέση με την μέθοδο οριοθέτησης και το αποτέλεσμα έχει επίσης τονίσει στις ακόλουθες περιπτώσεις: Saint Pierre και Miquelon, Υφαλοκρηπίδα (Λιβύη / Μάλτα), θαλάσσια οριοθέτηση στην περιοχή μεταξύ της Γροιλανδίας και Jan Mayen και χερσαία και θαλάσσια όρια μεταξύ Καμερούν και Νιγηρίας.

25. Είναι σαφές από τα ανωτέρω ότι η εξέταση της νομολογίας για το θέμα των κριτηρίων και της ακαταλληλότητας της μεθόδου οριοθέτησης είναι ομόφωνη. Μπορεί να επομένως, να συναχθεί το συμπέρασμα ότι άνετα τα αποφασιστικά κριτήρια ή δοκιμές για την καταλληλότητα της μεθόδου ίσης απόστασης ή οποιαδήποτε άλλης μεθόδου για το σκοπό της διενέργειας μιας δίκαιης οριοθέτησης είναι διττός: η γεωγραφία και άλλες σχετικές περιστάσεις της κάθε συγκεκριμένης περίπτωσης. Αυτά είναι τα μόνα κριτήρια για την υιοθέτηση μιας κατάλληλης μεθόδου. Η τάση της πλειοψηφίας στη χρήση της μεθόδου των ίσων αποστάσεων δεν έχει γίνει ποτέ αποδεκτή και στις δύο περιπτώσεις, με τη νομολογία ή την κρατική πρακτική ως κριτήριο ή τη νομική δικαιολογία για την επιλογή της μεθόδου της οριοθέτησης.

26. Όπως αναφέρεται, τα κριτήρια ή οι δοκιμές για την καταλληλότητα της μεθόδου ίσων αποστάσεων, ή οποιαδήποτε άλλης μεθόδου, κείνται στην καταλληλότητα ή αρμοδιότητα, υπό το πρίσμα της παράκτιας γεωγραφίας και τις σχετικές περιστάσεις μιας συγκεκριμένης περίπτωσης και για το σκοπό της επίτευξης μιας δίκαιης λύσης. Σε αυτό το πλαίσιο, θα ήθελα να επισημάνω ότι το μοιραίο λάθος στο σκεπτικό και την αιτιολόγηση στην παρούσα Απόφαση για την υποστήριξη της μεθόδου ίσων αποστάσεων είναι ότι έχει αποτύχει πλήρως να αντιμετωπίσει ένα τέτοιο σημαντικό ζήτημα, όπως την αρμοδιότητα και την καταλληλότητα: δηλαδή, πόσο καλά η επιλεγείσα μέθοδος ταιριάζει στη μοναδική γεωγραφία της ακτογραμμής σε αυτό το μέρος του Κόλπου της Βεγγάλης. Και, πιο συγκεκριμένα, σε ποιο βαθμό έχει να λαμβάνει δεόντως υπόψη του τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που χαρακτηρίζουν την παρούσα περίπτωση με τη μορφή μιας πολύ έντονης κοιλότητας. Σε αυτό το κρίσιμο ζήτημα, η απόφαση έχει παραμείνει, σε μεγαλύτερη απογοήτευση μου, εντελώς αθόρυβη.

Ε. Εφαρμογή της μεθόδου ίσων αποστάσεων

27. Όπως ορίζεται στις παραγράφους από το γεωγραφικό πλαίσιο της παρούσας περίπτωσης, ο Κόλπος της Βεγγάλης γενικά και ιδίως η ακτή του Μπαγκλαντές, χαρακτηρίζονται από μια μοναδικά εξαιρετική γεωγραφική διαμόρφωση στη μορφή τους εξαιρετικά ασυνήθιστη και ελικοειδή κοιλότητα. Κοίλες ακτές, όπως αυτές το βόρειο κόλπο της Βεγγάλης είναι από τις πρώτες περιπτώσεις που αναγνωρίζεται ότι η μέθοδος των ίσων αποστάσεων παράγει «παράλογα αποτελέσματα». Αυτό αναγνωρίζεται ρητά στη περίπτωση της υφαλοκρηπίδας της Βόρειας Θάλασσας, όπου η κατάσταση του Μπαγκλαντές (τότε Ανατολικό Πακιστάν) ήταν ειδική σε σχέση με την κοιλότητα που αντιμετωπίζει η Γερμανία.

28. Αν και αναγνωρίζει εγγενή χαρακτηριστικά της μεθόδου ίσων αποστάσεων και σχετική ευκολία στα δικαστήρια χρήσης, και τα δικαστήρια έχουν επίσης επανειλημμένα επισημάνει εγγενείς αδυναμίες της και τις πιθανές συνέπειες της εφαρμογής της. Το ICJ ορθώς επισήμανε το 1969 στην υπόθεση της Υφαλοκρηπίδας της Βόρειας Θάλασσας, ότι η χρήση της μεθόδου ίσης απόστασης «μπορεί υπό ορισμένες συνθήκες να παράγει αποτελέσματα που εμφανίζονται να είναι εξαιρετικά αφύσικα ή παράλογα. Το Δικαστήριο προειδοποίησε στην υφαλοκρηπίδα (Λιβύη / Μάλτα) ότι μια γραμμή ίσων αποστάσεων «μπορεί να δώσει ένα δυσανάλογο αποτέλεσμα όταν μια ακτή είναι σημαντικά ακανόνιστη ή σημαντικά

κοίλη ή κυρτή» (η υπογράμμιση δική μου). Το ίδιο Δικαστήριο τόνισε πρόσφατα στη Νικαράγουα κατά Ονδούρα ότι «σε ειδικές περιπτώσεις, μπορεί να υπάρχουν παράγοντες που καθιστούν την εφαρμογή της μεθόδου ίσης απόστασης ακατάλληλη».

29. Τα στρεβλωτικά αποτελέσματα των ίσων αποστάσεων σε μια κοίλη ακτογραμμή έχουν αναγνωριστεί ευρέως από τότε στην περίπτωση της υφαλοκρηπίδας της Βόρειας Θάλασσας όπως αναφέρθηκε και συνοψίζεται στο Εγχειρίδιο για την οριοθέτηση των θαλάσσιων συνόρων, που δημοσιεύθηκε από το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών Νομικών Υποθέσεων, Τμήμα Υποθέσεων Ωκεανών και το Δίκαιο της Θάλασσας: «Η σημασία της κυρτότητας ή κοιλότητας της σχετικής ακτογραμμής τονίστηκε από το Διεθνές Δικαστήριο το 1969 στην περίπτωση της υφαλοκρηπίδας της Βόρειας Θάλασσας. Τα αποτελέσματα στρέβλωσης της μεθόδου ίσων αποστάσεων με την παρουσία μιας ακτογραμμής κοίλης ή κυρτής [είναι] φαίνεται στις ακόλουθες εικόνες».

30. Επομένως, είναι σαφές ότι αναγνωρίζουν τόσο η νομολογία όσο και τα νομικά γραπτά την ύπαρξη γενικής εξαίρεσης από την εφαρμογή της μεθόδου των ίσων αποστάσεων, δηλαδή, στο πλαίσιο της κοίλης ή κυρτής ακτογραμμής. Ο κόλπος της Βεγγάλης έχει αναφερθεί ως ένα κλασικό παράδειγμα μιας τέτοιας κατάστασης. Από κοινού το Μπαγκλαντές και η Μιανμάρ συμφώνησαν σχετικά με την γεωγραφία και γεωλογία που αφορούν σε αυτή την περίπτωση. Η Μιανμάρ αποδέχεται ότι το σύνολο των ακτών του Μπαγκλαντές είναι κοίλο, και ότι υφίσταται μια δευτερεύουσα παράκτια κοιλότητα εντός των άκρων της γενική κοιλότητας.

31. Δυστυχώς, η πλειοψηφία του Δικαστηρίου φαίνεται να έχει αποτύχει να λάβει υπόψη τόσο ένα τέτοιο πλαίσιο και τη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με αυτό. Επειδή όλα τα μέρη της ακτής του Μπαγκλαντές βρίσκονται μέσα σε μια κοιλότητα ανάμεσα σε Ινδία και τη Μιανμάρ και στη συνέχεια υποχωρεί σε ακόμα βαθύτερη κοιλότητα, οι γραμμές ίσων αποστάσεων που προέρχονται από το Μπαγκλαντές / Μιανμάρ και τα όρια της γης Μπαγκλαντές / Ινδίας θα διασταυρώνονται μπροστά από την ακτή του Μπαγκλαντές και θα παράγουν αναπόφευκτα μια πολύ σημαντική επίδραση αποκοπής, κόβοντας κατά πολύ του ορίου των 200 νμ, όπως μετρώνται από κανονικές γραμμές βάσης της (βλ. Χάρτης παράσταση 3).

32. Αυτό το αποτέλεσμα αποκοπής δεν είναι σε αντίθεση, πράγματι είναι πολύ πιο σοβαρό από ότι αυτό που αντιμετωπίζει η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της

Γερμανίας, στην περίπτωση της Υφαλοκρηπίδας της Βόρειας Θάλασσας, και φαίνεται, εκ πρώτης όψεως, να είναι τόσο «έκτακτο, αφύσικο ή παράλογο» Η προσωρινή γραμμή ίσων αποστάσεων έχει χάσει εντελώς το σκοπό της, εάν η σωστός στόχος είναι η γραμμή 215°.

33. Η επιπλοκή που προκύπτει από την εφαρμογή της μεθόδου ίσων αποστάσεων κατά το πρώτο στάδιο της παρούσας άσκησης της οριοθέτησης, ανεξάρτητα από η συγκεκριμένη γεωγραφία της περιοχής και της καταλληλότητας της μεθόδου για αυτό το συγκεκριμένο τομέα, είναι διπλή. Πρώτον, λόγω της εγγενούς φύσης της και των χαρακτηριστικών, η μέθοδος ίσων αποστάσεων δεν είναι σε θέση και παρέλειψε να λάβει υπόψη της την κοιλότητα ως σχετική περίπτωση. Δεύτερον, αντί να παράγει μια σωστή προσωρινή γραμμή, η εφαρμογή της μεθόδου ίσων αποστάσεων δημιουργεί μία ανισότητα στη μορφή της αποκοπής αποτέλεσμα, το οποίο δεν υπάρχει καθόλου πριν. Συνεπώς, αυτό περιπλέκει την κατάσταση άσκοπα δημιουργώντας ένα διπλή αδικία. Ενώ η πρώτη ανισότητα, βαρύνεται από την επίδραση της κοιλότητας, που δημιουργείται από τη φύση, η δεύτερη, ως αποτέλεσμα αποκοπής, είναι μια δικαστική κατασκευή, αυτό που είναι απολύτως αναπόφευκτο.

34. Σε αυτό το πλαίσιο, πρέπει να επισημανθεί ότι η εφαρμογή από το Δικαστήριο της μεθόδου ίσων αποστάσεων στην προκειμένη περίπτωση είναι σαφές ότι δεν συνάδει με τη διεθνή νομολογία. Για την αντιμετώπιση του ζητήματος του αποτελέσματος της αποκοπής, η προσέγγιση του ICJ είναι παραδοσιακά επιφυλακτική. Στην περίπτωση της Μαύρης Θάλασσας, σχετικά με την επίδραση αποκοπής των οριακών γραμμών που προτείνονται από τα μέρη της υπόθεσης, το ICJ δήλωσε ότι με τη δική του προσωρινή γραμμή αποφεύγεται η καταληκτική επίδραση των γραμμών που προβλήθηκαν από τους διαδίκους. Το Δικαστήριο παρατήρησε ότι οι γραμμές οριοθέτησης προτείνονται από τα διάδικα μέρη, ιδίως στα πρώτα τους τμήματα, το καθένα περιορίζει σημαντικά το δικαίωμα του άλλου μέρους για την υφαλοκρηπίδα και την αποκλειστική οικονομική ζώνη. Αντίθετα, η προσωρινή γραμμή ίσων αποστάσεων που χαράχτηκε από το Δικαστήριο απέφυγε ένα τέτοιο μειονέκτημα, καθώς επέτρεψε τις παρακείμενες ακτές των μερών να παράγουν τα αποτελέσματά τους, όσον αφορά τα δικαιώματα των ναυτικών, με ένα λογικό και αμοιβαία ισορροπημένο τρόπο.

35. Για τους ανωτέρω λόγους, μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η τήρηση της μεθόδου ίσων αποστάσεων που επιλέχθηκε και εφαρμόστηκε από το Δικαστήριο στην υπό κρίση υπόθεση απλά δεν ενδείκνυται καθόλου. Και η μέθοδος της προσωρινής γραμμής μετά από την ίσων αποστάσεων είναι εξαιρετικά προβληματική. Σε κάποια φάση, το Δικαστήριο είχε την ευκαιρία να επιλέξει για μια νέα, διαφορετική μέθοδο. Ωστόσο, αυτό δεν το κάνει.

ΣΤ. Αξιολόγηση της προσαρμογής

36. Παρά το πρόβλημα της αποκοπής αποτελέσματος που δημιουργήθηκε στο πρώτο στάδιο της διαδικασίας οριοθέτησης, το δικαστήριο προχώρησε στο δεύτερο στάδιο, που αφορά στην προσαρμογή της προσωρινής γραμμής ίσων αποστάσεων. Η Απόφαση αναφέρει ότι «η κοιλότητα η οποία καταλήγει σε μια επίδραση αποκοπής επί της θαλάσσιας προβολής του Μπαγκλαντές είναι μια σχετική περίπτωση, που απαιτεί προσαρμογή από την προσωρινή γραμμή ίσων αποστάσεων».

37. Όσον αφορά στον τρόπο με τον οποίο η προσαρμογή γίνεται και με την προσαρμοσμένη θέση της γραμμής, η απόφαση αναφέρει ότι «[κ]ατά την άποψη του Δικαστηρίου η κατεύθυνση της κάθε εύλογης προσαρμογής της προσωρινής γραμμής ίσων αποστάσεων δεν θα διαφέρει ουσιαστικά από τη γεωδαιτική γραμμή, ξεκινώντας από το ένα αζιμούθιο 215°». Έτσι, η προσωρινή γραμμή απλά περιστρέφεται προς τα κάτω σε μια νότια κατεύθυνση στο όριο 200 νμ για μια απόσταση των 51 νμ στο αζιμούθιο με θέση 215° (βλ. Εικόνα Χάρτης 4).

38. Επειδή η προσωρινή γραμμή ίσης απόστασης που παράγεται στο πρώτο στάδιο είναι ακατάλληλη, η κατάσταση που δημιουργεί είναι τόσο ακραία, ώστε αναπόφευκτα να απαιτήσει την άσκηση τεράστιας υποκειμενικής αποφασιστικότητας και υπερβολικής ρύθμισης ώστε να αντισταθμιστεί η επίδραση αποκοπής που δημιουργείται από την προσωρινή γραμμή. Ως αποτέλεσμα, «μεγαλύτερο μέρος της γραμμής στην προκειμένη περίπτωση» είναι ανακατασκευασμένο, όπως αναγνωρίστηκε με την απόφαση.

39. ...

II. Επίδραση του νησιού Αγίου Μαρτίνου

75. Αφού κατέληξε στο συμπέρασμα ότι στο νησί του Αγίου Μαρτίνου πρέπει να δοθεί πλήρης ισχύ στη χωρική θάλασσα, το Δικαστήριο αποφάσισε την ακόλουθη

θεραπεία για το νησί στην απόφαση: επιτρέπει να παρέχει μονάδες βάσης για τα χωρικά ύδατα οριοθέτησης, αλλά δίνει μηδενική επίδραση στην οριοθέτηση υφαλοκρηπίδας και ΑΟΖ.

76. Μεταξύ των περιστάσεων που πάντα θεωρούνται κρίσιμες για τον προσδιορισμό της κατεύθυνσης μιας γραμμής οριοθέτησης είναι η επίδραση των νησιών, νησίδων. Το αποτέλεσμα που αποδίδεται σε αυτά κυμαίνεται χαρακτηριστικά από πλήρες, κατά το ήμισυ ή μερικό αποτέλεσμα σε ένα βαθμό επίδρασης που προσδιορίζεται από το εύρος της θαλάσσιας περιοχής γύρω τους που υπόκειται στην κυριαρχία ή τη δικαιοδοσία του ιδιόκτητου κράτους.

77. Η νομολογία είναι γεμάτη με αναφορές στην επίδραση των νησιών κατά την πορεία των γραμμών οριοθέτησης. Η κρατική πρακτική λαμβάνει επίσης υπόψη την επίδραση των νησιών, ακόμη και το υψόμετρο της άμπωτης. Αυτό μπορεί να φανεί από τη δεκαετία του 1990 στη *Συμφωνία για την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας μεταξύ της Γαλλίας και του Βελγίου* στη Βόρεια Θάλασσα. Το 2000 στη Συνθήκη μεταξύ των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής και του Μεξικού για την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας στο δυτικό Κόλπο του Μεξικού πέραν των 200 νμ και το 2009 συμφωνία ανάμεσα στην Ελλάδα και την Αλβανία για την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας και άλλων θαλασσίων ζωνών στην περιοχή του καναλιού της Κέρκυρας. Πλήρης επίδραση έχει δοθεί στα νησιά κατά την κατάρτιση των γραμμών οριοθέτησης στις συμφωνίες αυτές. Φαίνεται ότι πλήρη επίδραση είναι πολύ πιο εύκολο να παραχωρηθεί σε σχέση με τα νησιά και από την πρακτική των κρατών με διμερείς συνθήκες, αλλά δεν είναι βέβαιο ότι η πλήρης επίδραση είναι επομένως υποχρεωτική ως σημασία του εθιμικού δικαίου. Θεραπείες της ισχύος των νησιών είναι ουσιαστικά τόσο διαφορετικές που κάθε γενίκευση ως προς το αποτέλεσμά τους θα είναι επικίνδυνη.

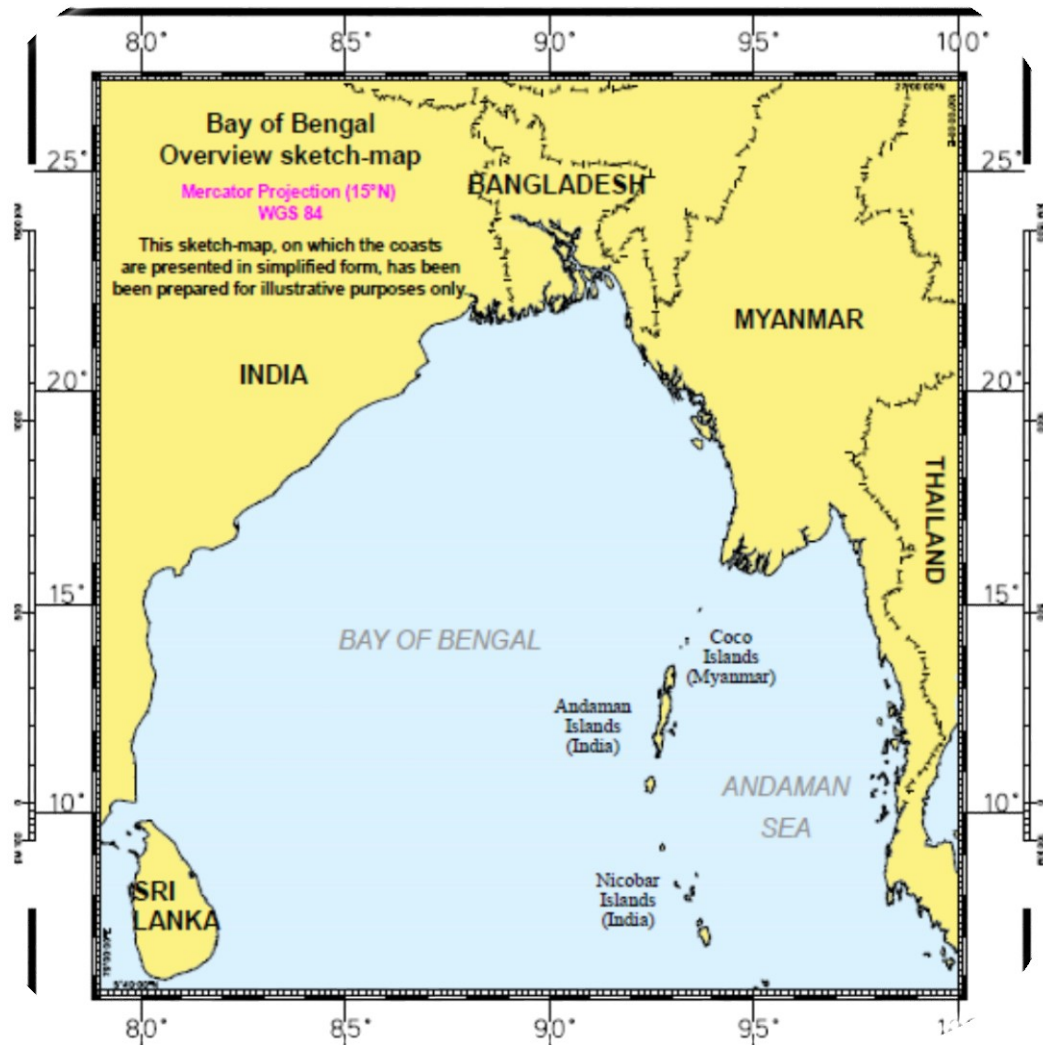
(υπογραφή)

Zhiguo Gao

Πηγή: ITLOS.SEPARATE OPINION OF JUDGE GAO,

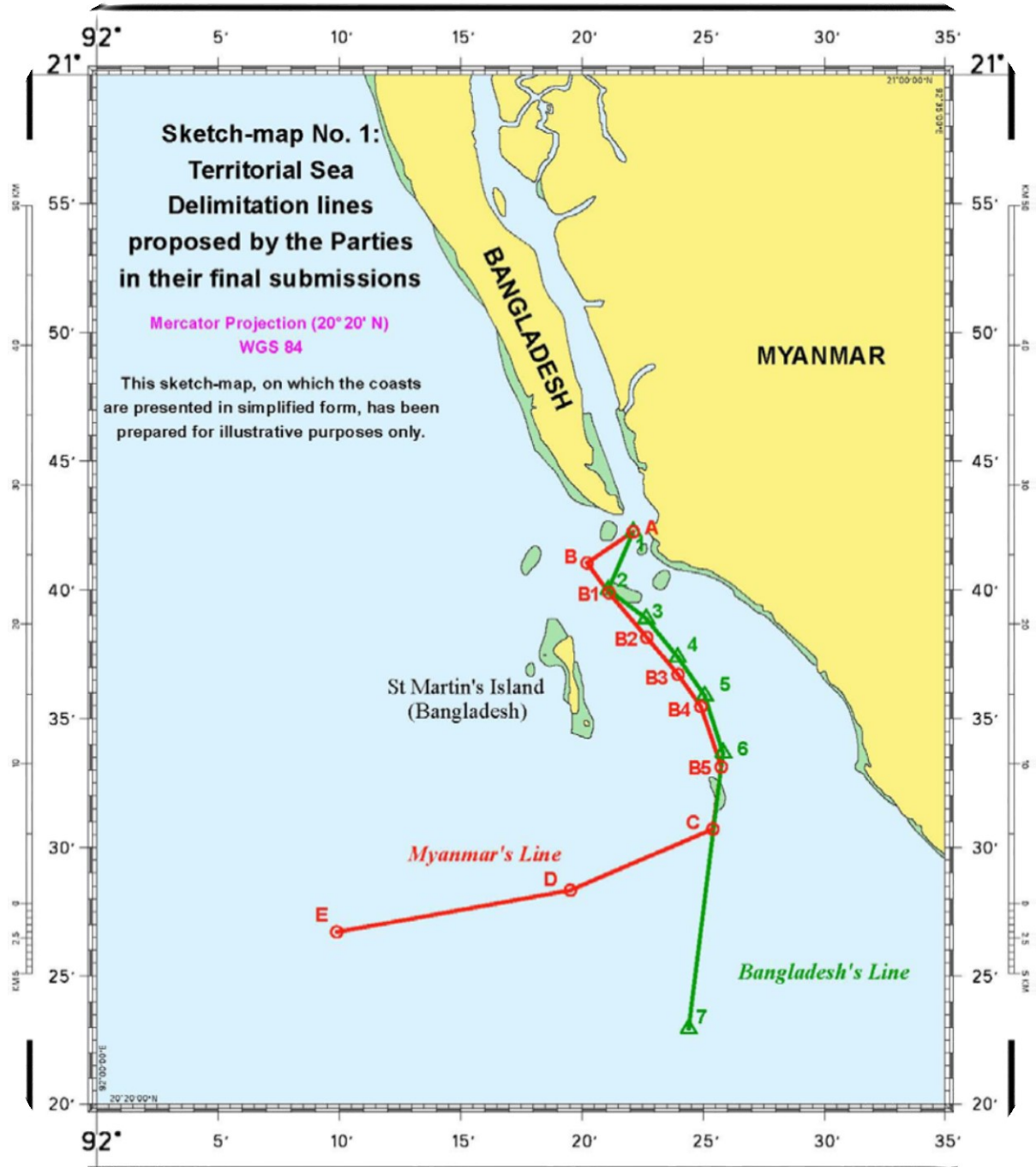
<https://www.itlos.org/cases/list-of-cases/case-no-16/>.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «ΣΤ»: ΦΑΣΕΙΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ
ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΟ ΔΔΔΘ ΣΤΗΝ ΥΠΟΘΕΣΗ ΜΠΑΓ-
ΚΛΑΝΤΕΣ-ΜΥΑΝΜΑΡ

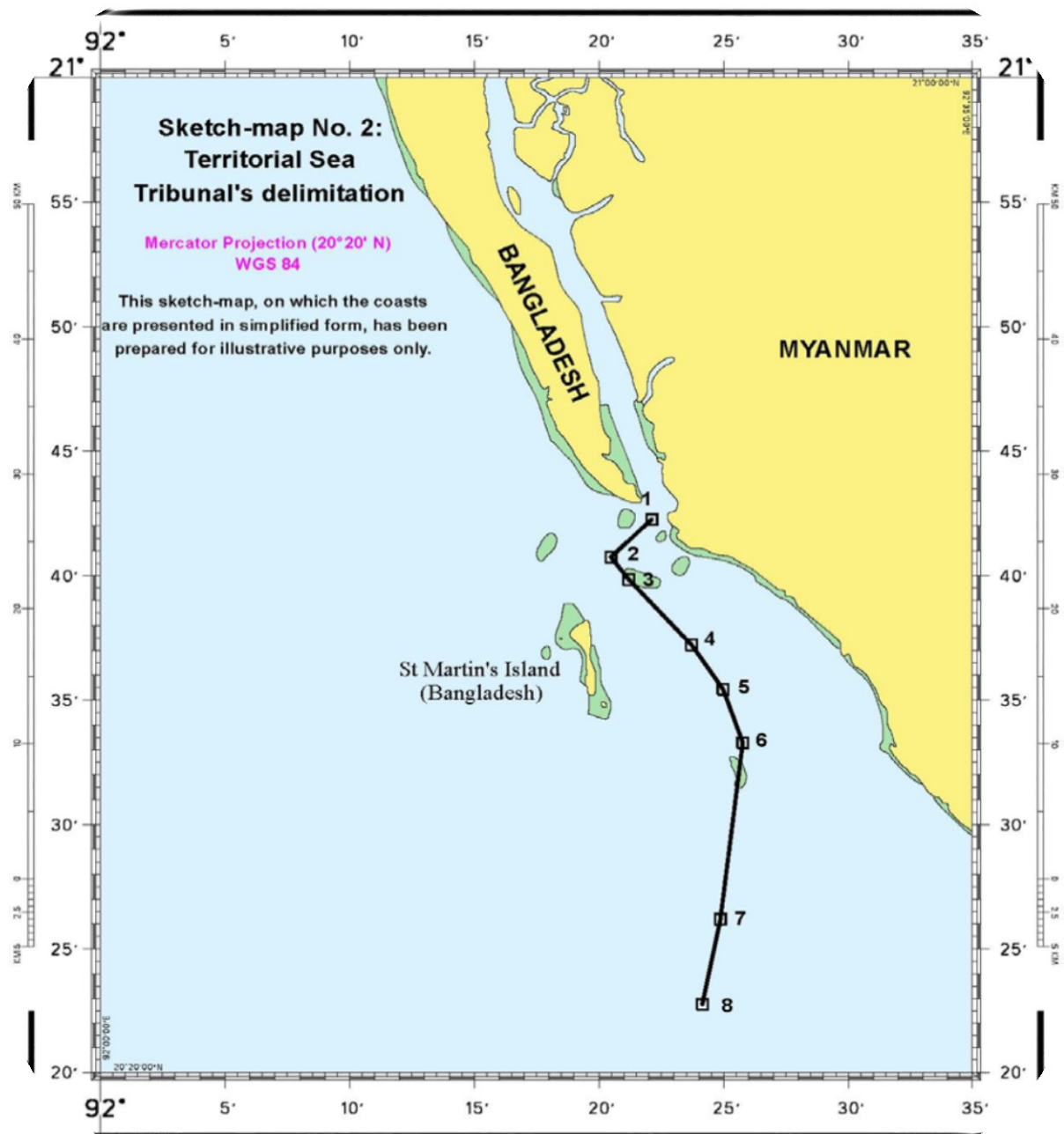
Χάρτης 21: Περιφερειακή γεωγραφία περιοχής.

Πηγή: ITLOS: List of cases No. 16. <https://www.itlos.org/cases/list-of-cases/case-no-16/>.

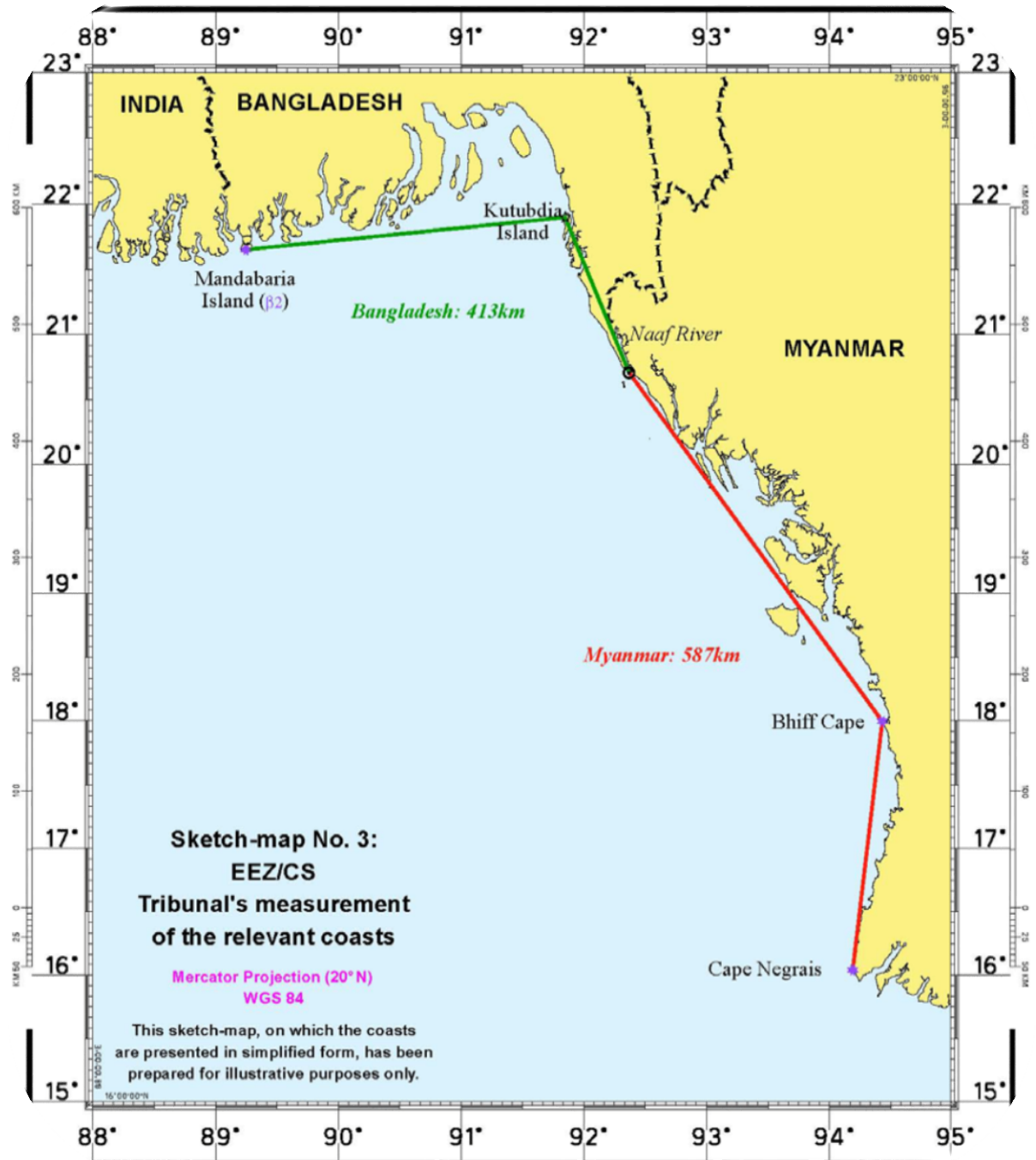
Χάρτης 22: Γραμμές οριοθέτησης χωρικής θάλασσας υποβληθείσες στο Δικαστήριο από τα μέρη.

Πηγή: ITLOS: List of cases No. 16. <https://www.itlos.org/cases/list-of-cases/case-no-16/>.

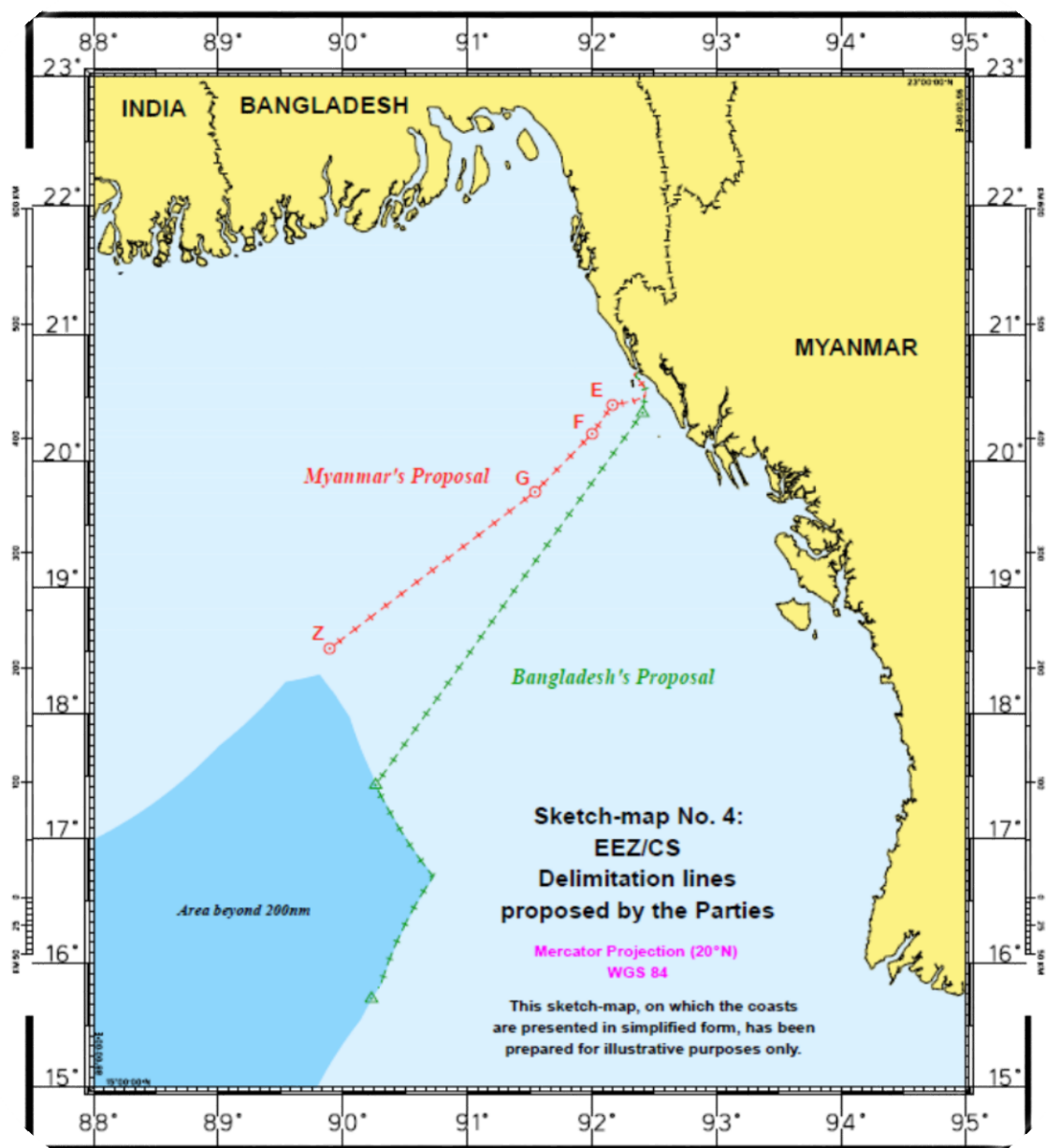
Χάρτης 23: Οριστική γραμμή οριοθέτησης χωρικής θάλασσας.

Πηγή: ITLOS: List of cases No. 16. <https://www.itlos.org/cases/list-of-cases/case-no-16/>.

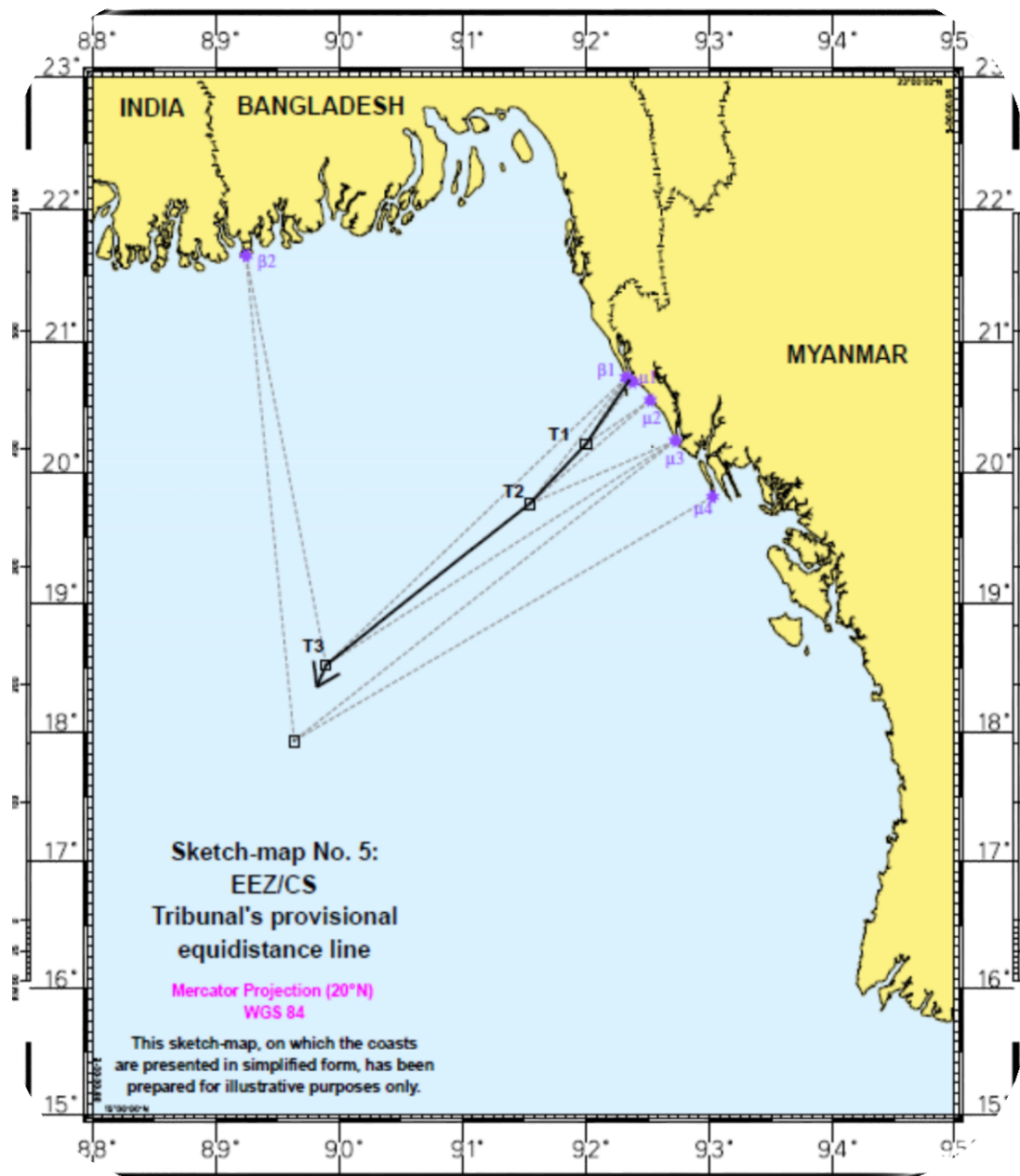
Χάρτης 24: Χάραξη γραμμών βάσεως για οριοθέτηση υφαλοκρηπίδας-AOZ.

Πηγή: ITLOS: List of cases No. 16. <https://www.itlos.org/cases/list-of-cases/case-no-16/>.

Χάρτης 25: Γραμμές οριοθέτησης υφαλοκρηπίδας-AOZ που προτάθηκαν από τα μέρη.

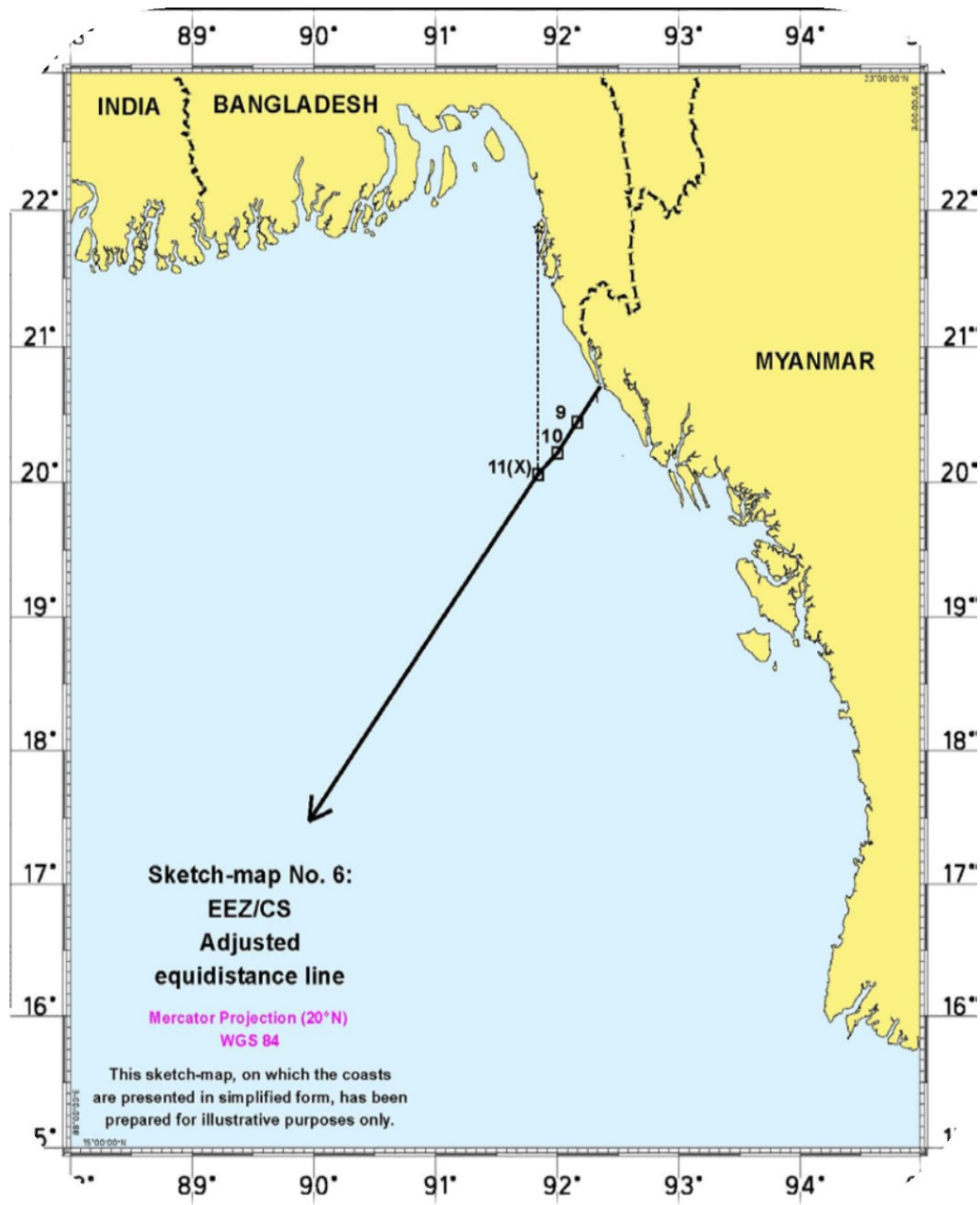
Πηγή: ITLOS: List of cases No. 16. <https://www.itlos.org/cases/list-of-cases/case-no-16/>.

Χάρτης 26: Χάραξη προσωρινής γραμμής οριοθέτησης υφαλοκρηπίδας-AOZ²²⁴.

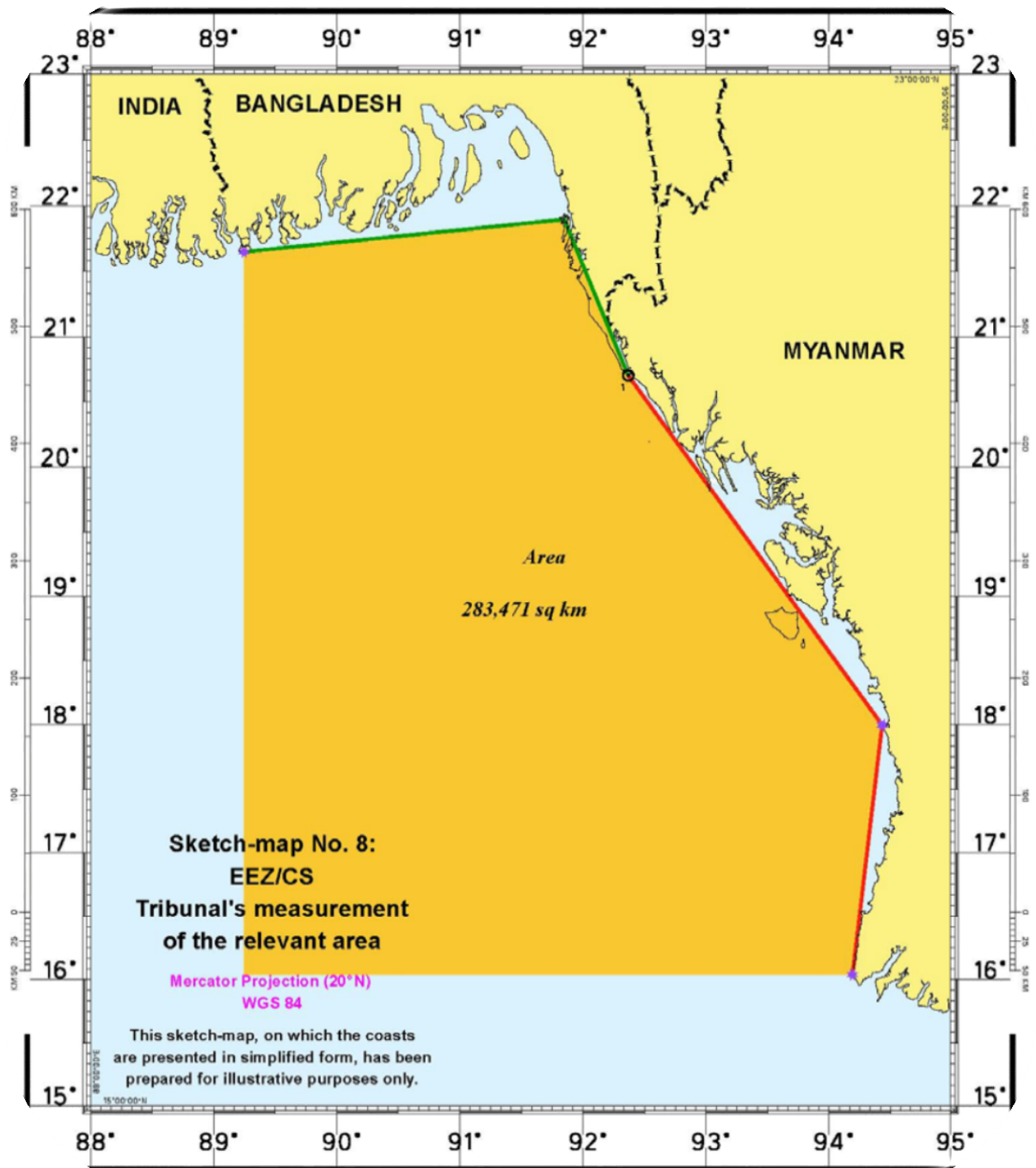
Πηγή: ITLOS: List of cases No. 16. <https://www.itlos.org/cases/list-of-cases/case-no-16/>.

²²⁴ Ibid.

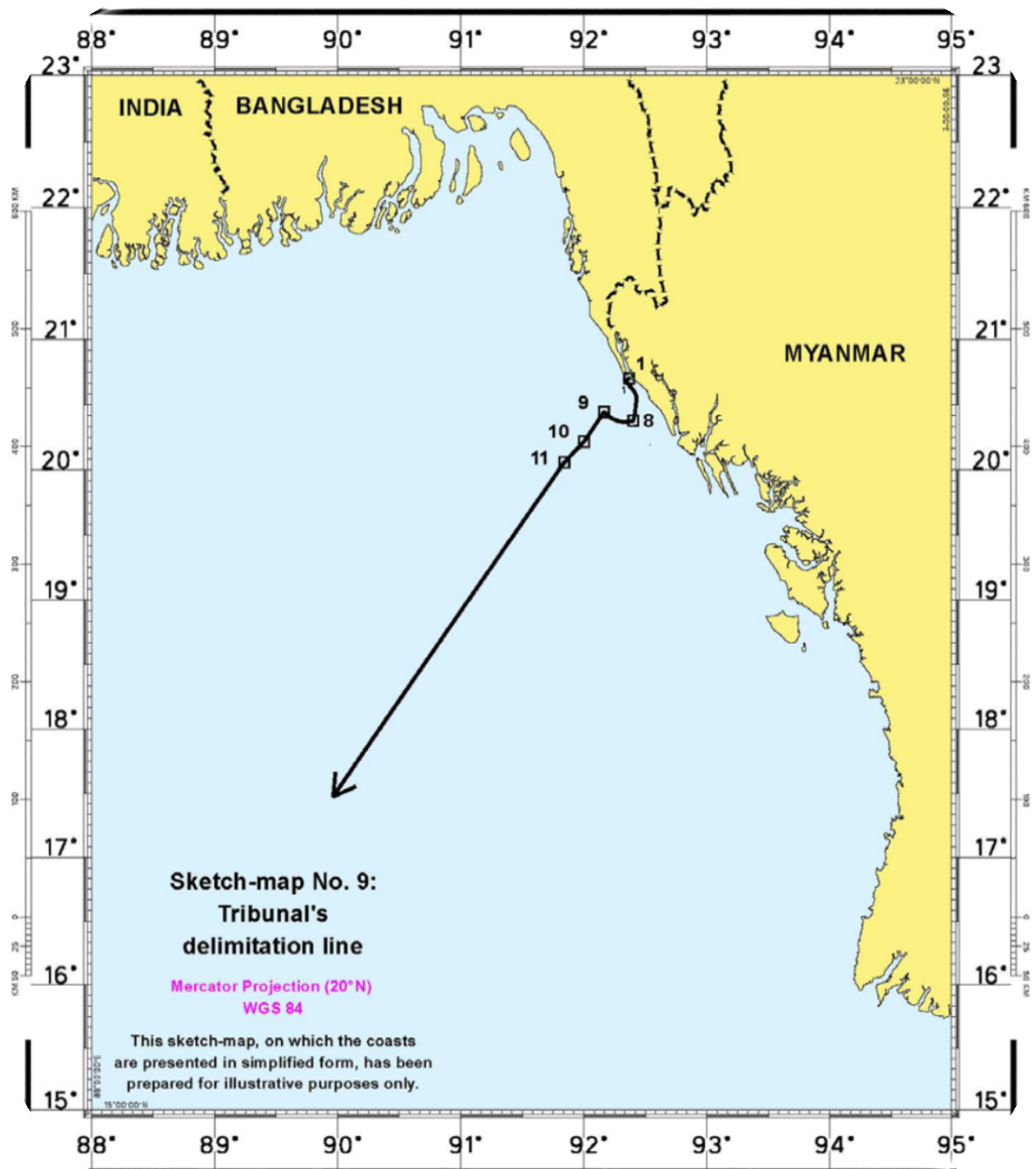
Χάρτης 27: Χάραξη της «υπό εξέταση» οριστικής γραμμής θαλάσσιας οριοθέτησης υφαλοκρηπίδας-ΑΟΖ.

Πηγή: ITLOS: List of cases No. 16. <https://www.itlos.org/cases/list-of-cases/case-no-16/>.

Χάρτης 28: Εξέταση της δυσαναλογίας. Στο τρίτο στάδιο, επαληθεύεται ότι η γραμμή οριοθέτησης δεν οδήγησε σε «άδικο αποτέλεσμα» λόγω οποιασδήποτε σημαντικής δυσαναλογίας μεταξύ της αναλογίας των μηκών αντίστοιχων ακτών και της αναλογίας μεταξύ της σχετικής θαλάσσιας περιοχής του κάθε κράτους σε σχέση με τη γραμμή οριοθέτησης (παρ. 233 της Απόφασης, ITLOS 2012).

Πηγή: ITLOS: List of cases No. 16. <https://www.itlos.org/cases/list-of-cases/case-no-16/>.

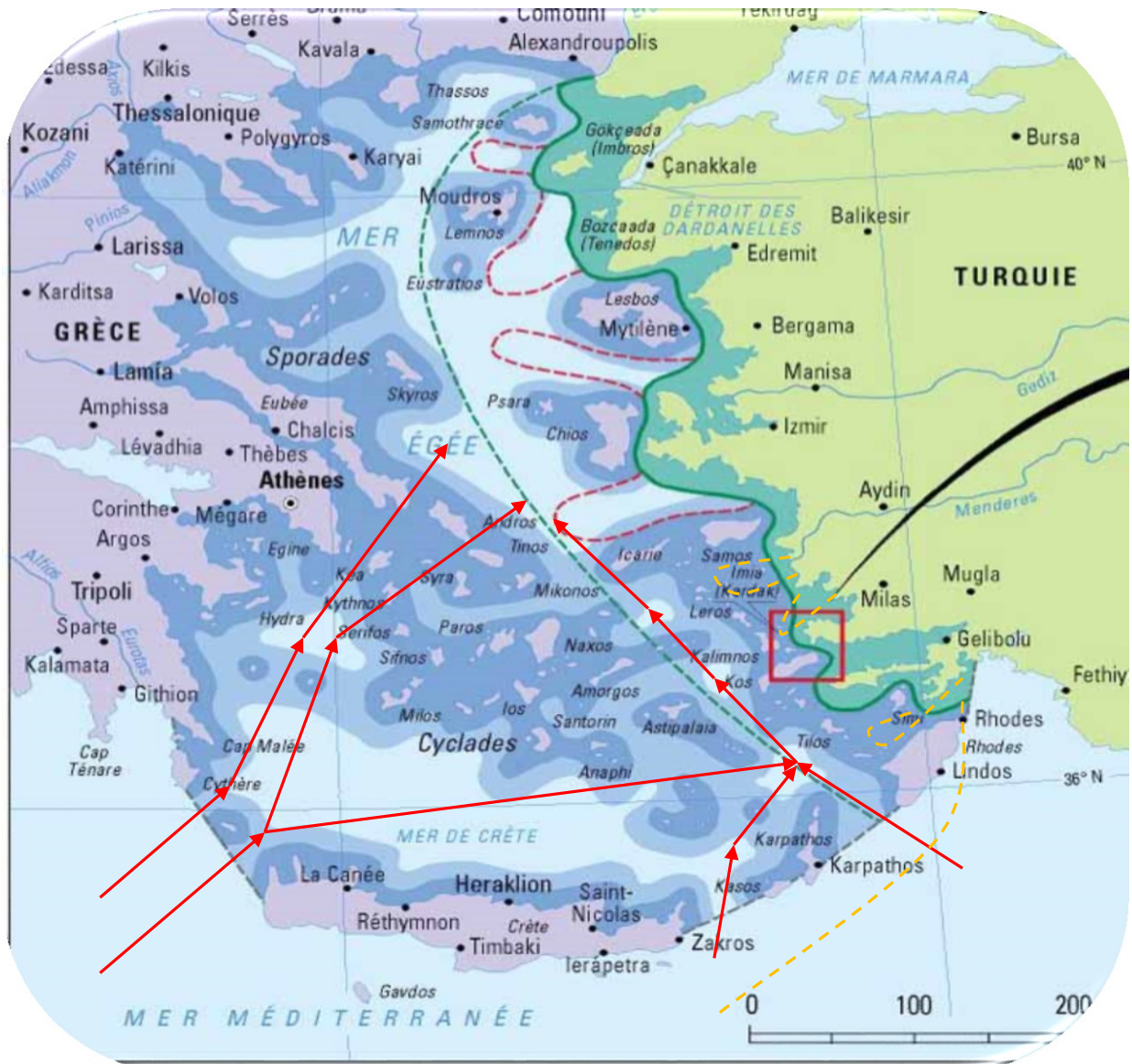
Χάρτης 29: Οριστική γραμμή θαλάσσιας οριοθέτησης υφαλοκρηπίδας-AOZ μετά την εξέταση της δυσαναλογίας.

Πηγή: ITLOS: List of cases No. 16. <https://www.itlos.org/cases/list-of-cases/case-no-16/>.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Ζ»: ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΗ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΣΤΟ ΑΙΓΑΙΟ ΚΑΙ ΤΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ

Χάρτης 30: Η ελληνική άποψη για την ΑΟΖ όπως θα ενισχυθεί εάν η Αίγυπτος αναγνωρίσει την επήρεια του Καστελόριζου.

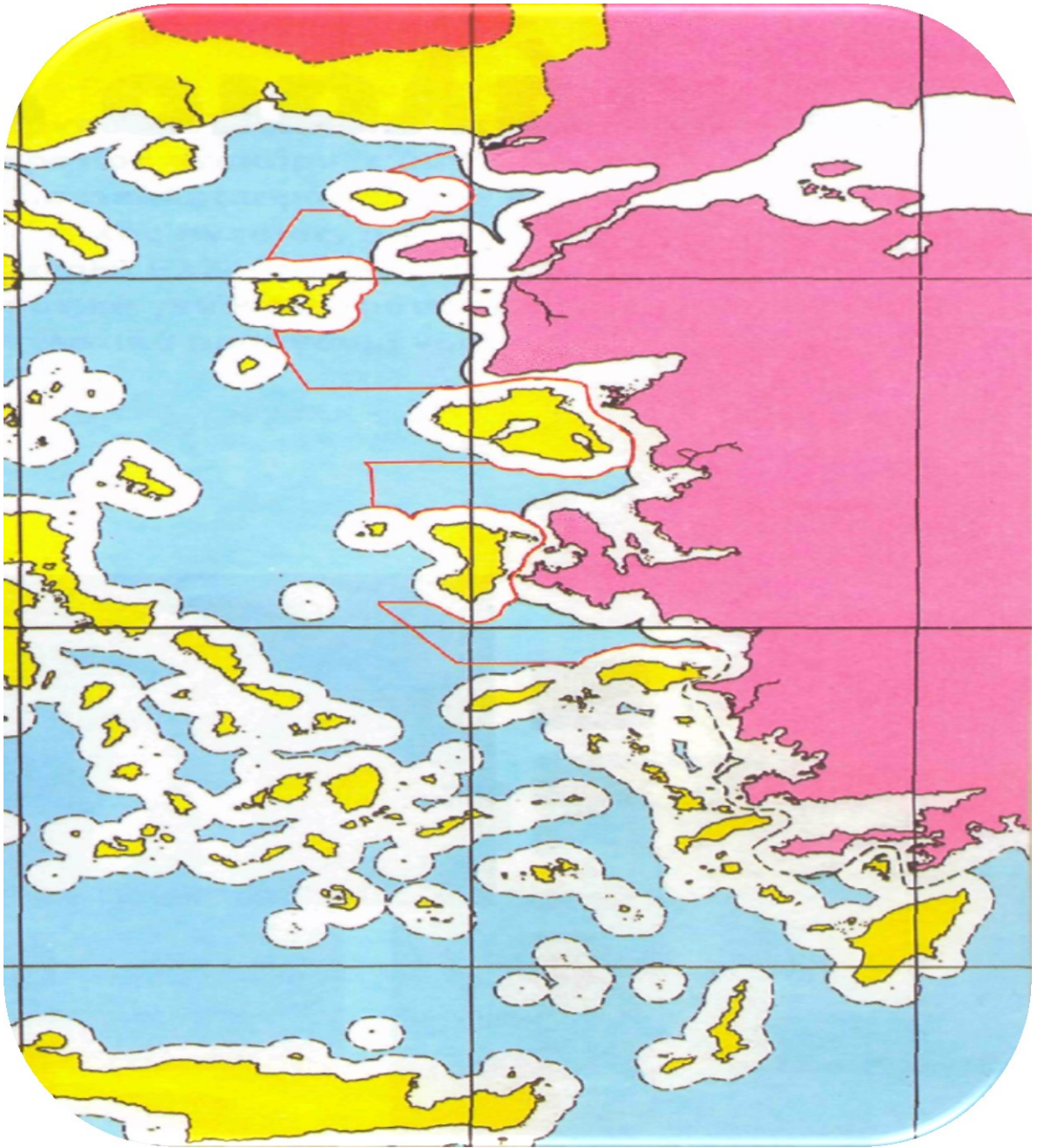

Χάρτης 32: Πιθανή δικαστική οριοθέτηση θαλασσίων ζωνών στο Αιγαίο: με βάση τη μέθοδο της ίσης απόστασης/σχετικών περιστάσεων στο βόρειο Αιγαίο και της μεθόδου της διχοτόμου γωνίας στο νότιο Αιγαίο, σε σχέση με τα στενά της διεθνούς ναυσιπλοΐας.

Δεδομένα ανωτέρω χάρτη Θαλάσσιας οριοθέτησης

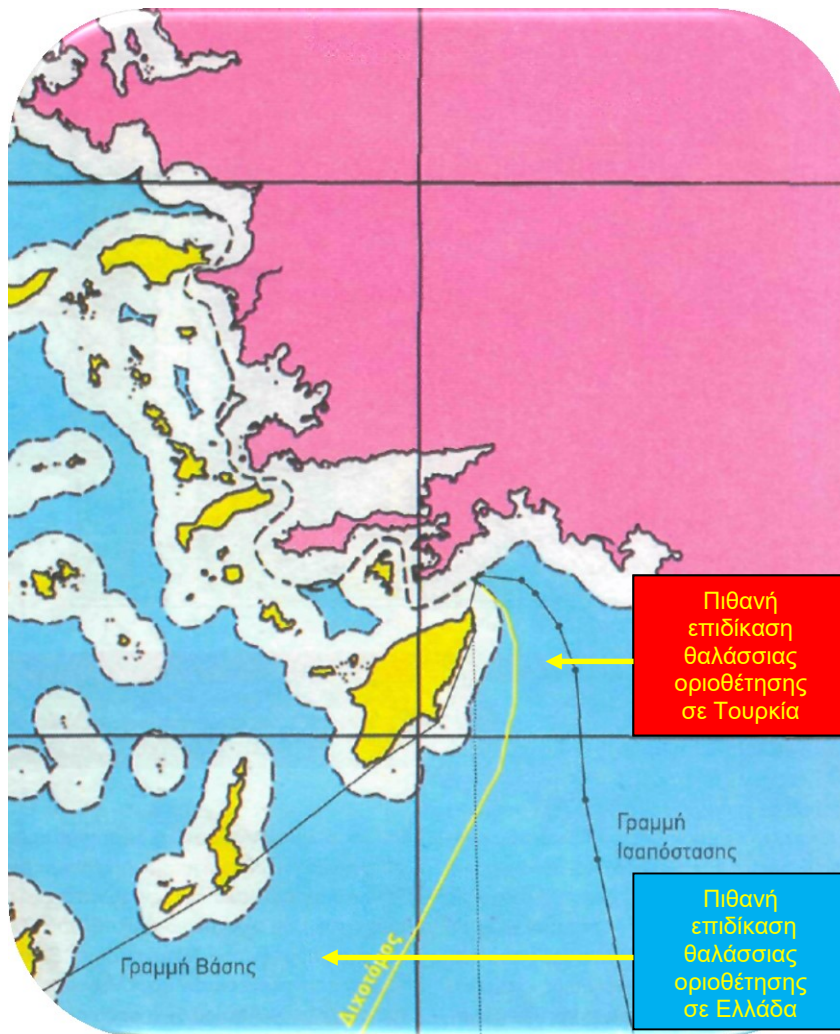
□ = Διεθνή ύδατα, □ = Αιγιαλίτιδα 6 νμ Ελλάδας, □ = Αιγιαλίτιδα 12νμ Ελλάδας και:

— = Η ελληνική άποψη, - - - = Η τουρκική άποψη, - - - = Αποτελέσματα οριοθέτησης στο βόρειο Αιγαίο, - - - = Αποτελέσματα οριοθέτησης στο νότιο Αιγαίο, —→ = Στενά διεθνούς ναυσιπλοΐας.

Χάρτης 33: Πιθανά αποτελέσματα των θαλάσσιων προβολών «σχετικών ακτών» της Τουρκίας στο βόρειο Αιγαίο.

Πηγή: Παγώσης Ευάγγελος: ΑΟΖ & Υφαλοκρηπίδα. Μύθος και πραγματικότητα. Ειδική έκδοση του περιοδικού Ελληνική Άμυνα & Τεχνολογία, σελ. 61.

Χάρτης 34: Κατά προσέγγιση δικαστική εφαρμογή της μεθόδου της διχοτόμου γωνίας στο νότιο Αιγαίο.

Πηγή: Παγώτσης Ευάγγελος: ΑΟΖ & Υφαλοκρηπίδα. Μύθος και πραγματικότητα. Ειδική έκδοση του περιοδικού Ελληνική Άμυνα & Τεχνολογία, σελ. 59.

Χάρτης 35: Εκτιμώμενη θαλάσσια οριοθέτηση Ελλάδας-Λιβύης.

Πηγή: Παγώτσης Ευάγγελος: ΑΟΖ & Υφαλοκρηπίδα. Μύθος και πραγματικότητα. Ειδική έκδοση του περιοδικού Ελληνική Άμυνα & Τεχνολογία, σελ. 50.

ΣΕΛΙΔΑ ΣΚΟΠΙΜΑ ΚΕΝΗ